Aú-aai símai kááísamakain-aai

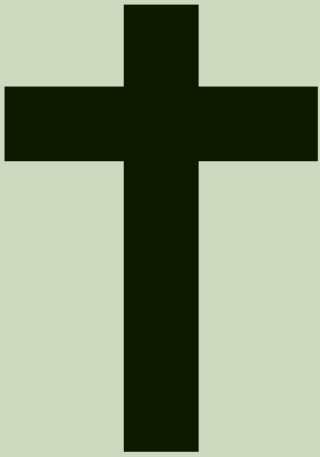

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea

Aú-aai símai kááísamakain-aai
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c

Contents

Mátíyu 1
Mááka 68
Rúku 106
Yóni 172
Aantá-waasi 215
Rómu 276
1 Kórinti 307
2 Kórinti 338
Kárésíya 358
Éfésási 370
Fírípái 380
Kórósi 387
1 Tésáróníka 395
2 Tésáróníka 402
1 Tímóti 406
2 Tímóti 415
Táítási 421
Fírímóni 425
Ípúru 427
Yémísi 452
1 Pítaa 460
2 Pítaa 468
1 Yóni 473
2 Yóni 481
3 Yóni 482
Yúti 484
Paápé uráin-aai 487

Mátíyu

Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aai agaimakáiye. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Mátíyu moóráawi'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáiye. Maníkó séna sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútíyukaiye siyóntemba ááéraan-aai símai kááísamakon-aufai-wandaaifimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaawaasi Ísuntafesa sésa Maníkómó íyáfasinankaiwai Mésíyaan-iye síwae séna maanáúfáífímbá agaiyáiye. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóní ámútankoni áwáuma simátimena Maníkó wení waási wégarawin-aai simátíma'mae iyáiye. Mátíyu miyán-ááí maanáúfáífímbá agaimakáiye.

Rúku 3:23-28

1 Ísu Káráísitini akúní'o uráan-aai. Ísun-aíwá'ná Téfítin-iye. Téfítin-aíwá'ná Émbaramun-iye.
2 Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana
3 Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-iye.
Pérési Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Árámumba ma'ankówana
4 Árámu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana
Násoni Sáómonimba ma'ankówana
5 Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.
Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.
Ópéti Yésimba ma'ankówana
6 Yési Téfítimba ma'ankówana
Téfítimo káráwiyaiwai Soromonimbá
ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúráya úwana ánaaen-kwamba Téfítin-iye.
7 Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáísaamba ma'ankówana
Ápáísaa Ésaamba ma'ankówana
8 Ésaa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana
9 Ásáyaa Yótámumba ma'ankówana
Yótámu É'ásaamba ma'ankówana
É'ásaa Ésékayaamba ma'ankówana
10 Ésékayaa Mánásaamba ma'ankówana
Mánásaa Émósimba ma'ankówana
Émósi Yósáyaamba ma'ankówana
11 Yósáyaa Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa

minkánááfímbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkaraawe.

12 Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba
Yékónaya Síátiomba ma'ankówana
Síátio Sérápáperimba ma'ankówana
13 Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana
Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana
Éráyakimu Ésomba ma'ankówana
14 Éso Sétókomba ma'ankówana
Sétóko Ékímumba ma'ankówana
Ékímu Éráyatimba ma'ankówana
15 Éráyati Éríesaamba ma'ankówana
Éríesaa Mátánaamba ma'ankówana
Mátánaa Yékopumba ma'ankówana
16 Yékopu Yósepimba ma'ankówana
Yósepi Máríyaan-awaaikó úwana Máríyaa
Ísun-anówan-iye. Ísuntafesa Maníkó íyáfasinankaraiwaiye sésa Káráísitiye wésewe.

17 Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éíyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Téfítimo paápé urénamo méronka'a sísamaifakemba éíyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Pépírónifakewi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba éíyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máríyaa Ísu Káráísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-aai.
Rúku 2:1-7

18 Ísu Káráísitimba ma'ankómba maará uráiye. Ísun-anówamba Yósepinka'a aaí símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paápé uráiye. Ufaen-ámútánkó Máríyaan-arumpi túwana ámú'a paápé úwana 19 awaaikó kawe'á wéuwai séna waási túranka'a ai'máráanana Máríyaa aigaesáféna
ifáímpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiye.

20 Miyá imáyáa wéena aún-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo wíyómpakewi kaainampá'á simámena séna Yósepiyo Téfítin-andafaken-kwaasi óne. Máríyaamo ámú'o káúfímba Ufaen-ámútánkó aantemba ámú'a kauwánkáímba po wembá úwoi máínompo ímba áá'a íno. 21 Iyámpóímo ma'ankáínda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiye. Mináwíkóní áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye siyáiye.

22 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á paápé uráiye. 23 Wemá agaimaréna séna
moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a
kaumái iyámpói ma'ankáínasa miníyámpóígón-
áwí'a Émániyueriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkóní áwáuma Maníkó keséta méraiye siyáiye.
24 Yósepi aúfínkémbá íyáfasinena Fasiˈaénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi siyóntemba awaainínkómbá maiyéna 25 ímba weséˈa kúmba úwoi ména káráwiyowana iyámpói maˈankówana áwíˈa Ísuwe simánkaraiye.

2

Aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-aai.

1 Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awiˈa Éroti méron-kanaafimba Pétaremu-naopaˈa Máríyaa Ísumba maˈánkarowasa némpakemba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáási témesa Yérúsaremu-naopaˈa tésa 2 sésa Yúndaa-waasiyaˈa káráwiyiniye sénamo maˈánkáín-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó íyáúsipaˈa méta awánáúndasa moórá-oˈa paápé isatá awánéta séta iyámpói maˈánkaraimba póta awánéta wenáwíˈa mósá maránae séta témeta túne siyáawe.

3 Suwaná marará-káwáágó Éroti minááí isówana arunkó sáwíˈa úwasa Yérúsaremu-naopakewiwaraˈa ísówana tirunkó sáwíˈa úwana 4 Éroti óraaˈ-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé táántowasa túwaandu uwaná séna Maníkómó aiˈmaráíndawimba Káráísitimba maˈankáínda nááfara maˈankáíníyo súwasa 5 sésa Yúndiyaa-marafaˈa Pétaremu-naopaˈa maˈankáíníye. Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

6 Yúndiyaa-marafaˈa Pétaremu-naopaken-kwaasisono. Yúndiyaa-marafaˈa káráwiyaiwaifimba kentí naaópaˈo káráwiyaiwai ímba tínaaempaˈa méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiyaˈa kaweˈá úmai káráwiyiniye

agaimaréna siyáiye suwaná 7 Éroti iséna aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi aúpáˈá táántowasa tuwaná tísai ena séna nóran-kanaawa minóˈá paápé isará awánaraao súwasa simámúwana 8 Éroti séna Pétaremufaˈa miníyámpói koayaafáí úmai awánéˈa tasimásimiyaˈa keséˈa kuréˈa wenáwíˈa mósá máráano súwasa 9 isésa kumbá aafáúmó íyáúsupaˈo mésamo awánaraan-oˈa awánowana minókó aifaˈá wéwena miníyámpóímó méronkaˈa kowaúwasa 10 áfááraumai aamoí ésa 11 mindáúmpáˈá iyésa anówane miníyámpóíyé tuwánésa kífaesa miníyámpóígón-áwíˈa mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawe-tántááˈá korí-óntámbá fóimai amésa kaweˈ-úmúmbó í-tántááˈá fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwáráˈá fóimai ámakaawe.

12 Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampáˈá simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa fíˈon-ampakemba kentí naaópaˈa kuráawe.

Ísumba áiˈmaesarai Ísípifaˈo kurááyan-aai.

13 Kúwana wíyómpakemba Fasiˈaénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miníyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo íyáfasine anówane miníyámpóíyé tíˈmae Ísípi-marafaˈa koménaˈa aánoˈa simáméˈa áiˈmae tiyó sénaumne súwana

14 mindó'wáámbá íyáfasinena anówane miníyámpóíyé tí'maena Ísípi-
marafa'a wémena 15 mifá'á komérowana Éroti pukáiye. Naaófá'á
Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiye. Wemá
agaimaréna séna Fasi'aénkó séna
Ísípi-marafakemba kesáánimba
méraina'a áántaanana kouweráíníye
siyáiye agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiye.

Iyámpóímo tínkankaan-aai.

16 Éroti awánómba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa
kóuwana Érotin-arunko áyámba úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo
simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa
éna tuwímbai ti'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-
áátáímó uwásúwén-iyampoiye ímbo kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoiye
saafá úmai tínkantuwaaro súwasa miyá uráawe.

17 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yérémaya siyónka'a
póna miyá uráiye. Wemá agaimaréna séna
18 Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-
aísaafitantamba uráan-kwaasi miwití iyámpóísafesa ifi'á taawasá
iyámpóímo
pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa
iyáawe
agaimaréna siyáiye.

Ísípifakembo tiyáan-aai.

19 Éroti puwúmba Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba
Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana
séna 20 miníyámpóígómbá tufuwónaemo sen-kwáási é'a púwófo
íyáfasine anówane miníyámpóíyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó
súwana 21 íyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-
marafa'a kúmba 22 Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá
Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó
windasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káíri-
aempa'a 23 Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-
aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiye. Wemá Ísuntafena
séna
Násaretifaken-kwaasin-iye sénááwe
agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiye.

3

Yónimo simátímakain-aai.
Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

1 Minkánááfímbá moóráwigon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi
póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máásai-marafa'a koména simátimena
séna 2 Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa
tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiye. 3 Naaófá'á Yóni ímbo
méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé
índasafena imáyáa éna agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáíyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáíyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráiye.

4 Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámíkóní aúwé mintón-aantemba wénena 5 aaí simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáípákéné maanáípáken-kwáásíyé miyáumai-waasi tóso ésa 6 miwítí sáwí-awauma kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

7 Yóni nombá maitinkéna awánómba ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáínkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátimena séna iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. 8 Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawe-kísáú maíya'a tuwánánaumne. 9 Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóní kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. 10 Ímba kawe'-árámbá íyáín-taima áwáufimba wéayaisuwesamo iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáiye.

11 Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'ó tewí nombá wémaitinkaundanifo kesínaaembo tíndawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye. Iyamó agáéntemba íníye. Wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye. 12 Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágomo tiyútúwáísasamo kámakama'o índai-iyafimbo uwááígomo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyáráámbá íníye Yóni siyáiye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.
Mááka 1:9-11, Rúku 3:21-22

13 Minkánáá Ísu Káríri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáínkwae séna túwana 14 Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkénda kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana 15 Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáini'a óyauye súwana ewé séna 16 nombá maiyankówana nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóní ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana 17 aaigó aantemba wíyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáiye.

4

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aai.
Mááka 1:12-13, Rúku 4:1-13

1 Súwana waántáwanko Ísumba áísai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a 2 koména tómbá ímba néna ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aai tówana 3 waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana 4 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
tómbó náíyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba
seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye
siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana 5 waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni am-ifa'á móankena 6 séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe
siyáiye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana 7 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba
é'a miyá siyéna moórá-aaiwara'a séna
kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
áísai úmai isánae ímba seró
siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana 8 waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-máráfá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena 9 séna kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyinone waántáwanko súwana 10 Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro
siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana 11 waántáwanko auwéna kúwasa wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

Ísu wení kísaumo ómbakain-aai.
Mááka 1:14-15, Rúku 4:14-15

12 Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráiye siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-aai Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna 13 Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáópa'a Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tísaafitantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. 14 Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiye. Wemá agaimaréna séna

15 Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafiti marafá'á
nonkwaaúnkóní áwáifa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-márágón-
áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'o-fi'on-kwaasisafe'a súnda
16 minkwáási túnáín-aempa'a mésa sámo kaipa'á awánánáawe.
Maníkóní némpa'o túnáín-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye
agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráiye. 17 Minkánáá
Ísu simátimindasafena ómbarena simátimena séna Maníkó wení waási
kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á
teró siyáiye.

Ísu éíyain-kwaasimo táántarain-aai.
Mááka 1:16-20

18 Ísu Káríri-waaunkoni áwáifakafamba kúmba kae'-wáásíyái
mésarai awaaón-áwí'a Sáímoni moórá-awi'a Pítaa úwana áfákon-
awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a
wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana 19 Ísu
simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o
wénoyantemba aú-kisau tíménakai wénekai kesáái simátímapa'a
wéniyasa kempá'á teró súwasarai 20 mimbáré'máré'-únámbá tuwésarai
wesé'a kurááye.

21 Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásíyái mésarai Sépétin-
ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniye tifowámpín-
kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá to'mayaa
wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai 22 minúwóíyáámbá tifowámbá
mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kísaumo maiyáin-aai.
Rúku 6:17-19

23 Ísu Káríri-aempa'a naaó'-nao'a wénena ámáán-daumpimpa'a
Maníkó wení waási kawáánin-aai minásé-ááí kosimátímapa'a wénena
fí'o-fi'on-ti'o
ún-kwaasi asófatinkafa'a kúwana 24 wenááigo
Síriyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-
fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye
tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó
un-kwáási taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófatinkena
25 aambó wénumba sáwífa'nanka Káríri-aempakene Tékáporisi-
aempakene Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-
nonkoni menáípákén-kwáásíyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á
tóso uráawe.

5

Ísu omápa'a iménamo simátímakain-aai.
Rúku 6:20-23

1 Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a
imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná 2 simátimena séna
3 Maníkó súwa'nai ínkwae sewí Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena
miwíyá'á wégawaaniye. 4 Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisana
tirunkó umbaí wétaiwai Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena
fetói wéuwatinkaiye. 5 Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó
miwí kawe'á wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénáawe.

6 Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawe'á
wéuwatinkena kawe'ó úmaimo méraiyantafena kawe'-í'a uwátinkainiye.
7 Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena
arumbá uwátinkainiye. 8 Tirumpinkémbó kawe'-áái aantemba wésewi
Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe.
9 Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí
kawe'á wéuwatinkena kesí iyámpóín-owe síníye. 10 Maníkóntáfésamo
imáyáamo ésamo arupíse úmaimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe.
Maníkó miwí kawe'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna
wégawaaniye. 11 Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa
mindásafesa sáwí-aai simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-
karo'-aai simátínkáámba Maníkó kembiwí kawe'á wéuwatinkaiye.
12 Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo sáwí'o uwátínkaraantemba
káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawe'á wéina'a aamoí é'a
wíyómpakemba kentí kawe'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiye.

Ságon-aaiye uwígón-aaiyemo Ísu siyáin-aai.
Mááka 9:50, Rúku 14:34-35

13 Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó
ásémo intenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'o énamo
imbá ímba kawe'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá
aampa'á tukésa wénowe.

14 Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámo kaintenkáámbá wéowe.
Omápa'o wérain-daopa'o mósá awánaantemba kembiwí méraawini
áwáuma wéawanaawe. 15 Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á
maráíyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánánááwe.
16 Miyáumai sámo kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa
kentí kawe-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'o méraiwain-awi'a mósá
maránááwe Ísu siyáiye.

Ísu ámáámbo siyáin-aai.

17 Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósese siyáin-
aine Maníkón-aai simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáíwaiye ímba
seró. Maníkón-aai siyáan-aai ímba tuwánáúmpo siyáanteni'o úmaimo
paápé índasafe'a kunkáumne. 18 Simátíménda ísáaro. Wíyómba
maramá wéraisana póna Maníkón-aai waé'wae'a wéiye. Maníkón-
aaigo seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááígómó siyáinten-úmai
seyaafá-tántáá'á paápé íníye. 19 Miyáumai Maníkón-aaifinkembo karo'-
ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa
mindá kanaán-iye síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-
waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínífo Maníkón-aaimo
taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-aai ísáaro wésewisafena
Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-
owe síníye. 20 Moórá-aai simátíménda ísáaro. Ámáán-kawaa-waasiye
ámáámba sen-kwáásíyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo
sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó
kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a
Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáiye.

Tínkamon-aaimo siyáin-aai.
Rúku 12:57-59

21 Ísu maarán-ááíwárá'á siyáiye. Naaófá'á Mósese kentíwá'násafena
simátímakain-aai ísaraamba maará siyáiye. Ímba tínkamiyasa
púwóro. Miyámó íyasamo ésa aaifimbá maitinkánááwe siyáimbanifo
22 simátime'a súne. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi
aaifimbá maitinkáíyamba mindá kanaán-iye. Miwítí waásisafesa
sáwí-aai simátínkááwi tí'maesa aaimó ísááwitopa'a tíyasa aaifimbá
maitinkáíyamba mindá kanaán-iye. Miwítí waásisafesa uwó-
wáásíyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'a wéiyawi ónkaifa'o iyamó
wégaipa'a méraiyamba mindá kanaán-iye. 23 Miyán-ááí imáyáa ombá
Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o moórá-tantaa'o aménae'o óraa'-amaan-
daumpa'o komé'o é'a kentí waási aaí ta'ótokaiya'o tááka'o maké'o
é'a 24 Maníkómbó amíyan-tantaa'a óntan-taaregoni ewaa'á mámare'a
minááí koísámai arupíse uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro.
25 Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paápé
uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa
i-wáási timíyasa ándá-naumpa'a tinkánááwe. 26 Ímbo miyámó
íyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa
seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiye.

Aarakwá'ó tasáén-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 19:9, Mááka 10:11-12, Rúku 16:18

27 Ísu minááí simátimena séna naaófá'á Mósese simátímakain-aai
ísaraamba maará siyáiye. Fí'owi tuwaainíntóné tuwaai'wainté ímba
nóro siyáimbanifo 28 simátime'a súne. Moóráwigo moórá-inimbo
awánénamo tafisénae sénamo índa ímba afora'á ínífo imáyáa aan-
temba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síníye.
29 Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba
fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o wíyamba mindá
sáwí'an-iye. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiyamba mindá kawe'án-
iye. 30 Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-
tiyaamba arátúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a sáwí-marupa'o
iyamó wégaipa'a wíyamba mindá sáwí'an-iye. Sáwí'o uráinda
maisuwé'o méraiyamba mindá kawe'án-iye.

31 Naaófá'á Mósese maará siyáiye. Moóráwigo awaainínkómbá
ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá
ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáimbanifo 32 simátime'a súne.
Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaaikó ai'mátuwaisana
minínínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínínkó aú-waasigoe
wénimba sáwí-anka'a wéniye. Aifa'-áwááíkómó ai'mátukaintafena
miyá wéiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewárá'á
umémbá wémaiye Ísu siyáiye.

Seyaafá-tántáápímbá ímba matuwé'a seró-ááí.

33 Ísu maarán-ááíwárá'á siyáiye. Naaófá'á Mósese simátímakain-
aai ísaraamba maará siyáiye. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba
karo'á sefáínifo érai'a sé'a miyán-oro siyáimbanifo 34 simátime'a
súne. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a miyán-oro. Kemó
ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-oro. Maníkó
káráwiyaiwi wíyómpa'a méraifo Maníkón-áwíka'a ímba matuwé'a seró.

35 Maníkó marapá'á káráwiyaipa'an-ifo ímba mararáʼá matuwé'a seró.
Yérúsaremu-naopa'a Maníkó káráwiyain-daopa'an-ifo ímba mindáópa'a
matuwé'a seró. 36 Fafután-á'nóntáúrá'á kaantún-a'nontau ímba
kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-
uránááfo ti'nónká'á ímba matuwé'a seró. 37 Kemó miyá ónaumnemo
síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró.
Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró.
A'áo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aai waántáwankon-
imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáiye.

Anondáámo ímbo tínkamiyan-aai.
Rúku 6:29-30

38 Ísu minááí simátimena séna Mósese simátímakain-aai ísaraamba
maará siyáiye. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáínasamo ésa
wen-ánóndáá wenaúramba fituwánááwe. Moóráwigomo moóráwigoni
áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba
pótuwanaawe siyáimbanifo 39 simátime'a súne. Sáwí'o uwátinkaiya'a
ímba anondáá miwí sáwí'a uwátínkáaro. Táá'o tuwaumíya'o é'a
ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timiyasa tuwaumónááwe.
40 Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó
ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'o é'a ímba a'áo síyamba paákákén-
únánkwátóiwara'a tíméro. 41 Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáási
moparáwímbá kárika'a súwa'nai orómó síya'o é'a ímba a'áo síyamba
úwoima ayáátááka'a túwa'nai oro. 42 Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a
úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'o é'a miyán-oro Ísu
siyáiye.

Namuro-wáási kawe'á uwátínkáaro-aai.
Rúku 6:27-28,32-36

43 Ísu minááí simátimena séna naaófá'á simátímakain-aai ísaraamba
maará siyáiye. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáási tíyámba
uwátínkáaro siyáimbanifo 44 simátime'a súne. Kentí namuro-wáási
imáyáa timé'a sáwí'o uwátínkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á
inaí seró. 45 Miyámó ombá wíyómpa'o kentifo méraiwaini iyámpói-
i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawe'á uwátinkena aaí sisaná aa'á
kaisaná kawe'-wáásíyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aaí sisaná
aa'á tisaná arupísemo on-kwáásíyá'é ímbo arupísemo on-kwáásíyá'é
aa'á wétiye. 46 Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo
ombá anondáá miwí-ímáyááwárá'á wéowe. Taakisimó máén-
umen-kwaasi ímba kawe'-wáási ombánifo miwíti waási-imayaamo
owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí
waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-méyámbá
timínífo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. 47 Seyaafá'nánká
kentí waási-i'a úmai kawe'á wéuwatinkaawe. Maníkóní ambó ímbo
wéaraaiwaewiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási
aantemba ímbanifo kentí namuro-wáásíwárá'á kawe'á uwátínkáaro.
48 Kentifo wíyómpakewi kawe'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa
é'a kawe'-í'a úmai méraaro
Ísu siyáiye.

6

Wétuwa'nai-on-aai.

1 Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinke'a
túwa'nai íyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanka'a
wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iye síwae-imayaa ímba íyamba
úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'o túwa'nai íyanamo éna
kentifo wíyómpakewi kawe'-méyámbá ímba timíníye. 2 Óntamo ímbo
makáawimo túwa'nai íyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba
é'a ímba óraaka'-oraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-
kae'-ááíwárá'-wáási ámáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'o
sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá
wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátime'a
súne. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'o mósá máráámba é'a
mimbéyámbá wémaewe. 3-4 Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba
kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanka'a túwa'nai
oro. Miyámó ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawe'-
méyámbá timíníye Ísu siyáiye.

Manikómpá'á inaimó sen-áái.
Rúku 11:2-4

5 Ísu mináái simátimena séna Manikómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-
kae'-ááíwárá'-wáásímó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási
suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa ámáán-daumpa'a mésa
waásimo tóso on-áémpá'á mésa inaí wésewe. Érai'a simátime'a
súne. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'o mósá wémaraamba
mimbéyámbá wémaewe. 6 Miwí miyá wéofo Manikómpá'á inaí síyamba
kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo ane'ó
awánaawimpa'a inaí síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna
kawe'á úmai túwa'nai íníye. 7 Manikómpá'á inaí síyamba úwoi-
aaiyaamba ímba símai tafisénáawe. Manikóní aambó ímbo arááíwáéwi
sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íníye sésa úwoi-aaiyaamba símai
wétafisefo 8 ímba miyán-oro. Kentifombó Manikómpá'ó miyám-baaran-
aaisafe'o wéaisai-e'o súwa'nai íníyemo síyamba é'a awánaraimba póna
túwa'nai íníye. 9 Manikómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'o méraandawi enáwí'a íyáákarain-awita
mósá wémaraumne. 10 Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-
waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení ámáámbo
arááíwáéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááíwáéno.
11 Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. 12 Waásimo aoisaambó
uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwíti
aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá
maisiyuwaaó. 13 Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máímo
awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-
yántáákó kentáafímbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási
kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae
wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aain-iye.] Miyán-
áái Manikómpá'á seró.

14 Sáwí'o uwátínkaraamba ímbo anondáámo sáwí'o é'o
ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba
túwa'nai ena maitiyuwáínífo 15 sáwí'o uwátínkaraamba úwoimo
imáyáamo úmae iyé'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi
kembiwímó sáwí'o wéomba ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáiye.

Tómbó aawentamó on-áái.
16 Ísu minááí simátimena séna Maníkómpáˈó inaí aantembo séˈa tómbá wéawentan-omba aasásóíˈ-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kaweˈá ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóíˈá matuwésa méraawe. Éraiˈa simátimeˈa súne. Miwítí méyámbá miwí túwíˈa mósá wémaraam-beyamba éˈa maiyáawe. 17 Miwí ésa miyá wéofo kembiwí tómbá wéawentan-omba tóiˈa wisukéˈa tiˈnóntáu paaséˈa túmai kaweˈá úmaraiyasa 18 waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kaweˈ-méyámbá timíníye. Kentifon-aneˈó ímbo awánaawi aúpáˈó ombá awánaiwai kaweˈ-méyámbá timíníye Ísu siyáiye.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.
Rúku 12:33-34
19 Ísu minááí simátimena séna marapáˈó méraamba sáwífaˈ-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóíyaraamba ínana waígo náínana táúkaaˈa ínasa mindámbá sáwíˈa uwásuwesa umémbá maénááfo sáwífaˈ-ontama ímba maréˈa 20 kawe-kísáú maíyana kentí kawe-tántááˈá wíyómpaˈa wéíniye. Wíyómpaˈa wéraimba ufóíyaraamba ímba ínana waígo ímba náínana táúkaaˈa ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéíniye. 21 Marapáˈó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínífo wíyómpaˈo kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáiye.

Túranko kentí imáyáafimbo sámo kain-áái.
Rúku 11:34-36
22 Ísu minááí simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámo kain-tántááˈán-iye. Túrankomo kaweˈó úmaimo awánáínanamo éna seyaafáˈ-ímáyáá sáma káínífo 23 túrankomo ímbo kaweˈó úmaimo awánáínanamo éna seyaafáˈ-ímáyáá tuwinkáíníye. Marapá-tántááˈ-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámo kain-tántááˈó ímbo wénamo éna kumeuˈó í-tántáákó óraaˈa úmai wéíniye Ísu siyáiye.

Óntantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aai.
Rúku 16:13
24 Ísu minááí simátimena séna ímba kanaaˈá kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kaweˈá úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísaumo maéˈo éˈa sáwífaˈ-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífaˈ-ontamba maénaumne-imayaamo éˈo éˈa Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáiye.

Méraantafeˈa ímba óraaˈ-imayaa oró-áái.
Rúku 12:22-31
25 Ísu minááí simátimena séna minááí imáyáa éˈa simátimeˈa súne. Méraamba ímba óraaˈ-imayaa éˈa tómbó náíyantafeˈa ímba óraaˈ-imayaa éˈa kentúraˈo unáánkwátóimo íyantafeˈa ímba óraaˈ-imayaan-oro. Tómbó náíyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaaˈan-iye. Unáánkwátói íyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaaˈan-iye. 26 Numagómpáˈá imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fákáˈmai naaúmpaˈa makéna wénaifo kentifo wíyómpakewi

miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá íyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíníye. 27 Kembiwímó óraa'-imayaamo

é'o é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe.

28 Unáánkwátói íyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo 29 simátime'a súne. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakonawi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawe'án-iye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawe'an-iye wésewe. 30 Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiye. Umá ímba waé'wae'a ínífo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáíyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáiye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí Maníkóntáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iye ímbo seráámbá wésewe. 31 Maníkó wétuwa'nai-imba pó'a tóné nonémó náíyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 32 Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi tóné nonémó náíyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo imáyáa ímba óraa'-imayaa wée'a 33 Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimiye. 34 Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó umbaí táíno. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moórá-kanaa moórá-kanaamo paápé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáiye.

7

Ímba sáwí-aai simátíméro-aai.
Rúku 6:37-38,41-42

1 Ísu minááí simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. 2 Kawe'-áái wésimatime'a sáwí-aai wésimatime'a íyantafena Maníkó kembá miyá íníye. Tíménteni'a úmai Maníkó miyáumai timíníye. 3 Kentúrampimba iya-arumbá wéraisa'o ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. 4 Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. 5 Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-ofo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánáawe Ísu siyáiye.

6 Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo áméntemba Maníkón-aai taraisíyawi ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáá'a simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó póígombo ímbo áméntemba Maníkón-aai ímba sínkáíye wésewi ímba simátíméro. Simátimiyanamo éna minááígó fiyúndáraamba to'wíníye.

Manikómpáˈó inaimó sen-áái.
Rúku 11:9-13

7 Ísu séna Manikómpáˈó inaimó wésemba áisai úmae wéiyiyana timíniye. Áántamaeˈo wéiyiyana kentáái isáíniye. Wésaafa úmae iyíyana Manikó aráátiminiye. 8 Áísai íyanamo éna Manikó timíniye. Wéaantewanamo éna Manikó kentáái isáíniye. Saafámo íyanamo éna Manikó aráátiminiye. 9 Kemá iyámpóíwaraˈ-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síyaˈo éˈa ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. 10 Mófááˈa simiyómó síyaˈo éˈa ímba iyaankafayaambá timénááwe. 11 Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawe-tántááˈá wétimefo wíyómpakemba kentáásifowa kaweˈ-aantemba iwái póna áísai íyawimo éna kawe-tántááˈá timíniye.

12 Kembó tirááímo táínda-iˈo úmaimo wétuwaˈnai-iyaˈa miwí miyáumai túwaˈnai oro. Minááímó simátimunda Mósese siyáin-aaiye Manikón-aai simátímakowi siyáan-aaiye minkáéˈ-ááígóní áwáuma wésimatimune Ísu siyáiye.

Káriˈ-ontagon-aai.
Rúku 13:24

13 Ísu séna kaeˈ-óntámá wéraisaˈa káriˈ-ontafimba íyáféráaro. Óraaˈ-ontama óraaˈ-ankoni ontamán-iye. Manikóní némpaˈo maéˈmaeˈo íyan-aempaˈa minórááˈ-ámpáˈá wéwesa sáwífaˈ-waasi minóntáfímbá wégowe. 14 Káriˈ-ontama umbai-ánkóní ontamán-iye. Aúíˈo úmaimo maéˈmaeˈo íyan-aempaˈa minúmbáí-ámpáˈá wéwesa sesimáí-waasi aantemba minóntámá saafá úmai awánésа wéiyaferaawe Ísu siyáiye.

Karoˈ-ááímó sen-kwáási táái.
Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

15 Ísu minááí simátimena séna tuwímbai karoˈá simátimesa sésa Manikón-aai simátimunda-waasi úne wésewi miwí kárawimai méraaro. Sipisípi-poigomo aáno úmaimo máíntemba miwí karoˈ-ááwéyáá úmai wénombanifo kaweˈ-ímáyáá sáwíˈa wéuwatinkaan-kwaasin-owe. 16 Miwíti áwáumo awánánaeˈo éˈa miwíti kísau awanéˈa miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínifo feˈ-arambá iyáíniye. Antirígómá afoˈafááˈ-arankaamba ímba iyáínifo antirí-aramba iyáíniye. 17 Miyáumai kawe-táígó kaweˈ-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiye. 18 Kawe-táígó ímba sáwí-aramba íyáísana sáwí-taigo ímba kaweˈ-árámbá íyáísasa 19 kaweˈ-árámbó ímbo íyáín-taima ayáímai iyafímbá wéagaisuwaawe. 20 Miyáumai minkáróˈ-wáásíti kísau awanéˈa miwíti áwáuma miyáráán-úmai awánánááwe.

21 Kentáfésа kesí Fasiˈaénkón-iye wésewiwaraˈa Manikó ímba seyaafáˈnánká káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááímo tainíˈo wéowi aantenkaˈa káráwiyiniye. 22 Manikó seyaafáˈnánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa tíndaraˈa kentáfésa sáwífaˈ-waasi sésa Fasiˈaénkóo ení fasiˈaéntámbá Manikón-aai simátímakaumne. Ení fasiˈaéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasiˈaéntámbá fíˈo-fiˈon-kawe-kisau ímbo awánaraan-kisau maiyáumne síyambanifo 23 simátimeˈa súne. Ímba kesí waási éˈa sáwí-kisau wémaen-kwaasin-ofo kóro kemá sénaumne Ísu siyáiye.

Naambó urááyawi-taai.
Rúku 6:47-49

24 Ísu minááí simátimena séna kesáái isésа wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. Kawe'-ímáyááwárá'-wáási fasi'aén-dámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana 25 aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. 26 Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmaimo wéisaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa íyamba nonáámááíya'a paáká'á úmakaiyana 27 óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye Ísu siyáiye.

28 Ísu minááí simátimuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa 29 ámáámba sen-kwáásímó sentembá ímba sifó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

8

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.
Mááka 1:40-44, Rúku 5:12-14

1 Táátafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááíwáúwana 2 moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana 3 Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóíyáámbá kawáúguwana 4 Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-aai simátimenafo enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Manikóntáfésa ísámai tufú'mai agaíyasa seyaafá'nánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáiye.

Rómu-i-waasigon-aai.
Rúku 7:1-10

5 Ísu minááí simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna 6 óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áúwawaako ímba úwaauwa wéisana méraiye súwana 7 Ísu séna koasófankanaumne súwana 8 wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófí'a ínompo ifátuwe aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno. 9 Kewárá'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéofo úwoi aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno súwana 10 Ísu minááí iséna áátafena éna wembó arááíwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátime'a súne. Minkwáási Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fási'áémbá tokáiye wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. 11 Simátíménda ísáaro. Aafáúmó íyáúsipakene kúwáféráípakene fí'o-fi'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Maníkó

wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náíyambanifo 12 mindárau tísaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáínasa ifi'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátimena 13 Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mátáka 1:29-34, Rúku 4:38-41

14 Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómba Pítaan-áráandaomba áuiya kówana mérowana 15 ayáánka'a ta'ótorowana mináúíyá tasí úwana íyáfasinkena
tómbá kúfu'a uwátímakaiye.

16 Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aaí séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye. 17 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna
sí'o wéimba asófasinkena
sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye
agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiye.

Ísumba arááíwaenaemo siyáan-aai.
Rúku 9:57-60

18 Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwana 19 moóráwigo ámáámba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náópa'o níndafa'a esé'a nónaumne súwana 20 Ísu minkwáásígómbá áísai ena séna emó sénda súnda-aai imáyáan-uwo. Waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwaumne súwana 21 moóráwigo wembó arááíwauwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááíwaenaumne súwana 22 Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááíwauwo Ísu siyáiye.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aai.
Mátáka 4:36-41, Rúku 8:22-25

23 Ísu minááí simámena wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa nonkwaaúnkóní menáípá'á kumbá 24 Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba áwitowasa kúwáfekunafo sésa 25 inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 26 nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iye séna íyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó karáʼnáguwana

27 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyo. Fiyúndágoe nonkóe'a
wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-aai.
Mááka 5:1-17, Rúku 8:26-37

28 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama
tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa
mimbáráfá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai
kae'nárai wempá'á tiyáaye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá
mérowasarai waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya
wéuyasa waási inkaisésa minkáé'náraimo méroyapa'a ímba
kuwasaráí minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai 29 óraaka sésarai Maníkón-
ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminiyerai wétene suyasá
30 ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa 31 minkáé'nárai
tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuwesaamo e
mimpói tirumpimbá si'maraaó suwaná 32 miyán-oro súwasa sáwí-
amutantomba minkáé'nárai tirumpinkémbá kárúwesa pói-tirumpimba
koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa
nonkwaaúmpímbá kúwáférómba putásowasa 33 póíya'o tafíkówi
awánésa minúwóíyáán-úmai naaópa'a wésa póígomo úne Ísumo
minkáé'náraimo uwátinkone mósimatim-besimati uwasá 34 isésa
koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á
ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

9

Ísu aísamaimo pukówimba kawe'ó uwánkarain-aai.
Mááka 2:1-12, Rúku 5:17-26

1 Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa kumbá
wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa 2 tuwímbai aísamaimo pukówimba
wandaaifímbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu
tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawe'á uwánkainiye-
imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena
séna kesí waásiyoení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa 3 ámáámbo
sun-kwáási keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo
minkwáásígó Maníkómbá karaánáá'a wéankaiye suwaná 4 Ísu miwítí
imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. 5 Moóráwigo
aísamaimo pukáindawintafenamo sénaení sáwí-imayaa maiyauwáúmne
sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo
aísamaimo pukáindawintafenamo séna íyáfasine eyáárika'a waaó
sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. 6 Kemá waási
úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-
fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-
kwaasigontafena séna íyáfasinkeení wandaaimá maimaéení naaópa'a
waaó súwana 7 íyáfasinena wení naaópa'a kúwasa 8 mérowi Ísumo
úmba awánésa táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó
minkwáásígómbá fasi'aémbá ámísana póna miyá uráiye sésa táátafesa
ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-aai.
Mááka 2:13-17, Rúku 5:27-32

9 Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómba moóráwigon-awi'a Mátíyu taakisimó máún-daumpa'a mérowana awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááíwa'maena kúwasa 10 Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a iméśa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé mindáúmpá'á iméśa nowasá 11 ámáán-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaiyo suwaná 12 Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawe'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ofo tí'o in-kwáási wétuwa'nai-owe. 13 Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna póímo tufú'maimo agaimáímo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáiye.

Tómbó aawentamó on-ááí.
Mááka 2:18-22, Rúku 5:33-39

14 Súwasa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áísai esa sésa keséta ámáán-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inaí aantemba wésumpoení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná 15 Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóíyasa minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena minááí siyáiye.

16 Ísu minááí simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. 17 Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misípísípí-ási-anafeune kawe'á úmai wéraiye Ísu siyáiye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.
Mááka 5:22-43, Rúku 8:41-56

18 Ísu minááí wésimatimuwana moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana íyáfasinaino súwana 19 Ísu íyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-íyáíse'a kumbá 20 moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai

naaeyámba ankówana miníninkó Ísumba arááíwaˈmaena wéwena
wení unáánkwátói áráíyaˈa kotaˈótorena 21 imáyáa éna séna wení
unáánkwátói áráíyaˈa kotaˈótóráánanama síˈa ésinkainiye-imayaa éna
kotaˈótorowana 22 Ísu faéˈmai awánéna séna kesímánaako ááˈa ímba
íno. Kentáfé sé éraiˈa súwaˈnai índawin-iye sénda póna áíˈa éˈánkáíye
súwana minkánáá kaweˈá úmai méraiye.

23 Kaweˈá úmai mérowana Ísu wéna ámáán-dankaˈo káráwiyowini
naambó wéronkaˈa wéna awánómba túwaandu úmaimo méron-kwaasi
uwíyemba wétufuwesa óraaˈ-ifiˈa wétowana Ísu tuwánéna 24 séna
máápaˈa kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye súwasa
Ísun-awíyáái uwaná 25 Ísu tiˈmátuwowasa máápaˈa kúwákárúwowana
minárásígó pukópaˈa iyéna ayáánkaˈa taˈótorowana minárásígó
íyáfasinowana 26 Ísumo ún-aai wété uráiye.

Ísu túramba kafíkóndarai kaweˈó uwátínkarain-aai.

27 Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampaˈá kúmba kaeˈnárai
túramba kafíkóndarai wembá arááíwaˈmaesarai wésarai óraaka sésarai
Téfítini
akún-ándáfákéwí ómpo arunkáí uwásinkaao suyaná 28 maréna
naaúmpaˈa imérowasarai minkáéˈnárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena
séna kentáfékai sékai súramba kanaaˈá kaweˈá uwásinkainiyewa wéseyo
Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínone suyaná 29 kentáfékai
miyásáfékai éraiˈe séyamba póna túramba kaweˈá íno súwasarai
30 túramba awánamai kaweˈá uyaná Ísu óraaka simátimena séna
kemó únda ímba simátímékaiyo súwasarai 31 ifátuwesarai wemó úmba
mósimatim-besimatimba uyaná wété uráiye.

Ísu amóíkaratan-kwaasi kaweˈó uwánkarain-aai.

32 Minkáéˈnárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áíˈmaesa
Ísumpaˈa tuwaná wenarumpimbá sáwí-amutamba mérontafena
minkwáásígó ímba aaí wésuwasa áíˈmaesa Ísumpaˈa máánkówana
33 Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aaí súwasa sáwífaˈnanka
awánésa táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófáˈá miyán-kísáú
ímba awánaraundasa káféˈwarata ímba wéawanaumne sumbánifo
34 ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasiˈaémbá
ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

35 Ísu naaóˈ-naoˈa óraaˈ-naopaˈe káriˈ-naopaˈe wénena ámáán-
daumpimpaˈa iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aai ásé-aai
simátímaˈmaena iyéna fíˈo-fiˈon-tiˈo ún-kwaasi asófatinkaraiye.

36 Ísu miyá wéuwasa sáwífaˈnankaˈo tóso umbá tuwánéna séna
sipisípiyaˈo ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwíˈo
úmaimo nóntemba miyá owasá ímba túwaˈnai úmae wénowasa sáwíˈa
wéowe séna arumbá uwátinkena 37 waásima Maníkómpáˈá tíwae-
imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kísaufaˈa sáwífa-tomba áfu
karáisasa mintómbá fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba póˈa

38 kísaugoni afowámpá'á inaí síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá
fakaránááwe Ísu siyáiye.

10

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.
Mááka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

1 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba
maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi
asófatinkai-fasi'aemba tímakaiye.

2 Fasi'aémbá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-
waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe
simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-
ááninko Yémísini moóráwigo Yémísin-áfáko Yónini moóráwigo 3 Fírípini
moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu
wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini
moóráwigo Tándiyasini 4 moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi
ti'mátuwanae siyáiwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba
Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísuni
kísau-waasin-owe.

5 Ísu minkwáási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna
séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-
waasiti naaópa'e ímba né'a 6 kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a
nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo
sipisípimo sáwí'o úmaimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba
7 kosimátime'a sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye
kosimátíma'mae'a nóro. 8 Tí'o in-kwáási asófatinke'a púwón-kwaasi
íyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawe'á uwátinke'a sáwí-
amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe.
Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafo
úwoi kawe'á uwátínkáaro. 9 Aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a
maimaé koró. Óntamba ímba unáámpímbá fáítumae'a wé'a 10 tón-
únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táúmba
ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai
kufé'mae'a koró. Túwa'nai íyawi káráwiyonaafo tuwímbai-tantaa'a
ímba maíyamba úwoi koró.

11 Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wíyamba
kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba
mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró.
12 Moórá-naumpa'o iyíyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawe'á úmai
méraaro síyasa 13 kembiwímó káráwiyiyanamo éna Maníkó kawe'á
uwátinkainifo ímbo káráwiyiyanamo éna Maníkó kembiwí aantemba
kawe'á uwátinkainiye. 14 Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo
timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi
ímba aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakem-
baramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpárá'i mindáópara'iyo
tuwé'a koró. 15 Simátíménda ísáaro. Maníkó waási méraawini

áwáusafenamo tísai índa-kanaa tínda naaófá'ó Sóndómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba timíníye. Kembiwímó tínaaembo uwátimiyan-kwaasi sáwí-meyamba timíníye. Minkwáásísóntí sáwí-meyanko Sóndómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba íyáákainiye Ísu siyáiye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aai.

16 Ísu minááí simátimena séna simátíménda ísáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásífímbá ti'maránaumne. Kawe'-ímáyááwárá'-wáásíyáámbá úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba anondáá sáwí'a íyamba aáno úmai méraaro. 17 Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kisau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aaifimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótinkesa túwiyonku'-nésa 18 kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-oraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátinkesa aaifimbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátime'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. 19-20 Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aai sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aai úwoi tááka tinkáína'a sénááwe.

21 Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáímo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. 22 Kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa tíyámba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

23 Moórá-naopa'o méwasamo sáwí'o uwátínkéwa'o é'a tiyuwé'a tuwaantanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátíménda ísáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wéniyana minkísáú ímba taí'áraindara'a kemá waási úranko aneka'á kumónaumne. 24 Ifó'-wáásígó uwáítáí'-iwáímbá ímba wéiyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímba wéiyaakaiye. 25 Ifó'-wáásígó uwáítáí'-in-kwáásígómó índantemba íníye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íníye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri iyémá wésewe. Miyá wésemba pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiye.

26 Ísu simátimena séna minááí imáyáa é'a waási táároi ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímba inkáísóro. 27 Aúpá'ó simátíménda afora'á simátíméro. Kembiwímó simátíménda-aai sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátíméro. 28 Tínkamiya'o puwíyan-kwaasi táároi ímba inkáísóro. Miwí kentimambá ímba tínkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáísóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwárá'é tuwáínasa méranaawe. 29 Maarán-ááí imáyáan-oro. Kári'a téntémpaaran-dumama kae'-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaaraamba wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna

ímba puwéna marapá'á kumíníf o 30-31 sáwífa'-numama Maníkón-aúranka'a ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'á wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba
táá'a íno Ísu siyáiye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.
Rúku 12:8-9

32 Ísu minááí simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-iye síyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne. 33 Énifo waási túranka'a kembá tínaaemba uwásiyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáiye.

34 Ísu minááí simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáiye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáíyasa tuwímbai aaisambá sénááwe. 35 Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fi'on-imayaa óyááye. 36 Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásíyáámbá úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiye.

37 Ísu minááí simátimena séna kesí waási-i'a ónae síyawi aifa'á tinófoiye táánine tiyáámúne tirumbá timésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófí'an-owe. 38 Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kesí waási-i'a íyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááíwaiyamba uwófí'a ónááwe. 39 Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawe'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááímo táínda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiye.

40 Ísu minááí simátimena séna ti'máráandawi kentáái isáíyawi kesááiwara'a isánááwe. Kesáái isáíyawi si'mákaiwain-aaiwara'a isánááwe. 41 Maníkón-aai simátimindawi tuwímbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi wésimatimiwaimba Maníkó kawe'-méyámbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-béyámbá timíníye. Arupíse úmai méraiwai tuwímbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi arupíse úmai mérainda-waasigomba Maníkó kawe'-méyámbá aména wéisaiyawiwara'a miyám-béyámbá timíníye. 42 Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi imbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombá amíyana Maníkó kawe'-méyámbá timíníye Ísu siyáiye.

11

Yóni nombó maitínkáíwain-aai.
Rúku 7:18-35

1 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáátáá'-áái simátimena mimbárafá'á tuwéna fí'o-fi'on-daopa'a wenáái kouwáítáí'-úmae wénena wenáái simátímakaiye.

2 Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'a méronka'a Maníkómó
íyáfasinankaiwai Káráísiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai
Ísumpa'a tésarai 3 áísai esarai sésa kumínonemo siyáawiya'o. Fí'owawa
ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná 4 Ísu séna tauwerékai
isááyane awánááyane Yónimba kosimámekai sékai 5 túrambo kafíkáiwai
túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a ísááwana tísamaimo
pukáiwai kawe'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawe'á uwátinkena
pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna
6 kentáféna ímba kae'-ímáyáá íyawi tirunkó kawe'á wéiye siyé Yónimba
kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

7 Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai
seyaafá'-wáási simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a
koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna
umó móma'mema'o intenkáán-kwáási Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni
ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iye. 8 Nóran-imayaawa wéera
koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá
uráao. Ímbanifo miyán-kwáási kawe'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-
waasiti naaúmpa'a méraawe. 9 Nóran-imayaawa wéera koawánaraao.
Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo
siwáín-iye. Érai'a simátime súne. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai
íyáákaraiye. 10 Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna
séna
Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'máráanana kesáái maimaéna ení
aifa'á
wéna ení aambá wiyíníye siyáiye gaimaréna siyáimba Yónintafena
siyáiye. 11 Simátíménda ísáaro. Yóni nombó maitínkáíwaini
kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba íyáákaisana Maníkó kawe'á
uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-
waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainiye. 12 Yóni nombó
maitínkáíwai Maníkón-aai simátimindasafena ómbakainkemba
káfé'wara'a tuwímbai Maníkó kawáánipa'a íyófo sésa aambá
faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoí ésa Maníkó
kenká'á kawáánínkwae wésewe. 13 Naaófá'á Maníkón-aai
simátímakowiye Mósesewe Maníkó weni waásimo kawáánínda
paápé íníye-aai suwaná ánaaemba Yóni paápé uráiye. 14 Naaófá'á
Íráiyaa maé'éíwai aneka'á paápé íníye-aai suwa'á minááímó
siyáan-aaisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo
siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró.
15 Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiye.

16 Ísu mináái simátimena moórá-aaiwara'a simátimena séna
káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-
kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóísomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma
wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró.
17 Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á
taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméraan-kwaasi
miyá wéowe. 18 Yóni nombá maitínkáíwai ména ándá-aran-domba
ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwárá'á ímba wénaisasa
wentáfésa sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iye wésewe.

19 Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwárá'á náúnasa
kentáfésа sésa ándá-aran-done tónté'o naiwáí póna taakisimó máén-
umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásití waásin-iye wésewe. Énifo Maníkó
simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyááwáráwín-iye wésewe
Ísu siyáiye.

Ímba aaimó ísaraan-aai.
Rúku 10:13-15

20 Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawe-kísáú ímbo awánaraan-
kisau wémauwasa awánésa sáwí-awauma ímba tuwésa Maníkómpá'ó
ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna 21 kembiwí Kórási-naopaken-
kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tíniye.
Naaófá'ó Táyaa-naaopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye
Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo kawe-kísáú ímbo awánaraan-
kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino.
Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó
a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. 22 Mindásafe'o simátíménda
ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena
tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-
naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo
kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-
sawi-meyamba timíníye. 23 Kápaneamu-naopaken-kwaasisono.
Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-
aempa'a kónááwe. Naaófá'á Sóndómu-naopaken-kwaasifimbo kawe-
kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-
awauma túwówana póna Maníkó mindáó'a ímba taí'ásuwowana káfé'a
úwoi wéraisino. 24 Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-
oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda
Maníkó Sóndómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíníye-
imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sóndómu-naopakewiti sáwí-
meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíníye Ísu siyáiye.

Kempá'á terómó siyáin-aai.
Rúku 10:21-22

25 Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wíyómpa'wara
marará'wárá'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-
kwáási ímba simátime úwoi-waasi simátime 26 miyámó íyantafena
ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáiye.

27 Ísu minááí simámena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo
séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímba suwánaraafo kemá
kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká
kesifoní áwáuma ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma
awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátimenae únda-waasi kanaa'á
kesifoní áwáuma wéawanaawe.

28 Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á
wéraiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru
úmai méranaawe. 29 Kemá kesúma ímba maimaé iyé'a farumó
uwátinkaundawi úna'a pó'a kesí aambá kawe'-úmai awáné'a kesáái
taawiyafíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe.

30 Kesááimo taawiyafíyamba ímba umbaí táínana tíménda-kisau kawe-
kísáún-iye Ísu siyáiye.

12

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.
Mááka 2:23-28, Rúku 6:1-5

1 Minkánááfímbá Yúndaa-waasimo saagaan-kánáárá'á Ísuwe wení
kísau-waasiye kísaufa'a wíti-ton-kisaufa'a wéguwana wení kísau-waasi
táái tówasa wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá 2 ámáán-
kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá
aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná 3 Ísu séna naaófá'ó
Téfítimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe.
Téfítiye wení waásiye táái tówana 4 Téfíti Maníkóní ámáán-daumpa'a
iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení
waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo
ámáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna
timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási
miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. 5 Naaófá'á Mósese
simátímakain-aai aúfáífinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo
ísámaimo póímo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a
kísau wémaesa saagaan-kánááwárá'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa
ímba aaí simátinkesa sésa sáwí'a wéowe ímba wésewe. 6 Simátime'a
súne. Kempímbá wémaunda-kisaugo óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-
kisaugomba íyáákaraifo saagaan-kánáá ámáán-kisau-waasi kísau
máéntafe'o ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a
sáwí'a wéowe ímba seró. 7 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkó séna
póímo tufú'maimo agaimáímo símémba kanaán-ifo tirumbó
wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune
siyáimba minááígóní áwáumo isé'o arááíwaekaa ímbo sáwí'o uráan-
kwaasi aaifimbá ímba maitínkááwaisino. 8 Wíyómpakemba waási úranko
pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó
waásimo kísau máémba kendén-iye Ísu siyáiye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mááka 3:1-6, Rúku 6:6-11

9 Ísu mifá'á tuwéna ámáán-daumpa'o iyúwana 10 moóráwigo
ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aaifimbá maenkánae sésa
Ísumba áísai esa sésa saagaan-kánáá kísau aambá fáí'makaan-kanaa
póna áí'o in-kwáási asófankai-kisau maínda ámáámba taraisíni ína
taraisíníyo suwaná 11 Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-
poraa'o saagaan-kánáárá'ó maipímbó kúwáfekaina'o é'a ááéma mósá
farántuwanaao. Ewé é'a miyá íyamba 12 waásigo sipisípi-poigomba
íyáákaraimba póna saagaan-kánáá áí'o índa-waasi asófankaiyamba
kawe'á éna ámáámba ímba taraisíníye simátimena 13 ayáámbo
kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámba fárútuwaao súwana
ayáámba fárútuwowana kawe'á uwánkowana fí'on-ayaankaamba
úwasa 14 ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpakemba kumésa Ísumba
tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Manikóni kísau-waasigon-aai.

15 Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbáráfá'á
tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááíwáúwana tí'o ún-kwaasi seyaafá'á
asófatinkena 16 óraaka séna kemó uwátinkaunda-aai ímba simátíméro
siyáiye. 17 Miyámó úmba naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a
Áísáya siyónka'a póna Ísu miyá uráiye. Áísáya agaimaréna séna Maníkó
séna
18 wembá íyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'a
aamoí wéuwanke'a aaí senaná kesí ámútanko wesé'a mérainana
fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aai simátimena
19 ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'a wénena ímba
óraaka séna 20 Manikómpá'ó ímbo fasi'ámaimo méraan-kwaasi
ímba tiyuwéna kawe'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau
maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aaigo íyáákena
wérainasa 21 fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa
érai'a súwa'nai índawin-iye sénááwe

Maníkó siyáiye siyónka'a póna Ísu miyá uráiye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.
Mááka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

22 Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna
minkwáásígó ímba aaí wésuwana aúramba kafíkówasa áí'maesa
Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawe'á
uwánkowana wemá aaí súwana aúramba awánówasa 23 sáwífa'nanka
táátafesa ésa sésa miwá Téfítin-andafakemba paápé íníyemo siyáawiya'i
fí'owawa'iyo suwasá 24 ámáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa
ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá
ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

25 Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moóra-
andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe.
Moóra-naopara'i moóra-akuna'i aaimó tuwíntáán-akumba pósa
tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. 26 Waántáwankoni waásimo
tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o
sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba
wémaitiyuwaiyemo sembá 27 énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-
amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini
fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo
ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. 28 Énifo kemá Maníkóní
ámútankoni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena
Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

29 Moóra-aai imáyáan-oro. Moóráwigo moóra-nankoni
afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmembó
maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwá mindánkóní
afowámbá ándá kárá'umankenamo éna kanaa'á íyáfekena wení
moparáwímbá umembá máíniye.

30 Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbán-owe. Ímba
súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moóra-mora uwáguraawe.

31 Mindásafeˈo simátíménda ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwíˈo uwátínkáámba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwíˈo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. 32 Kembá waási úrankomba símai sáwíˈo uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwíˈo uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káféˈwara ánaaenkwaraˈa ímba maitiyuwáíníye.

33 Kawe-táígó kaweˈ-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaifo taaéramba awánésa kawe-táígón-aramban-iye. Sáwí-taigon-aramban-iye wésewe. 34 Iyánkó póígon-araaˈan-owe. Sáwíˈ-aantembo on-kwáási méˈa póˈa ímba kanaaˈá kaweˈ-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. 35 Kaweˈ-wáási kaweˈ-ímáyáafínkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi éˈa sáwí-aai wésewe.

36 Simátíménda ísáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tínda úwoi-aaimo fíˈo-fiˈon-aaimo siyáantafena tísai íníye. 37 Kaweˈ-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaimo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáiye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.
Mááka 8:12, Rúku 11:29-32

38 Súwasa tuwímbai ámáán-kawaa-waasiye ámáámba sun-kwáásíyé Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná 39 Ísu séna káféˈo méraan-kwaasi sáwí-waasi éˈa Maníkóntáféˈa ímba imáyáa éˈa kentáféˈa wéseˈa Maníkómó aiˈmákainamo e ímba awánáúnda-kisau máínata awánaanomo sembá naaófáˈá Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínífo mináái imáyáan-oro. 40 Naaófáˈó óraaˈ-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáá maipímbá ménaumne. 41 Yónaa kaumbo-kánáá óraaˈ-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwituwówana minkákémbá Nínéfa-naopaˈa Maníkón-aai kosimátimuwasa isésa sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aai ísaraawe. Káféˈa Yónaambo íyáákaraundawi méraunaˈa kesáái ímba wéisaamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tínda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaifimbá maitinkésa sésa Yónaan-aai iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba íyáákaraiwai kentí naaópaˈa mérowaˈa wenáái ímba iséˈa sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. 42 Naaófáˈá kentíwáˈnáraˈa káráwiyowin-awiˈa Soromoní kaweˈ-ímáyáafínkémbá aaí wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráiye. Káféˈa kemá Soromonimbá íyáákaraundawi méraunaˈa kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tínda minínínkó kembiwí aaifimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempáˈá mérowaˈa wenáái ísómba ímba ísámai kaweˈá uráawe síníye Ísu siyáiye.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aai.
Rúku 11:24-26

43 Ísu minááí simátimena séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko
auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna
náafara ménaumno séna saafá uwááena 44 séna tauweré'a kesí naambá
waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena téna taawánaimba
mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawe'á uwásukaisana taawánéna
45 tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a
uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-
amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa
ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawi'a úmai
méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-
sawi'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mááka 3:31-35, Rúku 8:19-21

46 Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó
simámiyantafesa máápa'a tamérowana 47 moóráwigo Ísuntafena séna
enanówe enáfárawaisaiye aaí simámenaesa máápa'a taméraawe
súwana 48 Ísu séna kesinó nááwa'iyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna
49 ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi
méraawe. 50 Kesifo wíyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe
kesúnafaraawinen-owe Ísu siyaíye.

13

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.
Mááka 4:1-20, Rúku 8:4-15

1 Minkánáá Ísu naaúmpa'a tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a
koména aaimó simátimindasafena kúwasa 2 sáwífa'nanka tóso
ésa ewaa'á taméróntafena nompín-táómpimba íyátena imérowasa
minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana fí'o-fi'on-aai
waé'mai simátímakaiye. 3 Moórá-aai simátimena séna moóráwigo
ánáuntumba maimaéna kísaufa'a wéwena 4 mátu'maraisana tuwímbai-
anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fáí'nasukaiye. 5 Tuwímbai-
anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-máráfímbá póna
minúwóíyáán-úmai óraa'a isaná 6 aa'á kaisaná amímá yáátááka'a
ímba kunkéna aáénkaguraiye. 7 Tuwímbai-anauntumba karaampa'á
kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. 8 Tuwímbai-
anauntumba kawe'-máráfímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá
imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákarain-aramba íyáísana
tuwímbai imaimái-aramba iyáiye. 9 Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro
Ísu siyáiye.

10 Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáísai esa sésa
wésimatimenda nóra séwa waé'mai-aai wésimatimeno suwaná 11 Ísu
séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda
Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafo miwí imáyáa ímba
tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-aai wésimatimune. 12 Maníkón-
aaimo ísámaimo kawe'ó íyawi Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a
isésa miyámó wéiyanamo éna Maníkó túwa'nai ínasa seyaafá'-
ááíwárá'á isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámaimo kawe'ó ésa
karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne síyawi tirumpinkémbá minááí
maimaínana ímba wérainiye. 13 Ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe.

Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aai wésimatimune. 14 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. 15 Miwítí imáyáago umbaí wétaisana tááko aaimó isáísáféna awesaraí isaná túranko awánaisafena awesaraí ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkakaa sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'á uwátinkausino

Maníkó siyáiye Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáiye.

16 Ísu minááí simátimena séna simátime'a súne. Kembiwí kawe'-úmaimo awánaamba Maníkó kawe'á wéuwatinkaiye. Kawe'ó úmaimo ísáámba Maníkó kawe'á wéuwatinkaiye. 17 Simátíménda ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowiye arupíse úmai mérowiye sáwífa'-waasi kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu siyáiye.

18 Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma súnda ísáaro. 19 Maníkó wení waásimo kawáánin-aai isésa ímba ísámai kawe'á owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáási aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. 20 Ánáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba maarán-áwáún-iye. Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo 21 ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaisafesa umbaí tátínkáíntafesa Maníkón-aai ifátukaawe. 22 Ánáuntumbo karaampimbó kúmímba maarán-áwáún-iye. Maníkón-aai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuwaisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. 23 Ánáuntumbo kawe'-máráfímbó kúmímba maarán-áwáún-iye. Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai íyáákamai-kisau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aai.

24 Ísu minááí simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááín-iye. Moóráwigo wení kísaufa'a kawe'-ánáúntúmbá áwí'a wíti u'makáisana 25 moórá-no'waamba ánaoraawara'a tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo íyáí-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáisana 26 wíti óraa'a éna arambá íyáísana wítiyaan-damaiwara'a óraa'a isasá 27 kísau-waasi awánésa kísaugoni afowámpá'á tésa sésa kawe'-ánáúntúmbá tu'makáandafimba wítiyaan-damai nááfakena mimpímbá wéraiyo sewaná 28 séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áísai esa sésa káúsuwanaumne sewaná 29 séna ímbanifo wíti káúsuwaafainifo ifátúwéwana 30 wérainana ánaaemba wíti aumbákáína'a tómbó fakaráíyawisafe'a senasá misáwí-witíyáán-dámái káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wíti úramba fáká'mai kesí tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáiye.

Taaérankon-aai.
Mááka 4:30-34, Rúku 13:18-21

31-32 Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iye. Moórá kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kísaufa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiye.

33 Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááín-iye. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye

Ísu siyáiye.

34 Ísu waásisomba aaí simátimenae sénamo úmba ímba afora'á siyáifo waé'mai-aai aantemba simátímakaiye. 35 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráiye.

Wemá agaimaréna séna
simátíménda waé'mai-aai simátimenaumne. Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisaugon-aai ímbo ísaraan-aai
simátimenaumne siyáiye

agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáiye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáu-aai.

36 Ísu minááí simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kísaufa'o sáwí-anauntumbo tu'máráíwaini áwáuma simásimiyo suwaná 37 Ísu séna kawe'-ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. 38 Kísaugoni áwáuma maramán-iye. Kawe'-ánáúntúnkóní áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. 39 Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini áwáuma waántáwankon-iye. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áínda-kanaan-iye. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewin-owe. 40 Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáíyantemba ánaaen- kanaamo tínda miyá ónááwe. 41 Waási úranko kumpaápé uráundawi kesí kísau-waasi wíyómpakemba ti'máráanasa kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fí'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiwiye kuntí'mai 42 iyamó wégaipa'a tiyuwáíyasa mésa ifi'á tésa túwááyaamba umpufuwésa méraiyasa 43 arupísemo úmaimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiye.

Maníkó waásimo kawáánin-aai.

44 Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááín-iye. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáisana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbárámá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbárámá koméyánéna mifí'ónká'má'máí-óntámbá kofasímbai maiyáiye.

45 Maníkó wení waásimo kawáánin-*aa*i maarán-ááín-iye. Moóráwigo
akaaroróma méyámba*r*aindasafena naaó'-nao'a wénena 46 awánáínda
moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení
óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'máí-
ákáárórómá koméyánúmai wémaiye.

47 Maníkó wení waásimo kawáánin-*aa*i maarán-ááín-iye. Mare'mare'-
únánkáámbá moóráwigo nompímbá túwáisana fí'o-fi'om-bofaa'a
48 minúnámpímbá ówitawisana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa
tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áámááífa'a makésa kawe'-mófáá'á
unáámpímbá fáítesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. 49 Ánaaen-
kanaamo tínda miyá íníye. Wíyómpaken-kisau-waasi kawe'-
wáásífínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai 50 iyamó wégaindafa'a
tuwáíyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe
simásuwena 51 wení kísau-waasisafena tísai ena séna simátimunda-
aaigoni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná 52 Ísu simátimena séna
ísáámba simátimunda-aai simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení
naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení
waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-
amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aaifinkene simátíméro
Ísu siyáiye.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aai.
Mááka 6:1-6, Rúku 4:16-30

53 Ísu minááí simátimena mimbáráfá'á tuwéna 54 wenamáápa'a
kúmba miwítí ámáán-daumpa'a iyéna aaí simátimuwasa
táátafesa ésa sésa nááfakena kawe'-ímáyáá maiyénawa kawe'-ááí
wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámísanawa kawe-kísáú
ímbo awánáúnda-kisau wémaiyo. 55 Kesáámó awánáúnda wení
kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-iye. Máríyaan-
áánimba éna Yémísiye Yósepiye Sáímoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iye.
56 Wenáúnafa'a maankáá méraawe. 57 Maankákéwí éna úwoi-waasin-
ifo nááfakena minááí isénawa mifásí'áémbá maiyénawa wésiyo sésa
kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-aai
simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo
wení naaópa'o koméraimba wenamáára*a* sésa kesáámó úndanten-
kwaasin-iye

sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiye.

58 Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai íníye suntáféna ímbo
awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiye.

14

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aai.
Mááka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9

1 Minkánáá Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káríri-marafaken-
kawaagon-awi'a Éroti minááí iséna 2 wení kísau-waasisafena séna
minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-iye. Pukáimpinkemba
íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú
wémaiye siyáiye. 3-4 Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a
Érótíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá

fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koáí'maesa ándáfa'a máánkarowana 5 Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táároi inkaiséna ímba tufukáiye. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-aai simátímíwain-iye suwaná Éroti séna Yónimba tufúwónasa aaisambá siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana 6 wembó ma'ánkaron-kanaamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná Érótíyasin-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí uwánkena 7 minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya simásímína'a áméno. Érai'a súmpo sísai ina'á áméno súwana 8 anówamba koáísai ena súwana anówama aaí súwana Érotimpa'a téna séna Yóni nombó maitínkáíwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana 9 iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái siyáin-aai imáyáa éna tómbó naan-kwáásíwárá'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna 10 moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba Yónimba anuwarambá kambísámai a'nómbá 11 táúfapimba maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa 12 Yónini kísau-waasi isésa anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa tasimámakaawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-aai iséna séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye Éroti siyáiye.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.
Mááka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

13 Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátena waásimo ímbo méraiyapata kónae séna kúmba naaó'-naokewi minááí isésa marapá'á tóso uwaná nompín-táómpimba wéna 14 marapá'á kumúmba misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

15 Ísu asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná 16 Ísu séna tóntáá'a ímba wíyamba tómbá tíméro súwasa 17 miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á wéraifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íníye suwaná 18 Ísu maimaé'a másíméro séna 19 sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa 20-21 seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.
Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21

22 Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáípá'-náópa'a koró. Misáwífá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna 23 misáwífá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná

Maníkómpáˈó inaimó síndasafena omápaˈa imérowana nóˈwaamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa 24 wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénkaˈa wérowana óraa-fiyunda toˈmaé téna mintáómba tataˈótoˈmarowasa ímba kumbá 25 siyarónkaˈa Ísu non-afóforaˈa maréna wení kísau-waasimo méronkaˈa túwasa 26 non-afóforaˈo wénumba awánésa táátafesa ésa tinekembá tataˈá wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná 27 Ísu minúwóíyáán-úmai séna tááˈa ifó aánoˈa méraaro. Kemá úne súwana 28 Pítaa simámena séna emó Fasiˈaénkó úrambo éma sinaˈá non-afóforaˈa emó méraandafaˈa konó súwana 29 Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afóforaˈa Ísumo méropaˈa kúmba 30 kaweˈá úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekoraˈnara wéena óraakaˈa séna Fasiˈaénkóo kembá taˈótoraao súwana 31 Ísu minúwóíyáán-úmai ayáámba fárúˈmai taˈótorena séna óraa-fiyundamo tóráíntafe sáwí-imayaa e kesí fasiˈaéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasiˈaéntáfé ímba kaeˈ-ímáyáán-uwo séna 32 mindárai nompín-táómpimba íyátoyana óraa-fiyundago mafaúwasa 33 nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá marésa sésa éraiˈa Maníkón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifaˈa tíˈo ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mááka 6:53-56

34 Éraiˈa Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáípáˈá Kénésáréti-marafaˈa kumbá marapáˈá kúmúwasa 35 mimbápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa naaoˈ-naoˈa simátimesa Ísumo tamaún-aai isésa tíˈo ún-kwaasi tíˈmaesa tóso ésa 36 sésaení unáánkwátóigoni áráíyaˈa taˈótoraiyana tíˈa étinkainkwae suwasá taˈótórówana tíˈa étínkaraiye.

15

Tíwáˈnáti ámáámbo siyáan-aai.
Mááka 7:1-13

1 Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropaˈa tésa sésa 2 ení kísau-waasi nóra isasawá kentáá síwáˈnáti ámáámba ímba arááíwaesawa tiyáámba ímba non-kwiyésawa tómbá wénaao suwaná 3 Ísu séna kentíwáˈnámo simátímakaan-amaamba arááíwaeˈa Maníkóní ámáámba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo. 4 Maníkó séna kentinófoi-tuwiˈa óraaˈan-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo 5 kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátimena séna moórá-tantaaˈa Maníkóndén-ifo ímba kanaaˈá timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwaˈnai-iye. Miyámó ontáféˈa kanaán-iye wésewe. 6 Miyá-sáwíˈó ontáféˈa Maníkón-aai tuwéˈa kentíwáˈnáti ámáámba wéaraaiwaewe. 7 Kaumbo-kaeˈ-ááíwáráˈ-wáásín-owe. Naaófáˈá Maníkón-aaimo simátímakowin-awiˈa Áísáya kembiwísáféna éraiˈ-aai agaimaréna séna Maníkó séna
8 maawí kesúwíˈa tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. 9 Waásiti ámáámba símai paápé ombánifo Maníkóní ámáámban-iye karoˈó sembá miyáráán-úmai ken-ímáyáá karoˈ-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáiye Áísáya símai agaimakáiye Ísu siyáiye.

Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aai.
Mááka 7:14-23

10 Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawe'án-oro. 11 Máápaken-tantaa'o naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiye.

12 Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa ámáán-kawaa-waasi emó simátimenda-aai isésa aaisambá aéésa kaóráámba ína isaánó suwaná 13 Ísu séna kesifo wíyómpakewi ímbo u'makáin-anauntumbo éna káúsuwainiye. 14 Ámáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana 15 Pítaa séna waé'mai-aaimo simátimenda-aaigoni áwáuma simásimiyo súwana 16 Ísu séna kenkwárá'á ímba tááko péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á uráawe. 17 Máápaken-tantaa'o naawí tindáámpá'á kúwátúsúwinifo 18 aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. 19 Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémbá ésa waai-úmémbá ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa 20 miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiye.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.
Mááka 7:24-30

21 Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba 22 mináémpákén-ínínkó ímba Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfítin-andafakewi arumbá uwásinkaao. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana 23 Ísu iséna ímba aaí súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaao. Aasiyaasí miyá sifáínifo suwaná 24 Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poiyaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana 25 minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana 26 Ísu séna iyámpóíti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo súne súwana 27 minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iye sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana 28 Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáá ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinkarain-aai.

29 Asófankena kúmba Káríri-waaunkoni áwáífa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa 30 sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótinkowana asófatinkowasa
31 tísamaimo táúnkon-kwaasi kawe'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-
kwaasi kawe'á uwasá túrambo kafíkón-kwaasi kawe'-úmai awánowasa
aaimó ímbo sun-kwáási aaí suwasá misáwífá'nánká awánésa
áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá
makáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aai.
Mááka 8:1-10

32 Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa
tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana
tómbó maimaé tiyáamba taí'áísa'a sirumbá uwátinkaumne.
Ti'máráanasa miwíti naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wíyamba táái
táínasa púwófainiye súwasa 33 wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a
sáwífa'-waasin-ofo nááfaken-tona maimáíya timénaumno suwaná 34 Ísu
tísai ena séna nóraumai-tona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana
sesimáí-mofaa'wara'a wéraiye suwaná 35 minkwáásísóntáféna
séna mara'-méraaro séna 36 afakaeté-tone mófáá'e maisoréna
Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-
waasi timúwasa minkwáásísómbá tímúwasa 37-38 seyaafá'nánká
nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwasá aarewé
iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-
waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáítuwana
ówitowana 39 Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasiye'a
nompín-táómpimba íyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

16

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.
Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56

1 Mifá'á Ísu mérowasa ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-
waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa
éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata
awánaano suwaná 2 Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá
naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a 3 aafáyáara'a awánaamba
ainánkó aafáúmá káátasuwaisa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe.
Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba
miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Maníkómó káfé'o wéin-
tantaakoni áwáuma ímba awánaraawe. 4 Káfé'o méraan-kwaasi sáwí-
waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó
ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máínata awánaanomo wésemba
naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínífo mináái
imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo
kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáá
maipímbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráiye.

Ímba kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási-i'a orómó siyáin-aai.
Mááka 8:14-21

5 Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'ó
kumbá marapá'á kuméssa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba

tuwinkésa kuwaná 6 Ísu ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá márááwanamo intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa 7 keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná 8 Ísu keáímbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. 9 Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. 10 Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. 11 Ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráín-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnda ímba péréti-tontafe'a wésumpo nóra séra ímba ísaraao súwana 12 tááko péé súwasa minááígóní áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.
Mááka 8:27-30, Rúku 9:18-21

13 Ísu Sísááríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa 14 miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Yérémaya óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aai simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná 15 Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana 16 Sáímoni Pítaa séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana 17 Ísu séna Sáímoni Yónaan-ááninko ónana Maníkó kawe'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wíyómpakewi minááí embá simámísa isáánda póna Maníkó embá kawe'á wéuwankaiye. 18 Simátime'a súne. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwíkóní áwáuma óntamban-iye. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba íyáákainiye. 19 Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'o ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a miyá uráiye simásuwena 20 wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó íyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-aai ímba simátíméro Ísu siyáiye.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aai.
Mááka 8:31–9:1, Rúku 9:22-27

21 Minkánáá Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi
simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-oraa'-waasiye
óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé sí'o índa-i'a
uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana
Maníkó íyáfasisinkainiye súwana 22 Pítaa áí'maena weyááfa'a
máankena séna Fasi'aénkóo miyán-ááí sénafo Maníkó ímba ewé sínasa
séndantemba ímba uwánkanaawe súwana 23 Ísu waeréna Pítaantafena
óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba
wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésempo kesí aambá ímba
faiyuwó Ísu siyáiye.

24 Ísu minááí simámena wení kísau-waasi simátimena séna kembó
sirááíwaenae siyawi tirááímo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro.
Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó
sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbáí-tántáá'á úwoi
maimaésa sirááíwaenaawe. 25 Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawe'-úmai
méranaafo kentáfésa ísámaimo tirááímo táínda-tantaa'o tuwésamo
puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 26 Mararáké-séyááfá-
tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye.
Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa
aneka'á ayáátááka méranaawe. 27 Kemá waási úranko kesí kísau-waasi
wíyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwárá'á kumé'a seyaafá'-wáásímó
miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne.
28 Éraia simátime súne. Tuwímbai maankáʼó méraan-kwaasi ímba aifa'á
pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwáné'a
ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiye.

17

Ísu fíʼon-kuwawaaʼo faúkáin-aai.
Mááka 9:2-13, Rúku 9:28-36

1 Ísu minááí simátimena afa'mórae-noʼwaamba waéna Pítaane
Yémísine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba
iméса 2 miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó
inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waéní'a kówasa
3 awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a
Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana
4 Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo maankáʼó méraundasa kawe'á imbá
póta emó sinatáámó éta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá
endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó
siyáiye.

5 Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waéní'a kámae kuména
kunkáátowana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá
kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a óraa'-aamoi uwánkaumne. Wenáái
ísáaro súwasa 6 wení kísau-waasiyau minááí isésa táátafesa ésa
marapá'á kífaesa tinekembá tata'á úwana 7 Ísu miwímó méropa'a
téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó íyáfasinaaro súwasa 8 awánomba
mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba méraiye.

9 Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna
awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo
íyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa
10 wení kísau-waasiyau Ísumba áísai esa sésa ámáámba sen-kwáási
Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa
amu'makáundawisa ánaaemba paápé íníyemo sembá nóra sésawa
mináái wéseo suwaná 11 Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa
íníye-aai érai'-aain-iye. 12 Simátime'a súne. Íráiyaa é'a paápé úwasa
ímba Íráiyaan-iye sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá
uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana
13 tááko péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena
siyáiye siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.
Mááka 9:14-29, Rúku 9:37-42

14 Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu
urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kífaena
séna 15 óraakoo kesáánimba arumbá uwánkaao. Sáwí'a uwáwéna
ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'a isaná aíyayaamba
ku'wisaná nompíné iyafíné tanaambá wéfamaena wénisa'a 16 ení kísau-
waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawe'á uwánkaraawe
súwana 17 Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáá isa'á kentáfé'a ímba
imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a
ménaumno. Enáánimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana 18 Ísu sáwí-
amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna
kóúwana miníyámpói kawe'á uwánkowana kawe'á úmai méraiye.

19 Kawe'á uwánkowasa ánaaembo Ísu weyáámo méronka'a wení
kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá
maiyáúkaumno suwaná 20 Ísu séna Maníkóntáfé'o maiyauwáíníyemo
sé'o timankúnkúmbo onkakaa maiyaúwáísino. Érai'a simátime'a
súne. Moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba íyáísana áruma wíkéna
óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmba kárika'a uré'a
ánaaemba óraaka'a timankúnkúmba é'a omátafe'o sé'o faiwí'mae fí'on-
aempa'a kóuwomo síyanamo éna miyá íníye. 21 Maníkómpá'á inaí
síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-
ámútámbá maisuwáíníye siyáiye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.
Mááka 9:30-32, Rúku 9:44-45

22 Ísu wení kísau-waasi Káríri-aempa'a túwaandu uwaná Ísu
simátimena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa
23 sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisúwáanana íyáfasisinkainiye
simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráiye.

Taakisi-óntámbó tukáan-aai.

24 Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-
naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai
Pítaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-
óntámbá wétuwai ína wétuwaiyo suwaná 25 Pítaa séna wétuwaiye

simátimena naaúmpaˈa iyúwana taakisi-ááímó siyónkaˈa Ísu Pítaamba áísai ena séna Sáímoniyo marapákén-órááˈ-wáásí timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fíˈonkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e simásimiyo súwana 26 Pítaa séna taakisi-óntámbá fíˈonkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Maníkóní waásisa póta óraaˈ-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáúmpo 27 aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáúmpo nonkwaaúmpáˈá kuré ándá túwénana kumína aifaˈó tawáínda-mofaaˈa maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáféwe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráiye.

18

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.
Mááka 9:33-37, Rúku 9:46-48

1 Minkánáá Ísuni kísau-waasi wempáˈá tésa taáísai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba nááwa íyáákesawa óraaˈ-waasi-iˈa wéiyo suwaná 2 Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afu-fumpimbá íyáfasinankena 3 séna éraiˈa simátimeˈa súne. Sen-ímáyáámó ímbo tuwéˈo iyámpóímo ímbo íyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Maníkó kenkáˈá ímba kawáánínïye. 4 Miníyámpóígómó tísamaifimbo máíntemba miyámó wéowi Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyaakaawe. 5 Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóímo áwaˈnai onten-úmai wésuwaˈnai-owe Ísu siyáiye.

Sáwíˈo on-aai.
Mááka 9:42-48, Rúku 17:1-2

6 Ísu minááí simátimena séna iyámpóímo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmba wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo éraiˈemo wésewi karoˈ-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampaˈa kóíyasa Maníkó karoˈó síyawi sáwí-meyamba óraaˈa timínífo miwímó tinuwarampimbó óraaˈ-ontambo fáríˈwimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karoˈ-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampaˈa ímba kowisinó. Mindá kanaán-iye. 7 Marapáˈó méraankaˈa kesáái tuwésa sáwí-ampaˈa wíyantafena fíˈo-fiˈon-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waéˈwaeˈa wéimba pósa sáwí-ambo fíˈowimo aráátímówi sáwí-meyamba maénááwe. 8 Tiyáánkowaˈi tísamaigowaˈi sáwíˈo ínaˈa misáwí-ámpáˈá kúnafo séˈa moórá-tiyaanaˈi moórá-tisamaiyaˈi kambísásúwáaro. Kae-tíyáánáˈi kae-tísámáíyáˈi wérainaˈo éˈa sáwí-marupaˈo iyamó wégaipaˈo wíyamba mindá sáwíˈan-iye. Sáwíˈo uráimbo maisuwéˈo méraiyamba mindá kaweˈán-iye. 9 Túrankomo sáwíˈo ínaˈa misáwí-ámpáˈá kúnafo séˈa moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awánéˈo éˈa ónkaifaˈo iyamó wégaipaˈo wíyamba mindá sáwíˈan-iye. Sáwíˈo uráimbo maisuwéˈo méraiyamba mindá kaweˈán-iye Ísu siyáiye.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.
Rúku 15:3-7

10 Ísu séna úwoi-waasisafeˈa sáwísamban-owe
ímba síyamba káráwiyoro. Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwíyáˈá káráwiyaawai kesifo wíyómpakewini ewaaˈá mésa miwí táái wésimamefo káráwiyoro Ísu siyáiye.

11 Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Maníkóní
aampaˈó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafeˈa saafá úmai sáwíˈo úmaimo
méraampinkemba kaweˈ-ámpáˈá métínkáandasafeˈa kunkáumne.
12 Sipisípiyaˈa káráwiyowi on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífaˈa 100
sipisipiyaˈa káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyoˈwisana misáwífa-
sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyoˈwimba kosaafá
émena 13 awánénamo imbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyoˈwimba
áíkaumne séna mimbóráwígóntáféna óraaˈ-aamoi éna sáwífa-
sipisipimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí kárikaˈa wéiye.
14 Sipisípiyaˈo káráwiyowimo áwiyoˈwi-sipisipisafenamo arunkómó
umbaimó taintembá kentifo wíyómpakewi wení aampaˈó ímbo
wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbaí
wétaiye Ísu siyáiye.

Kentí waási sáwíˈo uwátínkáán-aai.

15 Ísu mináái simátimena sénaení waási Maníkóní waásigomo
embó sáwíˈo uwánkainamo e wempáˈá minááísáfé kosimámínana
we aantemba méraindaraˈa kosimámínana enáái isénamo arupísemo
uwánkainamo ékai wesé eséˈa kaweˈá úmai méraakaiyo. 16 Enáái ímbo
isáínamo e moóráwigonaˈi kaekónáˈi kotíˈmai weséˈa mé simámuwo.
Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna moóráwigomba aaifimbá
maenkánae séna minááímó ísaraawi kaeráˈi kaumbowáˈi tíˈmaena
mátinkena áísai úmai isáíníye siyáimba mindásafenaení waási
enáái isáíndasafena moóráwigonaˈi kaekónáˈi kotíˈmai wenkáˈá
méˈa simámiyana kentáái isáíno. 17 Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní
waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámiyana wemó miwí
tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááíwáén-
kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásíyáámbá wéiye siyó Ísu siyáiye.

18 Ísu séna éraiˈa simátimeˈa súne. Marapáˈó méraankaˈa sáwíˈo ombá
aambó faíyónten-úmai Maníkó wíyómpaˈa ména éˈa aambá fáiˈmakaiye.
Kaweˈó ombá ímbo aambó faíyónten-úmai Maníkó wíyómpaˈa ména éˈa
miyá uráiye Ísu siyáiye.

19 Ísu mináái simátimena séna moórá-aai simátíménda ísáaro.
Marapáˈó méraankaˈa kaeˈ-wáásígóráímó moórá-aaisafesaraimo
mimbórá-ímáyáámó ésaraimo kesifo wíyómpakewimo áísai íyanamo
éna miyá uwátinkainiye. 20 Kaumbo-kaeˈ-wáási kentáfésа imáyáa ésа
túwaandu ombá túwaˈnai ondasáféˈa miwíséˈa ménaumne Ísu siyáiye.

21 Ísu mináái súwana Pítaa Ísumpaˈa téna séna Fasiˈaénkóo kesí
waásimo sáwíˈo uwásínkáfaˈo wéiyomba mindásafeˈa nóraumai-
kanaawa ímba aaifimbá maenkéra ímba imáyáa éra ifátuwanaumno.
Afakaeté-kanaa sáwíˈa uwásínkáímba ímba aaifimbá maenkéˈa ímba
imáyáa éˈa ifátuwaunda póˈa moórá-kanaamo sáwíˈo uwásinkaindaraˈa
aaifimbá ína maenkéra ína imáyáa éra ifátuwanaumno súwana 22 Ísu
séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu
siyáiye.

Óntambo ámakaintafena ímba ifátuwaaomo siyáin-aai.

23 Ísu séna sáwí'o uwátínkáámba ímba imáyáa é'a ifátúwáaromo
súnda maarásáfé'a súne. Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái
maarán-ááín-iye. Moórá óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba
wááu tímakena 24 tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba
wááumo ámakaiwaimba moóráwigo ái'maena móaminkwae séna íyísana
25 ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna
wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóíye wení póíye wení
óntawe maimaé'a fí'on-kwaasiti kísaumo maíndasafe'a miwí wétime'a
óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná
26 wení kísau-waasigo aísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema
simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná 27 wení
óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-
ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwaao sisaná 28 kísau-waasigo
máápa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100
ontamba ámakaiwaimba awánéna amóísáúmba kuntaraména óraaka
séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóíyáámbá simiyó sisaná
29 wenaísamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a
óntamba saafá é'a áméno sisaná 30 ímba iséna ái'maena ándáfa'a
móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba símínasa faútúwáaro
sisasá 31 kísau-waasisomba awánésa tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-
waasigomba kosimáméwana 32 óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo
sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná
séna sáwí-kisau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaao séndasafe'a
miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba imáyáa
ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a 33 sirumbó uwánkaraundantemba
moórá-kisau-waasigomba arumbá uwánkááraamba sáwí'a óne séna
34 arumbá óraa-sawi'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankena
séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwaao
sisaná ándáfa'a ánkaraiye 35 Ísu simátimena wení kísau-waasisafena
séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáámbo ímbo ifátuwe'o imáyáamo
úmae'o wéiyiyanamo éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba
maitiyuwáíníye. Óntan-anafomo intembá kesifo miyá uwátinkainiye
Ísu siyáiye.

19

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.
Mááka 10:1-12, Rúku 16:18

1 Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Káríri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-
aempa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-áémpá'á komérowasa 2 sáwífa'-
waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

3 Asófatinkowasa ámáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda
isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i
fí'o-fi'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó
énamo éna ámáán-aai taraisíni ína taraisíníyo suwaná 4 Ísu séna
naaófá'ó Mósesemo agaimakáin-aai toráumai awánaraawe. Maarán-áái
agaimaréna séna Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a aarewárá
waaiwárá'á úmakaiye. 5 Úmarena séna aarewárá waaiwárá'á
úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a
tagááísamai mimbórá-túmá ma'mái méranaawe Maníkó siyáiye.
6 Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbá ésa
mimbóráí'a wéowe. Maníkó aare-waaí mimbóráí'a uwátínkaraintafesa

ímba tuwínáaro Ísu súwasa 7 miwí sésa naaófá'á Mósese maará siyáiye.
Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna
séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiye.
Nóra sénawa miyán-ááí siyáiyo suwaná 8 Ísu séna kentíwá'ná tirumbó
makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísóntafena mindásafena Mósese
minámáámbá siyáimbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a
ímba miyá siyáiye. 9 Simátime'a súne. Moóráwigomo awaainínkó ímba
moórá-waasigoe'a wénisana awaaikó fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo
fí'on-inimbo wémaimba umémbá wémaiye Ísu siyáiye.

10 Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó
máémba sénda-aai wérainka'a pósa miyá wéofo ímbo aaremó
maésamo úwoimo máémba kawe'á wéowe suwaná 11 Ísu séna sen-ááí
seyaafá'nánká ímba kawe'á úmai ísááwasa aaremó ímbo maíyantafesa
Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. 12 Tuwímbai moóra-
mora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáási
matínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi
aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai
isésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá
ónaumnemo sewí mináái isánááwe

Ísu siyáiye.

Ísu iyámpóímo ayááfúmbo tátínkarain-aai.
Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

13 Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawe'á uwátinkena
Maníkómpá'á inaí sínkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-
waasi sésa tí'mae kóro suwaná 14 Ísu simátimena séna ímba kóro
síyamba tiyuwáíyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóímó
kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyáráán-úmai
wégawaanimba iyámpóímo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro
séna 15 miníyámpói ta'ótokena ayááfúmba tátinkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aai.
Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30

16 Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígó Ísumpa'a téna séna óraakoo
nóran-kawera éra aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana
17 Ísu séna nóra séwa kawe-kísáúsáfé sísai ónó. Mimbóráwígó Maníkó
weyáá kawekón-iye. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní
ámáámba kawe'á úmai arááíwauwo súwana 18 miwá áísai ena séna nóin-
amaana arááíwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro.
Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Karo'-ááí ímba
simátínkáaro. 19 Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesáfé-ímáyáámó
onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba
arááíwauwo Ísu súwana 20 miwá séna minámáámbá arááíwa'mae'a
wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawe'á wéuno súwana 21 Ísu séna
seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo eení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime
óntamba maiyé ímbo makéwi tímínanaení kawe'-méyámbá Maníkó
wíyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone súwana
22 mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa
úwana arunkó sáwí'a úwana kuráiye.

23 Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime'a súne. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíníye. 24 Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaa sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó Ísu súwasa 25 wení kísau-waasi minááí isésa táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwaná 26 Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana 27 Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumpo

nóram-beyana maénaumno súwana 28 Ísu séna érai'a simátime súne. Maníkó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraaiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. 29 Kentáfésа imáyáa ésa Maníkón-aai kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiye tífá'e tímánaa'e tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. 30 Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáiye.

20

Ándá-aran-kisaufa'o kísaumo máéwi-taai.

1 Ísu minááí simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iye. Moóráwigo ándá-aran-kisaugoni afowá kesí kísau máíwae séna ááéma íyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna 2 séna kesí kísau wémaiya'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisaufa'a mótinkaisasa kísau wémaewana 3 aafáyáara fí'onkwara'a kísau máíwae séna kísaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna 4 séna kesí kísau wémaiya'a kanaará'-óntámbá tíméno sisasá 5 ewé sésa minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwara'a wétiyena 6 kísau taí'én-kanaa kárika'a tisaná kísaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'o sisasá 7 sésa ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

8 Miyá owaná fénáímpinka'a kísaugon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá timé ánaaembo tiyáawi aifa'á timé aifa'ó tiyáawi ánaaemba timiyó sisaná 9 iséna miyá éna kísau tai'áíníye wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tiména miyáumai tímatuwena 10 ááéma aafáyáara'o tiyáawiti méyámbá timíne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáási méyámbá óraa'an-iye wésewana moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tímísasa 11 maimaésa kísaugoni afowámbá í'ai simánkesa 12 sésa ánaaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáá aifa'ó

tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náán-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbórái'a úmaisa méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná 13 kísaugon-afowá miwífínkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno súna'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo 14 kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó timúndantem-beyamba ánaaembo tiyáawi miyám-béyámbá timénae'a wéune. 15 Kesí óntambo tuwímbare'o timúnda mindá kendén-iye. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba timúna'a ímbo kaórááraamba wégaoraawe kísaugon-afowá siyáiye Ísu siyáiye.

16 Ísu minááí simátimena séna miyáráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí íyasa ánaaembo kowísé'a mimbórái'a úmai aasiyaasí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.
Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

17 Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena 18 simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símai kárá'umaresa 19 sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sinkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táíyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáiye.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áísai uráin-aai.
Mááka 10:35-45

20 Minkánáá Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moórá-tantaatafenamo áísai índasafena óraakon-iye séna takífauwana 21 Ísu séna nóintafewa sísai íníyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai íyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tinkáínone súwana 22 Ísu séna sénda-aaigoni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índa-i'a uwásinkaiyantena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyauye suyaná 23 Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa 24 Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi minááí isésa mináfáráwáí aaisambá tíyúwana 25 Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aai simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. 26 Óraa'-waasimo ontembá kembiwí ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á maénááwe. 27 Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. 28 Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiye.

Ísu túrambo kafíkóndarai kawe'ó uwátínkarain-aai.
Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

29 Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi
tínaaemba kumbá 30 kae'nárai túramba kafíkóndarai aanawáísára'a
mésarai Ísu wétiye-aai isésarai óraaka sésarai Téfítin-andafakewi ómpo
arunkáí uwásinkaao suyasá 31 misáwífá'-wáásí aaisambá tiyésa sésa
aaí séyafo suwasaráí minááí ifátuwesarai aneka'á óraaka sésarai
óraakoo Téfítin-andafakewi ómpo arunkáí uwásinkaao wésuyana 32 Ísu
aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááímo
táínda-tantaa'a uwátinkanaumno súwasarai 33 óraakoo súramba kawe'á
uwásinkaao suyaná 34 Ísu arumbá uwátinkena ayáámba túranka'a
ta'ótorowasarai minúwóíyáámbá túramba kawe'á úmai awánésarai
Ísumba arááíwa'mae kurááye.

21

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.
Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

1 Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá
Órífi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétífasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-
waasi kae'á máti'marena 2 séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba
moórá-poigon-awi'a tónki ándá fárí'wimaraawana áráá'wara'a
méraifo koawánékai ándáma faútuwekai áí'mae tekaiyó. 3 Moóráwigo
tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana
séna énifo áí'maekai kokaiyó síníye

Ísu siyáiye.

4 Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráiye.
Manikón-aai simátímakowi séna
5 Sáíyóni-naopaken-kwaasisafe simátime sé kentí kawáágó kentópa'a
wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-
araako ayáá'maena wétiye simátimiyo siyáiye

agaimaréna Sáíyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena
siyáiye. Minááímó paápé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai
6 Ísumo súntemba miyá ésarai 7 tónki-poi áráá'wara'a áí'maesarai
Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai
mimpóígón-arósááunka'a wandaaí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae
wéguwasa 8 sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iye sésa tuwímbai
paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénáma ankáímai aampa'á
uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiya'e mintáénárafane támae
wéguwasa 9 aifa'ó tun-kwáásíyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásíyé
óraaka'-oraaka'a sésa Téfítin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne.
Fasi'aénkó ai'máráísana kunkáiwaimba Manikó kawe'á uwánkáíye.
Wíyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná 10 Ísu
Yérúsaremufa'a kúwasa tuwaantantésa tóso wéesa nááwawa wétiyo
suwasá 11 tuwímbai sésa Ísu Manikón-aaimo simátímíwai Káríri-
aempakemba Násareti-naopakewin-iye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.
Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

12 Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopaˈa óraaˈ-amaan-daumpaˈa Maníkóní
naaúmpaˈa iyéna ámáán-daumpaˈo méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna
itiˈmátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísísuwena
Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufuˈ-numamo wéamun-dumama
méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena 13 simátimena séna
Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa
Maníkómpáˈó inaimó sen-dámbán-iye wésewe agaimaréna siyáiye.
Énifo umén-dáúmpáˈó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiye.

14 Ísu minááí simátimena óraaˈ-amaan-daumpaˈa mérowasa túrambo
kafíkówiye tíyayaambo táúnkowiye wempáˈá tuwaná asófatinkowasa
15 iyámpói mésa óraakaˈ-óraakaˈa sésa Téfítin-andafakewin-awiˈa
mósá wémaraumne sumbá óraaˈ-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-
kwáásíyé isésa Ísumo fíˈoran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá
sáwíˈa uwánkesa 16 Ísuntafesa sésa iyámpóímo sáwí-aaimo wésemba
ína wéisaano suwaná Ísu séna éˈa wéisaunda Maníkón-aai aúfáífimba
agaimakáin-aai awánaraawe. Maarán-ááí siyáiye. Túwaˈnai óndasafesa
pósa iyámpóíye umarané enáwíˈa mósá wémaraawe agaimaréna siyáiye
Ísu simátimena 17 tiyuwéna máápaˈa kuména mindáópaˈa tuwéna
Pétáni-naopaˈa wéna mindóˈwáámbá kowaiyáiye.

Taaigómó aáénkarain-aai.
Mááka 11:12-14,20-24

18 Pétáni-naopaˈa kowáúmba íyáfasinesa Yérúsaremu-naopaˈa tumbá
Ísumba áái tówana 19 moórá-taigon-awiˈa fíkima aankón-awáísáfaˈa
wérowana mintáéramba nánae séna áwáufaˈa wéna awánómba áná
aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáínone
súwana mintáímá aáénkaraiye. 20 Mintáí aáénkówasa Ísuni kísau-
waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fíki-
tai ááéma aáénkaraiye suwaná 21 Ísu séna éraiˈa simátime súne.
Maníkóntáféˈo ímbo kaeˈ-ímáyáámó éˈo fasiˈaén-ímáyáámó éˈo éˈa fíki-
taigontafeˈo súnanamo aáénkaintemba kanaaˈá miyá éˈa ímba miyá
aantemba éˈa maanómátáféˈo séˈo faiwíˈwé nompáˈá kumuwómó
síyanamo éna miyá íníye. 22 Maníkómpáˈá inaí séˈa fíˈo-fiˈon-tantaatafeˈa
áísai eˈa timankúnkúmba ombá éraiˈa Maníkó kanaaˈá súwaˈnai
uwásinkainiyemo sembá kanaaˈá wétuwaˈnai-iye Ísu siyáiye.

Nááwawa aiˈmáráísawa tiyáanomo siyáan-aai.
Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

23 Ísu minááí simátimena óraaˈ-amaan-daumpaˈa iména Maníkóní
ásé-aai simátimuwasa óraaˈ-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraaˈ-
waasiye tésa sésa nááwawa aiˈmáráísawa tiyéwa nááwampinkena
maiyéwa fasiˈaén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná 24 Ísu séna
aifaˈá moórá-aaimo tísai onaˈó anondáámo síyaˈo éˈa sísai on-ááí
simátimenaumne. 25 Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá
simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa
nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno.
Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra
séra Yónin-aaisafeˈa ímba éraiˈe siyáao síníye. 26 Waási simámakaawana
nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe.

Úwoi-waasi sáwífaˈ-waasi Yónintafesa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiye wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa
27 Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiyaˈa nááwampinkena maiyéra fasiˈaén-kísáúmó maúnda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiye.

Moóráwigon-ááninkai-taai.

28 Ísu minááí simátimena séna simátíménda-aai imáyáan-oro. Moóráwigo kaeˈ-íyámpóíwáráwí aifarááwíntáféna séna kesááninkoo kesí ándá-aran-kisaufaˈa kísau komauwó sisaná 29 aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moórá-imayaa éna kísau komáísana
30 áfákontafena séna kesí ándá-aran-kisaufaˈa kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáiye 31 Ísu simátimena tísai ena séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna minááí imáyáa éˈa simátíménda-aai ísáaro. Taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-ankaˈo nón-inine sáwíˈo on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampaˈa ááéma wégofo kembiwíndo. 32 Yóni nombó maitínkaraiwai téna kaweˈ-ámbá aráátimuwaˈa wenááisafeˈa ímba éraiˈe siyáafo taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-ankaˈo nón-inine Yónin-aaisafesa éraiˈe suwaˈá kembiwí miwí tuwánéˈa Yónin-aaisafeˈa ímba éraiˈe séˈa kentí sáwí-imayaa ímba tuwéˈa Maníkómpáˈá tiyáawe Ísu siyáiye.

Ándá-aran-kisauraˈo káráwiyowi-taai.
Mááka 12:1-12, Rúku 20:9-19

33 Ísu minááí simátimena séna moórá waéˈmai-aai simátíménda ísáaro. Moóráwigo óraaˈ-marawarawi ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfaˈa úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufaˈa úmarena óntan-damba kísauraˈo káráwiyan-damba úmarena ayáátááka fíˈom-barafaˈa koménae séna maankísáúráˈó káráwiyawimo éˈa kesáféˈa tuwímbai-aramba wémaeˈa tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fíˈom-barafaˈa koméraisana 34 arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi tiˈmáráísasa minkísáúráˈó káráwiyowifaˈa tewasá 35 taˈótoˈmai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufúˈmárááwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba tiˈmátuwaawasa kowaná 36 aanáfó aifaˈá wení kísau-waasi tuwímbai tiˈmaréna ánaaemba sáwífaˈnanka tiˈmáráísasa tewasá minkísáúráˈó káráwiyowi taˈótoˈmai aifaˈó uráantemba miyá ésa sáwíˈa uwátinkesa ándá-aramba ímba tímémba tiˈmátuwaawasa kowaná 37 aanáfó ména ánaaemba séna kesááninkomba aiˈmáráanana wínasa wenáái isánááwe séna aiˈmáráísana tisasá 38 minkísáúráˈó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa 39 taˈótoˈmai ándá-aran-kisaufakemba famétuwesa tufúwówana pukáiye. 40 Ísu minááí simátimena séna minkísáúgóní aanáfó tínda kísauraˈo káráwiyowi nóra síníyo súwasa
41 miwí sésa misáwí-wáási tínkaminasa puwíyana fíˈon-kwaasi kesí kísauraˈa káráwiyoro sínasa minkísáúráˈá káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tíndantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

42 Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáífimba awánaraawe. Maarán-ááí agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba
minóntánkó áfonkaaamba uráiye. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta fí'oran-kawe'a uráiye súne
agaimaréna siyáiye. 43 Mináái imáyáa é'a simátime'a súne. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímba kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maénááwe. 44 Minóntánká'á tanaambá koféśa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo síyawi imáyáa éna minááí siyáiye.

45 Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye isésa tááko péé súwasa sésa moóráwigon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kisaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa 46 ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáási Ísuntafesa sésa Maníkón-aai simásímíwain-iye sun-kwáási táároi inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresa ifátukaawe.

22

Óraa-tanombo kauráin-aai.
Rúku 14:16-24

1 Aneka'á Ísu aaí simátimindasafena waé'mai-aai simátimena séna 2 Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iye. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanomba kaufónae séna 3 sáwífa'-waasi táántena séna aáno úmai tanómba tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná 4 aneka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawi kosimátime'a sé'a tómbó nembá wéto'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro séna ti'máráísasa miyá kosewasá 5 ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kísaufa'a kóísana moóráwigo óntambo maínda-kisaufa'a kóísasa 6 tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana 7 káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáási ti'máráísasa miwí tínkamowasa púwówasa miwíti naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana 8 káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómbo tamandáíyawi sáwí'an-owe. 9 Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaafá úmai fí'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá 10 wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawe'-wáásíyé torupátinkesa tí'maesa tésa tómbó
naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

11 Yúndaa-waasi aaremó máénka'o ombá tanómbo nánaesamo ten-kwáási ontará'ó tewasá kísau-waasi kawe'-únánkwátói tímé wasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánáawe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawe'-únánkwátói uréna méraisana awánéna 12 séna nóra séwa kawe'-únánkwátói ímba uréwa

iyáano sisaná ímba aaí sisaná 13 káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aíyayaanka'a kárá'umai máápa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna áí'o índasafena áwááyaamba umpufuwíníye siyáiye Ísu siyáiye.

14 Ísu minááí simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáiye.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aai.
Mááka 12:13-17, Rúku 20:20-26

15 Ísu súwasa ámáán-kawaa-waasi máápa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áísai onanasááwá sáwí-aaimo sínata aaifintá maenkánaumno sésa 16 miwí tínaaenka'o tirááíwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'márówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. 17 Simáménda-aaisa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási ámáámba taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná 18 Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási pó'a kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. 19 Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana 20 séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa 21 miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa 22 minááí ísówana táá'a úwasa ímba aaí sésa auwésa kuráawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aai.
Mááka 12:18-27, Rúku 20:27-40

23 Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe sun-kwáási pósa minkánáá Ísumpa'a tésa 24 sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíníye siyáiye. 25 Moóra-aai isaaó. Moóra-kanaa maanká'á afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana 26 wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana 27 minínínkó ánaaemba pukáiye simámesa 28 Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíníyo suwaná 29 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakón-aai ímba kawe'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aai wésewe. 30 Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imaíyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá mininínákwá'á miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. 31 Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba

simátíménda ísáaro. Maníkó simátímakomba aúfáífimba agaimakón-aai toráumai awánaraawe. 32 Maníkó Mósesentafena maarán-áái siyáiye. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwíti Maníkó úne siyáiye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbówáási é'a púwúwasa utaráambanifo minááí siyáimba pósa miwí úwoi méraawe Ísu súwasa 33 wesé'o méron-kwaasi isésa táátafesa ésa sésa aaigóní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-aai.
Mááka 12:28-31, Rúku 10:25-28

34 Suwaná Ísun-aaigo Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai íyáákomba ámáán-kawaa-waasi isésa túwaandu ésa 35 miwífínkémbá moóráwigo ámáámbo kawe'ó úmaimo ísarowi Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae séna áísai ena séna 36 óraakoo Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana 37 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné
kentí imáyáawe kentimané áméro
agaimaréna siyáiye. 38 Minámáámbá aifaráán-ámáámbá isaná 39 miwán-ánaaenken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-iye.
Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí
waási-imayaawara'a oro
agaimaréna siyáiye. 40 Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráisana Mósesemo fí'on-amaambo siyáine Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráinka'a tawéaraapaiye Ísu siyáiye.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.
Mááka 12:35-37, Rúku 20:41-44

41 Súwasa ámáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna 42 Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyo súwasa kentáásíwá'ná Téfítin-andafaken-kwaasin-iye suwaná 43 Ísu séna naaófá'á Maníkóní ámútanko Téfítimba imáyáa amúwana Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba 44 Imó agaimakón-aufaifimba Téfíti agaimaréna séna
kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á
mara'-ména'aení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánááwe
Maníkómó siyáin-aai Téfíti siyáiye. 45 Miyáumai Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iyo Ísu súmba 46 Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iye súmbanifo miwí ímba kanaa'á aaí sésa táátafesa ésa minkákémbá ímba áísai úmaesa iyáawe.

23

Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé miwí táái.
Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

1 Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna 2 Maníkó íyáfasintinkaraisasa ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye Mósese agaimakáin-aai toráumaimo wésimatimemba 3 isé'a

arááíwáéro. Mósese siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraaiwaefo miwímó ontembá ímba oró. 4 Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímbo túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááíwáéro wésewe. 5 Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósese siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa túwayaanka'e tiyáánka'e kárá'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátááka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa 6 tanómbo kaúfópa'o ombá kawe'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa 7 waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aai simátímewin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

8 Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aai simátímewi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmaisa méraumne seró. 9 Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iye sefó. Kentifo wíyómpa'a méraiye. 10 Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáárá'á káráwiyaiwain-iye sefó. Maníkómó íyáfasisinkaraiwai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. 11 Kempínkémbá íyáákanae síyawi kentí wayó'á máéro. 12 Kentúwí'o mósá maráíyawi Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráíyawi Maníkó mósá tinkáíníye Ísu siyáiye.

13 Ísu mináái simátimena séna ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye simátíménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

14 Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí é'a keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

15 Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí é'a simátimunda ámáán-aai arááíwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwáné'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisaugo kentí sáwí-kisaugomba íyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

16 Aambó ímbo kawe'-úmaimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéromo sewí káráwiyoro. Kembiwímó ámáán-aaimo sembá karo'á simátime'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo kawe'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. 17 Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímba íyáákaraifo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawe'án-iye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aai karo'-ááín-iye. 18 Kembiwímó

ámáán-aaimo sembá karo'á simátime'a sé'a Maníkóntáfésamo póímo tufú'maimo agáén-taaregon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye.

Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. 19 Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímba wéiyaakaifo mintáárégó íyáákarena ámém-poi kawe'á wéiye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-iye. 20 Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póímo tufú'maimo agáén-taaregon-aaimo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aaiwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaiwara'a wésewe. 21 Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaimo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-ááiwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aaiwara'a wésewe. 22 Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Maníkó mifá'á káráwiyaiwain-aaiwara'a wésewe.

23 Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kísaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawe'á wée'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofo Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímba arupíse uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Maníkóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. 24 Aambá ímba kawe'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

25 Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyofo andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. 26 Ámáán-kawaa-waasisono. Ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwíyówanamo andáámpá'é paáká'é kawe'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawe'-ímáyáá úmai méraaro.

27-28 Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawe-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawe'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawe'-wáásín-owe sembánifo kentirumpimbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisa'a kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe.

29 Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a 30 sé'a miwí tísaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáá síwá'námo uráantemba ímba miyásá uráusino wésewe. 31 Miyámó sembá maarán-ááí wése'a Maníkón-aai simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tírááta úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. 32 Kentíwá'námo uráantembo miyámó wée'a tai'ánááwe.

33 Taiˈáíyamba iyánkó póígon-araaˈan-owe. Maníkó kembá aaifimbá
matinkáínaˈa sáwí-meyambo maíyapaˈa ónkaifaˈa koméśa wété íyan-
amba ímba wéraiye. 34 Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye
kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáásíyé tiˈmáráanasa kempímbá wéniyaˈa
tuwímbai tínkamiyasa puwíyaˈa tuwímbai aaraa-táíyáˈá tínkamiyasa
puwíyaˈa tuwímbai kentí ámáán-daumpimpaˈa taántámbá tínkameˈa
moórá-mora-naopimpaˈo wéniyaˈo éˈa tiˈmátuˈmaeˈa nónááwe.
35 Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafáˈ-wáásítí
méyámbá kentópaˈa tíníye. Aifaˈó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awiˈa
Éperi ánaaemba moóráwigo Pérékáíyaan-ááninkon-awiˈa Sékáráíya
óraaˈ-amaan-daumpaˈa mérowana moórá-aempaˈa Maníkóntáfésamo
ísámaimo póímo tufúˈmaimo agáún-ontan-taaremo wérowana moóráˈ-
aempaˈa aifaˈ-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana
afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiye. 36 Minkáéˈ-
wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwaraˈa
miwítí sáwí-meyamba káféˈo méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáiye.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.
Rúku 13:34-35

37 Ísu minááí simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá
uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo
simátímakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó tiˈmarówasa
kuwáí óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigo áráátombo
ayóífáˈó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá
ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasimewe. 38 Ísáaro. Maníkó
tiyuwáínaˈa tuˈnankáámbá ónááwe. 39 Simátimeˈa súne. Ímba
úwoi suwánánááfo ánaaembo séˈo Maníkó aiˈmáráísana kunkáiwaimba
Maníkó kaweˈá uwánkáíye síyankaˈa anekaˈá suwánánááwe Ísu siyáiye.

24

Óraaˈ-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.
Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

1 Ísu minááí simátimuwasa óraaˈ-amaan-daumpakemba kárúwesa
kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraaˈ-amaan-damba kaweˈ-námbán-
ifo awánaao suwaná 2 Ísu séna káféˈo awánaan-dantafeˈa simátimeˈa
súne. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísísuwesa seyaafáˈ-
óntánkwáráˈé tawísísuwanaawe Ísu siyáiye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.
Mááka 13:3-13, Rúku 21:7-19

3 Ísu minááí simátimena Órífi-omapaˈa imérowasa wení kísau-waasi
weyáá méropaˈa tésa áísai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé
íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánkáˈá emá kúmínana
káféˈo wérain-tantaaˈa taiˈáíníyesa sénaumno suwaná 4 Ísu séna karoˈ-
ááí iséˈa éraiˈe sefó káráwiyoro. 5 Sáwífaˈ-waasi tésa kesúwíˈa
máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífaˈnanka
minkáróˈ-ááísáfésa éraiˈe sénááwe. 6 Tíyááwemo síyan-aai némpakenaˈi
ewaakénáˈi isáíyana ímba tááˈa íno. Miyán-kánáámó tínda mindá ímba
seyaafá-tántááˈó taiˈáínda-waameˈan-iye. 7 Fíˈo-fiˈon-aempaˈ-waasi
tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni

amáára*a*sa*f*en*a* íyáfasine tíyáaromo sína*s*a íyáfasine*s*a tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíníye. Fí'o-fi'om-barafa'a óra*a*'-mari táíníye. 8 Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kana*a* ímba tiyáifo iyámpóímo matinkána*e* owanamó óra*a*-ti'o intembá umbai-kánáámó tínda minkánáá paápé iye seró.

9 Miyán-ááímó síya*s*a minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fí'owi timíya*s*a sáwí'a uwátinke*s*a tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfé*s*amo fasi'ámaimo méraiyantafe*s*a fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tíyámba uwátinkana*a*we. 10 Kesááisafe*s*a érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tína*a*emba uwáme*s*a miwíti namuro-wáási moóra-morawigo aráátime*s*a tíyámba uwátinkana*a*we. 11 Sáwífa'nanka paápé é*s*a karo'á sé*s*a Maníkón-*a*ai simátimundawi úne sé*s*a sáwífa'nanka karo'á simátimena*a*we. 12 Miyáumai sáwí-kisaugo wété é*n*a óra*a*'a í*n*asa fí'owi-imayaamo émémba ifátuwe*s*a kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo 13 ímbo ifátuwesamo kentáfé*s*amo fasi'ámaimo méraiyawi tai'áínda-kana*a*ra'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye. 14 Seyaafá'-máráfákén-kwáási isáíyantafe'a ásé-*a*ai Maníkó wení waásimo kawáánin-*a*ai simátíma'mae iyíyana ánaaemba seyaafá-tántáá'á tai'áínda-kana*a* tíníye Ísu siyáiye.

Sáwí-kanaagon-aai.
Mááka 13:14-23, Rúku 21:20-24

15 Ísu minááí simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tanta*a*ko paápé íníye. Naaófá'á Maníkón-*a*aimo simátímakowin-awi'a Tánieri mintántáátáfé*n*a siyáiye Ísu siyáiye. Kemá Mátíyu súne. Maanáúfáímó torausíyawi tááko péé sína'a ísáaro wésune. Ísu séna Maníkóní kawe'-náópa'a misáwí-tántáá'á paápé ína*s*a awánáíyamba 16 Yúndiya*a*-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. 17 Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. 18 Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. 19 Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. 20 Tuwaantambó iyíyamba táwi'o índa-kana*a* iyé'a saagaan-kánáá iyé'a úna*f*o sé'a Maníkómpá'á inaí seró. 21 Minkánáámó tínda óra*a*'-umbai táíníye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbáí-tántáá'á ímba tiyáiye. Ánaaenkwara'a miyán-úmbáí-tántáá'á ímba tíníye. 22 Miyán-úmbáí-tántáá'ó wéin-kana*a* Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbáí-kánáámó ayáátááka'o wérainkaka*a* seyaafá'-wáási ímba úwoi túnamai méra*a*wisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbáí-tántáá'á ampáásé uráiye.

23 Ampáásémó ína*s*a tuwímbai simátime*s*a sé*s*a Maníkómó íyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. 24 Tuwímbai paápé é*s*a karo'á sé*s*a Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne sí*y*a*s*a tuwímbai karo'á sé*s*a Maníkón-*a*aimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maé*s*a Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkana*e* sé*s*a miyán-óráá-kísáú maénááwe. 25 Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba
paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

26 Súnda-aai imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiyemo sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiyemo sína'o é'a ímba
érai'e seró. 27 Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. 28 Póímo sawaímó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai
paápé íníye Ísu siyáiye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.
Mááka 13:24-31, Rúku 21:25-33

29 Ísu minááí simátimena séna miyán-úmbáí-tántáá'ó tínda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana o'á wíyómpakemba kaisínana wíyónko úwaauwa ínasa 30 seyaafá'-máráfákén-kwáási wíyómpa'a awánemba fí'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiye sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwara sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe. 31 Uwíyemba wétufuwe'a wíyómpaken-kisau-waasi ti'máráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-máráfákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiye.

32 Ísu minááí simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. 33 Miyámó intembá kemó súnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. 34 Érai'a simátime súne. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íníye. 35 Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda
úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáiye.

Kúmónda-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.
Mááka 13:32-37, Rúku 17:26-30,34-36

36 Ísu minááí simátimena séna kúmónda-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. 37 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmónda miyá ónááwe. 38 Piri'-nónkómó ímbo tínkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa 39 piri'-nónkó táínda-aai ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáási tínkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo íyawi miyá ónááwe. 40 Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáási kísaufa'a méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíníye. 41 Minkánáá kae'-ínínkái tómbá wéto'mayaan-íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíníye. 42 Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmónda-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. 43 Simátíménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tínda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba

umémbá ímba máisino. 44 Miyáumai kemá waási úranko kafífímbá kumónaumpo kembiwí wétoˈmayaan-eˈa simuˈmáráaro Ísu siyáiye.

Sáwíˈa owasá kaweˈá owasamó on-ááí.
Rúku 12:42-46

45 Ísu minááí simátimena séna kawe-kísáúmó máéwi kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáásísáféˈa súne. Wení óraako séna kesí kísau-waasiyaˈa káráwiye tómbá tuwímbai tímaˈmae iyuwó síníye. 46 Wení óraako téna wení kísaumo kaweˈ-úmaimo maínda taawánáínana kísaumo maíndawi arunkó kaweˈá ínana 47 minóráákó séna kesí seyaafáˈ-mópáráwínkáˈá káráwiyuwo síníye. 48 Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátáákaˈa ímba tíníye sénamo 49 kísau-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóíˈ-nombo wénaan-kwaasiye uwóíˈo énamo 50 wení óraakomo tínda-kanaa ímbo ísarainanamo kafífímbó téna 51 óraakaˈa tatufúˈmai aiˈmátuwena séna kaumbo-kaeˈ-ááíwáráˈ-wáásímó mésamo tíˈo wéisasamo ifiˈó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapaˈa kóuwo síníye Ísu siyáiye.

25

Siyáánkai-inaamaru-taai.

1 Ísu minááí simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iye. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúraˈmaesa aampakémbá koáíkaawe. 2 Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawaraˈa owasá séfataase kaweˈ-ímáyááwáráˈá owasá 3 sáwí-imayaawaraˈ-arasi ómbá kurarésa fíˈon-anafeumpimba iyamó káínda-nomba ímba fatíyowasa 4 kaweˈ-ímáyááwáráˈ-árásí ómbá kurarésa fíˈon-anafeumpinkwaraˈa iyamó káínda-nomba fatiyésa 5 aaremó maíndawimba koamuˈmakáawana ímba ááéma tisasá túgáfaaˈa isasá tún-kwaiguráawe.

6 Tún-kwéraawana nóˈwaan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáísaiye sisasá 7 misíyáánkáí-árásí íyáfasinesa ómbá toˈmaésa kombá 8 sáwí-imayaawaraˈ-arasi kaweˈ-ímáyááwáráˈ-árásísáfésa sésa kentáásí iyamá pisináínífo nombá fatísimero sewasá 9 miwí sésa kesááwáráˈá miyáumai wétaiˈaifo nombó fatíyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá 10 wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi toˈmayaa úmaimo méraawi weséˈo tómbó náíyanesa naaúmpaˈa íyówana 11 ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraakaˈa sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná 12 ímba awánáúnda-arasi ombá póˈa ímba ontá titinkánaumne siyáiye. 13 Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmónda-kanaa ímba ísarenkaˈa kumónaumpo káráwiyeˈa méraaro Ísu siyáiye.

Kaumbo-kísáú-wáási táái.
Rúku 19:11-27

14 Ísu minááí simátimena séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iye. Moórá-oraako némpaˈa wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntankaˈa káráwiyoro séna 15 moóráwigo wení kísau kawe-kísáúmó máísanamo awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísaumo kárikaˈo kawe-kísáúmó

máíwaintafena séna kesí óntamba kaeˈ-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísaumo kári-kisaumo máíwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpaˈ-marafaˈa kóísana 16 séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fíˈomba séfataase-unan-ontamba máísana 17 moóráwigo kaeˈ-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fíˈomba kaeˈ-únámbá máísana 18 moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi marafímbá utámakaiye.

19 Utámakaisasa miyá wéowana miwíti óraako ayáátáákaˈa kurómbapaˈa mifáˈá ména ánaaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa 20 tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémaeˈa fíˈomba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná 21 óraako séna kesí kísau-waasigo kaweˈá óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaakaˈo kaweˈó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaakaˈa káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná 22 kaeˈ-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kaeˈ-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémaeˈa fíˈomba kaeˈ-únán-óntámbá maiyáumne sisaná 23 óraako séna kesí kísau-waasigo kaweˈá óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaakaˈo kaweˈó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaakaˈa káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná 24 moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasiˈaén-kwáási éma fíˈowiti kísaurakemba tómbá wéne fíˈowiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaanaˈa 25 enáároi inkaiséˈaení óntantamba kísau ímba maúnda úwoi aúpáˈá makáumpoení óntamba máínone sisaná 26 óraako séna sáwí-kisau-waasigo kafóná-waasi po kentáfémo sémo fíˈowiti kísaurakemba tómbá wéne fíˈowiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaanaˈa óne sénda po 27 kesí óntambo seyaafáˈ-wáásití óntambo máráán-daumpaˈo makáandarakaa téˈa kesí óntankwara aˈwáá-ontankwaraˈa máúsino séna 28 wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyéˈa siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. 29 Sáwífa-tantaakaˈo kaweˈ-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaaˈa áménana káráwisinkainifo ímbo kaweˈ-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraanaˈa 30 misáwí-kísáú-wáásígómbá áíˈmaeˈa máápaˈa múra auwáíyana kumeuˈ-áémpáˈá tíˈo wéisasamo ifiˈó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapaˈa wíníye siyáiye Ísu siyáiye.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-aai.

31 Ísu minááí simátimena séna kemá waási úranko ánaaembo kúmóndaraˈa ságaenkwara wíyómpaken-kisau-waasiwaraˈa káráwiyaundawi póˈa kúmónasa 32 seyaafáˈ-máráfákén-kwáási kesúrankaˈa túwaandu íyaˈa sipisípi-poiye méme-poiyaˈemo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbakeˈa 33 tuwímbai siyáánúrapaˈa mótinkeˈa tuwímbai siyáánaepaˈa métinkeˈa 34 káráwiyaundawi siyáánúrapaˈo méraiyan-kwaasisafeˈa séˈa kesifo kaweˈó uwátínkáíwain-owe. Maníkó maramó úmakonkaˈa ken-ímáyáá éna kentí maruˈá toˈmayaa úmakaifo mifáˈá

tamér*aa*ro. 35 Kawe'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o mér*aa*wan*da* tómbá simé'a nombá simé'a fí'om-bapaken-kwaasimo ówán*da* aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a 36 unáánkwátói-iyaimbo ówán*da* wésime'a sí'o úmb*a* wégarawiye'a ándáfa'o maéwán*da* wésuwa'nai-e'a miyá uwásínkar*aa*we. Miyán-áái senasá 37 arupíse úmaimo mér*aa*wi sísai esa sés*a* Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méron*da* tóné noné amét*aa*wa 38 nóin-kan*aa*wa fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánket*a* kentáási naaúmpa'a mósá ankét*aa*wa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá amét*aa*wa 39 nó'waiya áí'o úmb*a* áwa'nai ét*aa*wa nó'waiya ándáfa'o maúnd*a* áwa'nai uráumno síya'a 40 káráwiyaundawi sé'a érai'a simátime súne. Kesí waásimo úwoi-w*aa*simo miyáumaimo túwa'nai ur*áa*mb*a* mindá kembán-iye simátimen*aa*umne.

41 Miyá simátime'a siyáán*a*epa'o mér*a*iyan-kw*aa*sisafe'a sé'a Maníkó sáwí'a uwátinkaindawin-ofo siyuwé'a kóro. Maníkó waántáwankone wení kísau-w*aa*siye imáyá*a* én*a* ór*aa*'-iyama to'mayaa uwátínkar*a*isan*a* kámakama'a wéen*a* ímb*a* pisínáípa'a mifá'á koméraaro. 42 Kembó sááimo tówa'o mér*aa*wan*da* tóné noné ímb*a* simé'a 43 fí'om-bapaken-kwaasimo ówán*da* ímb*a* aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímb*a* mósá sinké'a unáánkwátói-iyaimbo ówán*da* ímb*a* simé'a sí'o úmb*a* ímb*a* súwa'nai e'a ándáfa'o maéwán*da* ímb*a* súwa'nai e'a miyá uwásínkar*aa*we. Miyán-áái senasá 44 sísai esa sés*a* Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méron*da* tóné noné ímb*a* amét*aa*wa nó'waiya fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímb*a* aamoí uwánket*a* kentáási naaúmpa'a ímb*a* mósá ankét*aa*wa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá ímb*a* amét*aa*wa nó'waiya áí'o úmb*a* ímb*a* áwa'nai ét*aa*wa nó'waiya ándáfa'o maúnd*a* ímb*a* áwa'nai uráumno síya'a 45 kemá sé'a érai'a simátime súne. Kesí waásimo úwoi-w*aa*simo ímbo túwa'nai ur*áa*mb*a* mindá kembán-iye simátimen*aa*umne.

46 Miyán-áái simátime'a aaí senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áínanamo waé'wae'o índ*a*-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupíse úmaimo mér*aa*wi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiye.

26

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.
Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

1-2 Ísu mifí'ó-fí'ón-áái wení kísau-w*aa*sisafen*a* simátímakaiye. Naaófá'ó Maníkó Yúnd*aa*-w*aa*si tíyótaimo í-tánón-kánáá imáyá*a* én*a* séna kae'-nó'wáámbá waés*a* tíyótaimo í-tánón-kánáá tínda kembá ta'óto'mai aaraa-táíyá'á sínkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-w*aa*sisafen*a* simátímakaiye.

3 Simátimuwas*a* ór*aa*'-amaan-kisau-waasiye Yúnd*aa*-or*aa*'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyaf*aa*sini naaúmpa'a túw*aa*ndu urés*a* 4 sés*a* nóraumaisa*aa*wa aúpá'á Ísumb*a* ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. 5 Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kan*aa*ra'a ínt*a* tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aai.
Mááka 14:3-9, Yóni 12:1-8

6 Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwigon-awi'a Sáímonini
naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá
wénowana 7 moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-
ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba Ísu
a'nómpímbá fatímarowasa 8 weni kísau-waasi awánésa aaisambá sésa
nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. 9 Mimbásáwémbó
fí'owi timénamo óraa'-ontambo maiyénamo ímbo óntamo makáan-
kwaasi tíméraambaniye suwaná 10 Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba
aaisambá aééro. Kawe'á asínkáiye. 11 Ímbo óntamo máráán-kwaasi
kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo
kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. 12 Púwóndara'a
masawémba asinkésa utánáafo miníninkó é'a masawémba asínkáiye.
13 Érai'a súmpo ísáaro. Kesí ásé-aai seyaafá'-mápá'á simátimesa
miníninkómó uwásínkáín-aai simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu
siyáiye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.
Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

14 Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti óraa'-
amaan-kisau-waasifa'a wéna 15 séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátiména'o
é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-
ontamba 30 ontamba toráumai ámúwana Yúndasi maimaéna 16 wéna
nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena
úmaena kuráiye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.
Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

17 Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-
kánáá túntemba weni kísau-waasi Ísumba taáísai esa sésa nááfara
tíyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná 18 Ísu séna Yérúsaremu-
naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáási óraako séna kesí
kanaamá tisatá kesí kísau-waasise'aení naaúmpa'a tíyótaimo í-tánómbá
nánaumne wésiye kosimámékaiyo súwasarai 19 Ísumo súntemba miyá
ésarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

20 Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu weni kísau-waasi wésa
mindáúmpá'á iméса 21 tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá
moóráwigo kembá namuro-wáási aráátiminiye súwana 22 tirunkó
umbaí tówasa moórá-mora áísai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo
símaesa kuwaná 23 Ísu séna moóráwigo weni tón-ayai maimaéna
kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-
wáásímó aráátimindawin-iye. 24 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba
agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana
namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó
ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu súwana 25 Yúndasi wembó
aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne
siyáiye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.
Mááka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

26 Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á
súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tiména séna mindá kesún-ifo
maimái naaró séna 27 ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna
Maníkómpá'á súwiyo séna tiména séna seyaafá'á naaró. 28 Mindá
kesí naaén-iye. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna
Maníkó sáwí-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwae
séna mináú-áái símai kááísamakaiye. 29 Simátime súne. Fí'onkwara'a
ándá-aran-domba ímba nánaumpo kesifo wení waásimo kawáánipa'a
kesé'o méraiyamba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa
30 Maníkóntáfésа ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'á tuwésа Órífi-
omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

31 Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna
sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa
sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiye
siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe.
32 Énifo púwónasa utámaraiya íyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aempa
kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana 33 Pítaa séna seyaafá'nánká
auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana 34 Ísu
séna érai'a simáme súne. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba ááimo
siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye
sínone Ísu Pítaantafena súwana 35 Pítaa séna enté'o sínkamonae íya'o
é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá
simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.
Mááka 14:32-42, Rúku 22:39-46

36 Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a
áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-méraiya'a
Maníkómpá inaí kosenó séna 37 Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena
komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana 38 simátimena séna
kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a
kesé'a káráwiyoro séna 39 tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-
iye séna mara'á kumbéna inaifínkémbá séna kesifóo emó kanaán-iye
sémo e maanúmbáí-tántáá'ó kempá'ó tínda maisiyuwé énifo ímba kesí
imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáiye.

40 Ísu inaí simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba
tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a
kesé'a káráwimai méraane. 41 Waántáwanko tísai úmai isánae-aai
kempá'á sifáínifo Maníkómpá'á inaí seró. Imáyáago ewé sisaná áúgo
umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátimena 42 aneka'á
tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inaifínkémbá séna minúmbáí-
tántáá'á empá'á úwoi tíníyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá
ónaumne siyáiye.

43 Ísu inaí kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba
tún-kwaigurésa túgáfaate'a wéuwana 44 aneka'á tiyuwéna
ewaa'á wéna súntemba aneka'á inaí kosimásuwena kouweréna
45 minkáúmbónárausafena séna túmó waiguré'o méraamba kembá
waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa
wétifo 46 íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye
Ísu siyáiye.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.
Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

47 Ísu minááí wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á
kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a
sáwífa'-waasi taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-
amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa
tumbá 48 ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena
séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'ótóráaro siyónka'a 49 póna
Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá
wéuwankowana 50 Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó
súwasa wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana 51 Ísuni kísau-waasifinkemba
moóráwigo paepáé'a awáúfínkémbá mósá taútuwena aifa'-ámáán-
káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana 52 Ísu wentáféna
sénaení paepáé'a awáúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tínkamiyan-
kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tínkamiyasa puwónááwe.
53 Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'o sé'o súwa'nai uwómó
senanamó éna wíyómpaken-kisau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo
kanaamó torausónááwi minúwóíyáámbá ti'maráínasa súwa'nai ónááwe.
54 Miyámó súndarakaa Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáin-umbai-
tantaa'a kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paápé íníye
Ísu siyáiye.

55 Ísu minááí simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-
kwáásín-iye sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá
ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a
kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. 56 Naaófá'á
Maníkón-aaimo simátímakowi aúfáífimbo agaimakáan-aai kembó
miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á
inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aai.
Mááka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

57 Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi
áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a
móankesa mindáúmpá'á ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraa'-
waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana 58 Pítaa tínaaemba
nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna
naamaáífa ména Ísun-ane'ó paápé índamo awánáíndasafena i-wáásísé
méraiye.

59 Pítaa mérowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye
seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aaigoni áwáuma saafá
uwaná 60 ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímba moórá-aai

suwasá kaeˈ-wáásígórái íyáfasinesarai 61 karoˈá sésarai wemó sisatáámó
isáúndasa óraaˈ-amaan-damba Maníkóní naambá kanaa tawísísuweˈa
kaumbo-kánáá maisuwéˈa ónaumne siyáiye suyaná 62 aifaˈ-ámáán-
káwáágó íyáfasinena Ísumba áísai ena séna mindáraimo simánkaayan-
aai anondáá ína sínono súwana 63 Ísu iséna ímba aaí súwana
aifaˈ-ámáán-káwáágó séna Maníkó fasiˈaénkwáráwín-aúrankaˈa emá
méma áísai onda-áái éraiˈ-aai aantemba simásimiyo. Maníkómó
íyáfasinankaraiwai Káráísiti Maníkón-ááninkowaˈonompo simásimiyo
súwana 64 Ísu séna éˈa sémpo simátimeˈa súne. Ánaaemba suwánáíyaˈa
kemá waási úranko Maníkó fasiˈaénkón-ayáánúrapaˈa fasiˈaén-áémpá
iméˈa ainánkáˈá kumónaumne Ísu súwana 65 aifaˈ-ámáán-káwáágón-
arunko sáwíˈa úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá
karaánááˈa ankéna wesáféna sifó minááísáféta aaifimbá maenkéta
fíˈon-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta Maníkómbó
símaimo sáwíˈo uwánkáíntafeta 66 nórasaawa ónaumno súwasa sáwíˈan-
ifo tufuwíyana puwíno sésa 67 Ísumba tuwiyáái wiˈankésa tufuwésa
tiyáántambo tufúwún-kwaasi 68 karaánááˈa sésa esáfé sé Maníkó
íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo
siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.
Mááka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

69 Pítaa naamaáífa mérowana aifaˈ-ámáán-káwáágóní kísaumo
maún-arasigo awánéna wempáˈá téna séna Káríri-aempakewiseˈo
maéndawi óne súwana 70 Pítaa seyaafáˈ-wáási túrankaˈa séna
emó sénda-aai sááko ímba kaweˈán-iye simásuwena 71 máápaˈ-
ontafimba komérowana anekaˈá moórá kísaumo maún-inaamarugo
awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásígó Ísu Násareti-
naopakewiyeˈo máíwain-iye súwana 72 Pítaa aikaˈá maréna séna
ímbo awánáúnda-waasin-iye simásuwena mérowasa 73 kárikaˈa mésa
Pítaampaˈa tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáási méraawataamo
awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáási
tááiyaamba wésene suwaná 74 Pítaa séna karoˈ-ááímó wésenanamo
éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana
kokórigo ái súwana 75 Pítaa Ísumo simámakon-aai áákaˈ-maréna miyá
siyónkaˈa kokórigo ááimo ímbo siyáindaraˈa emá kaumbo-íkáˈá kentáfé
sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónkaˈa minááí áákaˈ-maréna
máápaˈa kuména áfááraumai
ifiˈá taráiye.

27

Ísumba Páíratimpaˈo áíˈmae kuráan-aai.
Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

1 Úwasa aafáúmó íyáúsunkaˈa óraaˈ-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-
oraaˈ-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aai símai tarímaresa
2 Ísumba ayáánkaˈa káráˈumaresa áíˈmaesa Rómu-kamani-kawaagon-
awiˈa Páíratimpaˈa kuráawe.

Yúndasi pukáin-aai.
Aantá-waasi 1:18-19

3 Páíratimpaˈa kuwaná Yúndasi Ísuni pintaruˈó maiyówi Ísu
puwíníyemo sun-ááí iséna ímbo miyá oráámbá kemá sáwíˈa uráumne
séna pintaruˈó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraaˈ-
amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraaˈ-waasiye miwífáˈá wéna séna 4 ímba
sáwíˈa uráin-kwaasi aráátimunaˈa tufuwónaeˈa wéomba kemá mindá
sáwíˈa uráumne súwasa miwí sésa ímba kentáánén-ifo endén-iye
suwaná 5 Yúndasi minóntámbá óraaˈ-amaan-daumpaˈa metuwéna
tiyuwéna ándá maimaéna waandaˈá faráiye.

6 Yúndasi minóntámbá óraaˈ-amaan-daumpaˈa metuwówasa óraaˈ-
amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaruˈ-óntámbá
póta seyaafáˈ-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo máráán-
ontampimbo máráandasa kentáási ámáámba taraisónaumne simásuwesa
7 minóntánkón-aai sésa mimbórá-ááí sésa minóntántámbá moóráˈ-
marama sawemó om-bárámá méyámbakaanasasa mimbáráfímbá fíˈom-
barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

8 Miyá uráantafesa mimbárásáfésa sésa pintaruˈ-márámán-iye
siyáawasa káféˈwaraˈa miyá wésewe.

9 Óraaˈ-amaan-kisau-waasi miyán-ááí wésesa mimbárámá
méyámbakaamba Maníkón-aaimo simátímakowin-awiˈa Yérémayaamo
siyáin-aai
paápé uráiye. Yérémaya séna
Ísarerin-aísaafitantambo uráawi tuwímbai mimbórá-ááí sésa
moóráwigombo pintaruˈó
íyan-ontamba 30 ontamba maimaésa 10 sawemó wéom-barama
méyámbakaamba FasiˈaénkómÓ simásímakaintemba miyá ónááwe
Yérémayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páírati Ísumbo áísai uráin-aai.
Mááka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

11 Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúrankaˈa mérowana áísai ena
séna Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna éˈa séne
súwasa 12 óraaˈ-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraaˈ-waasiye fíˈo-fiˈon-
aaisafesa aaifimbá maénkówana Ísu iséna ímba aaí súwana 13 Páírati
Ísumba áísai ena séna sáwífaˈ-aai wésimankaafo ína wéisaano súwana
14 Ísu iséna seyaafáˈ-ááísáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago
Páírati sáwífaˈ-imayaa uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.
Mááka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39–19:16

15 Naaófáˈá Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáá túntemba
Rómu-kamani-kawaago séna seyaafáˈnánká túwaandu urésa aamoí ésa
ándáfaˈo mérain-kwaasigon-awiˈa síyaˈa faútuwanaumne séna minkánáá
miyáumai ándá-waasi faútínkáíye. 16 minkánáá moóráwigon-awiˈa
Párápási seyaafáˈnánká wenáái ísarowi ándáfaˈa mérowasa 17 sáwífaˈ-
waasi túwaandu urówana Páírati tísai ena séna ándáfaˈo méraan-
kwaasifinkemba moóráwigon-awiˈa síyaˈa faúˈauwaano. Párápásiyaˈi Ísu
Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye wésewinaˈiyo séna 18 Páírati imáyáa éna
séna óraaˈ-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraaˈ-waasi-iˈa ínkwae

sésa ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna minááí tísai uráiye.
19 Páírati minááí tísai ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'a uráisana sirunkó umbaí wétaifo ímba aaifimbá maenkaaó enawaainínkó siyé kosimámakaiye.

20 Awaainínkón-ááai kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Páíratintafe'a sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufíyana puwíno simáméro simátímúwana 21 Páírati aneka'á tísai ena séna minkáé'-wáásífínkémbá nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwaao suwaná 22 Páírati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táíyá'á tufíyana puwíno suwaná 23 Páírati séna nóra-sawira uráiyo súwasa óraaka sésa aaraa-táíyá'á tufíyana puwíno aantemba siyáawe.

24 Miyá aantemba suwaná Páírati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáási tíyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáási túranka'a aiyowái'a éna ayáámba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraiye súwasa 25 seyaafá sésa puwínata mimbéyámbá kentáásísaafitantambo íyawiseta maénaumne suwaná 26 Páírati Párápásimba faú'auwena i-wáási simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páírati séna áí'mae aaraa-táíyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáási tímakaiye.

I-wáási Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.
Mááka 15:16-20, Yóni 19:2-3

27 Páírati Ísumba wení i-wáási timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáási táántowasa tamésa 28 wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa 29 óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa 30 tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa 31 karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.
Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

32 I-wáási Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni aampa'á túwasa i-wáási ta'ótoresa Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa 33 marésa moórá-maragon-awi'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkóní áwáuma a'nónayaantapa'emo supa'á wésa 34 ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráiye.

35 Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táíyá'á aíyayaampimba
tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa
nááwa íyáákaindawiya máíníyo sésa miyá ésa 36 mara'á mésa Ísunka'a
káráwiyesa 37 Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáuma aúfáífimba
agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iye agaimarésa
a'nónká'-ááráá-táíyá'á mósá marésa 38 uménté'o uyan-kwáásíyáí
tí'maesa Ísuni séfasefa'-aempa'a aaraa-táíyá'á tufúsúmaresa mara'á
mésa minkwáásíyá'á káráwiyowasa 39 tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba
faafésa timántákáí fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa 40 úwé emá séma
óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á
ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema
eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwó siyáawe.

41 Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-
kwáásíyé Yúndaa-oraa'-waasiye karaánáá'a ankésa 42 sésa fí'owi
túwa'nai ena wesáféna wenáúma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-
waasiti kawáágó únemo sémáímba póna érai'o sémaindamo éna
weyáárika'a aaraa-táíyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-
ááninban-iyesa sénaumne. 43 Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda
Maníkón-ááninba úne sémáímba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa
káfé'a áwa'nai isinó suwasá 44 miwímó suntembá uménté'o uyan-
kwáásíyáí séfasefa'-aempa-taiya'o tufúsúmarowiyai

karaánáá'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aai.
Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

45 Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna
aafáúmó taenónka'a túnkúmba 46 Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taaifinkemba
séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maarán-iye. Maníkó
kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa 47 minká'ó méron-
kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aai simátímakaiwaimba
Íráiyaamba wéaantaiye suwaná 48 moóráwigo awaantanténa faru-
táénáma maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-
táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa
49 tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íníyo séta
amu'maréta méraumne suwaná 50 Ísu aneka'á óraaka séna afowan-
ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáiye.

51 Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba
sanaan-áyáíyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé
uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-
marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana 52 utámárón-
ontan-aifimba awááúmaron-ontamba fawákúwasa Maníkóní waási
sáwífa'nanka'o pukómpinkemba íyáfasinesa 53 utámakon-ontan-
aifinkemba íyáfasinesa mésa Ísu pukéna íyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-
naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

54 Ísu puwúmba i-wáásití kawáágówé wení i-wáásíyé Ísunkaˈo
káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá-tántááˈó paápé
úmba awánésa áfááraumai táátafesa ésa sésa éraiˈa wemá Maníkón-
ááninkon-iye siyáawe.

55 Minááímó sumbá sáwífaˈ-inimba awánánae sésa tumbá nénkaˈa
tamésa awánaraawe. Minínintómbá Káríri-aempakembo Ísumbo
arááíwaˈmaesamo áwaˈnai úmaesamo Yérúsaremufaˈo tiyáan-
inintompinkemba 56 moórá-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-awiˈa
Máríyaa úwana moórá-inimba Yémísinte Yósepinte tinówan-awiˈa
Máríyaa úwana moórá-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-
inintonkwaraˈa tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.
Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

57 Minínintómbá tamérowana fenómpinkaˈa moóráwigo óntawarawin-
awiˈa Yósepi Árímátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena éraiˈe súwai
58 Páíratimpaˈa téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana wení
i-wáásísáféna séna Ísun-áúma mai-áméro súwasa miyá uwaná
59 Yósepi Ísun-áúma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena
60 maimaéna kemó púwónasamo utáíyane sénamo aúsámakon-ontan-
aifimba mámarena óikaˈa óraaˈ-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa
61 Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáóeˈa maraˈá
mésarai Ísumbo utámárón-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páírati utámáráápa káráwiyoromo siyáin-aai.

62 Minínínkáí karáˈmatuwesarai méroyasa aafáyáaraˈa sambaatiyáˈá
óraaˈ-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Páíratimpaˈa
túwaandu ésa 63 sésa óraakoo úwoimo aúmó arónkaˈa karoˈ-ááísáˈo siwái
séna kaumbo-kánáá maisuwéˈa púwóndafinkemba íyáfasinanaumne
súwataamo ísaraundasa sáákata maráúmpo 64 i-wáási tiˈmárénasa
kaumbo-kánáá utámáráán-ontan-aifimba kogáráwiyesa awánaaro.
Wení kísau-waasi wenáúma fasímbaesa aúpáˈá utámaresa sésa
pukáimpinkemba íyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna
minkáróˈ-ááígó ááémo siyáin-karoˈ-aaigomba íyáákaifainiye suwaná
65 Páírati séna kentí i-wáási tiˈmáréwasa sentembá minóntán-aifimba
kaweˈ-úmai káráwiyoro súwasa 66 wésa waási óntan-aifimba íyáféráafo
sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araénáémba
úmaresa i-wáási mátiyuwesa kóuraawe.

28

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.
Mááka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

1 Yúndaa-waasimo saagon-kánáá taiˈówasarai sondaaráˈá aafáyáaraˈa
aafáúmó íyáúsunkaˈa Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana
araámáó úwasarai Ísumbo utámakopaˈa koawánánae sésarai kuyambá
2-3 óraaˈ-marima tówana Fasiˈaénkóní kísau-waasigo wíyómpakemba
kuména wenóikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá wéuwana wení
unáánkwátóiyakemba ainánkómó intembá waéníˈa kówana kuména
óntambo óikaˈo makón-ontamba kufankwátuwena minóntánkáˈá

mara'á mérowana 4 utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'á úwana tímááfomba waékuraiye.

5 Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínímbá kuyaná wíyómpakewi mininínkái simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táíyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. 6 Wemó siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai 7 tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Minááí kosimátímékaiyo siyáiye.

8 Súwasarai mininínkái minúwóíyáámbá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá 9 Ísu mininínkái tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana 10 Ísu simátimena séna kesífá'awaawi kosimátimiyasa Káríri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáiye.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

11 Ísu minááí súwasarai wemó súntemba mininínkái aampa'á kuyambá utámárópa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kisau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa 12 óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye túwaandu urésa aaí símai mimbórá-ááí tarímaresa utámárópa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba timésa 13 simátimesa sésa maarán-ááí simátíméro. Nó'waamba súsá kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáúma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. 14 Páíratimo minááímó isáínataamo éta moórá-aaiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaifimbá maitinkáíniye suwasá 15 miní-wáási isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-ááí aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.
Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

16 Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi Káríri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméraaromo siyón-omaka'a komérowana 17 miwí túranka'a paápé úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkai fí'owawa'iyo suwaná 18 Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó fasi'aémbá siména séna wíyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá 19 pó'a mindásafe'a seyaafá'-máráfá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááísamai méraiya'a kentáásúwíka'a nombá maitinké'a 20 simátímakaunda-aai arááíwaesa fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'mae'a íyóro. Maramá wéraindara'a kembiwísé'a mé'a káfé'o wérain-tantaa'o tai'áíndara'a kembiwísé'a méraandasafe'a imáyáa úmae'a íyóro Ísu siyáiye.

Kemá Mátíyu súnda-aai taí'áiye.

Mááka

Ísu wíyómpaˈa iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáiye. Mááka moórá-awiˈa Yóni-Mááka Yérúsaremufaˈa wení naaópaˈa ména óraaˈa éna Pítaante Póronteˈa kísau túwaˈnai uráiye. Rómu-waasi Ísun-aai isáiwae séna maanáúfái agaimakáiye. Rómu-waasi fasiˈaénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-ááí agaiyáiye. Ísu fasiˈaémbá tokéna tíˈo ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo taˈótokompinkemba faútínkaraiye. Miyán-ááí Mááka agaimakáiye. Mááka agaiyáin-aaigoni ayáíyáˈá maarán-táúntámpímbo wérain-aai moórá-waasigo agaimakáiye.

Yóni nombó maitinkówimo simátímakain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28

1 Maníkón-ááninko Ísu Káráísiti wení ásé-aai maarán-iye.
2 Naaófaˈá moóráwigon-awiˈa Yóni ímbo méronkaˈa Maníkón-aaimo simátímakowin-awiˈa Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna
Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba aiˈmáráanana kesáái maimaéna
ení aifaˈá wéna ení aambá wiˈankéna 3 máásai-marafaˈa ména
aaemáíyakemba séna Fasiˈaénkóní aambó wiˈankáíyamba wení
aambá arupíse úmai
wiˈankáíyana minámpáˈá wíno Maníkó siyáiye
Áísáya agaimaréna siyónkaˈa Yóni paápé úwana minááí paápé uráiye.

4-5 Yóni nombó maitinkówi máásai-marafaˈa komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopaken-kwaasi seyaafáˈá Yónimpaˈa tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwéˈa Maníkómpáˈá tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáínaˈa nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufíyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

6 Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena áˈwáánkau uréna faˈnóríné wantáámíkóní aúwé mintón-aantemba wénena 7 simátimena séna moóráwigo kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaí síndaraˈo kemó sendá sáwíˈan-iye. 8 Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá aiˈmaráínana kuména kempímbá óraaˈa uwátinkainiye siyáiye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.
Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22

9 Minkánáá Káríri-aempaˈa Násareti-naopakemba
Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana
10 Ísu nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaaˈ-úwana Yóni awánómba Maníkóní ámútanko mááufuˈ-numaraamba úmaena Ísun-aneˈá kumbaúwana 11 wíyómpakemba aaigó aantemba séna emá kesááninko ónaˈa en-ímáyáá
éˈa óraaˈ-aamoi uwánkaumne siyáiye.

Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-aai.
Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13

12 Súwana Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a
komérowana 13 ayáátááka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko
Ísu sáwí'o índa awánánae séna fí'o-fi'on-aai súwana Ísu ímba sáwí'o
úmba afáá'-wái-wáánkó íyáíse'a mérowasa wíyómpakemba Maníkóní
kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

Ísu éíyain-kwaasimo táántarain-aai.
Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15

14 Ánaaemba Yóni Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna
sáwí'a uráiye siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu
Káríri-aempa'a wéna Maníkóní ásé-aai simátimena séna 15 miwání áwáu
paápé isaná Maníkóní nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a
Maníkóní ásé-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáiye.

16 Mináái simátimena Káríri-waaunkoni áwáífakafambo kúmba kae'-
wáásíyái awaaón-áwí'a Sáímoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a
mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai
mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana 17 Ísu simátimena séna
kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kisau tíménakai
wénekai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai
18 mimbáré'máré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

19 Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásíyái Sépétin-ááninkai
awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba
mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana 20 Ísu tuwánéna
táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye
tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aai.
Rúku 4:31-37

21 Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-
kanaa túwana Ísu ámáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa 22 isésa
óraaka súntafesa sésa ámáámbo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-
waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

23 Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá
sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména 24 óraaka séna Ísu Násaretifakewi
óne. Kentáá nórawa ínewa tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá
awánáúndawi Maníkóní kawe-kísáú-wáási óne súwana 25 Ísu sáwí-
amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo
súwana 26 misáwí-ámútánkó minkwáási famétuwowana aíyayaanko
tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa 27 awánésa
táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyo. Aúí'an-iye. Wemá sáwí-
amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná 28 miyá úwasa
Káríri-aempa'a Ísun-aai wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41

29 Ísówasa ámáán-daumpaˈa tuwésa Sáímoninte Éndurunteti
naaúmpaˈo íyúmba Yémísiye Yóniye Ísuwe úmai íyúmba 30 Sáímonin-
áráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana 31 iséna
wempáˈá téna ayáánkaˈa taˈótoˈmai íyáfasinankowana mináúíyá
taiˈówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.
32 Úwasa fenómpinkaˈa tíˈo ún-kwaasisonkwara sáwí-amutamba
tirumpimbó méron-kwaasisonkwaraˈa tíˈmaesa Ísumpaˈa tuwasá
33 mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontaráˈá túwaandu uwaná
34 Ísu fíˈo-fiˈon-tiˈo ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba
tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa
Maníkón-ááninkon-iye sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa
kóuraawe.

Ísu Kárírifaˈo simátímakain-aai.
Rúku 4:42-44

35 Kóuwana siyataróˈá Ísu íyáfasinena mindáópaˈa tuwéna
Maníkómpáˈá inaimó síndasafena ímba waásimo méropaˈa koména
inaí wésena mérowana 36 Sáímoni wení waásiseˈa Ísumba ayaafái
úmai 37 awánésa sésa seyaafáˈ-wáási embá wéayaafai-owe suwaná
38 Ísu séna fíˈon-daopimpaˈwarata wéneta kesáái simátímapaˈa
kónaumne. Miyámó ondasáféˈa túne séna 39 Káríri-aempaˈa ámáán-
daumpimpa kosimátímapaˈa wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba
maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kaweˈó uwánkarain-aai.
Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

40 Moórá-kanaa Ísumpaˈa námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iye
séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaaˈá
aúíˈa uwásinkainono súwana 41 Ísun-arumbá úwana ayáántamba aneˈá
taˈótorena séna miyá ónaumpo enáúraˈa karefóˈa kawáúwiye súwana
42 minúwóíyáámbá kawáúguwana 43-44 Ísu óraaka séna enáúraˈa
kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifaˈa wéma
enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufúˈmai
agaíyasa seyaafáˈnánká awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe.
Énifo enáúraˈo uwánkaunda-aai simátimunafo sé waaó Ísu súwana
45 minkwáásígó ifátuwena kaweˈó uwánkon-aai simátímaˈmae iyúwana
minááígó wété úwasa sáwífaˈnanka Ísu tíníye sésa kentí naaópimpaˈa
túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaóˈ-naoˈo kúmba waási
ímbo méronkafamba mérowasa naaóˈ-naoken-kwaasi wempáˈá tóso
uráawe.

2

Ísu aísamaimo pukówimba kaweˈó uwánkarain-aai.
Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

1 Tuwímbai-noˈwaamba waéna Ísu Kápaneamu-naopaˈo kúmba
wení naaúmpaˈa mérowasa sáwífaˈ-waasi isésa 2 túwaandu ésa
mindáúmpá sisipáá ésa pááimpaˈwaraˈa sisipáá uwásowana Ísu
wenáái wésimatimuwasa 3 éíyain-kwaasi aísamaimo pukówimba
taawiyaˈmaésa tumbá 4 mindáúmpá sáwífaˈ-waasi sisipáá uwasá ímba

kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresa túwówana kumémena Ísumo méronka aúranka'a kumúwana 5 Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawe'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa 6 ámáámbo sun-kwáási mésa 7 imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáá'a ánkáiye-imayaa ésa suwaná 8 Ísu minímáyáámó umbá iséna simátimena séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. 9 Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyáárika'a íyáfasine ení wandaaí maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. 10 Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna 11 isaaó. Íyáfasinke ení wandaaí maimaé naaópa'a waaó súwana 12 seyaafá'-wáási túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Ríféimbo áántarain-aai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32

13 Ísu tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena 14 wéna awánómba Áráfíásin-ááninkon-awi'a Ríféi taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááíwa'maena kuráiye.

15 Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Ríféini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááíwa'maesa Ríféini naaúmpa'a imésa wénowasa 16 ámáán-kawaa-waasifinkemba ámáámbo sun-kwáási Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná 17 Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawe'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ofo tí'o

in-kwáási wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáiye.

Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39

18 Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inaí aan-temba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáísai esa sésa Yónini kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa

imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inaí aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná 19 Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. 20 Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóíyasa minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena minááí siyáiye.

21 Ísu minááí simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. 22 Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáiye.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.
Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

23 Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáárá'á Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá 24 ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná 25-26 Ísu séna naaófá'á Téfítimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téfítiye wení waásiye táái tówana Téfíti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. 27 Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáiye. 28 Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kísaumo máémba kendén-iye Ísu siyáiye.

3

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

1 Moórá-kanaa Ísu ámáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa 2 aaifimbá maenkánae suwáí mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáásí kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aaifintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba 3 Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana 4 Ísu miwísáféna séna kentáási ámáán-aaifimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáárá póta kawe-kísáúsááwá

máúm sáwí-kisausaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aaí suwaná 5 Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámba fárútuwaao súwana ayáámba fárútuwowana kawe'á uwánkowasa 6 ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóní áwáífa'o kuráan-aai.

7 Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye 8 Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásíyé Táyaa-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná 9-12 sáwífa'-waasi asófatinkowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasinkainkwae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae íyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paápé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafo nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáiye.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16

13 Ísu omápa'a iména tuwímbai íyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á íyúwana 14 minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi íyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe ti'maré'a 15 tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo timúnda miyásáfé'a íyáfasintinkaumne siyáiye.

16 Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena 17 Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awi'a Póánésiye súwaiyai mináwíkóní áwáu wíyónaaimo siwáíní áráákoraiye súwaiyaisafena séna 18 moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Árafíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanaemo siyáiwaini 19 moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu íyáfasintinkena naaópa'a kouwékáiye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.
Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

20 Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá 21 Ísun-amáára isésa uwói'a úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. 22 Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní

ámáámbo sun-kwáási tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná 23 Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-aai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíniye. 24 Moóráandamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. 25 Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. 26 Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo
ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

27 Moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbó maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwímbá umémbá máíniye Ísu siyáiye.

28 Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáámba mindá Maníkó maitiyuwáínífo 29 Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íníye Ísu siyáiye. 30 Ísuntafesa sésa
sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiyemo suntáféna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21

31 Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a taméssa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá 32 naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a taméssa wéaantaawe suwaná 33 Ísu séna kesinó nááwa'iyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna 34 naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. 35 Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiye.

4

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.
Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15

1 Aneka'á Ísu Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaí wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á taméróntafena nompín-táómpimba íyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana 2 fí'o-fi'on-aai waé'mai simátimena séna 3 ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísaufa'a wéwena 4 mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fái'nasukaiye. 5 Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-máráfímbá éna minúwóíyáán-úmai óraa'a isaná 6 aa'á kaisaná ánú'a ayáátááka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. 7 Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. 8 Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfímbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna

tuwímbai íyáákamai-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. 9 Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiye.

10 Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye
mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'máí-ááígóní áwáuma sinatá ísáano
suwaná 11 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo
wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafo fí'on-kwaasi
waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo
12 ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe.
Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe.
Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí
sáwí-imayaa maitiyúwáisino.
Mindásafe'a waé'mai-aai simátimune Ísu siyáiye.

13 Ísu simátimena séna maankwáé'máí-ááímó simátimunda ímba
ísáafo fí'o-fi'on-kwaemai-aaimo sendá ímba isánááwe. 14 Minááígóní
áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'máráínten-úmai
Maníkón-aai simátímísana 15 tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba
waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísááwana waántáwanko
téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. 16 Tuwímbai-
anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá
kúmísasa minúwóíyáámbá Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo 17 ímba
tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaisafesa umbai-
taiyé sésa Maníkón-aai ifá'á wétuwaawe. 18 Tuwímbai-anauntumbo
karaampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai
ísáámbanifo 19 marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa
ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa
miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuwaisasa ímba Maníkóní kísau
wémaewe. 20 Tuwímbai-anauntumbo kawe'-máráfímbó kúmímba waási
tirumpimbá kúmísasa Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai
kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa
tuwímbai íyáákamai-kisau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiye.

Ómbó kúrakain-aai.
Rúku 8:16-18

21 Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa
ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe.
22 Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paápé
ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa
awánánááwe. 23 Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro. 24 Tíménten-úmai
Maníkó miyáumai tiména aneka'á timíníye. Mindásafe'a ísáán-aai
imáyáa úmai kawe'án-oro. 25 Maníkón-aai ísámaimo kawe'ó owí Maníkó
túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a isánááwe. Maníkón-aai ímbo ísámai
kawe'ó owí tirumpinkémbá maimaínana ímba wéíniye. Mindásafe'a
ísáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiye.

Ánáuntumba tukáisana arambó iyáin-aai.

26 Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-
iye. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna 27 ímbo áwa'nai imbá waéna
siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-iye. 28 Maragó
ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna

29 áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáiye.

Taaérankon-aai.
Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

30 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawáániyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. 31 Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iye. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba marafímbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna 32 óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiye.

33-34 Ísu waásisomba aaí simátimenae sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-aai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáíyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena énifo wení kísau-waasi wesé'o méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáiye.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aai.
Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

35 Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwasa 36 fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba íyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwara'o kumbá 37-38 Ísu mintáónkoni ayáífá'á aún-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 39 íyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó karáná'náguwana 40 Ísu simátimena séna nóintafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkúmba wéoo súwana 41 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

5

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aai.
Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

1 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'ó kumbá 2-4 Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáási kárá'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kárá'umakowana 5 wááwáiye nó'waane omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba wenáúma wékambisena 6-8 nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo

minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasiˈaenkon-ááninko ómpo Manikóntáfé ísámai sínkamonafainifo nóra uwásinkainono súwana 9 Ísu séna enáwíˈa nááwaˈono súwana séna sáwífaˈa méraumpo kesúwíˈa sáwífakoma úne séna mérowasa 10-13 omápaˈa sáwífa-poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fíˈopaˈa ímba siˈmaraaó. Mimpói tirumpintá siˈmaraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafáˈá ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpíntáámó kúwáférómba putásowasa 14 póiyaˈo tafíkówi miyámó úmba awánésa minúwóíyáámbá naaópaˈa wésa kísaufimpaˈo méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá 15 Ísumpaˈa kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena kaweˈ-úmai mérowasa koawánésa táátеˈa úwasa 16 Ísu minkwáásígómbó kaweˈó uwánkowasamo awánon-aaiye póígomo ún-aaiye simátímúwasa 17 isésa Ísuntafesa sésa maambárafáˈá ifá siyuwésa kóuwo suwaná 18 nompín-táómpimba íyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraakaˈa séna eséˈa kónae súwana 19 ímbanifo ení naaópaˈa kuré Fasiˈaénkómó arumbá uwánkenamo kaweˈó uwánkáín-aai enamááraasomba kosimátimiyo súwana 20 Tékáporisi-aempaˈa mindáópata Ísumo uwánkon-aai simátímaˈmae kúwasa seyaafáˈ-wáási sáwífaˈ-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.
Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

21 Ísu Káríri-waaunkoni menáípákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáífaˈa mérowasa sáwífaˈ-waasi túwaandu uwaná 22 moóráwigo ámáán-dankaˈo káráwiyowin-awiˈa Yáírási téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena 23 óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma aneˈá kotaˈótorenana asófénа kaweˈ-úmai méraino súwana 24 Ísu weséˈo kúmba sáwífaˈ-waasi Ísumba úkúresa arááíwaˈmae kuwaná 25 moóráininkomba áíˈo ún-ininkowaraˈa arááíwaˈmae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-aatai maisuwéna mináíˈá ímba éˈankowasa 26 sáwífaˈ-ika tíyofaan-kwaasi áwaˈnai uwaná óntamba tímaˈmai taíˈásuwowana mináíˈá ímbo éˈankomba óraaˈ-aiˈa uwágúwana 27-28 minínínkó Ísumo kaweˈó uwátínkaron-aai iséna séna Ísuni unáánkwátóiyaˈa kotaˈótóráánana síˈa ésinkainiye séna sáwífaˈ-waasimo arááíwaˈmae kumpímbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiyaˈa taˈótorowana 29 mindááéyánko éˈankowana asófasinkaiye-imayaa úwana 30 Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásíˈáénkó moóráwigomba kaweˈá uwánkáíye séna waéˈmai tuwánéna séna nááwawa kesí unáánkwátóiyaˈa taˈótóráínaˈiyo súwasa 31 wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífaˈ-waasimo faméˈmae íyómpimba taˈótokaafo nááwawa kesí unáánkwátóiyaˈa taˈótóráínaˈiyo nóra séwa wéseno suwaná 32 taˈótorowintafena móawana-meawana úwana 33 minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anekembá tataˈá úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aai

simámuwana 34 Ísu séna kesímánaako kentáfé sé éraiˈa súwaˈnai índawin-iye sénda póna áiˈa éˈánkáifo kaweˈ-úmai waaó Ísu siyáiye.

35 Ísu minááí wésuwasa ámáán-dankaˈo káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáifo óraakontafe ténafo siyó suwaná 36 Ísu minááí iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááísáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna 37 arááíwaˈmae kun-kwáásísóntáféna maankáˈ-méraaro séna Pítaane Yémísine wenáfákon-awiˈa Yónine tíˈmaena kúmba 38 sáwífaˈ-waasi ámáán-dankaˈo káráwiyowini naaúmpaˈa túwaandu urésa óraaˈ-ifiˈa wétowana Ísu iséna 39 naaúmpaˈa íyáferena séna ímba ifiˈá taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye súwasa 40 Ísun-awíyáái uwaná tiˈmátuwowasa máápaˈa kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tíˈmaena minárásígó pukópaˈa iyéna 41 ayáánkaˈa taˈótorena wenááifinkemba simámena séna tarita kumi miyámó súmba waeˈmai séna inaamarúgóo íyáfasinaao súwana 42 íyáfasinkwena sífákémba kaeˈá kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru íyáfasinowasa awánésa táátafesa uwaná 43 Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáiye.

6

Násaretifakewi Ísumba tínaaeniˈo uwánkaraan-aai.
Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30

1 Minkákémbá Ísu wenamáápaˈa wéena wení kísau-waasiseˈo kúmba 2 Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaaraˈa ámáán-daumpaˈa iyéna aaí simátimuwasa sáwífaˈ-waasi isésa táátafesa ésa sésa nááfakena kaweˈ-ímáyáá maiyénawa kaweˈ-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasiˈaémbá ámísanawa kawe-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaiyo. 3 Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaaˈo wéiwain-iye. Máríyaan-ááninko éna Yémísiye Yósisiye Yúndasiye Sáímoni-iyai tuwaaón-iye. Wenáúnafaraawimba maankáˈá méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena minááí isénawa mifásíˈáémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana 4 Ísu simátimena séna Maníkón-aaimo simátímíwai fíˈo-fiˈon-daopaˈa

wénisasa wenáwíˈa mósá wémaraafo wení naaópaˈo koméraimba wenamáára sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwíˈa ímba mósá makáawe Ísu siyáiye.

5 Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwaˈnai íníyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiye. Moórá-mora tíˈo ún-kwaasi tineˈá ayáántamba taˈótorena asófatinkena 6 wenamáápaken-kwaasi sésa ínta súwaˈnai íníye

sun-ááísáféna imáyáa uwááena naaóˈ-naoˈa

Maníkón-aai simátímapaˈa kuráiye.

Ísu wení waási kísauraˈo tiˈmákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6

7 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyuˈmae

nóro-fasi'aemba tiména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna 8 óraaka simátimena séna aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táúmba faimaé'a 9 tísamai ánáamba wimaé'a moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. 10 Manikón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wíyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. 11 Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa 12 wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Manikómpá teró sésa 13 sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aai.
Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

14 Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti minááí ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá 15 tuwímbai sésa wemá Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná 16 Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iye. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiye.

17-19 Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érótíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fái'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érótíyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana 20 Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawe'-ímáyááwárá'-wáási úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiyena Érótíyasi tufífo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísaraiye. 21 Énifo ánaaemba Érótíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Káríri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná 22 Érótíyasin-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. 23 Érai'a súmpo sísai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táínamo e sísai ina'á tuwín-ameno súwana 24 anówamba koáísai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáísai e mauwó súwana 25 minúwóíyáámbá Érotimpa'a téna taáísai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana 26 iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aai imáyáa éna tómbó non-kwáásíwárá'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna 27 moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá

kambísámai a'nómbá 28 táúfapimba maréna maimaéna minárásígómbá
máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa 29 Yónini kísau-waasi
isésa wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-aai iséna séna minkwáási Yóni nombó
maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye
Éroti siyáiye.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

30 Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa
seyaafá-kísáúmó máún-aaiye aaimó sun-ááíyé simámúwasa 31 Ísumpa'a
sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawe'-úmai nowaná
mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata
kométa saagaanó súwasa 32 nompín-táómpimba íyátesa waási ímbo
mérepataawe sésa kuwasá 33 sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe
sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo
kumbá 34 marapá'á kuména misáwífá'-wáási tuwánéna arumbá
uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráyiyon-kwaasi ímba mérowasa
keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai
wésimatimuwasa 35 fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa
sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara 36 ti'márénasa
ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná 37 Ísu
simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba
200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa timúsina. Óntamba ímba
wéraiye suwaná 38 nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa
koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á
wéraiye suwaná 39 Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái
mara'á méraaro súwasa 40 moórafa'a 50 waasi máúwasa moórafa'a
100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana 41 Ísu
séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á maisoréna wíyómpa'a kararéna
Manikóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení
kísau-waasi timúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa mófáá'a tafántafan-
úmai timúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa 42-44 seyaafá'nánká nowaná
tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení
kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba
fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.
Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

45 Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi
ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáípá'-náópa'a
Pétésáítafa koró. Misáwífá'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a
koró simátimenaumne séna 46 misáwífá'-wáási ti'marówasa miwítí
naaó'-nao'a kuwaná Manikómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a
imérowana 47 nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa
wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana
maramá nénka'a wérowana 48 Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé
téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táámbá
nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna
wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa 49-50 awánésa táátafesa

ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna 51 nompín-táómpimba íyátena wewárá'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. 52 Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai timúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mátíyu 14:34-36

53 Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáípá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáífa'a nompín-táómba ándá kárá'umaresa 54 marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa 55 naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aai isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná 56 Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésaení unáánkwátói áráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórówana tí'a étínkaraiye.

7

Tíwá'náti ámáámbo siyáan-aai.
Mátíyu 15:1-9

1 Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa 2 tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáámba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá 3 Yúndaa-waasi ámáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti ámáámbo arááíwáúntafesa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa 4 maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti ámáámba fí'o-fi'on-amaamba arááíwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyáawe. 5 Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésaení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti ámáámba ímba arááíwaesawa tiyáámba ímbo non-kwíyómba tómbá wénaao suwaná 6 Ísu séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe. Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna

séna Manikó séna
maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. 7 Waásiti ámáámba símai paápé ombánifo Manikóní ámáámban-iye karo'ó sembá miyáráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Manikómó siyáimba aúfáífimba agaimakáiye. 8 Manikóní ámáámba tuwé'a tíwá'náti ámáámba wétoraawe. 9 Manikón-aai túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. 10 Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Mósese siyáifo 11 kembiwímó siyáamba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Manikóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa 12 tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iye wésewe. 13 Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Manikón-aai tuwé'a kentíwá'náti ámáámba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyáráámbá wéowe Ísu siyáiye.

Waásimo sáwíˈo uwátínkáín-tantaakon-aai.
Mátíyu 15:10-20

14 Ísu minááí simátimena waásisafena teró súwasa wempáˈá tuwaná séna simátíménda iséˈa kaweˈán-oro. 15 Máápaken-tantaaˈo naawí ímba waási sáwíˈa wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwíˈa wéuwatinkaiye. 16 Ísáán-kwaasi ísámai kaweˈán-oro Ísu siyáiye.

17 Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpaˈa imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásimiyo suwaná 18 Ísu séna kenkwáráˈá ímba tááko péé wésisaˈa ísáámbanifo ímba ísámai kaweˈá uráawe. Máápaken-tantaaˈo naawí waási ímba sáwíˈa wéuwatinkaiye. 19 Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpáˈá kúwátúsúwinifo 20 aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwíˈa wéuwatinkaiye. 21 Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántááˈá umémbá ésa 22 túraniyamba ésa miyá-miya-sawiˈa ésa karoˈ-ááí sésa aoisaambá wimaé nésa kawe-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwíˈa wéuwatinkesa tuwesarai-íˈa ésa uwó-ímáyáá ésa 23 miyá-sáwíˈó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwíˈa wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbo tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwíˈa wéuwatinkaiye Ísu siyáiye. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kaweˈ-úmai wénaawe siyáiye.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.
Mátíyu 15:21-28

24 Ísu minááí simátimena wení kísau-waasiseˈa mifáˈá tuwéna Táyaa-naopaˈe Sáíndóni-naopaˈe mináémpáˈó kúmba moórá-naumpaˈa iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa énifo tuwímbai-waasi tamaún-aai ísówana 25 moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana mininínkó Ísumo tamaún-aai iséna minúwóíyáán-úmai wempáˈá iyéna maraˈá kífaena 26 wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafaˈa Fínísiyaa-naopaken-ininko Ísumpaˈa iyéna maraˈá kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana 27 Ísu simámena séna aifaˈá iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóíti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwaˈnai úndantemba emá fíˈonkaa-inimba ónda póˈa áwaˈnai únafo súne súwana 28 mininínkó séna óraako éraiˈa sémpo iyámpóíti tón-ayai iyánkó tamandáíníye. Miyáumai fíˈonkaa-ininkon-iye sinaná kanaán-ína súwaˈnai ínono súwana 29 Ísu séna kaweˈ-ááímó séndasafeˈa enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpoení naaópaˈa waaó súwana 30 wení naaópaˈa wénamo koawánómba sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kaweˈ-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífaˈnankaˈo asófatinkarain-aai.

31 Ísu Táyaa-naopaˈ-aempakemba Sáíndóni-naopaˈ-aempaˈa táyáákena Tékáporisi-aempaˈa táyáákena Káríri-nonkwaaumpaˈo kúmba 32 tuwímbai uwó-wáásígómbá áíˈmae tésa sésa enayáántamba taˈótoˈmai asófankaao suwaná 33 waásifinkemba áíˈmai weyááfaˈa ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wiˈmaréna

anááfíya'a ta'ótorena 34 wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana 35 ááko kawe'á úwana anááfígo fetói úwana aaí kawe'-úmai súwana 36 Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá 37 ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawe'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawe'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawe'-úmaimo sen-kwáási kawe'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 15:32-39

1 Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná 2 séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba taí'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. 3 Ti'máráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wíyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa 4 wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáísaawa timénaumno suwaná 5 tísai ena séna nóraumai-tona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná 6 minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Manikóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa minkwáásísómbá tímúwana 7 sesimáí-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Manikóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi timúwasa minkwáásísómbá tímúwasa 8-9 nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáítumai ówitowana 10 Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.
Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56

11 Mifá'á Ísu mérowasa ámáán-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Manikómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná 12 Ísun-arunko umbaí wétopakemba séna káfé'o méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano wéseo. Érai'a simátime súne. Káfé'o méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna 13 ifátiyuwena nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípá'á kuráiye.

Ímba kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási orómó siyáin-aai.
Mátíyu 16:5-12

14 Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kímbora-tomba nompín-táómpimba wérowana 15 Ísu ámáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá máráawanamo intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa 16 keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná 17 Ísu keáímbó wésun-aai

iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. 18 Túramba wéraimbanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Táá'a wéraimbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. 19 Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná 20 afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaao séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná 21 Ísu séna nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísaraao Ísu siyáiye.

Ísu aúrambo kafíkówimba kawe'ó uwánkarain-aai.

22 Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafíkówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankaao suwaná 23 Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífá'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana 24 awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana 25 aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawe'á uwánkowana aúramba kararéna kawe'-úmai awánówana 26 Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.
Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

27 Ísu simámena wení kísau-waasise'a Sísááríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa 28 miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná 29 Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáímoni Pítaa séna Maníkó íyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana 30 minááí ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiye.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aai.
Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

31 Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna sí'o índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne séna 32 miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankena séna miyán-áái sénafo súwana 33 Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáiye.

34 Ísu minááí simámena waásisone wení kísau-waasiye táántena séna kembó sirááíwaenae síyawi tirááímo táínda-tantaa'a ímba

ta'ótóráaro. Kemá púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. 35 Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawe'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááímo táínda-tantaa'o tuwésa puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 36 Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. 37 Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáátááka méranaawe. 38 Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwárá kesááiwara'o tigaemó uwásínkáámba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmónda miwí sigaé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmónda miwí sigaé uwátinkanaumne.

9

1 Érai'a simátime súne. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiye.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.
Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

2 Ísu mináái simátimena afa'mórae-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana 3 wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó íyáúsenamo intembá úwasa 4 awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósesee'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana 5 Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawe'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana 6 áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya

sínenawa íyómpo miyán-áái Pítaa siyáiye.

7 Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwana mináínámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa 8 wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba méraiye.

9 Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae íyóro súwasa 10 isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba íyáfasinanaumne simbá nóran-aaiya'iyo siyáawe.

11 Simásuwesa Ísumba áísai esa sésa ámáámbo sen-kwáási sésa Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé íníyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná 12 Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-iye. Moórá-aai waási úranko kumpaápé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índa-i'a uwánkesa

tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáiye. 13 Simátime'a súne. Íráiyaa é'a tiyáiye. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-ááí wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáiye.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.
Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

14 Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa ámáámbo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-ááí sésa 15 Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana 16 Ísu séna nóintafera iyafákén-ááí wéseo séna tísai úwana 17 miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aaí wésisana 18 misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aíyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyisa'aení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana 19 Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna énifo enáánimba áí'mae tiyó súwasa 20 áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miníyámpói famé'auwowana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana 21 Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraiyo súwana umaranká'á ánkaraiye. 22 Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a famé'mai iyafíné nompínémó túwááraantamba wéiye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana 23 Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéseno. Maníkómpá timankúnkúmbo íyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana 24 miníyámpóígón-afowá minúwóíyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmba úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'aráumpo súwa'nai uwo súwana 25 Ísu awánómba sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana 26 wáá'a téna miníyámpói famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miníyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná 27 Ísu ayáánkwanda to'mái íyáfasinakowana koku'á méraiye.

28 Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi iméśa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná 29 séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínífo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáiye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

30-31 Ísu simátimena tuwéna Káríri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aaí simátimenae séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne

súwasa 32 wemó sún-aaigoni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá
táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.
Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

33 Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana
Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaiya siyáao súwasa 34 aampa'-
wéwesa sésa kentááfínkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá
símae wéwesa pósa ímba aaí suwaná 35 Ísu mara'-maéna wení
waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna ísáaro.
Íyáákanaemo síyawi tínaaeni'a ésa seyaafá'-wáásití wayó'á máéro
simásuwena 36 moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankena
taparéna simátimena séna 37 kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóímo
túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó
si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáiye.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'o on-aai.
Rúku 9:49-50

38 Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-
amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo
simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba
kentááfínkén-kwáási ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni
súwana 39 Ísu séna ímba tufínankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi
úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. 40 Kentáási kísaugomba
ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. 41 Érai'a simátime súne.
Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káráísitini waási ombá pósa túwa'nai ónae
sésa kári-tantaa'a nombó timíyawi Maníkó kawe'-méyámbá timíníye
Ísu siyáiye.

Sáwí'o on-aai.
Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

42 Ísu minááí simátimena séna iyámpóímo kesááisafesa
timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmba wéowe.
Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái
tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóíyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-
meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba
fárí'wimaresa nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái
ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-iye.
43 Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba
kambísásúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó
kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-iye. Sáwí'o uráimbo
maisuwé'o méraiyamba mindá kawe'án-iye. 44 (-) 45 Tísamaigomo sáwí'o
ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro.
Kae-tísámáímó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o
wíyamba mindá sáwí'an-iye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyamba
mindá kawe'án-iye. 46 (-) 47 Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á
kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o
é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-iye. Sáwí'o
uráimbo maisuwé'o méraiyamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o
méraiyamba mindá kawe'án-iye. 48 Ónkaifa'a marinkómó éna
waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisínáímba kámakama'a wéiye
Ísu siyáiye.

49 Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'márááwanamo kawe'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawe'úmai méranaawe. 50 Uwímá kawe-tántáá'án-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. Uwígó ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiye.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

1 Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáípá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-aai wésimatimuwasa 2 ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáíniyo. Miyámó énamo éna ámáán-aai taraisíni ína taraisíníyo suwaná 3 séna naaófá'á Mósese nóra-amaana simátímakaiyo séna tísai úwasa 4 miwí sésa Mósese maará siyáiye. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaindawi aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiye suwaná 5 Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísóntafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo 6 Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewárá waaiwárá'á úmakaiye. 7 Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a takááísamai 8 mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe 9 Maníkó aare-waaí moórá-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiye.

10 Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná 11 séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiye. 12 Moórá-ininko awaaikómbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiye Ísu siyáiye.

Ísu iyámpóímo ayááfúmbo tátínkarain-aai.
Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

13 Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmba tátinkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná 14 Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáíyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyáráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faítinkaaro. 15 Érai'a simátime súne. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóíyaan-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawáánínáye Ísu séna 16 miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmba tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-aai.
Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

17 Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakoniye séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai

wíyómpaˈa maéˈmaeˈa ónaumno súwana 18 Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekóniye. 19 Maníkóní ámáámba éˈa ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbánoro. Ímba umémbá máéro. Ímba karoˈ-áái simátínkáaro. Ímba karoˈá séˈa fíˈowiti moparáwímbá máéro. Kentinófoi-tuwiˈa óraaˈ-iˈanoro siyáiye súwana 20 miwá séna minámáámbá kemá iyámpóíyakemba ísareˈa kaweˈá úmae wéiyune súwana 21 Ísu awánéna aamoí éna séna kaweˈá éma moórá-tantaaˈa ímba kaweˈá uráampoení moparáwímbá fíˈon-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinanaení kaweˈ-méyámbá Maníkó wíyómpaˈa ankáíniye. Tuwín-timemo e kembá sirááíwainone súwana 22 minááí iséna sáwífaˈ-moparawimbo makóntafena aiˈá kaoréna óraaˈ-imayaa úwana arunkó sáwíˈa úwana kuráiye.

23 Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífaˈ-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipaˈo wíyamba umbaí táíniye súwana 24 wení kísau-waasi minááísáféna tááˈa úwana séna kesí iyámpóísono. Ónta-imayaamo émaiyawi Maníkómó kawáánipaˈo wíyamba umbaí táíniye. 25 Moórá-poigon-awiˈa káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaaˈá kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaa sáwífaˈ-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipaˈa kowisinó súwasa 26 minááí isésa táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipaˈa méranaao suwaná 27 Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántááˈá úwoi kanaaˈá wéiye súwana 28 Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántááˈá tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana 29 Ísu séna éraiˈa simátime súne. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóní ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópaˈa tuwésa tuwaaísáiye tífátone tímánaatone tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa 30 marapáˈó méraankaˈo túwáántantaaˈa miyán-tántááˈá sáwífaˈa maésa tuwaaísái-iˈa ésa tímánaariˈa ésa tinóisai-iˈa ésa kentí iyámpói-iˈa ésa naané marawémó maíyamba miwífímbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúíˈa úmai wíyómpaˈa maéˈmaeˈa ónááwe. 31 Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeniˈa íyasa tínaaenkewifinkemba tuwímbai aifaríˈa ónááwe

Ísu siyáiye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.
Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

32 Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopaˈa kónae sésa aampaˈá wéwesa Ísu aifaˈá kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kunkwáásíwáráˈá táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasi tíˈmaena moórá-aempaˈa tínkarena wempáˈó tíndatantaakontafena mósimatimena 33 séna ísáaro. Yérúsaremu-naopaˈa konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraaˈ-amaan-kisauwaasiye ámáámbo sen-kwáásíyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símaresa síˈmai fíˈonkaa-waasi timíyasa 34 karaánááˈa sinkésa tuwiyáái

wisinkésa súwiyonkuˈ-wénesa sínkamiyaˈa púwónasa utámaraiyaˈa kaumbo-kánáá maisuwéˈa íyáfasinanaumne Ísu siyáiye.

Yémísiye Yóniyeˈa Ísumbo áísai urááyan-aai.
Mátíyu 20:20-28

35 Minkánáá Sépétin-ááninkorai Yémísiye Yóniyeˈa Ísumpaˈa tésarai
sésa óraakoo áísai oyantembá uwásinkaao suyaná 36 nóintafenawa
wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai 37 Sésaraiení sámo kaim-
bárúpáˈó imémo e kenkáí íyáfasisinke séfasefaˈ-arausampaˈa sinkaaó
suyaná 38 Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo
anaféúmpínkémbó naandantén-úmai síˈo índa-iˈo uwásinkaiyamba
kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. SíˈO índa-iˈo
uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai
39 Sésarai kerái kanaaˈá pókai máéyauye suwaná Ísu séna éraiˈa
séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. SíˈO índa-iˈo
uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo 40 kesí séfasefa-
sirausampaˈa kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kaeˈnárai
uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa 41 Ísuni kísau-waasi
siyáánkainarau minááí isésa Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana 42 Ísu
táántowasa tuwaná séna éˈa ísaraawe. Marapáˈ-órááˈ-wáásísómbá
íyáákamai-fasiˈaen-aai simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka
uráawe. 43 Óraaˈ-waasimo ontembá kembiwíwáráˈá ímba miyán-
oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi fíˈowiti wayóˈá ónááwe.
44 Kempínkémbó aifaríˈa ónaemo síyawi seyaafáˈ-wáásítí kísau túwaˈnai
oro. 45 Kemá waási úranko ímba súwaˈnai íwaeˈa kunkáumpo
kemá waási túwaˈnai ónaeˈa kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo
faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiye.

Ísu aúrambo kafíkówimba kaweˈó uwánkarain-aai.
Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43

46 Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopaˈo kumbá sáwífaˈ-
waasiwaraˈa mindáópa tuwésa aampaˈá kuwaná Tímiyasin-ááninkon-
awiˈa Páátímiyasi aúrambo kafíkówi óntamba inaí símai maénae
séna aanawáísáraˈa kumbéna wéinai súwasa 47 tuwímbai sésa Ísu
Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfítin-
andafakewi ómpo arumbá uwásinkaao súwasa 48 sáwífaˈnanka
aaisambá aéésa sésa aseraaó suwaná minááí ifátuwena anekaˈá
óraaka séna Ísuwo Téfítin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaao
súwana 49 Ísu aampaˈó wémomba wení ewaaˈá koíyáfasinena séna
áántaaro súwasa aúrambo kafíkówimba áántesa sésa enarunkó kaweˈá
íno. Wéaantaifo íyáfasinaao suwaná 50 atuwénamo méron-ampanta
faúmarena íyáfasinena Ísuni ewaaˈá túwana 51 Ísu séna nóina embó
arááímo táínda-iˈa uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba
kaweˈá uwásinkainkwaeˈa úne súwana 52 Ísu séna kentáfé kanaaˈá
súwaˈnai índawin-iye sémpo kaweˈá uwánkaumpo waaó súwana
minúwóíyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaaemba kuráiye.

11

Ísu Yérúsaremufaˈo kuráin-aai.
Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

1 Ísu wení kísau-waasiseˈo kumbá Yérúsaremu-naoˈ-ampaˈo kumbá Órífi-omapaˈ-ewaaˈ-naokai moórá Pétéfasi-naoˈa úwana moórá Pétáni-naoˈa úwana minkáéˈ-náókoni ewaaˈó kumbá wení kísau-waasi kaeˈá mátiˈmarena 2 séna epín-dáópaˈa kurékai moórá-poigon-awiˈa tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá faútuwekai áiˈmae tekaiyó. 3 Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayááˈmaeˈa konasá áiˈmaesa kouweránááwe siyé simámékaiyo súwasarai 4 kuyaná mimpói ontaráˈá ándá anuwarampimbá fáríˈwimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútúwóyana 5 minkáˈó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéfautuwaayo suwasaráí 6 Ísumo sún-aai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasaráí 7 áiˈmaesarai Ísumpaˈa tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói fauˈmai mimpóígón-arósááunkaˈa wandaaí uwíˈmárówana Ísumba ayááˈmae wéguwasa 8 sáwífaˈ-waasi mésa óraaˈ-waasin-iye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói fauˈmai tuwímbai taaénáma ankáímai aampaˈá uwíˈmaˈmae wéguwana minúnánkwátóiyaˈe mintáénárafane támae wéguwasa 9 aifaˈó tun-kwáásíyé Ísun-ánaaembo

tun-kwáásíyé óraakaˈ-oraakaˈa sésa Fasiˈaénkó aiˈmáráísana kunkáiwaimba Maníkó kaweˈá uwánkáíye. 10 Kentáá síwáˈná Téfítimo kawáán-uráintemba miyáráámbá íníye. Wenáwíˈa mósá maráúmne óraakaˈ-oraakaˈa suwaná 11 Ísu Yérúsaremufaˈo kúmba óraaˈ-amaan-daumpaˈa iména seyaafá-tántááˈá awánéna fenómpinkaˈa wení kísau-waasi sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasi tíˈmaena Pétáni-naopaˈa kuráiye.

Taaigón-aai.
Mátíyu 21:18-19

12 Pétáni-naopaˈa kowaiyómba aafáyáaraˈa mindáópaˈa tuwésa aampaˈó kumbá Ísumba áái tówana 13 moórá-taigon-awiˈa fíkima wérowana mintáéramba nánae séna áwáufaˈa wéna awánómba arambó iyáí-kánáámó ímbo túmba ímba iyéna ánáˈ aantemba wérowana saafá uwáaena 14 mintáígóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Anekaˈá waásiení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraaˈ-amaan-daumpaˈo iyáin-aai.
Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

15 Ísumo sún-aai isésa Yérúsaremu-naopaˈo kumbá Ísu óraaˈ-amaan-daumpaˈa iyéna ámáán-daumpaˈo méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna itiˈmátuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésа imáyáa ésa mááufuˈ-numamo wéamun-dumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena 16 simátimena séna aneka'á ímba ámáán-daumpaˈa miyán-tántááˈá maimaéˈa iyé-kunke oro. 17 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpáˈó inaimó sen-dámbá isasá fíˈo-fiˈom-barafaken-kwaasi

tésa inaí wésewe agaimaréna siyáiye. Énifo umén-dáúmpá'ó on-tenkáámbá uráawe Ísu siyáiye.

18 Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Ísumbo tufuwíyan-aai wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyuntafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa 19 fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aai.
Mátíyu 21:20-22

20 Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba íyáfasinesa aampa'ó kumbá fíki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana 21 Pítaa Ísumo séwiyon-aai ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaanda-taima é'a aáénkaraiye súwana 22 Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. 23 Érai'a simátime súne. Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íníye síyanamo éna érai'a miyá íníye. 24 Mindásafe'a Maníkómpá'á inaí sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'o sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáíye sembá kanaa'á wétuwa'nai-iye. 25 Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá maitiyuwáíníye. 26 Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéiye'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáiye.

Nááwawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aai.
Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

27 Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'o kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Ísumpa'a tésa 28 sésa nááwawa ai'máráísa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná 29 Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-ááí simátimenaumne. 30 Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa 31 miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. 32 Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aai simásímakaiwai uráiye wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa 33 Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiye.

12

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.
Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

1 Ísu waéˈmai-aai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena
ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfaˈa úmarena ándá-arambo
mapamínanamo anombó kumínda-taufaˈa úmarena óntan-damba
kísauraˈo káráwiyiyan-damba úmarena ayáátááka fíˈom-barafaˈa
koménae séna maankísáúráˈó káráwiyawimo éˈa kesáféˈa tuwímbai-
aramba wémaeˈa tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fíˈom-
barafaˈa koméraisana 2 arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó
kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi aiˈmáráísana
minkísáúráˈó káráwiyowifaˈa tisasá 3 taˈótoˈmai tufúˈmaresa ándá-
aramba ímbo ámémba aiˈmátuwaawana kóísana 4 aanáfó moóráwigomba
aiˈmáráísana tisasá minkísáúráˈó káráwiyowi taˈótoˈmai aˈnómbá
tufámbai sáwíˈa uwánkááwana kóísana 5 aanáfó moóráwigomba
aiˈmáráísana tisasá taˈótoˈmai tufúˈmárááwana púwísana aanáfó
moórá-mora tiˈmáráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa
tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana 6 aanáfó kímborama
wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátáákaˈa
imáyáa émena kesáánínkon-aai isánááwe séna aiˈmáráísana 7 tisasá
minkísáúráˈó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-áánínko
wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá
maénae sésa 8 taˈótoˈmai tufúwówana púwísasa maimái aumépaˈa
métukaawe. 9 Ísu minááí simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá
íníye. Téna kísauraˈo káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fíˈonkaa-
waasi kesí kísauraˈa káráwiyoro síníye. 10 Maníkón-aai aúfái toráumai
awánaraawe. Maarán-ááí agaimaréna séna
óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwíˈa wéiye sésa
maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiye.
11 Mindá Fasiˈaénkó isatá awánéta séta
fíˈoran-kaweˈa uráiye súne
agaimaréna siyáiye Ísu súwasa 12 Yúndaa-kawaa-waasi minááí isésa
kentáásáféna siyé sésa taˈótoˈmai tufuwónae sésamo umbá seyaafáˈ-
wáásísáféna tááˈa úwasa ifátuwesa kuráawe.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aai.
Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26

13 Óraaˈ-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áísai íyana sáwí-aaimo
sínasa aaifimbó maiyankáíyantafesa ámáán-kawaa-waasifinkemba
tuwímbaiye Éroti amááraawifinkemba tuwímbaiye tiˈmárówasa
14 Ísumpaˈa tésa sésa óraakoo éraiˈ-waasi po waási táároi ímba
inkaisé óraaˈ-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó
faiyáˈmai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupíse úmai
simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá
taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno.
Tímendasa Yúndaa-waasisa kentáási ámáána taraisónaum íntaawa
taraisónaumno. 15 Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwíti
imáyáa iséna kaumbo-kaeˈ-ááíwáráˈ-wáásín-owe séna kentáféˈa
sáwí-aaimo síndawe séˈa wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé
máaraasimero súwasa 16 maimaé máaraanamuwana séna nááwan-
óikaana uráinkara áwíˈa wéraiyo súwasa miwí sésa Rómu-kamani-
kawaagon-óikaamba isaná áwíˈa wéraiye suwaná 17 Ísu séna Rómu-
kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro
súwasa minááí ísówana tááˈa úwasa ímba aaí siyáawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aai.
Mátiyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

18 Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawemo sun-kwáási pósa Ísumpaˈa tésa sésa 19 óraakoo naaófáˈá Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo maˈánkáímba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-wareˈe séna iyámpói maˈankáíniye siyáiye. 20 Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo maˈánkáímba púwísana 21 wenánaaenkewi wareˈá maimakéna iyámpói ímbo maˈánkáímba púwísana wenánaaenkewi wareˈá maimakéna iyámpói ímbo maˈánkáímba púwísana miyá émesa 22 afakaeté-waasi putásaawana mininínkó ánaaemba pukáiye simámesa 23 Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa mininímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíniyo suwaná 24 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakón-aai ímba kaweˈ-úmai iséˈa Maníkóní fasiˈaémbá ímba awánéˈa póˈa miyáumai sáwísáwí-aai wésewe. 25 Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpaˈo imaíyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpaˈo méraawimo ontembá mininínákwáˈá miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. 26 Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósese minááísáféna agaimakáiye. Aúfáífimba agaimaréna séna kári-taiyaˈa iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwáˈná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáiye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáási éˈa púwúwasa utaráambanifo 27 minááí siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aai siyáawe Ísu siyáiye.

Aifaráán-ámáánkón-aai.
Mátiyu 22:34-40

28 Súwana ámáámbo sún-kwaasigo ména seyaafáˈ-wáásímó sumbá iséna Ísuni íyáákamai-aai iséna Ísumba áísai ena séna Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana 29 Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáási Fasiˈaénkó éna mimbóra-Fásíˈáénkón-iye. 30 Maníkómpáˈá kentí Fasiˈaénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasiˈaéné áméro agaimaréna siyáiye. 31 Miwán-ánaaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawaraˈa oro agaimaréna siyáiye. Minkáéˈ-ámáánkó seyaafáˈ-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simámuwana 32 minkwáásígó séna óraakoo éraiˈa sénda Maníkó weyáá Fasiˈaénkón-ifo fíˈo-fiˈo-fasiˈaemba ímba méraawe. 33 Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasiˈaénésá wempáˈá tuwéta miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáéˈ-ámáánkó seyaafáˈ-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwaraˈa íyáákaraiye

séna 34 miwámó súmba kawe'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba weni ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.
Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

35 Ímba áísai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna ámáámbo sen-kwáási sésa Káráísiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iye wésefo 36 naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfítimba imáyáa amúwana Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfíti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'aení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánááwe Maníkómó siyáin-aai Téfíti siyáiye. 37 Miyáumai Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iye Ísu súmba Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iye. Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aai isésa aamoí uráawe.

Ámáámbo sen-kwáásíti aambá arááíwáéfomo siyáin-aai.
Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

38 Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímbaimo ámáámbo sen-kwáásíti aambá arááíwáéfo. Minkwáási ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. 39 Minkwáási ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a iméssa tanómbo kaúfópa'o ombá kawe'-áémpá'á mésa kawe-tómbá wénaawe. 40 Minkwáási keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisímai inaí wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáiye.

Keto'-íníntó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.
Rúku 21:1-4

41 Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómba waásisomba tésa óntambo túwómba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana 42 moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyáráámbá tuwówana 43 Ísu weni kísau-waasi táántena séna érai'a simátime súne. Minkétó'-íníntó túwáín-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. 44 Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáímba póna ónta-iyaimba méíniye Ísu siyáiye.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

1 Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba weni kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawe'á uráisana

minóntámbá óraaˈ-ontamba wéraiye súwana 2 Ísu séna maanórááˈ-námbá awánaaro. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafáˈá tawísísuwesa seyaafáˈ-óntánkwáráˈá tawísísuwanaawe Ísu siyáiye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.
Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

3 Ísu minááí simátimena Órífi-omapaˈa iména óraaˈ-amaan-damba awánómba Pítaawe Yémísiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérompaˈa tésa áísai esa sésa 4 emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánkáˈá Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná 5 Ísu séna karoˈ-ááí iséˈa éraiˈe sefó káráwiyoro. 6 Sáwífaˈ-waasi tésa kesúwíˈa másesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífaˈnanka minkáróˈ-ááísáfésa éraiˈe sénááwe. 7 Tíyáawemo siyáan-aai némpakenaˈi ewaakénáˈi isáíyana ímba tááˈa íno. Miyán-kánáámó tínda mindá ímba seyaafá-tántááˈó taiˈáínda-waameˈan-iye. 8 Fíˈoˈfiˈonˈaempaˈ-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa íyáfasine tíyáaro síyasamo ésa íyáfasinesa tiyánááwe. Fíˈoˈfiˈomˈbarafaˈa óraaˈ-marima táíníye. Fíˈoˈfiˈomˈbarafaˈa aawaí táíníye. Miyán-tántááˈó paápé ínaˈa séˈa seyaafá-tántááˈó taiˈáínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóímo matinkánae owanamó óraa-tiˈo intembá umbai-kánáámó tínda minkánáá paápé iye seró.

9 Miyán-ááísáféˈa káráwiyoro. Kawáá-wáási kembiwí tíˈmaesa óraaˈ-waasifaˈa mótinkesa aaifimbá maitinkésa ámáán-daumpaˈa mótinkamesa kentáfésamo fasiˈámaimo méraiyantafesa taˈótoˈmai tíˈmaesa kámáni-oraaˈ-waasifaˈe kawáá-wáásífáˈé mótinkesa aaí simátinkaiyaˈa minórááˈ-wáási kesáái simátimenaawe. 10 Aifaˈá ásé-aai seyaafáˈ-márafákén-kwáási simátímapaˈa wéniyana ánaaemba seyaafá-tántááˈó taiˈáínda-kanaa tíníye. 11 Taˈótoˈmaiˈaaimóˈsimátínkénkaˈa nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraaˈa éˈa ímba kentí imáyáafinken-aai sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aai tááka tinkáínaˈa minááí sénááwe.

12 Tuwímbai tífárawaawi tíˈmai fíˈowi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáímo ésa tiráámarimba tíˈmai fíˈowi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tinófoi tíˈmai fíˈowi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. 13 Kentáféˈo fasiˈámaimo méraiyantafesa seyaafáˈnánká tíyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasiˈámaimo méraiyawi taiˈáínda-kanaaraˈa Maníkó tíˈmai kawepáˈá métinkainiye.

Sáwí-kanaagon-aai.
Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

14 Ísu minááí simátimena séna ánaaemba sáwíˈo íyan-tantaako uwófíˈa íyam-barukaˈa paápé íníye Ísu siyáiye. Kemá Mááka súne. Maanáúfáímó torausíyawi tááko péé sínaˈa ísáaro súne. Ísu séna uwófíˈo

í-márúkáˈá paápé ínasa awánáíyamba Yúndiyaa-marafaˈo méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. 15 Ontaráˈó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpaˈo iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa

iyónááwe. 16 Kísaufaˈo méraiyan-kwaasi ímba naaópaˈo tíyamba
unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. 17 Tímúkaˈ-
inine umaran-íyámpóíwáráˈ-íníné minkánáá sáwíˈa ónááwe.
18 Tuwaantantéˈo iyíyamba táwiˈo índa-kanaa miyá únafo séˈa
Maníkómpáˈá inaí seró. 19 Minkánáámó tínda óraaˈ-umbai táíníye.
Naaófáˈá Maníkó maramó úmaronkaˈe káféˈwaraˈe miyán-úmbái-
tántááˈá ímba tiyáiye. Ánaaenkwaraˈa miyán-úmbái-tántááˈá ímba
tíníye. 20 Miyán-úmbái-tántááˈó índa-kanaa Fasiˈaénkó ampáásé
úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáákaˈo ínínkakaa seyaafáˈ-
wáási ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparíˈo úmakain-
kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántááˈá ampáásé uráiye.

21 Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó
íyáfasinankaraiwai mifáˈ-maafaˈa méraiye síyaˈo éˈa ímba ísáaro.
22 Tuwímbai paápé ésa karoˈá sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai
úne síyasa tuwímbai karoˈá sésa Maníkón-aaimo simátimundawi
úne simátímaˈmaesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó
wemparíˈo úmakain-kwaasi karoˈá simátinkanae sésa miyán-óráá-
kísáú maénááwe. 23 Miwísáféˈa éraiˈ-waasin-owe sefó séˈa ímbo paápé
uráankaˈa aifaˈá simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáiye.

Ísumo marapáˈó kumínda-aai.
Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

24 Ísu minááí simátimena séna miyán-úmbái-tántááˈó tínda-kanaa
taiˈáínana aafáúgó kumeuˈá ínana wíyónko ímba sán-káínana 25 oˈá
wíyómpakemba kuntínana wíyónko toraˈnááraˈa ínaˈa 26 kemá waási
úranko óraa-fasiˈaenkwara sáwaraˈa ainánká kúmónaˈa suwánánááwe.
27 Wíyómpaken-kisau-waasi tiˈmáráanasa Maníkómó wemparíˈo
úmakain-kwaasi seyaafáˈ-máráfákémbá tíˈmaesa moóráfimba túwaandu
ónááwe Ísu siyáiye.

28 Ísu minááí simátimena séna moórá naan-táígón-áwíˈa fíki-
taigontafeˈa imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné séˈa áúˈo
sínda-kanaa kárikaˈa tíníye sénááwe. 29 Miyámó intembá kemó súnda-
tantaaˈa ínaˈa awáné séˈa kárikaˈa kumíníye sénááwe. 30 Éraiˈa simátime
súne. Káféˈo méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyankaˈa kemó súnda-
tantaaˈa paápé íníye. 31 Wíyóne marawé taiˈáínana kesáái ímbo taiˈáínda
úwoi waéˈwaeˈa íníye Ísu siyáiye.

Kúmónda-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.
Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

32 Ísu minááí simátimena séna kúmónda-kanaa aafáúmá waási ímba
ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwaraˈa ímba ísááwaˈa kemá Maníkón-
ááninko ímba isáúnana kesifo weyáá ísaraiye. 33 Kemó kúmónda-kanaa
ímbo ísaraiyankaˈa kumónaumpo káráwiyoro. 34 Miyámó intenkáán-
úmai maarán-ááín-iye. Moórá-oraako némpaˈa wááu koméranae séna
wení kísau-waasisafena kísau máéro séna tiˈmáˈmae wéwena ontará́ó
kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. 35 Naankóní
aanáfómó tínda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmónda-kanaama ímba
ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá́ˈí wááwáiyaˈi fenáíndararaˈi nóˈwaanaˈi
kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo 36 kentáféˈa ímba imáyáamo

wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'máráaro. 37 Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a súmpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáiye.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.
Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

1 Ísu minááí simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. 2 Seyaafá'-wáási tíyáafainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aai.
Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

3 Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwigon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa 4 tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aéésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. 5 Mimbásáwémbó fí'owi timénamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana 6 Ísu séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. 7 Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. 8 Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asinkésa utánáafo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. 9 Érai'a súmpo ísáaro. Kesí ásé-aai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aai simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáiye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.
Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

10 Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa 11 isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráiye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.
Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

12 Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáísai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná 13 kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. 14 Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó

mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a
náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo.
15 Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o
uwándáiyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa
úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai 16 mindárai isésarai
Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á
tanómba kauwánkaraaye.

17 Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise
mindáúmpá'á iméса 18 tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá
moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáási aráátiminiye
súwana 19 tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áísai esa sésa kewá'íyo
símaesa kuwaná 20 Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna
kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-
wáásímó aráátimindawin-iye. 21 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba
agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana
namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo
ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu siyáiye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

22 Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á
súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró
séna 23 ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á
súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-
iye. 24 Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a
kááísamai méraiwae séna mináú-áái símai kááísamakaiye. 25 Simátime'a
súne. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo
kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa
26 Maníkóntáfésа ísámai imá simásuwesa
mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

27 Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna
sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa
sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiye
siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. 28 Énifo púwónasa
utámaraiya íyáfasine'a kentí aifa'á Káríri-aemapa kona'á kesínaaemba
kónááwe Ísu súwana 29 Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo
kemá ímba miyá ónaumne súwana 30 Ísu séna érai'a simáme súne. Káfé'-
no'waamba kokórigo ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-
íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone Ísu Pítaantafena
súwana 31 Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonae íya'o é'a ímba auwé'a
kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.
Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

32 Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a
áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-méraiya'a

Manikómpá inaí kosenó séna 33 Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana 34 simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna 35-36 tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inaifínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iye. Ewé sémo e maanúmbáí-tántáá'ó kempá'ó tínda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáiye.

37 Ísu inaí simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáímoniyo aún-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. 38 Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifónifo Maníkómpá'á inaí seró. Imáyáago ewé sisaná áúgo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátimena 39 aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inaí kosimásuwena 40 wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana túgáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana 41 tiyuwéna inaí kosimásuwena kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna túmó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo 42 íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiye.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.
Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

43 Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá 44 ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a 45 póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa 46 wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana 47 Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana 48 tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. 49 Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa 50 wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uwasá tun-kwáási Ísumba áí'maesa kuwaná 51 moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana 52 ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aai.
Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

53 Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye

Yúndaa-oraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana 54 Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

55 Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigoni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa 56 Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímba moóra-aai suwasá 57 tuwímbai íyáfasinesa karo'á sésa 58 wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáiye suwasá 59 minkwáási ímba moóra-aai suwaná 60 aifa'-ámáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba áísai ena séna simánkáán-aai anondáá ína sínono súwana 61 Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó áísai ena séna kesáámó áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana 62 Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana 63 aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aaifimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta 64 Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáíntafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa 65 Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáási áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

66-67 Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágóní kísaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana 68 emó sénda-aai sááko ímba kawe'án-iye simásuwena máápa'-ontafimba komérowana 69 minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna efíwáni waásifinkewin-iye súwana 70 aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraita súne. Kárírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná 71 Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana 72 kokórigo aneka'á ááí súwana Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a minááí

ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráiye.

15

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

1 Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé mimbórá-ááí símai tarímaresa

Ísumba ayáánkaˈa káráˈumaresa áíˈmaesa Rómu-kamani-kawaagon-awiˈa Páíratimpaˈa kuwaná 2 Páírati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna éˈa séne súwasa 3 óraaˈ-amaan-kisau-waasi fíˈo-fiˈon-aaisafesa aaifimbá maénkówana 4 Páírati Ísumba áísai ena séna sáwífaˈ-aai wésimankaafo anondáá ína moórá-aai sínono súwana 5 Ísu iséna ímba anondáá súwana Páírati sáwífaˈ-imayaa uráiye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.
Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39–19:16

6 Naaófáˈá Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafáˈnánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfaˈo mérain-kwaasigon-awiˈa síyaˈa faúˈauwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáíye. 7 Minkánáá moóráwigon-awiˈa Párápási ándáfaˈo maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tíyónkaˈa wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfaˈa ánkarowana mérowasa 8 sáwífaˈ-waasi túwaandu urésa Páíratintafesa sésa moóráwigomba faúˈankaao suwaná 9-10 Páírati imáyáa éna séna óraaˈ-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraaˈ-waasi-iˈa ínkwae sésa taˈótoˈmaesa kempáˈá tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faúˈankanaumno súwasa 11 óraaˈ-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífaˈnanka waˈwisésa sésa Ísumba ímba faúˈankainompo Párápásimba faúˈankaao simáméro suwasá isésa minááí simámúwana 12 Páírati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa 13 óraaka sésa aaraa-táíyáˈá tufíyana puwíno suwaná 14 Páírati séna nóra-sawira uráiyo súwasa óraakaˈ-oraakaˈa sésa aaraa-táíyáˈá tufíyana puwíno aantemba suwaná 15 Páírati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faúˈankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonkuˈ-nowana Páírati séna áíˈmae aaraa-táíyáˈá mátufiyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánááˈo ánkaraan-aai.
Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

16 Ísumba i-wáásí timúwasa áíˈmaesa kámáni-waasiti naaúmpaˈa móankesa seyaafáˈ-í-wáásí táántowasa tamésa 17 naae-únánkwátói óraaˈ-waasiti unáánkwátóin-iye sésa Ísumba uwánkesa óraaˈ-waasiti kámoˈan-iye sésa áwíyanda owepámai Ísu aˈnómpímbá wiyankésa 18-19 karaánááˈa ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba aˈnómbá wétufamesa tuwiyáái wiˈankésa 20 karaánááˈa ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa weníunáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafaˈa áíˈmaesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.
Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

21 I-wáásí Ísumbo áíˈmae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awiˈa Sáímoni wemá Árékísándaae Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-naoˈ-ampaˈa túwasa

i-wáásí taˈótoresa Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaataˈankesa sésa áwaˈnai úmae tiyó suwaná miyá úwasa 22 marésa moórá-maragon-awiˈa Kórígótaafaˈa wésa mináwíkóní áwáu aˈnónayaantapaˈemo supaˈá wésa

23 ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó fain-tántáá'á
mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráiye.

24 Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táíyá'á aíyayaampimba
mátufusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa
nááwamo íyáákaindawi máíníye sésa miyá ésa 25 aafáúgómó áyana'o
kain-kánáárá'á tufúmba 26 Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni
áwáu aúfáífimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iye
agaimarésa aaraa-táíyá'á mósá marésa 27 uménté'o uyan-kwáásíyái
tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táíyá'á tufúsúmarowana
28 naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wemá sáwí'o
on-kwáásímo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka
pósa miyá uráawe. 29 Aaraa-táíyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa
tiyáámba tóipimba fáákesa timántákáí fa'ankésa karaánáá'a ankésa
sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-
kánáá maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo 30 esáfé enáú áwa'nai
ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwó suwasá
31 miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé
sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai
íníye. 32 Maníkómó íyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó
únemo sé'éímba póna érai'o sé'éíndamo éna weyáárika'a taaiyakémbá
kumínata awáné séta érai'a Maníkón-áánimban-iye sénaumne suwasá
miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'o
aaraa-táíyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáá'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aai.
Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

33 Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna
aafáúmó taenónka'a túnkúmba 34 Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taaifinkemba
séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáiye. Maníkó
kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa 35 minká'ó méron-kwaasi
isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakaiwaimba
Íráiyaamba wéaantaiye suwaná 36 moóráwigo awaantanténa faru-
táéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-
táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna
séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ína taútuwainiyo
séta amu'maréta méraumne súwana 37 Ísu óraaka séna puwúwana
38 óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-
áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana
póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáiye. 39 Ísu óraaka'o sénamo
puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-
ááninkon-iye siyáiye.

40 Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a
tamésa awánaraawe. Mininíntómpínkémbá moórá-inimba Mágátáraa-
naopaken-ininkon-awi'a Máríyaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte
Yósisinte tinówan-awi'a Máríyaa úwana moórá-ininkon-awi'a
Sárómi 41 miyáumai-inimba Ísumo Káríri-aempa'a núpa'o wembó
arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufa'o

túmba minínintómbá tésa aaraa-táíyá'ó tufúsúmaronka némpa'a taméssa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.
Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

42 Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwigon-awi'a Yósepi Árímátíyaa-naopakewi 43 wemá óraa'-waasi éna kawe'-wáási éna Maníkó weni waási kawáániníye séna amu'makówi ímba áátafena úmba Páíratimpa'a téna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana 44 Páírati imáyáa éna éra pukáiyo séna i-wáásití kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyo súwana 45 ewé é'a pukáiye simámuwana Páírati séna kanaámpó Ísun-áúma máínone súwana 46 Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áúma aaraa-táíyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana 47 Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

16

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.
Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

1 Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áúra'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa 2 ááéma aafáúmó íyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaésa Ísumbo utámakopa'a kumbá 3-4 aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énasaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa 5 minóntán-aifimbo íyúmba moóráifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana 6 simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táíyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'o wétemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a 7 weni kísau-waasiye Pítaane kosimátime sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Minááí kosimátíméro súwasa 8 minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa minááí ímba kosimátímakaawe.
Mááka kemó súnda-aai taí'áiye.

Ísu paápé úwana Máríyaamo awánarain-aai.
Yóni 20:11-18

9 Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena aifa'á Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana 10 awánéna weni waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa 11 Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-aai simátimumba isésa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.
Rúku 24:13-35

12 Minkákémbá kae'-wáási némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai 13 kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.
Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

14 Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo íyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwa'a isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena 15 séna kesí ásé-aai seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. 16 Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'o úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo íyawi Maníkó aaifimbá maitinkáíníye. 17 Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawi ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fí'on-aaifinkemba sésa 18 waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náíyambo ésa ímba puwésa tí'o índa-waasimo tiyáámbo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáiye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.
Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

19 Fasi'aénkó Ísu minááí simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wíyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa 20 Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-aai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-aain-iye siyáawe.
Minááí taí'áiye.

Rúku

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aai agaimakáiye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáiye. Kíríki-waasi Ísun-aai isáíwae séna maanáúfáí agaiyáiye. Kíríki-waasi arupíse úmaimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáiye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-iye. Manikómpá'á inaimó sen-ááíyé Manikóní ámútankon-aaiye sáwí'o um-béyámbá Manikó maisíyúwáín-aaiye miyán-ááí Rúku agaimakáiye.

1-4 Óraako Tíófíráasiyo moórá-aai sénaumpo isaaó. Manikó kentááfímbá paápé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aai simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka minááí érai'-aai agaimakáamba minááígóní áwáu kawe'-úmai isé'a aifakén-ááíyé afufumpinkén-ááíyé ánaaenken-aaiye agai-amúne. Ísaraanda-aai érai'-aaiya'i karo'-ááíyá'iyompo mindásafe'a maanáúfáí agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aai.

5 Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba moóráwigon-awi'a Sékáráíya Ápáísaani akún-ándáfákén-kwáási ména Manikóní ámáán-daumpa'a kísaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-íninkó Manikóní ámáán-daumpa'a kísaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-íninkó úwasarai 6 Manikón-aúranka'a minákwá'á kawe'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai weni ámáámba kawe'-úmai isésarai 7 age-ínímbá ména iyámpói-íyaimba mésarai wauránáráámba káguraaye.

8-9 Wauránáráámba káguyasa Sékáráíyaani akúmbá Manikóní ámáán-daumpa'a kísau maésa miyá úmae iyésa miwíti kísau tuwínkaa'-ésa Sékáráíyaamba íyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agaíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa 10 asaa-wiyúmbó índa-tantaa'o agáí-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a mésa Manikómpá'á inaí wésuwana 11 Sékáráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agáí-táárégóní ayáánúrapa'a wíyómpaken-kisau-waasigo paápé úwana 12 Sékáráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana 13 wíyómpakewi séna Sékáráíyaao ímba inkaisuwó. Manikómpá'ó inaimó sénda ísáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpói máínífo miníyámpóígón-áwí'a Yóniye siyó. 14 Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fí'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. 15 Ma'ankáíndara'a Manikóní Ufaen-ámútánkó miníyámpóígón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwóí'o on-dóné ímba náíno. Manikón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íníye. 16 Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwíti Fasi'aénkó Manikómpá'á aneka'á ténááwe. 17 Wemá Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoísáiye tíráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó

íyantemba ésa kawe'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó
kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wíyómpakewi
súwana 18 Sékáráíya séna kesuwaainínkóekai wauránáráámba káguraufo
nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana 19 wíyómpakewi
séna kemá Képarieri mé'a Manikón-aúranka'a méraunana kawe'-
ááí siména si'máráísa'a músimamundasafe 20 ímba érai'e sémpo emá
ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnda-tantaa'a
paápé ína kawe'-úmai aaí sínone súwasa 21 máápa'o méron-kwaasi
Sékáráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'a
nóintafenawa ayáátááka'a méraiyo wésuwana 22 máápa'a kuména ímba
aaí súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná
ayáán-kwaame'naame'a wéena ímba aaimó súmba ména 23 wení kísau-
kanaa tai'áwana wení naaópa'a kuráiye.

24 Komérowana awaainínkó Írísápéti ámú'a paápé éna aúpá'á
séfataase-wiyomba maéna 25 séna Fasi'aénkó kawe'á uwásinkena
miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátááka'a iyámpói ímbo matinkáúnda
misígáémó imbá taí'áiye Írísápéti siyáiye.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aai.

26 Írísápéti ámúka'a ména afa'mórae-wiyomba maisuwówana Maníkó
wení kísau-waasigon-awi'a Képarierimba wíyómpakemba ai'marówana
Káríri-marafa'a Násareti-naopa'a kuména 27 moórá-arasigon-awi'a
Máríyaambo simámindasafena kunkáiye. Minárásígó ímba waaí
maiyón-arasigo Téfítin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aaí
tarímarowana 28 wíyómpakewi Máríyaampa'a kuména séna méwa'ono.
Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana 29 óraa'-imayaa
éna séna minááígóní áwáu nóran-aaisafenawa síyó súwana 30 miwá
séna Máríyaao Maníkó aamoí uwánkáífo ímba áá'a íno. 31 Ámú'o
kaumáímo iyámpóímo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. 32 Wemá
óraa'a éna óraa'-waasi-i'a ínasa íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-iye
sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téfítimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba
Maníkó kawáá-kísáú amínana 33 Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-
kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a
íníye Képarieri súwana 34 Máríyaa séna nóra séwa sénó. Kemá
ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana 35 wíyómpakewi séna
Maníkóní Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana íyáákamai-Fasi'aenkoni
fasi'aémbá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoi Maníkón-
áánimban-iye sénááwe. 36 Enamáára-ininkon-awi'a Írísápéti áráamba
kéna ámú'a kauráiye. Age-ínímbán-iye wésewana ámú'a kauréna
afa'mórae-wiyomba maisúwáíye. 37 Maníkó seyaafá-tántáá'á fetói
wéena wenkwárá'á miyá wéuwankaiye súwana 38 Máríyaa séna
Maníkóní kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá
íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáiye.

Máríyaa Írísápétini namu'ó kuráin-aai.

39 Iyúwana kárika'a Máríyaa ména íyáfasinena minúwóíyáán-
úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moórá-naopa'a wéna
40 Sékáráíyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana 41 Írísápéti
Máríyaa amóísáúmba isówana iyámpóígo anówan-arumpimba ména

úwaauwa úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana 42 óraaka séna Maníkó kawe'á uwánkena fí'on-inimba kárika kawe'á uwátinkena embá óraaka kawe'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwara'a kawe'á wéuwankaiye. 43 Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. 44 Enamóísáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaauwa uráiye. 45 Maníkó simámakain-aai érai'a paápé íníye séndasafena Maníkó kawe'á uwánkáíye Írísápéti siyáiye.

Máríyaa Maníkón-áámói éna imó siyáin-aai.

46 Súwana Máríyaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a 47-49 Maníkóní kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawe'á isa'á Maníkó kawe'-ámpá'ó mésínkáíwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'a uwásínkáímba pósa kentáfésа sésa Maníkó kawe'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye minááí símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna 50 wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíníye. 51 Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'o mósá máráán-kwaasi ti'mátu'makaiye. 52 Maníkó túwí'o wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'o wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. 53 Táaimo wétain-kwaasi kawe-tántáá'á tiména sáwífa-tantaa'o makáan-kwaasi ímba tiména ti'mátukaiye. 54-55 Maníkó kentáá síwá'náwara Émbaramuntafenawara'a óraaka séna enkwárá enaísaafitantambo íyawiwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aai ááka'a makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iye Máríyaa séna 56 Írísápétiye ména kaumbo-wíyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiye.

Írísápéti Yónimbo ma'ánkarain-aai.

57 Kumúwana Írísápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa 58 Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aai isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

59 Aamoí uwaná miníyámpóígó afakaumboé-no'waamba waúwasa áúma kárámai araénáémba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráíyaawe simánkanae uwaná 60 anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa 61 miwí sésa ímbaení waásifa'a miyán-áwí'á wéraiye suwaná 62 afowámbá áá'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná 63 afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná 64 Sékáráíya agaimaréna ói'a fetói úwana aaí séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa 65 mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a minááí wété úwasa 66 ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miníyámpóígó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráíyaamo siyáin-aai.

67 Miníyámpóígó afowámbá Sékáráíyaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Maníkón-aai simátimena séna 68 Maníkó

kentáási Fasiˈaénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwaˈnai ena sáwí-imayaago taˈótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. 69 Maníkó wení kísau-waasi Téfítin-andafakewimba fasiˈaén-kwáási íyáfasinankaraimba póna sáwíˈo úmaisaamo méraundafinkemba kaweˈ-ámpátá mésinkainiye. 70 Naaófáˈá Maníkó minááí wení kaweˈ-wáási simátimuwasa agaimakáawe. 71 Naaófáˈá Maníkó kentáásáféna óraaka séna tíyámbo kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáási taˈótokempinkemba métiyanaumne siyáiye. 72 Ááéma Maníkó kentáá síwáˈnásafena arumbó uwátinkainda-aai séna wení fasiˈaén-ááí ááka ˈo maráínda-aai siyáiye. 73-74 Maníkó Émbaramu kentáá síwáˈnásafena kentáási namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímba sááˈa ínata wení kísau maéta 75 wenaúrankaˈa kaweˈ-úmai arupíse úmai maéˈmaeˈo onda-ááísá óraakaˈa siyáiye. Sékáráíya simásuwena séna 76 kesááninkoo entáfésа íyáákarai-Fasiˈaenkon-aaimo simátímíndawi óne sénááwe. Aifaˈá emá Fasiˈaénkóní aambá wiyínone. 77 Fasiˈaénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kaweˈ-ámpáˈó métinkainda-aai wésimatime Fasiˈaénkóní aambá wiyínone. 78 Kentáási Fasiˈaénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó íyáúsenamo sámo kaintembá kaweˈ-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. 79 Kumeuˈó in-áémpáˈó méraawi puwíyantafena tááˈo iwái sáma kátinkena kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye Sékáráíya siyáiye.

80 Súwana miníyámpóígó óraaˈa éna kaweˈ-ímáyáá wéena máásai-marafaˈa ména Ísareri-waasi túrankaˈa paápé índa-kanaa túwana máásai-marafaˈa méraiye.

2

Máríyaa Ísumbo maˈánkarain-aai.
Mátíyu 1:18-25

1 Minkánááfímbá Rómu-kamani-oraakon-awiˈa Ógásitasi simátimena séna seyaafáˈ-máráfákén-kwáási túwíˈa agaénááwe siyáiye. 2 Aifaˈá túwíˈo agáún-kanaafimba Sáíriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba 3 namupaˈó maifáˈo kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropaˈa túwíˈo agáíyantafesa tiyáawe. 4 Yósepi Téfítin-andafaken-kwaasi póna Káríri-marafaˈa Násareti-naopaˈa tuwéna Yúndiyaa-marafaˈa Téfítini naaópaˈa téna mindáópaˈ-awiˈa Pétaremufaˈa túwana 5 awaainín-árásígó Máríyaa ámúˈa kaufúwana áwíˈo maíndasafena áíˈmaena túwana 6 mindáópaˈa ména iyámpóímo maˈankáí-kánáá túwana 7 aifaráán-íyámpói maˈankéna iyámpóígoni unáánkwátói úsúrena purumakagóní táúfapimba ánkaraiye. Túwíˈa wéagauwasa sáwífaˈ-waasi wíyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpaˈa ówiˈa tarówana purumakagóní naaúmpaˈa mérena maˈánkaraiye.

Sipisípiyaˈo káráwiyowi simátímakain-aai.
8 Mináémpáˈó sipisípiyaˈo káráwiyowi nóˈwaamba ufáˈá wégawaanuwana 9 Fasiˈaénkó wení kísau-waasi wíyómpakemba aiˈmarówana sipisípiyaˈo káráwiyowifaˈa paápé úwana Maníkóní sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná 10 wíyómpakewi séna ímba tááˈa íno. Ásé-aai kusimátimunda pósa

sáwífaˈ-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. 11 Káféˈa Téfítini naaópaˈa iyámpói maˈánkáísana miníyámpóígóntáfésa Maníkó íyáfasinankaraiwai Fasiˈaénkón-iye sénááwe. Miníyámpóígó kenkwáráˈé fíˈon-kwaasiye sáwíˈo úmaimo méraampinkemba kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye. 12 Miníyámpói ampantasámbá úsúmai purumakagóní táúfapimba máráísaˈa koawáné séˈa simásímakain-aai éraiˈ-aai kentáá kaweˈ-ámpáˈá mésinkaindawimba maˈánkaraiye sénááwe súwasa 13 minúwóíyáámbá wíyómpakewi sáwífaˈa paápé ésa Maníkón-áwíˈa mósá marésa sésa 14 wíyómpaˈa Maníkón-áwíˈa mósá maráúmne. Marapáˈá Maníkó aamoimó uwátínkáín-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiyaˈo káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aai.

15 Wíyómpaken-kisau-waasi wíyómpaˈa kunuwerésa íyúwasa sipisípiyaˈo káráwiyowi sésa Fasiˈaénkómó simásímakain-aaisafeta Pétaremufaˈa koawánanaisaiye sésa 16 minúwóíyáán-úmai kumbá Máríyaae Yósepiye mésarai purumakagóní táúfapimba Ísumba ánkaroyasa taawánésa 17 wíyómpakewimo siyón-aai miníyámpóígón-áái tasimátimesa 18-20 kouwerésa simásímakain-aaisa éraiˈ-aaiye sésa ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwíˈa mósá makáawe. Sipisípiyaˈo káráwiyowi simátimun-aai ísówi imáyáa uwaná Máríyaa mináái áákaraakaˈa éna imáyáa uráiye.

Ísun-awiˈo simánkarain-aai.

21 Iyámpói maˈankéna afakaumboé-noˈwaamba waúwasa miníyámpóígón-áúma kárámai araénáémba uwaná áwíˈa simánkena anówamo ímbo ámúˈo kaurónkaˈa wíyómpakewimo siyón-awiˈa simánkena Ísuwe siyáiye.

Símiyoniye Ánaaeˈa Ísumbo awánaraayan-aai.

22 Naaófáˈó Mósese aaremó iyámpóímo matinkésa nombó pétuwesa miwíti naaópaˈo iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máríyaaeˈa Ísumba áíˈmesarai Fasiˈaénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopaˈa kurááye. 23 Fasiˈaénkóní ámáámba Mósese agaimaréna séna Fasiˈaénkó séna kentí iyámpói aifaˈá waai-iyámpóísómbá tíˈmaeˈa kempáˈá mátinkeˈaení iyámpóíye sénááwe Fasiˈaénkó siyáiye Mósese agaimaréna siyáiye. 24 Moóráfaˈa Fasiˈaénkóní ámáámba agaimaréna séna Manikóntáfékai ísámai mááufuˈ-numa kaeˈá fámai agáékaiyo. Ímbo mááufuˈo makékai mááufukaan-dumagon-árááˈa kaeˈá maimái agáékaiyo siyáiye. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áíˈmesarai Yérúsaremu-naopaˈa kurááye.

25 Kuyaná moóráwigon-awiˈa Símiyoni Yérúsaremufaˈa ména kaweˈ-wáási éna Maníkón-aaisafena fasiˈámai ména Ísareri-waasi kaweˈó uwátinkaindawimba amuˈmaréna mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wesé'a ména 26 ááéma simámena séna ímba ááéma puwínompo Fasiˈaénkóní Káráísitimba awáné puwínone simámakaimba 27 Maníkóní ámútanko imáyáa amúwana óraaˈ-amaan-daumpaˈa imérowasarai Ísun-anófoiyai ámáámba miyá siyóntafesarai Ísumba áíˈmaesarai óraaˈ-amaan-daumpaˈa íyúyana 28 Símiyoni miníyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwena séna 29 Fasiˈaénkóo simásímakaanda-aai káféˈa paápé isaná sirunkó kaweˈá wéimba póˈa úwoi puwónaumne.

30-31 Seyaafáˈ-wáásísáféna ísámai kaweˈ-ámpáˈó métinkaindawimbo
íyáfasinankaandawimba éˈa awánáúmne. 32 Fíˈonkaaˈwaasiˈsáma
kátinkena kaweˈ-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta
sanaambá iyíníye Símiyoni
siyáiye.

33 Símiyoni miníyámpóígóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai
óraaˈ-imayaa uyaná 34 Símiyoni séna Maníkó kaweˈá uwátinkainiye
simásuwena miníyámpóígón-anówantafena séna Maníkó maaníyámpói
íyáfasinankaiye. Wentáfésа Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa
kaweˈ-úmai méwasa tuwímbai tínaaemba uwámenaawe. Maníkó
wembá waamékáámbá uwánkáísasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti 35 sáwí-
imayaa seyaafáˈ-wáási túrankaˈa paápé íníye. Ááiwara-tantaako
faiyáráísanamo áiˈo intenkáámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíníye
Símiyoni Máríyaantafena siyáiye.

36-37 Moórá-ininkon-awiˈa Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko
ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waaí maiyéna
afakaeté-aatai maisuwówana awaaikó puwúwana ayáátáákaˈa 84 aatai
maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraaˈ-amaan-daumpaˈa
iména aafáyáaraˈe fénáímpinkaˈe nóˈwaane Maníkón-áwíˈa mósá
wémarena inaí aantembo síndasafena ímba tómbá wénena 38 Símiyoni
súnˈ-kanaa wewáráˈá ewaaˈá taména Maníkóntáféna súwi séna
miníyámpóígón-aai simátimena Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-
imayaago taˈótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba
wéamuˈmaraundawintafena miníyámpóígón-aai simátímakaiye.

Yósepiye Máríyaaeˈa Násareti-naopaˈo kurááyan-aai.

39 Yósepiye Máríyaaeˈa Fasiˈaénkómóˈsiyáinˈamaamba taíˈásuwesarai
Káríri-marafaˈa mindáraiti naaópaˈa Násaretifaˈa koméroyana
40 mindáraiti iyámpóígo óraaˈa uwáwéna fasiˈámai ména kaweˈ-ímáyáá
úwana Maníkó kaweˈá uwánkaraiye.

Ísu iyámpóíyaˈa óraaˈ-amaan-daumpaˈo iyáin-aai.

41 Naaófáˈá Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá
túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopaˈa kógo urááye. 42 Ísu
sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-aatai maisukónkaˈa Yúndaa-
waasiti áwáu arááíwaesarai mintánómbó náíyantafesarai Ísumba
áíˈmaesarai Yérúsaremufaˈa koméroyana 43 mintánón-kánáá taiˈówasa
miwítí naaópaˈa wété uwaná Ísu Yérúsaremufaˈa mérowasarai
anófoi ímba awánésarai 44 imáyáa ésarai wenamááraaseˈa aampaˈá
wéwiye-imayaa ésarai aampaˈá wéwesarai fenómpinkaˈa wétoso
uwasaráí mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tíndawe
sésarai ayaafáí uyambá 45 ímba awánésarai ayaafáí uwááesarai
anekaˈá tauwerésarai Yérúsaremufaˈa koayaafáí úmaesarai kuyambá
46 kaumbo-kánáá maisúwóyana óraaˈ-amaan-daumpaˈa mérowasarai
anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti
afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena minááísáféna tísai
úwasa 47 anondáá wembá áísai uwaná wení kaweˈ-ímáyááfínkémbá
simátimuwasa isésa táátafesa uwasá 48 anófoi taawánésarai táátafesarai
ésarai tiyáámba píkinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafáí
úmaekai wénuyana sirunkó umbaí wétaifo nóra séwa miyá wéono

súwana 49 Ísu séna nóra sékaiya siyaafáí wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai 50 minááígóní áwáu ímba kawe'-úmai ísaraaye.

51 Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí táaisafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba imáyáa wéena mérowana 52 Ísu óraa'a uwáwéna kawe'-ímáyáá wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátímakain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:2-8, Yóni 1:19-28

1 Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táípíríyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páírati maúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúríya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráíseniyaasi Ápírini-marafa'a káráwiyuwasa 2 miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágóráí méroyanka'a Sékáráíyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aaí simámuwana 3 Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye Yóni siyáiye. 4 Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáíyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáíyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno. 5 Omá'a kárámai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái kawe'án-oro. 6 Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba
kawe'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maráínana kumínda seyaafá'nánká awánánááwe
Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena minááí siyáiye.

7 Súwasa Yóni nombá maisinkáínkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa sisará iséra inkaisé wéteo. 8 Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawe-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóní kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. 9 Ímbo kawe'-árámbó íyáín-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáiye.

10 Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná 11 Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moóra-mora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moóra-mora tíméro Yóni súwasa 12 taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáínkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná

13 Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa 14 i-wáási sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwíti óntama maénae ímba seró. Karo'-ááí simátime'a miwíti óntama maénae ímba seró. Kentí kísaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémba tirunkó kawe'á ína'a méraaro Yóni siyáiye.

15 Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aai isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fí'owawa'iyo suwaná 16 Yóni séna kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íníye. 17 Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómba marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo aútúwáísasamo kámakama'o in-íyáfímbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyáráámbá íníye Yóni séna 18 Maníkóní ásé-aai ísámai kawe'á íwae séna miyán-ááí simátíma'maena iyáiye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.
Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

19-22 Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inaí súwana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aaigó aantemba wíyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáiye.

Yóni Maníkóní ásé-aai simátimumbanifo Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érótíyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáiye.

Ísun-aíwá'náti túwíkon-aai.
Mátíyu 1:1-17

23 Ísu marapá'á kumbéna moórá-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Maníkón-aaimo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-iye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

24 Íraí afowán-áwí'a Mátáti úwana
Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
Rífái afowán-áwí'a Méríkai úwana
Méríkai afowán-áwí'a Yánai úwana
Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

25 Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana
Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana
Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

26 Nágai afowán-áwí'a Méati úwana
Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana
Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana
Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana
27 Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana
Yóánani afowán-áwí'a Résа úwana
Résа afowán-áwí'a Sérápáperi úwana
Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana
Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana
28 Nérai afowán-áwí'a Méríkai úwana
Méríkai afowán-áwí'a Éndai úwana
Éndai afowán-áwí'a Kósamu úwana
Kósamu afowán-áwí'a Érímendamu úwana
Érímendamu afowán-áwí'a Éya úwana
29 Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana
Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana
Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana
Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana
Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
30 Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
31 Éráyakimu afowán-áwí'a Méríya úwana
Méríya afowán-áwí'a Ména úwana
Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
Nétáani afowán-áwí'a Téfíti úwana
32 Téfíti afowán-áwí'a Yési úwana
Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
33 Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
Ándimini afowán-áwí'a Ánái úwana
Ánái afowán-áwí'a Ésíroni úwana
Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
34 Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
35 Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
36 Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana

Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
37 Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
Ínóki afowán-áwí'a Yéréti úwana
Yéréti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
38 Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
Ínosi afowán-áwí'a Séti úwana
Séti afowán-áwí'a Ándámu wemá
Maníkón-áánimban-iye.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aai.
Mátíyu 4:1-11, Mááka 1:12-13

1 Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana 2 waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfáára n-aai tówana 3 waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana 4 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
tómbó náíyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba
seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye
siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana 5 waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóíyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena 6 séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíníye. 7 Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana 8 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa
é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení
kísau aantemba máéro
siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana 9-11 waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni am-ifa'á móankena séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba
ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.
Moóráfimba séna
óntanka'a aísamai turaráanafo
sésa tiyáántandesa faramónááwe
siyáiye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana 12 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moórá-aaiwara'a séna
kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
áísai úmai isánae ímba seró
siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá

áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne
Ísu súwana 13 waántáwanko seyaafá-tántáátáféna Ísumba áísai
uwásuwena séna kárika aneka'á taáísai ónaumne séna auwéna
kóuraiye.

Ísu wení kísaumo ómbakain-aai.
Mátíyu 4:12-17, Mááka 1:14-15

14 Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba
wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Káríri-marafa'a komérowana
wenááigo seyaafá'-máráfá'á wété úwana 15 miwítí ámáán-daumpimpa'a
Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aai.
Mátíyu 13:53-58, Mááka 6:1-6

16 Minkákémbá Ísu kárikomo maé'éún-daopa'a Násaretifa'a koména
Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa aasiyaasi-kánáá ámáán-
daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-aai aúfáífinkembo
simátimindasafena íyáfasinowasa 17 naaófá'á Maníkón-aaimo siyówi
Áísáya agaimakón-kwandaai ámúwana maiyéna fariyéna moórá-aai
awánéna séna
18 Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí
ásé-aai kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámútanko
kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a
méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe
aneka'á túrambo awánáíyan-aai kosimátimiyo. Tirumbó um-
baimó táínda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áíníye siyé-áái
kosimátimiyo. 19 Fasi'aénkó wení waási
kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-aai kosimátimiyo séna si'mákaiye
agaimaréna siyáiye Ísu simásuwena 20 mináúfái-wándáái owepámai
káráwiyowimba aména aaí simátimindasafena mara'á mérowasa
mindáúmpá'ó méron-kwaasi aaí sínena úwasa aúrampimba karákówana
21 Ísu séna minááímó súna'o isérón-aai afora'á paápé iye súwasa 22 isésa
aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa
sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-
ifo nóra sénawa miyán-áái síyó suwaná 23 Ísu séna waási waé'mai-
aai sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawe'án-uwo
wésewe. Minááí kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawe-
kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú
mauwó kentáfé'a síyambanifo 24 érai'a simátime súne. Maníkón-aaimo
simátímíwai wení waásifa'a Maníkón-aai kosimátiminenamo wimbá
wenamáára sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba
mósá wémaraawe. 25 Érai'-aai sénaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkón-
aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátáí úmai
afa'móráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawaí tówana minkánáá
Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínímbá sáwífa'a mérowana 26 Maníkó
ímba minkétó'-ínímbá kotúwa'nai ínone séna fí'om-barafaken-keto'-
inimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó
séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráiye. 27 Naaófá'á moóráwigo
Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti
marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana Maníkó

minkwáásísómbá ímbo asófatinkaraimbanifo fí'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa 28 minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íníye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa 29 íyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máápa'a kúwákárúwesa miwíti naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná 30 énifo Ísu tufíntuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aai.
Mááka 1:21-28

31 Ísu Káríri-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaara'a ámáán-daumpa'a iména aaí simátimuwasa 32 isésa óraaka'o súntafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

33 Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna 34 Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawe-kísáú-wáásígó óne súwana 35 Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáási auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáási famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'o uwánkomba úwoi kóúwasa 36 awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná 37 miyán-áái Ísun-aai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aai.
Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

38 Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-áráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana 39 iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúíyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

40 Úwasa fenómpinka'a fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayáámba ta'ótorowasa asófaraawe. 41 Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai iyé-ímáyáá untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-aai.
Mááka 1:35-39

42 Kóuwana aafáúmó íyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná 43 Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna 44 tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáiye.

5

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátiyu 4:18-22, Mááka 1:16-20

1 Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a
mérowasa Manikón-aai isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná
2-3 kae'á kári'-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moórá
Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-
táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba
úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba íyátena
Sáímonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena
nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafá'-wáási
simátímakaiye.

4 Simátimena Sáímonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae
nonafufumpá'á kuré ewéení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana
nompímbá kumína'a mófáá'a fasínáaro súwana 5 Sáímoni séna óraakoo
káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááta toráúndasa
úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna 6 nonafufumpá'á
wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-
mofaa'a minúnámpímbá ówitena taráráráántamba úwasa 7 moóra-
nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a
ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá
márówana ówitena umbaí téna nompímbó kúwáférááraantamba
úwana 8 Sáímoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iye séna
aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó
siyáiye. 9 Sáwífa'-mofaa'o tóróntafena Pítaawe wesé'o méron-kwaasiye
táátafesa uwasá 10 Sáímoniye mófáá'o to'maésarai núyawi Sépétin-
ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémísi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye
táátafesarai uyaná Sáímoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-
waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé
wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáéro
súwasa 11 mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa
miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááíwakaawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.
Mátiyu 8:1-4, Mááka 1:40-45

12 Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-
áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iye séna
aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a
uwásinkainone súwana 13 Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá
ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóíyáámbá
kawáúguwana 14 Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó
Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime
póíma tímínasa Manikóntáfésa ísámai tufú'mai agaíyasa seyaafá'nánká
awánésa áúrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-
aai simátimunafo sé waaó Ísu súwana 15 ifátuwena kawe'ó uwánkon-
aai simátíma'maena iyúwana minááígó naaó'-nao'a wété úwasa
sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o
in-kwáási asófatinkainkwae sésa tóso uwaná 16 énifo Ísu Manikómpá'á
inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráiye.

Ísu aísamaimo pukówaimba kawe'ó uwánkarain-aai.
Mátíyu 9:1-8, Mááka 2:1-12

17 Moóra-kanaa tuwímbai ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakene Káríri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moóra-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Maníkó Ísumba asófatinkainda-fasi'aemba amúwana mérowasa 18 tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifímbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawe'á ínkwae sésa tumbá 19 mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresa túwówana kumémena waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana 20 Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó éraí'a kawe'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa 21 ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáá'a ánkáiye suwaná 22 Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. 23 Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a íyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. 24 Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana 25 túranka'a íyáfasinkwena wení wandaaí wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa 26 seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáúnda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Ríféimbo áántarain-aai.
Mátíyu 9:9-13, Mááka 2:13-17

27 Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómba taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Ríféi taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana 28 íyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááíwa'mae wéna 29 Ísuwe'o náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'o-fi'on-kwaasiye Ríféini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa 30 ámáán-kawaa-waasiye miwíti ámáámbo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaao suwaná 31 Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawe'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-ofo tí'o in-kwáási wétuwa'nai-owe. 32 Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne

Ísu siyáiye.

Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Mááka 2:18-22

33 Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi moórá-mora-kanaa Manikóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inaí aantemba wésewasa ámáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéofo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná 34 Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amáára*a*somba tanómbo kautimínda miwísé'a méra*i*nasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. 35 Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóíyana minkánáá amáára*a*somba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena minááí siyáiye.

36 Ísu minááí simátimena maarán-ááí waé'mai-aai séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. 37 Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. 38 Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. 39 Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéiye sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáíye wésewe.

6

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.
Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28

1 Moórá-kanaa Yúnda*a*-waasimo saagon-kánáárá'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísaufa'a wíti-ton-kisaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá 2 ámáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánésa sésa saagaan-kánáá aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná 3 Ísu séna naaófá'á Téfítimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfítiye wení waásiye táái tówana 4 Téfíti Manikóní ámáán-daumpa'a iyéna Manikón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Manikó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. 5 Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó waásimo kísau máémba kendén-iye Ísu siyáiye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.
Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6

6 Moórá-kanaa Yúnda*a*-waasimo saagon-kánáárá'á Ísu ámáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'-ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa 7 ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé mésa Ísuntafesa saagáíyá póna minkwáásímó kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aaifintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba 8 Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna íyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana íyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana 9 Ísu miwísáféna

séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a súne. Kentáási ámáán-aaifimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáárá póta kawe-kísáúsááwá máúm sáwí-kisausaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aaí suwaná
10 Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáámba fárútuwaao súwana ayáámba fárútuwowana kawe'á uwánkowana 11 miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisaawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.
Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19

12 Minkánáárá'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúmá waéna Maníkómpá'á inaí símae wéiyuwana 13 siyarówana Ísumbo arááíwa'mae kun-kwáási táántowasa íyúwana minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáiye.

14 Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna
aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni 15 moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Árafíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini 16 moóráwigo Yémísin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kísaumo maiyáin-aai.
Mátíyu 4:23-25

17 Omápakemba Ísu miwísé'a arúfá'á kumbérowasa wembó arááíwáún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba taméśa 18 Ísun-aai isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófatinkainkwae sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa 19 tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áínkwae sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófatinkaraiye.

Tirunkó kawe'á éna sáwí'a énamo índa-aai.
Mátíyu 5:1-12

20 Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwaemo sewí Maníkó miwí kawe'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. 21 Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetói ína'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetói ína'a méraaro. Tirunkó kawe'á ína'a wíyáái ónááwe. 22 Kembiwí kemá waási úranko kumpaápé uráundawintafe'a fasi'ámaimo méraawi waási tínaaembo uwátinkesa tíyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetói ína'a méraaro. 23 Miyá íya'a tirunkó kawe'á ína'a imá wéte'a wíyómpakemba kentí kawe'-méyámbá maénááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátínkaraawe. 24 Énifo

marapákén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawe'ó wéin-tantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moórá kawe'-méyámbá maénááwe.
25 Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táíniye. Káfé'a wíyááimo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifi'á tánááwe. 26 Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááimó simátímakaawi-tuwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiye.

Namuro-wáási kawe'á uwátínkáaro-aai.
Mátíyu 5:38-48

27 Ísu simátimena séna kemó simátíménda-aai ísáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáási tirumbá kawe'á uwátinke'a tíyámbo uwátínkéwi kawe'á uwátínkáaro. 28 Sáwí-aaimo simátínkéwi kawe'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Maníkómpá'á inaí símai miwí túwa'nai oro. 29 Táá'o tuwaumíya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa aneka'á maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. 30 Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. 31 Kembó tirááimo táínda-i'o úmaimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáiye.

32 Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáási ímba kawe'-wáási ombánifo miwíti waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-méyámbá timínífo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. 33 Seyaafá'nánká kawe'ó uwátínkáán-kwaasi kawe'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawe'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawe'ó uwátínkéwanamo éna Maníkó ímba kawe'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwárá kawe'á uwátínkáaro. 34 Sáwí-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Maníkó ímba kawe'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. 35 Kentí namuro-wáási kawe'á uwátinke'a imáyáa tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémbá kawe'-méyámbá maénááwe. Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáási úwoi túwa'nai ena sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wíyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. 36 Kentifo arumbó uwátínkáíntemba miyán-oro Ísu siyáiye.

Ímba sáwí-aai simátíméromo siyáin-aai.
Mátíyu 7:1-5

37 Tuwáné'o é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kenkwárá'á miyá ínífo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáíniye. 38 Timíyantemba Maníkó anondáá kembá timíniye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'o máráántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a timíniye. Miyáumaimo tíméntemba Maníkó miyá íniye Ísu siyáiye.

39 Ísu simátimena waé'mai-aai séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. 40 Iyámpóímo ésa uwáítáí'-on-kwáási ímba íyáákanaafo miwí táái ísámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáiye.

41 Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisa'o ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. 42 Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-ofo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánááwe Ísu siyáiye.

Taaigó arambó íyáín-aai.
Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

43 Ísu simátimena séna kawe-táígó ímba sáwí-aramba íyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-árámbá wéiyaifo 44 mintáígón-aramba awánésa sáwí-taiye
kawe-táíyé wésewe. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. 45 Miyáumai kawe'-wáási kawe'-ímáyááfínkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi
sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfínkémbá wésewe Ísu siyáiye.

Naambó urááyawi-taai.
Mátíyu 7:24-27

46 Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aai ímba arááíwa'mai kawe'á wéowe. 47 Kempá'ó tésa kesáái isésa
kawe'-úmaimo arááíwaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. 48 Naambá ónae sésa marafímbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímbo tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. Miyáráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe. 49 Énifo kesáái isésamo ímbo kawe'-úmaimo isáíyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo íyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye. Miyáráán-úmai ímbo kesáái ísámaimo kawe'ó íyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáiye.

7

Rómu-i-waasigon-aai.
Mátíyu 8:5-13

1 Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana 2 Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana 3 minkáwáágó Ísumo taméron-aai iséna Yúndaa-oraa'-waasisafena séna Ísumba koáí'mae tíyana taasófankaino

séna tiˈmarówasa 4-5 Ísumpaˈa óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwaˈnai ena kentáási ámáán-damba úmakaifo kaweˈ-wáási po kaweˈ-úmai koáwaˈnai ínone suwaná 6 Ísu iséna miwíséˈa wéna minkáwáágóní naambá ewaaˈó wéronkaˈa kúwana minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba kosimámeˈa maará seró. Óraakoo kentáási kawáágó séna kemá káriˈ-waasi úmpo emá óraaˈ-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpaˈa ímba iyínone. 7 Mindásafeˈa ímba empáˈá kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpaˈo íyínda úwoi aaí aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáíno. 8 Kewáráˈá kawáá-kísáúgóní áwáuma awánáúnda kesí kawáágó sisaˈá wení kísau maéˈa kesí i-wáásísáféˈa súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe séˈa waaó súnana wisaˈá moóráwigontafe séˈa tiyó súnana tisaˈá kesí kísau-waasisafeˈa miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa tiˈmarówi tésa tasimámúwana 9 Ísu mináái iséna áátafena éna kowaeréna wembó arááíwaˈmae kun-kwáásísóntáféna séna simátime séˈa minkwáási Rómu-waasigo kentáféna súwaˈnai índa-fasiˈaemba tokáiye wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fíˈon-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa 10 tiˈmarón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kaweˈ-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo íyáfasinankarain-aai.

11 Ísu kárikaˈa ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífaˈ-waasiye kúmba Néni-naopaˈa wéna 12 mindáókoni óntan-kusaigoni ontaráˈó kúnkaˈa moórá-ketoˈ-ininkon-ááninko puwúwasa taawiyaˈmaésa sáwífaˈ-waasi anówae wétuwana 13 Fasiˈaénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifiˈá taaó séna 14 makón-taarera'a kotaˈótorowasa taawiyaˈmaé tun-kwáási tamáúwana Ísu séna ifóˈ-wáásígóo íyáfasinaao súwana 15 pukómpinkemba íyáfasinena aaí súwana Ísu anówantafena áiˈmae waaó súwasa 16 seyaafáˈnánká táátafesa ésa Manikón-áwíˈa mósá marésa sésa káféˈa Manikón-aaimo sin-kwáási óraaˈ-waasi kentááfímbá paápé iye. Manikó aiˈmáráísana wení waásisaamo súwaˈnai índa-waasisa kúmíye suwaná 17 mináái Ísuntafesamo sun-ááigó Yúndiyaa-aempaˈa seyaafáˈ-áémpá wété uráiye.

Yóni nombó maitínkáíwain-aai.
Mátíyu 11:2-19

18 Minááígó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná 19 simátimena séna Ísumba maanáái koáísai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiyaˈo fíˈowawa ónómpo kemá kumíndawimba amuˈmaránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai 20 Ísumpaˈa tasimámesarai Yóni nombó maitínkáíwai siˈmáráísakai empáˈá túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiyaˈo fíˈowawa ónómpo kemá kumíndawimba amuˈmaránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana 21 minkánááfímbá Ísu sáwífaˈ-waasi fíˈo-fiˈon-tiˈa ún-kwaasi kaweˈá uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafíkón-kwaasi túramba awánamai kaweˈá uwaná 22 Ísu Yónimo tiˈmarón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafíkáiwai túramba awánamai kaweˈá owaná tááˈo káúnkaiwai tááˈa ísááwana tísamaimo pukáiwai kaweˈ-úmai tín-taawaná námombo kaiwáí kaweˈá uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi

ásé-aai simátimena séna 23 kentáfésа ímba kaeˈ-ímáyáá íyawi tirunkó kaweˈá wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

24 Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafáˈ-wáási simátimena séna Yóni máásai-marafaˈa méraisaˈa koawáné nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó mómaˈmemaˈo intenkáán-kwáási Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasiˈaén-kwáásín-iye. 25 Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kaweˈ-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáási kaweˈ-únánkwátóiwara óntawaraˈ-waasi óraaˈ-waasiti naaúmpaˈa méraawe. 26 Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwáí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iye. Éraiˈa simátime súne. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi íyáákaraiye. 27 Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna séna
Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba aiˈmáráanana kesáái maimaéna ení
aifaˈá
wéna ení aambá wiyíníye siyáiye
agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiye. 28 Simátime séˈa Yónini kísaugo seyaafáˈ-wáásití kísaugomba íyáákaisana Maníkó kaweˈá uwánkaraifo Maníkó wení waásiyaˈo kawáánin-kwaasi óraaˈ-waasiye úwoi-waasiye óraa-kaweˈa uwátinkainiye Ísu siyáiye.

29 Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye minááí isésa Maníkómó siyáin-aai éraiˈ-aai póta konanasá nombá maisinkáínkwae sésa Yónimpaˈa kuráawe. 30 Énifo Yóni Maníkóní aambó aráátímakaimba ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé minámbá tínaaemba uwámesa ímba nombó máúmba kóuraawe.

31 Ísu moórá-aaiwaraˈa simátimena séna káféˈo méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. 32 Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóísomba naaópaˈa marupímbá mésa ááféma wétesa moóráaempaˈo méraan-iyampoi táántesa sésa tiyéˈa imá seró. Moórá-isa súnaˈa ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súnaˈa ímba ifiˈá taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméraan-kwaasi miyá wéowe. 33 Yóni nombó maitínkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Manikóntáféna imáyáa éna tónkwáráˈá ímba wénaisaˈa wentáfé séˈa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iye wésewe. 34 Kemá waási úranko méˈa ándá-aran-donkwara tónkwáráˈá náúnaˈa kentáfé séˈa ándá-aran-done tónteˈo námae íyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwíˈo on-kwáásítí waásin-iye wésewe. 35 Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kaweˈ-ímáyááwáráwín-iye wésewe Ísu siyáiye.

Ísun-aísamaiyaˈa masawémbo fatíyain-aai.

36 Moórá-kanaa ámáán-kawaa-waasigon-awiˈa Sáímoni Ísuntafena séna kesí naaúmpaˈa tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpaˈa iyéna tómbá iwénowana 37 mindáópaken-aankaroˈ-ininko Ísu ámáán-kawaa-waasigoni naaúmpaˈa ména tómbá wénaiye-aai minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó úm-basawembo wéromba

maimaéna 38 mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana mininínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó úm-basawemba aísamaiya'a fatímarowana 39 ámáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-íninkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana 40 Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáímoniyo moórá-aai simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana 41 Ísu séna moóráwigo óntambo tímíwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámísana 42 aanáfómbó amí-kánáá tisasaráí óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáití méyán-túwí'a tuwígaufatuwaumpo kokaiyó siyáiye-aai Ísu Sáímonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígórái tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyo Ísu áísai ena súwana 43 Sáímoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwaiwai óraa'-aamoi wéuwankaiye Sáímoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnda é'a séne simásuwena 44 koutauséna mininínkómbá awánéna Sáímonintafena séna mininínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáási áwáu sísamaimo non-kwiyí-nómbá ímba siménana mininínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntáusamba uwákáiye. 45 Ímba aaweyáá uwásinkaanana mininínkó sísamai taamó'na-amo'na uráiye. 46 Kentáási áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asinkáánana mininínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básáwémbá fatímai asínkáiye. 47 Minááí simáme súne. Mininínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoi uwásinkena miyán-tántáá'á kawe'á uwásínkáiye. Énifo moóráwigombo kári-sawi-tantaa'o maisuwáúnda kári'-aamoi uwásínkáiye Ísu Sáímonintafena simásuwena 48 mininínkóntáféna sénaení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa 49 wesé'o tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyo suwaná 50 Ísu mininínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'aení sáwí-imayaa maisuwé'a kawe'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawe'á ína waaó Ísu siyáiye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááíwakaan-aai.

1 Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénena Maníkó wení waásimo kawáánin-aai ásé-aai simátíma'maena iyáiye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa 2 tuwímbai-ininte wénesa mininíntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawe'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'a Máríyaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkon-ininko úwana 3 moórá-ininkon-awi'a Yóána

awaaikón-áwíˈa Súsa wemá Érotini naankaˈó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awiˈa Súsáana úwasa tuwímbai-ininkwaraˈa uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwímpínkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwaˈnai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tuˈmakáin-aai.
Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

4 Naaóˈ-naoken-kwaasi sáwífaˈa Ísumpaˈa tóso uwaná Ísu simátimena séna 5 moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísaufaˈa wéwena mátuˈmaraisana tuwímbai-anauntumba aampaˈá kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fáiˈnasukaiye. 6 Tuwímbai-anauntumba óntankwaraˈ-marafimba kuwéna karuwéna anoníyaim-barafaˈa póna aáénkaraiye. 7 Tuwímbai-anauntumba karaampaˈá kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. 8 Tuwímbai-anauntumba kaweˈ-máráfímbá kuwéna karuwéna óraaˈa éna arambá imái sáwífaˈ-aramba iyáiye. Ísáán-kwaasi ísámai

kaweˈán-oro Ísu siyáiye.

9 Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáéˈmái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná 10 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísaˈa wéisaafo fíˈon-kwaasi waéˈmai-aai aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kaweˈá wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kaweˈá wéowe Ísu siyáiye.

11 Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo tuˈmáráínten-úmai Maníkón-aai simátímísana 12 tuwímbai-anauntumbo aampaˈó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyana sáwí-ampakemba kaweˈ-ámpáˈá métínkáífo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifaˈa wétiyuwaiye. 13 Tuwímbai-anauntumbo óntankwaraˈ-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá taˈótoˈmai kaweˈá ontáfésa kárikaˈa timankúnkúmba owaná fíˈo-fiˈon-tantaako tisasá miwán-ímáyáá ésa Maníkón-aai ifátukaawe. 14 Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísáámbanifo marapáˈ-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fíˈo-fiˈon-tantaaˈa maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuwaisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. 15 Tuwímbai-anauntumbo kaweˈ-máráfímbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai isésa kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáási isésa tirumpimbá taˈótoˈmai kaweˈá ésa fasiˈámai mésa Maníkóní kísau maésa fíˈowi wétuwaˈnai-owe Ísu siyáiye.

Ómbó kúrakain-aai.
Mááka 4:21-25

16 Ísu simátimena séna ómbó kúraˈmaraamba ímba aúpáˈá marésa ímba taare-aménd*aampa*ˈa maránááfo aforaˈá mósá makéwasa seyaafáˈnánká naaúmpaˈo iyíyamba awánánááwe. 17 Miyámó ontenúmai aúpáˈó wérain-tantaaˈa seyaafáˈá aforá paápé ínasa awánánááwe.

Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paápé ínasa awánánááwe. 18 Ísáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro. Maníkón-aaimo ísámaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámai kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimaínana ímba wéíniye. Mindásafe'a ísáán-aai imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Mááka 3:31-35

19 Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá urónta fesa ímba naaúmpa'o íyúmba máápata tamérowasa 20 mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná 21 Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaimo isésa kawe'ó íyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiye.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aai.
Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41

22 Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípá'á kónae séna miwísé'a kúmba 23 Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa 24 inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná Ísu íyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana 25 Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aai.
Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20

26 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa 27 mimbáráfá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátááka'a unáánkwátói-iyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana 28-29 sáwífa-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwánkowasa waási kárawiyesa aíyayaanka'a kárá'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana 30 Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawi-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa 31-32 omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó.

Mimpói tirumpintá siˈmaraaó suwaná miyán-oro súwasa 33 sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafáˈá ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbó kúwáférómba putásowasa 34 póiyaˈo káráwiyowi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópaˈa wésa kísaufakaˈo méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá 35 isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpaˈa kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena Ísun-aísamaifimba kaweˈ-úmai mérowasa koawánésa táátafesa uwasá 36 Ísu minkwáásígómbó kaweˈó uwánkowasamo awánon-aai simátímúwasa 37 isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafáˈnánká Ísuntafesa sésa maambáráfáˈá ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba íyátowana 38 sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna eséˈa kónae súwana ímbanifo 39 ení naaópaˈa kuré Maníkómó embó kaweˈó uwánkáín-aai kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aai mindáópaˈa simátímaˈmaena kuráiye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.
Mátíyu 9:18-26, Mááka 5:21-43

40 Ísu Káríri-waaunkoni menáípákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífaˈ-waasi amuˈmakówana túwasa aamoí uwaná 41-42 moóráwigo ámáán-dankaˈo káráwiyowin-awiˈa Yáírási téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna kímbora kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyé aneˈá kotaˈótorenana asófáíno súwana miníná́márúgó sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-aatai maisukáin-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'o kúmba sáwífaˈ-waasi Ísumba úkúresa arááíwaˈmae kuwaná 43 moórá-ininkomba áiˈa ún-ininko sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-aatai naaeyámba ankówasa ímba kanaaˈá asófankowana mináiˈá úwoi wérowana 44 miníninkó sáwífaˈ-waasifimba Ísumba arááíwaˈmae wéwena wení unáánkwátói-araiyaˈa kotaˈótorowana mindááéyánko éˈankowana 45 Ísu séna nááwawa kesí unáánkwátóiyaˈa taˈótóráínaˈiyo súwasa seyaafáˈnánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífaˈ-waasi famé'maesamo íyómpimba taˈótokaawe súwana 46 Ísu séna kempínké-fásiˈáénkó moóráwigomba kaweˈó uwánkáímba awánéˈa séˈa moóráwigo kesí unáánkwátóiyaˈa taˈótokaiye súne súwana 47 miníninkó imáyáa éna ímba aúpáˈá úmpo éˈa suwánaraiye-imayaa éna anekembá tataˈá úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafáˈ-wáásí túrankaˈa weni unáánkwátóiyaˈo taˈótorowanamo asófankon-aai simátimuwana 48 Ísu séna kesímánaako kentáfé sé éraiˈa súwaˈnai índawin-iye sénda póna áiˈa

éˈánkáífo kaweˈ-úmai waaó Ísu siyáiye.

49 Ísu minááí wésuwasa ámáán-dankaˈo káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáifo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná 50 Ísu minááí iséna Yáírásintafena séna minááísáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba inaná enayáámúnko kaweˈ-úmai méíniye Ísu séna kúmba 51 Yáírásini naankóní ewaaˈá wéna arááíwaˈmae kun-kwáásísóntáféna maankáˈ-méwaro séna Pítaane Yónine Yémísine minárásígón-anófoiye tíˈmaena naaúmpaˈo

iyúmba 52 mindáúmpáˈó méron-kwaasi óraaˈ-ifiˈa wétowana Ísu séna ímba ifiˈá taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúmá wéraiye súwasa 53 minkwáásísómbá éˈa pukuráiye-imayaa ésa Ísun-awíyáái uwaná 54 Ísu minárásígón-ayáánkaˈa taˈótorena séna inaamarúgóo íyáfasinaao súwana 55 minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóíyáámbá íyáfasinowana Ísu séna tómbá amíyana náíno súwasarai 56 anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátímékaiyo siyáiye.

9

Ísu wení waási kísauraˈo tiˈmákain-aai.
Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13

1 Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyuˈmaeˈa nóro-fasiˈaemba tiména tíˈo índa-waasi asófatinkai-fasiˈaemba tiména 2 séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai kowésimatimeˈa tíˈo índa-waasi wéasofatinkeˈa oro séna 3 aampaˈó wíyamba ímba moórá-tantaaˈa maimaé koró. Táúmba ímba maimaé wéˈa tón-únámbá ímba maimaé wéˈa tómbá ímba maimaé wéˈa óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufeˈmae koró. 4 Maníkón-aaimo simátimiyantafeˈa moórá-naopaˈo wíyamba naambó timíyaˈa mindáúmpáˈ-aantemba méˈa kentí kísau maimái taiˈéˈa mindámbá tuwéˈa fíˈon-daopaˈa koró. 5 Moórá-naopaˈo wíyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáíˈa éˈa tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwáˈmareˈa koró Ísu simátimuwasa 6 wení kísau-waasi tuwésa naaóˈ-naoˈa wénesa Manikóní ásé-aai simátímaˈmae wéwesa tíˈo ún-kwaasi asófatinkafaˈa kuráawe.

Éroti Ísun-aaimo ísarain-aai.
Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16

7 Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awiˈa Éroti minááí iséna óraaˈ-imayaa uráiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwasá 8 tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakaiwain-awiˈa Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófáˈá Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinkaiye suwaná 9 Éroti miséyááfáˈ-ááí iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwaˈiyompo awánánaumne Éroti símae iyáiye.

Sáwífaˈ-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13

10 Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kisau maisuwésa wempáˈá tésa seyaafá-kísáúmó máún-aai simámúwana Ísu miwí aantemba tíˈmaena Pétésáíta-naopaˈa komérowasa 11 énifo sáwífaˈ-waasi isésa arááíwaˈmae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátimena tíˈo ún-kwaasi asófatinkaraiye.

12 Asófatinkowasa fenómpinkaˈa wení kísau-waasi sísamaifakemba
kaeˈá kumbaimái-waasi Ísumpaˈa tésa sésa ímbo sáwífaˈ-waasi
méraapaˈan-ifo fenáíndaraˈa tiˈmárénasa ewaaˈ-náópimpaˈa wénesa
tóné naané saafá oro suwaná 13 Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro
súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara kaeˈ-mófááˈwáráˈá wéraifo
sáwífaˈ-waasifimba ímba kanaan-ínífo tómbá koméyánorowa wéseno
áísai esa suwasá 14 sáwífaˈ-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiye
mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwimaˈmái tuwínkaa
tuwinkaaˈ-úmai 50 50 maraˈá méraaro simátíméro súwasa 15 isésa miyá
uwátínkówana 16 Ísu séfataase-tonkwara kaeˈ-mófááˈwáráˈá maisoréna
wíyómpaˈa kararéna Manikóntáféna súwi simásuwena mintómbá
tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa misáwífáˈ-wáási tímúwasa
17 seyaafáˈnánká nowaná tímúˈa fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai
sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.
Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29

18 Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu
aantemba Manikómpáˈá inaí simásuwena tísai ena séna kentáfésа
seyaafáˈnánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa 19 miwí tuwímbai
sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa
naaófáˈá Manikón-aaimo simátímakaandawin-awiˈa Íráiyaa óne
sewasá tuwímbai sésa naaófáˈá Manikón-aaimo simátímakaandawi
pukáandafinkembo íyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná 20 Ísu séna
kembiwí kentáféˈa nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Manikó
íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamuˈmaraundawisa óne
súwana minááí ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiye.

Ísu pukéˈa íyáfasinanaumnemo siyáin-aai.
Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31–9:1

21 Ísu séna minááí ímba simátíméro simásuwena 22 séna kembá
waási úrankomba síˈo índa-iˈa uwásinkesa Yúndaa-oraaˈ-waasiye
óraaˈ-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé tínaaemba
uwásimesa sínkamiyaˈa púwóndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna
Manikó íyáfasisinkainiye Ísu siyáiye.

23 Ísu seyaafáˈnánká simátimena séna kembó sirááíwaenae síyawi
tirááímo táínda-tantaaˈa ímba taˈótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-
taimo súwaataˈmaeˈo kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-
tántááˈá aasiyaasi-kánáá timíyasa minúmbái-tántááˈá úwoi maimaésa
sirááíwaenaawe. 24 Tirááímo táínda-iˈo ésa ímba kaweˈ-úmai ménaafo
kentáfésa ísámai tirááímo táínda-tantaaˈo tuwésamo puwésa aúíˈa
úmai maéˈmaeˈa ónááwe. 25 Mararáké-séyááfá-tántááˈó wémaesamo
puwíyambo éna mintántáákó ímba túwaˈnai íníye. 26 Kesááiwara
kenkwáráˈó tigaemó uwásínkáámba póˈa ánaaemba kemó marapáˈó
kúmónda miwí sigaé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo
kesí sáwara kesifoní sáwara wíyómpakembo Manikóní kísau-waasiti
sáwaraˈo marapáˈó kúmónda miwí sigaé uwátinkanaumne. 27 Éraiˈa
simátimeˈa súne. Tuwímbai maankáˈó
méraan-kwaasi ímbo pukénkaˈa Manikó wení waásimo kawáánimba
awánéˈa ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiye.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.
Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13

28 Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane
Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména 29 inaí
wésuwana ói'a fí'on-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waéní'a
kéna túgáyáagaya úwasa 30-31 awánomba kae'-wáásíyáí wíyómpakemba
paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi
tíwá'nárai Ísuwe'a aaí wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai
naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíníye siyáimba
ampáánká'á miyá íníye-aai wésuyasa 32 Pítaae'o méroyan-kwaasi tún-
kwaémomba íyáfasinesa Ísuni sámo kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi
tuwánomba 33 mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa
Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawe'á imbá póta
wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende
éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba
úwoi siyáiye.

34 Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná
35 ainámpínkémbá aaigó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó
íyáfasinankaundawin-ifo wenáái ísáaro 36 súwasa awánomba mindárai
wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba
simátimesa minááí úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.
Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

37 Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka
tóso uwaná 38 miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá
kímbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. 39 Sáwí-amutanko
arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá
fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna
aíyayaamba ku'wisaná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a 40 ení
kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro
súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana 41 Ísu séna kentí imáyáa
kaentaén-ímáyáá isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó
umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena
miníyámpóígón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana
42 áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miníyámpói famé'auwowana
tanaambá fówana aíyayaamba ku'wisaná aigaregó nonkáánúwana Ísu
awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miníyámpói
kawe'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa 43 Ísumo
miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánésa seyaafá'nánká
táátafesa
ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

44 Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánésa táátafesa uwaná wení
kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máráaro. Kembá waási
úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa
45 wemó sún-aaigoni áwáu ímba isésa miwítí imáyáa umbaí tówana

minááígóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawe'á ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.
Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

46 Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae kuwaná 47 Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna 48 simátimena séna kentáfésa imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbai sé'a kemá kári'-waasi únemo síyawi Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáiye.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'o on-aai.
Mááka 9:38-40

49 Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana 50 Ísu séna ímba tufínankaaro. Kentáási kísaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáiye.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aai.

51 Maníkó Ísumba aiyáínana wíyómpa'o iyínda-kanaa ampáánká tínena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna 52 wení waásisafena kowaíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá 53 Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-aai isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai 54 wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyáí Yémísiye Yóniye'a minááí isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wíyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáási kafúkoro-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná 55 Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa 56 mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

Ísumba arááíwaenaemo siyáan-aai.
Mátíyu 8:19-22

57 Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o níndafa'a esé'a nónaumne súwana 58 Ísu minkwáásígómbá simámena séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaápé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna 59 minkákémbá moóráwigontafena séna sirááíwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááíwaenaumne súwana 60 Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae wínone súwana 61 moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááíwaenaumpo aifa'á kesimáára siyáámba timé'a embó taarááíwaenda kanaawá'íyo súwana 62 Ísu séna Maníkóní kísaumo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maénááwe Ísu siyáiye.

10

Ísu 70 waasi kísaumo tímakain-aai.

1 Ánaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi íyáfasintinkena
kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna
2 Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái
simátimena séna kísaufa'a sáwífa-tomba áfu karáisasa mintómbó
fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraafo kísaugoni afowámpá'á
inaí síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááfo koró.
3 Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáámbó on-
kwáásífá'á ti'maránaumne. 4 Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba
maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba
maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátááka'a ímba úwoi-aai símae wé'a
5 moórá-naumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiyataao seró. 6 Síyana
faru úmaimo méraindawimo éna mifárú-áái wempímbá wéínifo ímba
faru úmai méraindawimo éna mifárú-ááígó kouweréna kembiwífá'á
tíníye. 7 Kísaumo maíyawi méyámbó máéntafe'a timínda-naumpa'a
imé'a timíyan-tomba nánááwe. Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba
timíyan-daumpa'-aantemba iméraaro. 8 Moórá-naopa'o wíyamba
naambá timésa tómbá timésa íya'o wéne'a 9 mindáópa'o tí'o índa-
waasi asófatinke'a simátime sé'a Maníkó wení waásimo kawáánínda-
kanaa kempá'á kárika'a tíníye simátiméro. 10 Moórá-naopa'o wíyambo
naambá ímbo timíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátime sé'a 11 kentí
naaópakem-bara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba
aamoí uwátínkáíntafeta aiyowáí'a úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó
wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á tínena isa'á tínaaemba
uwámewe simátiméro. 12 Simátime súne. Maníkó waásimo méraawini
áwáusafena tísai índa-kanaa tínda naaófá'á Sóndómu-naopa'o méron-
kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínífo kembiwímó tínaaembo
uwátimiyan-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáiye.

Ímba aaimó ísaraan-aai.
Mátíyu 11:20-24

13 Ísu simátimena séna Kórási-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-
naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaa-naopaken-kwaasiye
Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fí'o-
fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí
sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo
úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino.
14 Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó
waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Táyaa-
naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a
timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti
sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíníye. 15 Kápaneamu-
naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wíyómpa'a
iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena
16 wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawe'ó
owí miyámó ombá kesáái ísámai kawe'á wéofo tínaaembo uwátínkááwi
kenkwárá'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá
si'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáiye.

70 waasimo kouwékáan-aai.

17 Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpaˈa tóso
ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasiˈaénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-
awikaˈa súmpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná 18 Ísu séna
miyá owaná wíyómpakembo aafáyáumo tóráíntemba wíyómpakemba
waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. 19 Simátíménda ísáaro.
Fasiˈaémbá timúna póˈa waaifainkómó fáíndamo éˈa ímba puwíyana
áwáífiyaamo índa-ufonkwankomo fáíndamo éˈa ímba puwónááwe.
Tímakaunda-fasiˈaenko waántáwankoni fasiˈaénkómbá íyáákaimba póna
ímba seyaafá-tántáákó sáwíˈa uwátinkainiye. 20 Sáwí-amutantomba
kentáái isésa kóuraantafeˈa ímba aamoín-ofo Maníkó wíyómpaˈa
aúfáífimba kentúwíˈo agaimakáintafeˈa aamoín-oro Ísu siyáiye.

Ísu Maníkón-áwíˈo mósá makáin-aai.
Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17

21 Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana
arunkó kaweˈá úwana séna kesifóo wíyómpaˈwara mararáˈwáráˈó
káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántááˈá isáúmne sen-kwáási ímba
simátime úwoi-waasi simátime miyámó íyantafena ánkáísaˈa
póˈa enáwíˈa mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena
22 simátimena séna kesifo seyaafá-tántáákáˈá káráwiyuwo séna
símakaiye. Seyaafáˈnánká kesí áwáu ímba suwánaraafo kemá kesifoní
áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafáˈnánká kesifoní
áwáu ímba awánaraafo kesifombá póˈa keyáá wení áwáu awánaraumne.
Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáiye.

23 Ísu simátimena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna
awánaafo tirunkó kaweˈá ínaˈa méraaro. 24 Simátime súne. Naaófáˈá
Maníkón-aaimo simátímakowiye óraaˈ-waasiye kembiwímó wéunda-
kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí
kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení
kísau-waasisafena siyáiye.

Sáméríyaafakewi namuro-wáásímó áwaˈnai uráin-aai.

25 Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo ámáámbo
kaweˈ-úmaimo isówi Ísumpaˈa téna áísai úmai Ísumba isánae séna
óraakoo nóra úmaiya aúíˈa úmai wíyómpaˈa maéˈmaeˈa ónaumno
súwana 26 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimbo awánáánda minááísáfé
nóran-imayaawa ónó súwana 27 minkwáásígó séna Maníkón-aai
aúfáífinken-aaigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasiˈaéné
Maníkómpáˈá kentí Fasiˈaénkómbá áméro séna kesáfé-ímáyáámó
ontembá kentí waási-imayaawaraˈa oro siyáiye súwana 28 Ísu séna
éraiˈa sémpo miyámó é aúíˈa úmai wíyómpaˈa maéˈmaeˈa ínone Ísu
siyáiye.

29 Súwana minkwáásígó imáyáa éna fíˈon-kwaasi suwánésa
kaweˈ-wáásín-iye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááwaˈiyo
súwana 30 Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaa-
waasi Yérúsaremu-naopakemba Yéríko-naopaˈa kónae séna aampaˈó
wimbá umén-kwáási taˈótokesa wení unáánkwátói awáˈmaesa
tufúˈmárááwana puwíndasafena aampaˈá méraisana 31 moóráwigo

Manikóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáiwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana 32 moóráwigo Rífáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísaumo máíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana 33 moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífínkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena 34 wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'anként a asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena 35 íyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáá-kísáúgóní óntamba aména séna kawe'-úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuraiye Ísu simásuwena 36-37 nóra úmaisaawa aúí'a úmaisa maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áísai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyo Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iye súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínone Ísu siyáiye.

Máátaante Máríyaante-taai.

38 Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana 39 iména aaí wésuwana miníninkón-áúnkon-awi'a Máríyaa Ísuntafena óraa'-waasin-iye-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana 40 Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúnko ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ína imáyáa ónó. Simámínana tasúwa'nai íno súwana 41 Ísu arumbá uwánkena séna Máátaao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo 42 kesááimo ísáámba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máríyaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'máráanana wíníye Ísu siyáiye.

11

Manikómpá'ó inaimó sen-áái.
Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

1 Ísu moórá-kanaa Manikómpá'á inaí wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáíwai wení kísau-waasi simátímísasa Manikómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Manikómpátá inaí senó súwana 2 Ísu séna Manikómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o íyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. 3 Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. 4 Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Manikómpá'á seró Ísu siyáiye.

5-6 Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áísai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana 7 wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóíseta súsá waiguráumpo ímba íyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. 8 Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátááka'a minááí wésinana ímba aigaé ínana minááí wésindasafena íyáfasinena amíníye. 9 Miyáráán-úmai simátime súne. Manikómpá'ó inaimó sembá áísai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Manikó aráátiminiye. 10 Áísai íyanamo éna Manikó timíníye. Áántewanamo éna Manikó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo éna Manikó aráátiminiye. 11 Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. 12 Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba íyoiyoimba timénááwe. 13 Énifo sáwí-waasin-ofo kentáánintomba kawe-tántáá'á wétimefo wíyómpakemba ken-táásifowa kawe'-aantembo iwái póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawi Manikó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáiye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.
Mátíyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

14 Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aaí wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aaí súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá 15 tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá 16 tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Manikómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaano suwaná 17 Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moóra-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. 18 Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá 19 énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. 20 Énifo kemá Manikóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Manikóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

21 Moóra-aai imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

paroí tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawe'-úmai wéraifo 22 moóráwigo wení fasi'aémbó íyáákaraiwai téna tatufú'mai wení paroí fasi'ámaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafíyena tuwín-timakaiye.

23 Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe Ísu siyáiye.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aai.
Mátíyu 12:43-45

24 Ísu simátimena moórá-aai séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena 25 téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawe'á uwásukaisana taawánéna 26 tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawi'a úmai méraiye Ísu siyáiye.

Érai'a tirunkó kawe'á wéin-aai.
27 Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náámbo ámakaiwaimba Maníkó kawe'á uwánkaraiye súwana 28 Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái ísámai kawe'ó owímá óraa-kawe'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-aai.
Mátíyu 12:38-42, Mááka 8:12

29 Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínífo minááí imáyáan-oro. 30 Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. 31 Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawe'-ímáyááfínkémbá aaí wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráiye. Káfé'a kemá Soromonimbó íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tínda mininínkó kembiwí aaifimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo ísááraamba ímba ísaraawe síníye. 32 Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-aai kosimátimuwasa isésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-aai ísaraawe. Káfé'a Yónaambo íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aaifimbá maitinkésa sésa Yónaa-aai iséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái isé'o sáwí-awau túwááraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiye.

Túranko kentí imáyáafimbo sámo kain-áái.
Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23

33 Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráíyamba afora'á makéwasa naaúmpa'o iyíyawi awánánááwe. 34 Miyáumai túranko kentí

imáyáafimbo sámo kain-tántáá'án-iye. Túrankomo kawe'-úmaimo awánáínanamo éna seyaafá'-ímáyáá sáma káínífo túrankomo ímbo kawe'-úmaimo awánáínanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. 35 Kentí sámo kain-tántáá'á túnkwifainifo kentúra'a káráwimai kawe'án-oro. 36 Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índa seyaafá'á sámo wégaimba ónkómó sámo kátínkáíntemba póna kentí imáyáago kentúra'a sáma kátinkainiye

Ísu siyáiye.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aai.
Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47

37 Ísu minááí simátimuwana moóráwigo ámáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména 38 ímba ayáámba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásígó awánéna áátafena éna imáyáa úwana 39 Fasi'aénkó awánéna simámena séna kemá ámáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofo andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraniyamba é'a sáwí'a wéowe. 40 Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká-tántáá'á éna andáámpá-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráiye. 41 Kentí imáyáamo arupíse é'o kemó makén-tantaa'o ímbo makén-kwaasi timé'o é'a kentí imáyáago

kawe'á íníye.

42 Kemá ámáán-kawaa-waasi kentí kísaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Manikómbá amé'a kawe'á é'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyofo óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Manikómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'o uwátínkáántafe'a káráwiyoro. 43 Kemá ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a imé'a kawe'-áémpá'á waási túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawe'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. 44 Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáiye.

45 Ísu simátimuwana moóráwigo ámáámbo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwárá'á símai sáwíta uwásinkaane súwana 46 Ísu séna kemá ámáámbo sen-kwáási kemó ámáámbo simátímén-aaigo umbaí tíyáísa'a minááí ímba wétuwa'nai-ofo káráwiyoro. 47-48 Kentíwá'ná Manikón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawe'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofo káráwiyoro. 49 Naaófá'á Manikó kawe'-ímáyáafínkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye ti'máráanasa miwífímbá wéniyasa tuwímbai sáwí'a uwátinkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónáawe Manikómó siyáimba minááí paápé uráiye. 50 Naaófá'wárá afufumpinkwárá ánaaenkwara'a Manikón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba

káfé'o méraan-kwaasifa'a tíníye. 51 Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba moóráwigon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésа ísámaimo pói tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiye. Minkáé'-wáásití afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwíti sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maénááwe. 52 Kemó ámáámbo sen-kwáási érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa minááí ísámai kawe'á owisinó. Kemá ímba ísámai kawe'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáíkaafo káráwiyoro Ísu siyáiye.

53 Ísu minááí simátimena máápa'a kumúwasa ámáámbo sun-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéésa fí'o-fi'on-tantaatafesa
áísai úmai ísáananamo 54 aaimó kaentaén-ááímó sína'o é'a aaifimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

12

Ímba kaumbo-kae'-ááí serómó siyáin-aai.
Mátíyu 10:26-27

1 Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu weni kísau-waasi simátimena séna ámáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásíyáámbá ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá márááwana intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiti sáwí-aai miyá wéifo kempímbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. 2 Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paápé ínasa awánánááwe. Kume-upá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínasa awánánááwe. 3 Nó'waambo siyáan-aai sán-káíndara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-aai seyaafá'-wáási túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáiye.

Moóráwigon-aaroi inkáísóromo siyáin-aai.
Mátíyu 10:28-31

4 Ísu simátimena séna kesí waási simátíménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moórá sáwí'o uwátinkai-tantaa'a ímba wéraifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. 5 Kemá simátime súne. Maníkó méraifo wenáároi inkáísóro. Wemó tínkamina'o puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Minááí Maníkóntáfé'a inkáísóro-aai súne Ísu siyáiye.

6 Ísu simátimena séna kári'a téntémpaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyáráán-óntánkákémbá wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. 7 Numamá kári-tantaa'o awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-ofo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ifo ímba táá'a íno Ísu siyáiye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-ááí.
Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

8 Ísu simátimena séna simátime súne. Seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa Maníkó ai'máráísana kunkáiwai kesí óraakon-iye

síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásin-owe sénaumne. 9 Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba uwátimenaumne. 10 Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íníye. 11 Kesí waási-i'o ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye ámáán-kawaa-waasiye túranka'o mátínkaresamo aaifimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana 12 Maníkóní ámútanko síyan-aai úwoi tááka tinkáína'a sénááwe Ísu siyáiye.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aai.

13 Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana 14 Ísu séna kesí waásiyo minááí ímba kosénaumpo keáfáráwáíti moparáwímbá ímba tuwín-timenaumne simámena 15 seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawe'-úmaimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáiye.

16 Simásuwena moórá-aai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísaufa'a sáwífa-tomba wéraisana 17 wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'maimo máráanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. 18 Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparáwínkwárá'á maránaumne. 19 Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aáfáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátááka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawe'á ína'a ménaumne sisaná 20 Maníkó simámena séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana nááwa máíníyo Maníkó siyáiye. 21 Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-ofo marapá-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiye.

Maníkómpá'á imáyáa áméron-aai.
Mátíyu 6:25-34

22 Ísu minááí simátimena wení kísau-waasisafena séna simátime'a súne. Miyáráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náíyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 23 Tómbó náíyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iye. Unáánkwátóimo íyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iye. 24 Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíníye. 25 Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe.

26 Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó íyamba pó'a fí'o-fi'on-
tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 27 Waiwandáánká'á imáyáan-
oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo
simátime'a súne. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní
sáwífa'-unankwatoiye ko'naariríyé makówi úwasa waási awánésa
kawe'án-iye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawe'an-
iye wésewe. 28 Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá
Maníkó makáiye. Umá ímba waé'wae'a ínífo káfé'a ínasa aafáyáa
waási agaisuwáíyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-
tántáá'á makáiye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí
unáánkwátói timínífo kembiwí maarán-ááí ímbo seráámbá Maníkó ímba
kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iye wésewe. 29 Maníkó wétuwa'nai-imba
pó'a tóné nonémó náíyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 30 Moórá-
mora-marafaken-kwaasi Manikón-aai ímbo ísáán-kwaasi tóné nonémó
náíyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo
séna kentifo imáyáa éna wétimifo ímba óraa'-imayaa é'a 31 Maníkó wení
waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíniye Ísu siyáiye.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.
Mátíyu 6:19-21

32 Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááíwáéwi
káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kem-
biwíwárá'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawe'á íníye simbá
póna ímba táá'a íno. 33 Kentí moparáwímbá wétime'a méyámbá maiyé'a
ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawe'-méyámbá
wíyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóíyaraamba
ínana kawe'-úmai aasiyaasí waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a
imáyáa é'a 34 marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna
tinkáínífo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena
tinkáíníye Ísu siyáiye.

Kísau-waasimo to'mayaa on-ááí.

35-36 Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waai on-tánómbá
komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátói úmaresa ómbá
kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóíyáámbá
ontá tiyankánááwe. Miwí to'mayaambó ontembá kembiwíwárá'á
to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. 37 Minóráá'-wáásígómó tínda
wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínasa
aamoí ónááwe. Érai'a simátime'a súne. Minóráá'-wáásígó kísaumo
maíndasafena unáánkwátói faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna
maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. 38 Minóráá'-wáásígó nó'waan-
afufuna'i siyatarórá'íyo tínda wení kísau-waasi koku'á mésa
amu'matuwésa ménka'a tínana tirunkó kawe'á íníye. 39 Simátíménda-
aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tínda-
kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna
watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. 40 Miyáumai
kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwárá'á ímba imáyáa
íyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu
siyáiye.

Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-ááí.
Mátíyu 24:45-51

41 Súwana Pítaa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aai kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana 42 Fasi'aénkó séna kawe-kísáúmó máéwi kawe'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a súne. Weni óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. 43 Weni óraako téna kísaumo kawe'-úmaimo maínda taawánáínana kísaumo maíndawi arunkó kawe'á ínana 44 minórąákó séna kesí moparáwíné seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. 45 Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíníye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo 46 weni óraakomo tínda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Manikón-aai ímbo wéisaankwaasimo méraapa'a móankainiye Ísu siyáiye.

47 Ísu simátimena séna kísau-waasi miwíti óraa'-waasigon-aai isésa wemó síndantemba ímbo íyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. 48 Énifo kísau-waasi miwíti óraa'-waasigon-aai ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawe'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawi óraa-kisau máéro. Kawe'-ímáyáá óraa'o tokáiyawi waási túwa'nai oro Ísu siyáiye.

Ísu waásimo tuwináínda-aai.
Mátíyu 10:34-36

49 Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kísaumo máéndasafe'a marapá'á kumbéraunda minkísáú tai'áínana kawe'á íníye-imayaa wéune. 50 Kárika'a kembá sí'o índa-i'a íyantafena sirunkó umbaí taisaná sí'o índa-i'o íyamba tai'áínana sirunkó kawe'á íníye. 51 Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáiye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáíyasa tuwímbai ímba isánááwe. 52 Káfé'wara ánaaenkwara'a moórá-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwíti imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moórá-imayaa íyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. 53 Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fi'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwíti imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiye.

Tuwímbai-tantaakoni áwáumo ísáán-aai.
Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13

54 Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbó wéraina'o é'a sé'a aa'á tíníye síyana aa'á tíníye. 55 Fiyúndá to'mái tai'áína'o é'a sé'a aa'á káíníye síyana aa'á káíníye. 56 Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási pó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéintantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáiye.

Aaimó arupísemo íyan-aai.
Mátíyu 5:25-26

57 Ísu séna simátíménda-aai ísásuwe'a minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moórá-ampa'-aantemba koró. 58 Moórá-aai ísáaro. Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paápé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáási timíyasa

ándá-naumpa'a tinkánááwe. 59 Ímbo miyá íyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiye.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáíyawimo puwíyan-aai.

1 Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa sésa Káríri-marafaken-kwaasi tuwímbai Manikóntáfésa ísámai póímo tufú'maimo agáémba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páírati tuwímbai ti'máráísasa tínkamisasa pukáawe suwaná 2 Ísu séna minKárírífákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Kárírifakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. 3 Ímba miyá wéofo simátime'a súne. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Manikómpá té'o é'a kembiwíwárá'á puwónáawe. 4 Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákaraintafena pukáawewa wéseo. 5 Ímba miyá wéofo simátime'a súne. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Manikómpá té'o é'a kembiwíwárá'á puwónáawe Ísu siyáiye.

Taaigó ímba arambó iyáin-aai.

6 Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo wení ándá-arankisaufa'a arambó naan-táímá áwí'a fígi u'makáisana áruma wíkáísana arambá komaénae séna koawánaimba ímba iyáisana 7 minkísáúrá'ó
káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá íyáísa'a úmpo mintái ayáísuwaao. Maragóní anombá nasúwáífainifo ayáísuwaao sisaná 8 miwá séna
óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a
agamo'á maké'a 9 moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawe'á ínífo miyámó ímbo ína'a ayáísuwanaumne siyáiye Ísu siyáiye.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aai.

10 Moórá-kanaa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo
ísón-kanaara'a Ísu ámáán-daumpa'a iména aaí wésimatimuwana 11 moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana 12 Ísu mininínkombá awánéna séna enáí'a tai'áíno séna 13 ane'á ta'ótorowana minúwóíyáámbá arósááumba arupíse úwana koku'á íyáfasinena Manikón-áwí'a mósá marówana 14 Ísu saagon-kánáárá'á mininínkómbá asófankontafena ámáán-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'mórae-kanaa kísaumo máénka'a sí'a asófasinkainkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana 15 Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe. Saagaan-kánáárá'á kentí purumakawárá'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. 16 Mininínkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a 18 aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáárá'á faú'ankauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa 17 símaimo sáwí'o uwánkówi minááí isésa tigaemá uwaná kawe-kísáú wémauntafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aai.
Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32

18 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawáániyómpo maarán-ááí simátíména'a ísáaro. 19 Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iye. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kísaufa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiye.

20 Simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawáániyómpo maarán-ááí simátíména'a ísáaro. 21 Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráínda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáiye.

Kári'-ontagon-aai.
Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

22 Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana 23 moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawe'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna 24 tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba íyáféráaro. Simátime'a súne. Sáwífa'nanka íyáferanae sésa íyambanifo ímba kanaa'á íyáferanaawe. 25 Naankón-afowá íyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a 26 kentáási naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana 27 wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-ofo kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna 28 Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráína'a máápakembo awánáíyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tíyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. 29 Seyaafá'-áémpákén-kwáási Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. 30 Minkánáárá'á ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a
íyasa tínaaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáiye.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.
Mátíyu 23:37-39

31 Minkánáá ámáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná 32 Ísu séna Érotimba áwáífiyaamo in-áfá'-íyánkáán-kwáási kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáási asófatinkaunda-kisau káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. 33 Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena 34 Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae íyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba

tínkambae íyúwasa pukáawe. Kokórigo áráátombo ayóífá'ó tínkarenamo
káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo
tínaaemba wéuwasimewe. 35 Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá
ónááwe. Simátime'a súne. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo
sé'o Maníkó ai'máráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáíye
síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáiye.

14

Ísu aíyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-aai.

1 Moórá-kanaa saagon-kánáárá'á Ísu ámáán-kawaa-waasi óraa'-
waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-
kánáárá'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana
2 moóráwigo aíyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana
3 Ísu minkwáásígómbá awánéna ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-
kwáásíyé tísai ena séna saagaan-kánáárá'á kanaará áí'o in-kwáási
asófankanaumno súwasa 4 isésa ímba aaí suwaná minkwáásígómbá
áíkena kawe'á uwánkena séna énifo waaó súwana kóúwana 5 tísai
ena séna kempínkémbá kentí iyámpóíya'i kentí póráára'iyo maipímbó
kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáárá'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu
súwasa 6 minááí ímba kanaa'á
anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-aai.

7 Aaí ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo
tun-kwáási aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aai séna
8 moóráwigo séna aaremó to'waai on-tánómbá tamandaaó sína ímba
aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'o íyáákaraindawimo tínanamo
éna 9 táántaindawi entáféna séna íyáfasinenana maankwáásígó
maanká'á tamáíno sínana aigaé uwásuwe tínaaempa'a kumbéínone.
10 Énifo táántainamo tínaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo
weyáárika'o entáféna séna kesí waásiyo íyáfasine aifa'á imauwó sínamo
iménasa awánésa enáwí'a mósá maránááwe. 11 Óraa'-waasi úne síyawi
Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínifo kári'-waasi únemo síyawi Maníkó
miwí túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáiye.

12 Ísu simátimena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae
sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraaweení akúnéení waási
aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó
komandendá mindá ení tónkóní anondáán-iye. 13 Énifo óraa-tanombo
kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'o
urén-kwaasiye túgafitan-kwaasiye táántenasa tamandáíyambanifo 14 ení
tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawe'á ínana Maníkó
ení tónkón-ánóndáá amíníye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi
pukémpinkembo íyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíníye Ísu siyáiye.

Óraa-tanombo kauráin-aai.
Mátíyu 22:1-10

15 Minááí súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo
séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náíyawi tirunkó
aamoí íníye súwana 16 Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda

imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana 17 mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a tínana wení kísau-waasigomba ai'máráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá 18 miwí ímbo tíyan-aai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbo kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná 19 moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbo kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná 20 moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbo kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná 21 minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóíyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kafíkáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafáí úmai tí'mae tiyó séna ai'máráísana 22 minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o túnda ení naaúmpa'a paaí tu'ma'á wéraiye sisaná 23 wení óraako séna seyaafá'-wáásí kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafáí e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáiye. 24 Ísu séna simátime sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba

tésa wení tómbá ímba tamandánááwe Ísu minááí
waé'mai-aai siyáiye.

Imáyáa kawe'á urésa Ísu-ánaaembo arááíwaiyan-aai.
Mátíyu 10:37-38

25 Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna 26 kembó sirááíwaenae síyawi aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiye tuwaainíné iyámpóíye tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó íyamba uwófí'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. 27 Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááíwáémba uwófí'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. 28 Moórá-aai ísáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawi aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáíyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námbá ónááwe. 29-30 Ímbo toráumai awánaresamo mindámbó íyamba minóntámbá taí'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba ásawimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. 31 Moórá-aai ísáaro. Moórá tiyáífín-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá íyáákanaa ína íyáákanaao séna 32 ímba kanaa'á íyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. 33 Ísu minááí simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááíwaenae síyawi aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááíwaenaafo mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáiye.

Uwígón-ááí.
Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

34 Ísu simátimena séna uwímá kawe-tántáá'án-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. 35 Ayáántámba ímba agamopá'á maráíyana kawe'á ínífo úwoifa'a tuwánááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro
Ísu siyáiye.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.
Mátíyu 18:12-14

1 Taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá 2 ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná 3 Ísu minááí iséna waé'mai-aai séna 4 sipisípiya'o káráwiyowimo on-ááí ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisipiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna 5 aamoí éna áúwaata'maena 6 naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. 7 Simátime súne. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmaimo méraan-kwaasi kawe'-úmaimo méraamba tuwánésa aamoí owasá sáwí'a úmaimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Manikómpá'á tíyasa Manikóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoi wéowe Ísu siyáiye.

Óntambo áwiyokain-aai.

8 Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáisana moórá
áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawe'á uwámai saafá éna 9 awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí íyataao sisasá aamoí uráawe. 10 Simátime'a súne. Miyáumai sáwí'o úmaimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Manikómpá'á tíyasa Manikóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoi wéowe Ísu siyáiye.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-aai.

11 Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóíwáráwí méraisana 12 ánaaenkewi afowántáféna sénaení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana 13 ánaaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tiména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái 14 taí'ásuwaisana
óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena 15 mimbárafákén-kwáásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póíya'a káráwiyuwo sisaná 16 póíya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póíti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba ámé wana

17 ánaaemba kawe'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táína'a puwúnafaimpo'a 18 maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo 19 kentáfé kesááninkowe sénda uwófí'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna 20 mifá'á tuwéna témena aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena aínténa kotaparéna ifi'á wétaisana 21 ááninko séna kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófí'a óne sisaná 22 afowá minááí ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóíyáámbá kawe'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a 23 ánóíwara-purumaka-araa'a maimaé'a mátufu'mai aamoi-tánómbá kaufíyata wéneta aamoisá uwánkáano. 24 Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

25 Aamoí owaná aifakéwí kísaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-ááí taiséna 26 kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoiya wéoo sisaná 27 enáfá'a kawe'-úmai tiyáisana enafo séna ánóíwara-purumaka-araa'a tufú'mai kaúfóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná 28 minááí ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a íyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai íyáísana 29 afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-simena'a kesí waásise'a naráumne. 30 Enááninkoení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai taí'ásuwena tisá ánóíwara-purumaka-araa'a tufú'mai kau-améne sisaná 31 afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iye. 32 Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáiye Ísu siyáiye.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-aai.

1 Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aai ísáaro. Moóráwigo moparáwínkwárá'-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésaení moparáwínká'á ímba kawe'-úmai káráwiyaisanaení óntamba áwiyokaiye sewaná 2 miwá iséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-aufai agai-símína'aení kísaugoni áwáu awánaano sisaná 3 wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufí-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sísáféna sigaé ínífo 4 miyá é'a aasásói'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena 5 wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná 6 séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba áwitamai aménaumne sisaná miwá sénaení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná

7 moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono
sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá
séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agauwó sisaná
8 minááímó simbá óraakomba simámáwana iséna wení moparáwínká
sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawe'-ímáyááwárá'-wáásímó
ontembá miyá óne siyáiye. Marapá'-wáási kentí imáyáarakemba
ásawimai miyámó ondawí kawe'á íníye símai wémaefo sámo kain-
áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumai óraako wení
moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawe'-ímáyááwárá'-wáásímó
ontembá miyá óne siyáiye Ísu siyáiye.

9 Ísu simásuwena minááísáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí
óntantamba túwa'nai íyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo
tai'áíndara'a wíyómpa'o ésa iyíyan-kanaa wíyómpa'a minkwáási
tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. 10 Kári-tantaaka'a kawe'-úmaimo
káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawe'-úmai káráwiyonaawe.
Kári-tantaaka'a sáwí'a úmaimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a
úmai káráwiyonaawe. 11 Marapá-tántááká'ó ímbo kawe'-úmaimo
káráwiyaiyawimo éna Maníkó wíyómpaken-tantaa'a ímba tiména
káráwiyoro síníye. 12 Marapá'ó Manikómpákén-tántááká'ó ímbo kawe'-
úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wíyómpaken-tantaa'a ímba
tiména kendén-iye síníye. 13 Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásití kísau
wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba
ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau
kawe'-úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai
Manikóní kísaumo maé'o é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa
ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a
Manikóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáiye.

14 Ísu mináái súwasa ámáán-kawaa-waasi isésa óntantafesa aamoí
wéesa pósa Ísun-awíyáái uwaná 15 Ísu simátimena séna kembiwí waási
túranka'a kawe-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe
wésefo Maníkó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyaafá-tántáákón-áúmo
mósá máráán-tantaatafena Maníkó sáwísamban-iye wésiye Ísu siyáiye.

16 Ísu simátimena séna Mósese Manikóní ámáámbo simátímakain-
aaiye Manikón-aaimo simátímakaawimo agaimakáan-aaiye mindá
aambó usukáín-ááímó éna Yónimo nombó maitínkarainka'a mináái
tiyáiye. Káfé'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai
wésimatimemba pósa waási Manikómó kawáánipa'a tiyáántámba
fasi'ámaesa wéiyaferaawe. 17 Marawé wíyóne tai'áínífo Manikóní
ámáámba kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasí
waé'wae'a íníye.

18 Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máímba
umémbá wémaiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máímba
wewárá'á umémbá wémaiye Ísu siyáiye.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

19 Ísu séna moórá-aai ísáaro. Óntawaraˈ-waasigo ménа kaweˈ-únánkwátói sáwífaˈa makéna kawe-tómbá náma'nama'-isaná 20-21 moóráwigon-awiˈa Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraaˈ-namomba kaisaná méraisasa ayáí-tómbá amínana náíníye sésa óntawaraˈ-waasigoni ontaráˈá móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwáˈnaraiye. 22 Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi kunáiˈmaesa Émbaramumo kaweˈ-mápáˈó méraipaˈa móankaraawana óntawaraˈ-waasigo púwísasa utámakaawana 23 púwón-aempaˈo iyamó wégaipaˈa óraaˈ-aiˈa isaná ména mósá awánaimba némpaˈa Émbaramuwe Rásarasiyeˈa méraayana tuwánéna 24 aaemáífinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipaˈa óraa-siˈa isaˈá méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba aiˈmárénana kunkéna ayáámba nompí támai sinááfíyaˈa maráínana tasíyasi íno sisaná 25 Émbaramu séna kesááninko marapáˈó méraandaraˈa seyaafá-káwé-tántááˈá makáampo Rásarasi sáwíˈa úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwo. KáféˈA wemá kaweˈ-úmai méraifo embá áíˈo ipaˈá méraane. 26 Senda-ááíwáráˈá imáyáan-uwo. Afufumpimbá óraa-tunai wéraifo ímba wété ónááfo sisaná 27 óntawaraˈ-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó sénda-aaisafeˈa simáméˈúne. Rásarasimba aiˈmárénana kesifoní naaópaˈa 28 séfataase kesífárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-marupaˈo iyamó kaipaˈá tefó simátimino sisaná 29 Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aaiye aúfáífimbo agaimakáamba pósa toráumai isánááwe sisaná 30 kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinena kusimátiminasa sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpáˈá kónááwe sisaná 31 Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aaiye ímbo isésamo ésa pukáimpinkembo íyáfasinkaiwain-aai ímba isánááwe Émbaramu siyáiye Ísu siyáiye.

17

Sáwíˈo on-aai.
Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Mááka 9:42-48

1 Ísu wení kísau-waasisafena séna fíˈo-fiˈon-tantaaˈa waásifaˈa tínasa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karoˈ-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóíyasa karoˈó síyawifaˈa sáwí-meyamba tíníye. 2 Miwímó tinuwarampimbó óraaˈ-ontamba fáríˈwimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karoˈ-áái ímba simátímewasa kesááimo ísaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwíˈa owisinó. 3 Mindásafeˈa kentúraˈa káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwíˈo uwátinkaiyaˈo éˈa kembiwífáˈá mindásafe simátimiyasa sáwíˈa únemo síyaˈo éˈa ímba aneka'á imáyáa éˈa ifáˈá túwáaro. 4 Kentí waásigomo kembó sáwíˈo uwántínkáfaˈo iyésamo kempáˈó tésamo sáwíˈa únemo símae iyíyaˈo éˈa ímba aneka'á imáyáa éˈa ifáˈá túwáaro. Mimbórá-kánáámó afakaetéraˈo miyámó íyaˈo éˈa ímba imáyáa éˈa ifáˈá túwáaro Ísu siyáiye.

Ísumpaˈo timankúnkúmbo on-ááí.

5 Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa
entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta
simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámaisa méraano suwaná 6 Fasi'aénkó
séna moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma
wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmba
íyambo é'a óraa-taisafe sé'o taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó
síyanamo éna miyá íníye Ísu siyaíye.

Kísau-waasiti kísaugon-aai.

7 Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aai ísáaro. Kísau-
waasigomba ai'máráawana kísau wémaena kísaufakena'i póíya'o
káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo
síyamba 8 kafegafé úmai kawe'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a
nasúwáana ánaaemba ení tómbá agaimái náínone miyán-áái wésewe.
9 Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwíti kísau isasá miyá ombá
pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. 10 Miyáumai kembiwí miyá é'a
simátíméndantemba é'a tai'áíyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa
úndasa póta úwoi kentáási kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú
maimaé'a íyóro Ísu siyáiye.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwátínkarain-aai.

11 Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba Sáméríyaa-marawe Káríri-
marawe afufumpin-ámpá'á wéna 12 moórá-naopa'a kúwasa námombo
kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'o Ísumo túmba awánésa
13 aaemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkaao suwaná 14 Ísu
tuwánéna séna ámáán-kisau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa
tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá
túma kawe'á uwátinkowana 15 miwífínkémbá moóráwigo áúma kawe'ó
uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Manikón-áwí'a mósá
maréna 16 Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena súwi séna
minkwáási ímba Yúndaa-waasin-ifo Sáméríyaa-marafaken-kwaasigo
súwi súwana 17 Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawe'ó uwátinkaunda
afa'éíyain-kwaasi ímba kouwérááwana 18 kímborawigo fí'om-barafaken-
kwaasigo kouweréna Manikón-áwí'a mósá máráiye simásuwena
19 minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-iye sénda póna
enáú kawe'án-ifo waaó Ísu siyáiye.

Manikó wení waásimo kawáánin-aai.
Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41

20 Súwasa ámáán-kawaa-waasi Ísumba áísai esa sésa Manikó wení
waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tíníyo suwaná Ísu séna Manikó
wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo
21 Manikó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa
mifárá'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiye.

22 Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá
waási úranko kúmónda-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánáá
suwánánááwe. 23 Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa
fí'owi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'o é'a ímba érai'e sé'a
wété oro. 24 Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá
waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. 25 Misúnda-
aai ímba paápé uráinasa aifa'á káfé'o méraan-kwaasi tínaaemba

uwásinkesa sí'o índa-i'a uwásinkanaawe. 26 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmónda miyá ónááwe. 27 Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáási tínkamuwasa putásaraawe. 28 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómba 29 Róti Sóndómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwárá'á wíyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. 30 Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaápé ondará'á miyá ónááwe.

31 Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o tíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. 32 Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwárá'á kuména tufúwana pukáiye. 33 Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawe'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa ésa tirááímo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 34 Simátime'a súne. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáási mimbóráfá'á túmá wéreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíníye. 35 Minkánáá kae'-ínínkái tómbó wéto'mayaan-íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíníye. 36 Kae'-wáási kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba aiyáíníye Ísu súwasa 37 wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó sénda-aai nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaíyémó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai
paápé íníye Ísu siyáiye.

18

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaimo ísarain-aai.

1 Ísu séna aasiyaasí Maníkómpá'á inaí wésesa túwáafo séna waé'mai-aai simátimena séna 2 moórá-naopa'a aaimó ísáín-kwaasigo ména ímba Maníkón-áároi inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana 3 mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáín-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéofo aaí súwa'nai uwásinkaao sisaná 4 ayáátááka'a wenáái ímba ísarena ánaaemba imáyáa éna séna Maníkón-áároi ímba inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo 5 minínínkó kempá'ó timbá suwesaraí ifáímpó'a áwa'nai ónaumne siyáiye. 6 Fasi'aénkó simásuwena séna aaimó ísáí-sawi-waasigon-aai imáyáan-oro. 7 Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae íyómba túwáafo séna ímba ayáátááka'a úwoi ména miwí táái iséna 8 sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íníye. Ánaaemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a méraiyan-kwaasifinkemba kesááisafesa timankúnkúmba ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae íyómba túwáafo séna mináái siyáiye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-taai.

9 Tuwímbai kawe'-wáási úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'o uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-aai Ísu simátimena séna 10 kae'-wáásígórái moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo taakisi-óntámbó máín-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inaí séyae sésarai iyóyamba 11 ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi súne. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémbá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máín-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. 12 Aasiyaasi-sóndáárá'á kae-kae-kánáá ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éíyaimba maé'a moórá embá áma'mae'a wéiyune sisaná 13 taakisimó máín-kwaasigo moórá fa koku'á ména aigaé éna kífaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraifo arumbá uwásinkaao siyáiye. 14 Ísu minááí simátimena séna ísáaro. Maníkó taakisimó máíwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná ámáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráiye. Óraa'-waasi únemo síyawi Maníkó túwí'a múra tuwáínífo Maníkón-aísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáiye.

Ísu iyámpóímo ayááfúmbo tátínkarain-aai.
Mátíyu 19:13-15, Mááka 10:13-16

15 Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawe'á uwátinkainkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná 16 Ísu miníyámpóísáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáíyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóímó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyáráán-úmai wégawaanimba iyámpóímo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. 17 Érai'a simátime súne. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóíyaan-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawáánínáye Ísu siyáiye.

Óntawara'-waasigon-aai.
Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31

18 Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana 19 Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iye. 20 Maníkóní ámáámba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna ímba aare-úmémbán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáiye súwana 21 miwá séna minámáámbá kemá iyámpóíyakemba ísare'a kawe'á úmae wéiyune súwana 22 Ísu iséna séna kawe'á éma moórá-tantaa'a ímba kawe'á uráampoení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínanaení kawe'-méyámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone

súwana 23 mináái iséna sáwífaˈ-moparawimbo makóntafena óraaˈ-imayaa úwana arunkó sáwíˈa uráiye.

24 Arunkó sáwíˈa úwana Ísu awánéna séna sáwífaˈ-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipaˈo wíyamba umbaí táíníye. 25 Moórá-poigon-awiˈa káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaaˈá kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaa sáwífaˈ-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipaˈa kowisinó súwasa 26 mináái isésa áísai esa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipaˈa méranaao suwaná 27 Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónáafo Maníkó úwoi kanaaˈá wéiye súwana 28 Pítaa séna isaaó. Kentáási naaópaˈa tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana 29 Ísu séna éraiˈa simátime súne. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópaˈa tuwésa tuwaainíné tuwaaísáiye tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anondaa 30 marapáˈó méraankaˈo túwáán-tantaaˈa miyán-tántááˈá sáwífaˈa mémaesa ánaaen-kanaa aúíˈa úmai wíyómpaˈa maéˈmaeˈa ónááwe Ísu siyáiye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.
Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

31 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasi tíˈmaena moórá-aempaˈa tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopaˈa konanasá naaófáˈó Maníkón-aaimo simátímakowimo waási úrankon-aai agaimakáan-aai paápé íníye. 32 Kembá síˈmai fíˈonkaa-waasi timíyasa karaánááˈa sinkésa símai sáwíˈa uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa 33 súwiyonkuˈ-nésa sínkamiyaˈa púwónasa utámaraiyaˈa kaumbo-kánáá maisuwéˈa íyáfasinanaumne Ísu súwasa 34 wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó sésa minááígóní áwáumo aúpáˈó wérontafesa ímba ísámai kaweˈá ésa Yérúsaremu-naoˈ-ampaˈa kuráawe.

Ísu aúrambo kafíkówimba kaweˈó uwánkarain-aai.
Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

35 Ísu aampaˈó kúmba Yéríko-naoˈ-ewaaˈa kúwana moóráwigo aúrambo kafíkówi óntamba inaí símai maénae séna aanawáísáraˈa kumbéna wéinai séna 36 sáwífaˈ-waasimo tésamo kínkimbo sumbá iséna nááwiyaˈo súwasa 37 Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná 38 óraaka séna Ísuwo Téfítin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaao súwasa 39 aifaˈó tun-kwáási aaisambá aéésa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena anekaˈá óraaka séna Ísuwo Téfítin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaao súwana 40 Ísu aampaˈó wémomba wení ewaaˈá koíyáfasinena séna áíˈmae teró súwasa áíˈmaesa ewaaˈá tuwaná Ísu áísai ena séna 41 nóin-tantaara embá arááímo táínda-tantaaˈa uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kaweˈá uwásinkaao súwana 42 Ísu séna kentáfé kanaaˈá súwaˈnai índawin-iye sémpo aúramba kaweˈá íno súwana 43 minúwóíyáámbá aúramba kaweˈ-úmai awánéna Ísumba arááíwaˈmae wéwena Maníkón-áwíˈa mósá marówasa sáwífaˈ-waasi awánésa Maníkón-áwíˈa mósá makáawe.

19

Sákíyasin-aai.

1 Maníkón-áwí'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna
kúmba 2 moóráwigon-awi'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti
óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna 3 Ísumba awánánae séna
úmba sáwífa'-waasi fáítukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á
awánéna 4 maanámpá'á tíníye séna minkwáási tínaaempakemba
aifa'á íyáákena moórá-taifa'a íyátena mérowana 5 Ísu mintáígóní
áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyoení naaúmpa'a
kónaumpo minúwóíyáámbá marapá'á kumuwó súwana 6 aamoí
uwásuwena minúwóíyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena
wení naaúmpa'a kúwasa 7 minkwáásísómbá awánésa tirunkó sáwí'a
úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná 8 Sákíyasi
wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo
kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi
timé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda
pó'a éíyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana 9 Ísu séna
káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawe'-ámpá'á métinkaumne.
Émbaramun-aísaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. 10 Kemá waási
úranko kumpaápé uráundawi enkáán-kwáási saafá úmai sáwí'o úmaimo
méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáandasafe'a kunkáumne Ísu
siyáiye.

Siyáánkai-waasi-taai.

11 Miná́ái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o
kun-kwáási imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba
kárika'a paápé íníye suntáféna waé'mai-aai simátimena 12 séna moóráoraakon-aai ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai
onasamó kanaán-iyemo síya'o é'a kesí waásiya'a takáráwiyonae séna
13 wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba
kae-táémo kae-táémo'a tiména séna koméraana'a minóntánkákémbá
kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóísasa
14 wenamáára tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátime sé'a
kentáárá'á ímba takáráwiyiniye kosimátíméro sewasá kuráawe. 15 Énifo
minóráákómbá káráwiyi-kisau ámáwana kouweré téna ááémo óntambo
tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba
nóraumai-ontana maiyáao sisaná 16 aifa'ó ámakaiwai téna séna
óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táémo'a
maiyáumne sisaná 17 óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Káritantaaka'a kawe'-úmai káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo
sisaná 18 moórá-kisau-waasigo téna séna óraakoo símakaandaontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne
sisaná 19 énifo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná 20 moórá-
kisau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafímbá
mú'múmai aúpá'á makáumpo máínone. 21 Emá fasi'aén-kwáási éma
ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kísaufaken-tomba
wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máínone
sisaná 22 óraako séna sáwí-kisau-waasigo ónda pó'a kentáfémo
séndantemba aaí simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáási éma
ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kísaufaken-tomba

wénaane sémpo 23 kesí óntamba seyaafáˈ-wáásítí óntambo máráán-daumpaˈo makáandarakaa tiyéˈa kesí óntankwara aˈwáá-ontankwaraˈa máúsino séna 24 méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyéˈa kae-táémoˈ-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá 25 miwí sésa ímbanifo kae-táémoˈ-ontamba éˈa tokáiye sewaná 26 óraako séna simátime súne. Sáwífa-tantaakaˈo kaweˈ-úmaimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaaˈa tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kaweˈ-úmaimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaaˈa máénaˈa 27 kesí namuro-wáásí kentáárá'á ímba káráwinone siyáawi tíˈmaeˈa kempá'á tiyéˈa tínkamiyasa

púwóro siyáiye Ísu siyáiye.

Ísu Yérúsaremufaˈo kuráin-aai.
Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19

28 Ísu minááí simátimena aifaˈá Yérúsaremu-naoˈ-ampaˈo kúmba 29 Órífi-omapaˈ-ewaaˈ-naokai moórá Pétífasi-naoˈa úwana moórá Pétáni-naoˈa úwana minkáéˈ-náoˈ-ewaaˈa wéna wení kísau-waasiyai kaeˈá mátiˈmarena séna 30 epín-dáópaˈa kurékai moórá-poigon-awiˈa tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá awátuwekai áíˈmae tekaiyó. 31 Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayááˈmaeˈa kónae siyé simámékaiyo súwasarai 32 kuyaná súntemba mimpói mérowasarai koawánésarai 33 ándá koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéawaaeyo súwasarai 34 mindárai sésarai óraako ayááˈmaena wínkwae simásuwesarai 35 áíˈmaesarai Ísumpaˈa tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói fauˈmai mimpóígón-arósááunkaˈa wandaaí uwíˈmárówana Ísumba ayááˈmae wéguwasa 36 sáwífaˈ-waasi mésa óraaˈ-waasin-iye sésa paákákén-únánkwátói fauˈmai aampaˈá uwíˈmaˈmae wéguwana minúnánkwátóiyaˈa auwétamaena wéwena 37 Órífi-omapaken-ampaˈo kumúmba Yérúsaremu-naoˈ-ewaaˈa kúwasa Ísumba sáwífaˈ-waasi arááíwaˈmae wéwesa aamoí ésa fíˈo-fiˈon-kisau kawe-kísáú maúmba awánontafesa Manikón-áwíˈa mósá marésa óraakaˈ-oraakaˈa sésa 38 Fasiˈaénkó aiˈmáráísana kunkáiwaimba Manikó minkáwáágómbá kaweˈá wéuwankaiye. Manikó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwíˈa óraaˈa wéiye óraakaˈa suwasá 39 misáwífáˈ-wáásífínkémbá tuwímbai ámáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwaˈmae wénon-kwaasisafe sé aséráaro siyó suwaná 40 Ísu séna simátime súne. Miwí ímba aaimó senkakaa maanóntánkó kentáfénawe séna aaí sisinó Ísu siyáiye.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aai.
41 Ísu Yérúsaremu-naoˈ-ewaaˈa wéna awánéna waási tífiˈa téna séna 42 aáno úmaimo máéwini áwáu ímba ísámai kaweˈá uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káféˈa ímba kanaaˈá wéisaawe. 43 Kentí namuro-wáásí tésa kentí naaópaˈa taúkúresa maramá uˈmái ontafímbá agariˈá tásuwesa 44 kentí aare-iyámpóíwaraˈa tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Manikó kaweˈ-ámpáˈá métinkanae séna tisaˈá tínaaemba uwánkáámba pósa kentí namuro-wáásí tésa miyá ónááwe Ísu siyáiye.

Ísu óraaˈ-amaan-daumpaˈo iyáin-aai.
Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

45 Ísu minááí simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó un-kwáási iti'mátuwena 46 simátimena séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iye agaimaréna siyáiye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiye.

47 Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aai suwasá 48 úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aai ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

Nááwawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aai.
Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33

1 Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraa'-waasiye tésa 2 sésa nááwawa ai'máráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná 3 Ísu séna aifa'á moórá-aai tísai ona'á simásíméro. 4 Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa 5 miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. 6 Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiye wésemba pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. 7 Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná 8 Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aai ímba simátimenaumne Ísu siyáiye.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.
Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12

9 Ísu waé'mai-aai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyaawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana 10 arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí
ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'máráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana 11 aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana 12 aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá ta'óto'mai tufú'máráawana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóísana 13 aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'máráanana wínasa wenáái isánááwe séna ai'máráísana tisasá 14 minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa 15 ta'óto'mai ándá-aran-kisaufakemba famétuwesa tufúwówana pukáiye. Ísu minááí simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye.

16 Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí
kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-
oro suwaná 17 Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro
séna Maníkón-aai aúfáífimba maarán-áái agaimaréna séna
óntan-dambo on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa
maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiye
agaimaréna siyáimba minááísáfé'a imáyáan-oro. 18 Wíyamba
minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai
sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa 19 óraa'-amaan-kisau-waasiye
ámáámbo sun-kwáásíyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai
tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

Taakisi-ááísáfésamo áísai uráan-aai.
Mátíyu 22:15-22, Mááka 12:13-17

20 Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa
sésa Ísun-aaimo ísáán-kwaasimo ontembá té'a áísai íyana sáwí-
aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa
ti'márówasa Ísumpa'a tésa 21 sésa óraakoo érai'-aai wése waási táároi
ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó
faiyá'mai-aai ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aai arupíse úmai
simátimendasa ísaraumne. 22 Emá nóran-imayaawa ónó. Kanaasááwá
taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno.
Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási ámáána taraisónaum íntaawa
taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná 23 Ísu miwíti
imáyáa iséna séna 24 moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa
maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a
wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye
suwaná 25 Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé
Maníkómbá áméro súwasa 26 mináái ísówana táá'a úwasa ímba aaí
siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-aai súwasa pósa ímba aaí
sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aai.
Mátíyu 22:23-33, Mááka 12:18-27

27 Ímba ta'ótórówasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba
ímba íyáfasinanaawe sun-kwáási pósa Ísumpa'a tésa 28 sésa óraakoo
naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo
ma'ánkáímba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e
séna iyámpói ma'ankáíníye siyáiye. 29 Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa
afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo
ma'ánkáímba púwísana 30 wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói
ímbo ma'ánkáímba púwísana 31 wenánaaenkewi ware'á maimakéna
iyámpói ímbo ma'ánkáímba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi
putásaawana 32 minínínkó ánaaemba pukáiye simámesa 33 Ísumba
áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-
kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíníyo
suwaná 34 Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waaí
maíyasa tiyáámúmba to'waaí ésa wéowe. 35 Maníkó táántena
séna pukémpinkemba íyáfasine'a wíyómpa'a iménaawe siyáimba
minínínákwá'á wíyómpa'o iméraiyamba aaré ímba maíyasa waaí ímba
maíyamba ónááwe. 36 Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o mésamo

ímbo púwóntemba minkwáási miyá ésa ímba aneka'á puwónáawe. Pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. 37 Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósese minááísáféna agaimakáiye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintáí káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwíti Maníkó úne siyáiye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáási é'a púwúwasa utaráambanifo 38 minááí siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa 39 ámáámbo sun-kwáási sésa óraakoo kawe'-áái simásímakaane suwaná 40 Ísun-aaigo táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.
Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37

41 Ímba áísai uwaná Ísu séna Káráísiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iye wésefo 42 naaófá'á Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfíti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á 43 mara'-ména'a ení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánáawe Maníkómó siyáin-aai Téfíti siyáiye. 44 Miyáumai Téfíti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iye Ísu súmba Káráísiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iye.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-aai.
Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54

45 Sáwífa'-waasi minááí ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna 46 ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáási ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáási ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a iméśa tanómbo kaúfópa'o ombá kawe'-áémpá'á mésa kawe-tómbá wénaawe. 47 Minkwáási keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inaí wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénáawe Ísu siyáiye.

21

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.
Mááka 12:41-44

1 Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómba óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana 2 moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyáráámbá tuwómba Ísu awánéna 3 wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime súne. Minkétó'-ínínkómó túwáín-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. 4 Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáímba póna ónta-iyaimba méíniye Ísu siyáiye.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.
Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

5 Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawe'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá ámakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata

awánéta aamoisá úne suwaná 6 Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaantantaaˈa seyaafá tawísísuwesa seyaafáˈ-óntánkwáráˈé tawísísuwanaawe Ísu siyáiye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.
Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13

7 Ísu minááí súwasa áísai esa sésa óraakoo emó sénda nóinkanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánkáˈá Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná 8 Ísu séna karoˈ-ááí iséˈa éraiˈe sefó káráwiyoro. Sáwífaˈ-waasi tésa kesúwíˈa máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai únda póna minkánáá ampáánkáˈá tíníye sénááwe. Miyán-ááí síyawi ímba tirááíwáéro. 9 Tíyááwemo síyanaai némpakenaˈi ewaakénáˈi isáíyana ímba tááˈa íno. Miyán-kánáámó tínda mindá ímba seyaafá-tántááˈó taiˈáínda-waameˈan-iye. 10 Fíˈofiˈon-aempaˈ-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórákawaa-waasigoni amááraasafena íyáfasine tíyáaromo sínasa íyáfasinesa tiyánááwe. 11 Fíˈo-fiˈom-barafaˈa óraaˈ-mari táíníye. Fíˈo-fiˈom-barafaˈa aawaí táíníye. Sáwífaˈ-waasi tíˈa íníye. Wíyómpaˈa fíˈo-fiˈon-tantaaˈa paápé ínaˈa awáné táátafeˈa ónááwe. 12 Mintántááˈó ímbo paápé ínasa kembiwí taˈótoˈmai sáwíˈa uwátinkesa ámáán-daumpaˈa kawáá-wáási aaifimbá maitinkésa ándáfaˈa mótinkanaawe. Kentáféˈo fasiˈámaimo méraiyantafesa taˈótoˈmai óraaˈ-waasifaˈe kámáni-kawaa-waasifaˈe mótinkesa aaí simátinkaiyaˈa 13 minórááˈ-wáási kesáái simátimenaawe. 14 Aaimó simátínkénkaˈa nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraaˈa íyana tirunkó umbaí táíno. 15 Minkánáá kaweˈ-ímáyáá timéˈa aaí tááka tínkáanaˈa síyasa kentí namuro-wáási ímba kanaaˈá kentáái taraisésa íyáákanaawe.

16 Kentinófoiye kentífáˈawaawiye kentimááraawe kentí waásiye tíˈmaesa óraaˈ-waasiyaˈa iyésa aaí simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiyaˈa puwónááwe. 17 Kentáfé fasiˈámaimo méraiyantafesa seyaafáˈnánká tíyámba uwátinkanaawe. 18 Miyá ésa ímba timambá tínkambai taiˈánááwe. 19 Fasiˈámaimo méˈo éˈa kaweˈúmai méranaawe Ísu siyáiye.

Sáwí-kanaagon-aai.
Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

20 Ísu minááí simátimena séna Yérúsaremu-naopaˈa namuro-wáási taúkúmaraiya séˈa seyaafá-tántááˈá tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. 21 Yúndiyaa-marafaˈo méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópaˈo méraiyan-kwaasi mindáópaˈa tuwésa wété ónááwe. Kísaufaˈo méraiyan-kwaasi ímba naaópaˈa iyónááwe. 22 Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba timínana Maníkón-aai aúfáífinkenaai paápé íníye. 23 Tímúkaˈ-inine káféˈ-iyampoiwaraˈ-inine minkánáá sáwíˈa ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraaˈumbai táíníye. 24 Fíˈom-barafakewi tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tíˈmaesa fíˈo-fiˈon-kwaasiti marafáˈá mótinkesa fíˈonkaawaasi Yérúsaremu-naopaˈa káráwiyesa sáwíˈa íyana Maníkó séna kentí kanaa taíˈáiye síníye Ísu siyáiye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.
Mátiyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

25 Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wíyónka'e oká'é fí'o-fi'on-
tantaa'a paápé íniye. Marapá'á fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó
umbaí táíniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási
inkaisónááwe. 26 Wíyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyo
sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe.
27 Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwara sámo kainkwárá'á ainánká
kúmóna'a suwánánááwe. 28 Kemó súnda-tantaa'a áwáu ómbarena
paápé ína'a mósá awánánááwe. Maníkó kawe'-ámpá'á métinkainda-
kanaa kárika'o tínda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiye.

29 Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki
mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. 30 Asáómó agaínda awáné
sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíniye sénááwe. 31 Miyámó intembá
kemó súnda-tantaa'a ína'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba
kárika'a tíniye sénááwe. 32 Érai'a simátime súne. Káfé'o méraan-
kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnda-tantaa'a paápé íniye.
33 Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda
úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiye.

34 Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwóí'o on-dómbá
né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínifo. Miyá é'o
é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. 35 Kífo'o
aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa imbó tafááfíntemba fí'o-fi'om-
barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainifo 36 káráwiyoro. Inaí
símae wéiyiyana kemó súnda-tantaa'a kempá'ó tína'o é'a fasi'ámai mé'a
waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiye.

37 Minkánááfímbá aasiyaasi-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména
wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máápa'a kumbéna Órífi-
omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa 38 sáwífa'-waasi aafáyáara'a
ááéma Ísun-aai isánae sésa
óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyáawe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.
Mátiyu 26:1-5,14-16, Mááka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

1 Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo
í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a
túwasa 2 óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Ísumbo
tufíyan-aai suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímba aforatá
ta'ótoranaumne siyáawe.

3 Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti éna
waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana 4 óraa'-
amaan-kisau-waasifa'e ámáán-daka'o káráwirowifa'e wéna séna
túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa 5 isésa aamoí ésa sésa
miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná 6 Yúndasi ewé

séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena
úmae kuráiye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.
Mátíyu 26:17-25, Mááka 14:12-21, Yóni 13:21-30

7 Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa
túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a
8 Ísu Pítaante Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá
kowégaufiyata komandaanó súwasarai 9 mindárai sésarai nááfara
kogaufóyauyo suyaná 10 Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana
moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. Wemó
naaúmpa'o iyíndafa'o 11 naankón-afowámó mérainakai kosimámekai
óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo
í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. 12 Wemá afófumayaa'-
nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a
mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á
kausínkáakaiyo súwasarai 13 mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a
wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba
kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 26:26-30, Mááka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

14 Tanómbo náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó
náíyapa'a komérowana 15 Ísu simátimena séna kárika'a sí'o índa-i'a
uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma tíyótaimo í-tánómbá kem-
biwísé'a nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáá paápé imbá
póta nánaumne. 16 Simátime súne. Marapá'á maantánómbá ímba
aneka'á nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóní
áwáuma afora'á wéraina'a nánaumne séna 17 ándá-aran-dombo wéron-
anafeumba maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora
úmai naaró. 18 Simátime súne. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo
Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a aneka'á nánaumne séna
19 péréti maisoréna Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tiména séna
mindá kesún-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesú tuwánáúmne. Miyáumai
kentáfé'a imáyáa é'a námae íyóro súwasa 20 tómbá násúwówana
ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna pérétimo timúntemba
miyáumai ándá-aran-domba tiména séna mindá kesí naaén-iye kesí
naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'a kááísamai
méraiwae séna mináú-áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a
imáyáa é'a námae íyóro.

21 Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá
wénaiye. 22 Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwíníyemo
siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-
meyamba máíniye Ísu súwasa 23 wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa
miyá ínísanawa síyó siyáawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.

24 Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa
wéiyaakaiyo suwaná 25 Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá íyáákamai
fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáási

óraaˈ-waasi kaweˈá wéowe siyáawe. 26 Kembiwí miyáumaimo óraaˈ-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraaˈo ménae síyawi seyaafáˈ-wáásíti kísau túwaˈnai oro. Íyáákanaemo síyawi fíˈowiti wayóˈá maénááwe. 27 Marapáˈ-wáásífínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraaˈ-waasin-ifo kúfuˈo uwámíwai káriˈ-waasi imbánifo kemá kentí óraako ímba miyá éˈa kentí wayókóráámbá wéune.

28 Miyá únaˈa kembó sáwíˈo uwásínkáanka kesáˈa méˈa ímba síyukaawe. 29 Kesifo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáféˈa miyán-ááí simátimenaumne. 30 Waási kawáámó ondaráˈá méˈa tómbá wéneˈa kawáámó ondaráˈá méˈa Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáásí-taai iséˈa
tuwínkaaˈa ónááwe Ísu siyáiye.

Pítaa ánaaeniˈa uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38

31 Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owáí toˈmáímo tufimpí owanamó arúˈó marapá kúmísasamo anónkaˈo mósá máéntemba kawe-tántááˈá mósá maéˈa sáwí-tantaaˈa úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sínaˈa 32 mindásafe Manikómpáˈá inaí séˈa kesáˈo kááísamaimo méraanda siyuwáánafo séˈa inaí siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasiˈátinkaao Ísu súwana 33 Pítaa séna Fasiˈaénkóo ándáfaˈo áíˈmae wíyaˈo éˈa kesáˈa kóyauye. Tufuwíyamo puwínaˈo éˈa kesáˈa puwóyauye Pítaa súwana 34 Ísu séna Pítaao simáme súne. Káféˈa kokórigo ímbo áái siyáindaraˈa emá kaumbo-íkáˈá kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiye.

35 Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma tiˈmaré séˈa óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maéˈa tón-únámbá ímba maimaé wéˈa tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááéma séˈa tiˈmákaunda moórá-tantaatafeˈa aáfáán-tukáanaˈiyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná 36 Ísu séna káféˈa óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáéˈa ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fíˈowi timésa óntamba maiyésa paepáéˈa méyánuresa koró. 37 Simátime súne. Naaófáˈá Manikón-aai aúfáífimba Áísáya agaimaréna séna
áíˈmaesa sáwíˈa uráan-kwaasimo
mépaˈa móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna
paápé íníye Ísu súwasa 38 wení kísau-waasi sésa Fasiˈaénkóo kae-páépáéˈa makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba ísóntafena séna éˈaniye
Ísu siyáiye.

Ísu Kétésémánifaˈa inaimó siyáin-aai.
Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

39 Ísu simátimena máápaˈa kuména Órífi-omapaˈa imaéˈmae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááíwaˈmaesa 40 íyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempáˈá sifáínifo Manikómpá

inaí seró séna 41 tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inaifínkémbá 42 séna kesifóo emó kanaán-iye sémo e maanúmbáí-tántáá'ó kempá'ó tínda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifoení imáyáa arááíwáéno súwana 43 Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi paápé éna fasi'ánkowana 44 arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inaí fasi'ámai súwana umu'náámba naaeráámbá marapá'á kumúwana 45 inaí simásuwena íyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbaí tówasa tún-kwaigurówana 46 tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba íyáfasine'a inaí seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sifáínifo Maníkómpá'á inaí seró Ísu siyáiye.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.
Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

47 Ísu minááí wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi misáwífá'-wáásífímbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna 48 aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa 49 Ísuwe'o mérowi moórá-tantaa'o paápé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná 50 Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana 51 Ísu étuwaao séna minkwáásígón-ááka'a ta'ótorena áá'a kawe'á uwánkaraiye.

52 Kawe'á uwánkowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-dankakawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. 53 Sáwífakanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'o méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá íyáákaisa'a kembá ta'ótórááwe Ísu siyáiye.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27

54 Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'o témomba 55 mindánkóní naamaáífa iyamá agaimarésa mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana 56 iyamó wégonka'a moórá-kisau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígó wesé'o máíwain-iye súwana 57 Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana 58 kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana 59 kárika'a moórawigo Pítaantafena óraaka séna érai'a súne. Kárírifakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iye súwana 60 Pítaa séna emó sénda-aai ímba isáúmne súwana kokórigo ááí súwana 61 Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'o kokórigo ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a minááí ááka'-maréna 62 máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiye.

Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.
Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65

63 Pítaa ifi'á tówasa Ísunka'o káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa
64 aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé
Maníkómó íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái
simásimiyo wésesa 65 fí'o-fi'on-aai símai
sáwí'a uwánkaraawe.

Ámáán-oraa'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aai.
Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24

66 Aafáúmó íyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-
kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé túwaandu urówasa Ísumba
áí'maesa íyúwasa 67 sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai
simásimiyo suwaná séna simátíména'o é'a ímba kawe'-úmai isánááwe.
68 Moórá-aaimo tísai ona'ó é'a ímba simásimenaawe. 69 Kemá waási
úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iménaumne
súwasa 70 seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó
suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa 71 miwí sésa wesáféna sifó
minááísáféta aaifintá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda
póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38

1 Minááísáfésa misáwífá'á íyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-
kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a wésa 2 aaí simánkesa sésa
minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-ááí simátimena miwítí imáyáa símai
sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba
áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó
íyáfasisinkaraiwai úne siyáiye suwaná 3 Páírati Ísumba áísai ena séna
Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwana
4 Páírati óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna
minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa 5 óraaka sésa
Káríri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-
aempa'a taména miyá wéiye siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aai.

6 Suwaná Páírati minááí iséna séna Káríri-aempakewiya'iyo súwasa
7 ewé mináémpákéwín-iye suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-
káwáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'máráanana
wempá'á wínana wemá isáíníye Páírati simásuwena ai'marówasa
áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. 8 Ayáátááka'a Éroti Ísuntafesamo
sun-ááí iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a
awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna
9 fí'o-fi'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaimó súmba úwoi
mérowasa 10 óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé mésa
Ísumbo simánkón-aai óraaka suwasá 11 Érotiye wení i-wáásíyé Ísumba
símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátói
uwánkesa áí'maesa Páíratimpa'a aneká kuráawe. 12 Ááéma Érotiye

Páíratiye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawe'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páíratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufíyana puwínomo siyáin-aai.
Mátíyu 27:15-26, Mááka 15:6-15, Yóni 18:39–19:16

13 Kuwaná Páírati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena 14 séna minkwáási kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áísai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímba wéraisa'a awánáúmne. 15 Érotiye áísai úyamba minááígóní áwáu saafá uwááekai úyana ai'máráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo 16 i-wáási senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa 17 Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páírati minkwáási faú'ankowana miwífá'á kúwana Páírati séna Ísumba faú'ankanae súwasa 18 seyaafá'-wáási óraaka sésa ímbanifo tufíyana puwínifo Párápásimba faú'ankaao siyáawe. 19 Ááéma tuwímbai kámáni-waasiye tíyómba moóráwigon-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarowasa sésa Párápásimba faú'ankaao suwaná 20 Páírati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo 21 óraaka'-oraaka sésa aaraa-táíyá'á tufíyana puwíno suwaná 22 Páírati aneka'á séna nóra-sawira uráiyo. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáási senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa 23 óraaka sésa aaraa-táíyá'á tufíyana puwíno símae íyún-aaigo Páíratin-aaigomba íyáákowana 24 Páírati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna 25 moóráwigomba faú'ankena kámáni-waasi tíyómbo moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkarowaimba táántowaimba Páírati faú'ankena aaraa-táíyá'á tufíyana puwíníye-imayaa untáféna Ísumba i-wáási tímakaiye.

Ísumba aaraa-táíyá'ó tufúkáan-aai.
Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Yóni 19:17-27

26 Timúwasa i-wáási Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáírini-naopakewin-awi'a Sáímoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáási ta'ótoresa Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná miyá úwasa 27 sáwífa'-waasi Ísumba arááíwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifi'á támaesa arááíwa'mae kuwaná 28 Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímba kesífi'o tembá kentí iyámpóísafe'e kesáfé-ífí'á taaró. 29 Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tínda age-íníné ímbo iyámpóímo matinkésamo náámbo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-íyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénááwe. 30 Minkánáámó tínda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááéma pukónáífo faiwí'mae kufaráátaao sénááwe. 31 Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafo kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawi'a uwátinkanaawe Ísu siyáiye.

32 Ísu súwasa kae'-wáási sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonae sésa tí'maesa 33 mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba aaraa-táíyá'á tufusésa

séfasefa'-arausampa'a kae'-wáási aaraa-táíyá'á tufúsúmarowana
34 Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o
uwásínkáámba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tímínda sáwí-imayaa
maitiyuwaaó súwasa i-wáási sésa wení unáánkwátói maénae sésa
ááfé tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíníye sésa miyá uwasá
35 waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a
ankésa sésa fí'owi túwa'nai ena Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo
énamo éna wesáféna wenáú áwa'nai íníye suwasá 36 i-wáásíyé
karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa
naaó. 37 Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá 38 ááéma aúfái agaimakésa sésa
Yúndaa-waasiti kawáágón-iye sésa agaimái Ísun-a'nónká-táíyá'á mósá
makáawe.

39 Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-
kwaasigorai moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó
íyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwárá'á súwa'nai
uwo súwana 40 moóráwigo

séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra

miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo áméntemba kenkáíwárá'á
miyá wéowe. 41 Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba
wéamefo keráí sáwí'o uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe séna
42 Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwárá'á
uwo súwana 43 Ísu séna érai'a simáme súne. Káfé'a kesé'a kawe'-mápá'á
iméínone Ísu siyáiye.

Ísumo pukáin-aai.
Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Yóni 19:28-30

44 Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a
túnkúmba 45 óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba
tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba
wi'marówana 46 Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba
to'maráúmne simásuwena puwúwana 47 i-wáásítí kawáágó Ísumo
puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-
waasin-iye súwasa 48 sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu
urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánésa tirunkó umbaí tówasa miwítí
naaópa'a wété uwasá 49 Ísuwe'o nún-kwaasiye Káríri-aemapakemba
Ísumba arááíwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyón-inine nénka'a tamésa
seyaafá-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.
Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Yóni 19:38-42

50-51 Awánowana moóráwigon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a
Árímátíyaa-naopakewi kawe'-wáási arupíse úmaimo mérowi Maníkó
wení waási kawáánínye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae
sun-kwáási tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá 52 Páíratimpa'a
téna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana ewé súwana 53 Ísun-áúma
aaraa-táíyákémbá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna

waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena 54 tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá kárika'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa 55 Kárírifakembo Ísumbo arááíwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááíwa'mae tésa Ísumbo utámárómba taawánésa 56 tauwerésa áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana ámáámbo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.
Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

1 Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmó íyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa 2 awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa 3 minóntán-aifa'o íyúmba Fasi'aénkó Ísun-áúma ímba wérowasa awánésa 4 óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásíyái túgáyáagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa 5-6 táátafesa ésa kífaiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo íyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Kárírifa'a úwoimo méronka'a simátímakain-aai imáyáan-oro. 7 Maará siyáiye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne siyáiye suyasá 8 isésa simátímakain-aai tááka'a marésa 9 minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye mináái kosimátimesa 10 minínímbá moórá Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máríyaa úwana moórá araámáó Yémísin-anówa úwana moórá Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátímúwasa 11 isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo 12 Pítaa íyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogífaena awánómba ampantasámbó kárá'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráiye.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.
Mááka 16:12-13

13 Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyáaye. Mindáópa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai 14 Ísumbo éwiyon-aai símaesarai wéguyana 15 Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai 16 awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awíyéraaseraamba uyaná 17 Ísu séna nóin-aaiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai 18 moóráwigon-awi'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ína awánaraano áísai ena súwana 19 Ísu séna nóina'iyo súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-aai siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. 20 Kentáási óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba ámáwana ewé sisasá aaraa-táíyá'á

tufúwówana pukáiye. 21 Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáási kawáá-í'a éna Rómu-kamani-waasi íyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiye. Moórá-aaiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáiye. 22 Tuwímbai-inimbo simásímén-aaisa sáátafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utaráapa'o kombá 23 wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wíyómpakendarai tuwánáúnasarai sésarai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séye tasewatá 24 kentááfínkémbá tuwímbai utámakaapa koawánaawana minínímbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná 25 Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. 26 Maníkó íyáfasinankaraiwaimba áí'o índa-i'a uwánkaiyambanifo sámo kain-áémpá'á iméíniye miyámbiyan-aai Maníkó siyáiye. 27 Maníkón-aai aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aaigoni áwáu simátímakaiye. Minááí Mósese agaimaréna siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiwara'a simátímakaiye.

28 Simátimuwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákowasarai 29 mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména 30 tómbá náíyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai 31 awánésarai Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasarai 32 sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aai aúfáífinkemba simásímísanarai sirunkó óraa'-aamoin-iye siyááye.

33 Minááí simásuwesarai íyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremunaopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa 34 miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba íyáfasinena Sáímonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasaráí 35 mindárai aampa'ó kuyanááí simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.
Mátíyu 28:16-20, Mááka 16:14-18, Yóni 20:19-23

36 Minááí suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa 37 inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná 38 Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó íyamba 39 siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-iye seró. Waántá-waasi ama'wárá ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'á ta'ótóráaro 40 Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa 41 óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iye sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai ena súwasa 42 agaimakóm-bofaa'a ámúwana 43 maimái túranka'a naráiye.

44 Násuwena simátimena séna kesé'o úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósese agaimaréna siyáin-aaiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aaiye imá agaimarésa siyáan-aaiye érai'a paápé íníye simátímakaumne. 45 Maníkón-aai aúfáífinkemba kawe'-úmaimo isáíyantafena miwítí imáyáa kawe'á uwátínkaraiye. 46 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó

íyáfasinankaraiwaimba áíˈo índa-iˈa uwánkaiyana puwíndanifo kaumbokánáá maisuwéna íyáfasinainasa 47 wení fasiˈaénkwáráˈá mésa aifaˈá Yérúsaremu-naopaˈa simátimesa minkákémbá fíˈo-fiˈom-barafakenkwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwéˈa Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye agaimaréna siyáiye. 48 Awánaan-aai simátímaˈmae koró. 49 Kesifo óraakaˈa séna tíméndawimba aiˈmáráanana kembiwíséˈa kumbéíniye. Yérúsaremunaopaˈa méraiyana kempímbá kumbéna wíyómpake-fasiˈaemba timínaˈa awánaan-aai simátímaˈmae koró Ísu siyáiye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.
Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

50 Simásuwena Ísu tíˈmaena Yérúsaremufaˈa tuwéna Pétáni-naoˈewaaˈa koména ayáántamba aasumíˈa uwátínkaraiye. 51 Uwátinkowana Maníkó aiyówana wíyómpaˈa iyúwasa 52 Ísun-imayaa ésa áwíˈa mósá marésa tirunkó óraaˈ-aamoi úwasa kouwerésa Yérúsaremu-naopaˈa tésa 53 aasiyaasi-kánáá óraaˈ-amaan-daumpaˈa iyésa Maníkón-áwíˈa mósá makáawe.

Rúku kemó súnda-aai taíˈáiye.

Yóni

Ísu wíyómpaˈa iyówana kaumbo-wáái-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aai agaimakái. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awiˈa Yóni séna Ísun-aaisafesa éraiˈe síwae séna maarán-áái agaimakáiye. Maníkón-ímáyáámá aráátimindawi marapáˈá maˈánkaraimba wemá Ísun-iye. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-iye siyái. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago taˈótokaimpinkemba awásiyukaiwain-iye síyantafena Ísu kawe-kísáú ímbo awánaron-kisau maiyái. Tuwímbai wenááisafesa éraiˈe sésa wení aampaˈá arááíwáéwasa tuwímbai karoˈé sésa símai sáwíˈa uwánkaraawe. Ísu Maníkómpáˈó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maéˈmaeˈo íyawini áwáuman-iye-aaisafesa éraiˈe sewí Ísu aúíˈa úmai maéˈmaeˈa íyaniˈa wéuwatinkaiye. AúíˈA úmai maéˈmaeˈo wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáiye.

1 Áwáuraˈa maramá ímbo wéronkaˈa Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwíˈa Maníkón-aaigon-iye. Maníkón-aaigo aasiyaasí ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna 2 áwáuraˈa Maníkón-aaigo Maníkóe ména 3 seyaafá-tántááˈá úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántááˈá minkánáá paápé uráin-tantaaˈa úmakaiye.

4 Maníkón-aaigo waásimo maéˈmaeˈo íyawini áwáuman-iye. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena 5 kumeuˈó in-áémpáˈá sáma kaisaná kumeuˈó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímba íyáákena kumeuˈá uwánkaraiye. 6 Moóráwigon-awiˈa Yóni mérowana Maníkó aiˈmaréna 7 sámo kain-áái maimaé seyaafáˈ-wáásífáˈá winasá mináái isésa sésa éraiˈa Ísu Káráísitima waási sáma kátínkáíwain-iye síwae súwana 8 Yóni wemá ímba sámo kátínkáíwai póna sámo kátinkaindawin-aai maimaéna kuráiye. 9 Maníkón-aaigoma seyaafáˈ-wáásífímbá sáma kátínkáíwain-iye. Yóni simátímakonkaˈa Maníkón-aaigo marapáˈ-wáásífímbá kumpaápé uráiye.

10 Maníkón-aaigo maramá úmakena marapáˈá kumbérowasa marapáˈ-wáási wení áwáuma ímba kaweˈ-úmai awánaraawe. 11 Wenamáápaˈa kumbérowasa wenamáára ímba aaweyáá uwánkówasa 12 tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóísomban-owe siyáiye. 13 Waási kentí imáyáafinkeniˈa úmai wématinkaafo Maníkóní iyámpói ímba miyáumai Maníkóní iyámpóíyaaniˈa wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáímba pósa Maníkóní iyámpóíyaaniˈa wéowe.

14 Maníkón-aaigo waási úkéna marapáˈá ména kentááfímbá mérowata awánaraumne. Farumó
í-tántááˈwárá arupísemo í-tántááˈwáráˈá wempímbá sáwífaˈa wéron-kwaasi póna sámo kainkwáráˈ-wáási úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwáráˈá mérowata awánaraumne.

15 Yóni wentáféna seyaafá'-wáási simátimena séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tíndawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá íyáákaraiye siyáunda-aai minkwáásísáfé'a
siyáumne siyáiye.

16 Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wéraiwai póna kentáá kawe'á wéuwasinkamaena wéwiye. 17 Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí ámáámba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráísitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáiye. 18 Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáási Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbóráí'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aai.
Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:7-9, Rúku 3:15-17

19 Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi ámáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áísai esa sésa emá nááwa'ono suwaná 20 Yóni ímba umémpa'a tuwómba afora'á séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa 21 sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'máráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa 22 miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásímínda-aai si'mákaawisa kosimátimeno suwaná 23 Yóni simátimena séna Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya naaófá'á agaimaréna séna
máásai-marafa'a moóráwigo ména aaemáíyakemba séna Fasi'aénkóní
aambá wi'ankáíyamba wení aambá arupíse
íyana minámpá'á wíno
siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa 24 taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbai ámáán-kawaa-waasi miwí 25 Yónimba áísai esa sésa emó sémo Maníkómó íyáfasinankaiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná 26 Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna 27 ánaaembo kesínaaenka'o tíndawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye. Wení kísaumo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáiye. 28 Yóndani-nonkoni menáípá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áísai uwaná Yóni minááí simátímakaiye.

Ísun-aai Yóni simátímakain-aai.
29 Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'máráísana kúmímba póna puwíníye. 30 Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tíndawi wendónkáámbá ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne. 31 Maníkómó íyáfasinankaiwain-aai isé'a nááwantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáiye.

32-34 Yóni awánaron-aai simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'á kumbéraisa'a awáné'a sááka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-iye siyáin-aai sááka'o makáundara'a póna miyámó
imbá awáné'a simátime'a súne. Wemá
Maníkón-ááninkon-iye Yóni siyáiye.

Énduruwe Pítaae'a Ísumbo arááíwakaayan-aai.

35 Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyaiye méresa 36 Ísumo kúmba awánésa uwaná Yóni séna minkwáási Maníkó ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásití sáwí-imayaasafena ísámai puwíniye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba seyaafá'-wáásití sáwí-imayaasafena ísámai puwíniye súwasarai 37 mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááíwáúyana 38 Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná 39 Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

40 Yónimo siyáin-aai iséna Ísumbo arááíwakon-kwaasi moóráwigon-awi'a Énduru wemá Sáímoni Pítaan-áfáko 41 aifa'á awaaó ayaafáí úmai awánéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Mésíyaa méraisa'a awánaraumne siyáiye. Mésíyaawe-awi'a waé'mai Kíríki-waasi-taaifinkemba Káráísitiye sembá mináwíkóní áwáuma Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iye wésewe. 42 Sáímonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáímoniye. Moórá-awi'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiye. Miwí tááifinkemba Pítaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááíwakaayan-aai.

43 Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafáí úmai awánéna séna kembá sirááíwauwo siyáiye. 44 Wemá Pétésáítafakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-iye. 45 Fírípi Nátániyerimba ayaafáí éna séna Mósese Maníkón-aai aúfáífimba agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye aúfáífimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awi'a Ísun-iye súwana 46 Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawe'-wáásín-iye wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai 47 kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéraiwai wétiye súwana 48 Nátániyeri áísai ena séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'aení naaópa'a piyáí-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana 49 Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi

kentáási kawáágó óne súwana 50 Ísu séna piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó íyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáínone. 51 Érai'a simátime'a súne. Wíyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawifa'a wíyómpaken-kisau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáiye.

2

Ísu non-úramba wáíni-nombo waé'makain-aai.

1 Aúnkáraamba Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'waai-esa Ísun-anówa komérowasa 2 Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa 3 ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba taí'áiye súwana 4 Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánká'ó kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáiye súwana 5 Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáiye. 6 Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwíyúmba mindásafena afa'móráe óraa-sawema wérowana 7 Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana 8 Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba máámero súwasa miyá uwaná 9 mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna náafaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-aai isésa awánaraawe. Náafaken-dona'iyo séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna 10 seyaafá'-wáási aifa'á kawe'-ándá-árán-dómbá tímáwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawe'-ándá-árán-dómbá wésimene siyáiye. 11 Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáiye siyáawe. 12 Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínóndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-46

13 Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna 14 óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa ámáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna 15 ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena 16 mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa 17 wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení

kísau-waasi tááka'a makáawe.

18 Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inatááwá
awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-
daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná 19 Ísu séna maanámáán-
dámbá tawísísuwewa'a kaumbo-kánáárá'á úmaranaumne súwasa 20 sésa
maanámáán-dámbá ayáátááka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba
isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo 21 mindá
ámáán-dantafenamo siyáimba wení áúsafena siyáiye. 22 Ánaaemba
pukáimpinkemba Maníkó Ísumba íyáfasinankonka'a wení kísau-waasi
minááí tááka'a marésa sésa Ísu siyáin-aai érai'-aai siyáimbaniye sésa
Maníkón-aai aúfáífinken-aai érai'-aain-iye siyáawe.

23 Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo
í-tánón-kánáárá'á Yérúsaremufa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú
maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá
kunkáiye sumbánifo 24 Ísu waási tirumpimbá awánéna séna
minááí kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesaraí kembá
uwásinkanaawe séna 25 waási ímba simámun-aaifinkenban-ifo wemá
waási tirumpimbá awánarontafena Ísu minááí siyáiye.

3

Níkótímási Ísumbo áísai uráin-aai.

1 Moóráwigo ámáán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a
Níkótímási 2 moóra-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-
aai simásímíndasafena embá ai'máráísama taméraanata awánaraumne.
Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaa fí'o-fi'on-kawe-kisau
ímba kanaa'á maésino súwana 3 Ísu séna érai'a simáme'a súne. Ímbo
aneka'ó aúraan-úmaimo matinkáíyawimo ésa Maníkóní nombara ímba
maénááwe súwana 4 Níkótímási séna óraa'a uwáguraafo nóraumaiya
aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaíyasa
matinkánááwe súwana 5-6 Ísu séna érai'a simáme'a súne. Waásimo
matínkáámba mindá waásin-ofo Maníkóní ámútankomo uwátínkáímba
mindá Maníkóní ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwárá
Maníkóní ámútankowara'o aúraani'o úmaimo méraiyani'o uwátínkááwi
Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. 7 Aneka'á aúraan-úmai
matinkáíníyemo súnda-aaisafena ímba áá'a íno. 8 Maarán-ááí imáyáan-
uwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba wéawanesa
sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóní
ámútanko miyáráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana 9 Níkótímási
séna nóra énawa miyá íníyo súwana 10 Ísu séna Ísareri-waasifimba aaí
wésimatimendawi óndanifo minááí ímba isááne. 11 Érai'a simáme'a
súne. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta
wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. 12 Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó
wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpaken-
tantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. 13 Ímba wíyómpa'a
iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaápé uráundawi
wíyómpaken-tantaa'a kanaa'á aráátimune. 14 Naaófá'á Mósese óntamba
iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo
un-kwáási awánésa ímba pukáawe. Miyámó uráintemba kembá
waási úranko kumpaápé uráundawimba sínkambai aaraa-táíyá'á mósá

maráíyamba pósa 15 kesááisafesamo timankúnkúmbo íyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiye.

16 Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai aruntaféna éna póna wenáánimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba pósa wenááisafesamo timankúnkúmbo íyawi waásimo méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 17 Marapá'-wáásí aaifimbá maitinkaaó séna Maníkó ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáásí sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawe'-ámpá'á métinkaao séna Maníkó ááninkomba ai'marówana kunkáiye. 18 Maníkó ááninkon-aaisafesa timankúnkúmbo íyawi ímba aaifimbá maitinkáínífo ímbo timankúnkúmbo íyawi é'a aaifimbá maitínkaraiye. Maníkóní kímbora-aaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo wéiyawisafena é'a aaifimbá maitínkaraiye. 19 Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'o ímbo tentáféna aaifimbá maitinkáíníye. 20 Sáwí'o wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paápé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéofo 21 arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-aai.

22 Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye koméśa nombá wémaitinkowana 23-24 minkánáárá'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa 25 Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa 26 Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáípá'ó esé'o máíwaimba wenáwí'o mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná 27 Yóni séna Maníkómó tímísasamo ombá mindá miwínén-iye. 28 Kemó siyáunda Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-aai ísaraawe. 29 Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó ti-sanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. 30 Wemá óraa'-waasi imbá póna wenáwíko íyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáiye.

31 Wíyómpakewi seyaafá'nánká íyáákaraiye. Maankákén-kwáásí marapá'-wáásí pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpaken-kwaasi íyáákarain-kwaasi póna 32 awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba ísáámbanifo 33 wenááisafesa éraí'e sewí sésa Maníkó éraí'-aaigoni áwáun-iye sisasá tuwánésa sésa Maníkó éraí'-aaigoni áwáun-iye wésewe. 34 Maníkó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Maníkón-aai wésisasa minááísáfésamo éraí'emo sewí sésa Maníkó éraí'-aaigoni áwáun-iye wésewe. 35 Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáiye. 36 Ááninkon-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo

wesé'o kááísamaimo méraiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawe'ó íyawi ímba aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyánko miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a isasá méraawe.

4

Sámériyaafaken-ininkon-aai.

1-3 Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáímba kóyáákamai-waasi maitínkáín-aai ámáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Káríri-aempa'a kónae séna 4 Sámériyaa-ampa'a kónae séna 5 kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba 6 Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mimbáíká'á wááwái komérowasa 7-8 wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínena túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana 9 minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáiye. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moóráanafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana 10 Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáánda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáándawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana 11 minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwéraimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá uwínono. 12 Kentáá síwá'nágo Yékopu maandóm-báí'á u'maréna wení sipisípiye wení akúnté'o tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba íyáákainiye wésune súwana 13 Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínífo 14 kemó tíménda-nombo náíyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náíyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana 15 minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampínkémbá tauwóno súwana 16 Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana 17 séna kesuwaai'íyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo 18 séfataase-wamba maiyé miwísé'o maénda isamá káfé'o minkwáásígóe'o emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana 19 minínínkó séna kemó imáyáamo únda Maníkón-aai simátimendawi óne. 20 Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-ímáyáá mósá máráaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-ímáyáá mósá máráaro wésewe súwana 21 Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tínda ímba maanómáká'wárá Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wárá'á kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. 22 Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá máráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne.

Maníkó séna moóráwigo sáwíˈo úmaimo méraampinkemba kaweˈ-ámpáˈá métinkanae síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé íníye siyáiye.
23 Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráíyamba ímba tóikakemba séˈa éraiˈa tirumpinkémbá ken-ímáyáá mósá máráaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo éraiˈo kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawi tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-ímáyáá mósá maránááwe.
24 Maníkómbá áúma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba aneˈá wéawanaafo miyáráán-úmai Maníkón-ímáyáámó mósá máráámbo ombá wení ámútanko túwaˈnai isasá tirumpinkémbá wen-ímáyáá mósá máráaro súwana
25 minínínkó séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitiyemo sewí kumíníye. Kumíndaraˈa seyaafá-tántáátáféna simátiminiye sewaˈá ísaraumne súwana
26 Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáiye.

27 Ísu minááí wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna wésuwana póna tááˈa úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa íyó-imayaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóeˈa wésiyo-imayaa ésa ímba taáísai uwaná
28 minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópaˈa wéna simátimena séna
29 seyaafáˈó uráunda-tantaaˈa wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó íyáfasinankaiwaiyaˈiyo taawánaaro súwasa
30 naaópaˈa tuwésa Ísumpaˈa tumbá
31 Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná
32 Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa
33 wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máámakaiyo suwaná
34 Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá siˈmákaiwain-aai iséˈa wení kísau maimaé wéweˈa taíˈáandasafena wésinkaiye.
35 Kísaufaˈa wérain-tontafeˈa éíyain-kwiyomba kóínana áfuma káínata fákáˈmai túwaandu ónaumne wésefo kemá súne. Awánaaro. Káféˈa maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyáráán-úmai waásisomba tíˈmai Maníkómpáˈá túwaandu ónááwe.
36-37 Waásisombo tíˈmai Maníkómpáˈó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kaweˈ-méyámbá maíyasa Maníkómpáˈó tíyan-kwaasi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe súne. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fíˈowi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau íyawiwaraˈe fakaráíyawiwaraˈe aamoí ónááwe.
38 FíˈowI kísaumo úmakaamba isaˈá kemá tiˈmaráúnaˈa fíˈowiti kísaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waéˈmai-aai simátímakaiye.

39 Énifo minínínkó séna seyaafáˈó uráunda-tantaaˈa paápé uráiye siyáin-aai iséˈa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa éraiˈa Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iye sésa
40 Ísumpaˈa tésa sésa kentáási naaópaˈa taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména
41 aaí simátimuwasa iséˈa sáwífaˈ-waasiwaraˈa séˈa éraiˈa sáwíˈo úmaimo méraundafinkenta kaweˈ-ámpátáámó mésinkaindawin-iye sésa
42 minínínkómbá simámesa sésa ímba enááisafeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapáˈ-wáási sáwíˈo úmaimo méraundafinkemba kaweˈ-ámpátá mésinkaindawin-iye siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-aai.

43 Ísu kaeˈ-nóˈwáámbá waéna mindáópaˈa tuwéna Káríri-aempaˈa kónae séna wéna
44 séna Maníkón-aai simátímíwain-awiˈa wenamááraa ímba mósá máráafo fíˈon-daopaken-kwaasi wenáwíˈa mósá wémaraawe

súwana 45 miyáumai Káríri-aempaˈa kúwasa mináémpákén-kwáási aamoí uwánkaraawe. Ááéma tíyótaimo í-tánón-kánááráˈá miwí Yérúsaremu-naopaˈa komésa Ísumo kísaumo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

46 Aamoí uwánkówana Ísu Káríri-aempaˈa wénena Kéna-naopaˈa non-úranko ándá-aran-dombo úkáin-daopaˈo kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áiˈa wéuwana 47 Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempaˈa tiyáin-aai iséna Ísumpaˈa téna séna kesááninko puwíndasafena wéisaˈa úmpo kesí naaópaˈa kuré koasófankainono súwana 48 Ísu séna ímbo fíˈo-fiˈon-kisau-waameˈo awánéˈo éˈa
ímba kesááisafeˈa timankúnkúmba ónááwe súwana 49 óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóíyáán-úmai tiyó súwana 50 Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena éraiˈe séna kúmba 51 aampaˈá kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áiˈa éˈánkaraiye suwaná 52 tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áiˈa éˈánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáímba wááwái áúiyamo kaimbá éˈánkaraiye suwaná 53 afowámá imáyáa éna séna minkánáá enáánimba asófawiyemo siyáimba éraiˈa siyáiye súwasa wení akúmpákén-kwáási seyaafáˈá Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. 54 Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempaˈa koména moóráma kawe-kísáú-wááméˈá uréna minkáˈá miníyámpóígómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaúmpáˈá Ísu moóráwigombo asófankarain-aai.

1 Ánaaemba Yúndaa-waasi ámáántafesa tanómba kaumakónkaˈa Ísu Yérúsaremu-naopaˈa kurái. 2 Yérúsaremu-naokoni óntan-kusaifaˈa ontamá wéromba áwíˈa sipisípigoni ontamá miwání ewaaˈá nonkwaaúnkón-áwíˈa Pétésíta-nonkwaaumba wérowana 3 mindónkón-áwáífaˈa wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tíˈo ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaauwaamo índa amuˈmakówana 4 moórá-mora-kanaa wíyómpakewi nompímbá kumúwana nonkó úwaauwa úwana aifaˈó nompímbó kumúwaimba áiˈa éˈánkaraiye. 5 Tíˈo ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátáákaˈa 38 aatai áiˈa ún-kwaasi mérowana 6 Ísu awánéna ayáátáákaˈa áiˈa wéiye-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana 7 we séna nonkómó úwaauwaamo índaraˈo síˈmaenamo nompímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónaeˈo úndanifo moóráwigo kembá kúwáákena nompímbá aifaˈá kúmísana kesíˈa úwoi wéraiye súwana 8 Ísu séna íyáfasinaao.Ení tuwaaiˈá maimaé waaó súwana 9 minúwóíyáán-úmai áiˈa éˈankowana wení tuwaaiˈá maimaéna kuráiye.

Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaaraˈa miyá úwasa 10 Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káféˈa saagaan-kánáá isaení tuwaaiˈá maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná 11 we séna asófasinkaraiwai sénaení tuwaaiˈá maimaé waaó siyáiye súwasa 12 miwí

áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáiwai nááwa'iyo suwaná
13 sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo
isáúnda-waasin-iye siyáiye.

14 Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái
úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé
sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana 15 iséna Yúndaa-kawaa-waasi
kosimátimena séna asófasinkaraiwai Ísun-iye súwasa 16 Yúndaa-waasi
ámáán-aaimo ísón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-
waasi Ísumba sáwí'a uwánkámae íyúwana 17 Ísu séna kesifo aasiyaasi-
kánáá kísau wémaimba pó'a miyáráán-úmai kísau maénaumne súwasa
18 saagon-kánáárá'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-
iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae
símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe
kesé'a mimbórái'a úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi
sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-aai.

19 Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátime'a súne. Ááninko
pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó imbá awáné'a
miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. 20 Kesifo
ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye.
Íyáákainda-kisaumo aráásimina'a minkísáú máéna'a táátafe'a ónááwe.
21 Kesifomá pukáampinkembo íyáfasintinkaintemba ááninko kesí
imáyáafinkemba íyáfasintinkanae'a wéune. 22 Kesifo séna ímba
aaifimbá maitinkánaumpo aaifimbó maitinkáínda-kisau kesááninkomba
ámakaumne siyáiye. 23 Aaifimbó maitínkáanda-kisau símakaimba pósa
kesifon-áwí'o mósá máráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe.
Kesúwí'o ímbo mósá maráíyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awi'wara'a
ímba mósá maránááwe.

24 Érai'a simátime'a súne. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai
Maníkómá iyémó síyawi é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a
owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpa'o maé'ómbanifo
Maníkóní ewaa'á taméraamba pó'a ímba aaifimbá maitinkánaumne.
25 Érai'a simátime'a súne. Moórá-kanaa tínasa pukáiyan-kwaasi
Maníkón-ááninko-saai isánááwe. Isáíyawi íyáfasinesa maé'mae'a
ónááwe. 26 Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iye. Fasi'aémbá siména
séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne siyáiye.
27 Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawi únana
póna kesifo kentáféna séna aaifimbó maitínkénda-kisau amúne siyáiye.
28 Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tínda utaráan-kwaasi
seyaafá'á kesáái isésa 29 utarémpinkemba íyáfasinanaawe. Kawe'ó
uréwimo íyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo
íyáfasinaiya'a aaifimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno
Ísu siyáiye.

Ísu wení áwáumo siyáin-aai.

30 Ísu simátimena séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai
simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a

arupíse úmai aaifimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aaifimbá maitinkánaumne. 31 Kemó kesáfé'o súndarakaa karo'é sewaisinó. 32 Moóráwigowara'o kentáfénamo simbá érai'a wésiye. 33 Kembiwí tuwímbai ti'márówasa Yóni nombó maitínkáíwaimba koáísai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iye. Kosimátíméro siyáiye. 34 Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae-imayaa wée'a minááí simátimune. 35 Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí uráawe. 36 Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aaigomba íyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-iye. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aaigomba íyáákaraiye. 37 Kesifo si'mákaiwai wewárá'á kentáféna simbánifo wenáái ísámai ímba kawe'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. 38 Si'marówa'o kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aai ímba tirumpimbá wéraiye. 39 Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aai aúfáífimba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáífímbá kesí áwáuma agaimárówa'anifo ímba kawe'-úmai ísaraawe. 40 Kawe'ó úmaimo isé'o kempá'ó tenkakaa aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

41 Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. 42 Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. 43 Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawe'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawe'á uwánkanaawe. 44 Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkakaa kentáfé'a érai'e sewaisinó. 45 Kesifon-aúranka'a ímba aaifimbá maitinkánaumpo Mósese naaófá'ó ámáán-aaimo agaimakáiwai aaifimbá maitinkáíniye. Mósese súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aaifimbá maitinkáíniye. 46 Mósese kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaisafe'o timankúnkúmbo onkakaa kesááisafe'a timankúnkúmba owisinó. 47 Mósesemo agaimakáin-aaisafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesááisafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáiye.

6

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aai.
Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Rúku 9:10-17

1-4 Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káríri-waaunkoni menáípá'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóní moórá-awi'a Táípíriyasi nompá'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaaemba arááíwáúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa 5-6 sáwífa'-waasi Ísumpa'a íyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áísai úmai isánae séna áísai ena séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana 7 Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa timúnasasa

naawaisinó súwana 8 moórá-kisau-waasigo Sáímoni Pítaan-áfákon-awi'a
Énduru 9 séna moórá-iyampoigo séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á
makáifo sáwífa'-waasi méraawe súwana 10 Ísu weni kísau-waasisafena
séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á
mérowana minkwáásísómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana 11 Ísu
mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá
tafántafan-úmai weni kísau-waasi timúwasa miwí tímúwana tómbó
nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwíti
imáyáagomo úni'a uwaná 12 weni kísau-waasisafena séna mintón-
ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa 13 séfataase-tompinkemba nésamo
túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba
fáítuwana ówitowasa 14 Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo
simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa
amu'maráúndawin-iye sésa 15 kentáási kawáá-íta íníyemo sumbá
Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna
tiyuwéna omápa'a iyáiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.
Mátíyu 14:22-23, Mááka 6:45-52

16 Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a weni
kísau-waasi nonkwaaúnkóní áwáífa'a kumésa 17 Kápaneamufa'a
kónae sésa nompín-táómpimba íyátesa kuwaná Ísu ímba túwana
nó'waamba fénkúwana 18 óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa
19 taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátááka'a kuwaná Ísu non-
afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa
uwaná 20 Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa
21 aamoí ésa sésa nompín-táómpimba íyátaao suwaná minúwóíyáámbá
nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráiye.

Ísumba ayaafáí uráan-aai.
22 Aafáyáama menáípá'ó koméron-kwaasi sésa fénáímba nompín-
táómba kímbora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá weni kísau-waasi
miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. 23 Tuwímbai-
waasi nompín-táómpimba Táípíriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo
Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó
néwiyopa'a tésa 24 Ísuwe weni kísau-waasiye ímba mérontafesa
tiyaafáí ónae sésa mindómpín-táómpimba íyátesa Kápaneamufa'a
kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aai.
25 Kápaneamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo
emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná 26 Ísu séna ísáaro. Ímba
kawe'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-ofo tómbó naráantafe'a
wésiyaafai-owe. 27 Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o
é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o
é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá
timénaumne. Maníkó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne.
Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá timénaumne súwasa 28 áísai
esa sésa nóraumaisaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná 29 Ísu
séna kentáfé'o sé'o érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá

mindá Maníkóní kísau maéˈa sewé súwasa 30 nóran-kwaameraˈini ímbo awánáúnda-waameˈo inatáámó éta awánéta séta éraiˈa Maníkó embá aiˈmáráísama kunkáandawi ónesa sénaumne. Nóin-kisau-waamera ínono sésa 31 kentáá síwáˈná máásai-marafaˈa mésa wíyómpaken-tonkon-awiˈa máána-tomba néˈómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá íyáákaraiye. Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wíyómpaken-tomba timúwasa naráawe agaimaréna siyáiye suwaná 32 Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wíyómpaken-tomban-ifo kesifomá wíyómpaken-tomba kawe-tómbá wétimiye. 33 Wíyómpakembo marapáˈó kunkáiwai wemá Maníkómó tímín-tomban-iye. Wentáféˈo wéeˈa maéˈmaeˈa ónááwe súwasa 34 miwí sésa sénda-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná 35 Ísu séna kemá aasiyaasí maéˈmaeˈo íyan-tomba úne. Kempáˈó wétiyawi ímba tááima táíníye. Kenkáˈó timankúnkúmbo wéiyawi ímba nontáféna tinkáíníye. 36 Éˈa simátímakaumne. Kesí kísau-waameˈa awánaambanifo kesááisafeˈa ímba éraiˈe sésa ímba kenkáˈá timankúnkúmba wéowe. 37 Énifo kesifomó símín-kwaasimo éˈa kempáˈá ténááwe. Kempáˈó tíyan-kwaasisafeˈo éˈa ímba kóro sénaumne. 38 Kesí imáyáamo arááíwáéndasafeˈa wíyómpakemba ímba kunkáumpo siˈmákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafeˈa kunkáumne. 39 Siˈmákaiwai simásimena séna amúnda-waasi sáwí-ampaˈa arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba íyáfasintinkaano. 40 Kesifomá simásimena séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo síyawi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe siyáiye. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne Ísu siyáiye.

41 Kemá wíyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraaˈ-waasi tirunkó sáwíˈa úwasa 42 miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-iye. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wíyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná 43 Ísu simátimena séna ímba miyá mósimesin-oro séna 44 kesópaˈa ímba úwoima ténááfo kesifo kembá siˈmákaiwaima táántainaˈa kesópaˈa tíyaˈa ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. 45 Mindásafesa naaófáˈá Maníkón-aaimo simátímakowi agaimarésa sésa Maníkó seyaafáˈ-wáási símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kaweˈó íyawi kesópaˈa ténááwe. 46 Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawi keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kaweˈó íyawi kesópaˈa ténááwe. 47 Éraiˈaˈaˈa simátimeˈa súne. Kesááisafesa éraiˈe sésa kenkáˈá timankúnkúmbo íyawi áwáuma ómbaresa aúíˈa úmai maéˈmaeˈa wéowe. 48 Kemá maéˈmaeˈo íyan-tomba úne. 49 Kentíwáˈnáma máásai-marafaˈa mésa máána-tomba némesa úwoi putáráawe. 50 Énifo wíyómpaken-tomba miyán-tómbó náíyawima úwoi maéˈmaeˈa ónááwe. 51 Kemá wíyómpaken-tomba maéˈmaeˈo íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasí maéˈmaeˈa ónááwe. Kesúma timúnaˈo naantafeˈa póˈa aasiyaasí maéˈmaeˈa ónááwe Ísu siyáiye.

52 Ísu súwasa Yúndaa-oraaˈ-waasi tirunkó sáwíˈa úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáúma simínataawa nánaumno suwaná

53 Ísu simátimena séna érai'a súne. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. 54 Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. 55 Kesúma kawe-tómbán-iye. Kesí naaemá kawe'-nómbán-iye. 56 Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááísamai méraawa'a kemá miwísé'a kááísamai méraumne. 57 Kesifo si'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwáí isa'á pó'a kewárá'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. 58 Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putáráawe. Kemó súnda-tomba wíyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-iye. Kemó súnda-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá 59 Kápaneamu-naopa'a ámáán-daumpa'a simátímakaiye.

60-61 Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááígó ínta sínkáín-aai póna umbaí wétaiye suwaná Ísu arumpin-ímáyáá éna simátimena séna minááísáfé'a wégaoraawe. 62 Kemó wíyómpaken-waasi úrankomo kumpaápé uráundawimo kunuweré'o íyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. 63 Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóní ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ína'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó súnda-aai mindá ámútankon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-ifo 64 tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súmba Ísu karo'á siyémó sun-kwáásíyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena 65 séna mindásafe'a é'a simátime'a súne. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátímakaiye.

66 Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana 67 Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewárárá kembá siyuwaaó séna tísai úwana 68 Sáímoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. 69 Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpákémbá kawekó ónesa wésune súwana 70 Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kempaní'a uráundanifo kempínkémbá moórá sáwí-waasigo paápé íníye súmba 71 Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-iye. Wentáféna minááí siyáiye.

7

Ísun-áfárawaisai-taai.

1 Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a wénuwana 2 Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbo kaúfún-kanaa ampáámbá úwasa 3 Ísun-áfárawaisai karaánáá'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu íyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení kawe-kísáú awánaaro.

4 Seyaafáˈ-wáásí suwánáíwae síyawi ímba aúpáˈá kísau maénááfo
seyaafáˈ-wáásí túrankaˈa kísau komauwó sésa 5 Ísun-áfárawaisai
wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Manikómpákémbá kunkáiye sumbá
minááí simámúwana 6 Ísu simátimena séna seyaafáˈnánká kesí áwáumo
suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa
7 marapáˈ-wáásí kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáféˈo
súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. 8 Tanómbo opaˈá ke koró.
Seyaafáˈnánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáifo káféˈa ímba
tanómbo opaˈá kúmpo kemá koró séna 9 Káríri-aempaˈa méraiye.

Ísu Yérúsaremufaˈo kuráin-aai.

10 Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbo upaˈá kuwaná ánaaemba wemá
aúpáˈá kúwasa 11 Yúndaa-oraaˈ-waasi Ísumba ayaafáí ésa sésa nááfara
méraiyo sésa tísai uwasá 12 Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífaˈ-aai sésa
tuwímbai sésa kaweˈ-wáásín-iye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karoˈ-
wáásín-iye sésa 13 Yúndaa-oraaˈ-waasi sáwíˈa uwásínkáafo sésa ímba
aforaˈá sumbá umémpaˈa tukáawe.

14 Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbo kaúfún-kanaa
séfasefa úwana afufuntan-kánáá Ísu óraaˈ-amaan-daumpaˈa iména
wenáái simátimuwasa 15 Yúndaa-oraaˈ-waasi isésa táátafesa ésa
tóipimba tiyáámba faafésa sésa ámáán-aaimo uwáítáíˈ-opaˈá ímba
koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná 16 Ísu minímáyáámó
umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Manikó
siˈmákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. 17 Kembiwí imáyáama éˈa
séˈa nááfaken-aaiya simásímakaiyo. Wení imáyáafinkenaˈi Manikóní
imáyáafinkenaˈiyo-imayaa wéowe. Manikómó siyáintemba ónaemo
síyawi miwímó ésa simátimunda-aaigoni áwáuma isánááwe. 18 Kentí
imáyáafinken-aaimo síyawi kesúwíˈa mósá maráíwae sésa kentí
imáyáafinkemba wésefo tiˈmákaiwain-awiˈa mósá maránae síyawi ímba
karoˈá sembá éraiˈ-aai wésewe. 19 Mósese ámáámba
simátímakombanifo ímba ísámai kaweˈá uréˈe sembá sínkamonae
wésewe súwasa 20 úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-
imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-
ááí séne suwaná 21 Ísu séna ámáán-aai ísáán-kanaaraˈa ímba
awánaraan-kwaameˈa uráunda póˈa kemá sáwífaˈ-imayaan-owe.
22 Kentíwáˈnárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-
noˈwaamba waésa túma kárámai araénáémba ónááwe suwaná
ánaaemba Mósese minááí agaimakómba pósa tuwímbai-kanaa ámáán-
aai ísáán-kanaaraˈa miyá wéowe. 23 Móseseni ámáámba ímba
taráíyaamba póˈa saagaan-kánáárá'á miyán-kísáú iyámpói túraˈa
wéowe. Énifo saagaan-kánáárá'á moóráwigomba asófankaraunda
póˈa kísau maénafo séˈa aaisambá wésiyowe. 24 Ímba awánéraase
aaisáféˈa ímba simátínkáaro. Éraiˈa awánáíyan-aaisafeˈa simátínkáaro
Ísu siyáiye.

25 Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa
minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa 26 wemá aforaˈá wenáái
simátímísaˈanifo ímba aaifimbá maiyánkaraawe. Óraaˈ-waasisomba
sésawa wemá Manikómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-iye miyáwá wése

ína wéseo. 27 Maankwáásígóní naaópaˈa awánáúndanifo Maníkómó íyáfasinankaraiwaini naaópaˈa ímbo awánáúndafakemba tíníye siyáawe.

28 Minkákémbá Ísu óraaˈ-amaan-daumpaˈa simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máápaˈa éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo siˈmáráísaˈa kunkáumne. Wemá éraiteˈo siwáín-iye. Wembá ímba awánaraafo 29 kemá éˈa awánáúndawi siˈmákaisaˈa wempákémbá kunkáumne súwasa 30 minááímó súnkakemba wembá taˈótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba taˈótorowasa

31 úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tíndaraˈa wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgómbá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísaugo miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iye wésune siyáawe.

Ísumba kotaˈótoraaro sésamo tiˈmákaan-aai.

32 Úwoi-waasisomba mináái sumbá ámáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraaˈ-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kotaˈótoraaro sésa tiˈmárówasa kuwaná 33 Ísu séna kárikaˈa kembiwíséˈa méˈa siˈmákaiwaimpaˈa íyónaˈa 34 siyaafái uwááeˈa ímba suwánéˈa iméraandafaˈa ímba kanaaˈá iyónááwe súwasa 35 Yúndaa-oraaˈ-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa 36 wemá séna siyaafái uwááeˈo éˈa ímba suwánéˈa iméraandafaˈa ímba iyónááwemo simbá minááígóní áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maéˈmaeˈo íyan-donkon-aai.

37 Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbo kaúfún-kanaaraˈa taiˈón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáárá'á Ísu íyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáíndawi kempákémbá tamandaaró. 38 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íníye Ísu súmba 39 Maníkóní ámútankontafena siyáiye. Ísu ímba wíyómpaˈo kunuwékáintafena Maníkóní ámútanko ímba kunkáiye. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba íyáfasineˈo kesifompáˈó iyéˈa Maníkóní ámútankomba aiˈmáráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi tirumpimbá kumbéíniye-imayaa éna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaaˈo uráan-aai.

40 Ísumo simátimumba waásisomba isésa tuwímbai sésa éraiˈa wemá Maníkón-aaimo simátímíwain-iye suwasá 41 tuwímbai sésa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamuˈmaraundawin-iye suwasá tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai ímba Kárírifakemba paápé íníye. 42 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaiwai Téfítin-andafakemba Téfítini naaópaˈa Pétaremufaˈa maˈankáíníye agaimaréna siyáiye sésa umbá 43 Ísuntafesa imáyáa tuwínkaaˈa ésa 44 tuwímbai sésa taˈótoranae sumbánifo ímba Ísumba taˈótokaawe.

45 Ímba taˈótoresa i-wáásí óraaˈ-amaan-kisau-waasifaˈe ámáán-kawaa-waasifaˈe kouwérówasa nóra séra ímba taˈótoˈmai áíˈmaeˈa téo suwasá 46 i-wáásí sésa wenááigo seyaafáˈ-wáásí tááigomba íyáákaraiye suwasá 47 ámáán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárárá karoˈá simátínkáísara wéseo. 48 Óraaˈ-waasiye kesáá ámáán-kawaa-waasisaawe ímba éraiˈa wíyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewáráˈá miyá seró. 49 Úwoi-waasi aantemba éraiˈe wésewe. Miwí Móseseni ámáámba ímba wéisaamba póna Maníkó tínkaminiye suwaná 50 ámáán-kawaa-waasifinkemba moóráwigon-awiˈa Níkótímási ááéma Ísumpaˈa iyáiwai simátimena séna 51 kentáási ámáánko séna ímba úwoi séˈa sáwíˈa uráiye síyamba wenáái ísareˈa wení kísau awánéˈa aaifimbá maénkáaro kentáási ámáánko siyáiye súwasa 52 Níkótímásimba karaánááˈa ankésa sésa Kárírifakewimba arááíwaino. Maníkón-aai aúfáífimba toráumai awánamai kaweˈá uréo. Maníkón-aai simátímíwai ímba Kárírifakewin-ifo wemá ímba Maníkón-aai simátímíwain-iye sésa 53 kentí naaóˈ-naoˈa wété uwaná Ísu Órífi-ompaˈa iyáiye.

8

Moórá-ininko fíˈon-kwaasiseˈo nín-aai.

1 Órífi-omapaˈa Ísu iména 2 aafáyáaraˈa kuména óraaˈ-amaan-daumpaˈa imérowasa waásisomba wempáˈá túwaandu uwaná maraˈá ména wenáái simátimuwasa 3 ámáámbo sun-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye aaregómbá áíˈmaesa minínínkó fíˈon-kwaasiseˈo nímba pósa áíˈmai seyaafáˈ-wáásítí túrankaˈa ankésa 4 Ísuntafesa sésa óraakoo minínímbá fíˈon-kwaasiseˈa nísata awánéta taˈótoˈmaeta áíˈmaeta túne. 5 Ámáán-aufaifimba Mósese agaimaréna séna miyámó índawimba óntantamba tufúwónanasa puwíníye agaimaréna siyáiye. Nóran-imayaawa ónó sésa 6 Ísumba maˈmái awánánae sésa miyá senanasá paápé ínata wembá aaifimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kífaena ayáánaufitamba mararáˈá aúfái agaimarówasa 7 áísai aisai uwaná íyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifaríˈena óntamba maiyé tufuwó simátimena 8 anekaˈá kífaena ayáánaufitamba mararáˈá aúfái agaimarówasa 9 isésa moórá-morawaasi kúwákárúwasowana óraaˈ-waasi aifaˈá kumúwasa miwán-ánaaemba arááíwaˈmaesa kúmúwana minínínkó aantemba Ísuweˈa mérowana 10 íyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafáˈá méraao. Seyaafáˈnánká ína aaifimbá maenkánaao súwana 11 séna ewé ímba aaifimbá maisinkánááwe súwana we séna kewáráˈá ímba aaifimbá maiyankáúna kómpo anekaˈá ímba aoisaambá

uwó Ísu siyáiye.

Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aai.

12 Anekaˈá Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááíwaiyawi ímba kumeuˈá ínífo sáma kátinkainaˈa maéˈmaeˈa ónááwe súwasa 13 ámáán-kawaa-waasi sésa eyáárikaˈa ení áwáuma séndamanifo ímba éraiˈa wésene suwaná 14 Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma éraiˈa súne. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafeˈa é'a awánáúndafaˈa íyónda póˈa kemó súnda-aai éraiˈa súne. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. 15 Marapá'-wáásí kentí imáyáafinkemba aaimá maisínkáafo kemá ímba aaimá

wémaitinkaumne. 16 Kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse úsino.
Ímba ke aantemba aaifimbá maitinkánaumpo kesé kesifoé'a aaifinkái
maitinkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitinkáúndarakaa arupíse
úsino. 17 Kentí ámáán-aufaifimba agaimaréna séna kae'-wáásíyái
moórá-aaimo séyambo ékai minááí érai'a wéseye agaimaréna siyáiye.
18 Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbóra-
ááí wésimatimuyamba póna érai'-aain-iye súwasa 19 enafomá náafara
méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a
kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá
awánaawaisino Ísu súmba 20 óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-
daumpa'a minááí simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwáaesa wení
kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

21 Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'o íyóna'a siyaafái
uwáae'a ímba suwánánááwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a
puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa 22 Yúndaa-
oraa'-waasi sésa wemó séna íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá
póna weyáárikara puwíndasafenawa síyó suwaná 23 Ísu séna kembiwí
maankákén-kwáásín-ofo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-
kwáásín-ofo kemá wíyómpakewi úne. 24 Simátime'a súne. Puwíyamba
kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo
kentáfé'o ímbo timankúnkúmbo é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a
puwónááwe súwasa 25 minááígóní áwáuma ímba isésa sésa emá
nááwawa ónó suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánáá é'a simátímakaumne.
26 Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aaifimbá maitínkáandanifo
si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó
arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa 27 Maníkón-aai súmbanifo
ímba ísówana 28 mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaápé
uráundawimba sí'mae'a aaraa-táíyá'á mósinkamiyamba suwáné sé'a
wemó siwáí wení imáyáafinkemba ímba sifó afowamá simámakain-
aaifinkemba siyáiye miyá sénááwe. 29 Si'mákaiwai aamoí ínkwae-
i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa
30 sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iye
siyáawe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáín-aai.

31 Ísu Yúndaa-oraa'-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa
wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo ísámaimo kawe'ó
é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. 32 Érai'-aai íséwana
ta'ótokaiyampinkemba minérái'-ááígó awátinkainasa méranaawe
súwasa 33 Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-
kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye sénó suwaná 34 Ísu
séna érai'a simátime'a súne. Aoisaambó owí minaóísáámbó owí
kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae sésa méyámba'mai
tíkaantenkaan-kwaasin-owe. 35 Miyán-kwáási kawáágóní naaúmpa'a
ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. 36 Kemó
Maníkón-ááninkomo awátínkáana'o é'a awátuwe'a méranaawe.
37 Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá
wéraintafe'a tufuwónae wésewe. 38 Kesifomó aráásímín-aai wésumpo

kentifomó simátímín-aai wésewe súwasa 39 Émbaramu kentáásifowaniye suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisinó. 40 Maníkó érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo 41 kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkóniye suwaná Ísu séna 42 Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkónáráá'o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo Maníkó si'máráísa'a kunkáumne. 43 Kemó súnda nóra séra ímba wéisaao. Kesááigo umbaí wétiyaiye. 44 Kemá waántáwankonaraa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-iye. Érai'o sí-tántáá'á ímba wempímbá wéraisana karokaro'-ááígóní afowáí'a wéiwain-iye. 45 Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iye ímba wésewe. 46 Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupíse-aai simátimuna'a ímba érai'e wésewe. 47 Maníkón-áráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-áráá'maarini'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiye.

48 Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraita súne. Sáméríyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáane suwaná 49 Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkáawe. 50 Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawe-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáiye. 51 Érai'o senda-áái kesáái ísámai kawe'ó íyawi ímba puwónááwe súwasa 52 Yúndaa-oraa'-waasi sésa séndaaai sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aai simátímakowi púwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawe'á íyawi ímba puwónááwe wésene. 53 Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Maníkón-aai simátímakowi pukáambanifo miwí íyáákainono. Emó sénda nááfakewiya'ono suwaná 54 Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráínda kesifomán-iye. Wentáfé'a sé'a kentáási Fasi'aénkón-iye wésewe. 55 Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáási mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. 56 Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmónda-aai iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawe'á uráiye súwasa 57 Yúndaa-oraa'-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná 58 Ísu séna érai'a simátime'a súne. Émbaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá maé'éúndaniye súwasa 59 minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

9

Ísu aúramba kafíkówimba kawe'ó uwánkarain-aai.

1 Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa 2 wení kísau-waasi áísai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóní

anondááwa aúramba kafíkáiyo. Wendégówáˈí anófoinegowaˈiyo
suwaná 3 Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-
ifo Maníkóní kawe-kísáú wenaneˈá paápé ínasa awánáíyantafena
aúramba kafíkáiye. 4 Siˈmákaiwaini kísausa máéno. Sámo kainkáˈó
kísaumo wémaewanamo nóˈwaambo isanamó kísaumo máén-
kanaamo taiˈáíntemba miyáumai kísau maúnda-kanaa taiˈáínda póta
káféˈa Maníkóní kísausa maénaumne. 5 Marapáˈó méraunda waási
sáma kátinkaundawi úne séna 6 mararáˈá awiyááíma wiˈmaréna
mindásamba toiyaambá úmarena aúrankaˈa aˈmaréna 7 simámena
séna nonkwaaúnkón-áwíˈa Síróámu-waaumpimba máperaao súwana
miyá uráiye. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waéˈmai séna
aiˈmáráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kaweˈá
éna túwasa 8 wení naaópaken-kwaasiye fíˈon-kwaasiye awánésa sésa
wemá aampaˈó ménamo óntantafenamo inaimó símasimaˈo iwáíyáˈiyo
suwasá 9 tuwímbai sésa ewé wemán-iye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo
wen-óiˈmaisan-kwaasin-iye suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne
súwasa 10 áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kaweˈá uráiyo suwaná
11 moóráwigon-awiˈa Ísu wemá awiyáái wiˈmaréna mindásamba
toiyaan-úmarena súrankaˈa aˈmaréna simásimena séna Síróámu-
waaumpimba máperaao sisaˈá iséˈa koperáúnana súramba kaweˈán-iye
súwasa 12 áísai esa sésa nááfara kuráiyo suwaná ímba awánaraumne
siyáiye.

13-14 Simátimuwasa áíˈmaesa ámáán-kawaa-waasifaˈa máánkówana
Ísu toimá aúrankaˈa aˈmaréna aúrambo kaweˈó uwánkon-kanaa
Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa
úwasa aúramba kaweˈó uwánkarowimba áíˈmaesa ámáán-kawaa-
waasifaˈa máánkówasa 15 áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kaweˈá
uráiyo suwaná séna toimá súrankaˈa asínkáísaˈa máperaunana súramba
kaweˈá uwásínkaraiye súwasa 16 ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa
saagaan-kánááráˈó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáiye
suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawaraˈ-waasigomo énaraantasi
ímba kanaaˈá kawe-kísáú-wáámeˈá isinó suwasá imáyáa tuwínkaaˈa
ésa 17 sésa enaúramba kaweˈá uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa
ónó áísai esa suwaná Maníkón-aai simátímíwain-iye súwasa 18 énifo
minYúndáá-órááˈ-wáásí aúrambo kaweˈó uwánkontafesa ímba
imáyáa umbá anófoi táántowasa 19 tuyasá tísai esa sésa kenkáíti
táánináˈiyo. Énifo aúgafitana maˈánkaraayanaˈiyo. Nóra énawa aúramba
wéawanaiyo suwasaráí 20 sésarai kesáánimban-iye. MaˈankááwayambA
aúgafitamban-iye. 21 Énifo káféˈa nóra isanawá aúramba kaweˈ-úmai
awánáíyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyáárikaˈa simátimino
siyááye. 22 Ááéma Yúndaa-oraaˈ-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó
íyáfasinankaraiwai wéamuˈmaraundawin-iye síyawi ámáán-daumpaˈa
ímba iyónááwe sumbá póna minánófói Yúndaa-oraaˈ-waasisafena tááˈa
úwasarai 23 sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

24 Simátímúyasa anekaˈá aúramba kaweˈó uwánkarowimba
áántowana túwasa sésa minkwáásígó sáwí-imayaa wéiye sewatá
ísaraunda po Maníkón-aúrankaˈa arupíse úmaisa simásimiyo suwaná
25 séna sáwí-waasiyaˈi kaweˈ-wáásíyáˈíyo kemá ímba isáúmne. Moórá-

tantaatafeˈa isáúnda súramba kafíkuraimbanifo káféˈa súramba wéawanaumne súwasa 26 nóraumaiya aúramba kaweˈá uwánkaraiyo áísai esa suwaná 27 séna éˈa simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo séˈa wení kísau-waasi-iˈa ónááwe súwasa 28 karaánááˈa ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósese arááísa wéwaraumne. 29 Maníkó Mósesemba aaí simámakaifo minkwáási nááfaken-kwaasiyaˈiyo suwaná 30 miwá séna fíˈonkaˈmaˈmai-tantaaˈan-iye. Súramba kaweˈá uwásínkaraifo kembiwí séˈa nááfaken-kwaasiyaˈiyo wésewe. Mindá fíˈonkaˈmaˈmai-tantaaˈan-iye wésune. 31-33 Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráisino. Maníkó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisaifo wení kísaumo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwíˈo mósá márááwi-taai wéisaiye. Maambárámó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kaweˈá uwánkaraiye sewaˈá ísaraumne súwasa 34 enanó aampaˈá maˈánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kaweˈ-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaao suwaná kárúwaguraiye.

35 Minkákémbá aiˈmátukon-aai Ísu iséna ayaafáí úmai awánéna áísai ena séna wíyómpakemba waási úrankonkaˈa amankúnkúmba wéono súwana 36 Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawaˈiyo. Simásímínaˈa simankúnkúmba onó súwana 37 Ísu séna éˈo suwánáánda kemá úne súwana we séna 38 Fasiˈaénkóo enkáˈá simankúnkúmba úne séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáiye.

39 Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapáˈá kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaaˈa ónááwe. Túrambo kafíkáindawi túramba kaweˈ-úmai awánáíyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíníye súwasa 40 ámáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áísai esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafíkáiwai owéwá wéseno suwaná 41 Ísu séna túrambo kafíkáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmnemo sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéraiye

Ísu siyáiye.

10

Sipisípigoni kusaifáˈó káráwiyaan-aai.

1 Ísu séna éraiˈa simátimeˈa súmpo ísáaro. Sipisípi kusaifáˈó kónae síyawi ímbo sipisípigoni ontafímbó íyáférémbo kusaiyákémbó íyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásíyé sénááwe. 2 Sipisípiyaˈo káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaferaiye. 3 Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana íyáferena wení sipisípi túwíˈa itáántaisasa wenáái isésa wempáˈá kowaná 4 sipisípi kusaifákémbá tíˈmaena aifaˈá wisasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. 5 Énifo fíˈoŋ-kwaasi-taai ímba isésa arááíwaiyamba inkaisésa wété wéowe 6 Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiyaˈo káráwiyain-aai.

7 Minááígóní áwáuma ímba ísóntafena Ísu séna éraiˈa simátimeˈa súne. Sipisípigoni ontamá kemá úne. 8 Ímbo kunkáundaraˈo tuwímbaimo

tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípisonko ímba ísaraawe.
9 Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'o é'a íyáféráaro senasá íyáferaiya'a
káráwiyonaumne. Tómbó náíyantafesamo ésa kúwákárúwaresa
násuwesa aneka'á íyáferanaawe. 10 Umén-kwáásímó tíyawimo ésa
waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa
fí'onka'ma'mai kawe'á úmai maé'mae'a ónááwe. 11 Sipisípiya'a
kawe'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawe'-úmaimo
káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. 12 Énifo
óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáífiyaa in-íyánkómbá
awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa
kóítawaa'a uwáguraawe. 13 Miwí sipisípiya'o káráwiyi-imayaa tuwésa
óntamo maíyan-imayaa wéowe. 14-15 Sipisípiya'a kawe'-úmaimo
káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá
awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa
kembá wésuwiyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá
puwónaumne. 16 Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a
kotíyáanasa kesáái isésa tésa mimbórái'a úmai méraiya'a seyaafá-
sípísípíyá'á káráwiyonaumne. 17-18 Púwóndafinkemba íyáfasinaanda-
imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye.
Kemó ímbo ewémó súndarakaa ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí
imáyáafinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á
íyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-uwo séna miyámó
onda-fásí'áémbá símakaiye Ísu siyáiye.

19 Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-
uwasá 20 tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-
í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisaao suwasá 21 tuwímbai sésa
sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-
amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba
kawe'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaaembo uwánkaraan-aai.
22 Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba
Yérúsaremu-naopa'a tanómba kaúfúnka'a minkánáá táwi-kanaa
póna túwana 23 Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áúwimai
úmakopa'a kúwasa 24 Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa
áísai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó
íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse
úmai sinatá ísáano suwaná 25 Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe.
Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á
wépaa'iye. 26 Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááisafe'a
ímba timankúnkúmba wéowe. 27 Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái
isésa wésiraaiwaewa'a 28 imáyáa timúnasa aúí'a úmai maé'mae'a
ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á
tatafisénááwe. 29 Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-
fásí'áénkómbá íyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á
tatafisénááwe. 30 Kesé kesifoé'a mimbórái'a wéuye Ísu siyáiye.

31 Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á
tufuwónae sésa óntamba máúwana 32 Ísu simátimena séna kesifomá

simásímakain-kisau kawe-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sínkamonaao súwasa 33 ímba kawe-kísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'o ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná 34-35 Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáiye moóráwigo agaimaréna siyáiye. Maníkón-aai simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáiye. 36 Kesifomá simásinkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. 37 Kesifoní kísaumo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáiye sewaisinó. 38 Kesifoní kísau wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáiye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kísau wémaiye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbórái'a wéoye sénááwe Ísu súwasa 39 aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuraiye.

40 Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa 41 waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásísáféna simásímakain-aai érai'-aai siyáiye suwasá

42 sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aai.

1 Moóráwigon-awi'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámánaakai túwí'a Máríyaae Máátaae'a mimbóráfá'á mésa 2 Máríyaa ááéma ásé-wiyumbo úm-basawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai 3 minámánáákáí moóráwigontafesarai sésarai Ísumba kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéiye kosimámuwo suyaná kosimámuwana 4 Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráíyantafena áí'a wéiye Ísu súmba 5 Máátaane Máríyaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna 6 áí'o wéun-aai iséna kae-kánáá aáno'a maéna 7 minká'á weni kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa 8 sésa óraakoo Yúndaa-oraa'-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná 9-10 Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámo kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawe'-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna 11 kentáási waásigo Rásarasi aúmá wéraimba pó'a íyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba 12-13 Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo weni kísau-waasi imáyáa ésa aún-kwéraimba póna íyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawe'á imbá póna áí'a é'ankainiye suwaná 14 Ísu afora'á séna Rásarasi pukáiye. 15 Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawe'á imbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiye

simásinkanaawe súwana 16 wení kísau-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba tufuwónáámba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáiye.

Ísu puwíyampinkemba íyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aai.

17 Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éíyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. 18 Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa 19 Máátaante Máríyaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana 20 Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máríyaa naaúmpa'a mérowana 21 Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandarakaa kesuwaawisáwágó ímba púwísino. 22 Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íníye-imayaa wéune súwana 23 Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba íyáfasinainiye súwana 24 Mááta séna ánaaen-kanaa tínda pukáindafinkemba íyáfasinainiye-imayaa wéune súwana 25 Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawimo ésa puwíyambanifo íyáfasinanaawe. 26 Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawimo ésa ímba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana 27 séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáiye.

28 Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóípínkémbá simámena séna óraako wétena wéaantaiye súwana 29 Máríyaa iséna minúwóíyáán-úmai íyáfasinena wétupa'a kúmba 30 Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba 31 Máríyaa íyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táíndasafena wiyé sésa arááíwa'maesa kumbá 32 Ísumo méronka'a Máríyaa wéna óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandarakaa kesuwaawisáwágó ímba púwísino súwasa 33 Máríyaawe wenánaaenka'o arááíwáún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana 34 tísai ena séna náánkara utámakaao súwasa óraakoo taawánaao suwaná 35 Ísu ifi'á tówasa 36 Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba aruntaféna uwánkáíye suwasá 37 tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawe'ó uwánkaraimbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáiyo siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo íyáfasinankarain-aai.

38 Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakesa óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna 39 séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éíyain-kanaara'o wáímba póna ánkúte'a íníye súwana 40 Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmbo émo e Maníkóní kawe-kísáú awánáínone súwasa 41 óntamba maisúwówana Ísu wíyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo súne. 42 Kesáái isáámpo maanáái súnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana

kunkáiye sénááwe simásuwena 43 óraaka'a séna Rásarasiyo tiyó súwana 44 pukówi íyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aíyayaanka'a kárá'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáiye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.
Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

45 Yúndaa-waasisomba Máríyaampa'o kun-kwáási Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Manikómpákémbá kunkáiye suwasá 46 tuwímbai ímbaniye sésa ámáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aai simátímúwasa 47 minááí isésa ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó ísón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. 48 Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kísáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísísuwesa kentáá seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná 49 moóráwigon-awi'a Káyafaasi minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawe'-úmai wéisaawe. 50 Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáiye.

51 Minááímó súmba ímba wení imáyáafinkemba siyáifo minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paápé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna ísámai Ísu puwíníye. 52 Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-áráá'an-ofo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbórái'a úmai méraiwae séna Ísu puwíníye. 53 Káyafaasi minááí súwasa minkákémbá Yúndaa-oraa'-waasi Ísumbo tufuwíyan-aai suwaná 54 mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraa'-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáifá'á Éfáráímu-naopa'a kúmba

wení kísau-waasise'a koméraawe.

55 Komérowana tíyótaimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawe'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa 56 Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbo opa'á tíní ína tíníyo siyáawe. 57 Óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á tíní ína tíníyo siyáawe.

12

Máríyaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aai.
Mátíyu 26:6-13, Mááka 14:3-9

1 Tíyótaimo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'mórae-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awi'a Rásarasini naaópa'a kúwasa 2 Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasiye'a tómbó náíyapa'a méroyana Mátha mintómbá maimái tíma'maena kúwana 3 Máríyaa asaa-wiyúmbó

úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-wiyumba naaúmpa'a iyúwana 4-5 moóráwigon-awi'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá timénamo óraa'-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáiye. 6 Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáifo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'o úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana 7 Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéiye. 8 Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáiye.

Rásarasimba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

9 Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi isésa Rásarasi pukówana íyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa. 10-11 Rásarasimba íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwíti óraa'-waasi tiyuwésa Maníkómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraa'-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.
Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40

12 Fénáíkaamba ásé-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tíníye sumbá waásisomba mináái isésa 13 taaénáma tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'máráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iye wenáwíta mósá maráúmne suwaná 14 moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba 15 naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Sáíyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako
ayáá'maena wétiye
agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiye. 16 Minkánáá wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wíyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-iye siyáawe. 17 Ísuma Rásarasi pukómpinkembo íyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa 18 isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaíyówasa 19 óraa'-amaan-kisau-waasi keáímbá sésa seyaafá'nánká kentáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aai.

20 Yérúsaremu-naopa'a ámáán-aai isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa 21 Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáíta-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná 22 Fírípi Éndurumba kosimámena áí'maesarai Ísumba kosimámúyana 23 Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wépaa'iye. 24 Érai'a simátime'a súne. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínífo ánáuntumba u'márááwana aáénkarena áruma wiyéna

sáwífaˈ-aramba imái áfu káíníye. 25 Miyámó ontembá tirááímo táínda-iˈo ésa ímba kaweˈ-úmai méranaafo maambárárákén-ímáyáámó tuwáíyawi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe. 26 Kentáfésа ení kísaumo maénae síyawi kembá sirááíwáéro. Miyámó íyawi keséˈa méranaawe. Kesí kísaumo maíyawi kesifo kentúwíˈa mósá maráíníye

Ísu siyáiye.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aai.

27 Ísu simátimena séna kesirunkó umbaiséˈa wétaimba póˈa nóra sénaumno. Kesifóo maanúmbái-tántááˈó kempáˈó tínda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafeˈa kunkáumne. 28 Kesifóo enáwíko óraaˈa íníye súwana wíyómpakemba aaí séna éˈa kesúwíˈa óraaˈa uráunda póˈa aneka'á ónaumne súwasa 29 méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wíyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísauwaasi wíyómpakewi aaí wésimamiye suwaná 30 Ísu simátimena séna minááímó ísáámba ímba kembó súwaˈnai índanifo kembó túwaˈnai índaniye. 31 Marapáˈ-wáásímó aaifimbó maitinkáínda-kanaa wétiye. Marapáˈ-wáásití sáwí-kawaagombo watiyuwáínda-kanaa wétiye. 32 Aaraa-táíyáˈó mó tufusíyan-kanaa seyaafáˈá imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáiye. 33 Miyámó siyáimba aaraa-táíyáˈá tufíyana puwíndasafena súwasa 34 waásisomba isésa sésa Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai aasiyaasí maéˈmaeˈa íníye siyáifo emó sénda kemá waási úrankomba aaraa-táíyáˈá mó tufusíyaˈa puwónaumne wésempo emá nááwawa sé ewá sénó suwaná 35 Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárikaˈa keséˈa méranaumne. Waásimo kumeuˈó in-áémpáˈó kombá nááfaraˈi wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeuˈó in-tántáákó kempáˈá tifó séˈa sámo kátínkáípaˈa méraaro. 36 Sáma kaimbá póˈa kentáféˈa séˈa kentáási ságoma óne sembá póˈa ságoni árááˈmarimba úˈmai méranaawe Ísu siyáiye.

Yúndaa-oraaˈ-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aai.

Ísu simátimena tiyuwéna aúpáˈá méraiye. 37 Túranka'a kawe-kísáú ímba awánaraan-kwaameˈo uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye siyáawe. 38 Mindásafena naaófáˈá Maníkón-aaimo simátímakowin-awiˈa Áísáya siyáin-aai éraiˈa siyáiye.

Fasiˈaénkóo kaweˈ-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba éraiˈe wésewe. Ení fasiˈaémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáiye. 39 Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna naaófáˈá Áísáya agaimaréna séna

40 Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe. Maníkó tááˈa káúntuwaisasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempáˈá ímba tíyaˈa sáwí-imayaa maitiyuwéˈa kaweˈá uwátinkanaumne

Maníkó siyáiye Áísáya agaimaréna séna 41 Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáiye.

42 Yúndaa-oraaˈ-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye sésa ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpaˈa

íyófo sésa aambá fáiˈmaraafoniye sésa ímba aforaˈá sumbá 43 Maníkó kesúwíˈa mósá maráínkwae-imayaa ímbanofo waási tuwímbai kesúwíta mósá maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa éraiˈe ímba aforaˈá siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaaˈo uráan-aai.

44 Ímba aforaˈá suwaná Ísu óraaka séna kesááisafesa éraiˈe sésa kenkáˈá timankúnkúmbo íyawi ímba kentáfésa aantemba ofo siˈmákaiwaintafesawaraˈa timankúnkúmba wéowe. 45 Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo siˈmákaiwainkwaraˈa wéawanaawe. 46 Marapáˈó kumúnda waási sáma kátinkaundawi únda pósa kenkáˈá timankúnkúmbo íyawi ímba kumeuˈó in-áémpáˈá méranaawe. 47 Kesááimo ímbo ísámai kaweˈó owí aaifimbó maitinkái ímba kemá úne. Marapáˈ-wáási ímba aaifimbó maitínkáandasafeˈa kumúndanifo sáwíˈo úmaimo méraampinkemba kaweˈ-ámpáˈá métinkanaeˈa kunkáumne. 48 Ánaaen-kanaaraˈa kesáái isésa tínaaembo uwásinkaiyawi sésa kaweˈ-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. 49 Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifo siˈmákaiwai simásímakain-aai súnda póˈa ánaaen-kanaa tínasa sésa kaweˈ-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. 50 Kesifon-aai aúíˈa úmai maéˈmaeˈo íyan-aain-iye. Súnda-aai kesifo simásímakain-aai simátimune Ísu siyáiye.

13

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-aai.

1 Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapáˈá tuwéˈa kesifompáˈó kunuweréˈo íyóndakanaa tiyé séna marapáˈ-wáási wenááimo ísón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíníye súwana 2 waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwíˈa Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaruˈá uwó-ímáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana 3 afowámá seyaafá-fásíˈáémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda póˈa kunuweréˈa iyónaumne-imayaa Ísu éna póna 4 tómbá wénowana íyáfasinena paákákén-únánkwátói faúˈmarena táúri káráˈumaena 5 táúfapimba nombá fatímarena wení kísauwaasi tísamai non-kwitinkéna táúrisamba uwátuwena 6 Ísuma Sáímoni Pítaampaˈa túwana séna Fasiˈaénkóo ímba kesísamai non-kwisinkaaó súwana 7 Ísu séna kemó úndama káféˈa ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana 8 Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafeˈa aˈáo símasimaˈa ónaumne súwana Ísu séna enaísamaimo ímbo non-kwiyánkáanamo éma kesí waási-iˈa ímba ínone súwana 9 Pítaa séna Fasiˈaénkóoení waási-iˈa ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara siˈnónkwáráˈá non-kwiyuwó súwana 10 Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfáˈá non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónááwe. Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba 11 Ísu wení pintaruˈ-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiye siyáiye.

12 Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo
faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai
ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. 13 Kentáfé'a sé'a
uwáitáí'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáási úne.
14 Kemá kembó uwáitáí'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísamaimo non-
kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. 15 Kemó
kembó aráátimundantemba kembiwíwárá'á miyán-oro. 16 Érai'a
simátime'a súne. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba
íyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aai maimaésa kosimátímakaawimo ésa
ti'mákaiwaimba ímba íyáákanaawe. 17 Miyáumai kemó únda é'a
awánaafo miyámó íyambo íyana tirunkó kawe'á íníye. 18 Kempínkémbá
ímba seyaafátáfé'a súmpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a
tuwánaraumne. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a
moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iye agaimarénamo
siyáimba érai'a siyáiye. 19 Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna
ánaaemba paápé ína'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá
kunkáiye sénááwe. 20 Érai'a simátime'a súne. Ti'máráanasa wíyawi-taai
ísámai kawe'ó íyanten-úmai kesáái ísámai kawe'á ónááwe. Kesááimo
isáíyanten-úmai si'mákaiwain-aai isánááwe Ísu siyáiye.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíníyemo Ísu siyáin-aai.
Mátíyu 26:20-25, Mááka 14:17-21, Rúku 22:21-23

21 Ísu simátimena wenarunkó umbaí tówana séna érai'a simátime'a
súne. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye
súwata 22 wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfínayaafimba éta
nááwantafenawa síyó séta 23 wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá
símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana 24 Sáímoni Pítaa kentáféna
aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áísai uwo
súwa'a 25 wení ewaa'á kífae'a áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda
nááwa'iyo séwánana 26 Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-
waasi wemán-iye séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá
Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana 27 mintómbá
maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simámena séna
emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa 28 tómbó wénesamo
méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawe'á umbá
29 sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo
makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyémá sésa tanómbo káúfón-
kanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyémá suwaná 30 Yúndasi
Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóíyáán-úmai máápa'a kumúwana
kumeu'á uráiye.

Aú-amaambo simátímakain-aai.

31 Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a
óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íníye. 32 Kesí
kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a
uwásinkainiye. 33 Kesí iyámpóísono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwáana'a
siyaafáí ónááwe. Yúndaa-waasisafe'o é'o simátime'o súndantemba
kentáfé'a sé'a íyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. 34 Aú-amaamba

simátíména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. 35 Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáiye.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34

36 Ísu simátimuwana Sáímoni Pítaa áísai ena séna Fasi'aénkóo náafara iyínono súwana séna íyóndara'a káfé'a ímba sirááíwainompo ánaaemba sirááíwainone súwana 37 Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááíwaenaumno. Ímba pó'a áwa'nai e'a púwónana kawe'á íníye súwana 38 Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a súne. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé séma ímba awánáúnda-waasin-iye

sínone Ísu siyáiye.

14

Manikómpá'ó íyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-aai.

1 Ísu simátimena séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Manikómbá timankúnkúmba é'a kenkwárá'á miyán-oro. 2 Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. 3 Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o íyónda kemó méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. 4 Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana 5 Tómaasi simámena séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana 6 Ísu séna Manikómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o íyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. 7 Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana 8 Fírípi séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana 9 Ísu séna ayáátááka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. 10 Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísáfé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á súne. 11 Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Manikómpákémbá kunkáiye seró. 12 Érai'a simátime'a súne. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Manikómpákémbá kunkáiye síyawi kemó úndanten-kisau miwíwárá'á maénááwe. Kesifompá'á iyé'a Manikóní ámútankomba ai'máráandasafena miwíti kísaugo kesí kísaugomba íyáákainiye. 13 Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. 14 Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a

kemá miyá ónaumne Ísu siyáiye.

Manikóní Ufaen-ámútánkómbá ai'máráanana kumíníyemo siyáin-aai.

15 Ísu minááí simátimena séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawe'á ónááwe. 16 Kesifombá áísai onaná karáá'á tutinkáíndawimba

ai'maráínana kumbéna kesé'a aasiyaasí maé'mae'a íníye. Wemá éraikoni áwáun-iye. 17 Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a imbá pó'a wembá wéawanaawe. 18 Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyuweránaumne. 19 Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranaawe. 20 Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména keséta méraisata weséta méraumne miyá sénááwe. 21 Kesááimo taawiyafésamo kawe'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simíyawi kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana 22 Yúndasi-Ísakerioti araámáón-awi'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóintafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó súwana 23 Ísu séna tirumbá simíyawi kesáái ísámai kawe'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. 24 Kesáái ísámai ímba kawe'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aai ímba kesí imáyáafinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini imáyáafinken-aain-iye.

25 Kesé'o méraundara'a minááí simátimune. 26 Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kentí karáákómbá ai'maráínana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-aai timína'a tááka'a maránááwe. 27 Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafo kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. 28 Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuweránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'á íyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá íyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. 29 Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiye sénááwe. 30 Waántáwanko maambáráráké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátááka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. 31 Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiye.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

1-5 Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándárá'ó káráwiyaiwain-iye. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááímáráíntemba simátímakaunda-aaigo miyá éna tirunkó arupíse wéiye. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amai aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'o ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'o kááísamaimo méraiyawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. 6 Amaimó ayááisuwainda-amaimo

aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíníye. Kesé'o ímbo kááísaiyawi miyá íníye. 7 Kesé'o kááísamaimo méraiyawi kesááimo kentirumpimbó ta'óto'maraiyawi áísai íyana póna miyá uwátinkainiye. 8 Sáwífa'-arambo imáímo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íníye. 9 Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá timúne. Kemó é'a misírúntáfé'e símai méraaro. 10 Kesifoní ámáámba ísámai wenaruntafé'o símaimo méraundantemba kesí ámáámbo isé'o é'a kesiruntafé'a símai méranaawe. 11 Minááí simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. 12 Kesirumbó timúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí ámáámba timúne. 13 Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'o puwónae sésamo puwíyamba ímba moórá-aai símai íyáákamai tirumbá timénááwe. 14 Kesááimo isémaiyawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. 15 Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. 16 Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-árámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'o kesifompá'ó áísai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. 17 Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-ámáámbá simátimune Ísu siyáiye.

Marapá'-wáási tíyámbo uwátínkaraan-aai.

18 Ísu minááí simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo uwátinkaiya'o é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentáási Fasi'aénkómbá tíyámba uwánkaraawe sénááwe. 19 Kemá marapá'-wáásífínkémbá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáási tíyámba wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkakaa kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. 20 Kísau-waasi miwíti óraa'-waasigomba ímba íyáákaraawemo súnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáási karaánáá'a sinkésa sáwí'o uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo ísámaimo kawe'ó íyawi kentáái isánááwe. 21 Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáási karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. 22 Kemó ímbo kusimátimundarakaa marapá'-wáásití sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwíti sáwí-imayaa ifá'ó túwááraamba ímba ifá'á túwááwana úwoi wéraiye. 23 Tíyámbo uwásinkewi kesifonkwárá'á tíyámba wéuwankaawe. 24 Kemó fí'owimo íyáákamaimo ímbo fí'o-fi'on-kisaumo maúndarakaa marapá'-wáásití sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné tíyánkai wéuwasinkaawe. 25 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá tíyámba wéuwasinkaawe siyáinka'a póna minááí káfé'a wépaape-iye. 26 Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáíndawimba ai'máráanana kesifompákémbá wenámútanko kembiwísé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. 27 Kemó kísaumo ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kísausafe'wara'a

simátímapa'a kónááwe.

16

1 Ánaaemba kesááisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a
minááí simátimunda imáyáan-oro. 2 Ánaaemba marapá'-wáásímó
kembiwísáfésamo ámáán-daumpakemba watuwánaemo síyamba
mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawi Maníkóní kísau
wémaewe karo'á sénááwe. 3 Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba
pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. 4 Káfé'a minááí simátimunda
póna mindá paápé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iye
sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiye.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kísaumo wémain-aai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a minááí ímba simátímake'a
5 si'mákaiwaimpa'o íyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a náafara iyónó
sé'a ímba sísai owe. 6 Iyónaumne súnda-aai ísááwana tirunkó
umbaí taisa'á pó'a náafara iyónó sé'a ímba sísai owe. 7 Érai'a
simátime'a súne. Ímbo iyúndarakaa kentí karáá'ó tutinkáíndawi
ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'máráanana kembiwísé'a kumbéna
kawe'á uwátinkainiye. 8 Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí
sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmaimo méraiyawini
áwáuma aráátiminiye. Maníkómó aaifimbó maitinkáíndawini áwáuma
aráátiminiye. 9 Kesááisafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawisafena
simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. 10 Kesifompá'ó
iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo
méraiyamba kunaráátiminiye. 11 Maambáráráké-sáwí-káwáágómbá
é'a aaifimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aaifimbá maitinkáíníyema
simátiminiye. 12 Sáwífa'-aai simátimusina umbai-ááí pó'a káfé'a ímba
kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. 13 Maníkóní ámútanko kumbéna
érai'-amba kawe'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáafinkemba
simátiminifo simámakain-aai simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a
simátiminiye. 14 Súnda-aai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye.
15 Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-iye. Miyáumai sé'a
simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminiye Ísu siyáiye.

Tirunkó umbaí taréna ánaaemba kawe'á íníyemo siyáin-aai.

16 Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a
suwánanaawe súwasa 17 wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa
kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a
suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. 18 Kárika'emo simbá
minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná 19 Ísu
áísai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a
ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai
kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. 20 Érai'a simátime'a súne.
Kembiwí ifi'á táíyasa marapá'-wáási aamoí íyambanifo kentirunkó
umbaí taréna ánaaemba kentirunkó fetói íníye. 21 Moórá-ininkomo
iyámpóímo ma'ankáínda-kanaa tínanamo éna áí'a ínana arunkó
umbaí táínana ánaaemba miníyámpói ma'ankéna áíkomba ímba
imáyáa éna aamoí íníye. 22 Miyámó ontembá kentirunkó umbaí
táína'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á
ímba maitiyuwánááwe. 23 Minkánáámó tína'a ímba sísai ónááfo
kesifompá'ó inaimó síyamba kentáfé'a ísámai áísai íyantafena póna
miyá uwátinkainiye. 24 Kesifompá'á ímba inaí siyáafo káfé'a kentáfé'a

ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraaˈ-aamoi ínaˈa méraaro Ísu siyáiye.

Marapá-tántááˈá Ísu íyáákaraiyemo siyáin-aai.

25 Ísu simátimena séna waéˈmai-aai simátimunda póˈa ánaaen-kanaa tínaˈa kesifon-aai aforaˈá simátimenaumne. 26 Minkánáámó tínaˈa ken-ímáyáámó ontáféˈa kesifompáˈá inaí síyaˈa kemá ímba inaí senaná 27 wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timíníye. Kentáféˈa
séˈa Manikómpákémbá kunkáiye séˈa tirumbá símakaantafena kesi-fomá arumbá tímakaiye. 28 Kesifompákémbá marapáˈá kumbéraunda póˈa káféˈa marapáˈá tuwéˈa kesifompáˈá iyónaumne Ísu súwasa 29 wení kísau-waasi sésa káféˈa ímba waéˈmai-aaifinkemba sémpo aforatá simásimene. 30 Kesáá séta áísai ónáísaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po aforaˈá wésene. Miyásá séta Manikómpákémbá kunkáanesa súne suwaná 31 Ísu séna kentáféˈa Manikómpákémbá kunkáiye sembánifo 32 kárikaˈa siyuwéˈa kentí naaóˈ-naoˈa wété owaˈá keyáá mérausina kesifomá kséˈa méraiye. 33 Minááí simátimunda póˈa kséˈa kááísamai méˈa aáno úmai wempaˈá méraaro. Marapáˈ-wáási karaánááˈa tinkésa sáwíˈa uwátinkanaafo marapá-tántááˈwárá waásiwaraˈa íyáákaraunda póˈa kentirunkó aamoí ínaˈa méranaawe Ísu siyáiye.

17

Ísu wení waásisafena ísámai Manikómpáˈá inaimó siyáin-aai.

1 Ísu simátimena wíyómpaˈa awánéna séna kesifóo minkánáá wétiye. Kesúwíˈa óraaˈa inaˈá enáwíˈa óraaˈ-iˈa uwánkáano. 2 Seyaafáˈ-wáási káráwiyaundasafe fasiˈaémbá símakaanda póˈa símakaanda-waasi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa uwátinkaunda mindásafe kesúwíˈa óraaˈ-iˈa inaˈá enáwíˈa óraaˈ-iˈa uwánkáano. 3 Eyáá érai-Fasiˈaenko óne. Kembá siˈmákaandawi úne. Empáˈé kempáˈé tésa kenkáisááimo ísááwi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa wéowe. 4 Marapáˈá enáwíˈa óraaˈa úmai símakaanda-kisau taiˈáúmne. 5 Kesifóo maramó ímbo úmakondaraˈa eséˈa méraawanana kesúwíko óraaˈ-iˈo uráinkaˈa po anekaˈá miyá ínkwaeˈa súne. 6 Marapáˈ-wáásífínkémbáení waási-iˈa uwátinke símakaanaˈa entáféˈa miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. 7 Símakaandasafesa sésa mintántááˈá Manikómó ámakain-tantaaˈe wésewe. 8 Símakaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aai isésa sésa Manikó aiˈmákaisana kunkáiye wésewe. 9 Miwísáféˈa ísámai inaí súne. Marapákén-úwói-wáásísáféˈa ímba inaí súmpo símakaanda-waasiení waásisafeˈa ísámai inaí súne. 10 Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waásiení waási ésa kesúwíˈa óraaˈ-iˈa wéowe. 11 Marapáˈó ímbo méraanda empáˈá iyónaumpo miwí marapáˈá méranaawe. Kawe-késífóo miwíyáˈá emá káráwiyinasa pósa Manikómbó áántaan-kwaasi-iˈa úmai méranaawe. Esé kséˈo kááísamaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. 12 Miwíséˈa méˈa káráwiyaunasa Manikómbó áántaan-kwaasi-iˈa úmai mésa ímba sáwí-amba arááíwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááíwainda póna minááí Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáin-aai paápé íníye. 13 Empáˈá ímbo iyúnda marapáˈá méˈa miwí tirumpimbá kesí aamoigó

óraaˈo intáféˈa minááí simátimune. 14 Enáái simátímakaumne. Kemó ímbo éraiˈo marapáˈ-wáásímó úndantemba miwí ímba éraiˈa marapáˈ-wáási ombá pósa marapáˈ-wáási úwoi-waasi tíyámba wéuwatinkaawe. 15 Ímba séˈa miwí marapákémbá kuntiyaaó súmpo waántáwanko sáwíˈa uwátínkáífo séma káráwiyuwo súne. 16 Kemó ímbo éraiˈo marapáˈ-wáásímó úndantemba miwí ímba éraiˈa marapáˈ-wáásín-owe. 17 Enáái éraiˈ-aai póna tirumpimbá wérainasaení waási-iˈa úmai méranaawe. 18 Kembó siˈmaróna'o marapáˈó kunkáundantemba miwí tiˈmáráanasa marapáˈ-wáásífímbá méranaawe. 19 Miwísáféˈe séˈa enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránáawe.

20 Ímba maankwáásísáféˈ-aantemba inaí súmpo miwí táái isésa kentáfésа timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye síyawisafeˈwaraˈa inaí súne. 21 Kesifóo inaí séˈa esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí enté kenkáˈé kááísamai méranaawe. Miwí kááísamai méraamba pósa marapáˈ-wáási tuwánésa sésa éraiˈa Maníkó Ísumba aiˈmákaisana kunkáiye sénáawe. Mindásafeˈa inaifínkémbá simámune. 22 Esé kesé'o mimbóráiˈo úmaimo mérauyantemba símakaanda-fasiˈaemba tímakaunda pósa mimbóráiˈa úmai méranaawe. 23 Emá kesé'a kááísamai méraanaˈa kemá miwísé'a kááísamai méraunda pósa miwí kááísamai méranaawe. Marapáˈ-wáási mindá tuwánésa sésa Maníkó Ísumba aiˈmákaisana kunkáiye sénáawe. Enarumbó símakaandantemba miwíwáráˈá tímakaanda pósa marapáˈ-wáási tuwánésa sésa éraiˈe sénáawe. 24 Kesifóo maramó ímbo úmakondaraˈa enarumbá siméma fasiˈaémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwae séˈa súnda pósa kesí fasiˈaémbá awánánáawe. 25 Kesifóo usukáéwi óne. Marapáˈ-wáási embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníkó aiˈmákaisana kunkáiwaiye wésewe. 26 Entáféˈa miyámó iwái méraiye símai paápé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíyaˈa miwísé'a méranaumne. Entáféˈa miyámó iwái méraiye símai paápé uwátínkareˈa paápé úmai kónaumne Ísu inaifínkémbá miyá siyáiye.

18

Ísumbo taˈótokaan-aai.
Mátiyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53

1 Ísu simátimena wení kísau-waasiseˈa Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfímbá komérowana 2 Ísu wení kísau-waasiseˈa mintáí-kánáágúnéfáˈá kógo upaˈá Yúndasi Ísuni pintaruˈ-wáásígó mintáí-kánáágúnéfáˈá awánópaˈa 3 mifáˈá kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraaˈ-amaan-kisau-waasiye i-wáásíwárá ámáán-dankaˈ-i-waasiwaraˈa tiˈmárówana Yúndasi tíˈmaena taánáínkwara paepáéˈwaraˈa maimaésa ómbá toˈmaésa mintáí-kánáágúnéfáˈá kumbá 4 Ísu wempáˈó tínda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba íyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáíya wéoo súwasa sésa 5 Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'o sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaruˈ-wáásígó póna miwísé'a méraiye. 6 Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwérópaˈa tanaambá fowaná 7 Ísu anekaˈá tísai ena séna nááwani ayaafáíya wéoo súwasa

Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná 8 Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafáí ontáfé'a maankwáási étinkaiyasa koró Ísu súmba 9 Maníkóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááíwakaawe siyónka'a póna paápé úmai mináái súwana 10 Sáímoni Pítaa paepáé'a awáúfínkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Márákáasi wenáá'a fagáúsuwowana 11 Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfímbá wiyuwó. Sí'o índa-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoní kísau ímba tuwánáúmpo miyá ónaumne Ísu siyáiye.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aai.

12 Ísu súwasa i-wáásíyé miwítí óraa'-waasiye

ámáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa 13 áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna 14 ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

15 Kuwasaráí Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáímoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááíwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuwowana aaimó ísópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana 16 Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena íyáferowana 17 minárásígó Pítaamba awánéna áísai ena séna minkwáásígóní kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fí'on-kwaasi úne súwasa 18 táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásíyé iyamá agaimakésa tiyáámba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráiye.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áísai uráin-aai.
Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Rúku 22:66-71

19 Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana 20 Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo 21 nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aai ísaraamba pósa sénááwe súwana 22 ámáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana 23 Ísu séna sáwí-aaimo súndarakaa misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sínkamono súwana 24 Ánási ai'marówasa ayáámpinken-anda ímba awátuwesa minándáwárá'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.
Mátíyu 26:71-75, Mááka 14:69-72, Rúku 22:58-62

25 Aifaˈ-ámáán-káwáágómpáˈá Ísumba kuwaná Pítaa iyaráˈá ména ayáámba wégaufuwasa iyaráˈó máún-kwaasi áísai esa sésa ewárárá minkwáásígóní kísau-waasiyaˈono suwaná mináái umémpaˈa tuwéna séna ken-ímbaniye súwana 26 aifaˈ-ámáán-káwáágóní kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásígóeˈa taai-kanáágúnéfáˈá méraaya ˈa tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo ááˈo fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana 27 Pítaa anekaˈá séna ken-ímbaniye súwana kokórigo ái siyáiye.

Ísumba Páíratimpaˈo áiˈmae kuráan-aai.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Rúku 23:1-5

28 Kokórigo ái súwasa siyarónkaˈa Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áiˈmaesa kámáni-oraakoni páaimpaˈa máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpaˈan-ifo fíˈon-kwaasiti naaúmpaˈa iyéta tíyótaimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba íyúwana 29 Rómu-kamani-kawaagon-awiˈa Páírati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáási nóra inkakena aaifimbá maenkánaera séo súwasa 30 sésa ímbo sáwíˈo uráinkakaa ínta áiˈmaeta túsino suwaná 31 Páírati séna keyáárikaˈa áiˈmaeˈa kentí ámáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-órááˈ-wáási sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufúˈmaimo utáíyantafesa aambá fáíˈmakaawe sumbá 32 ááéma Ísu simátimena séna aaraa-táíyáˈá sínkamiyaˈa uwónaumne siyáin-aai paápé úwasa áiˈmaesamo kumbá minááísáfésa uwaná 33 Páírati naaúmpaˈa kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana 34 Ísu sénaení imáyáafinkena sísai ó waásiya simámakaawawa sísai ónó súwana 35 Páírati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne.Ení waásiye óraaˈ-amaan-kisau-waasiye áiˈmaesa kempáˈá tiyáafo nóra ónasawaˈiyo súwana 36 Ísu séna kemó kawáá-íˈo úndama ímba marapáˈá wéraiye. Kemó kawáá-íˈo úndamo marapáˈó wérainkakaa kesí kísau-waasi tíyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá taˈótoraafo sésa tíyááwaisino sésa taˈótokaawe. Kemó kawáá-íˈo úndama ímba marapáˈá wéraiye súwana 37 Páírati áísai ena séna kawáágówá ónó súwana Ísu séna éˈa séne. Mindásafeˈa marapáˈá kumúnana masínkaraimba póˈa arupíse-aai wésimatimune. Arupíse-aaisafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe súwana 38 Páírati séna nóin-aaiya arupíse-aain-iyo siyáiye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.
Mátíyu 27:15-31, Mááka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páírati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwíˈo uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo 39 tíyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawaˈa ándáfakembo awáˈankaundantemba minkánáámó tinkáˈá Yúndaa-waasiti kawáágóná awáˈankanaumno tísai ena súwasa 40 óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awáˈánkénda Párápásimba awáˈankaao suwaná Párápási tiyéna uménteˈa in-kwáásín-iye sésa

wembá awáˈankaao siyáawe.

19

1 Suwaná Páírati i-wáási simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonkuˈ-nésa 2 óraaˈ-waasiti kámoˈan-iye sésa áwíyandama

owepámai Ísu aˈnómpímbá kuféˈankesa naae-únánkwátói óraaˈ-waasiti
unáánkwátóin-iye sésa uwánkesa 3 karaánááˈa ankésa moórá-mora
wempáˈá tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba
tufútoˈnaamai uráawe.

4 Tufútoˈnaamai uwaná anekaˈá Páírati kúwákárúwena seyaafáˈ-
wáásísáféna séna ísáaro. Ímba sáwíˈo uráintafeˈa áiˈmaeˈa túranka'a
máánkaraanaˈa awánaaro. Ímba sáwíˈa uráiye súwana 5 Ísu
kúwákárúwena aˈnómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwaraˈa
kúwákárúwowana Páírati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro
súwasa 6 óraaˈ-amaan-kisau-waasiye ámáán-dankaˈ-i-waasiye awánésa
óraakaˈ-oraakaˈa sésa aaraa-táíyáˈá tufíyana puwíno suwaná Páírati
séna wemá ímba sáwíˈa uráimba póˈa kemá ímba tufuwónaumpo
kembiwí áiˈmaeˈa aaraa-táíyáˈá mátufuworo súwasa 7 Yúndaa-waasi
sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne séméyáímbanifo kentáási
ámáánko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba
póta tufuwónaumne suwaná 8 Maníkón-ááninko úne siyáin-aai Páírati
isówana áfááraumai ááˈa úwana 9 naaúmpaˈa kunuweréna imaéna
Ísumba áísai ena séna nááfakewiyaˈono súwana Ísu iséna ímba aaí
súwana 10 Páírati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aaí wéseno.
Kemó aaimó senasamó ésa awáˈankanaawe. Kemó senasamó ésa
aaraa-táíyáˈá tufuwíyama puwínone. Mifásíˈáémbá tokáumne súwana
11 Ísu séna Maníkómó mifásíˈáémbó ímbo ámakainkakaa ímba toráásino.
Maníkó ámakaifo síˈmaenamo enkáˈó másinkaiwaini sáwí-kisaugoení
sáwí-kisaugomba íyáákaraiye siyáiye.

12 Ísu súwana Páírati minááí iséna séna nóraˈiyo ke minkwáási
awáˈankanaeˈa wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó
awáˈankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-iˈa
wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-
aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba
awáˈankaao suwaná 13-14 Páírati minááí iséna Ísumba áiˈmaena
máápaˈa óntan-arumbo akwítukom-barupaˈa Yúndaa-waasi-taaifinken-
awiˈa Kápata-marupaˈa kumbéna aaifimbó maitínkáám-barupaˈa
kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iye súwana
tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái
kárikaˈa tínena úwana Páírati Yúndaa-waasisafena séna kentí
kawáágón-iye súwasa 15 ímbaniye sésa óraakaˈ-oraakaˈa sésa aaraa-
táíyáˈá tufuwíyana puwíno suwaná Páírati tísai ena séna kentí
kawáágómbá aaraa-táíyáˈá tufuwónaumno. Mindá tirááíya taíyó súwasa
óraaˈ-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá
kentáási kawáágón-iye suwaná 16 Yúndaa-waasi-taaigo íyáákontafena
Páírati séna Ísumba aaraa-táíyáˈá tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táíyáˈó tufúkáan-aai.
Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43

17 Páírati timúwasa i-wáási Ísumba áiˈmaesa tufuwíyan-aaraa-
taima wembá ámúwana áúwaataˈmaena tufuwíyan-aempaˈo kúmba
mináémpáˈ-áwíˈa aˈnónayaantapa Yúndaa-waasi-taaifinkemba
Kórígótaafa mináémpáˈá kuwasá 18 aaraa-táíyáˈá aíyayaankaˈa

tufúsúmaresa kae'-wáásíyáí Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táíyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana 19 Páírati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawáágón-iye sé'a agaimái a'nónká-táíyá'á máráaro súwasa 20 kaumbo-wáási tááifinkemba Yúndaa-waasi-taaifinkene Rómu-waasi-taaifinkene Kíríki-waasi-taaifinkene agaimárówasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáímá awánésa toráumai ísówasa 21 Yúndaa-oraa'-amaan-kisau-waasi Páíratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iye

ímba miyá símai agáínda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná 22 Páírati séna é'a agaimakáumne siyáiye.

23 I-wáási Ísumba aaraa-táíyá'á aíyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa éíyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi éíyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa 24 ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa nááwa íyáákenawa máíníyo sumbá Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá
kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe

siyónka'a pósa i-wáási miyá uráawe.

25 I-wáási miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táíyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máríyaa úwana Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máríyaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táígóní áwáufimba mérowana 26 Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iye séna 27 kentáféna séna miwá enanón-iye súwa'a

isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.
Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49

28 Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú taí'ásuwaumne séna Ísun-aai Manikóní aúfáífinkemba paápé índasafena Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana 29 ándá-aran-domba ikanómbá anaféúmpímbá wérowasa faru-táénáma mindómpímbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náínkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana 30 Ísu néna séna seyaafá-kísáú taí'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáiye.

Ísuni awáúfímbá waantáámbó faiyáin-aai.

31 Ísu weyáárika'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáárá'á puwíyan-kwaasi aaraa-táíyá'á máéfo sésa Páíratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táíyá'á méraaro. Tísamai ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'á múratuwaaro suwaná 32 Páírati ewé súwasa i-wáási Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa 33 Ísumba

taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáísúwana 34 moóráí-waasigo Ísuni awáúfímbá waantáántámbá faúwana naaewárá nonkwárá'á kunkáiye.

35 Mindámo awánáúndawi simátímakaumne. Awáné'a érai'-aai súnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. 36 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa iwáási miyá uráawe. 37 Moórafa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáíyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paápé uráiye.

Ísumbo utaráan-aai.
Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56

38 Yósepi Árímátíyaa-naopakewi Ísun-aai isówi éna Yúndaa-oraa'-waasi táároi inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwena Ísumo puwúnka'a Páíratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana Páírati séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áúma komaúwana 39 Níkótímási ááéma Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-masawemba kae'á maimaéna Yósepimba kóái'maesarai 40 Ísun-áúma komaimaésarai ampantafímbá minásáá-wíyúm-básáwénkwárá'á kárá'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utaráaye. 41 Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kisáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai 42 saagaan-kánáámá ampáámbán-iye sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.
Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

1 Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna 2 awaantanténa Sáímoni Pítaante kenté'a tasimásimena séna kentáási óraakon-áúma óntan-aifinkemba maimaésa nááfara makáao súwakai 3 Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai 4 suwaantantékai kówáyamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda 5 kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba íyáferaawanana 6 Sáímoni Pítaa téna óntan-aifimba íyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana 7 Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a 8 óntan-aifimba aifa'ó kówándawi íyáfere'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séwándanifo 9 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna pukáindafinkemba íyáfasinainiye siyáimba ímba ísámai kawe'á ówáyamba 10 kenkáísí naaópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máríyaamo awánarain-aai.
Mááka 16:9-11

11 Naaópa'a kówáyana Máríyaa óntan-aigoni óika'a ména ifi'á wétena kífaena óntan-aifimba awánómba 12 kae'-wáási waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Máríyaa tuwánówasarai 13 sésarai menínínkóo nóintafewa ifi'á wétaano suyaná Máríyaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaésa nááfara makáao sé'a ímba wéraisa'a

wéawanaumne 14 simásuwena waeréna awánómba Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana 15 Ísu séna menínínkóo nóin-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máríyaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana 16 Ísu séna Máríyaao súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááífínkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana 17 Ísu séna kesifompá'ó íyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraao. Kesífárawaisai kosimátime sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana 18 Máríyaa Mágátáraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáúmne séna Fasi'aénkómó sún-aai simátímakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.
Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49

19 Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a iméśa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna 20 ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwárá'á aráátimuwasa miwíti Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfááran-aamoi uwánkówana 21 Ísu aneka'á séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'máráana'a kesí kísau komáéro séna 22 wenááma áútimena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. 23 Sáwí-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíniye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáiye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aai.

24 Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá fí'opa'o maémomba 25 túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwárá'ó awáné'o ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye súsino súwasa 26 afakaeté-no'waamba maisuwésа Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a iméśa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna 27 Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfímbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana 28 Tómaasi séna kesí Fasi'aénkóo emá kesí Maníkó óne súwana 29 Ísu séna ááéma ímba suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáánda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawe'á íníye Ísu siyáiye.

30 Ísu wení kísau-waasi súrankata fí'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífímbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáumne. 31 Ísu Maníkón-ááninko póna wemó íyáfasinankaraiwain-iye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aai.

1 Ánaaemba Táípíriyasi-waaunkoni áwáífaˈa Ísu miyáumai paápé
úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. 2 Wení kísau-waasi túwaandu
uwái miwí túwíˈa Sáímoni Pítaawe Tómaasi moórá-awiˈa Títímásiye
moóráwigo Káríri-aempakemba Kéna-naopaken-kwaasigon-awiˈa
Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fíˈon-kaeˈ-waasiye miyáumai-waasi
túwaandu uwaná 3 Sáímoni Pítaa simátimena séna mófááˈa kotoránaeˈa
kúne súwasa kesááwáráˈá montá kónáisaiye sésa nompín-táómpimba
íyátesa kumbá nóˈwaamba mófááˈamai wimaˈwimaˈ-umbá ímba
mófááˈa torówana 4 siyarónkaˈa Ísu nonáwáífaˈa mérowasa ímba
awánéraase uwaná 5 Ísu séna iyámpóísono. Mófááˈa tokáao súwasa
ímbaniye suwaná 6 Ísu séna mareˈmareˈ-únámbá tiyáánúrapaˈ-aempaˈa
nompímbá túwéwana kumínaˈa mófááˈa tóráaro súwasa wemó súnten-
umba sáwífaˈ-mofaaˈa tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaaˈá
márááraantamba éna ówitowaˈa 7 kemá Pítaantafeˈa séˈa epínda
FasiˈaénkónˈiyesewánanaPítaa minááí iséna kísaumo maíndasafena
paákákén-únánkwátóimo faúˈmaromba minúnánkwátói maimái úmaena
nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífaˈa kúwana
8 nonáwái ewaaˈá wérowata fíˈon-kwaasisa mindómpín-táómba
maimaéta mareˈmareˈ-únámbá tafisímaeta kówándasa 9 nonáwáífaˈo
ásáfaawandasa iyamá wégowana mófááˈwara tónkwáráˈá wéagauwata
awánááwánanasa 10 Ísu séna tóráám-bofaaˈa tuwímbai maimaéˈa teró
súwana 11 Sáímoni Pítaa nompín-táómpimba íyátena mareˈmareˈ-
únámbá tafisímaena nonáwáífaˈa mámarowana óraaˈ-mofaaˈa 153
mofaaˈa wéna sáwífaˈ-mofaaˈa wérombanifo mareˈmareˈ-únámbá ímba
tararówana tafisímaena nonáwáífaˈa mámarowana 12 Ísu simásimenasa
séna tamandaaró súwata nááwaˈono séta áísai ónae séta ówándasa
ímba áísai eta Fasiˈaénkóiyéímáyááówánanasa 13 Ísu mófááˈwara
tónkwáráˈá maimáísa símakaiye. 14 Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkena
kaeˈ-íˈa paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiyaˈa káráwiyuwomo siyáin-aai.

15 Tómbá násúwówana Ísuma Sáímoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko
Sáímoniyo. Miwí íyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé
Fasiˈaénkóoenímáyáámóúndaéˈa suwánaraane súwana Ísu séna kesí
sipisípi-araakaˈa káráwiyuwo séna 16 anekaˈá Ísu áísai ena séna Yónin-
ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasiˈaénkóoenímáyáámóúndaéˈa suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiyaˈa
káráwiyuwo séna 17 kaumbo-íˈa Ísu

áísai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana
kaumbo-íˈa áísai ena súntafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna
Fasiˈaénkóoseyaafáˈtántááˈáéˈa awánaraandasafe en-ímáyáámó
úndawaraˈa éˈa suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiyaˈa
káráwiyuwo. 18 Éraiˈasimámeˈasúne. Emá aú-waasi méraanda
poení unáánkwátói aneˈmaké ení imáyáafinkemba úwoi wénompo
waurámbó kéma enayáámba fárútuwenasa ímbo embó arááímo
táíndafaˈa máankanaawe Ísu séna 19 minááímó súmba Pítaamo miyáumai

puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáiye.

Ísunte Yóninte-taai.

20 Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwaení pintaru'-wáási íníyo siyáiwaimba 21 Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana 22 Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárárá'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-iye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa 23 wení kísau-waasi ímba kawe'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae kuwaná Ísu miyán-ááí ímba siyáimbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-iye Ísu siyáiye.

24 Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Minááí simátime'a aúfáífimba agaisuwaúnda minááí érai'-aain-iye. 25 Ísumo maiyáin-kisau tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a súne.

Kemá Yóni súnda-aai taí'áiye.

Aantá-waasi

Ísu wíyómpaˈa iyówana Rúku kaeˈ-wáái-áátáiyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiye. Manikómpáˈó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti ámáán-aai isaná Ísuma marapáˈó kunkáinkaˈa wenááisafesa timankúnkúmba ésa wenkáˈá kááísamai méraan-amban-iye. Manikóní ámútanko Ísuni kísau-waasiye weni aampaˈó kun-kwáásíyé fasiˈaémbá timúwasa Ísun-aai aifaˈá Yúndaa-waasi Yérúsaremufaˈo mérowi simátímúwasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa wenkáˈá kááísamai mérowi Yúndaa-waasiti marafáˈá fíˈon-daopimpaˈa kosimátímakaawe. Minkákémbá tuwímbai fíˈom-barafakaˈa Yúndaa-waasiye fíˈo-fiˈon-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáiye.

Aantá-waasiti kísaumo maiyáan-aai.

1 Tíofíráasiyo maankwándááífímbá moórá-aai sénaumpo isaaó. Aifaˈ-wándááífímbá Manikó Ísumba aiˈmarówana marapáˈó kunkáin-aaiwara kísau kumbaiyáin-aaiwara aaimó siyáin-aaiwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó maiyáinkwaraˈa komaé tamae úmai weni kísau marapáˈá taiˈówana 2 Manikó kunaiyówana wíyómpaˈo iyáin-aaiwaraˈa aifaˈ-wándááífímbó agaimakáunda isaˈá maankwándááífínkwáráˈa agaimaráúmpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wemparíˈa úmakaiye. Ísu ímba wíyómpaˈo iyónkaˈa Manikóní Ufaen-ámútánkóní fasiˈaénkwáráˈá ména aantá-waasi weni ámáámba simátímakaiye. 3 Ísu pukómpinkemba íyáfasinena kaeˈ-wáái-kánáá 40 kanaa moórá-morakanaa paápé uréna wenáúma kaweˈ-úmai aráátimuwasa awánésa sésa éraiˈa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwaná paápé urónkaˈa Manikó weni waásimo kawáánin-aai simátímaˈmaena iyáiye. 4 Moórá-kanaa túwaandu urésa tómbá wénowana Ísu paápé éna séna maankáˈá Yérúsaremufaˈa ímbo túwémba aáno méˈa kesifo kesí ámútamba timénaumnemo óraaka siyáimba wéamuˈmareˈo méraanana úwoi timíno. Minááí éˈa simátimeˈa súne. 5 Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárikaˈa Manikóní Ufaen-ámútánkó kumbéna óraaˈa uwátinkainifo amuˈmaréˈa méraaro Ísu siyáiye.

Manikó Ísumba kunaiyówana iyáin-aai.

6 Órífi-omapaˈa Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áísai esa sésa Fasiˈaénkóo káféra Rómu-kamani-waasi tiˈmátuwewa Ísareri-waasisa kawáánínono suwaná 7 Ísu séna moórá-kanaamo tínda káféraˈi aánoraˈiyo Manikó weni imáyáafinkemba miyá íníye. Kawe-kánááwé sáwí-kanaawemo paápé índa Manikó weni imáyáafinkemba miyá íníye. Miyán-kánáámó tínda káriˈ-aain-ifo 8 kemó sendá óraaˈ-aain-ifo ísáaro. Manikóní Ufaen-ámútánkó kempáˈó kumínda weni fasiˈaénkó tirumpimbá óraaˈa uwátinkainaˈa kesááiwara kentáféˈwaraˈa simátimeˈa Yérúsaremu-naopaˈe Yúndiyaa-aempaˈe Sáméríyaa-aempaˈe seyaafáˈ-áémpáˈá kosimátímaˈmaeˈa nóro

9 Ísu simásuwowasa awánomba Manikó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káátaguwasa ímba awánowana 10 Ísumo iyúmba wíyómpaˈa karátuwesa mérowasa minúwóíyáán-úmai kaeˈ-wáási

waén-únánkwátói úmaesarai ewaa'á mésarai 11 sésa Káríri-aempaken-kwaasisono. Ímba wíyómpa'a karátuwe'a méraaro. Awánaawanamo Maníkó kunáíyáísanamo wíyómpa'o íyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíníye siyááye.

Yúndasini kísaura'o íyámaiyain-aai.

12 Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a kouwerésa 13 méron-daumpa'a afófumayaatanaan-daumpa'a imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórá-mora-waasi-tuwi'a Pítaawe Yóniye Yémísiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátíyuwe Árafíásin-ááninkon-awi'a Yémísiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwain-awi'a Sáímoniye moóráwigo fí'on-Yemisin-aaninkon-awi'a Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi 14 tatúwaandu untembá inaí sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-anówawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inaí sé'ómbani.

15 Inaí símasima'a wéesa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítaa íyáfasinena simátimena séna 16-17 kesí waásisono. Naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'nágon-awi'a Téfítimba simámena Yúndasi-aai súwana agaimakáimba póna mináái paápé íniye. Ááéma kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna sáántowata aantá-kisausa maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba ta'óto'maesa ándáfa'a ánkaraawe. 18 Yúndasi misáwí-kísáúgóní méyámbá óntamba maiyéna maramá méyánuwasuwena mimbáráfá'á ándáma maiyéna weyáárika'a waanda'á faréna ámú'a tufánkuwana ayánaruntomba marapátá kunturáiye. 19 Yérúsaremufaken-kwaasi isésa miwí tááifinkemba mimbárágón-áwí'a Akendamafa'an-iye sésa waé'mai-awi'a naae-máráfá'án-iye siyáawe. 20 Énifo imó agaimakón-aufaifimba Téfíti agaimaréna séna

wení naambá tu'nambá ínasa
mimpímbá ímba waási wéwaewe
agaimaréna séna moóráfa'a agaimaréna séna
wení kísaura'a moóráwigo íyámainiye

agaimaréna siyónka'a póta 21-22 moóráwigo Yúndasini kísaura'o íyámaindawimba saafá úmaisa aiyánaumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai weséta táásái úmai simátíma'maeta kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísaumo ómbarena maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowananasa Maníkó Ísumba kunaiyówana wíyómpa'a iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba aíyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau íyámainiye Pítaa simásuwowasa 23 isésa kae'-wáási túwí'a tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó simánkaraawi moórá-awi'a Yósepini moórá-awi'a Pásapasini moórá-awi'a Yásítasi úwana moóráwigon-awi'a Mátáyáasi mindárai-tuwi'a tásuwesa 24 inaí sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásíti imáyáa awáné tirumbá tuwáné minkáé'-wáásífínkémbá nááwa Yúndasini kísau aantá-kisau íyámainiyo aráásímínata awánaano. 25 Yúndasi wení kísau ifátuwena puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'a

kunkáiye sésa 26 inaí simásuwesa kaeˈ-wáásí túwíˈa kaeˈ-wándááífímbá agaimái anaféúmpímbá ufeˈmárówana moóráwigo moóra-wandaai mósá maiyéna awánómba Mátáyáasiye sésa agaimárówana aantá-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasifimba kogísau maiyáiye.

2

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-aai.

1 Ánaaemba tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túwasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái seyaafáˈá mimbóra-náúmpáˈá túwaandu urówana 2 minúwóíyáán-úwana wíyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana méron-daumpaˈa kuména ówitowana 3 iyaronkáán-tántááˈá paápé uréna tafántafan-ena moóra-mora-waasi tinepimpáˈá wété úwana 4 Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraaˈa uwátinkowasa mérowana Maníkóní ámútanko fasiˈaémbá timúwasa fíˈo-fiˈon-kwaasi-taaifinkemba siyáawe.

5 Tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túntafesa Yúndaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márówi fíˈo-fiˈom-barafakemba Yérúsaremu-naopaˈa tatúwaandu urówana 6 fiyúndáraambo torónkaˈa isésa mindámbó wéropaˈa tatúwaandu uwasá miwí tááifinkemba wésuwasa isésa táátafesa ésa 7 áfááraumai imáyáa ésa sésa wésewi seyaafáˈá Kárírifakewi mináái wésewin-owe sésa 8 moóra-mora-waasi sésa kesááifinken-aaiye simásaraawe. 9 Kesáámá tuwímbai Páátiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai Másépótemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Ésiyaa-marafakewisa únasa 10 tuwímbai Fírísiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíriyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípíyaa-marafakewisa Sáíríni-maragoni ewaakéwísá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta 11 Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fíˈon-ampaˈa tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta énifo tuwímbai Kíríti-marafakewisa únasa tuwímbai Árépiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Maníkó kawe-kísáú maiyáin-aai wésesa moóra-mora-waasi kesááifinkenta sewatá wéisaumne sésa 12 táátafesa ésa áfáára-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íniyo suwasá 13 tuwímbai wíyáái ésa sésa miwí uwóíˈo on-dómbá nésa uwóíˈa ésa fíˈo-fiˈon-kwaasi-taaifinkemba
wésewe siyáawe.

Pítaamo simátímakain-aai.

14 Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi íyáfasinompimba Pítaa íyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraakaˈa simátimena séna kesí Yúndaa-waasisono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fíˈom-barafaken-Yundaa-waasiye ísáaro. Kárírifakewi fíˈo-fiˈon-kwaasi-taaifinkembo wésewini áwáuma simátimumpo ísáaro. 15 Uwóíˈo on-dómbá nésa uwóíˈa owémó sembá minkwáási ímba uwóíˈa wéowe. Waási nóˈwaamba uwóíˈo on-dómbá nésa uwóíˈa wéofo káféˈa aafáyáaraˈ-aantembanifo

minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáu maarán-iye. 16 Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Yóweri agaimaréna siyáin-aai wépaape-iye. Maarán-ááí agaimaréna séna
17 Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásíyé waurán-kwáásíyé kaaimbá awánánááwe. 18 Éraí'a minkánáárá'á kesí ámútamba kesí kísau-ininakwa'o tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. 19 Wíyómpa'e marapá'é fí'o-fi'on-kisau-waame'o ondá naaewárá iyawárá óraa'-umunkwara'a paápé íníye. 20 Aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko naaerírí'a ína'a miyámó ondá kesí fí'o-fi'on-kanaa sámo kain-kánáámó paápé índa 21 kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawi sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawe'-ámpá'á
métinkanaumne Maníkó siyáiye

Yóweri agaimaréna siyáiye Pítaa minááí simátimena 22 séna Ísareri-waasisono. Senda-ááí ísáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba fasi'aémbá amúwana simámakain-kisau maéna kawe-kisáú fí'o-fi'on-kisau-waame'o uráimba kempímbó úmba awánaraawe. 23 Naaófá'á Maníkó imáyáamo éna miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa tuwímbai Ísumba áí'mai kembiwí tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi tímúwasa áí'maesa aaraa-táíyá'á tufúwana puwúmbanifo 24 Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Pukéna puwí-áwáúgómá ímba kanaa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba faú'ankowana pukómpinkemba íyáfasinkaiye. 25 Mindásafena naaófá'á kentáá síwá'nágon-awi'a Téfíti Ísun-aai agaimaréna séna
aasiyaasí Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba faiyáísa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. 26-27 Mindásafe'a kesirumbá kawe'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne. Púwón-aempa'a kesimambá ímba mósiyuwainone. Kesirumbá ámakaundawi ení kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba másiyuwenana súma kawáá'a íníye. Mindásafe'a méraunda pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba íyáfasisinkainiye. 28 Púwíndafinkemba íyáfasine maé'mae'a ínone séma kesé'a méraanda póna kesirunkó kawe'-úmai óraa'a ína'a ménaumne

Téfíti agaimaréna siyáiye Pítaa minááí simátimena séna 29 kesí waásisono. Kentáá síwá'nágon-awi'a Téfítin-aai afora'ó simátimunda wemó agaimakáimba ímba wesáféna siyáiye. Wemá puwúwasa utámakowa'a wení mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba ímba wesáféna siyáiye. 30 Naaófá'á Maníkó séna Téfítimo kawáá ménamo uráintemba moóráwigo minákúmpákéwí anondáára'a kawáámá méíniye Maníkó siyáimba Téfíti Maníkón-aai simátímakaiwai póna wemá séna Maníkómó siyáin-aai éraí'a paápé íníye Téfíti siyáiye. 31 Téfíti Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna séna Maníkómó íyáfasinankaiwai Káráísiti puwíndafinkemba íyáfasinainiye súntafena séna
pukén-aempa'a ímba móauwainana
áúma kawáá'a íníyemo

Téfíti súmba 32 mindá Ísuntafena siyáiye. Énifo Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowata éta awánaraumne. 33 Maníkó kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á

móankena wení Ufaen-ámútámbá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba aménaumnemo siyáintemba ámakaisana wení ámútamba kembá símakaimba wéise'a suwáné'a wéowe Pítaa minááí simátimena séna 34 Téfíti ímba wíyómpa'o iyáiwai séna
kesí Fasi'aénkóntáféna séna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-
áémpá'á mara'á ména'a 35 ení namuro-wáási íyáákaanasa miwí
tai'ánááwe
Téfíti siyáiye. Wemá ímba wíyómpa'o iyáiwai póna wesáféna ímba siyáiye.

36 Énifo kembiwí aaraa-táíyá'á tufúkáawintafena Maníkó séna kemá íyáfasinankaundawi Káráísiti éna Fasi'aénkón-iyemo Maníkó siyáimba pósa Ísareri-waasi kawe'-úmai ísáaro Pítaa simátimuwasa 37 ísómba tirunkó umbaí tówasa Pítaane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra ondasáfénawa síyó suwaná 38 Pítaa séna kembiwí misáwí-ímáyáá tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á té'a Ísu Káráísitintafe'a ísámai nombá máéro. Mindásafena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Maníkóní Ufaen-ámútámbá úwoi timíniye. 39 Maníkó kempá'á terómó sindawí kesí ámútamba timénaumne Maníkó siyáimba pósa kembiwíyé kentíráátone fí'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái
siyáiye Pítaa siyáiye.

40 Pítaa simátimena fí'o-fi'on-aai kawe'-ááíwárá'á simátimena óraaka'a séna káfé'o sáwí-waasi méraawimo é'a sáwí-meyamba maénááwe. Kemá káfé'a sáwí-ampa'a tuwé'o é'a ímba sáwí-meyamba maénááwe Pítaa súwasa 41 sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa 42 túwaandu uwáfa'a iyésa aantá-waasi Ísun-aai simátíma'maesa waafán-kwáási wéiyesa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa inaí símae iyáawe.

43 Inaí símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawe-kísáú fí'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwasá 44 Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa imáyáa ésa kentáási moparáwímbá waafání'an-iye sésa 45 miwítí marawé miwítí moparáwíné fí'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi timésa 46 aasiyaasi-kánáá Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóntáfésa ísámai túwaandu wéesa fí'owiti naaúmpimpa'a koméesa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawe'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tíma'mai wénesa 47 Maníkón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'nánká tuwánésa miwísáfésa kawe'á wéowe suwaná sáwí'o urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawe'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwáíyé túwaandu uráawe.

3

Pítaa aísamai kawe'ó uwánkarain-aai.

1-2 Moórá-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'a sásá'-óntárá'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'o íyún-kwaasisafena óntantafena inaimó

sún-kwaasi méronkaˈa óraaˈ-amaan-daumpaˈa Pítaae Yóniyeˈa íyúyana aafáúmó andeiyónkaˈa Maníkómpáˈá inaimó sen-kánááráˈá íyúyana 3 tuwánéna séna óntamba símékaiyo súwasarai 4 túramba afuwésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná 5 siméyááye-imayaa éna tuwánówana 6 Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni fasiˈaéntámbá kaweˈá uwánkanaumne. Ísu Káráísiti Násaretifakewin-awikaˈa súne. Íyáfasine aíntaao súne Pítaa simásuwena 7 ayáánúrapaˈa taˈótoˈmai íyáfasinankowana aísaune aísarune kaweˈá úwana 8 íyáfasinkwena ásáfaraa táúfaraaˈa éna aamoí éna Maníkón-áwíˈa mósá wémarena mindáraiseˈa óraaˈ-amaan-daumpaˈa 9 weyáárikaˈa marapáˈá iyéna Maníkón-áwíˈa mósá marówasa seyaafáˈ-wáásí awánésa 10 sésa miwá aasiyaasi-kánáá óraaˈ-amaan-dankoni sásáˈ-óntáráˈá ména óntan-inai símasimaˈo iwáín-iye sésa táátafesa ésa weyáárikaˈa marapáˈó iyúntafesa tiyáámba píkinesa táátafesa uráawe.

Pítaa simátímakain-aai.

11 Weyáárikaˈa iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tineˈá taˈótorowasa seyaafáˈ-wáásí táátafesa ésa miwífáˈá tóso ésa óraaˈ-amaan-daumpaˈa Soromoní áúwimaimo úmakopaˈa tóso uwaná 12 Pítaa tuwánéna séna Ísareri-waasisono. Mintántáátáféna ímba tááˈa íno. Ímba kenkáí kááˈa súfífáero. Ímba kenkáísí fasiˈaénkó kaweˈ-úmai arupíse úmai mékai wéufo 13 Maníkóní fasiˈaénkó miyá wéisana minkwáásígó weyáárikaˈa wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awiˈa mósá maréna kentáá síwáˈná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Fasiˈaénkó wení kísau-waasigon-awiˈa Ísumba póna mósá makáiye. Énifo Ísumba áíˈmaeˈa Rómu-kamani-kawaagon-awiˈa Páíratimpaˈa kuwaná Páírati séna faúˈankanae súwaˈa aˈáo siyáawe. 14 Kaweˈ-wáásí arupíse úmai méron-kwaasigontafeˈa aˈáo séˈa moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfaˈa áúkon-kwaasigontafeˈa faúˈankaao siyáawe. 15 Miyá uráantafeˈa aúíˈa úmai maéˈmaeˈo íyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankowakai awánarauye. 16 Awánarauyawi Ísun-awikoni fasiˈaénkó aísamaimo pukáin-kwaasi fasiˈánkáísaˈa wéawaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmba wéuwasinkaisana minkwáásí kaweˈ-úmai wénisaˈa wéawanaawe Pítaa siyáiye.

17 Pítaa minááí simátimena séna kembiwíyé kentí kawáá-wáásísé ímba awánamai Ísumba kaweˈá uréˈa tufúkáawe. 18 Naaófáˈá Maníkó wenáái simátímakowisafena séna simátimeˈa súne. Kemó íyáfasinankaandawimba sáwíˈa uwánkanaawe Maníkó siyónkaˈa póna kembiwí Ísumbo uráamba minááí paápé uráiye. 19 Mindásafeˈa kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwáméˈa Maníkómpáˈá tíyana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. 20 Moórá-mora-kanaa Fasiˈaénkó wení fasiˈaémbá timínaˈa weséˈo méraiyantafeˈa kentí sáwí-imayaa tuwéˈa Maníkómpáˈá teró. Maníkó túwaˈnai ínkwae séna íyáfasinankaraiwaimba Ísumba aiˈmaráínana kumíndasafeˈa kentí sáwí-imayaa tuwéˈa Maníkómpáˈá teró. 21 Ísu wíyómpaˈa iméraimba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá-tántááˈá aúíˈo índa-kanaa aneka'á marapáˈá kumíníye. Naaófáˈá Maníkó minááí simátimuwasa Maníkón-aaimo ísón-kwaasi kaweˈ-wáásí isésa simátímakaawe. 22 Maníkón-aai simátímakowin-awiˈa Mósese séna Maníkó kentí Fasiˈaénkó

kembá kesí kísau mauwó séna si'mákainten-úmai Maníkón-aaimo simátimindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maráínana wenáái simátiminasa isánáawe. 23 Ímbo isáíyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba ti'mátuwena tínkaminasa puwónáawe Mósese siyáiye. 24 Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Sámúwéri simátímakonka'a ánaaen-kwaasi simátime'ontemba maami kífé-kanaa wépaape-iye. 25 Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awi'a Émbaramuntafena séna enándáfákén-kwáásísáféna seyaafá'-máráfákén-kwáási kawe'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáiye. Émbaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó minááí óraaka siyáiye. 26 Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáiye. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwámiyana aifa'á kembiwí kawe'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáiye Pítaa Ísareri-waasisafena siyáiye.

4

Pítaante Yóninte aaifimbó maitínkaraan-aai.

1 Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa ámáán-kisau-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé tóso ésa 2 miwí táái taisésa aaisambá suwasaráí mindárai Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai simátímúyasa úwoi-waasi isésa sésa Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáási pukémpinkemba íyáfasinanaawe suwasá minááí isésa karo'é sésa aaisambá sésa 3 mindárai ta'ótoresa sésa fénáímba póta aafáyáarata aaifintá maitinkánaumne sésa kawáá-wáási ándáfa'a tínkómbanifo 4 úwoi-waasi sáwifa'a 5,000 waasi mindárai-taaisafesa timankúnkúmba uráawe.

5 Aafáyáara'a aaifimbá maitinkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa 6 aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásíyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa 7 Pítaante Yóninte táántowasarai tuyasá tísai esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááyo. Nááwani fasi'aéná kenkáífímbá wéraisakaiya kawe'á uwánkaraayo. Nááwan-awira sékaiya kawe'á uwánkaraayo suwaná 8 Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ísáaro. 9 Aísamaimo pukáin-kwaasi kawe'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-owe. Nóra séra kawe'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-o. 10 Afora'ó simátíménda kembiwíyé seyaafá'-Ísárérí-wáásíyé ísáaro. Ísu Káráísiti Násaretifakewimba aaraa-táíyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaimba wenáwíka'a súyana wení fasi'aénkó minkwáási kawe'á uwánkáísana kempímbá kawe'-úmai méraisa'a wéawanaawe. 11 Maníkón-aai aúfáífimba Ísun-aai agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'an-iye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiye minááí Ísuntafena agaimaréna siyáiye. 12 We aantemba sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna

wenáwíkaˈ-aantemba wení fasiˈaénkó aantemba waási sáwíˈo úmaimo méraampinkemba kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye

Pítaa siyáiye.

13 Pítaa mináái simátimena mindárai ímba tááˈa úwasarai óraaka simátímúyasa minkáwáá-wáási tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-waasiyai ímbo uwáitáiˈ-urááyan-kwaasin-oye sésa táátafesa ésa sésa Ísuweˈo núyantafesarai miyá wéoye sésa 14 awánomba Pítaante Yónintepaˈa aísamai kaweˈó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáraimo simátimiyan-aaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa 15 sésa máápaˈa kúmókaiyo suwasaráí kúmúyasa minkáwáá-wáási keáímbá sésa 16 mindárai nórasaawa ónaumno.

Fíˈon-kisau kawe-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafáˈá ísáámba póta ímba karoˈésá sénaumpo 17 fíˈo-fiˈon-daopaken-kwaasi ímba isáíyantafeta mindáraisafeta simátimeta séta Ísun-awikaˈa ímba simátímékaiyosa sénaumne sésa 18 táántowasarai íyúyasa sésa Ísun-aai ímba simátímékaiyo. Ísun-awiˈa ímba sekaiyó suwasaráí 19 Pítaae Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Maníkón-aaimo tuwékai Maníkón-aúranka ˈa kawerá íníyai ke mináái anekaˈá ísáaro. 20 Keráímó awánarauyan-tantaaˈe ísarauyan-tantaaˈe ímba tuwáyaufo úwoi simátimeyauye suyasá 21-22 kawáá-wáási anekaˈá óraaka simátimesa sésa énifo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kaweˈó uwánkaron-kwaasi kaeˈ-wáái-áátáíyáˈá ímba weyáárikaˈa wénuwasarai kaweˈá uwánkóyasa úwoi-waasi isésa Maníkón-áwíˈa mósá maróntafesa mindárai ímbo tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasiˈámai ménaumne sésa inaimó siyáan-aai.

23 Kárúwaakaiyo suwasaráí Pítaae Yóniye kentí waásifaˈa tésarai óraaˈ-amaan-kisau-waasiye

óraaˈ-waasiyemo sun-áái másimátímúyasa 24 isésa Maníkómpáˈá inaí sésa Fasiˈaénkóo wíyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo úmakaanda-tantaaˈwaraka ˈa wégawaanone. 25 Naaófáˈá emá sunaná ení Ufaen-ámútánkó ení kísau-waasi kentáá síwáˈnágomba Téfítimba kusimámuwana agaimaréna séna

nóintafesawa fíˈom-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa tufuwíyan-aai siyááesa áúkaawe. 26 Fíˈom-barafaken-kawaawaasi toˈmayaa úmae tatúwaandu ésa Fasiˈaénkónté wemó íyáfasinankaiwainte tiyátinkanae siyáawe

mináái Téfíti agaimaréna siyáiye. 27 Mináái paápé úwasa Yérúsaremunaopaˈa Érotiye Póntiyasi-Páíratiye fíˈonkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-aai sésa emó íyáfasinankaandawimba ení kawe-kísáú-wáási Ísuntafesa tufuwíyan-aai siyáawe. 28 Naaófáˈó emó miyá ónáawemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá ónáawemo siyáandarakaa ímba Ísumba tufúkáawisino. 29 Fasiˈaénkóo óraaˈ-amaan-kisau-waasi tááimo símaimo taráíyaamba ísaraanda po súwaˈnai ínonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. 30 Ení fasiˈaémbá símínata tíˈo índawaasisa asófatinkafata konó. Ení kawe-kísáú-wáásígón-áwíˈa Ísuwe súnanasa wení fasiˈaénkó fíˈo-fiˈon-kisau kawe-kísáú paápé íníye 31 inaí simásúwówana túwaandu urón-daumpaˈa toraˈnááraˈa úwana Maníkóní

Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowasa Maníkón-aai óraaka simátíma'mae kuráawe.

Moparáwímbó moórá-mora uwátímakaan-aai.

32 Ísumpa'a timankúnkúmbo uwái mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kentí moparáwíntáfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'maesa kuwasá 33 aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwárá'á mésa Ísu pukómpinkembo íyáfasinkain-aai óraaka simátíma'mae wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa kawe-kísáú maimaé wéguwasa 34-35 Ísuni aampa'ó kuwáí marawé naanémó makówi fí'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafo Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá-tántáá'á ímba aáfáán-túwówana 36-37 moóráwigon-awi'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fí'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tiména wemá Rífáin-andafakewi Sáíparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awi'a simánkesa Kíríki-taaifinkemba Páánápáasiye sésa waé'mai-awi'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwái minóntámbá tímakaiye.

5

Ánánáyasinte Sáfáíraante-taai.

1 Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai moóráwigon-awi'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a mésarai moórá-marama fí'on-kwaasi timésarai óntamba maiyésarai 2 tuwináyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínone súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á timúne súwana 3 Pítaa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áísai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á timúnemo sénda Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. 4 Mimbárámá ení maramá isa tuwé óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai timé ímba sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai timúne ímbo sénda seyaafá'á timúne séndama sáwí'a ómpo ímba waási aantemba karo'á simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítaa súwana 5 Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa minááímó ísón-kwaasi áfááraumai táátafesa uwasá 6 ifó'-wáási tésa puwúmba taasááúmaesa maimaésa máutaraawe.

7 Máwautowana awaainínkó kárika'a ména awaaikómó puwún-aai ímba ísarena Pítaa-iyaifa'a túwana 8 Pítaa séna kenkáíti mararákén-óntámbá seyaafárá símakaayo súwana minínínkó séna ewé seyaafá'án-iye karo'á súwana 9 Pítaa séna enawaaikóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae siyááye. Enawaai'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaawe Pítaa súwana 10 pu'maéna Pítaan-aísamaifimba kuntúwasa ifó'-wáási tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaaikómbó utopa'á máutowasa 11 Fasi'aénkóní waásiye fí'on-kwaasiye isésa
táátafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáúgón-aai.

12 Aantá-waasi waási túranka'a fí'o-fi'on-kisau

kawe-kísáú maimaésa íyúwasa Ísumpa'a timankúnkúmbo uwáí óraa'-amaan-damba Soromoní áúwimai úmakopa'a aasiyaasí túwaandu uwasá 13-14 fí'o-fi'on-akwa'a sáwífa'a Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fí'on-kwaasi tuwánésa sésa kawe'-wáásín-owe sésa táátafesa ésa ímba miwísé'a túwaandu uwasá 15 aantá-waasimo uráamba isésa tí'o ún-kwaasi taawiya'maésa marupá'á mátinkesa sésa Pítaa wéninana amankókonko taauwétáínasa asófáíwae suwasá 16 fí'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Maníkó Pítaamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáási aantá-waasi sáwí'o uwátínkaraan-aai.

17 Miyá wéuwana aifa'-ámáán-káwáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé sésa seyaafá'á ímba kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááíma wáéwe sésa tíyántafesa ésa 18 ta'óto'mai ándáfa'a tiyúwówana 19 mindó'wáámbó waúnka'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mútinkena séna 20 óraa'-amaan-daumpa'a imé'a

aú-amba waási kawe'-úmai maé'mae'o íyan-ankoni áwáuma isimátíméro súwasa 21 isésa siyarónka'a

óraa'-amaan-daumpa'a imésa minááí simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-ámáán-káwáágówé wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa Ísareri-oraa'-waasi táántowasa tésa ámáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá 22 kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa 23 ándá-namba ontamá wisuwésa i-wáási ontará'á méraawata ontá tisuwéta awánáúndasa ímba méraawata úne suwasá 24 ámáán-kawaa-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye isésa táátafesa ésa sésa mindá nórasaawa ónaumno simásuwesa sáwífa'-imayaa wéuwana 25 moóráwigo téna séna ándáfa'o mátíyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa 26 ámáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásíyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái isésa sínkamofo sésa aáno úmai 27 tí'maesa aaimó isái-wáásífá'á mátínkówana aifa'-ámáán-káwáágó 28 séna é'a simátime séta minkwáásígón-aai wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á ísásaraawa'a ke karo-súfímbá sinkéta minkwáási tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa 29 Pítaawe aantá-waasiye sésa Maníkón-aai aifaráán-ááígó póna waási-taaigomba íyáákaraimba póta kentááisa ínta iséta Maníkón-aaisa iséta miyásá ónaumne. 30 Kembiwí Ísumba aaraa-táíyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Maníkó Ísumba pukáimpinkemba íyáfasinankena 31 séna óraa'-waasi póna sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye séna Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankena ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankaraiye. 32 Minááí iséta kawe'-úmaisa simátimunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó minááí kawe'-úmai wésimatimiye. Maníkó wenáái

ísámai kawe'ó owí wení ámútamba wétimisana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

33 Simásúwówasa aaimó ísáán-kwaasi isésa
tirunkó sáwíte'a úwasa tínkamonae-imayaa uwaná 34 miwífínkémbá
moóráwigo íyáfasinena ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri
íyáfasinena miwí táái taráísuwena wemá Maníkón-aai aúfáífinkemba
aasiyaasí simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi íyáfasinena aantá-
waasisafena séna kárika'a máápa'a kumónáawe súwasa máápa'a
kúmúwana 35 séna Ísareri-waasisono. Maaminkwáásísáfé'a miyá
ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. 36 Ááéma moóráwigon-
awi'a Tíútasi íyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái aantemba
waénáawe súwasa sáwífa'-waasi 400 waasi arááíwáúwana moóráwigo
Tíútasimba tufúwana puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi
wété ésa wení kísau ifátukaawe. 37 Minkákémbá túwí'o faríyón-
kanaa moóráwigo Kárírifakewin-awi'a Yúndasi íyáfasinena táántowasa
sáwífa'-waasi wenarááíma wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana
puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe.
38 Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a
mátiyuwe'a ifátúwéwasa méraaro. Miwítí kísaugoni áwáumo mararáí'-
wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áíníye. 39 Miwítí kísaugoni
áwáumo Maníkóní imáyáafinkembo ína'o é'a ímba kanaa'á taraisónááfo
úwoi waé'wae'a íníye. Maníkómpákémbó ína'o é'a minkwáási sáwí'o
uwátinke'o é'a Maníkónkwárá'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri
súwasa aaimó ísáán-kwaasi isésa wenááisafesa ewé sésa 40 aantá-
waasi táántowasa íyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-aai wení
fasi'aémbá ímba simátíméro sésa ti'mákaawe.

41 Ti'márówasa wéesa tigaesáfésa uráawisina Maníkó imáyáa
timúwana tirunkó kawe'á úwasa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaisata
Ísuntafeta fasi'ámaisa méraundasa pósa sí'o índa-i'o uwásínkéntaanifo
sirunkó kawe'á ínata méranaumne aantá-waasi simásuwesa
42 aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni
ásé-aai simátíma'mae wénesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai Yúndaa-
waasisa wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iye sésa simátíma'maesa
kuráawe.

6

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-aai.

1 Simátíma'mae kuwasá Ísun-aai isésa sáwífa'-waasi wení
aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fí'om-barafaken-kwaasi
Kíríki-taaifinken-aaimo sun-kwáási Yérúsaremufa'a méron-Yundaa-
waasisafesa í'ai tinkésa óntamba tuwínkesa Kíríki-keto'-inimba
ímbo tímúnkakemba í'ai tínkówasa 2 mindásafesa aantá-waasi Ísuni
aampa'ó kuwái seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Maníkón-aaimo
simátimunda-kisau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai timúnda-kisau
maúnafo sésa 3 kempínkémbá afakaeté-waasi túwí'o síyata óntambo
tuwináí-kísáú timénaumne. Miwí kawe'-ímáyááwárá'-wáási Maníkóní
Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'o uwátínkáín-kwaasi túwí'a síyata
óntambo tuwináí-kísáúsá timéta 4 kesáá Maníkómpátá inaí wéseta
Maníkón-aai simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá 5 ísówana

tirunkó kawe'á úwasa afakaeté-waasi túwí'o sumbá moóráwigon-awi'a Sítífeni wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasi úwana moóráwigo Náíkéna úwana moóráwigo Táímóni úwana moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkóráasi wemá Ántíoku-naopaken-kwaasi éna fí'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuni aampa'ó túwai úwasa 6 miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóní kísaumo maíyantafesa tine'á ta'ótokesa Maníkómpá'á
inaí siyáawe.
7 Maníkón-aai simátíma'mae kuwasá Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Maníkóní ámáán-daumpa'a kísaumo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-aai isésa wení aampa'á kuwasá
miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Sítífenimbo ta'ótokaan-aai.
8 Fasi'aénkó Sítífenimba áwa'nai úwana fasi'aénkwárá'á ména seyaafá'-wáási túranka'a fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú wémauwasa 9 moórá-kanaa tuwímbai Sítífenimpa'a tésa karo'-ááíyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáíríni-marafakewi uwasá tuwímbai Árékísándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírísiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafaken-kwaasi mimbórá-ámáán-dáúmpá'á mésa Sítífenimpa'a tésa karo'-ááíyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo 10 Maníkóní ámútanko Sítífenimba kawe'-ímáyáá amúwana póna Sítífenin-aaigo miwí táái íyáákowasa 11 ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi timésa sésa Sítífeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraisata ísaraumne. Kosimátíméro suwasá 12 minkáró'-ááí tasimátímúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítífenimo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa ámáán-oraa'-waasifa'a máankesa 13 karo'-ááímó sun-kwáási kotí'maesa mátínkówasa karo'á sésa minkwáásígó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni ámáámba símai sáwí'a úmae iyéna 14 séna naaófá'á Mósesemo ámáámbo simátímakain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fí'on-amaamba wésena Yúndaa-waasiti óraa'- amaan-damba tawísísuwainiye Sítífeni siyáiye. Miyán-káró'-ááí suwasá 15 seyaafá'-wáási Sítífenimbo awánomba wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi tóikaamba úkówasa awánaraawe.

7

Sítífeni ámáán-oraa'-waasimo simátímakain-aai.
1 Miyá simásúwówana aifa'-ámáán-káwáágó Sítífenimba áísai ena séna sen-ááí érai'-aaiya'i karo'-ááíyá'iyo súwana 2 Sítífeni séna kesifoísái kesuwaaísáíyo simátíménda ísáaro. Naaófá'á kentáá síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'o méronka'a Maníkó fasi'aénkwáráwí kuména 3 Émbaramuntafena sénaení marawárá enamááraawara'a tiyuwé wina'á moórá-maramo aráánáménda fa'a koméínone súwana 4 iséna mimbárámá Kárindiyaa-waasiti marafá'á tuwéna témena Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Maníkó ai'marówana témena maafá'ó méraundafa'a túwana

5 minkánáá Maníkó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaaemba maambárámá enkwárá enaísaafitantambo íyawiwara'a timénaumne. Maníkómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a minááí simámena 6 moórá-aaiwara'a séna enaísaafitantambo íyawi fí'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú timésa sáwí'a uwátínkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áína'a 7 sáwí'o uwátinkaiyawi sáwí-meyamba tíménda pósa enaísaafitantambo íyawi mimbárámá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránááwe séna 8 minááí naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ánaaemba maambárámá enkwárá enaísaafitantambo íyawiwara'a timénaumne siyáimba minááí símai kááísamarena póna túma kárámai araénáémba uwo Maníkó siyáiye.

Súwana Émbaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áúma kárámai araénáémba uwánkowana Áísáaki óraa'a éna Yékopumba ma'ankéna áúma kárámai araénáémba uwánkowana Yékopu óraa'a éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoi matinkéna túma kárámai araénáémba uwátínkáfa'a kuráiye.

9 Miyá uwátínkáfa'a kúwasa mináfáráwáínónda tífákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínaaenkewi ímba kentáárá'á káráwiniye sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fí'on-kwaasiya'a mátinkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wémesa Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa 10 umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawe'-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á taí'ánkowana mimbárámá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini kawe'-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásíyá'á kawe'-úmai káráwiye kesí moparáwínká'á miyán-uwo súwana wemó súntemba úwana 11 ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaani-marafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááisafe uwaná kentáá síwá'násomba tómbá ímba miwífímbá wérowana 12 Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéraiye-aai isáúmpo koméyánoro séna áánintomba ti'marówasa koméyánúmaesa 13 tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini áwáuma iséna awaaísái tuwánówana 14-15 Yósepi awaaísái simátimena séna kesifombá kosimámiyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawe'-úmai komésa púwúwasa 16 ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántámba maimaésa témesa Síkémufa'o máutomba naaófá'ó Émbaramu Émon-anaankaken-kwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

17 Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramuntafena fasi'aén-ááí séna Kénaani-marama enaísaafitantambo íyawi timénaumne siyóntemba tímínda-kanaa ampáámbó únka'a 18 moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aai ímba ísarowi póna 19 kentáá síwá'nása umbai-kísáú tiména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

20 Iyámpóísomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawe'-
ói'wárá'-íyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkarowana
kaumbo-wíyómbá maisuwéna 21 máápa'a ái'maena múankarowana
Ísípifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáánine
séna káráwiyowana óraa'a úwasa 22 Ísípifaken-kwaasi
miwítí áwáuma simáma'maesa íyúwana Mósese wéisena óraa'a éna
wení kísaugowe wenááigowe kawe'á uráiye.

23 Mósese miyá éna kae'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-
waasi kotuwánánae séna kúmba 24 Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba
sáwí'a uwánkowana Mósese tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai ena Ísípi-
waasigomba tufúwana puwúwana 25 Mósese imáyáa éna séna Maníkó
minkísáúrátáféna íyáfasisinkaraimba pó'a Ísípifakemba Ísareri-waasi
tí'mae'o kondá minkísáúsáfésa ewé sénááwe siyáimbanifo Ísareri-
waasi ímba miyán-ímáyáá uwaná 26 Mósese kowaiyómba íyáfasinena
kúmba Ísareri-waasi kaekó tíyóyana tuwánéna tíyótainda-imayaa éna
séna kae'náraiyo mimbórá-náóraan-ofo tiyááyafo súwana 27 aifa'ó
ómbarenamo tiyón-kwaasigo Mósesemba famétuwena séna nááwa
embá íyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno.
28 Fénáímbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá
miyáwá ínono súwana 29 Mósese iséna inkaiséna wéme wémena
Míndiyaani-marafa'a fí'on-kwaasiti marafá'á koména
kae'-íyámpói matínkaraiye.

30 Mósese koména kae'-íyámpói matinkéna ména kae'-wáái-
áátái maisuwéna moórá-kanaa máásai-marafa'a wéwena Sáínai-
omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana kári-taiyakemba iyá kéna ímba
mintái kówana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi mimpímbá
mérowana mintái ímba kówana 31-32 Mósese awánéna óraa'-imayaa
éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaíwá'ná Émbaramune
Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósese mináái iséna
aíyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana 33 Fasi'aénkó
séna méraandafa'a ufaem-bárámá wéraipa'an-ifo kawe'-máráfá'ó
méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aísamai ánáamba
faútuwaao. 34 Ísípifa'a kesí waási sáwí'o wéuwatinkaawasamo
ifi'ó wétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'nai ónaumpo íyáfasinena'a
ai'máráana wéme wéme Ísípifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae
Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáiye.

35 Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaaemba uwámesa sésa nááwa
embá íyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno
siyáawe. Siyáan-kwaasisafena Maníkó mináái siyáiye. Wembá
Mósesentafena Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi kári-taiyakemba
aaí simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáá-kísáú aména
ai'marówana Ísípifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a
kuráiye. 36 Wemá Mósesema Ísípifa'a ímbo awánon-kisau fí'on-kisau
maúwasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkón-
áwí'a naae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kisau kawe-kísáú komaéna
tí'maena kúmba máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái komérowana ímbo
awánon-kisau kawe-kísáú maimaéna iyáiye. 37 Wemá Mósesema

simátimena séna Maníkó kembó íyáfasisinkarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentísaafitantambo íyawifinkemba íyáfasinankainiye. Maníkón-aaimo simátimindawimba íyáfasinankainiye. 38 Wemá Mósesema máásai-marafa'o Maníkóní waási Ísareri-waasimo méropa'a miwísé'a maéna kentáá síwá'násonte'a maéna Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi wesé'a maéna Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Maníkóní ámáámba simámuwana ímbo taí'áín-aai simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

39 Mósese aaimó simátimumba kentáá síwá'ná ímba isésa tínaaemba uwámesa Ísípifa'a tauweránae-imayaa uwaná 40 ánaaemba Maníkó Mósesemba áántowana omápa'a imérowasa Mósese awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósese Ísípifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáúndafata kóuraifo moórá-manikomba uwámakewata wenarááísa wáéno sésa 41 óntantamba purumaka-áráákaamba úmaresa minkáró'-máníkóní aamoimá uwánkesa póíma tufú'mai wénesa úmárón-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana 42 mindásafena Maníkó ánaaemba uwátiyuwowasa wíyóne aafáúwé otáfésa kesí

maníkón-iye siyáawe. Mindásafena naaófá'á

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

Ísareri-waasisono. Máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póíma tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo 43 kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkáró'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáántántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkáró-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówé karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó uráantafe'a kentí marafákémbá ti'máráana'a wéme'a moórá-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranaawe

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáiye.

44 Naaófá'á máásai-marafa'a Maníkó Mósesemba aráánamena Maníkóní naambó ampantasámbó íyamba maará ónááwe séna aráánamuwasa Maníkómó súntemba miyán-dámbá úmai maimaésa máásai-marafa'a né'ómbaniye. 45 Ánaaemba miwí táánintomba kentáá síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníkó túwa'nai ena mimbárafá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasa kotafíyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfíti Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana 46 Téfíti kawe'-úmai mérowana Maníkó aamoí uwánkowana Téfíti Maníkómbá áísai ena sénaení naambá ónaum ína ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'aení naambá ónaumne súwana 47 Maníkó séna emá ímba ínompo enááninko Soromoní kesí naambá íníye siyáimbanifo 48 Maníkó wíyómpa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

49 Fasi'aénkó séna wíyómpa'a káráwiye'a mararáá'á káráwiyumpo úmárénda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

50 Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á

úmakaumne Fasi'aénkó siyáiye

agaimaréna siyáiye Sítífeni siyáiye.

Sítífeni minááí simátimena aaimó ísón-kwaasisafena simátimena séna
51 kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááíwáén-
kwaasiyaamba é'a Maníkón-aai ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á
wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tínaaembo
uwáme'ontemba kemá miyá wéowe. 52 Kentíwá'násomba Maníkón-aai
simátíma'maesa wéguwai seyaafá'-wáási sáwí'a uwátinkesa Maníkóní
kawe-kísáú-wáási kumíníye-aaimo simátímakowi tínkamuwasa
pukáawe. Ánaaemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana
pukáiye. 53 Énifo wíyómpakewi Maníkóní ámáámba simátímakowa'a
kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawe'á
uráawe Sítífeni siyáiye.

Sítífenimba óntantambo tufúkáan-aai.

54 Sítífeni minááímó simátimumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai
tirunkó kásí'a úwasa tíyántafesa uwaná 55 Sítífenimba Maníkóní
Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wíyómpa'o awánómba
Maníkóní sámo kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-
áémpá'á mérowana Sítífeni awánéna 56 séna awánaaro. Wíyómba
tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási
úranko méraimba wéawiyaumne súwasa 57 miwí wenáái ímba isánae
sésa tááka'a awááésa óraaka'a aaí sésa Sítífenimba tuwaantantésa
58 ta'ótokesa taawiya'maésa naaókoni awáífá'á mátuwesa óntamba
maiyésa tufúkáawe. Sítífenintafesa karo'-ááímó siyáawi paákákén-
únánkwátói faútúwówana ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói
káráwiyowasa 59 Sítífenimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á
inaifínkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáína'a púwóno
séna 60 arauntaúmbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a
wéuwasinkaafo miwí ímba anondáá sáwí'a uwátinkaao Sítífeni
simásuwena pukáiye.

8

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátínkarain-aai.

1-3 Sítífenimbo tufúmba Sóron-arunko aamoí uráifo tuwímbai Maníkón-
aaisafesa fasi'owí Sítífenin-áúma maimaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná
Sóro Ísuni aampa'ó kuwáí tínkantanae séna kúmba naaúmpimpakemba
aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni
aampa'ó kuwáí aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasá aantá-
waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó
kun-kwáási Yúndiyaa-aempa'e Sáméríyaa-aempa'e wété uráawe.

Sáméríyaafa'a ásé-aaimo kosimátímakaan-aai.

4 Ísuni aampa'ó kuwáí wété ésa Ísuni ásé-aai kosimátíma'maesa
kuráawe. 5 Fírípi Sáméríyaa-naopa'o kúmba kosimátimena séna
Maníkómó íyáfasinankaraiwai amu'maráúndawisaamo é'o kunkáimba
wemá Ísun-iye 6 Fírípi simátimuwasa
kawe'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana
7 sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aaí súwasa sáwí-amutamba
wáá'a túmaesa kóuwasa waási kawe'-úmai mérowana tíyayaambo
pukón-kwaasi asófatinkowasa kawe'-úmai mérowana 8 Sáméríyaafaken-
kwaasi áfááraumai tirunkó
kawe'á uráiye.

9 Sáméri*ya*a-nao*pa*'a moóráwigon-*a*wi'a Sáímoni óra*a*'-waasi úne sé*na* aitambá é*na* fintó úma*e*na wéiyuwa*sa* táátafe*sa* é*sa* 10 óra*a*'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánés*a* wenaráái waé*sa* sés*a* Maníkóní fasi'aénkóe wení fasi'aénkóe'a awaiyarí'a uráiye karo'á suwaná 11 ayáátáák*a*'a aitambá é*na* fintó úma*e*na wéguwa*sa* wenaráái waé*sa* táátafe*sa* uráafo 12 ánaaemba Fírípi Maníkóní ásé-*a*ai kosimátime*na* Maníkó wení waásimo kawáánin-k*a*naa kosimátime*na* Ísu Káráísitin-*a*ai kosimátimuwa*sa* isés*a* érai'e sés*a* timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówa*na* 13 Sáímoniwa*ra*'a amankúnkúmba úntafe*na* Fírípi nombá maiyankówa*na* Fírípiye wénuwa*na* ímbo awánón-kisau maúwa*na* awánén*a* áátafe*na* uráiye.

14 Miyámó Sáméri*ya*afa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi més*a* Sáméri*ya*afaken-kwaasi Maníkóní ásé-*a*ai isés*a* minááimó mét*a*'otokaan-aai isés*a* Pít*a*ante Yóninte ti'márówasa*r*ai wémesa*r*ai 15 Sáméri*ya*afa'a komésa*r*ai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa*r*ai inaifínkémbá sésa*r*ai Maníkóní

Ufaen-ámútámbá maénááwe siyááye. 16 Fírípi nombó maitinkónk*a*'a Fasi'aénkó Ísuntafe*na* ísámai nombá maitinkówa*na* Maníkóní Ufaen-ámútámbá ímbo maiyónk*a*'a pósa*r*ai Pít*a*ae Yóniye inaifínkémbá sésa*r*ai 17 tiyáámba ta'ótóróya*na* Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwa*sa* maiyáawe.

18 Aantá-waasiya*i* tiyáámba ta'ótóróya*na* Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwa*sa* máúmba Sáímoni awánén*a* fasi'aémbá méyámbara*na*e sé*na* Pít*a*ante Yónintetafe*na* sé*na* óntamba maékai 19 mifásí'áémbá símékaiyo. Kemá fí'on-kwaasi siyáámba ta'ótóráa*na*na Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwa*na* 20 Pít*a*a sé*na* Maníkó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénd*a* poení óntankwa*r*a ewárá'á iyafímbá tai'áyáaye. 21 Maníkón-aúranka'aení imáyáa ímba arupíse imbá pó maankísáú kenkáísí kísau ímba súwa'nai ínone. 22 Ení sáwí-imaya*a*gomba ánaaemba uwáme Fasi'aénkómbá áísai inaná ení sáwí-imaya*a*gon-anondaa maiyauwáíniye. 23 Maníkó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásinkaanana ení sáwí-imaya*a*go óra*a*'a é*na* embá ta'ótokaiye Pít*a*a súwa*na* 24 Sáímoni Pít*a*ante Yónintetafe*na* sé*na* súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inaifínkémbá áísai íyana emó sénd*a* misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáímoni siyáiye.

25 Súwa*sa*rai Pít*a*ae Yóniye Fasi'aénkón-*a*ai simátimesa*r*ai Ísuwe'o né'óyan-*a*ai simátimesa*r*ai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesa*r*ai Sáméri*ya*a-*a*empa'a naaó'-nao'a Maníkóní ásé-*a*ai simátíma'maesarai kurááye.

Fírípinte Ítíópíyaafaken-kwaasigonte-taai.

26-28 Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sáméri*ya*afa'a mérowa*na* óra*a*'-waasigo Ítíópíya*a*-marafakewi é*na* Ítíópíya*a*-waasiti kawáá-ínínkón-áwí'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Maníkón-ímáyáá é*na* Yérúsaremufa'a wémen*a* Maníkón-áwí'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óra*a*-poigo tafisímaena núntaompimba kúmba Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Fírípintafe*na* séna íyáfasine

Yérúsaremufakemba Késaafa'o kon-ámpá'á waaó súwana iséna íyáfasinena minámpá'á wémena máásai-marafa'o kúmba Ítíópíyaa-marafaken-oraa'-waasi wení táómpimba wéwena aúfáífimba toráumai awánéna naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimakón-aai toráumai awánómba 29 Maníkóní Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana 30 awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-aai toráumai wéawanowana Fírípi iséna áísai ena séna minááígóní áwáuma ísaraano súwana 31 séna é'a moóráwigo simásimina'a isánaumpo kesí táómpimba íyátaao súwana Fírípi mintáómpimba íyátena imaúwana 32 mináúfáífínkén-ááí torauséna séna
sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásígó ímba aaí siyáiye. Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásígó ímba aaí siyáiye. 33 Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aaifimbá maiyánkaraawe. Wení waási sáwí-kisau maiyésa tufúwówana marapá'ó mérain-kanaa taí'áraiye. Mindásafesa miwítí sáwí-kisau ímba kanaa'á aforá simátimenaawe
agaimaréna siyáiye. 34 Ítíópíyaafaken-kwaasigo minááí toráusuwena Fírípimba áísai ena séna Maníkón-aaimo simátímakowi nááwantafenawa minááí siyáiyo. Wesáfénawa siyái fí'owantafenawa siyáiyo súwana 35 Fírípi Maníkón-aai aúfáífinkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-aai wésimamena 36 aampa'á kuyambá nombó wéroka'a wésarai uyaná Ítíópíyaafaken-kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáínkwae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana 37 Fírípi séna Ísumpa'o arumbó amé wenááisafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráísitintafe'a érai'a Maníkón-áánimban-iye súne séna 38 táómbo to'maé kúwaintafena séna táómba ta'ótoraao súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Ítíópíyaafaken-kwaasigoe nompímbá kunkésarai Fírípi nombá maiyankéna 39 íyúyana Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunái'maena kóúwana Ítíópíyaafaken-kwaasigo awánómba ímba mérowana wení naaópa'a wéna aamoí uráiye. 40 Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunái'maena Ásítóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'-náópa'a Maníkóní ásé-aai simátíma'maena Sísááríyaa-naopa'a kuráiye.

9

Sóro Ísun-aaisafena amankúnkúmbo uráin-aai.

1 Minkánáá Sóro Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáféna arumbá sáwí'a éna tínkamonae símasima'a éna aifa'-ámáán-káwáágómpá'á 2 koáísai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yúndaa-amaan-daumpimpa'o méraan-kwaasiti óraa'-waasi mátimeno súwana ewé séna minááí agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawi saafá éna ta'óto'maena témena Yérúsaremufa'a ándáfa'a mátiyuwainiye séna agaimaréna súwana 3 Sóro mináúfái maimaé wémena Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmba wíyómpakemba sámo kaimbá aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana 4 tanaa fówana aaigó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana

5 séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu súmpo kembá sáwí'a
uwásinkaampo 6 íyáfasine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo
síndantemba miyán-uwo súwasa 7 Sóroe'o kun-kwáási ímba aaí sumbá
mésa ímba waási ane'á awánésa aaimó sún-aantemba ísówana 8 Sóro
íyáfasinomba aúramba ímba kawe'-úmai awánówasa waási ayáán-
to'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana 9 kaumbo-nó'wáámbá
waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráiye.

10 Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni
aampa'ó kúwain-awi'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá
awánómba Fasi'aénkó simámena séna Ánánáyasiyo súwana oó
Fasi'aénkóo kemá úne súwana 11 íyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-
áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wée
moóráwigo Táásási-naopakewin-awi'a Sóromba koawánaao. We
inaí wésiye. 12 Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwigon-awi'a
Ánánáyasi téna ane'á ta'ótóráísana aúramba kawe'-úmai awánaraiye
Fasi'aénkó súwana 13 Ánánáyasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái
simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'o uwátínkarain-
aai simásímakaawe. 14 Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámísana
en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'o tiyuwáíndasafena
Támásikasifa'a tiyáiye súwana 15 Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana
kesáái kosimátin-tasimatimba fí'on-daopaken-kwaasiye kawáá-
wáásíyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínífo
íyáfasine wempá'á winaná 16 kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'a
uwánkanaawe. Mindásafe'a ke aráánamenaumne Fasi'aénkó siyáiye.

17 Súwana Ánánáyasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'á
ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte
Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawi si'máráísa'a túne. Aúramba
kawe'-úmai awánenana Manikóní Ufaen-ámútánkó arumpimbá óraa'o
uwánkaindasafena si'máráísa'a túne súwana 18 Sóron-aúrampinkemba
aerambá tákúwana aúramba kawe'-úmai awánéna íyáfasinowana
Ánánáyasi nombá maiyankówana 19 tómbá násuwena áúgoma kawe'á
uráiye.

Sóro Támásikasifa'o simátímakain-aai.

Sóro Támásikasifa'a tuwímbai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó
kuwáísé'a ména 20 minúwóíyáán-úwana ámáán-daumpa'a iména Ísun-
aai simátimena séna érai'a Ísu Maníkón-áánimban-iye súwasa 21 wenáái
ísón-kwaasi táátafesa ésa moóra-mora-waasi tísai-isai esa sésa
Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tínkamemayain-
kwaasin-iye. Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tí'mae ándáfa'a
ámáán-kawaa-waasiya'o mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-iye.
Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

22 Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó
íyáfasinankaraiwaimba amu'maráúndawisa Ísun-iye séna wenááigo
iyúwasa Támásikasifaken-Yundaa-waasi isésa wembá ímba anondáá
simámakaawe.

23 Ímba anondáá sumbá sáwífaˈ-noˈwaamba
waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa 24 tufuwíyanesa
nóˈwaane wááwáiye Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépaˈa
mésa ontaráˈá takáráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-
aaimo sumbá kosimámuwasa 25 moórá-noˈwaamba Ísuni aampaˈó
kuwáí Sóromba áíˈmaesa pofafímbá fáítumaresa óntan-kusaigoni
afaapimbá túsúsuwesa ándáraˈa taˈótoresa túwówana kumémena
marapáˈá múra tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremufaˈo komérain-aai.

26 Sóro Yérúsaremu-naopaˈa wémena wéna séna Ísuni aampaˈó
kowíséˈa méranaeˈa túne súwasa miwí sésa Ísun-aai ímba ísaraiwai
karoˈá siyé sésa wenáároi inkáísúwana 27 moóráwigon-awiˈa Páánápáasi
Sóron-aai iséna kaweˈá úwana áíˈmaena aantá-waasifaˈa wéna
Sóron-aai kosimátimena séna Sóro Támásikasi-ampaˈo wéwenamo
FasiˈaénkómbÓ awánówana aaimó simámakain-aai simátimena Sóro
Támásikasi-naopaˈo Ísun-aaimo óraakaˈo simátímaˈmaenamo kuráin-
aai simátimuwasa 28 isésa éraiˈe suwaná Sóro miwíséˈa ména Ísuni
fasiˈaémbá wérowana Yérúsaremu-naopaˈo Ísun-aai óraaka kosimátin-
tasimatin-ena 29 fíˈon-Yundaa-waasi Kíríki-waasi-taaifinkembo sun-
kwáásí simátimuwasa aaí wesimán-kwesiman-esa tufuwónae sésa
30 sumbá Ísuni aampaˈó kuwáí isésa Sóromba áíˈmaesa wémesa
Sísááríyaaˈnaopaˈaˈa máankesa sésa Táásási-naopaˈa waaó sésa
aiˈmárówana mindáópaˈa kóuraiye.

31 Kóúwasa Ísuni aampaˈó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa
aáno úmai wempaˈá mésa Yúndiyaa-aempaˈe Káríri-aempaˈe Sáméríyaa-
aempaˈe Ísuni aampaˈó kuwáí aáno úmai wempaˈá mérowana Maníkóní
Ufaen-ámútánkó túwaˈnai úwasa fasiˈámai mésa Ísun-aai simátímúwasa
isésa éraiˈe sésa sáwífaˈ-waasi-iˈa ésa FasiˈaénkónÁwíˈa mósá marésa
wenaísamaifimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopaˈo kuráin-aai.

32 Pítaa naaóˈ-naoˈa wénena Maníkóní waási tuwánáíndasafena
Ríndaa-naopaˈo kúmba 33 moóráwigon-awiˈa Íniyasi ímba aíntamai
wénena afakaumboé-aatai naaúmpaˈ-aantemba maéˈmaeˈa wéuwana
34 Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráísiti asófankaifo íyáfasinke
ení wandaaí fawasaaó súwana íyáfasinkwena kúwasa 35 Ríndaa-
naopaken-kwaasiye Séróni-naopaken-kwaasiye seyaafáˈá awánésa
Fasiˈaénkómpáˈá tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopaˈo kuráin-aai.

36 Yópaa-naopaˈa moórá-ininkon-awiˈa Tápítaa Kíríki-waasi-
taaifinkemba mináwíˈá Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampaˈó
kún-inimba aasiyaasí kawe-kísáú wémaena moparáwímbá ímbo makón-
kwaasi túwaˈnai úwaimba 37 áíˈa úwana puwúwasa wenáúma nombá
péˈankesa maimaésa afófumayaatanaan-daumpaˈa móankaraawe.
38 Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopaˈa ewaaˈá pósa Yópaafaken-
kwaasi Ísuni waási Pítaa Ríndaafaˈo taméron-aai isésa kaeˈ-wáásí
tiˈmárówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá
tiyó sésa siˈmárááwakai túye suyaná 39 Pítaa íyáfasinena mindáraise
kúwasa áíˈmaesa minínímbá puwúwasa matuwé méron-daumpaˈa

afófumayaatanaan-daumpaˈa íyúwasa Pítaampaˈa ketoˈ-ínintómbá tatúwaandu urésa ifiˈá tésa sésa Tókáasi ímba pukáinkaˈo farú-simakain-unankwatoiye sésa aráánámúwana 40 awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasiˈaénkómpáˈá inaí simásuwena méwaeˈmai mininímbá awánéna séna Tápítaao íyáfasinaao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna íyáfasinena mérowana 41 Pítaa koisáúwankena Ísuni aampaˈó kun-kwáásíyé ketoˈ-íníné táántowasa aúmó arómba iawánésa 42 Yópaa-naopaˈa kosimátímaˈmaesa kuwasá isésa sáwífaˈ-waasi Fasiˈaénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná 43 Pítaa Yópaa-naopaˈa sáwífaˈ-noˈwaamba waéna moóráwigon-awiˈa Sáímoni wení naaúmpaˈa mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kísaumo maún-kwaasigoni naaúmpaˈa méraiye.

10

Pítaa Kóníríyasini naaúmpaˈo iyáin-aai.

1 Sísááríyaa-naopaˈa moóráwigon-awiˈa Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwífaˈa 100 i-waasiyaˈo káráwiyowi mérowasa miní-wáási túwíˈa Ítáári-i-waasiye sésa uwaná 2 Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasiˈámai ména wení akúnteˈa Maníkón-ímáyáá éna áwíˈa mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparáwímbó makón-kwaasi túwaˈnai ena Maníkómpáˈá inaí símaena iyúmba 3 moórá-kanaa fenómpinkaˈa inaí wésuwana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aúrankaˈa paápé úwana kaweˈ-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana 4 ááˈa úwana aúramba afuwéna séna Fasiˈaénkóo nóran-aaiya simásiminewa sénó súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwaˈnai óndawiye Maníkón-aúrankaˈa kaweˈó óndasafena Maníkó en-ímáyáá imbá pó 5 ení waási tiˈmárénasa Yópaa-naopaˈa moóráwigon-awiˈa Sáímoni Pítaamba koaíyáaro. 6 Wení araámáó Sáímonini naaúmpaˈa ména minkwáásígó waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpaˈa uwí-nónkóní áwáífaˈ-naumpakemba koaíyáaro 7 simásuwena áwiyokuwana Kóníríyasi wení kísaumo máún-kwaasifinkemba kaeˈ-wáásíyáíyé moórá-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinteˈa miyáumai-waasiyau táántowasa 8 tuwaná wíyómpakewimo simámakon-aai simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaíyáaro séna tiˈmákaiye.

9 TiˈmarówasA aampaˈá kówaesa wémesa Yópaa-naopaˈa ewaaˈó kumbá wááwái Pítaa naan-afóforaˈa iména Maníkómpáˈá inaí wésuwana 10 áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá awánómba 11 wíyómba tuwínkaaˈ-úwana mimpínkémbá óraaˈ-ampanta éíyain-araiyaˈa taˈótoresa túwówana kuménama marapáˈá kumúwana awánómba 12 minámpántáfímbá waí-waane póíye iyaankafayaané numawé fíˈo-fiˈon-kwai-waane mérowana 13 aaigó aantemba séna Pítaao íyáfasinke tufúˈmai agandaaó súwana 14 Pítaa séna Fasiˈaénkóo ímbanifo kentáási ámáámba Yúndaa-waasisa miyán-tántááˈá aambá fáíˈmakaawata póta ínta wénaumne súwana 15 minááígó aantemba anekaˈá séna Maníkó kawe-tántááˈémó siyáin-tantaatafe ímba aambá fáíˈmakaawe siyó súwana 16 kaumbo-íˈa kaainkáámbá awánówana wíyómpaˈa minámpántá iyáiye.

17 Iyúwana Pítaa minkááínkáán-ááígóní áwáuma nórawa'iyo súmba
Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánésа ontará'á
tamésa 18 táántesa sésa Sáímoni Pítaa maandáúmpárá méraiyo
suwaná 19 Pítaa minkááínkáán-ááígóní áwáuma saafá úwana Maníkóní
ámútanko séna kaumbo-wáási embá ayaafáí úmaesa tefo 20 íyáfasine
kumuwó. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwo. Úwoi
miwísé'a waaó súwana 21 Pítaa kuména minkwáásísáféna séna
wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóintafera wésiyaafaao súwasa 22 kentáási
kawáágón-áwí'a Kóníríyasi si'máráísata empátá túne. Wemá kawe'-
wáási Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá máráísasa pósa Yúndaa-waasi
seyaafá'á wentáfésa kawe'-wáásíyé wésewe. Moóráwigo Maníkóní
kísau-waasigo wíyómpakewi kusimámena séna ti'márénasa Pítaamba
Yópaa-naopakemba koaíyéwana empá'á téna aaí tasína isaaó sisatá túne
suwaná 23 Pítaa tí'maena naaúmpa'a tinkówasa wáúmba aafáyáara'a
Pítaa íyáfasinena miwísé'a kuráiye.

Miwísé'a kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuni aampa'ó kun-kwáási
tuwímbai awíyo'maesa 24 aampa'á kówaesa wémesa Sísááríyaa-
naopa'o kumbá Kóníríyasi wenamááraawe wení waásiye táántowasa
tatúwaandu urésa Pítaamba amu'makówana 25 Pítaa Kóníríyasini
naambó wéronka'a ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna óraakon-iye
séna aísamaifimba kífauwana 26 Pítaa séna emó óndanten-kwaasi úmpo
íyáfasinaao séna íyáfasinakena 27 aaí simáma'maena Kóníríyasiye'a
naaúmpa'o iyúmba sáwífa'-waasi túwaandu urómba ituwánéna 28 séna
kentáási ámáámba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fí'onkaa-waasise ímba
moórárata taankarotámaisa wémaumne. Miwíti naaúmpata ínta
wégundarata Maníkó aráásimena seyaafá'-wáási ímba sáwí-waasin-
owe siyáisa'a awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi
kawe'-úmai ménaumne. 29 Mindásafesa sáántaamba ímba a'áo súnda
túmpo nóintafera sáántaraao Pítaa súwana 30 Kóníríyasi séna éíyain-
do'waamba waé'a káfékaamba fénáímpinka'a kesí naaúmpa'a inaí
súnana minúwóíyáámbá moóráwigo sámo kain-únánkwátói uréna
súranka'a kumbéna 31 séna Kóníríyasiyo emó inaimó sémo waási
túwa'nai ema Maníkón-aúranka'a kawe'ó óndasafena Maníkó en-
ímáyáá imbá pó 32 ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwigon-awi'a
Sáímoni Pítaamba koaíyáaro. Araámáó Sáímonini naaúmpa'a méraiye.
Waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpakemba uwí-nónkóní
áwáífa'-naumpakemba koaíyáaro súwa'a 33 minúwóíyáán-úmai
ti'maráúnasa embá koaíyáawa kawe'-úmai téne. Kesáá Maníkón-
aúranka'a túwaandu éta Fasi'aénkó simámakain-aai simásiminkwae séta
amu'makáunasa téne Kóníríyasi siyáiye.

Pítaamo simátímakain-aai.

34 Kóníríyasi súwana Pítaa séna káfé'a wéisaumne. Érai'a Maníkó
ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo 35 seyaafá'-áémpákén-kwáási
Maníkón-aúranka'a arupíse úmai kawe'-úmai méraawi Maníkó miwí
aamoí wéuwatinkaiye. 36 Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana
Ísareri-waasisafena ásé-aai simátímakaimba é'a ísaraawe. Ísu
Káráísiti seyaafá'-wáásítí Fasi'aénkón-iye. Minásé-ááísáfésa érai'emo
síyawi tirumbá kawe'-úmai wempa'ó méraiyamba 37 kemá ísaraawe.
Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a

nombá maénááwe siyáimba Ísun-aai aifa'á Káríri-aempakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'a wété uráiye. 38 Ísu Násaretifakewin-aai ísaraawe. Maníkó wení Ufaen-ámútámbá Ísumba ámakowana wempímbá óraa'a uwánkowana Maníkó fasi'aémbá aména wesé'a mérontafena naaó'-nao'a kawe-kísáú wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawe'á uwátínkáfa'a kuráiye. 39 Yúndiyaa-marafa'a Yérúsaremu-naopa'a kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táíyá'á aíyayaampimba tufúsúmarowana puwéna 40 kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowana paápé únta kesúrandesa awáraumpo 41 ímba seyaafá'-wáásí awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéta pukómpinkembo íyáfasinonka'a tóné noné weséta naráumne. 42 Ísu óraaka'a simásimena séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aaifimbá maitinkáínone siyé simátíméro Ísu siyáiye. 43 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi Ísun-aai simátimesa sésa wenááisafesa timankúnkúmbo íyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye naaófá'á siyáawe Pítaa siyáiye.

44 Pítaa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfápímbá kumbéna 45-46 Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fí'o-fi'on-aaifinkemba Maníkón-áwí'a mósá márówasa Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Pítaa-iyaise'a Yópaafakembo tuwáíyé táátafesa ésa sésa Maníkó fí'onkaa-waasiwara'a wení ámútamba úwoi wétimiye sésa táátafesa uwaná Pítaa séna 47 Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwárá'á wétimimba póta nombó maíyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maénááfo 48 maitínkáaro súwasa Ísu Káráísitintafesa ísámai nombá maitínkówasa Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta waínone suwaná miyá uráiye.

11

Yérúsaremufa'a Pítaamo simátímakain-aai.

1 Fí'onkaa-waasi Ísun-aai isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-waasiye Ísuni aampa'ó kuwái Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye mináái isésa mérowana 2 Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa tuwímbai-waasi aaisambá aéésa Yúndaa-waasi túma kárámai araénáémbo wéontemba fí'onkaa-waasiwara'a miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba aaisambá aéésa 3 sésa emá fí'onkaa-waasiti naaúmpa'a iwaé ímbo túmo kárámai araénáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá imandaráane suwaná 4 Pítaa seyaafá-tántáá'ó uráimba simátimena 5 séna Yópaa-naopa'a mé'a Maníkómpá'á inaimó séwándara'a kaainkáámbá awánááwánana wíyómpakemba óraa'-ampanta éíyain-araiya'a ta'ótoresa túwówana kuména méraawandara'a kumúwa'a 6 mimpímbá afuwé'a awánááwánda póíye waí-waane iyaankafayaané numawé mérowa'a awánááwánana 7 aaigó aantemba séna Pítaao íyáfasinke tufú'mai agandaaó súwa'a isé'a 8 sé'a Fasi'aénkóo ímbanifo kentáási ámáámba miyán-tántáá'á aambá fái'makaawata póta ímba wénaumne séwánana 9 minááigó aantemba aneka'á séna Maníkó kawe-tántáá'é siyáin-tantaatafe ímba aambá fái'makaawe siyó súwa'a 10 kaumbo-í'a kaainkáámbá awánááwánana wíyómpa'a

minámpántá iyáiye. 11 Minúwóíyáámbá Sísááríyaafakemba kaumbowáási kentáá'a ti'marówi tumbá 12 Manikóní ámútanko simásimena séna ímba kae'-ímáyáá indá miwísé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaafakemba maankwáási afa'mórae-waasi Ísun-aaimo ísááwi suwíyórówata Sísááríyaa-naopata Kóníríyasini naaúmpata kówánana 13 simásimena séna Manikóní kísau-waasigo wíyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbéraisa'a awánáúnana séna ti'márénasa Yópaanaopakemba moóráwigon-awi'a Sáímoni Pítaamba koaíyéwana 14 téna aaí tawésimatimina'a ewáráení akúnkwárá'á seyaafá'á wéisewana Manikó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye wíyómpakewi siyáiye Kóníríyasi súwa'a 15 aaí wésewanana Manikóní Ufaen-ámútánkó aifa'ó kentááfímbó kunkáintemba miwífímbá miyá úwa'a 16 awáné'a moórá-aai sááka'a makáumne. Ááéma Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo Manikóní Ufaen-ámútánkó kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye Fasi'aénkó siyáin-aai sááka'a makáumne. 17 Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúnta ówánanasa Manikó wení ámútambo símakaintenta fí'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máúmba ímba aambá faiyówánasa úwoi nombá maiyáawe Pítaa súwasa 18 minááí isésa aaisambó áúmba ifátuwesa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa Manikó miyá éna ímba Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fí'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwíimayaa tínaaemba uwámesa Manikómpá'á tésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáawe.

Ántíokufakemba Ísuni waási-taai.

19 Ááéma Sítífenimba tufúwana puwúwasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátínkówasa wété uráamba tuwímbai Fínísiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáíparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántíoku-naopa'a kuwasá miwí minkáúmbó-máráfá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-aai kosimátimesa 20 miwífínkémbá tuwímbai Sáíparasi-marafakewi tuwímbai Sáírini-marafakewi miwí Ántíoku-naopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni ásé-aai kosimátimuwana 21 Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwísé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

22 Ántíokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-aai suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufa'o méron-kwaasi minááí isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántíoku-naopa'a wémena 23 koména Manikó kawe'ó uwátínkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátimena séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna 24 Páánápáasi kawe'-wáási úwana Manikóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aaí simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi isésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

25 Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafái úmaena Táásási-naopa'o kúmba 26 koawánéna koái'maena Ántíokufa'a tésarai moórá-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-aai simátíma'maesarai íyúyasa

Ísuni aampaˈó kuwáísáfésa sésa Káráísitini waásiye suwaná aifaˈá Ántíokufaˈa mináái paápé uráiye.

27 Mináái paápé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aaimo
simátímakowi Yérúsaremufaˈa tuwésa wémesa Ántíokufaˈa kuwaná
28 miwífínkémbá moóráwigon-awiˈa Ákápáasi íyáfasinena Maníkóní
ámútanko weséˈa mérowana séna óraaˈ-aawai seyaafáˈ-áémpáˈá táíníye
siyónkaˈa póna ánaaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwíˈa Kíróndíyasi
méronkaˈa minááwái paápé uráiye. Ákápáasi mináái súwasa 29 isésa
Ísuni aampaˈó kuwái moórá-mora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-
aaimo ísááwi Yúndiyaa-marafaˈo méraan-kwaasi timénae sésa 30 miyá
ésa minóntámbá Páánápáasinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai
wémesarai Fasiˈaénkóní waásiti
óraaˈ-waasi mátímakaaye.

12

Anekaˈá sáwíˈo uwátínkaraan-aai.

1 Minkánáá Érotin-anáwainko araámáó Éroti Yúndaa-waasiti
kawáágó ména Ísuni aampaˈó kuwái tuwímbai sáwíˈa uwátinkena
2 moóráwigomba aiˈmarówana Yóni awaaón-áwíˈa Yémísimba
kotaˈótokena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa 3 Yúndaa-
waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna
moóráwigomba aiˈmarówana Pítaamba kotaˈótokaiye. Yúndaa-
waasi ímbo intóráín-tantaaˈwara-pereti agáún-kanaa Pítaamba
kotaˈótoˈmaena 4 ándáfaˈa máánkowasa siyáánkain-úmai afaˈmóráe-
i-waasi wenkáˈá káráwiyowasa éíyain-eiyain-kwaasi kóyááka-tayaaka
úmai káráwiyuwasa Éroti séna Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-
tánón-kánáá taiˈáínaˈa Pítaamba áíˈmaeˈa Yúndaa-waasi túrankaˈa
aaifimbá maenkéˈa tufuwónaumnemo súmba 5 Pítaa ándáfaˈa mérowasa
Fasiˈaénkóní waási Fasiˈaénkómpáˈá inaí símai Pítaamba áwaˈnai
uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faúˈánkarain-aai.

6 Inaí sésa Pítaantafesa ísámai áísai uwaná aafáyáaraamba Éroti
Yúndaa-waasi túrankaˈa Pítaamba aaifimbá maiyankánaumne súwana
káféˈ-noˈwaankaamba Pítaamba aíyayaankaˈa káráˈumakesa kaeˈ-
í-wáási séfasefaˈa méroyana Pítaa aún-kwaigúwasarai kaeˈ-í-wáási
ontaráˈá káráwiyoyana 7 minúwóíyáámbá Fasiˈaénkóní kísau-waasigo
wíyómpakewi kumúwana ándá-naumpaˈa sán-kówana Pítaan-ayóíyáˈá
tufuwéna aúsúwana íyáfasinowana séna úwoiya íyáfasinaao súwana
Pítaa ayáámpinken-anda weyáárikaˈa faúˈwena marapáˈá kumúwana
8 wíyómpakewi sénaení áˈwáánkau uré enaísamai ánáamba maimái
uwó súwana miyá úwanaení paákákén-únánkwátói kuférénakai kesékai
koyó súwana 9 Pítaa ándá-naumpakemba wenánaaemba kuména
ímba waásin-iye-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna
10 i-wáásímó méron-ontaraˈa kúwáákesarai minkákémbá moóráˈ-
ontaraˈa i-wáásímó méron-ontaraˈa kúwáákesarai minkákémbá
ándáfakembo naaópaˈo kónae owasamó titinkáán-ontaraˈa fasiˈaén-
óntáráˈá kúmúyana weyáárikaˈa tigúwasarai kuwákárúwesarai aampaˈá
kuyaná minúwóíyáámbá wíyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana
11 Pítaa imáyáa éna séna ímba kaaimbá awánáúmpo éraiˈa Fasiˈaénkó

wení kísau-waasigomba ai'máráísana kuména Éroti sínkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítaa siyáiye.

12 Pítaa minímáyáá uwásuwena Máríyaani naambó wéropa'a wéna Yóni-Máákaani anówani naambó wéropa'a kúwasa sáwífa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inaí wésuwana 13 mindánkóní ontamá paupau súwana moóra-arasi mindáúmpá'ó kísaumo maún-arasigon-awi'a Róta ontará'á kuména 14 séna nááwa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaan-amóísáúmba iséna kunaamoí éna ímbo ontamó tiyankómba awaantanténa sáwífa'-waasi isimátimena séna Pítaa ontará'á méraiye súwasa 15 miwí sésa emá uwói'a éma karo'á séne suwaná minárásígó aneka'á séna érai'a Pítaa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iye 16 suwaná Pítaa ontamá óraaka'a paupau súwasa isésa ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítaa úwasa táátafesa uwaná 17 káíkarewa'a simátíméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá sí'maena aampa'á másiyuwaifo Yémísine Ísun-aaimo ísáán-kwaasiye kosimátíméro Pítaa simátimena tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráiye.

18 Kúwasa aafáyáara'a i-wáási Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmba marésa Pítaa nááfara kóuraiyo suwaná 19 Éroti iséna Pítaamba ayaafáí oró súwasa ayaafáí uwááesa ifátuwowana Éroti miní-wáási aaifimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa-marafa'a tuwéna kumémena Sísááríyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-aai.

20 Éroti Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáási tómbá wémaumne sésa minááí símai kawe'á ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párásitasimba másimamuwana isówasa minááísámbá másimai tukáawe.

21 Minkákémbá Éroti óraa-kanaa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'o úpa'a iména ayáátáá'-aai wésuwasa 22 Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sifó maníkó siyé óraaka suwaná 23 Éroti minááísáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúpá'á tuwówana maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáiye.

24 Puwúwasa Fasi'aénkóní waási Maníkón-aai kosimátin-tasimatin-uwasá isésa érai'e sésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

25 Ántíokufaken-kwaasi Yérúsaremufaken-kwaasisafesa óntamba timénaumne siyómba pósarai Páánápáasiye Sóroe wétimuyana minkísáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwí'a Yóni-Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremufa'a tuwésarai wémesarai Ántíokufa'a kurááye.

13

Maníkó Páánápáasinte Sóronte kísaumo tímakain-aai.

1 Ántíoku-naopaˈa Fasiˈaénkóní waásifinkemba Maníkón-aai
wésimatimen-kwaasiye uwáítáiˈo un-kwáásíyé mésa moóráwigon-
awiˈa Páánápáasi úwana moóráwigo fafután-kwáásígón-áwíˈa Símiyoni
úwana moóráwigo Sáíríni-marafaken-kwaasigon-awiˈa Rúsiyasi úwana
moóráwigon-awiˈa Mánéyeni wemá Éroti kawáágóní naaúmpaˈo
maéˈéíwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa 2 moórá-kanaa
Fasiˈaénkóní waási Maníkón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa
inaí aantembo sunkáˈá Maníkóní Ufaen-ámútánkó simátimena séna
Páánápáasinte Sóronte kesí kísauraˈa íyáfasintinkaraumpo mindárai
tiyúwáaro súwasa 3 tómbá ímbo nombá inaí aantemba sésa Maníkóní
kísaurai máíwae sésa tineˈá tiyáántamba taˈótoresa tiˈmárówasarai
kurááye.

Sáíparasi-marafaˈo kosimátímakaayan-aai.

4 Maníkóní Ufaen-ámútánkó Páánápáasinte Sóronte tiˈmarówasarai
Yóni-Máákaamba áíˈmaesarai Ántíoku-naopaˈa tuwésarai Sérúsiyaa-
naopaˈa kumésarai uwí-nónkóní afufumpim-báráfáˈá áwíˈa Sáíparasi-
marafaˈa kónae sésarai nompín-táómba taˈótoresarai íyátesarai
wémesarai 5 Sáíparasi-marafaˈa Sárámisi-naopaˈa mindómpín-
táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti ámáán-daumpimpaˈa
Maníkón-aai simátímaˈmaesarai kuyaná Yóni-Mááka túwaˈnai úmaena
kúwasarai 6 kaweˈ-ááí simátímaˈmaesa marapáˈá wémesa Péfosi-
naopaˈa kuwaná moóráwigo mindáópaˈa Yúndaa-waasigo ména
wenáwíˈa Pááyísási Kíríki-taafinken-awiˈa Érímasi aitambá éna fintómó
ún-kwaasi póna karoˈá séna Maníkón-aai simátimundawi úne súwana
7 moóráwigo kámáni-kawaagon-awiˈa Sésiasi-Porasi ména kaweˈ-
ímáyááwáráˈ-wáási póna Maníkón-aai isánae séna Páánápáasinte
Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-
kawaagoe aasiyaasí maéˈmaeˈo úwai mérowana kámáni-kawaago
Páánápáasinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwaraˈa téna
8 mindárai-taai tasímai taráísuwena kámáni-kawaago Ísun-aaisafena
amankúnkúmba ifó séna mindárai-taai tasímai taráísuwowana 9 Sóro
moórá-awiˈa Póro Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraaˈa
uwánkowana Póro fintómó ún-kwaasigomba kááˈa afuwéna 10 séna
waántáwankon-árááˈa po kaweˈ-ánkóní namuro-wáási éma seyaafá-
sáwí-ímáyáágó empímbá óraaˈa uwánkáímba po Fasiˈaénkóní kaweˈ-
ámbá sáwíˈo úmae iyóndasafena 11 káféˈa Fasiˈaénkó ení méyámbá amína
aúramba kafíˈwína tuwímbai-kanaa sámo káínda ímba awánáínone Póro
súwana minúwóíyáámbá Érímasin-aúrampaˈa kumeuˈá uwágúwana
siyáán-toˈmaesamo níyane séna waási tiyaafáí úmae wénuwana
12 kámáni-kawaago Fasiˈaénkón-aai iséna áátafena éna Fasiˈaénkómó
úmba awánéna séna Fasiˈaénkón-aai éraiˈ-aain-iye séna amankúnkúmba
uráiye.

Písíndiyaa-marafaˈa Ántíoku-naopaˈo kurááyan-aai.

13 Póro wesé'o wénuwaise Péfosi-naopaˈa tuwésa nompín-
táómba taˈótoresa íyátesa wémesa Pámpíriyaa-marafaˈa Pékaa-
naopaˈa mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Mááka tiyuwéna

Yérúsaremufa'a kóúwasarai 14 mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaara'a Yúndaa-amaan-daumpa'a mara'á iméroyasa 15 aúfáífinkemba Maníkóní ámáámba Mósese agaimakómba simátimesa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aai simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'márówana mindáraifa'a téna séna kentáási waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáási imáyáa símai asésinkaakaiyo súwana 16 Póro íyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márááwiye ísáaro. 17 Naaófá'á Ísareri-waasiti Maníkó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fí'on-kwaasiti marafá'á Ísípi-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Maníkó wení óraa-fasi'aemba wérontafena Ísípifakemba tí'maena 18 máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Maníkóntáfésa sáwí-imayaa umbánifo Maníkó miwíyá'á káráwiyena ímba tiyuwówasa 19 Kénaani-marafa'a afakaeté-marafaken-kwaasi moórá-mora úmai mérowana Maníkó tínkambaena wéiyuwasa tuwímbai putásowana miwítí maramá maimaéna wení waási Ísareri-waasi mátimuwasa 20 mimbáráfá'á
mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máúwana Maníkó moórá-mora-waasi kawáá-kísáúrá'á íyáfasintinkafa'a kúwana Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Sámúwéri íyámauwasa miyán-káwáá-wáási taí'ásowasa 21 Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáárá'á káráwiyinkwae sésa kentááfínkémbá moóráwigomo éna kentáárá'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísin-ááninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máíníye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana 22 Maníkó minkísáú Sórompakemba Yésin-ááninkon-awi'a Téfítimba amúwana maúwana séna Téfíti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáiye. 23 Naaófá'á Maníkó séna Téfítin-andafakembo ánaaembo íyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minéráí'-ááí siyáiye. 24 Ísu ímba seyaafá'-wáási túranka'o paápé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísárérí-wáásísáféna simátimena séna kentí sáwí-imayaa tínaaembo uwáme'o Maníkómpá'ó tíya'o é'a nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna 25 wení kísau ampáánká'á tai'áíne úwana simátimena séna kentí imáyáagomo kentáfé'o nááwa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-iye Yóni siyáiye
Póro siyáiye.

26 Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márááwiye ísáaro. Sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáímba kentáásáféna Maníkó siyáiye. 27 Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásíyé sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiyemo siyáin-aai Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá ámáán-aaimo ísón-kanaa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aai aúfáífinkemba toráumai suwasá isésa Ísuntafesamo siyáamba ímba

imáyáa uráafo tufúwana pukáifo mináúfáifínkén-áái paápé uráiye.
28 Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páíratintafesa
úwoi sésa tufuwínone siyáawe. 29 Maníkón-aai aúfáifimba Ísun-aai
agaimakómba seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táíyákémbá maimái óntan-
aifimba máutamakowana 30 Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankowana
31 ayáátááka'a moórá-mora-kanaa wení waási túranka'a paápé uráiye.
Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'o kuráawi
pukómpinkemba íyáfasinenamo moórá-mora-kanaamo paápé urómba
minkwáási awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi
kosimátíma'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paaí wémaewe.
32-33 Páánápáasiyekai minásé-áái simátíméyanekai túye. Maníkó
kentáá síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraunda-
kanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Minááí
imó agaimakón-aufaifimba kaepímbá agaimaréna séna
emá kesáánimba óna'a
kesí kísaura'a ánkaraumne
agaimaréna siyáiye. 34 Maníkó wembá pukómpinkemba
íyáfasinankaraimba póna ímba aneka'á puwínana áúma
kawáá'índasafena Maníkó séna
Téfítintafe sé'a érai'a kawe'á uwánkanaumne siyáundantemba embá
kawe'á uwánkanaumne
Maníkó siyáiye. 35 Moóráfa'a imó agaimakón-aufaifimba agaimaréna
séna
Maníkó wení kawe-kísáú-wáásígómbá
ímba auwáínana áúma kawáá'íníye
agaimaréna siyáiye. 36 Minááí ímba Téfítintafena siyáifo
Téfíti Maníkóní kísau wémaena puwúwasa maimaésa aíwá'námo
utámakompimba máutamarowana áúma kawáá'uraifo 37 Maníkó Ísumba
pukómpinkemba íyáfasinankarowimba wenáúma ímba kawáá'uraiye
Póro siyáiye.

38 Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísámai kawe'án-oro. Ísu pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaintafena
waásiti aoisaambá maitiyuwáíniye Maníkó siyáiye. Minááímó
simátimunda ísámai kawe'án-oro. 39 Maníkó Mósesembo simámakain-
amaambo arááíwáéwimo ombá minámáánkó kentí aoisaambá ímba
maitiyuwáínana arupíse úmai méraawin-owe Maníkó ímba sínífo Ísumo
éna wenááisafesa timankúnkúmbo íyawiti aoisaambá maitiyuwáínana
miwísáféna arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síníye. 40 Miyáumai
Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-aaigo kempá'á tifó sé'a káráwimai
kawe'án-oro. 41 Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimarésa
sésa
érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáási ísáaro.
Kembiwímó méraiyan-kanaa kísau máénda minkísáúmó awáné'o ímbo
kempá'ó té'o
é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááísáfésa
ímba
timankúnkúmba ónááwe
sésa agaimarésa siyáawe. Minááí kempá'á tifó sé'a káráwimai
kawe'án-oro Póro siyáiye.

42 Minááí simátimena Póroe Páánápáasiye ámáán-daumpakemba
máápa'a kumónae uyasá waási sésa aneka'á ámáán-aaimo ísáán-kanaa
tínakai minááí másíyata ísáano 43 simásuwesa máápa'a kúmúwasa
sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o
kuwáíyé Póronte Páánápáasinte tirááíwa'maesa kuwasaráí sésarai
Maníkó úwoi kawe'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró
siyááye.

44 Suyaná Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túwasa
mindáópaken-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aai isánae sésa Yúndaa-
amaan-daumpa'a imérowasa 45 Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a
úwasa minááí arááíwáéfo sésa Póronte Páánápáasinte karaánáá'a
tinkésa karo'-ááí séye sésa símai taráísúwasarai 46 miwí táároi ímbo
inkáísúyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Maníkón-aai simátimuyamba
minááí tínaaemba uwáme'a ímba sínkáíye sembá pó'a aúí'o úmaimo
maé'mae'o ondá uwófí'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai
fí'onkaa-waasi Maníkón-aai kosimátimeyauye. 47 Ááéma Fasi'aénkó
simásimenasa séna
emá fí'onkaa-waasi sáma kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá
awánáíya'a
seyaafá'-máráfákén-kwáási sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-
ámpá'á métinkanaumne
Maníkó minááí simásímakaimba pókai fí'onkaa-waasi wenáái
kosimátimeyauye Póro siyáiye.

48 Póro súwasa fí'onkaa-waasi isésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa
tirunkó kawe'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aúí'a úmai maé'mae'a
ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

49 Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmba ésa mimbáráfá'á Fasi'aénkón-
aai kosimátin-tasimatin-uwasá sáwífa'-waasi ísówasa 50 Yúndaa-waasi
Póronte Páánápáasinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'o wéron-
inimba Yúndaa-amaan-aaimo fasi'ámaimo méron-inine mindáópaken-
oraa'-waasiye tirumbá tórówasa Póronte Páánápáasinte sáwí'a
uwátinkesa aaisambá tiyésa miwítí marafákémbá ti'mátuwowasarai
51 Maníkó minkwáási ímba aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai
tísamaifakem-barama uwá'maresarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai
Áíkóníyamu-naopa'a kuyasá 52 Ántíoku-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-
kwáási mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a
uwátinkowana tirunkó kawe'á uráiye.

14

Póroe Páánápáasiye Áíkóníyamu-naopa'o kurááyan-aai.

1 Póroe Páánápáasiye Áíkóníyamu-naopa'a wésarai ááémo
urááyantemba Yúndaa-amaan-daumpa'a imésarai ásé-aai óraaka
simátímúyasa isésa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye
Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá 2 tuwímbai-Yundaa-waasi Ísun-
aaisafesa tínaaemba uwámesa ímbo timankúnkúmbo uwáí Póronte
Páánápáasinte sáwí-aai simátínkówasa fí'onkaa-waasi isésa mindáraiye
Ísun-aaimo ísówiye tirumbá sáwí'a uwátínkówasa 3 mindárai
ayáátááka'a mindáópa'a mésarai miwí táároi ímbo inkáísúyamba

Fasiˈaénkón-aai óraaka simátímúyana Fasiˈaénkó waási úwoi kaweˈó uwátínkáímba awánáíwae séna mindárai wení fasiˈaémbá timúwasarai ímbo awánaron-kisau kawe-kísáú máúyasa 4 mindáópakewi kaeká tuwínkaaˈ-ésa tuwímbai Yúndaa-waasi-taaisafesa éraiˈe suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa éraiˈe siyáawe.

5 Suwasá fíˈonkaa-waasiye Yúndaa-waasiye miwítí óraaˈ-waasiye túwaandu ésa tínkamonae-aai sésa óntantamba Póronte Páánápáasinte tínkamonae suwasaráí 6 minááí isésarai kaweˈó íyapaˈe sésarai Ríkíóniyaa-marafaˈa wésarai Rísítara-naopaˈe Tépi-naopaˈe fíˈo-fiˈon-daopaˈe 7 ásé-aai simátímaˈmaesarai kurááye.

Rísítarafaˈe Tépifaˈemo kurááyan-aai.

8 Moóráwigo Rísítara-naopaˈa anówan-arumpinkemba aísamai sáwíˈo uwáguromba maˈánkarowana ímba aíntómba ááémo maúnkaˈa ména 9 Póro wésimatimun-aai iséna éraiˈ-aai wésimba póna kaweˈá uwásinkainiye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna arááˈa afuwéna 10 óraaka séna kokuˈá íyáfasinaao súwana íyáfasinkwena aamoí éna weyáárikaˈa marapáˈó kúmba 11 sáwífaˈ-waasi Póromo úmba awánésa miwí tááifinkemba Ríkíóniyaa-taaifinkemba sésa kentáási maníkórái waásiyaan-úmai marapáˈá kentááfímbá kumbéraaye sésa 12 miwítí maníkón-áwíˈa mindárai simátinkesa sésa Páánápáasintafesa Súsiye sésa Pórontafesa aaiséˈo simátímíwaiye sésa Émísiye siyáawe. 13 Marukón-awáífáˈá minkáróˈ-máníkón-áwíˈa Súsi wení ámáán-damba wérowana minkáróˈ-máníkóntáféna ísámai póíˈo uwándon-kwaasigo purumakamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntáráˈá mó marówasa sáwífaˈ-waasi miwítí maníkóntáfésamo póíˈo uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiyaˈa póíˈa uwándánaemo 14 sun-ááí isésarai sáwíˈan-iye sésarai kentí unáánkwátói tafétuwesarai tuwaantantésarai sáwífaˈ-waasifimba komésarai óraaka sésarai 15 kenkáí nóra ónaera wéoo. Keráí kemó onten-kwáási úye. Ásé-aai tasimátimuyamba miyán-káróˈó ombá tuwéˈa éraiˈ-Manikompaˈa teró. Éraiˈ-Maniko wíyóne marawé uwí-nóné mimpímbó wéraintantaaˈe úmarena fasiˈaénkwáráwí méraiye. 16 Ááéma Maníkó úwoi tíyukowaˈa kentí imáyáafinkemba seyaafáˈ-áémpákén-kwáási wénesa 17 miyá éˈéímbanifo Maníkó méraiye síwae séna aaí sisaná aaˈá téna tónkó kaweˈá isaˈá wéneˈa tirumpin-áámói wéowe. Miyáumai awáneˈa miyámó im-báníkó méraiye síwae séna Maníkó kaweˈ-íˈa wéiye 18 mindárai minááí suyasá seyaafáˈ-wáási fasiyésa mindáraiyaˈa póíˈa uwándánae suwasaráí ímba miyán-oro símai tufímbaesarai íyúyasa ifátukaawe.

19 Ifátuwowasa tuwímbai-Yundaa-waasi Písíndiyaa-marafaˈa Ántíoku-naopakene tuwímbai Áíkóníyamu- naopakene tésa seyaafáˈ-wáási tirumbá tórówasa isésa Póromba óntantamba tufuwésa éˈa púwíye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáífáˈá mátúwówasa 20 Ísuni aampaˈó kuwái taúkúresa awánowana íyáfasinena mindáópaˈa wéna kowaúmba aafáyáaraˈa íyáfasinesarai Póroe Páápápáasiye mindáópaˈa tuwésarai Tépi-naopaˈa kurááye.

Síriyaa-marafaˈa Ántíoku-naopaˈa anekaˈó kurááyan-aai.

21 Póroe Páánápáasiye Tépi-naopaˈa ásé-aai kosimátímúyasa isésa éraiˈe sésa Ísuni aampaˈá kuwasaráí mindárai Rísítara-naopaˈa anekaˈá kurésarai minkákémbá Áíkóníyamu-naopaˈa kurésarai minkákémbá Písíndiyaa-marafaˈa Ántíoku-naopaˈa anekaˈá kurésarai 22 miyá úmae wénesarai Fasiˈaénkón-aaisafesa timankúnkúmbo uwáí miwítí imáyáa fasiˈátinkesarai sésarai Ísuni aampaˈá fasiˈámai koró sésarai Maníkó wení waásimo kawáánipaˈo kónae séˈo éˈa minámpáˈá umbaimó tain-ámpáˈá kónááwe sésarai 23 miyáumai mindáópakaˈa wénesarai Fasiˈaénkóní waásifinkemba miwítí óraaˈ-waasi íyáfasintinkafaˈa kuyasá Maníkón-ímáyáá ésa ímba tómbá nésa inaí aantemba wésesa mindárai Fasiˈaénkómpáˈá timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasiˈaénkó káráwitinkamae iyíníye simátímakaaye.

24 Simátimesarai Písíndiyaa-marafaˈa kóyáákesarai Pámpíriyaa-marafaˈa wésarai 25 Pékaa-naopaˈa komésarai ásé-aai kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopaˈa kumésarai 26 nompín-táómba taˈótoresarai íyátesarai témesarai Síriyaa-marafaˈa Ántíoku-naopaˈa aneká tiyááye. Ááéma mindáópaˈa Fasiˈaénkóní waási mindáraisafesa Maníkó túwaˈnai úmaena iyínífo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú komaisuwésarai tiyááye.

27 Ántíokufaˈa tuyasá Fasiˈaénkóní waási tatúwaandu uwasaráí Maníkómó simátimuntembo urááyan-aai sésarai Ísuni aampaˈó fíˈonkaa-waasi aráátímúyasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa minámpáˈá kowé-ááí tasimátimesarai 28 mindáópaˈa Ísun-aaimo ísówi ayáátáákaˈa méraaye.

15

Yérúsaremufaˈa túwaandu ésamo siyáan-aai.

1 Ántíoku-naopaˈa méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántíoku-naopaˈa komésa Ísun-aaimo ísówisafesa sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo iséˈo túmo kárámai araénáémbo íyanamo éna Fasiˈaénkó sáwíˈo úmaimo méraampinkemba kaweˈ-ámpáˈá ímba métinkainiye suwasaráí 2 Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántíokufakewi Ísun-aaimo ísówi sésa Yérúsaremufaˈa aantá-waasiye Fasiˈaénkóní waásiti óraaˈ-waasiye minááísáféˈa kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye tiˈmárówasa kuráawe.

3 Fasiˈaénkóní waási tiˈmárówasa wémesa Fínísiyaa-marafaˈe Sámériyaa-marafaˈe naaóˈ-naoˈa komérowasa Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówi simátimesa sésa fíˈonkaa-waasi Ísun-aai isésa timankúnkúmba ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kaweˈá úwasa 4 naaóˈ-naoˈa simátimesa wémesa Yérúsaremu-naopaˈa komérowasa aantá-waasiye Fasiˈaénkóní waásiye miwítí óraaˈ-waasiye tiyáámba timésa aamoí uwasá Maníkó kísaumo tímakain-kisaumo maiyáan-aai másimatimuwasa 5 isésa tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbánifo ámáán-kawaa-waasiti aampaˈó kuwáí

íyáfasinesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Mósese simátímakon-amaamba isésa túma kárámai araénáémba orómá kosimátíméro suwasá 6 aantá-waasiye óraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisa senó siyáawe.

7 Uwasá túwaandu urésa ayáátááka'a mináái suwaná Pítaa íyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi ásé-aai isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna ááéma Maníkó kempínkémbá íyáfasisinkena si'marówa'a kosimátimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a ísaraawe. 8 Maníkó seyaafá'-wáásití imáyáa tuwánéna fí'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-ámútámbó símakainten-úmai miwíwárá'ó tímakaimba awánaraumne. 9 Maníkó Yúndaa-waasisa fí'on-amba ímba aráásimenasa fí'onkaa-waasi ínta fí'on-amba aráátimena wéifo Maníkó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ontáféna miwíti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawe'-ímáyáá uwátínkaraiye. 10 Mósesen-aaigo kentáá síwá'nása umbaí tiyówasa ímba kanaa'á arááíwakaawe. Kentááwárá'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fí'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowísáfésamo Mósesen-aai arááíwáéro síyasamo ésa umbai-ámbá arááíwaenaawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó aaisambá sína'a ímba miyá ónááwe. 11 Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa
sáwí'o úmaimo méraundafinkenta kawe'-ámpátá méwésinkaiye. Minááísáféta érai'esa sénáísaiye miyámó wéintenta fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáiye.

12 Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aaí suwasaráí Póroe Páánápáasiye Maníkó tímakain-kisau fí'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-aai simátimesarai Maníkóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawe-kísáúmó maiyááyan-aai 13 simátímúyana Yémísi séna kesí waásisono. Kesáái ísáaro. 14 Ááéma Maníkó fí'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásífinkémbá tuwímbai íyáfasintinkena séna kesí waásin-owemo siyáin-aai Pítaa káfé'a simásímakaiye. 15 Maníkón-aai simátímakowi mináái aúfáífimba agaimarésa sésa
16 Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téfítini naambó tawísísukaamba kunuwásuwanaumne. Sáwí-tantaa'wara'a kawe'ó kunuwásúwáanda pósa 17 fí'onkaa-waasi kempá'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kempá'á ténááwe séna
18 Fasi'aénkó mináái naaófá'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémísi siyáiye.

19 Yémísi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaisafe'a imáyáa é'a sé'a fí'onkaa-waasi Maníkómpá'ó ten-kwáási umbai-kísáú ímba timénaumpo 20 aúfái agaimái timéta séta karo'-máníkóntáfésа imáyáa ésa póí'o uwándaamba mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póíma tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Naaewárá'á ímba naaró. Mináái aúfáífimba agaimaráúmpo toráumai ísáaro. 21 Ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'o méraan-kwaasiye ayáátááka'a aasiyaasí ámáán-aaimo ísáán-kanaa mináái Mósesen-aai simátíma'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáífimba agaimaráúmpo toráumai ísáaro Yémísi siyáiye.

Aúfái agaimái fí'onkaa-waasimo tímakaan-aai.

22 Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye
sésa kanaámpóta kentááfímbá tuwímbai ti'máráanasasa Póroe
Páánápáasiye Ántíokufa'o wíyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífínkémbá
kae'-wáásí túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'o sumbá moóráwigo
Sáírási úwana moóráwigo kae'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai 23 aúfái
timésa ti'mároówasa kuráawe. Mináúfáífímbá agaimarésa maará
siyáawe. Kesáá kentí waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye
moórá-aai sénaumpo kentáási waási ísáaro. Fí'onkaa-waasi Ántíoku-
naopa'e Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'o méraan-kwaasi ísáaro.
24 Kentááfínkémbá tuwímbai kempá'á wésa ímbo simátímakaunda-aai
miwítí imáyáafinkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a
umbaimó taráanta iséta 25-26 túwaandu uréta imáyáa éta mimbórá-
ááí símai kae'-wáásí íyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápáasiye
Póroe'a migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaundanaraiye
sínkamiyakai puwúyafo-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Káráísitini
kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye. 27 Yúndasinte
Sáírásinte ti'maráúnasarai migóyamba pósarai aúfáífinken-aaiwara
simátimiyan-aaiwara'a mimbórá-ááí pósarai kosimátimeyaaye.
28 Manikóní Ufaen-ámútánkówé kesááwé mimbórá-ááí símaisa ímba
umbai-ááísá simátimumpo maanáúfáífínkén-ááí simátimundasa ísáaro.
29 Karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa póí'o uwándaamba mimpói ímba
naaró. Naaemá ímba naaró. Póímo tufú'newana weni naaemó ímbo
kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-
úméné ímba oró. Kesáámó súnda-aaimo isé'o é'a kawe'á ónááwe.
Minááí taí'áiye. Aúfái agaimái timésa siyáawe.

30 Suwasá mináúfái timésa ti'mároówasa maimaé wémesa
Ántíoku-naopa'a kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu uróówasa
mátímúwasa 31 mináúfáífínkémbá toráumai simátímúwasa kawe'-
ááí isésa tirunkó kawe'á úwasarai 32 Yúndasiye Sáírásiye Manikón-aai
simátímakoyan-kwaasi ésa ayáátááka'a simátimesarai miwítí imáyáa
arupíse uwátímúyasa isésa fasi'owasaráí 33 tuwímbai-no'waamba
miwísé'a méroyasa Ísun-aaimo ísówi sésa é'a kanaán-ifo ti'mákaan-
kwaasifa'a kawe'-ááí kosimátímékaiyo suwaná 34 Sáírási fí'on-imayaa
éna mindáópa'a mérowasarai 35 Póroe Páánápáasiye ayáátááka'a
Ántíokufa mésarai mindáraise'a tuwímbai-waasi mésa Fasi'aénkón-
aai simátíma'maesa kuráawe.

Póroe Páánápáasiye'a tuwínkaa'o urááyan-aai.

36 Ánaaemba Póro Páánápáasintafena séna naaó'-nao'a Fasi'aénkón-
aaimo simátímakauyamba Ísun-aaimo ísaraawi kawerá úmaiya
méraawai tuwánamaekai kóyae Póro súwana 37 Páánápáasi séna Yóni-
Máákaamba áí'mekai kóyae súwana 38 Póro séna weséta téwáyana
Pámpíriyaa-marafa'a kenkáí másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba
pókai ímba áí'mekai kóyauye Póro súwana 39 minááísáféna kaorésarai
aaisa simásuwesarai mindárai tuwínkaa'-uyaná Páánápáasi Yóni-
Máákaamba áí'maena nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai
wémesarai Sáíparasi-marafa'a kuyaná 40 Póro Sáírásimba aiyówasa
Ísun-aaimo ísówi inaí simásuwesa sésa Fasi'aénkó úwoi kawe'á

uwátinkainifo kokaiyó suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba 41 Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai Fasi'aénkóní waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawe'á uráawe.

16

Tímóti mindáraise'o kuráin-aai.

1 Póroe Sáírásiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná moóráwigon-awi'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíríki-waasi úwasa 2 Rísítara-naopakene Áíkóníyamu-naopakene Ísun-aaimo ísówi Tímótin-awi'a mósá makáawe. 3 Afowá Kíríki-waasi éna áúma ímba kárámai araénáémba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémpá'ó méraan-kwaasi miyán-ááí ísówana Póro séna Fasi'aénkóní kísaura'a Tímótimba aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áúma karéna 4 áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-aai Fasi'aénkóní waásisafesa simátíma'mae wésa sésa minááí ísáaro suwasá 5 Fasi'aénkóní waási Ísumpa'a fasi'ámai mésa fí'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-kánáá tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbó awánarain-aai.

6 Pórowe Sáírásiye Tímótiye Fírísiyaa-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e wénesa Ésiyaa-marafa'a ásé-aai kosimátimenae sumbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa 7 isésa wémesa Mísiyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae sésa uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa 8 isésa wémesa Mísiyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóróasi-naopa'a kúmúwana 9 nó'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana 10 Póro awánéna simásimuwata íyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa ásé-aaisa kosimátíméndasafena Maníkó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndíyaa Ísumpa'o tiyáin-aai.

11 Miyá séta Tóróasi-naopa'a nompín-táómba ta'ótoreta íyáteta kówánanasa mindómpín-táónko arupíya'a kúwata Sámóteresi-marafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémeta Níápórisi-naopa'a marapá kúwateta 12 minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta 13 Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáífa'a túwaandu ésa inaí wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáífa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa 14 isésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopaken-ininkon-awi'a Ríndíyaa wení

kísau óraan-tantaa'a ampantará'á tásuwena wétimena óntamba wémaena wemá Maníkón-ímáyáá éna wenáwí'o mósá marón-ininko Fasi'aénkó imáyáa amúwana Póron-aai kawe'-úmai isówana 15 minínínkówárá wení akúnkwárá'á nombá maitinkówana minínínkó

séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iye sé'a kesí naaúmpa'a taméranaawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírásiye ándáfa'o méraayan-aai.

16 Moórá-arasi kísaumo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyánuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaaembo paápé índa-aai simátimuwasa óntambo ámúmba wembó méyámbakaan-kwaasi timúwasa maé'ómbaniye. Moórá-kanaa inaí wésupa'a kumówánanasa minárásígó suwánénasa 17 Póronte kenté sirááíwa'mae wéwena óraaka séna Maníkó wíyómpa'o méraiwaini kísaumo máén-kwaasin-owe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métínkáín-aaimo simátíméwin-owe minárásígó séna 18 sáwífa-kanaa arááíwa'mae wénena miyá súwana Póron-arunko umbaí tówana méutausena wenarumpimbó méro-sawi-amutankontafena séna Ísu Káráísitini fasi'aémbó wéraintafe'a óraaka súne. Minárási auwé kóuwo súwana minúwóíyáámbá auwéna kóúwasa 19 minárásímó méyánuraawi awánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyáánkwanda tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásíyá'á tiyésa 20 Rómu-kamani-waasiya'a tésa sésa maandárai Yúndaa-waasiyai kentáási naaópa'a sáwí-kisau wémaeye. 21 Kentáási ámáámba taraisésarai fí'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandáraimo séyan-amaamba ínta arááíwaenaumpo Rómu-waasiti ámáánta arááíwaenaumne suwasá 22 sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáási mindáraiti unáánkwátói tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá 23 áfááraumai tínkambaresa tafisímaesa ándáfa'a fafúsúsuwesa ándáfa'o káráwiyon-kwaasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawe'án-uwo suwaná 24 afufumpin-dáúmpá'á mófafususuwena tísamaiyai taaí imaiyéna faráátamai ándásamba kárá'umarowasarai méraaye.

25 Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírásiye inaí wésesarai Maníkómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi ísówana 26 minúwóíyáámbá óraa'-marima tówana naamayáámba korekááre uwágúwana seyaafá'-óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi tíyayaampimpaken-anda weyáárika'a awákúwasa 27 ándá-naumpa'o káráwiyowi aúmá waiguréna íyáfasinena awánómba ontá tigurówana íyáawanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi inkaiséna wení paepáé'a mósá taúkéna wenáúfimba fagaifáíndasafena úwana 28 Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-uwo. Kesáá seyaafátá úwoisa méraumne súwana 29 ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóíyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aíyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamaifimba kífaena 30 íyáfasinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmaimo méraundafinkemba Maníkó kawe'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai 31 mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Maníkómpákémbó kunkáiwaintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye simámesarai

32 minkwáásísómbá Fasiˈaénkón-aai simátímúyasa isésa 33 mindóˈwáán-afufuntamba ándá-naumpaˈo káráwiyowi tíˈmaena tirósááumpaˈ-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

34 Nombá maéna Póronte Sáírásinte tíˈmaena wení naaúmpaˈa mátínkarena tómbá timúwasarai wénoyasa wewé wení akúné Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwaná tirunkó kaweˈá uráiye.

35 Mérowasa aafáyáaraˈa Rómu-kawaa-waasi i-wáásí tiˈmárówasa ándá-naumpaˈa wésa sésa mindárai faútínkénasarai kókaiyo suwaná 36 ándá-naumpaˈo káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi i-wáásí tiˈmárááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútinkaao sefó faútínkáanakai tirunkó kaweˈá ínakai kokaiyó súwana 37 Póro i-wáásísáféna séna ímba kaweˈ-áái sésa kempímbá ímba wérain-aai símai kunánaantamba sínkamesa ándáfaˈa fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwíˈa ésa minámáámbá taráíyaawe. Káféˈa aúpáˈá faúsínkéyan-imayaa owakáí ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempáˈá tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa 38 i-wáásí isésa kouwerésa Póron-aai tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táátafesa ésa 39 ándá-naumpaˈa koméssa sésa kerái Rómu-waasiti aúfáíma tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tíˈmaesa máápaˈa kuméssa aáno úmai sésa kentáási naaópaˈa tuwékai kokaiyó suwasaráí 40 Póroe Sáírásiye ándáfaˈa tuwésarai Rítiyaani naaúmpaˈa kuyasá Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kaweˈá uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

17

Tésáróníkaa-naopaˈo koméraayan-aai.

1 Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopaˈe Ápóróniyaa-naopaˈe kóyáákesarai Tésáróníkaa-naopaˈa kuyaná mindáópaˈa Yúndaa-waasiti ámáán-damba wérowana 2 Póro úntemba Yúndaa-waasi ámáán-aaimo sunkáˈá ámáán-daumpaˈa iména Maníkón-aai aúfáífinken-aai simátimumba ámáán-aaimo ísón-kanaaraˈa kaumbo-íká simátimena 3 séna aúfáífinkemba séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba áíˈo índa-iˈa uwánkaiyana puwéna íyáfasinainiye siyáimba minááígóní áwáuma aforaˈá simátimune. Minááí Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa 4 isésa Yúndaa-waasi tuwímbai minááísáfésa timankúnkúmba ésa Póronte Sáírásinte tirááíwaesa Kíríki-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márówiye sáwífaˈ-inimba túwíˈo wéron-ininte miyáumai-sawifaˈ-waasi arááíwakaawe.

5 Arááíwáúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwíˈa úwasa sésa minááí arááíwáéfo sésa sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa tiyánae-aai simátímúwasa Yésónini naambá taúkúmaresa Póronte Sáírásinte tataˈótoˈmaeta seyaafáˈ-wáásí túrankaˈa aaifintá maitinkánae sésa tiyaafáí umbá 6 ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaimo ísówi tuwímbai tafisímaesa mindáópaken-kawaa-waasiyaˈa mátinkesa óraaka sésa Póroe Sáírásiye sáwí-aai wémaresarai seyaafáˈ-máráfáˈá wétesarai káféˈa maankáˈwáráˈá kentáási naaópaˈa taméraayana

7 Yésóni wení naaúmpaˈa mátínkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni ámáámba
taraisésa sésa kentááráˈó káráwiyaiwai Ísun-iye wésewe suwasá
8 seyaafáˈ-wáásíyé kámáni-kawaa-waasiye isésa tirunkó sáwíˈa úwasa
tiyáí-ímáyáá uwasá 9 kawáá-wáási Yésónimpin-kwimái tuwímbai-
waasisafesa sésa óntamba simíyata faútínkáanaˈa tiˈmátuwaaro suwasá
óntamba tímúwasa faútínkówasarai kurááye.

Périya-naopaˈo kuráan-aai.

10 Faútínkówasarai kuyasá mindóˈwáámbá Ísun-aaimo ísówi Póronte
Sáírásinte tínkamofo sésa tiˈmárówasarai Périya-naopaˈa wémesarai
kuyambá Yúndaa-waasiti ámáán-daumpaˈa imésarai Ísun-aai
simátímúyasa 11 minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba ésa
kaweˈ-ímáyáá ésa Póron-aai kaweˈ-úmai isésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-
aai aúfáífimba toráumai isésa sésa Póro éraira wési karorá síyó sésa
aasiyaasi-kánáá Maníkón-aai aúfáífimba toráumai awánomba 12 Yúndaa-
waasi sáwífa Ísun-aaisafesa éraiˈe sésa timankúnkúmba uwasá Kíríki-
inimba túwíˈo wéron-inimba sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba
uwasá Kíríki-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá
13 Póro Périya-naopaˈa Maníkón-aai simátímíyemo sun-áái Yúndaa-
waasi Tésáróníkaafaken-kwaasi isésa Périya-naopaˈa tésa miwí tirumbá
torésa suwasá isésa Póromba aaisambá aéésa tufuwónae suwasá
14 minúwóíyáámbá Ísun-aaimo ísówi Pórontafesa tufúwófo sésa
uwí-nómpáˈá kumuwó suwaná kumúwasarainifo Sáírásiye Tímótiye
mindáópaˈa méroyasa 15 Póromba áíˈmaesa kumémesa Áténisi-naopaˈa
múauwesa kunuwerésa miwítí naaópaˈa iyésa Sáírásinte Tímótinte
isimátimesa
sésa minúwóíyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopaˈo mérain-aai.

16 Póro Áténisi-naopaˈa kuménа Sáírásinte Tímótinte wétimuˈmarena
awánómba mindáópaken-kwaasi sáwífaˈa karoˈ-mánikómbá úmakesa
miwán-áwíˈa mósá wémarowana Póro tuwánéna arunkó umbaí tówana
17 Yúndaa-waasiti ámáán-daumpaˈa iména Yúndaa-waasiye fíˈonkaa-
waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márówiye isimátimena Maníkóní
ásé-aai isimátimena aasiyaasi-kánáá mimbárúpáˈó méron-kwaasi
Maníkón-aai simátímaˈmaena iyúwasa 18 Épíkúriyaan-aai ísámaesa
kuwáíyé Sítóikin-aai ísámaesa kuwáíyé Pórompaˈa tésa wesimán-
kwesiman-esa tuwímbai sésa aaiséˈo símae nín-kwaasi nóintafenawa
síyó suwasá tuwímbai sésa fíˈom-barafakem-banikontafena siyé sumbá
Póro Ísun-aai séna pukáimpinkemba íyáfasinkaiye simátímakaintafesa
minááí suwasá 19 Póromba áíˈmaesa kawáá-wáásímó túwaandu
ésamo tuwímbai-aaimo símaimo kaweˈ-un-áémpáˈá áwíˈa Áríópagasi-
aempaˈa Póromba áíˈmaesa máankesa sésa aú-aaimo simátimenda-aai
simásímínata ísáano. 20 Kesáá minááísá isáúnda minááígó fíˈoran-ifo
anekaˈá minááígóní áwáuma simásímínata ísáano sésa 21 Áténisi-
naopaken-kwaasiye fíˈom-barafaken-kwaasi mindáópaˈo taméron-
kwaasiye aasiyaasi-kánáá túwaandu ésa aú-aai aantemba wésewe.
Mindásafesa minááígóní áwáuma simásímínata ísáano siyáawe.

22 Suwaná Póro íyáfasinena Áríópagasifaˈa túwaandu un-
kwáásísáféna séna Áténisi-naopaken- kwaasi ísáaro. Monotáféˈo

fasiˈámaimo méraawi éˈa tuwánaraumne. 23 Kentí naaópaˈa wéneˈa tuwánáúnaˈa tuwímbai-tantaaˈa úmakeˈa miwán-áwíˈo mósá wémaraamba tuwánaraumne. Óntan-taarеraˈa aúfái agaimaréna séna ímbo awánáúnda-manikontafeˈa maanóntán-tááré úmakaumne agaimarénamo siyáimba úwaˈa awánaraumne. Mimbánikómbá ímbo awánaam-banikon-aai simátimune. 24 Wemá wíyóne marawé mimpímbó wérain-tantaaˈe úmarena seyaafá-tántáákáˈá káráwiyena ímba waásimo úmakaan-daumpaˈa méraiye. 25 Weyáá waásimo méraawini áwáugo éna tááma tiména seyaafáˈ-wáásíyáˈá káráwiyena wempímbá ímbo aawaimó taiwái éna ímbo waási wembá áwaˈnai owín-iye. 26 Maníkó aifaˈá moórá-waasi úmakowasa wempínkémbá fíˈo-fiˈon-kwaasi sáwífaˈa paápé urésa seyaafáˈ-márafáˈá wété uráawe. Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafáˈ-márámá tuwín-timena seyaafáˈ-wáásití kanaamá makáiye. 27 Kembá siyaafái úmai suwánáíwae séna Maníkó miyá uráiye. Wemá ímba némpaˈa méraifo ewaaˈá méraimba póta awánánaumne. 28 Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiye. Kempínkémbá moóráwigo agaimaréna séna éraiˈa wení iyámpóísa úne agaimaréna siyáiye. 29 Maníkóní iyámpóísa póta waásimo kentí imáyáafinkembo óntambo úmaken-tantaatafetaamo éta kesifowésá ímba sénaumne. 30 Ááémo miwí mésamo sáwíˈo umbá Maníkó miwísáféna ímba sáwífaˈ-aai siyáifo káféˈa seyaafáˈ-márafáken-kwáásísáféna séna sáwí-amba tuwéˈa kempáˈá teró Maníkó wésiye. 31 Wení imáyáafinkemba seyaafáˈ-wáási aaifimbó maitinkáínda-kanaa tíniye. Aaifimbó maisinkáínda-waasisa éˈa íyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba íyáfasinankaraimba pósa éraiˈa wemá aaifimbá maisinkáíniye sénááwe Póro siyáiye.

32 Pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye súmba isésa tuwímbai karaánááˈa suwasá tuwímbai sésа moórá-kanaamo índa simásímínata ísáano suwaná 33 Póro tiyuwéna kóúwasa 34 tuwímbai arááíwaˈmaesa wésa wenáái isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo umbá miwífínkémbá moóráwigon-awiˈa Táyónisiyasi Áríópagasi kánísórugo úwana moóráininkon-awiˈa Támárisi-iyai minkáéˈnáraise úmai tuwímbaifin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

18

Póro Kórinti-naopaˈo komérain-aai.

1 Póro Áténisi-naopaˈa simátimena tiyuwéna Kórinti-naopaˈa komérowana 2 moórá Yúndaa-waasigon-awiˈa Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafaˈa ména maˈánkarowana ména óraaˈa éna Ítáári-marafaˈa Rómu-naopaˈa koména awaainínkón-áwíˈa Pírísiraae méroyana mimbárafáˈó káráwiyon-kawaagon-awiˈa Kóróndíyasi Yúndaa-waasi aaisambá tíˈmai Rómufakemba tiˈmátuwowasa kuwasaráí Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopaˈa koméroyana Póro mindáraifaˈa wéna 3 wení moórá-kisau-waasifaˈa póna mindáraise koména ampantanámbá ésa óntamba wémaesa 4 Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túntemba Póro Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa éraiˈe sésa wempáˈá tíwae séna

Ísun-aai simátímaˈmaena iyáiye.

5 Simátimunka'a Sáírásiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'a
tuwésarai Kórinti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaasi-kánáá kawe'-
ááí simátíma'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó
íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amu'maráúndawisa wemá
Ísun-iye súwasa 6 wenáái taraisésa sáwí-aai simánkówana wení
unáánkwátóiyakemba kankambá fapifí éna séna Maníkó sáwí'o
íyampinkembo kawe'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ína'a
sáwí'a ónááwe. Kemá ímba sáwí'a uwátinkaumpo keyáárika'a sáwí'o
ontáfé tiyuwé'a fí'onkaa-waasifa'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro
simátimena 7 tiyuwéna moórá-waasigoni naaúmpa'a komérowana
mindáúmpákén-kwáásígón-áwí'a Tísíyasi-Yásítasi wemá fí'onkaa-
waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówi úwana wení naambá
Yúndaa-waasiti ámáán-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á
koména kawe'-ááí kosimátíma'maena iyúwana 8 moóráwigon-awi'a
Kírísipasi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigo Fasi'aénkón-
aaisafena amankúnkúmba úwasa wení akúnkwárá'á timankúnkúmba
uwasá Kórinti-naopaken-kwaasi sáwífa'nanka Póron-aai isésa
Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa nombá maiyáawe.
9-10 Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaainkáámbá
awánówana Fasi'aénkó séna ímba áá'a íno. Kemá esé'a méraumpo
ímbo ifátúwénda kesáái úwoi simátíma'mae waaó. Mindáópakemba
sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'a íyamba
pósa ímba sáwí'a uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana 11 Póro
mindáópa moórá-aatai úmai afa'móráe-wiyomba ména Maníkón-aai
simátíma'maena iyáiye.

12 Simátimuwana ánaaemba Rómu-kamanigon-awi'a Káriyo Ákáyaa-
marafa'o káráwiyonka'a Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa
Káriyompa'a wésa 13 sésa maankwáásígó tuwímbai-aai simátimena
Maníkómpá'ó iyíyan-amba moórá-ankwara'a wéaraatimiye. Minááígó
kentáási ámáámba wétaraisiye suwaná 14 Póro sénae súwana Káriyo
Yúndaa-waasisafena séna minkwáásígó kámáni-waasi-taaimo sáwí'o
énamo sáwí-kisaumo máínkakaa kentáái káfé'a kawe'-úmai isáúsina.
15 Énifo kentááiye kentúwí'e kentí ámáán-aantentafe'a tasísai ontáfé'a
ifátuwe'a keyáárika mináái másimai kawe'án-oro. Kemá ímba
miyán-ááí isánaumne séna 16 aaimó sí-náúmpákémbá ti'mátuwowasa
17 moóráwigon-awi'a Sósíténisi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-
waasigomba ta'ótokesa aaimó ísón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo
mindásafena ímbo imáyáamo úmba ifátukaiye.

Póro Ántíokufa'a aneka'ó kuráin-aai.

18 Póro Kórinti-naopa'a ayáátááka'a Ísun-aaimo ísówise'a ména
tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'a tí'maena Síriyaa-marafa'a
kónae séna Sénkíriyaa-naopa'a kumbéna Maníkóntáféna érai'-aai
séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-
táómba ta'ótoresa íyátesa wémesa 19 Éfésási-naopa'a mindómpín-
táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká
tiyuwéna Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iména aaí wesimán-
kwesiman-uwasa 20 miwí sésa ayáátááka'a keséta mérainone suwaná
a'áo kanaán-ifo méwaro 21 séna Maníkómó ewé sénamo si'maráína'o

é'a kouwerána*a*umne séna nompín-táómba ta'ótorena íyátena Éfésási-naopa'a tuwéna wémena 22 Sísááríya*a*-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna Yérúsaremufa'a marapá'á iyéna Fasi'aénkóní waásisafena kawe'-ááí simátimena Síriya*a*-marafa'a Ántíoku-naopa'a koména 23 tuwímbai-no'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíya*a*-aempa'a Fírísiya*a*-aempa'a naaó'-nao'a wénena Ísun-*a*aimo ísówisafena simátíma'maena iyúwasa fasi'ámai méra*a*we.

Moóráwigon-awi'a Ápórósin-aai.

24 Moórá Yúnd*a*a-waasigon-awi'a Ápórósi wemá Árékísándiriya*a*fa*k*en-kwaasi Éfésási-naopa'a taméraiye. Wemá Maníkón-*a*ai kawe'-úmai iséna aúfáífinken-*a*ai kawe'-úmai simátíma'maena iyúwana 25 moóráwigo Fasi'aénkóní aampa'ó kun-ááí simámakowana aamoí éna óra*a*ka simátimena Ísun-*a*ai arupíse úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitinkón-*a*ai aantemba iséna Ísuni waási nombó maitínkón-*a*ai ímbo isómba 26 Éfésási-naopa'a taména Yúnd*a*a-waasiti ámáán-daumpa'a óra*a*ka simátimuwasarai Pírísira*a*e Ákwíra*a*e'a isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Maníkóní aampa'ó kun-ááí seyaafá'-ááí kawe'-úmai simámaka*a*ye.

27 Simámuyana Ápórósi iséna séna Ákáya*a*-marafa'a kónae súwasa Éfésási-naopaken-kwaasi Ísun-*a*aimo ísówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-*a*aimo ísááwi Ákáya*a*-marafa'o méra*a*wi mátímínasa kawe'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wémena kúmba Maníkó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai ena 28 afora'á Yúnd*a*a-waasise aaí wesimán-kwesiman-ena Maníkón-*a*ai aúfáífinken-*a*ai simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iye súmba wenááigo miwí tááigomba íyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai uráiye.

19

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-aai.

1 Ápórósi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-báráfá'á wémena Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana 2 Póro tuwánéna tísai ena séna Ísun-*a*aisafe'a timankúnkúmbo urá*a*n-kana*a* éra Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Maníkóní Ufaen-ámútánkón-*a*aisa ínta ísaraumne suwaná 3 Póro séna nóran-*a*aiya wésesawa nombá maitínkara*a*o súwasa miwí sésa Yónimo simátímakain-*a*ai simásimesasa nombá maisínkara*a*we suwaná 4 Póro séna Yóni séna sáwí-imaya*a* tína*a*emba uwásuwe'a Maníkómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna séna moóráwigo kesína*a*embo tíndawin-*a*aisafe'a timankúnkúmba oro Yóni siyáiye. Miwántáféna Ísuwe siyáiye Póro súwasa 5 miwí isésa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana 6 Póro tine'á ayáámba ta'ótorowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óra*a*'a uwátinkowasa fí'o-fi'on-kwaasi-taaifinkemba sésa Maníkón-*a*ai simátimesa 7 sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

8 Miyá uwaná Póro miwísé'a ména kaumbo-wíyónká'á Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iyéna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai óraaka simátíma'maena iyúwasa 9 tuwímbai tirunté'a marésa minááísáfésa ímba érai'e sésa seyaafá'-wáási túranka'a Fasi'aénkóní aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-kwáási tí'maena moóráwigon-awi'a Tíránasi túwaandu un-dámbó úmakopa'a mótínkarena aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkón-aai simátíma'mae iyéna 10 kae'-áátái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aai ísaraawe.

Sífan-áánínton-taai.

11 Fasi'aénkón-aai ísówana Maníkó Póromba fasi'aémbá amúwana ímbo awáron-kisau fí'on-kisau maúwasa 12 tuwímbai-waasisomba ampantasámbá Póron-ane'á to'maésa miwítí waásimo tí'o úwai tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tirumpimbó sáwí-amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa 13 tuwímbai-Yundaa-waasi wénesa waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa súne suwaná 14 moóráwigon-awi'a Sífa Yúndaa-amaan-kawaa-waasigon-áánintomba afakaeté mésa miyán-kísáú wémauwana 15 sáwí-amutanko simátimena séna kemá Ísune Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana 16 sáwí-amutanko arumpimbó méron-kwaasigo tínkamuwana naaemá kumúwana unáánkwátói tarátiyuwena mináfákáété-waasi íyáákena famétuwowasa unáánkwátói-iyaimba máápa'a kúmúwasa 17 Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'á Éfésási-naopaken-kwaasi minááí isésa táátafesa ésa Fasi'aénkó

Ísun-awi'a mósá makáawe.

18 Sáwífa'-waasi méronka'a Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái tésa waási túranka'a paápé ésa sésa sáwí'a uráumne sésa 19 miwífínkémbá titambá ésa fintómó non-kwáási miwítí aúfái-wandaai tamaiyésa titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafímbá agaisuwésa mináúfái-wándááimó méyánuraamba sáwífa'-waasi tíyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa 20 miyá óraa-fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-aai simátíma'maesa kuwaná wété éna íyáákaraiye.

Éfésásifa'a óraaka'-oraaka'o siyáan-aai.

21 Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e wéne'a Fasi'aénkón-aai simátíma'mae nónae'e séna minkákémbá Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaumne séna 22 Tímótinte Érásítasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai ti'marówasarai Máséndóniyaa-marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

23 Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáópakemba óraaka'-oraaka'a suwaná 24 moóráwigon-awi'a Témítiriyasi

minkwáásígó óntantamba úmakena miwítí karoˈ-máníkóní káriˈ-amaandane séna minkáróˈ-máni-ínínkón-áwíˈa Átémísiye sésa wení kísauwaasisomba úmakowasa sáwífaˈ-waasi óntamba mátimesa minkáróˈ-máníkóní naambá méyánuwana 25 Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaunkwaasi táántowasa tatúwaandu uwaná simátimena séna kesáá óraaˈ-ontamba minkísáúrákéntá wémaumne. 26 Énifo Póro séna waásimo úmáráámba karoˈ-mániˈá wéumaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafaˈa Éfésási-naopaken-kwaasiye fíˈo-fiˈon-daopaken-kwaasiye isésa éraiˈe wésewe. Kemá Póron-aai éˈa ísaraawe. 27 Póron-aaigo kentáási kísaumo sáwíˈo índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafakenkwaasiye seyaafáˈ-máráfákén-kwáásíyé kentáási maníˈ-ínínkón-áwíˈa Átémísi mósá wémaraamba Póron-aaigo Átémísini ámáán-damba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwíko kumíníye siyáiye.

28 Súwasa minááí isésa tirunkó sáwíˈa úwasa aaisambá sésa óraakaˈ-oraakaˈa sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáási Átémísin-awiˈa óraaˈa

wéiye sésa 29 aaemái suwasá mindáópaˈa tésa óraakaˈ-oraakaˈa sésa Póroeˈo núyan-kwaasi Máséndóniyaafaken-kwaasiyai moóráwigon-awiˈa Káyási úwana moóráwigon-awiˈa Árísítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópaˈa mátínkówana 30 Póro seyaafáˈ-wáásímó túwaandu íyapaˈa iyónae súwasa Ísuni aampaˈó kuwái ímba waaó sésa taˈótórówasa 31 mimbáráfákén-órááˈ-wáási tuwímbai Póroni waási pósa aaí tuwésa sáwífaˈ-waasimo túwaandu íyapaˈa ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

32 Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fíˈo-fiˈon-aai sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu uráumnoimayaa uwasá 33 Yúndaa-waasi miwífínkémbá moóráwigon-awiˈa Árékísandaamba túrankaˈa máánkówasa tuwímbai óraaka sésa emá aaí siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáámba mósá tuwówasa 34 awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáátáákaˈa tafisímai óraaka sésa Éfésási-

naopaken-kwaasi kentáási Átémísin-awiˈa óraaˈa wéiye siyáawe.

35 Óraaka suwaná mindáópaken-oraaˈ-waasigo aúfáímo agaúwai tuwááwí éna séna Éfésási-waasisono. Seyaafáˈnánkátá awánáúnda Átémísini ámáán-damba kawáánéta fíˈonkaˈmaˈmai-ontambo wíyómpakemba marapáˈó kunkáin-ontamba kawáánúne. 36 Minááí ímba kanaaˈá taraisónááfo seyaafá aseréˈa ímba sáwíˈan-oro. 37 Mindárai ámáán-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáási maníˈ-ínintáfésarai ímba símai sáwíˈa urááyaˈa úwoi tíˈmaeˈa maankáˈá tiyáawe. 38 Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aaí simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraaˈ-waasi méraamba pósa aaí símai kaweˈá uwátinkanaawe. 39 Énifo kembiwímó fíˈon-aaimo wérainaˈo éˈa seyaafáˈ-wáásímó túwaandu ompímbá símai kaweˈá uwásuwanaawe. 40 Kesáámó aaifintáámó méraandasa káféˈo tíyáananasaamo Rómukamani-waasi tésamo tasísai ésasaamo nóin-aaiyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááísá ímba wéraiye. 41 Aúfáímo agaún-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi tiˈmátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíríki-marafa'emo kuráin-aai.

1 Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáási táántowasa
tuwaná miwíti imáyáa símai kawe'á uwátinkena séna Ísun-aai
aantemba maimái tirumpimbá máráaro séna énifo méwaro séna
tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wémena 2 mifá'á naaó'-nao'a
wénena Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena
núwasa tirunkó kawe'á úwana tiyuwéna Kíríki-marafa'a wémena
3 koména kaumbo-wíyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Síriyaa-
marafa'a kónae séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónae
sumbá iséna ifátuwena Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne
súwasa 4 maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-
ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésárónikaa-naopakendarai túwí'a
Árísítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási
úwana Ésiyaa-marafakendarai túwí'a Tíkíkaasiye Tárófímasiye
uyaná Tímóti úwasa úmai Póroe'a wésa 5 aifa'á Tóróasi-naopa'a
koméśa kentáásimu'a makówata 6 Yúndaa-waasimo ímbo intóráín-
tantaa'wara-peretimo agáún-kanaamo tai'ónka'a Fírípái-naopakemba
nompín-táómba ta'ótoreta íyáteta wémeta séfataase-no'waamba
mindómpín-táómpimba kówaeta Tóróasi-naopa'a marapá kúwateta
aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta kométa
moórá-sondaasa maiyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo íyáfasinankarain-aai.

7 Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta
túwaandu uráawananasa Póro aafáyáa kónae séna simátíma'maena
nó'waan-afufuntambo iyúmba 8 afófumayaatanaan-daumpa'a méta
sáwífa'-omba kúra'maketa méraawananasa 9 moórá-ifokon-awi'a
Yútíkási naan-afaapimbá imérowana Póro Ísun-aai simátíma'mae
wéiyuwana Yútíkásimba aúgáfaa'a úwana aún-kwéna meminkákémbá
tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa
uwaná 10 Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba
imáyáan-oro. Pukéna aúnaraiye simátimena 11 mindáúmpá'á
iyéna Ísuntafena ísámai tómbá tafámbai timúwasa nowaná
Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa
12 puwúwanamo íyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a
máankesa tirunkó kawe'á uráiye.

Póro Máíritasi-naopa'o kuráin-aai.

13 Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba
Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wéme'a Ásosi-naopakemba
nompín-táómba ta'ótore'a íyáte'a konó súwata aifa'á kunkéta nompín-
táómba ta'ótoreta íyáteta wémeta Ásosi-naopa'a kówánanasa 14 Póro
marapá'á wémena Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorowata
kóai'maeta wémeta Mítíríni-naopa'a kówaeta 15 siyarówata wémeta
Káyosi-marafa'a kóyáákaawananasa fenówata kówaeta aafáyáarata
wémeta Sémósi-marafa'a kóyáákaawananasa fenówata kówaeta
aafáyáara'a wémeta Máíritasi-naopa'a kówánanasa 16 tómbá fáká'mai
Manikóntáfésa ísámai kaundánae sésamo túwaandu un-kánáá
ampáánká'á tíne úwana Póro séna minúwóíyáámbá Yérúsaremu-naopa'a

kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátááka'a ménaumne súwata Máíritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-aai.

17 Máíritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana
Éfésási-naopa'a wémena Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi kosimátimena
séna Póro wétaantaifo teró siyáiye súwasa 18 tuwaná simátimena
séna kesáái ísáaro. Kesí aifa-kánáá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a
kemó ówánda suwánaraawe. 19 Yúndaa-waasi sínkamiyanesa suwaná
sirunkó umbaí tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo
úne sé'a wenaísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. 20 Ímba
aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátime'a kembó túwa'nai í-áái
túwaandu umpíné kentí naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a
ísaraawe. 21 Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye áfááraumai simátime
sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aaisafe'a
timankúnkúmba oro simátíma'mae'a iyáumne. 22 Énifo Maníkóní Ufaen-
ámútánkó Yérúsaremufa'a waaó simásímakaimba pó'a miyá ónaumne.
Kesine'ó paápé índasafe'a ímbo isáúnda úwoi kúne. 23 Seyaafá'-náópa'o
kúnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraaka simásimena séna umbai-
tántáá'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímímba mindá aan-
temba ísaraumne. 24 Sínkamiya'o púwóndara'a ímba káráwiyaumpo
Fasi'aénkó Ísumo símakain-kisau maimái taí'ásuwanaumne. Maníkó
úwoi súwa'nai
in-áái ásé-aai simátíma'mae'o iyúnda-kisau maimái
taí'ásuwanaumne.
25 Minkísáúmó maiyáunda kembiwífímbá wéne'a Maníkó wení
waásimo kawáánin-aai simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo
suwánáiyamba ken-ísaraumne. 26-27 Ímbo inkaisówánda Maníkón-
aai seyaafá'-áái simátímakaunda pósa kembíwífínkémbó tuwímbaimo
kesááimo ímbo isésamo Maníkómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí
áwáugon-ifo kentí áwáugo ína'a miyá íyantafe'a minááí káfé'a
óraaka simátimune. 28 Maníkó ááninkomba ai'marówana kuména
kumpuwéna wení naaesámbó méyánuwasukaimba Fasi'aénkóní waásin-
ofo káráwiyoro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kembá íyáfasintinkaraifo
kentúwawaa'wara Fasi'aénkóní waásiya'wara'a kawe'-úmai
káráwiyoro. Sipisípiya'o káráwiyonten-úmai káráwiyoro. 29 Áwáifiyaamo
índa-iyamba téna sipisípi tafámaimo wáráíntemba kemá kónasa waási
tésa tasáwí'a ónááwe. 30 Moóra-kanaa tínasa kembiwífínkémbá
tuwímbai íyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásíti imáyáa tafisénae sésa
karo'-áái síyasa tuwímbai érai'e sésa arááíwaenaawe. 31 Mindásafe'a
káráwimai kawe'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a méré'a moóra-mora
sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane aasiyaasí
simátínkáfa'a iyáumne. Minááísáfé'a imáyáa
úmai kawe'án-oro.

32 Kawe'á íyana Maníkó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo
fasi'átinkainiye. Wení waásimo kawe'ó uwátínkáíntemba kem-
biwíwárá'á kawe'á uwátinkainiye. 33 Óntantafe'e unáánkwátóisafe'e

fí'owiti moparáwíntáfé'e ímba súraniyamba úne. 34 Kísau wémae'a minóntántámbá ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwáásití tóné unáánkwátóiye maitimé'a úne. Miyámó ówánda é'a suwánaraawe. 35 Fasi'aén-kísáúmó maéwánda suwánaraafo miyá é'a aamoisaén-kwáási túwa'nai ónáawe. Fasi'aénkó Ísumo siyáin-aai imáyáan-oro. Wemá séna wémaewi tirunkó kawe'á imbánifo tímatuwaawi tirunkó kaweté'a wéiye Ísu
siyáin-aai Póro siyáiye.

36 Póro simásuwena kífaena minóráá'-wáásíyé Fasi'aénkómpá'á inaí simásuwowasa 37 seyaafá'-wáási áfááran-ifi'a tésa Póromba tata-parésa aaweyáá uwánkesa uwaná 38 Póro séna ánaaembo é'a ímba suwánánáawe sún-aaisafena tirunkó umbaí tówasa nompín-táómpimba múaukaawe.

21

Póro Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

1 Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba íyáteta arupíse úmaisa wémeta Kósi-naopa'a kóyááketa wémeta kówaeta aafáyáara'a Rósi-naopa'a kóyááketa wémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta 2 awánáawándasa Fínísiyaa-marafa'o wínda-nompin-taomba wérowata mimpímbá íyáteta wémeta 3 Sáíparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wémeta Síriyaa-marafa'o kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mówétuwowata marapá'á kumówánasasa 4 Ísuni aampa'ó kuwái mérowata tuwánéta moórá-sondaa miwísé'a méraawanasasa sésa Maníkóní ámútanko simátímakain-aai Póromba simámesa sésa tufúwófo Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae íyúwata 5 miwísé'o méraawanda-kanaa tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwíti aare-iyámpóíse'a sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kífaeta Maníkómpá'á inaí simásuweta ówánasasa 6 kentáásáfésa énifo koró suwatá miwísáféta énifo méwataao simásuweta nompín-táómpimba íyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwíti
naaópa'a iyáawe.

7 Miwíti naaópa'a íyúwata nompín-táómpimba Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáánta timéta moórá-no'waamba miwísé'a waéta 8 íyáfasineta marapá'á wémeta Sísááríyaa-naopa'o kówándasa ááéma aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kísaumo tímakowifinkemba moóráwigon-awi'a Fírípini naaúmpata iméraawananasa wemá Ísun-aaimo simátimuwai mérowasa 9 éíyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-aai wésimatimesa tifowáe'a mérowata 10 tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasa moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awi'a Ákápáasi Yúndiyaa-marafakemba 11 kuména Póroni á'wáánkau kumbaiyéna wení aíyayaanka'a kárá'umai aiyowáí'a úmai aráánamena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáúgóní afowámó Yérúsaremufa'o iyínasamo ésa Yúndaa-waasi ta'óto'mai miyáumai kárá'uwankesa áí'maesa fí'onkaa-waasi mátimenaawe Maníkóní Ufaen-ámútánkó siyáiye Ákápáasi kusúwata

12 iséta kesétaamo méron-kwaasiseˈa Pórontafeta séta Yérúsaremufaˈa ímba iyuwó óraaka séwánanasa 13 Póro séna nóintafera ifiˈá téra kaeˈ-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbaí wétaiyo. Yérúsaremufaˈo íyónasamo kembó taˈótoraiyamba ímba sááˈa wéiye. Fasiˈaénkó Ísun-aai simátimudasafesamo sínkamonaesamo ésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata 14 wenááisa ímba kanaasá taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasiˈaénkóní imáyáaraˈa miyá ónááwe siyáumne.

15 Miyá simásuweta tuwímbai-noˈwaamba miwíséta waéta kentáási moparáwímbá toˈmayaa úmaeta mindáópaˈa tuwéta Yérúsaremufaˈa iyówánasasa 16 Sísááríyaafaken-kwaasi Ísuni aampaˈó kuwáí tuwímbai keséta Yérúsaremufaˈa iyésa moóráwigon-awiˈa Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásígó Sáíparasi-marafaken-kwaasigo ayáátáákaˈa Ísuni aampaˈó kúwai séna kesí naaúmpaˈa méranaawe súwasa wení naaúmpata mósinkaraawe.

Póroe Yémísiye aaimó simátímakaayan-aai.

17 Mósinkesasa kentí naaópaˈa kúmúwata Yérúsaremufaˈa méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpínkémbá siyówata 18 iwaéwándasa aafáyáaraˈa Fasiˈaénkóní waásiti óraaˈ-waasi Yémísi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro síˈmae kúwata koméraawananasa 19 Póro ayáámba tímaˈmai aaweyáá éna séna Maníkó ámakain-kisaumo fíˈonkaa-waasifimbo maiyáin-aai seyaafáˈ-áái simátimuwasa 20 isésa Maníkón-áwíˈa mósá marésa Fasiˈaénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwífaˈ-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni ámáámba ímba tuwésa fasiˈámai isésamo méraamba éˈa ísaraane. 21 Tuwímbai miwísáfésa sésa Póro fíˈonkaa-waasiti naaóˈ-naoˈa wénena Yúndaa-waasi mindáópakaˈo méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni ámáámba ifátuweˈa kentí iyámpói túma ímba kárámai araénáémba uwátinkeˈa Yúndaa-waasiti aambá ímba arááíwáéro Póro wésiye sewasá isésa 22 emó tiyáanda-aai isésa aaisambá wésefo 23 simáméndantenta uwo. Maankáˈá éíyain-kwaasi mésa Maníkómpáˈá éraiˈ-aai símakaamba po 24 ewáráˈá miyán-uwo. Yúndaa-waasiti ámáámba ísámai kaweˈó í-tántááˈá e minéíyáín-kwáásítí póíˈo méyánuwatiyuwe ámáán-kawaa-waasi timé miwíséˈa aˈnóntáu kárásuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí sésa emá Móseseni ámáámba isé méraanasa entáfésa karoˈ-áái simánkaraawe seró. 25 Énifo fíˈonkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uráawisafeta ááéma moórá-aai séta agaimaréta séta karoˈ-mánikóntáfésa imáyáa ésa póíˈo uwándaamba mimpói ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póímo tufúˈnewana wení naaemá ímbo kumínda úwoimo wérainaˈa mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Ááéma mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna 26 aafáyáaraˈa minkwáási tíˈmaena Yúndaa-waasiti ámáámba ísámai kaweˈó í-tántááˈá uwásuwena Póro óraaˈ-amaan-daumpaˈa iyéna ámáán-kawaa-waasisafena séna afakaeté-noˈwaamba maisuwéta Yúndaa-waasiti ámáámba ísámai kaweˈó í-tántááˈá úmai taíˈásuweta moórá-mora-waasi póíˈa úmaeta Maníkómpáˈá máamenaumne simátímakaiye.

Óraaˈ-amaan-daumpaˈa Pórombo taˈótokaan-aai.

27 Simátimena mérowana minákááété-no'waamba tai'ówana Póro
óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-
marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí-aai simánkesa tufuwíyan-
imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa 28 Ísareri-waasi súwa'nai oro.
Maankwáásígó naaó'-nao'a wénena Ísareri-waasisafena sáwí-aai
simátinkena Móseseni ámáámba símai sáwí'a uwánkena maanóráá'-
ámáán-dámbá símai sáwí'a wéiye. Káfé'a fí'onkaa-waasi tí'maena
maanóráá'-ámáán-dáúmpá'á Yúndaa-waasi aantembo íyón-daumpa'a
mótinkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a wéiye sumbá 29 Éfésási-
naopaken-kwaasigon-awi'a Tárófímasi Póroe'a Yérúsaremufa'a núwasa
awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a
móankaraiye-imayaa karo'-ímáyáá ésa mindásafesa minááí siyáawe.

30 Minááí óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráfímbá
tawiyésa Póromba tata'óto'mai ámáán-daumpakemba tafisímaesa
máá'arifa'a múra auwésa ámáán-dankoni ontá wimarésa 31 sáwífa'-
waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti
óraakomba isimámena séna Yérúsaremufa'a seyaafá'-wáásí wétiyaawe
súwana 32 minúwóíyáán-úmai i-wáásíyé miwítí kawáá-wáásíyé
tí'maena awaantanténa kuména waási túwaandu urómpimba
tafákáraa'a úmaena kumúwasa i-wáásíyé miwítí óraakone tuwánésa
tufuwémómba úwoi mérowana 33 óraako Póromba tata'ótorena i-
wáásísáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tísai ena séna
maankwáási nááwa'iyo. We nóra uráiyo súwasa 34 tuwímbai fí'o-fi'on-
aaisafesa suwasá tuwímbai miyá suwasá uwaná óraako minááígóní
áwáu ímba iséna
i-wáásísáféna séna miwámbá áí'mae'a i-wáásítí naaúmpa'a íyóro
súwasa 35 áí'maesa ontafín-kárááká'ó íyúmba tufuwónaesa untáfésa i-
wáási tiyáánka'a farámbaesa íyúwasa 36 tínaaemba tirááíwa'mae iyésa
tufuwíyana puwíno símaesa óraaka'a iyáawe.

Póromo simátímakain-aai.
37 I-wáási Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónae suwaná Póro
miwítí óraakomba simámena séna moórá-aai simámenae súwana óraako
séna Kíríki-waasi-taaifinkemba wésempo 38 emá ímba Ísípi-marafaken-
kwaasi óne. Minkwáásígó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna
sáwífa'-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyáí-tántáá'á maimaésa
máásai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana 39 Póro séna
Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírísiyaa-marafa'a Táásási-naopa'a
óraa'-naopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-aai simátimenae
súwana 40 óraako séna énifo miyán-uwo súwana Póro ontará-kárááká'á
ména aseráíyantafena ayáámba mósá tuwéna séna kemó senda-áái
ísáaro súwasa asérówana Yúndaa-waasi-taaifinkemba
Ípúru-taaifinkemba simátímakaiye.

22

1 Póro simátimena séna kesífárawaisai kesifoísáíyo maanááímó
simásínkáámba anondáá sénaumpo ísáaro séna 2 Ípúru-taaifinkemba
súwasa miwí tááifinken-aai pósa isésa asékésa wenáái kawe'-úmai
ísówana Póro séna 3 kemá Yúndaa-waasi úne. Kesinó Sírísiyaa-
marafa'a Táásási-naopa'a masinkówa'a óraa'a é'a Yérúsaremufa'a

Kámérierimo úpaˈa taméraawanana kentáá síwáˈnáti ámáámba fasiˈámai simásímaˈmaena iyáiye. Maankáˈó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo fasiˈámai méraantemba Maníkón-aai fasiˈámai métaˈotokaumne. 4 Ísuni aampaˈó kun-kwáási sáwíˈa uwátinkeˈa tafisímaeˈa ándáfaˈa aare-waai mátínkaraumne. 5 Ááéma aifaˈ-ámáán-káwáágówé ámáán-oraaˈ-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopaˈa Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwaˈá Ísuni aampaˈó kun-kwáási kotíˈmaeˈa Yérúsaremufa ándáfaˈa mátinkanae séˈa Támásikasi-naopaˈa kuráumne. Ááémo mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai eˈo éˈa kentáfésa éraiˈa siyé seró.

6 Énifo aampaˈá wémeˈa Támásikasi-naopaˈa ewaaˈá kówánana wááwái wíyómpakemba sáma aafáyáuraan-tantaaˈa tuwówana kuména súgáyáagaya úwaˈa 7 marapáˈá tanaa fááwánana aaigó aantemba isááwánana sáántena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwíˈa ónó súwaˈa 8 emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Ísu únama sáwíˈa wéuwasinkaane súwasa 9 kesáˈo méron-kwaasi sáma awánésa simásimun-aai ímba kaweˈ-úmai ísówaˈa 10 áísai eˈa séˈa Fasiˈaénkóo kemá nóra ónaumno séwánana Fasiˈaénkó séna íyáfasine Támásikasi-naopaˈa winaná moóráwigo Maníkómó embó ámakain-kisau-aai simámino súwana 11 ságo súgáyáagaya úwaˈa ímba awánááwánasa kesáˈo nún-kwaasi siyáán-toˈmaesa Támásikasi-naopaˈa kuráawe.

12 Kuwaná moóráwigon-awiˈa Ánánáyasi Maníkón-aaisafena fasiˈámai ména kentáási ámáámba isówasa Yúndaa-waasi Támásikasi-naopakewi wenáwíˈo mósá márówi 13 kempáˈá téna ewaaˈá taména séna Sóroo kesí waásiyo. Anekaˈá kaweˈ-úmai aúramba awánáínone súwaˈa minúwóíyáámbá súramba awánamai kaweˈá ówánana 14 séna kentáá síwáˈnási Fasiˈaénkó embó íyáfasinankaintafe wení imáyáa arááíwáínone. Wení kawe-kísáú-wáási awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááíwáínone. 15 Awánáánda-tantaaˈe isáándawe seyaafáˈ-wáási simátímaˈmae nínone. 16 Ímba úwoimo máínda íyáfasine Fasiˈaénkó Ísumba áántenanaení sáwí-imayaa maiyauwáína Ísuntafe ísámai nombá mauwó Ánánáyasi simásimuwaˈa miyá uráumne.

17 Miyá éˈa kouweréˈa Yérúsaremufa tamáˈa
óraaˈ-amaan-daumpaˈa Maníkómpáˈá inaí wéseˈa kaainkáámbá awánááwánana 18 Fasiˈaénkó simásimena séna Yérúsaremufaˈo méraan-kwaasi kesáái simátímínasa ímba kaweˈ-úmai isánááfo minúwóíyáámbá íyáfasine maankáˈá tuwaaó Fasiˈaénkó súwaˈa 19 Fasiˈaénkóo ámáán-daumpimpaˈa wéneˈa enááisafesa timankúnkúmbo on-kwáási taˈótoˈmai tínkambai tafisímaeˈa ándáfaˈo mátíyukaunda éˈa suwánaraawe. 20 Sítífeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnkaˈa kemá méˈa sirunkó kaweˈá úwaˈa tufún-kwaasiti paákákén-únánkwátóiyaˈa káráwiyaawanasa tufúwana pukáiye séwánana 21 Fasiˈaénkó séna aiˈmáráana íyáfasine némpaˈa fíˈonkaa-waasi kesáái simátímaˈmae núwo
Fasiˈaénkó siyáiye Póro siyáiye.

22 Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisambá sésa óraakaˈ-oraakaˈa sésa tufuwíyana puwíno. Miyán-kwáási ímba maambáráfáˈá

mérainiye 23 óraaka'-oraaka'a sésa miwítí unáánkwátói faúkésa oférófé ésa ofaí káúresa óipa'a tuwésa uwaná 24 Rómu-oraako
i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku'-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata ísáano súwasa 25 Póromba ándásamba kárá'uwankesa áwiyonku'-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawáágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfáí-wandaai tokáundawi úmpo ímbo sísai ombá aaifimbó maisinkésamo súwiyonku'-nánae-imayaamo ombá ámáámba taraisésa uwófí'a ónááfo ímba úwoi súwiyonku'-nánááwe Póro súwana 26 iséna wení óraakomba kosimámena séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfáí-wandaai tokáiwaimban-ifo nóra ónaumno súwana 27 óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfáí-wandaai tokáano súwana ewé súwana 28 óraako séna kemá óraa'-ontamba tuwé'a mináúfáí-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewárá'á úwoi tokáumne súwasa 29 áwiyonku'-nánaemo sun-kwáási mináái isésa némpa'a kuwaná óraakowara'a áátafena éna séna Rómu-waasiti aúfáí-wandaai tokáiwaimbo kárá'umankaunda sáwí'a úne séna áátafena uráiye.

Póromba áí'maena ámáán-oraa'-waasifa'o kuráin-aai.

30 Áátafena éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aaigoni áwáu síya'a isánae séna óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-oraa'-waasisafena séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23

1 Máankowana Póro ámáán-oraa'-waasi káá'a túfífaena séna kesí waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Maníkón-aúranka'a kawe'-úmai mé'a moórá-tantaa'a sirunkó ímba umbaí wétaiye súwana 2 aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasi wemá Póroni ewaa'ó mérowisafena séna ói'a turáráaro súwasa miyá uwaná 3 Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wéraimba póna Maníkó embá tufuwíniye. Emá méma imáyáa éma ámáámba arááíwa'mai aaifimbá ankáúmne sémpo minámáámbá taraisé ói'a turáráaro sénasa sói'o turáráámba ámáámba taraisóne Póro súwasa 4 wení ewaa'ó mérowi sésa Maníkóní aifa'-ámáán-káwáágómbá símai sáwí'a wéuwankaane suwaná 5 Póro séna aifa'-ámáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súsino. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba símai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáiye.

6 Póro simásuwena ámáán-oraa'-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe-aai sen-kwáási owasá tuwímbai ámáán-kawaa-waasi owé-ímáyáá éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá ámáán-kawaa-waasigo éna kembó masínkaraimba kemá ámáán-kawaa-waasi úne. Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aaifimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa 7 isésa ámáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáási keíyái aaisambá símai tuwínkaa'-uráawe. 8 Sátúsi-amaambo sun-kwáási Maníkó pukén-kwaasimo íyáfasintinkainda-aaisafesa karo'-ááín-iye sésa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi

ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá ámáán-kawaa-waasi sésa Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiye. Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááísáfésа tuwínkaaˈ-ésa 9 aaisambá sésa ámáán-kawaa-waasifinkemba ámáámbo sun-kwáási íyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáúndasa Póro ímba sáwíˈa wéifo Maníkóní kísau-waasigowa wembá simámakai moóráwigo wíyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá 10 aaisambá óraakaˈ-oraakaˈa siyáawe.

Aaisambá óraakaˈa suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aéésa tafisíyapaˈa aíyayaamba tawíyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komáˈa koáíˈmaeˈa kentí naaúmpaˈa íyóro súwasa miwítí naaúmpaˈa móankaraawe.

11 Móankowana mindóˈwáámbá Fasiˈaénkó Póroni ewaaˈá kumbaéna séna fasiˈámai mé kentáfé Yérúsaremufaˈa simátímakaantemba Rómu-naopaˈa kosimátiminone Fasiˈaénkó siyáiye.

Póromba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

12 Súwasa aafáyáaraˈa Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-aai sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraakaˈo 13 sun-kwáási kaeˈ-wáái-wáási mésa sésa 14 óraaˈ-amaan-kisau-waasiye óraaˈ-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. 15 Miyáumai ámáán-oraaˈ-waasiye Rómu-oraakontafeˈa karoˈá kosimáme séˈa Póromba áíˈmae kempátá tinatá áísai úmai minááígóní áwáusa isánae sewé kosimámeˈa seró. Minááí isésamo aampaˈó áíˈmaesamo tíyata tufuwónáísaiye siyáawe.

16 Suwaná Póroni ámánaakon-ááninko tufuwíyan-aaimo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpaˈa iyéna Póromba minááí isimámuwana 17 iséna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna miwámbá áíˈmae óraakompaˈa winaná moórá-aai kosimámino súwana 18 áíˈmaena óraakompaˈa wéna séna ándáfaˈo imérain-kwaasigon-awiˈa Póro sáántena séna minífóˈá áíˈmae óraakompaˈa winaná moórá-aai simámino sisaˈá empáˈá áíˈmae túne súwana 19 óraako miwámbá ayáán-toˈmaena ímbo waásimo méron-aempaˈa ánkarena áísai ena séna nóran-aaiyaˈiyo sinaˈá ísáano súwana 20 miwá simámena séna Yúndaa-oraaˈ-waasiye ámáán-oraaˈ-waasiye moórá-aai sésa aafáyáaraˈa empáˈá iyésa karoˈá isésa Póromba áíˈmae kempátá kumínata áísai úmai minááígóní áwáusa isánae karoˈá isénááwe. 21 Miwí táái ímba isaaó. Kaeˈ-wáái-wáási óraaka sésa Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne sésa aúpáˈá aampaˈá káráwiyesa miwí tááisafe ewé sínono sésa káráwiyaawe. Mindásafe miwí táái ímba isaaó. Minífókó óraakomba miyá simámuwana 22 iséna séna simásimenda-aai ímba fíˈon-kwaasi simátime óraakomba simámakaumne ímba siyó séna aiˈmákaiye.

Póromba áíˈmaesa óraakompaˈo kunkáan-aai.

23-24 Minífókómbá aiˈmaréna i-wáásítí kawáágónkái táántowasarai tuyaná séna káféˈ-noˈwaamba Póromba áíˈmaekai Sísááríyaa-naopaˈo kámáni-oraakompaˈa múauwaakaiyo. Sáwífaˈ-i-waasi 200 i-waasi

toᵗmayaa íyasa tuwímbai-waasi ósifinkaᵗo nón-kwaasi 70 waasi toᵗmayaa íyasa sáwífaᵗa 200 waasi paepáéᵗo tokáan-kwaasi toᵗmayaa íyaᵗa Póromboa ayááᵗmaenamo wínda-osi toᵗmayaa uwánkeᵗa káféᵗ-noᵗwaamba Póromba kaweᵗ-úmai káráwimai áíᵗmaeᵗa kámáni-oraakon-awiᵗa Fíríkísimpaᵗa múauwaaro séna 25 aúfái agaéna maará simámena séna 26 kentáási óraaᵗ-waasi Fíríkísiyo isaaó. Kemá Kóróndíyasi-Rísíyaasi káriᵗ-aai simámenaumpo isaaó. Kaweᵗ-úmaiya méraano. 27 Yúndaa-waasi minkwáásígón-áwíᵗa Póromba taᵗótokesa tufuwíyanesa owaᵗá Rómu-waasiti aúfáímo tokáin-kwaasigo isaᵗá iséᵗa Yúndaa-waasi tiyáámpinkemba tafisímai kesí

i-wáási tiyáámpimba tinkáúnasa áíᵗmaesa migowé. 28 Minkwáásígómbó simánkén-aai isánae séᵗa áíᵗmaeᵗa miwíti óraaᵗ-waasifaᵗa kunkáumne. 29 Ímba sáwíᵗa uráifo miwíti ámáán-aaigomo intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfaᵗo auwéᵗo tufúwónanamo puwínda ímba moórá-tantaaᵗa uráiye. 30 Yúndaa-waasi tuwímbai tufuwíyan-aai sewaᵗá iséᵗa empáᵗá aiᵗmáráanasa áíᵗmaesa kumónáawe. Wembó simánkaraan-kwaasisafeᵗa simátime séᵗa wembó aaifimbó maénkáán-aai enaúrankaᵗa símai kaweᵗán-oro. Minaúfáífímbá agaimaréna siyáiye.

31 Agaimaréna súwasa i-wáási simátimuntemba miyá ésa mindóᵗwáámbá Póromba áíᵗmaesa wémesa Ántípátirisi-naopaᵗa kunkwaésa 32 aafáyáaraᵗa i-wáási marapáᵗó kun-kwáási kunuwerésa miwíti naaópaᵗa íyúwasa ósifimbo nún-kwaasi Póromba áíᵗmaesa 33 wémesa Sísááríyaa-naopaᵗa ósifinkemba marapáᵗá kumbaésa minaúfái óraakomba múamesa Póromba aúrankaᵗa múankowana 34 minaúfái toráumai iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiyaᵗono súwana Póro séna kemá Sírísiyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna 35 énifo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíyaᵗa isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkareᵗa kaweᵗ-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

24

Yúndaa-waasi Póromboa simánkaraan-aai.

1 Káráwiyuwasa séfataase-noᵗwaamba waésa aifaᵗ-ámáán-káwáágón-áwíᵗa Ánánáyasiye óraaᵗ-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísááríyaa-naopaᵗa Fíríkísimpaᵗo kúmúmba moóráwigo ámáámba kaweᵗ-úmaimo isón-kwaasigon-awiᵗa Tétárasi wesáᵗa Fíríkísimpaᵗa kumbésa 2 Póromba áántowana túwana Tétárasi aaí simánkena óraakomba símai arumbá faiyaréna séna kentáási óraakoo kaweᵗ-ímáyááwáráᵗ-wáási po kaweᵗ-úmai káráwiyonata ayáátáákaᵗa aáno úmaisa méraumne. Ení imáyáafinkemba kaweᵗ-úmai súwaᵗnai ónata maéᵗéúndasaaniye. 3 Kesáá naaóᵗ-naoᵗo méraunda-waasisa aasiyaasi-kánáá entáféta aamoisá wéune. 4 Ímba ayáátááᵗ-aai sénaumpo embá awesaraí ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúkáᵗmai isaaó. 5 Maankwáásígó aoisaambá wimái seyaafáᵗ-máráfáᵗá wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyáráísasa Násaretifakewini aampaᵗá arááíwaesa owaná miyámó on-kwáásití aifarááwí éna miyá wéiye. 6 Miyá éna fíᵗonkaa-waasi áíᵗmaena óraaᵗ-amaan-daumpaᵗa móankaraisana ména sáwíᵗo uráintafeta maankwáásísá taᵗótoketa kentáási ámáán-oraaᵗ-waasifaᵗa aaí simánkanae únansa 7 i-wáásíti óraakon-awiᵗa Rísíya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kunáíᵗmaena

iména 8 simásimenasa séna empá'á másénááwe sisatá wégumune. Maankwáásígómbó áísai inanamó éna aaifimbó maénkaraunda-aai wemá sína seyaafá'-ááí isaaó Tétárasi súwasa 9 Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai'-aai siyé siyáawe.

Póro Fíríkísimbo mósimamakain-aai.

10 Suwaná kámáni-oraako aúwáámé'a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáátááka'a aatáí maisu'maé iyáanda pó'a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. 11 Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'o mósá maráúndasafe'a Yérúsaremufa imé'a siyáánkai úmai kae'-nó'wáámbá taí'áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai'a siyé sénáawe. 12 Óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpimpa'e máápa'e ímba aaisankáámbá sé'a ímba waási símai tiyái-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. 13 Kembó simásínkáámba karo'á sefó minááígóní áwáu ímba wéraiye. 14 Afora'á ke simámenaumne. Ísuni aampa'á wéwe'a kentáá síwá'náti Maníkón-ímáyáá é'a áwí'a mósá maráúnasa Ísuni aantafésa maankwáásísómbá sésa karo'-ámbán-iye wésewe. Móseseni ámáámba isé'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai isé'a érai'e súne. 15 Miwí sésa Maníkó seyaafá'nánká sáwí-waasiye kawe'-wáásíyé pukémpinkemba íyáfasintinkainiye sésamo amu'máráántemba kemá miyá wéune. 16 Mindásafe'a kesí imáyáafimba sáwí'an-ifo sé'a Maníkón-aúranka'e waási túranka'e kawe'-úmai méraumne.

17 Énifo fí'o-fi'om-barafa'a wéne'a tuwímbai-aatai maisuwé'a Yérúsaremufa'a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba timé'a Maníkóntáfé'a ísámai póí'o ondasáfé'a iyáumne. 18 Minkísáú wémae'a Yúndaa-waasiti ámáámba ísámai kawe'ó í-tántáá'á uwásuwe'a Maníkóntáfé'a ísámai póí'o ondasáfé'a óraa'-amaan-daumpa'a iméraawanasa kempá'á sáwífa'-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá Yúndaa-waasi suwánowasa 19 tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe. Sáwí'o uráanasamo suwánaresa enaúranka'a simásínkáaro. 20 Ámáán-oraa'-waasifa'o méraawandara'o sáwí'o uráanasamo suwánaresaraa moórá-aai aantemba sewisinó. Moórá-aai aantembo senkakaa isáásino. 21 Ámáán-oraa'-waasifa'o méraawandara'a óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo íyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafesa káfé'a aaifimbá maisínkááwe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkááwe

Póro siyáiye.

22 Súwana Fíríkísi Ísuni aampa'ó kun-ááí é'a ísarena séna i-wáásití óraakon-awi'a Rísíya kumína'a maanáái ísámai kawe'á ónáífo koró simásuwena 23 Póromba káráwiyowintafena séna ándáfa'a kawe'-úmai káráwiye ímba aíyayaanka'o kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a wení waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro

Fíríkísi siyáiye.

Póro Fíríkísinte Túrúsíraante'o simátímakain-aai.

24 Fíríkísi simásuwena ména tuwímbai-kanaa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-ininkon-awi'a Túrúsíraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo un-ááígóní áwáu simátimuwasarai ísóyana 25 Póro kawe'-ááígóní áwáu

séna miwí túraˈo káráwiyiyan-aai séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-aai súwana Fíríkísi ááˈa úwana séna énifo waaó. Ánaaemba ímbo kísaumo wéraindaraˈa áántanaiye séna 26 imáyáa éna Póro ándáfaˈa méyán-onaná faúsinkainkwae séna óntamba simínaˈa faúˈankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánáá Póromba áántowana túwasarai aaí símaesarai iyáaye.

27 Aaí símae íyúyana kaeˈ-áátái maisuwéna moóráwigon-awiˈa Pósíyasi-Fésítasi Fíríkísin-anondaa kámáni-kisau íyámainda ampáámbá úwana Fíríkísi Yúndaa-waasi tirunkó kaweˈá ínkwae séna Póromba ímba faúˈánkaraifo úwoi ándáfaˈa méraiye.

25

Póro aifa-káwáágómpáˈá kónaumnemo siyáin-aai.

1 Póro ándáfaˈa mérowana Fésítasi mináémpáˈá Sísááríyaa-naopaˈa taména kaumbo-nóˈwáámbó tawaúmba minkákémbá Yérúsaremufaˈa imérowasa 2 Yúndaa-oraaˈ-waasiye óraaˈ-amaan-kisau-waasiye wempáˈá tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekatá simánkanae sésa 3 súwaˈnai esa Póromba kuaiˈmárénana Yérúsaremufaˈa iyíno. Minááímó sumbá tuwímbai aampaˈá káráwiyesa tufíyan-imayaa ésa mináái suwaná 4 Fésítasi séna Póro Sísááríyaa-naopa ándáfaˈa méraiye. Kemá ampáánkáˈá kumónaumpo 5 kempínkémbá óraaˈ-waasi kesáˈa kuméssa Póro sáwíˈo uráinda-aai síyaˈa ísáano simásuwena Fésítasi 6 afakaumboé-noˈwaanaˈi siyáánkai-noˈwaanaˈiyo waéna Sísááríyaa-naopaˈa kumbéna aafáyáaraˈa aaimó ísón-daumpaˈa iména Póromba koáíˈmae teró súwasa koáíˈmaesa tuwasá 7 Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áúiyain-aai simánkówana 8 Póro miwí táái anondáá simátimena séna kemá ímba Yúndaa-waasiti ámáámba taráíyeˈa óraaˈ-amaan-damba ímba sáwíˈa éˈa Rómu-kamani-waasiti ámáámba ímba taráíyaumne Póro súwana 9 Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kaweˈá ínkwae séna Póromba áísai ena séna Yérúsaremufara íyínara simánkaraan-aai ísámai kaweˈá ónaumno súwana 10 Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási ómpo kesáái ísámai kaweˈán-uwo. Yúndaa-waasiti ámáámba ímbo taráíyaunda éˈa suwánaraane. 11 Ámáámbo taráíyeˈo sáwíˈo úndarakaa tufuwónaemo sembá ímba aˈáo súsino. Úwoi sínkamowisino. Simásínkáán-aai ímba éraiˈ-aai póˈa ímba iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompaˈa konaná kesáái ísámai kaweˈá íníye Póro súwana 12 Fésítasi iséna wení kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáásíyé aaí simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompaˈa kónae sénda póˈa aiˈmáráana wínone Fésítasi siyáiye.

Póro Ágírípaante Pénáisinteˈo simátímakain-aai.

13 Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwigo Yúndaa-oraaˈ-waasigon-awiˈa Ágírípa úwana ámánaankon-awiˈa Pénáisiyeˈa mindárai Sísááríyaa-naopaˈa kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempáˈá kumésarai ayáámba amésarai 14 tuwímbai-noˈwaamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-aai simámena séna Fíríkísi moóráwigomba ímbo faúˈánkáímba úwoi ándáfaˈa ánkáísana méraiye. 15 Yérúsaremufaˈo iméraawandaraˈa Yúndaa-waasiti óraaˈ-waasiye óraaˈ-amaan-kisau-waasiye kempáˈá tésa wembó

simánkaraan-aai sésa tufuwó suwa'á 16 simátime sé'a Rómu-waasi ímba úwoisa tínkamonaumne. Aoisaankwárá'-wáásímó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-aai anondáá siyómó senaná síníye. Rómu-waasiti áwáuma miyán-iye. Simátimewanasa 17 kúmúwa'a ímba úwoi maéwánda aafáyáara'a aaimó sen-dáúmpá'á imé'a Póromba áántaawanasa áí'mae íyúwasa 18 wembó simánkaraan-kwaasi íyáfasinowa'a sáwí'o uráinda-aai sénááwe-imayaa ówánasa 19 kentáái aantemba sésa moóráwigon-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá íyáfasinena úwoi méraiye siyáin-aaisafesa aaisambá siyáawe. 20 Kemá sé'a nóraumaiya minááígóní áwáu isánaumno sé'a Póromba áísai e'a sé'a Yérúsaremufara íyínara simánkaraan-aai ísámai kawe'á ónaumno séwánana 21 Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai kawe'á íníye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawe'á uréwana aambá paápé ína'a ai'máráanana wíníye siyáumne 22 Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna énifo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáiye.

23 Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyáara'a íyáfasinesarai kawe'-únánkwátói úmaesarai i-wáásití óraa'-waasiye mindáópaken-oraa'-waasiye aáno úmai íyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sí-náúmpá'á íyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae íyúwana 24 Fésítasi séna óraako Ágírípaae'o méraan-kwaasiye ísáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwíyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'o símae'o iyáamba 25 saafá úmae'o iyúnda ímba sáwí'a uráifo ímba puwíníye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne siyáintafe'a ai'máráanana wínda 26 kemó aúfái agaimáímo áménda ímba wéraiye. Mindásafe maaméraan-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-aai isé simásímína'a aúfái agaénaumne. 27 Ándáfa'o mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'o simánkaraan-aaimo ímbo aúfáífimbo agaimáímo áménda uwófí'a ónaumne Fésítasi siyáiye.

26

Póro anondáámo simátímakain-aai.

1 Súwana Ágírípa Pórontafena séna énifo simánkaraan-aai anondáá simátimiyo súwana Póro ayáámba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo síndasafena séna 2 kentáási óraako Ágírípaao Yúndaa-waasi simásínkaraan-aai enaúranka'a anondáámo sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. 3 Yúndaa-waasiti áwáuwara ámáánkwara'a kawe'-úmai isáándasafena sirunkó kawe'á intáféna ímba suwesaraí iyé sé kesáái kawe'-úmai isáínone. 4 Kemá iyámpóíyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'a Yérúsaremufa'a komé'a kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'á suwánaraawe. 5 Ámáán-kawaa-waasiti aampa'á arupíse úmae kuráumne. Ámáán-kawaa-waasi Maníkón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááíwaeta minámpá'á arupíse úmae kuráumne. Yúndaa-waasi ayáátááka suwánaraamba pósa sésáínasamo ésa kentáfésa érai'a siyé sénááwe. 6 Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'násafena érai'-aai simátímakomba paápé índasafe'a

amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aaifimbá maisínkaraawe.
7 Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba
Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-ímáyáá
mósá marésa minérái'-áái amu'máráántemba miyámó úndasafesa
aaifimbá maisínkaraawe. 8 Yúndaa-waasisono. Maníkó waási
pukémpinkemba kanaa'ó íyáfasintinkainda-aaisafe'a nóra isará ímba
érai'e wéseo.

9 Ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwái sáwí'o
uwátínkáanda-imayaa uráumne. 10 Yérúsaremufa'a miyá ówánana
óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'a Maníkóní waási sáwífa'nanka
tí'mai ándáfa'a tinkááwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewárá'á
miyán-oro siyáumne. 11 Aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpimpa'a wéne'a
Ísun-aai símai sáwí'a íwae sé'a tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'a
némpa'-naopa'wara'a wéne'a tínkambae kuráumne.

12 Óraako Ágírípaao mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái
agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'o kówánda 13 wááwái
sáma aafáúgóní sáwara'o íyáákaro-sama tuwówana wíyómpakemba
kuména kesinepakéné kesé'o kun-kwáási tinepakéné sán-kówata
14 marapátá tanaa fááwánanasa aaigó aantemba súwa'a isááwánana
simásimena Yúndaa-waasi-taaifinkemba séna Sóroo nóra séwa
kembá sáwí'a wéono. Póímo ándámo wímakaawanamo ayáámbo
naráráíntemba emá miyá wéone súwa'a 15 Fasi'aénkóo nááwa'ono
séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'o wéuwasinkaandawi
úne. 16 Íyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'a íyáfasinanke'a
enaúranka'o paápé únda káfé'o suwánáándarakemba aráánáménda-
aai simátíma'mae iyínone. 17 Ai'máráana Yúndaa-waasiye fí'onkaa-
waasiye simátímínasa tuwímbai aaisambó aíya'a miwí tiyáámpinkemba
aiyánaumne. 18 Simátímínasa kumeu'ó índa-ampa'a ifátuwesa sámo
káínda-ampa'a teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Maníkóní
fasi'aémbá tamáéro. Simátímínasa kesááisafesa timankúnkúmba
íya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Maníkóndé-i'o uwátínkaraunda-
waasifimba mótínkáano Ísu simásímakaiye.

19 Óraako Ágírípaao wíyómpakembo simásímakain-aai ímbo tuwáúnda
úwoi miyá wéune. 20 Aifa'á Támásikasi-naopa simátime'a ánaaemba
Yérúsaremufa simátime'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá
simátime'a fí'onkaa-waasiti marafá simátime sé'a
kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá té'a kawe-kísáú maíyasa
tuwánésa sésa Maníkómpá'ó tiyáawin-owe síwae sé'a simátíma'mae'a
kuráumne. 21 Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a
Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamonae siyáambanifo 22 Maníkó
súwa'nai úmaena káfé'wara'a íyísa'a maankáá mé'a óraa'-waasiye
úwoi-waasiye kesáái simátime'a Maníkón-aaimo simátímakowi
agaimakáan-aai Mósese agaimakáin-aai simátimunda-aai mimbórá-áái
wésimatimune. 23 Maará siyáawe. Maníkómó íyáfasinankaiwaintafesa
agaimarésa sésa áí'o índa-i'a íyana aifarááwí pukáimpinkemba
íyáfasinankainda-aai agaimakáamba pósa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-
waasiye pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai isésa sámo kain-ámpá'á
wíwae sésa agaimarésamo siyáan-aai kemá wésimatimune Póro siyáiye.

24 Pórombo simánkaraan-aai anondáá simátimuwana Fésítasi óraaka séna Póroo uwóíˈa wéone. Aúfáífinkemba sáwífaˈ-imayaa uwáítáíˈ-uráananaení imáyáago embá uwóíˈa wéiye Fésítasi súwana 25 Póro séna óraakoo ímba uwóíˈa úmpo súnda-aai éraiˈ-aai arupíse-aainiye. 26 Súnda-tantaaˈa ímba aúpáˈá uráafo seyaafáˈ-wáásí táákaˈo siyáamba ewáráˈá mináái ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. 27 Maníkón-aaimo simátímakowi-taaisafe éraiˈe wéseno. Éraiˈemo sembá éˈa ísaraumne Póro súwana 28 Ágírípa séna káriˈ-aaimo simásimenda-imayaa e Ísuni waási-iˈa úne-imayaa ónó súwana 29 Póro séna ímba káriˈ-aaisafeˈa ímba ayáátááˈ-aaisafeˈa súne. Maníkómpáˈá maará súne. Kemó úndantemba kesááimo Ísáán-kwaasiye ewé miyá íwae súmpo kembó káráˈuraan-andagoma ímba kempímbá wérainkwae súne Póro siyáiye.

30 Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafáˈ-wáásíyé íyáfasinesa 31 máápaˈa kumbésa keáímbá sésa ímba sáwíˈo uráintafesa ándáfaˈa ankésa tufuwíyana puwíno siyáawe suwaná 32 Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompaˈa kónaumne ímbo siyáinkakaa faúˈáúwáanana kóísina mináái siyáimba po aiˈmárénana Rómu-kamani-aifa-kawaagompaˈa wíno Ágírípa siyáiye.

27

Póro Rómu-naopaˈo kuráin-aai.

1 Súwana Fésítasi toˈmayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopaˈa nompín-táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwaraˈa moórá-waasigontafena káráwimae wínkwae séna méankowana minkwáásígón-áwíˈa Yúríyasi wemá Rómu-aifaˈ-waasigoni i-wáásítí kawáágómbá méankowana 2 moórá-nompin-taomba Ándámítiyamufakemba wérowana Ésiyaa-maragoni awáífáká-náópaˈa kónae súwata mindómpín-táómpimba íyáteta Máséndóniyaa-marafaˈa Tésárónikaa-naopaken-kwaasigon-awiˈa Árísítakasi weséta íyáteta wémeta 3 aafáyáaraˈa Sáíndóni-naopa marapáˈá kúwátaawananasa Yúríyasi Póromba arumbá uwánkena séna úwoi ení waási kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaaˈa áméro súwana miyá úwata kouweréta 4 mindómpín-táómpimba íyáteta kówánanasa fiyúndá toréna nompín-táómba taˈótoˈmarowana ímba kúwata nonafufumpaˈó wérom-baragon-awiˈa Sáíparasi-marama wéropaˈa mináémpáˈá fiyúndá ímba torówata mifátá wémeta 5 Sírísiyaa-marafaˈa Pámpíriyaa-marafaˈa kóyááketa Rísíyaa-marafaˈa Máíraa-naopaˈa marapá kúwátaawananasa 6 moórá-nompin-taonko Árékísándiriyaafaken-taonko Ítáári-marafaˈa kónae sún-taonko wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkaraiye.

7 Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táónko ímba aíntówata tuwímbai-noˈwaamba waéta miyá úmaeta Náíndási-naoˈ-ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba aiˈá tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpaˈ-márágón-áwíˈa Kíríti-marafaˈa fiyúndá ímbo torópaˈa wémeta ayáífáˈ-márágón-áwíˈa Sárímoni-marafaˈa kóyááketa 8 uwí-nónáwáífakafamba

suwesaraisáféta úmaeta wémeta Rásíya-naokoni ewaa'á kawe'-wáúné supa'á 9 ayáátááka'a koméraawananasa aifa'-ámáán-káwáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a afufumpin-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáá fiyúndá torón-kanaa uwí-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna 10 káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paápé íníye. Ímba moparáwín-aantembanifo nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Minááí kemá é'a ísaraunda póta aánota ménaumne Póro súwana 11 i-wáásití kawáágó Póron-aai ímba iséna nompín-táómbo to'maé núwain-aaiye mintáónkoni afowán-áái aantemba iséna Póron-aaisafena ímba érai'e-imayaamo úmba 12 mintáómbo wérompa'a fiyúndámo tóráín-kanaa ímba kawe'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraananasa fiyúndámo toráínda-kanaa tai'áínata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kíríti-marafa'o wéron-daopa'a kawe'-nónkwaaumpa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa minááí siyáawe.

Óraa-fiyunda toráwana uwí-nónkó tufántááfambo uráin-aai.

13 Suwaná tiyáánaepakemba kári-fiyunda toráwasa awánésa sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbó túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kíríti-maragoni uwí-nónáwáífata kówándasa 14 Kíríti-marafakemba óraa-fiyunda toréna 15 mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aíntówana tuwíntámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyáárika'a fafúsúmaena kúwana 16 nonafufumpa'á kári'-maragon-awi'a Kónda-mara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaaempa'o kárá'umakesamo tafisímae íyún-taomba tafisímai 17 óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kárá'umai kawe'á úmárówana Rípíyaa-marafa'-aempa'a uwí-nómpímbá nonáámáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fafúsúmaenamo kún-ampanta awá'mai múra márówana wempa'á kúwana 18 aafáyáara'a mifíyúndá paaí wétorowasa moparáwímbá tuwímbai uwí-nómpá'á tuwésa 19 aafáyáara'a mintáómpimbo kísaumo máún-kwaasi kísaumo máún-tantaa'a nompá'á túwówana 20 óraa-fiyunda paaí wétorowata ayáátááka'a aafáúwé o'é ímba awánéta táónkomo wínda-amba ímba awánéta imáyáa éta kentáási marasá ímbo awánaandasa maafátá tai'ánaumne-imayaasa uráumne.

21 Imáyáa ówándasa ayáátááka'a tómbá ímba wénowana Póro túranka'a taména séna Kíríti-marafa'a téta séwánda ímba kesáái ísaraawe. Isékaa sáwí'o

í-tántáá'ó moparáwímbó tuwái ínta úsino. 22 Énifo tirumbá fasi'ámai méraaro. Nompín-táón-aantemba sáwí'a ínífo waási ínta puwónaumne. 23 Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení kísau-waasigomba ai'máráísana wíyómpakemba kempá'á kuména 24 séna Póroo fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a winaná enáái isáíníye. Maníkó embá kawe'á uwánkáímba póna esé'o wégon-kwaasi káráwiyinasa ímba puwónáawe siyáiye. 25 Mindásafe'a fasi'ámai méraaro. Simásímíntemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne. 26 Fiyúndágo nompín-táómba fafúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní awáífátá kónaumne

Póro siyáiye.

27 Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíriyaa-nompimba sísamaifakemba
éíyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fafúsúmaena
kúwasa nó'waan-afufuntamba táómpinken-kisau-waasi sésa maragóní
ewaatá kúne sésa 28 ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fárí'wiyesa
nompímbá tu'mái tafisímai awánomba mindónkwááúmbá ayáátááka'a
120-ya'a úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a
úwasa 29 maragóní awáífá'á óntambo wéraindara'a tanaa fáúnafo sésa
táátafesa ésa
éíyain-anda faútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména
ta'ótorowasa minúwóíyáámbá siyaráínata nóin-tantaara wéraiya
awánánae sésa 30 nompín-táómpinken-kisau-waasi imáyáa ésa aúpá'á
kónaumne-imayaa ésa karo'á sésa aikakén-ándá faútuwanae sésa kári-
taomba nompá'á múra túwówana 31 Póro
i-wáásíyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kisau-waasimo
ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánááwe Póro súwasa
32 i-wáási
kári-taonkoni ándá kárásuwowana kóuraiye.
33 Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éíyaimba
kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímba tómbá náráafo káfé'a tómbá
naaró. 34 Kemá óraaka simátime sé'a tómbá newaná túgo kawe'á ína'a
mé'a ímba tai'ánááwe 35 Póro simásuwena seyaafá'-wáási túranka'a
tómbá maiyéna Maníkóntáféna súwi séna tómbá tafámbai nówasa
36 awánowana tirunkó kawe'á úwata tómbá nááwándasa 37 mindómpín-
táómpimba sáwífa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá
nááwánanasa 38 símú'a fówanasa mintáómba umbaí tówasa mimpímbó
wéron-tonkon-awi'a wíti nompímbá maisu'márówana fetói uráiye.

Nonkó tufántááfan-éna mintáómbo tawísísukain-aai.

39 Úwasa siyarónka'a awánomba ímba awánom-barama wérowasa
awánomba mifá'á nonkó iyówana kawe'-áámáái wérowasa awánésa
sésa mefátá íyónanasa kawe'-áámááífá'á póna táónko úwoi iyíníye
sésa 40 táómbo ta'ótóráín-anda kárásuwowana nompá'á kumúwasa
fafúsúmaesa nún-taanka'o kárá'umaron-anda awátuwesa aipa'á
ampantá fárí'wimaresa fiyúndágo weyáárika'a fafusínata áámááífa'a
kónae sésa 41 kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a wérowana
mimpímbá mintáónkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámifa'a tufántááfan-
émena tawísísukaiye.

42 Tawísísuwowasa i-wáási sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa
kófainifo tínkamonae suwaná 43 i-wáásíti kawáágó Póromba áwa'nai
ena séna ímba tínkamoro simásuwena séna nombó tufámbaimo kawe'ó
íyawi nompímbá ásáfe'a tufámbae'a aápá'á koró. 44 Tuwímbai ímbo
nombó tufámbaimo awánewi nompín-táónkoni taaimá maiyé'a minká
ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá
kawe'á úmaisa aápátá kógosa uráumne.

28

Mórita-marafata kógo uráunda-aai.

1 Aápátá kawe'á úmaisa koméraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Mórita-marawe suwatá ísaraumne. 2 Aa'á téna táwi'a wéuwasa mimbáráfákén-kwáási kawe'á uwásinkesasa iyamá agaisínkówata siyáánta wégaufowananasa 3 Póro iyáárí'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana waaifainkó téna Póron-ayáámba taunkutúwasa 4 waási awánésa keáímbá sésa moórá-waasi tufúwísana púwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkáimba póna káfé'a wen-ánóndáá maéna waaifainkó fáínana puwíníye keáímbá suwaná 5 Póron-ayáámba tufimpín-úwana minkwáífáínkó tará'maena iyafímbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa 6 minkwáási Pórontafesa imáyáa ésa intoráínana puwíníyo. Marapá'á kunténa puwíníyo-imayaa ésa ayáátááka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááéma puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáási maníkón-iye siyáawe.

7 Suwaná mimbáráfákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápíríyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawe'á uwásinkenasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá kowaéwánananasa 8 Pápíríyasi afowámbá áúiyankena ayánómbá naaewárá'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Maníkómpá'á inaí séna ayáántamba ane'á ta'ótorowana minái'á tai'águwasa 9 awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinkafa'a kúwasa 10 aamoí ésa tuwímbai-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwánda-kanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-aai.

11 Árékísándiriyaafakemba moórá-nompin-taonkon-awi'a keáfáráwái-káró'-máníkó éna fiyúndámo toráí-kánáá mimbárágóní nonkwaaúmpímbá wérowata kaumbo-wíyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba íyáteta wémeta 12 Sísari-marafa'a Sáírákiusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámbá waéta 13 nompín-táómpimba íyáteta wéta Rísíyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fafúsúmaenasa kúwata kae'-nó'wáámbá kówaeta Ítáári-marafa'a Piútíyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa 14 Ísun-aaimo ísówi mérowata kotuwánáawánasasa simásimesasa sésa moórá-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumaisa moórá-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata marapátá kówándasa 15 Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa isésa aampakémbá kotiyánae sésa Ápíyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáási wááumo waí-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Maníkómpá'á aamoí úwana arunkó kawe'á uráiye.

Póro Rómu-naopa'o mérain-aai.

16 Póron-arunko kawe'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasa mindáópaken-kamani-waasigo Pórontafena séna ímba ándá-naumpa'o máínda úwoi-naumpa'a ménana i-wáásígó enká'á káráwiyiniye súwana 17 kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba símai sáwí'a uráumpo kentáá síwá'náti ámáámba ímba taráíyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a

kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sínkaraawe.
18 Sínkaresa sínkamiyanesa kesí áwáumo saafá ombá ímba isasá
faú'ankanae sewasá 19 Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma
ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná
kesáái isáíníye. Kesí Yúndaa-waasi aaí simátinkanae ímbo súnda kesáái
isáínkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. 20 Yúndaa-
waasisa Manikómó íyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-aai
séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kárá'uraamba pó'a táántamai tuwáné'a
simátimenae Póro súwasa 21 isésa miwí sésa Yúndiyaafakemba Yúndaa-
waasi ímba entáfésa aúfái agaimái túwááwana tiyáiye. Ímba tuwímbai
aaí másimasimesasa entáfésa sáwí-aai ímba wésimankaawe siyáawe.
22 Seyaafá'-áémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfésa sáwí'o uwátínkáámba
wéisaumpo mináái simásímínata ísáano siyáawe.

23 Simásuwesa moórá-kanaa Póro simátiminda-kanaa marésa
komésa minkánáá túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná
aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-
ááí simátíma'maena nó'waamba taí'áraiye. Naaófá'á Mósesemo
agaimakáin-aaifinkene Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-
aaifinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-
aaisafesa timankúnkúmba íwae séna simátimuwasa 24 isésa tuwímbai
sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááíyé suwasá 25 miyáumai
aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóní
Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a
Áísáyaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái
érai'-aain-iye. 26 Áísáya agaimaréna séna
Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátime sé ísáámbanifo ímba ísámai
kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe.
27 Miwíti imáyáago umbaí taisaná tááko aaimó isáísáféna tuwe-
saraí isaná túranko awánaisafena túgáfaa'a wéifo ímbo miyámó
ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo
miwíti sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkakaa sáwí-imayaa
maitiyuwé'a kawe'á uwátinkausino Maníkó siyáiye
Áísáya agaimaréna siyáiye. Póro simásuwena 28 séna kemá miyá
owa'á pó'a simátime sé'a Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba
kawe'-ámpá'á métínkáín-aai fí'onkaa-waasi kosimátímakaundasa
Maníkón-aai wéisaawe 29 Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi
wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

30 kóuwana Póro mindáópa'a ména kae'-áátái maisuwéna wení
óntamba naanka'á wétuwena méromba sáwífa'-waasi wempá'á tuwaná
aamoí éna 31 Maníkó wení waásimo kawáámó in-ááí Fasi'aénkó Ísu
Káráísitin-aai simátíma'maena iyáiye. Kámáni-waasi minááísáfésa
ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáiye.
Kemá Rúku súnda-aai taí'áiye.

Rómu

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopaˈa ména maanáái agaimái Rómu-naopaˈo méron-kwaasi agaimái moórá-ininkon-awiˈa Fípimba amúwana mátímakaiye. Rómu-naopaˈa kámáni-waasiti aifaˈ-náópaˈa Ítáári-marafaˈa wéron-daopaˈan-iye. Póro Rómu-naopaˈa wínena póna Ísuni aampaˈó kun-kwáásífímbá kísau máínena póna miwí túwaˈnai eˈa toˈmayaa uwátinkanae séna maarán-áái agaimái Fípimba amúwana mátímakaiye. Yúndaa-waasiye fíˈonkaa-waasiye seyaafáˈnánká sáwíˈo úmaesamo

nú-fasiˈaenko taˈótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantentafena arupíse úmai méraawe Maníkó siyáiye. Sáwíˈo úmaesamo nú-fasiˈaenko taˈótokaimpinkemba Maníkóní ámútankoma faútínkáísasa Ísuweˈa kááísamai aúíˈa úmai méraawe. Maníkóní ámáánkoni kísau-aaiwaraˈa agaimái amúwana mátímakaiye.

1 Kemá Póro Ísu Káráísitini kísau-waasigo eˈa maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kembá aantá-waasi síˈmarena séna kesí ásé-aai kosimátímaˈmae núwo séna siˈmákaiye. 2 Naaófáˈá Maníkó wenáái simátímakowisafena minásé-áái símai fasiˈámakain-aai súwasa aúfái-wandaaifimba agaimakáawe. 3 Minásé-áái Maníkón-ááninko kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkáimba óraakon-awiˈa Téfítin-aísaafitantambo uráiwain-iye. 4 Wení ámútanko Maníkómpákémbá póna Maníkó wembá pukáimpinkemba íyáfasinankaraintafeta minóráá-fásiˈáémbá awánéta séta Maníkón-ááninkon-iye súne. 5 Fíˈo-fiˈom-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmba ésa taawiyafíyantafena Maníkó Káráísitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátímaˈmae núwo séna kawe-kísáú símakaiye. 6 Ísu Káráísitini waási-iˈa íyantafena Maníkó táántena kembiwí Rómu-naopaˈo méraawiwaraˈa táántaraiye. 7 Minááísáféˈa imáyáa eˈa maanáúfái agaimaráúmpo ísáaro. Kembiwí Rómu-naopaˈo méraawi Maníkó wenarumbá tiména wení waási-iˈa íyantafena táántaraiwai ísáaro. Maníkó kentáásifowawe Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwaˈnai esarai farumó uwátinkaayantafeˈa inaí súne.

Rómu-naopaˈa kónaemo siyáin-aai.

8 Kembiwí Ísu Káráísitimpaˈa timankúnkúmbo on-ááígó seyaafáˈ-áémpáˈ-wáásífáˈá wété isasá ísááwaˈa Ísu Káráísitini kísausafeˈa imáyáa eˈa Maníkómpáˈá súwi súne. 9 Maníkóní kísau fasiˈámai maéˈa ááninkoni ásé-aai simátimeˈa kembiwísáféˈa inaí símaeˈo iyúnda Maníkó wéisaiye. 10 Kempáˈó ímbo kúndasafeˈa séˈa Maníkómpáˈá áísai úmae iyéˈa arááímo táínamo e aambá wisínkénaˈa Rómu-naopaken-kwaasiseˈa koméraano súne. 11 Maníkóní ámútanko súwaˈnai isaˈá kotúwaˈnai onaˈá wenááisafeˈa fasiˈámai imáyáa íyantafeˈa kempáˈá kónae séˈa úne. 12 Miyámó ínaˈo eˈa kembiwí túwaˈnai onaˈá kembá súwaˈnai ónááwe. Ísu Káráísitintafeˈa imáyáa eˈa túwaˈnai onaˈá kembá miyá ónááwe. 13 Kesí waásisono. Kempáˈó ímbo kúndasafeˈa sáwí-imayaa

ofáínifo maanáái ísáaro. Sáwífa-kanaa kónae sé'o únda moórá-tantaako ta'ótóráísa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóní aambó aráátimewanasamo arááíwáéntemba kembiwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. 14 Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwífa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááímó ísaraawiye ímbo ísaraawiye túwa'nai onó. 15 Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-aai kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-ááí.

16 Ásé-aaisafe'o ímbo sigaesáfé'o únda maarán-ááín-iye. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. 17 Ísu Káráísitin-aaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupíse úmaisa méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-ááísá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó séna
arupíse úmai méraawe simbá pósa
aúí'a úmai méranaawe
agaimaréna siyáiye.

Maníkómbá tínaaembo uwámakaan-aai.

18 Maníkó maanáái aráásímakaiye. Marapákén-kwáási sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóní érai'-aaigoni aambá fái'makaamba póna Maníkó áyámba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíníye. 19 Maníkóní áwáuma ímba aúpá'á wéraifo afora'á aráátímakaimba marapákén-kwáási awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. 20 Maníkó maramó úmaron-kanaarakemba kífé'wara'a Maníkóní áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'o i-fási'áémbá kawe'-úmai awánésa Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tantaa'a awánésa pósa wemó mérain-aai kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'o ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a wéowe. 21 Maníkó mérain-aai ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'o mósá marésamo érai'a méraiyemo seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa 22 karo'á sésa kawe'-ímáyááwárá'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa 23 Maníkó maé'mae'o iwáín-ímáyáá ímba mósá marésa waási áúwawaakaamba numamá wai-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

24 Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáisasa miwí keyáárika'a miwí túma sáwí'a wéowe. 25 Maníkón-aai érai'-aai taraisésa karo'-ááí arááíwaesa Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máémba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóní kísau wémaewe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá márááraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

26 Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníkó ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáisasa aaré

tuwaaiˈwaimbá tiyuwésa keíyái kesuwaainíné sisaná kesuwaaiˈé sésa sáwíˈa úmae nówasa 27 waaí miyáumai tuwaainíntómbá tiyuwésa keíyái kesuwaainí kesuwaainíné símaesa wénesa miyá-sáwíˈá úmae wénontafena Maníkó miwí túraˈa sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

28 Maníkó wenáái éraiˈ-aai taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímísana miwíti sáwí-imayaago táái téna isasá kenti imáyáafinkeniˈo ombá uwófíˈa wéowe. 29 Fíˈo-fiˈo-sawi-imayaago miwífímbá óraaˈa isasá sáwíˈo ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwíˈa uwátinkesa kawe-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwíˈa uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karoˈá simátiyuwesa símai sáwíˈa uwátinkesa tíyo-aai símae nésa 30 túwíˈa kumínkwae sésa karoˈ-áái sésa Maníkómbá tíyámba uwánkesa sáwí-aai simátinkesa karoˈá séˈa óraaˈ-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawi-kisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa 31 tirumpimbá kaweˈ-áái ímba wéraisasa símaimo fasiˈámakainiˈa ímba ésa miwíti waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá 32 Maníkó ámáámba símarena séna miyá-sáwíˈó owí puwónáawe siyáimba isésa ímba ifátúwáámba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

2

Maníkó aaifimbó wémaitinkain-aai.

1 Tuwímbai tuwánésa sésa sáwíˈo owí sáwí-meyamba maénáawe sewí simátíménda ísáaro. Miyámó sembá kembiwíwáráˈá miyá-sáwíˈó ombá póna aaifimbá maitinkáínaˈa sáwí-meyamba maénáawe. 2 Miyá-sáwíˈó owí Maníkó aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímímba wemó arupíse úmaimo miyámó in-ááísá ísaraumne. 3 Tuwímbai tuwáneˈa séˈa sáwíˈo owí sáwí-meyamba maénáawe sembá miyá-sáwíˈá ombá póˈa Maníkó aaifimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíniye ímba seró. 4 Sáwíˈa owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímímba timuˈmaréna méraiye. Mindásafeˈa sáwísamban-iye ímba seró. Sáwíˈo ombá tuwéˈa Maníkómpáˈá tíyantafena arumbá uwátinkena timuˈmaréna méraiye. 5 Énifo kemá tiruntéˈa maréˈa sáwíˈo ombá ímba tuwéˈa Maníkómpáˈá ímba wétewe. Miyá-sáwíˈó úmae íyóntafena Maníkómó aaisambó sénamo arupíse-sawi-meyambo timínda-kanaa tínana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba timínana óraaˈa íníye. 6 Minkánáá tínana seyaafáˈnánká miwíti kísausafena kaweˈ-méyáné sáwí-meyane anondáá timíniye. 7 Kaweˈá úmae iyésa sésa Maníkó kentáá súwíˈa mósá maréna sánkasinkenasa maéˈmaeˈo onda-íta uwásinkainiye sewí Maníkó aúíˈa úmai maéˈmaeˈo íyaniˈa uwátinkainiye. 8 Kesáfé-ímáyáá aantemba ésa kaweˈ-áái tínaaeniˈa uwámesa sáwí-aai arááíwáéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba timíniye. 9 Sáwíˈo owí Maníkó tíˈa índa-iˈa uwátinkena umbai-tántááˈá tiména Yúndaa-waasiye fíˈonkaa-waasiye miyá éna 10 kaweˈó owí Maníkó sánkatinkena túwíˈa mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fíˈonkaa-waasiye miyá éna 11 ímba tuwínkaaˈ-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíniye.

12 Fíˈonkaa-waasi Maníkó naaófáˈó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwíˈo ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní némpaˈa

maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísóntafena Maníkó minámáánkóní áwáuwara'a aaifimbá maitinkáíníye. 13 Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááíwaiyanamo éna Maníkó arupíse úmai méraawe ímba síníye. 14 Maníkó fí'onkaa-waasi
wení ámáámba ímba simátímakowasa miwítí imáyáafinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. 15 Miyámó ombá Maníkóní ámáámba miwítí imáyáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aaí wéna kawe'ó ontáféna minááígó séna kawe'án-owe séna sáwí'o ontáféna sáwí'an-owe wésiye. 16 Moórá-kanaamo tínanamo éna Maníkó Ísu Káráísitintafena sínana wemá waásiti imáyáa aúpá'-ímáyáá tuwímbarena aaifimbá maitinkáíníye. Ásé-aaimo simátimunda minááíwárá'á simátimune.

Yúndaa-waasi Maníkóní ámáámba tokáundasa póna súwa'nai iyemo siyáan-aai.

17 Yúndaa-waasisa únemo sewí ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawe'-úmaisaamo méraundasa Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. 18 Minámáámbá ísaraantafe'a Maníkómbó arááímo tainí'o on-áái isé'a kawe'ó on-tántáá'é sáwí'o on-tántáá'é kanaa'á tuwímbare'a 19 óraaka sé'a kawe'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sáma kátinketa 20 táá'o ímbo ísáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáási aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa súne-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

21 Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwárá'á minááí arááíwáéro. Umémbá ímba orómó sembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. 22 Aare-úméné waai-úméné ímba orómó sembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. Karo'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwárá'á sáwí'a é'a minkáró'-mánikóní naaúmpa'o sáwí'o ombá mindá ifá'á túwáaro. 23 Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máráámbanifo minámáámbá taraisé'a sáwí'o ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-áwí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. 24 Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'o ontáfésa
fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáiye.

25 Yúndaa-waasi ontáfé'a túma kárámai araénáémba wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáémba Yúndaa-waasi ombá mindá kawe'á uwátínkáífo minámáámbá ímba arááíwáémba Yúndaa-waasi é'a túma kárámai araénáémba uráamba mindá ímba kawe'á uwátínkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. 26 Fí'onkaa-waasi ímba túma kárámai araénáémbo
owí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáéwanamo imbá Maníkó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo kárámaimo araénáémbo owíyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. 27 Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma kárámai araénáémba uráambanifo minámáámbá taráíyaamba pósa fí'onkaa-waasi ímba túmo kárámaimo araénáémbo owí minámáámbá arááíwáéwimo ésa aaifimbá maitinkánááwe. 28-29 Túmo kárámaimo

araénáémbo owí mindásafena aantemba ímba Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-ofo Maníkóní ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitíyukaiwai Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímba miyá uwátínkáífo Maníkóní ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésа fí'on-kwaasi ímba aamoí wéuwatinkaafo Maníkó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3

1 Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paápé uráiyo. Túmo kárámaimo araénáémbo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paápé uráiyo sembó 2 sísai íya'o é'a anondáá sé'a kawe-tántáá'á paápé éna aifa'á Yúndaa-waasi Maníkón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. 3 Simátímakaimbanifo tuwímbai Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-ofo Maníkó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéiye. 4 Waási karo'-ááí wésefo Maníkó érai'-aai aantemba wésiye. Maníkóntáféna símai aúfáífimba agaimaréna séna enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aaifimbá maenkánááfo enááigo seyaafá'-wáási táái wéiyaakaiye agaimaréna siyáiye.

5 Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Maníkóní kawe-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Maníkó sáwí-meyamba símímba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-ááí waásiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó. 6 Maníkómó ímbo arupíse úmaimo mérainkakaa ánaaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

7 Moórá-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Maníkóní érai'-aai afora'á paápé isaná wenáwí'a mósá óraa'o intáféta kesáámó sáwí'o úndasafenasa Maníkó aaifimbá maisínkáímba sáwí'a iyésá ímba senó. 8 Miyán-káró'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'o úndasa mimpínkémbá kawe-tántáá'á paápé ínana Maníkón-áwí'a iyíníye ímba miyán-ááí seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfésa karo'á sésa miyán-ááí siyé wésefo Maníkó miwí aaifimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíníye.

Seyaafá'-wáási ímba arupíse úmaimo méraan-aai.

9 Kemá Póro minááí imáyáa é'a súne. Maníkón-aúranka'a ímba maarán-iye. Yúndaa-waasiya kawe'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye súne. 10 Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe. 11 Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawe'-úmai awánésa Maníkóe'a méranae ímba wésewe. 12 Seyaafá'nánká Maníkómbá tínaaemba uwámesa sáwí-amba arááíwaesa kosaambai ésa ímba kawe'á wéowe. 13 Waási puwésamo kawáá'o ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátiyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútíntemba isasá 14 óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa 15 ááéma tínkamowasa púwówi mésa 16 nópa'o tí'o úni'a úmai umbai-tántáá'á timésa 17 ímba faru uwátinkesa 18 Maníkón-áároi ímba inkaisésa ifátuwesa méraawe

agaimaréna siyáiye.

19 Maníkó seyaafá'-máráfákén-kwáásísáféna ámáámba séna mináái
arááíwáéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a
sáwí'a éta súnda arupíse úmaisa méraumnesa ímba érai'a súne.
20 Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e
séta seyaafá'-ámáámbá arááíwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna
arupíse úmai méraawe síníye súndasa karo'-ááísá súne.

Ámáámba iséta sáwí'a uráumnesa súne.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupísemo uwátínkáín-aai.

21 Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo
arupísemo uwátínkáín-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba
ímba imáyáa éna minámbá aráásímakaiye. Minááísáfésa naaófá'á
Mósesee Maníkón-aai simátímakowiye minámbá paápé índa-aai
simátimesa agaimakáawe. 22 Waási Ísu Káráísitafesa sésa érai'a
kentáási sáwí-imayaafinkemba awásíyukaiye sewaná miwísáféna
Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Ísu Káráísitin-aaisafesa
timankúnkúmbo owí Maníkó arupíse uwátínkáímba mimbórá-ámbá
wéraiye. 23 Seyaafá'nánká sáwí'a ésa Maníkómbó arááímo táínda-i'o
úmaimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna
24 Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátínkáísana Ísu Káráísiti
miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo awátinkena Maníkón-
aúranka'a arupíse uwátinkaindasafena pukáiye. 25 Maníkó séna
sáwí'o om-béyámbá maitiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwínana
wení naaemá kumíníye siyáimba minááísáféta séta érai'a miyán-iye
súndasafenasa kentáási sáwí-meyamba wémaisiyuwaiye. Ááémo sáwí'o
uráamba Maníkó ímba ááéma sáwí-meyamba tiména wemá arupíse
imbá awánáíyantafena séna ánaaemba Ísu Káráísiti puwéna miwítí
sáwí-meyamba maitiyuwáíníye siyáiye. 26 Káfé'a Maníkó arupísemo
imbá awánáíyantafena waásimo sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará
wéiye. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-meyamba maitiyúwáín-aaisafesa
timankúnkúmbo owí Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwatinkaiye.

27 Miyáumai kesúsa maimaétaamo íyóndasa kentáafímbá ímba
wéraiye. Ímba kentáási kawe-kísáúsáfénan-ifo Ísu Káráísitin-
aaisafeta simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba Maníkó
wenaúranka'a arupíse wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa maimaétaamo
íyóndasa kentáafímbá ímba wéraiye. 28 Simátimunda érai'-aain-iye.
Maníkóní ámáánta ímba arááíwaundasafenasaan-ifo wenááisafeta
simankúnkúnta úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa
wéuwasinkaiye. 29 Ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-
waasiwara'o túwa'nai índasafena Maníkó méraiye. 30 Mimbóráwígó
Maníkó ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa
fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. 31 Wenááisafeta
simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó arupíse uwásínkáísata
miyáumai Maníkóní ámáámba ímba tuwéta minámáánkóní áwáuma
awánéta wéaraaiwaumne.

4

Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena arupíse úmai méraanemo Maníkó siyáin-aai.

1 Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. 2-3 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiye
agaimaréna siyáiye. Émbaramuni kawe-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupíse úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kísausafenamo áúma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áúma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

4 Moórá-aai ísáaro. Moóráwigoni kísau wémaewana méyámbó tímímba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. 5 Maarán-ááí érai'-aain-iye. Kawe-kísáúmó maúndasafena arupíse úmai méraawe-aai Maníkó ímba wésifo Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Sáwí'o uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-iye. 6 Kawe-kísáúmó máéntafena Maníkó ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátínkáíwain-iye Maníkó sisaná miwí tirunkó kawe'á wéiye. Minááísáféna naaófá'á Téfíti aúfáífimba agaimaréna séna
7 Maníkó sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawe'á wéiye. 8 Sáwí'o owí Maníkó ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawe'á wéiye
agaimaréna siyáiye.

9 Minááí túmo kárámaimo araénáémbo uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámaimo araénáémbo uráawisafenawara'a Téfíti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawe'á wéiye-aai siyáiye. Fí'omba minááí
sé'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiye
agaimaréna siyáiye. 10 Émbaramu áúma ímba kárámai araénáémbo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupíse úmai méraane séna 11 Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena arupíse úmai méraandawi ómpo enáúma kárámai araénáémba uwó súwana miyá uráiye. Miyáumai túmo ímbo kárámaimo araénáémbo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ontáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa pósa Émbaramuntafesa kentáá síwá'náraamban-iye wésewe. 12 Súmo kárámaimo araénáémbo úndawisa wemá kentáá síwá'náma iyésá súne. Ímbo súmo kárámaimo araénáémbo úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafetaawe Émbaramuntafeta kentáá síwá'náma iyésá súne. Émbaramu áúmo ímbo kárámaimo araénáémbo

urónkaˈa Maníkón-aaisafena amankúnkúmba éna ména póna Yúndaawaasiye fíˈonkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí tíwáˈnán-iye.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó símai fasiˈámakaimbo timínda-aai.

13 Naaófáˈá Maníkó Émbaramuntafena símai fasiˈámakon-aai séna ewé enaísaafitantambo íyawiye seyaafáˈ-márámá kentí maramá wéraiye siyáiye. Ímba Émbaramu Maníkóní ámáámba arááíwakontafenan-ifo amankúnkúmbo úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramuntafena símai fasiˈámakon-aai siyáiye. 14 Maníkó símai fasiˈámakon-aai Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwisafena ímba siyáifo Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owísáféna siyáiye. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí úwoisafesa owisinó. Maníkó símai fasiˈámakaimba úwoisafena sisinó. 15 Ámáán-aai wéraisasa taráíyaantafena moórá-amba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo timínda-amba paápé uráiye. Ámáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímba taráísísina ámáán-aai wéraiye.

16 Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasiˈámakon-aai siyáiye. Miyáumai Émbaramun-aísaafitantambo íyawi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyawi Maníkó úwoi túwaˈnai ena símai fasiˈátínkáímba timíníye. Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmbo uráintemba timankúnkúmbo owí wemá úwoi túwaˈnai iye. Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwáˈnáraamban-iye. 17 Maníkón-aúrankaˈa Émbaramu mérowana maarán-ááí símai agaimaréna séna
fíˈo-fiˈon-kwaasi tíwáˈnáma
óne Maníkó siyáiye
agaimaréna siyáiye. Maníkó púwómpinkembo íyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráiye. 18 Waási ímbo paápé íyan-tantaatafena Maníkó Émbaramuntafena súwana Émbaramu éraiˈa miyá ínena siyé siyáimba póna fíˈo-fiˈon-kwaasi tíwáˈnán-iye. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
enaísaafitantambo íyawi
sáwífaˈ-waasi paápé ónááwe
agaimaréna siyáinkaˈa pósa paápé uráawe. 19 Ááéma Émbaramu waurámbá kéna sáwífaˈ-aatai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínímbá mérowana póna ímba imáyáa éna Maníkóntáféna fasiˈámai imáyáa éna 20 Maníkó símaimo fasiˈámakon-aaisafena éraiˈe séna ímba kaeˈ-ímáyáá éna fasiˈámai ména Maníkón-áwíˈa mósá maréna 21 séna Maníkómó símaimo fasiˈámakainten-úmai kanaaˈá iyámpói simíníye séna 22 miyáumai Maníkón-aaisafena éraiˈe séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai méraane siyáiye.

23 Arupíse úmai méraane siyáimba ímba Émbaramuntafena aantemba siyáifo 24 kentáásáfénawaraˈa miyán-ááí siyáiye. Fasiˈaénkó

Ísumba pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiwain-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmbo úndasafenasa séna arupíse úmai méraawe wésiye. 25 Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáási sáwí-meyambo maisiyuwáíndasafenasa Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

5

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-aai.

1 Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbórái'a úmaisa méraumne. 2 Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Maníkó úwoi wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámo kain-áémpátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéiye. 3 Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraimba sirunkósá aamoí isatá minúmbái-tántáá'ó wéraintafeta fasi'ámai méta ímba suwesaraí ínta 4 mindásafena Maníkó séna kawe'-úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéiye. 5 Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáínda póna ímba sigaesá íníye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénamo óraa'-imayaamo imbá aráásímímba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wéiye.

6 Kesáá ímba fasi'ámai méraawananasa Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkembo kusúwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáiye. 7 Arupíse-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaemo senkakaa umbaí taisinó. Kawe'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa púwówaisi ína púwówaisino ímba isáúmne. 8 Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáiye. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó símínta mindása wéaraasimiye. 9 Ísu Káráísiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráísiti érai'a kentáási sáwí-meyamba maisíyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síníye. 10 Kesáá Maníkómbó síyámba uwánkaraundasa wenáániníko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráísiti úwoi ména póna érai'a kawe'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. 11 Ímba mináái aantembanifo maarán-ááíwárá'án-iye. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti Maníkónté mimbórái'a uwásínkáísanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wéiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

12 Maarán-ááí ísáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráíyaimba póna sáwí'o on-ámbá paápé uráiye. Sáwí'a uráimba póna púwón-amba paápé uráiye. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa púwón-ampa'a wégowe. 13 Maníkómó Mósesembo ámáámbo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráamba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aai ímba agaimakáiye. 14 Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo

íyámaunkaˈ-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aai taráíyowasa wempákén-kwáási tuwímbai ímba miyá umbá sáwíˈa ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paápé índawimo índanteniˈa éna Káráísitimo tuwímbai-tantaaˈo índanteniˈa ímba uráifo 15 sáwíˈa uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwaˈnai-iye. Ándámu Maníkón-aai taráíyaimba pósa seyaafáˈnánká puˈmaésamo íyómba éraiˈ-aain-ifo Maníkó seyaafáˈnánká úwoi túwaˈnai índasafena moóráwigomba Ísu Káráísitimba aiˈmarówana kuména kaweˈá uwátínkáfaˈa íyímba minánkó íyáákaraiye. 16 Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwíˈo uráinkakemba seyaafáˈnánkátá sáwíˈa úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó imbá kawetá uwásínkáiye. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráíyowana Maníkó séna sáwíˈa ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífaˈ-waasi sáwíˈa uwaná séna úwoi túwaˈnai eˈa kesúrankaˈa arupíse uwátinkanaumne siyáiye. 17 Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwíˈo uráinkakemba seyaafáˈnánká puwí-ámpáˈá arááíwáéwana minánkó taˈótokaifo moóráwigo Ísu Káráísiti maarán-óráá-káwé-kísáú maiyáiye. Maníkóntáfésa súwaˈnai uwómó sewí úwoi kaweˈ-úmai túwaˈnai ena wenaúrankaˈa arupíse uwátínkáísana Káráísiti túwaˈnai isasá fasiˈámai mésa sáwí-kisaugomba wéiyaakaawe.

18 Énifo minááígóní áwáuma maarán-ááín-iye. Aifaráán-kwáásígó sáwíˈo urónkakemba Maníkó seyaafáˈnánkátáféna séna sáwíˈa ésa puwónááwe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráísiti kaweˈá urónkakemba sáwíˈo uráampinkemba faútinkena aúíˈo úmaimo maéˈmaeˈo íyaniˈa wéuwatinkaiye. 19 Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráíyonkakemba seyaafáˈnánká sáwíˈa uráambanifo moóráwigo Ísu Káráísiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúrankaˈa sáwífaˈnanka arupíse wéuwatinkaiye.

20 Sáwíˈo umbá Maníkó wení ámáámba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraaˈa uráiye. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraaˈa uráiye. 21 Ááéma sáwíˈo urón-imayaago taˈótokowasa pósa puwí-ámbá arááíwakaawe. Miyá uráambanifo káféˈa Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa taˈótóráísata wenaúrankaˈa arupíse úmaisaamo méraundasa kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti aúítaamo úmaisa maéˈmaeˈo onda-íta wéuwasinkaiye.

6

Ísuweˈa kááísamaisaamo méraunda-aai.

1 Simátíménda ísáaro. Maarán-ááí ímba seró. Maníkó úwoi súwaˈnai úmae iyínana óraaˈa índasafeta sáwíˈa úmae iyéta méranae ímba seró. 2 Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo anekaˈó taˈótotuwenamo wéraintemba kentááfímbá sáwí-imayaago ímba taˈótotuwena wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. 3 Maarán-ááí éˈa ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráísiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisa méraunanasa kentáási sáwí-imayaago ímba taˈóto'maena íyísata méraumne. 4 Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káráísitiyeta puwúnasasa utarááwataaraa

únanasa kentáási sáwí-imayaago ímba taˈótoˈmaena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fíˈonkaˈmaˈmai-fasiˈaentambo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba kentáá íyáfasisinkenaaraamba uráisata aúíˈa úmaisa méraumne.

5 Ísu Káráisiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba íyáákaraintemba weséta kááísamai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba taˈótokaiye. Miyáumai Ísu Káráisitimo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba weséta kááísamai méraundasafeta aúíˈa úmaisa méraumne. 6-7 Maarán-ááí ísaraawe. Púwówanamo imbá sáwí-imayaago ímba taˈótotuwena wéraisana kentáási sáwí-imayaagoni fasiˈaémbá taiˈáínana kesáámó sáwíˈo úmae iyúndawisa ímba taˈóto ˈmae iyíndasafena Ísu Káráisiti aaraa-táíyáˈá pukáisana kentáási sáwí-imayaago kentáá ímba taˈótokaiye. 8 Ísu Káráisitiyeˈa pukétaaraanta úmaisa méraundasa póta minááí éraiˈ-aai isatá weséta méraumne. 9 Maarán-ááísá ísaraumne. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba íyáfasinkaisana puwí-fásiˈáénkó ímba taˈótoraisana anekaˈá ímba wépuwiye. 10 Aoisaambó ombó taiˈáíndasafena mimbórá-kánáá pukáimba póna mindásafena ímba anekaˈá puwéna íyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. 11 Miyáumai imáyáa éˈa séˈa pukétaaraanta úmaisa méraunanasa sáwíˈo úndawisa ímba taˈótotuwena wéraisata méta Ísu Káráisitiyeˈa kááísamaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwae-iˈa úmaisa méraumne.

12 Kentí sáwí-imayaasafeˈa tirááísafeˈa ofáínifo sáwíˈo owí kembiwí ímba taˈótoraino. 13 Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwíˈa éˈa pukékaan-úmai méraawanamo íyáfasintinkaisaˈo méraawi Maníkómpáˈá kentúwawaaˈa améˈa wentáféˈa ewé éˈa kentúsane kentiyáánamaisane wení kawe-kísáú aantemba máéro. 14 Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwaˈnai iwáí káráwiyisana póna kentí

sáwí-imayaago kentúma ímba taˈótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-iˈo uwátínkáín-aai.

15 Minááí imáyáa éˈa simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentááráˈá ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwaˈnai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwíˈa úmaeta íyóno. 16 Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwíˈo íyanamo éna misáwí-ímáyáágó taˈótokainaˈa misáwí-kísáú maimaé iyéˈa méraawini áwáuma Maníkóní némpaˈa maéˈmaeˈa ónááfo Maníkón-aaimo isáíyanamo éna wemá káráwiyainaˈa wení kísau maimaéˈa iyíyana wenaúrankaˈa arupíse uwátinkainiye. 17 Ááémo sáwíˈo uráawi taˈótokowasa ánaaemba éraiˈ-aai simátímaˈmaesa íyówaˈa iséˈa kentirumpimbá fasiˈámai taˈótokaawaˈa mindásafeˈa Maníkómpáˈá súwi súne. 18 Sáwíˈo uwáí taˈótokompinkemba Maníkó faútinkowaˈa arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó taˈótokaiye. 19 Ímba fasiˈámai méraantafeˈa kesáái isáíyan-aai simátimune. Ááéma sáwíˈa ónae séˈa fíˈo-fiˈon-tantaaˈwaraˈa sáwíˈa uwaná taˈótokaimbanifo káféˈa kaweˈá ónae séˈa kawe-ímáyáá aantemba éˈa Maníkóndé-iˈa oro.

20 Ááémo sáwíˈo uwái taˈótokonkaˈa kaweˈ-ímáyáá ímbo umbá 21 sáwíˈo uráamba káféˈa tigaemá wéiye. Sáwíˈo untáféna ímba kawe-tántááˈá kentópaˈa tiyáiye. Miyá-sáwíˈó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóní némpaˈa maéˈmaeˈa wéowe. 22 Maníkó sáwíˈo umpínkémbá faútinkena wení kísau-waasi-iˈa uwátínkaraimba póˈa Maníkóndé-iˈa úmai méˈa aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe. 23 Sáwíˈo owí-ánóndáá puwíyambanifo Maníkó kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaamo maéˈmaeˈo onda-íta wéuwasinkaiye.

7

Maníkóní ámútanko aráásímakain-antaamo arááíwaunda-aai.

1 Kesí waásisono. Seyaafáˈnánká ámáán-aai ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraankaˈa ámáán-aaigo káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiniye. 2 Ámáánkomo siyáintemba aarakwáˈó ombá awaaikómó aúmó aráínkaˈa awaainínkó weséˈa kááísamai méraisana awaaikómó púwísanamo imbá kááísamaimo méreyamba wétaiˈaiye. 3 Awaaikómó mérainkaˈo aaregómó fíˈon-kwaasigonkaˈo wimbá mindá sáwí-inimban-iye sefó awaaikómó puwínanamo éna ámáánkomo sintembá fíˈon-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iye.

4 Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa éˈa Ísu Káráísitiyeˈa kááísamaimo méraantafeˈa pukékaambo úmaimo méraamba minámáánkó ímba taˈótokaifo Ísu Káráísitiyeˈa kááísamai méraawe. Maníkó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankaraiwai Ísunde-iˈa uréˈa póˈa Maníkóní kísau wémaewe. 5 Ááéma sáwí-imayaasafeta sirááísafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwíˈa

éta púwónda-amba arááíwaeta 6 miyásáámó uráunda káféˈa Maníkó sáwí-imayaago taˈótokaimpinkenta faúsínkáísanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba taˈótokaisata ááéraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááíwaeta

aú-amba Maníkóní ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Maníkóní ámáámbo ímbo wérainkakaa sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-aai.

7 Minááímó imáyáamo éˈa simátíménda ísáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafeˈa sáwí-amaamban-iye ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkakaa sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafeˈa sáwíˈa úne ímba súsino. 8 Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wéraimba póˈa minámáámbá taraisónae séˈa súraniyamba áfááraumai uráumne. Minámáánkómó ímbo wérainkakaa sáwíˈo únda ímba imáyáa éˈa sáwíˈa úne súsino. 9 Ámáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba iséˈa kaweˈ-úmai méraumne-imayaa éˈa méˈa ánaaemba minámáámbá ísaraunda taraisónae séˈa taráíyaunda 10 mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááíwakaundarakaa kaweˈ-úmai

mérausino. Minámáámbó taráíyaundawi pó'a púwóndawi úne-aai ísaraumne. 11 Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-imayaago wéna póna karo'á simásínkáísa'a minááí taraisónae sé'a taráíyaunda pó'a púwóndawi úne.

12 Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aai ímba miyá oró-ááí Maníkón-aai arupíse-aai kawe'-ááín-iye. 13 Minkáwé'-ááígó ímba púwónda-i'a uwásínkaraifo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraiye. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráíyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawi'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'o úndawisaamo ta'ótokain-aai.

14 Ámáámba Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáási únana sáwí'o úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágóní kísau wémaumne. 15 Kawe'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'o úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawe'-ímáyáá wéune. 16 Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawe'-ámáámbán-iye súne. 17 Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wéraisa'a sáwí'a wéune. 18 Marapákén-kwáási únda kanaa'ó kawe'ó únda kempímbá ímba wéraisa'a awánaraumne. Kawe'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawe'á wéune. 19 Kawe'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. 20 Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wéraisa'a sáwí'a wéune.

21 Áwáuma maarán-iye. Kawe'á ónae sé'o úndanifo sáwí-imayaago tafisímaena íyísa'a 22 kesirumpimbá Maníkóní ámáántafe'a aamoí úndanifo 23 moórá-awauma kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisisaná Maníkóní ámáámba kawe'-ámáámbá pó'a arááíwaenae súndawi tafisisaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiye. 24 Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba nááwa siyáíniyo súnana 25 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti síyáísa'a Maníkóntáfé'a súwi súne.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní ámáámba arááíwaenae súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiye.

8

Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'o on-ááí.

1 Miyáumai Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintafena Maníkó ímba aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. 2 Ááéma sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráísiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmaisa méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aaifimbá ímba maisinkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye.

3 Maníkó wení ámáámba siyáimbanifo sáwíˈa ónae séta minámáámbá
ímba kanaatá arááíwakaunda póna minámáánkó sáwíta úmaisa
méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanasa ánaaemba Maníkó
wenáániŋkontafena séna sáwíˈa ombá po miwísáféwe sé kumpuwínone
séna aiˈmarówana kesáámó sáwíˈo úndawisaamo úndanten-
auwarawi maimaéna kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasa
kumpukáiye. 4 Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo
sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo
siyáintembo étaamo éta Maníkóní ámáánko siyáintemba miyásá úmaisa
arupísesa ónaumne. 5 Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí
sáwí-imayaago taˈótokaifo Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-iˈo
owí wení kaweˈ-ímáyáágó wégarawiyiye. 6 Miwítí sáwí-imayaasafesamo
tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní
némpaˈa maéˈmaeˈa ónááfo Maníkóní ámútankombo arááímo tain-
ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe.
7 Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní
ámáámba ímba kanaaˈá taawiyafésa Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-
owe. 8 Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táínda-iˈo íyawi Maníkó ímba
aamoí wéuwatinkaiye.

9 Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éˈa sáwí-
imayaasafeˈo tirááímo táínda-iˈa ímba éˈa Maníkóní ámútankomo
siyáintemba éˈa méraawe. Ísu Káráísitini ámútanko tirumpimbó
ímbo méraiwai ímba wení waásin-owe. 10 Ísu Káráísitini ámútanko
kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúrankaˈa arupíse
uwátínkaraimba póˈa kentí ámútanko maéˈmaeˈa índawi éˈa sáwíˈo
uráantafeˈa kentúgoma puwíndawin-owe. 11 Maníkó Ísumba
pukáimpinkemba íyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó
méraimbo éna kenkwáráˈó éna puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye.
Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íníye.

12 Kesí waásisono. Mináái imáyáa íyata ímba kentáási imáyáafinkeniˈa
éta Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-ita úmaisa méraano.
13 Sáwí-imayaasafeˈo tirááísafeˈo ombó éna Maníkó séna méraawini
áwáuma Maníkóní némpaˈa méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo
túwaˈnai ínaˈo sáwí-imayaamo tuwéˈo éˈa aúíˈa úmai ménaawe.

14 Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-
owe. 15 Maníkó wení ámútankomba aiˈmarówana kentirumpimbá
méraiwai ímba inkáítinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba taˈótokaisaˈa
méraafo Maníkó wenáánintoniˈa uwátínkáísaˈa Maníkómbá áánteˈa
séˈa kesifóo séˈa méraawe. 16 Kesáá séta Maníkón-áánintonta
únesaamo súnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména
séna mindá éraiˈ-aain-iye wésiye. 17 Maníkón-árááˈa úndasa póta
Maníkómó kentáásáfénawe sénamo toˈmayaa úmakaimba maimaéta
Ísu Káráísitimo maíndanten-úmaisa maénaumne. Umbai-tántáákómó
wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántááˈá wéraimba póta
ánaaemba weséta sámo kain-áémpátá ménaumne.

Maníkó wení fíˈonkaˈmaˈmai-sasaamo aráásiminda-aai.

18 Maarán-ááí imáyáa é'a sé'a éraí'a Maníkó wení fí'onka'ma'maisama aráásiminata mindásafeta imáyáa éta kentááfímbó wérainumbai-tantaatafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. 19 Maníkónáánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako waí-waankowe taaigówé seyaafá-káráán-tántáákówé kentáámó suwánáíyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. 20 Naaófá'á Maníkó uwámakain-tantaatafena séna kawáá'a uwáwíníye wení imáyáafinkemba séna ímba miwítí imáyáafinkemba siyáimba maarán-ímáyáá éna séna 21 ánaaemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáítinkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íníye. Kesí iyámpóímo faútínkáanasamo kawe'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawe'-úmai wéíniye Maníkó minímáyáá uráiye. 22 Maarán-ááísá ísaraumne. Aaremó iyámpóímo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakain-tantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paápé ínana awánánae séna amu'maréna méraiye. 23 Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwárá'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakain-tantaa'o simíndasafeta imáyáa ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aúsuwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. 24 Maníkó kawe'-ámpá'ó mésinkonkata séta éraí'a Maníkóní iyámpóíya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánasuwaunda-tantaatafeta ínta amu'maréta ímbo awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta ménaumpo 25 ímbo awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta méta séta éraí'a paápé íníye séta ímba suwesaraí ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

26 Ímba fasi'ámai-waasi méta kawe'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íníyo séta sirumpintá sésé'aantemba éta ímba kanaa'á aaí súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná 27 Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááímo tain-ááí séna wení waási-imayaa éna miyán-ááí simbá póna Maníkó kentáási imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-ááí wéisaiye.

28 Maarán-ááí isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wen-ímáyáá éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawe-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawe'á wéuwasinkaiye. 29 Naaófá'á Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaao-i'a isatá wenáúnafaraawinta úne. 30 Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-aai.

31 Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó íyamba ímba kanaa'á kentáá íyáákanaawe. 32 Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwáínkwae sénasa ai'marówana kumpukáiye. Miyá

uráifo súwaˈnai índa-tantaaˈa úwoisa simíniye. 33 Maníkó kentáá wemparíˈa úmakaiwaisa wenaúranka ˈa arupísesa uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaaˈá aaifintá maisinkánááwe. 34 Tuwímbai-waasi kentáásáfésа puwíwae sésa ímba aaifimbá maisinkánááwe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapaˈa fasiˈaén-áémpáˈá ména kentáá súwaˈnai ena Maníkómpáˈá inaí wésiye. 35 Miyá intáfésa tuwímbai-waasi ímba kanaaˈá Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. Umbai-tántááˈó kempátáámó tíndawe aoisaambó wisínkétaawe sáwíˈo uwásínkéntaawe sááimo táíndasaawe unáánkwátói-iyaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántááˈó kempátáámó tínda Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. 36 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáfésa sésa tínkamonasa puwíwae-imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáfésa tínkamonasa

puwíwae símae íyówe

agaimaréna siyáiye. 37 Miyá-sáwíˈó uwásínkáanta ímba imáyáa únanasa Ísu Káráísiti arumbá símímba póna fasiˈásínkáísata miwísá wéiyaakaumne. 38-39 Maarán-ááí éraiˈ-aai isaˈá ísaraumne. Maníkó arumbá siménasa Fasiˈaénkó Ísu Káráísitimba aiˈmarówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Maníkómpáˈó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Maníkómpáˈó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wíyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane íféˈo wérain-tantaaˈe ánaaembo paápé índa-tantaaˈe wíyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwíyé Maníkómó úmakain-tantaaˈe miyán-tántáátónkó ímba kanaatá Maníkómpáˈó méraundafakenta síyááwanasa Maníkó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye.

9

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-aai.

1 Kemá Póro Ísu Káráísitini waási éˈa éraiˈ-aai aantemba súnana Maníkóní Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisaˈa maarán-ááí éraiˈ-aai wésimatimune. 2 Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isaˈá imáyáa únana sirumbá isaná sirunkó umbaí támae íyíye. 3 Miwí Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba éraiˈe sembá pósa éraiˈemo sésamo ken-ánóndáámó íyámaiyanamo Maníkómó siyuwáínanamo Ísu Káráísitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-iye súne. 4 Miwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Maníkó wenáánintoniˈa úmai wem-paríˈa úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení ámáámba simátimena símai fasiˈámakain-aai simátimena Maníkón-ímáyáámó mósá máráán-amba aráátimuwasa 5 ááéraan-oraaˈ-waasi miwí tíwáˈnáma uwaná Ísu Káráísiti iyámpói úˈmai minándáfáˈá kumbéna seyaafáˈ-wáásíyáˈá káráwiyisata wenáwíta mósá maˈmaéta iyúnda mindá éraiˈ-aain-iye.

6 Maníkó Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á
wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníkó
fasi'ámakain-aai taráíyaiye ímba sénáísaiye. 7 Émbaramun-
aísaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-ofo tuwímbai Maníkóní iyámpói
owaná naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna enááninkon-awi'a
Áísáaki wenaísaafitantambo íyawi aantentafena séna enaísaafitantamba
wéowe sénááwe Maníkó siyáiye. 8 Minááígóní áwáuma maarán-iye.
Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-ofo
Maníkó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáiwai aantemba Maníkóní
waásin-owe. 9 Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakain-
aai séna súnda-kanaa tína'a méraanana Séraa waaíyámpói ma'ankáíníye
siyómba 10 minááí kentáá síwá'náma Áísáakintafena siyáiye. Wemá
óraa'a éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-
iyampoi 11 ímba matínkaroyasarai miníyámpóíyáí ímba kísau
maiyóyanka'a 12 Maníkó mininínkóntáféna sénaení iyámpóíyaimo
ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíníye siyáiye. Maníkó wení
imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo
miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna
ení iyámpóíyaimo ésarai aifarááwí ánaaenkewini kísau máíníye siyáiye.
13 Maníkón-aai aúfáífimba miníyámpóíyáísáféna agaimaréna séna

Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba
sínaaeni'a úmaraune Maníkó siyáiye
agaimaréna siyáiye.

14 Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba
arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááín-iye. 15 Naaófá'á Maníkó
Mósesentafena séna
sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a
sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó
uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune
siyáiye. 16 Miyáumai ímba waási tirááímo taintáfénawe waási
kawe-kísáúmó maíyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba
séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye.
17 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Mósese méronka'a Ísípi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó
séna seyaafá'-máfáfákén-kwáási kesí fasi'aéntámbó enane'ó
úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a
íyáfasinankaraumne Maníkó siyáiye
agaimaréna siyáiye. 18 Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba
wembó arááímo tainí'o énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá
uwátinkena wembó arááímo tainí'o énamo tirumbó máráántembo imbá
tirumbá máráántemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-ááí.

19 Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-ááí ímba seró. Sáwítaamo úndasa
nóra sénawa Maníkó aaifintá maisinkáíyo. Maníkó imáyáa éna séna
sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aaifimbó
maisínkáínta mindá sáwí'an-iye minááí ímba seró. 20 Kembiwí úwoi-
waasi méraafo Maníkómó siyáin-aai anondáá ímba seró. Maarán-
ááí imáyáan-oro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-márámá maiyésa

sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkaao ímba wésiye. 21 Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágárí'-márámá maiyésa kae'-ánáfeumba úmaresa moóráfimba úwoi-kisau maésa moóráfimba kawe-kísáúmó máémba mindá miwínén-iye.

22 Maníkó miyáráámbá wéiye. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáíyantafena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí méyámbá póna ááéma ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaaemba tínkaminiye. 23 Kentáá wemparí'a úmarenasa arumbá uwásínkáínta póta weséta sámo kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kisau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'o uráan-kwaasi ímba ááéma tínkamimba timu'maréna méraiye. 24 Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. 25 Miyáumai naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna

Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá timúne sénaumne. 26 Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'o méraawisafe'a ánaaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáiye. 27 Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáámááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínífo tuwímbai sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáíníye. 28 Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóíyáán-úmai aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíníye

agaimaréna siyáiye. 29 Moórafa'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sóndómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino

agaimaréna siyáiye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aai.

30 Minááígóní áwáuma maarán-iye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmaimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráísitin-aai isésa timankúnkúmba ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye. 31 Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'o úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe. 32-33 Maníkóní ámáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráantafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-aai aúfáífimba Ísuntafena

símai agaimaréna séna

Maníkó séna ísáaro. Sáíyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmbo íyawi ímba tigaesáfésa

ónááwe siyáiye

minááí agaimaréna siyáiye. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáiye. Óntanka'o tanaambó faantembá Ísu Káráísitin-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáámbá fánááwe.

10

1 Maanááímó simátíménda ísáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááíma wétaisa'a Maníkómpá'á inaí símae'a iyúne. 2 Yúndaa-waasi Maníkóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aaigoni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. 3 Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-amban-iye sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe. 4 Ámáámba arááíwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkainiye sésa Yúndaa-waasi arááíwáén-amba Ísu Káráísiti séna minámbá taí'áífo kesááisafesa timankúnkúmba owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkáímbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.
5 Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa Maníkó arupísesa uwásinkainiye
sen-ááísáféna naaófá'á Mósese agaimaréna séna
minámáámbó seyaafá'ó arááíwaiyawi
kawe'-úmai ménaawe
siyáiye. 6 Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owímó arupíse uwátínkáín-aaisafena agaimaréna séna
maarán-ááí ímba seró. Nááwa wíyómpa'a iyénawa Káráísitimba
áí'maenawa kumíníyo. 7 Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a
kuréwa Káráísitimba áí'maenawa tíníyo. Miyán-áái
ímba seró. 8 Maníkón-aai kentirumpimbá
ewaa'á wéraisa'a wésewe
agaimaréna siyáiye. Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba oró-áái simátimunda 9 minááí maarán-iye. Ísu kentáási Fasi'aénkón-iye afora'ó simátime'o kentirumpinkémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiyemo síyanamo éna sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkainiye. 10 Maníkón-aaisafeta kesirumpintá simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupísesa uwásínkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'o úmaisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. 11 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmbo
íyawi ímba tigaesáfésа ónááwe siyáiye.
12 Minááí seyaafá'-wáási Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aúranka'a mimbóráí'a ontáféna siyáiye. Maníkó seyaafá'nánká'ó káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwae sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a wéuwatinkaiye. 13 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'o úmaimo
méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá íníye
agaimaréna siyáiye.
14 Maníkó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba kanaa'á wésewe. Maníkón-aaimo ímbo ísááwimo ombá minááísáfésa timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaimo ímbo kosimátíméwasamo ombá minááí ímba kanaa'á ísááwe. 15 Ímbo ti'márááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
ásé-aaimo kosimátíméwi

aamoí wéuwatinkaawe
agaimaréna siyáiye. 16 Minásé-ááí isésamanifo tuwímbai taráíyaawe.
Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya
agaimaréna séna
Fasi'aénkóo kawe'-ááí kosimátimunasasa
minááísáfésа ímba timankúnkúmba owe
agaimaréna siyáiye. 17 Ísu Káráísitin-aaimo simátíméwasamo isésamo
ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.
18 Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aai érai'a é'a ísaraawe súne.
Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
seyaafá'-máráfá'á wénesa simátímúwana
minááígó wété uráiye
agaimaréna siyáiye. 19 Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááígóní
áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-iye. Naaófá'á Mósese
Maníkómó siyáin-aai agaimaréna séna
Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasisafe'a sé'a
úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí
waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a
tirunkó sáwí'a uwátinkainiye
Maníkó siyáiye Mósese agaimaréna siyówana 20 ánaaemba Áísáya
ímba áá'a úwana agaimaréna
séna Maníkó séna
nóra símaisaawa Maníkómpá'á ténaumno-aai ímba sewífá'á paápé
uráumne. Maníkómbá aráásíméro-aai ímba sewífá'á paápé
uráumne séna 21 Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a
kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a
wéowe
Maníkó siyáiye Áísáya agaimaréna siyáiye.

11

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátínkáín-aai.

1 Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaa-waasi ímba
ánaaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a Ísareri-waasi é'a
Émbaramun-aísaafitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne.
2 Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba
ti'mátukaiye. Íráiyaan-aai agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'á Íráiyaa
Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna
3 Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa
púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo
ésamo póímo tufú'maimo agaimáráán-taarema tawísísukaawe.
Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa
kenkwárá'á sínkamonaawe
Íráiyaa súwana 4 Maníkó simámena séna
ímbanifo kesí waási méraiyantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi
ta'ótokaunasa
karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a
ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. 5 Miyámó uráintemba
kífé'wara'a Maníkó arumbá uwátínkáíwaisafena Yúndaa-
waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe.
6 Miwíti kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá
uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawe-kísáúmó

maiyáawin-anondaa ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye.

7 Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Maníkó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba ísááwasa tuwímbai ísaraawe. 8 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkó séna tuwesaraí uwátinkaumne súwana tuwesaraí úwasa ímba kanaa'á aaí ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe
agaimaréna siyáisana 9 Téfíti agaimaréna séna
tóntáfésа aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawe'-úmaisa méraumne síyambanifo minímáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maénááwe. 10 Miwí túramba kafíkurainasaraamba ímba awánánááwe. Miwíti umbai-tántáákó waé'wae'a éna ímba tai'áíniye
Téfíti siyáiye. 11 Minááí imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááíwáémbanifo ánaaemba ímba miyá ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkón-aai taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Maníkómó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáín-aai isésa érai'e sembá Yúndaa-waasi isésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááíwaenae sénááwe. 12 Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááíwáémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawe'-ámbá arááíwaesa kawe'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'e sésa kawe'-ámbó arááíwaiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawe'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawe'-ámpá'ó métínkáín-aai.

13 Ímba Yúndaa-waasin-ofo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda ísáaro. Maníkó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iye súne. 14 Fí'onkaa-waasi simátimunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáíyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááíwaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá íyana Maníkó kawe'-ámpá'á métinkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. 15 Maníkó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátímakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátínkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Maníkómpá'á tíyana Ísu Káráísitini waási-i'a uwátinkainda pukésa íyáfasinesaraamba ónááwe.

16 Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda ísáaro. Tuwímbaimo tómbó ayááímó tafámbaimo Maníkómbó ámémba mintómbá mútú'a Maníkóndén-iye. Tuwímbaimo sésa mintáí-ánú'á Maníkóndén-iye sembá mintáímá seyaafá'á wendén-iye. 17 Moórá-taigon-awi'a órífima kísaufa'a wérain-taima mintáíyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Maníkó minóríf-táígó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-óríf-táígó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóíyaken-anomba tafiséna óraa'a uráiye. Afáá'-óríf-táígó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. 18 Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne

ímba seró. Mintáigó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáigómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé íyóro.

19 Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáá
máafusu'maraindasafena ayáánamai anai'uwásukaiye ímba seró.
20 Maarán-áái érai'-aain-iye. Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-
aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a
kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáá méraawe.
Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ína'a káráwiyoro.
21 Yúndaa-waasi ayáánamai-úramban-ofo Ísu Káráísitin-aaisafesa
ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a
kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íníye. 22 Maníkó
tuwímbai arumbá uwátinkena tuwímbai sáwí-meyambo timínda
imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawe'á
uwátínkáíye. Kawe'ó uwátínkáípa'o ímbo maé'mae'o íyanamo
éna ayáánamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí miyá íníye.
23 Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráísitin-aaisafesa
timankúnkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna
ááémo maé'ópa'a mótinkainiye. 24 Fí'onkaa-waasi afáá'-óríší-táígó
ayáánamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawe'-óríší-táífímbá
máafusu'makaimba mindá umbaí taráiye. Yúndaa-waasi kawe'-óríší-
táíyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táígó ayáánamai anai'uwásukaifo
aneka'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbaí
táínda kanaa'á íníye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáín-aai.

25 Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafo sé'a afora'ó
simátíménda ísáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba
timankúnkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-
waasimo Maníkómó wemparí'o úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tíyanka'a
Ísareri-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe.
26 Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'o úmaimo méraampinkemba
kawe'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna
sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáíwai Sáíyóni-
naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti sáwí-
imayaa maitiyuwáíníye. 27 Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a
símaimo kááísamakaunda-aai paápé íníye Maníkó siyáiye
agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe
miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáíyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáiye.
28 Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráísitin-aai taráíyaamba
pósa Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ompínkémbá fí'onkaa-waasi
wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó
símai kááísamakaintafena miwí tísaafitantambo uráawi wení waási-i'a
úmakaiye. 29 Maníkó wení waási-i'a úmakena kawe'á uwátínkaraimba
ímba ifátuwena fí'on-imayaa íníye.

30 Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-aai taráíyaawasa ánaaemba
Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá
wéuwatinkaiye. 31 Yúndaa-waasi Maníkón-aai taráíyaawana kembiwímó
arumbó uwátínkáíntemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye.

32 Seyaafáˈnánká Manikón-aai taráísúwana Manikó séna sáwíˈo ombá miwá taˈótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena
minááí siyáiye.

Manikón-áwíˈa óraataamo úmae iyúnda-aai.
33 Manikó áfááraumai arumbá uwátinkena kaweˈ-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaimo Manikómpáˈó wéraimba ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máímba ímba kanaatá wéawanaumne. 34 Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Fasiˈaénkómó imáyáamo imbá ímba kanaaˈá wéisaawe. Fasiˈaénkómó máín-kisau ímba kanaaˈá táísái úmai wémaewe. 35 Moórá-tantaaˈa simíyaˈa kemá anondáá tíménoma ímbo siwáí póna wemá ísarena tímíwain-iye
agaimaréna siyáiye. 36 Manikó seyaafá-tántááˈá úmáráísana wení fasiˈaémbá wéraintafena seyaafá-tántááˈá wéraimba pósa wenáwíˈo mósá maráíyantafena seyaafá-tántááˈá wéraiye. Mindásafeta Manikómó kísaumo máímba ímba kanaatá seyaafáˈá wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwíˈo óraaˈo úmae íyímba éraiˈ-aain-iye.

12

Manikóní kísaumo máén-aai.
1 Kesí waásisono. Manikó áfááraumai arumbó uwátínkáíntafeˈa maarán-ááí óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Manikómbá ameˈa wentáféˈa imáyáa éˈa wení kísau aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó éˈo éˈa wen-ímáyáá éraiˈa mósá maránááwe. 2 Marapáˈ-wáásímó sáwíˈo ontembá ímba miyámó íyamba Manikómó sinááísáféˈa ewé síyana kentí imáyáa aúíˈa uwátinkainaˈa aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó éˈo éˈa Manikómbó arááímo tain-ááí iséˈa Manikómó aamoimó in-ááí iséˈa kawe-kísáú-ááí iséˈa wení sásáˈ-ímáyáámó imbá isánááwe.

3 Manikó úwoimo súwaˈnai uráintafeˈa maarán-ááí simátimune. Kentúma ímba maimaé iyéˈa óraaˈ-waasisa úne ímba seró. Manikó túwaˈnai isaˈá ímba waásiti fasiˈaénkáˈán-ifo Manikóní fasiˈaénkáˈá wení kísaumo máémba mindásafeˈa imáyáa éˈa kentúma ímba maimaé íyóro. 4 Kentúwawaaˈa imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kísau máísana moórá-mora-tantaako miyá isatá 5 miyáumai kesáá sáwífaˈ-waasi méta Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaaˈa maˈmáísa méraunanasa 6 Manikó úwoi súwaˈnai isatá moórá-mora-waasisa kentáási kísausa máéndasafenasa Manikó fasiˈaémbá siménasa Manikó fasiˈaémbó timénamo kesáái simátímaˈmae nóromo siyáinda éraiˈ-aain-iye séˈa miyán-oro. 7 Fasiˈaémbó timénamo túwaˈnai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasiˈaémbó timénamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro. 8 Fasiˈaémbó timénamo fasiˈátínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tímewi kaweˈán-ofo miyán-oro. Káráwiyaawi kaweˈán-ofo miyán-oro. Kaweˈó uwátínkááwi aamoimó íyapakemba miyán-oro.

9 Moórá-moramo tirumbó tímémba ímba karoˈó síyamba éraikaˈa tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaaemba uwámeˈa kawe-kísáú taˈótóráaro. 10 Ísu Káráísitini waási ontáféˈa mimbórá-ákúnkáániˈa

é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá timé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá máráámba aamoí é'a méraaro. 11 Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesaraí ína'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kísau kawe'án-oro. 12 Ísu Káráísitimo kumíndasafe'o amu'maré'o méraamba tirunkó aamoí ínana umbai-tántáá'ó kentópa'o wéraimba ímba imáyáamo íyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inaí símae iyé'a ímba saagaaró. 13 Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané tíméro.

14 Sáwí'o uwátínkááwisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátinkaao ímba síyamba kawe'á uwátinkaao seró. 15 Aamoimó owísé'a kewárá'á aamoín-oro. Ifi'ó taawísé'a kewárá'á ifi'á taaró. 16 Mimbórá-ímáyáá é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórá-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáása kawe'-ímáyááwárá'-wáásísá úne ímba seró.

17 Sáwí'o uwátínkarewa'o é'a anondáá ímba miyá uwátínkáaro. Waási túranka'a kawe'-aantemba úmai méraaro. 18 Seyaafá'-wáásífímbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. 19 Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba miyá íyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba timíníye. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'o íyawini anondáá-meyambo tímenda mindá kendén-iye. Sáwí-kisausafe'a méyámbá timénaumne siyáiye

agaimaréna siyáiye. 20 Minááí imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáímbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'o uwátínkáántafesa tigaemá íníye

agaimaréna siyáiye. 21 Sáwí'o owíní áwáuma ímba íyáákainifo kentí kawe-kísáúgó sáwí-kisaugomba íyáákaino.

13

Káráwiyaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-aai.

1 Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkakaa ímba káráwiyon-kisau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi íyáfasintinkaraiye. 2 Marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi Maníkó íyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisíyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maénááwe. 3 Kawe'ó owí káráwiyaan-oraa'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'o owí káráwiyaan-oraa'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraa'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'o é'a kawe'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. 4 Káráwiyaan-oraa'-waasi túwa'nai íya'a kawe'-úmaimo méraiyantafena Maníkó miwí íyáfasintinkaraiye. Sáwí'o é'o é'a miwí táároi inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba timénááfo inkáísóro. Maníkó íyáfasintinkaraimba pósa sáwí'o owí sáwí-meyamba timénááwe. 5 Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkó aaisambá sífo sé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkén-árúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaan-oraa'-waasi

tísamaifimba kífaero. 6 Miwí miyán-kísáúmó máémba miyán-kísáú
maíyantafena Maníkó íyáfasintinkaraimba pó'a taakisí 7 fí'o-fi'on-takisi
orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá
máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aai.

8 Óntambo tímakaiya'a ayáátááka'a ímba mé'a ááéma tíméro.
Moórá-mora-waasi tirumbá timé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo
simámakain-amaamba wéaraaiwaewe. 9 Maníkó Mósesembo
simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'e
ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-
baaran-amaankoni áwáuma maarán-iye.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá
kentí waási-imayaawara'a oró.

10 Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí
waásifimba tirumbó tímówi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba
wéaraaiwaewe.

11 Ísu Káráísitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-
kanaamo ímbo imáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyoro. Ísu Káráísitin-
aaisafeta éraí'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáínda-
kanaa kárika'a tínda póta méraundasa káfé'a minkánáá kárika'a
tíníye. 12 Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba taí'áímba pó'a kárika'a
wíyómpa'o sámo kaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kisau tínaaemba
uwáme'a tiyáántán-kwimái kawe-kísáú maé'a méraaro. 13 Sámo kain-
áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawe'-úmai
méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'o on-dómbá wéne'a uwóí'a oró.
Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawe-kísáúmó
maíyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. 14 Sáwí-
imayaasafe'o tirááísafe'o ombá ímba ewé síyamba tínaaemba uwáme'a
Fasi'aénkó Ísu Káráísitintafe'a sé'a kentáárá'á káráwiyuwo seró.

14

Waásiti kísaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.

1 Ísáaro. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo
fasi'ámaimo arááíwáéwisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro síyamba
miwítí fí'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro. 2 Ísu
Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba owífínkémbá tuwímbai sésa
seyaafá-tómbó náúndasa kanaán-iye sewasá tuwímbai Maníkóní
aampa'ó ímbo fasi'ámaimo arááíwáéwi sésa kísaufaken-ton-aantemba
néta pói-ama'a ínta nánaumne sewasá 3 seyaafá-tómbó naawí pói-
ama'o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. Wenááisafesa
timankúnkúmba ésa pói-ama'o naawísáféna Maníkó séna kesí
waásin-owe siyáimba pósa kísaufaken-ton-aantembo naawí pói-
ama'o naawísáfésa sáwí'a wéowe ímba seró. 4 Moóráwigoni kísau-
waasigontafe'a sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-
waasigonde póna weyáárika'a séna kawe-kísáú maé sáwí-kisau maé
óne wení óraa'-waasigo wésiye. Fasi'aénkó kanaa'á áwa'nai índa póna
kawe-kísáú maéna fasi'ámai méíniye.

5 Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iye sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbóra-kánáárááníˈan-iye wésewe. Seyaafáˈnánká imáyáa ésa moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. 6 Tuwímbai Fasiˈaénkón-áwíˈa mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iye sewasá tuwímbai Fasiˈaénkón-áwíˈa mósá maránae sésa tómbá Maníkómpáˈá súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasiˈaénkón-áwíˈa mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpáˈá súwi wésewe. 7 Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Maníkóndén-iye. 8 Méraundasa Fasiˈaénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasiˈaénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasiˈaénkóndé-ita wéune. 9 Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiyaˈe úwoimo túmó aráan-kwaasiyaˈe káráwiyindasafena pukéna íyáfasinkaiye. 10 Mindásafeˈa imáyáa éˈa Ísu Káráísitini waási ontáféˈa moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéˈa sáwíˈa uwátínkáaro. Maníkó seyaafáˈnánká méraawini áwáuma tísai índaraˈa Maníkón-aúrankaˈa seyaafáˈnánkátá méraundasafenasa póna sísai índasafeˈa mindásafeˈa waásiti kísaugomba ímba símai sáwíˈan-oro. 11 Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Fasiˈaénkó séna méraundasafeˈa séˈa kesúrankaˈa seyaafáˈnánká kífaesa
ken-ímáyáá mósá marésa aforaˈá sésa éraiˈa emá Maníkó óne
sénááwe Maníkó siyáiye
agaimaréna siyáiye. 12 Miyáumai minkánáámó tínda Maníkón-aúrankaˈa seyaafáˈnánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simámenaumne.

Kentáási kísaugoni aambá kaweˈ-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááíwaiwae siyáin-aai.

13 Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwíˈa uwátínkáafo maarán-ímáyáá éta séta kesí waási kesí kísau awánésa sáwíˈa óne sefáínifo kaweˈ-aantemba ónae séta miyásá ónaumne. 14 Fasiˈaénkó Ísuweˈa kááísamai méraunda póˈa maarán-ááí éraiˈ-aain-iye ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraimba ímba sáwíˈa isasá náíyanamo éna ímba sáwíˈa uwátinkainifo karoˈó sésamo naananá sáwíˈa uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwíˈa uwátinkainiye. 15 Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááíwaenaawe. Miyámó ombá sáwíˈa éˈa tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo séˈa káráwiyoro. 16 Kawe-tántááˈán-iye séˈo ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwíˈa uwásínkááfo séˈa káráwiyoro. 17 Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentááráˈó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentááráˈó káráwiyaimba maarán-iye. Wenaúrankaˈa arupíse úmai aáno úmai méraunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwaˈnai isaná sirunkósá aamoí wéiye. 18 Miyámó ombá Ísu Káráísitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátínkáísasa tuwánésa sésa kaweˈán-owe wésewe.

19 Mindásafeta imáyáa éta aáno úmaisa méta moórá-mora-waasi fasiˈaémbá timénae séta siyáántán-kwimáísa kísausa máéno.

20 Tuwímbaimo karoˈó sésamo mintómbá naananasá sáwíˈa uwásinkainiye sewaˈó ombá mintómbá nánae séˈo néˈo ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfainifo káráwiyoro. Maníkómó kentirumpimbó máín-kisaugomba sáwíˈa ifáínifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwíˈa uwátínkáámba mindá sáwíˈan-iye. 21 Póí-amaˈe ándá-aran-done fíˈo-fiˈon-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo séˈa miwísáféˈa imáyáa éˈa mintómbó naambá ifátiyuweˈa miyámó ombá kaweˈán-owe. 22 Mintántáátáféˈo imáyáamo ombá Maníkó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-ímáyáásámbó ombá ímba sáwíˈa úne sefó kentirunkó kaweˈó iníˈa wéowe. 23 Tuwímbai-tontafeˈa kaeˈ-ímáyáá tokéˈa nánaum ína nánaumno sewí kentirumpinkén-ímáyáágó ímba naaó sínaˈo néˈo éˈa Maníkón-aúrankaˈa sáwíˈa ónááwe. Kentirumpinkén-ímáyáágó kaweˈán-iye ímbo
sisasamó miyámó ombá sáwíˈa wéowe.

15

Ísumo ímbo wesáfé-ímáyáámó uráintemba miyán-oro-aai.

1 Kesáá Maníkómpáˈó simankúnkúmbo fasiˈámaisaamo úndawisa Maníkómpáˈó timankúnkúmbo ímbo fasiˈámaimo owí túwaˈnaisa onó. Sirááímo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta 2 kentáási ewaaˈó méraawi Maníkómpáˈá timankúnkúmba fasiˈámae íyantafeta miwísáféˈwáráˈá imáyáa éta túwaˈnaisa onó. 3 Ísu Káráísiti ímba wesáfé-ímáyáá úmba waásisafena imáyáa uráiye. Mindásafena naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Maníkóntáféna séna
símai sáwíˈo uwánkaraawi pósa kembá
sáwíˈa uwásínkaraawe siyáiye
agaimaréna siyáiye. 4 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáamba maarán-ááísáfésa agaimakáawe. Súwaˈnai ínanasa ímba ááéma suwesaraí ínata Maníkón-aaisafeta fasiˈámai imáyáa éta weséˈa ménaandasafeta amuˈmaréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

5 Ímba tuwesaraí ínaˈa fasiˈámai méraaro séna Maníkó túwaˈnai iye. Ísu Káráísitimo méraintemba miyáumai méˈa kempímbá mimbórá-ímáyáán-oro séna Maníkó túwaˈnai isaˈá 6 póˈa mimbórá-ímáyáá éˈa mimbórá-ááí séˈa Maníkón-áwíˈa Fasiˈaénkó Ísu Káráísitin-afowán-áwíˈa mósá máráámba mindásafeˈa inaí súne.

Ísu Ísareri-waasiye fíˈonkaa-waasiyemo túwaˈnai uráin-aai.

7 Ísu Káráísitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moórá-mora-waasisafeˈa aamoí éˈa miyá owaná Maníkón-áwíˈa óraaˈa wéiye. 8 Naaófáˈá Maníkó Yúndaa-waasisa síwáˈnásafenasa símai fasiˈámarowana Maníkómó siyáintembo índasafena mifásíˈáén-ááímó paápé índasafena Ísu Káráísiti kumbéna Yúndaa-waasi túwaˈnai úwasa 9 fíˈonkaa-waasi sésa Maníkó arumbá uwásínkáísata wenáwíˈa mósá maráúmne síyantafena Ísu Káráísiti kunkáiye. Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó súnda
enáwí'a mósá maráúmne
agaimaréna súwana 10 moórafa'a agaimaréna séna
fí'onkaa-waasisono. Manikómó wemparí'o úmakaiwai tirunkó aamoí
ína'a
kentirunkówárá'á aamoí íno
agaimaréna súwana 11 moórafa'a agaimaréna séna
fí'onkaa-waasisono. Fasi'aénkón-áwí'a
mósá máráaro. Seyaafá'-wáásísé'a
wenáwí'a mósá máráaro
agaimaréna súwana 12 Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya
agaimaréna séna
Téfítin-afowan-awi'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ínana
fí'onkaa-waasiya'o káráwiyindasafena Maníkó íyáfasinankainasa
wembá amu'marésa ménaawe
agaimaréna Ísu Káráísitintafena siyáiye. 13 Wesé'o méraiyamba
amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-iye. Wesé'a kááísamai
méraantafena aáno uwátinkena tirumbá kawe'á uwátínkáísana weni
Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiyamba amu'maré'a
méraamba mindásafe'a inaí súne.

Maníkóní kísaumo maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aai.

14 Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro.
Kawe'-wáási-úramba pó'a kawe'-ámbó arááíwáén-aai seyaafá'nánká
isé'a kanaa'á wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne.
15-16 Maanáúfáífímbá tuwímbai-aai fasi'ámaimo simátimunda mináái
imáyáa íyantafena ímba sáá'a isa'á súne. Fí'onkaa-waasifimba
Ísu Káráísitini kísau máéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba
sáá'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífímbá simátimune. Maníkóntáfé'a
sé'a maafí'ónkáá-wáásiení waási owanáení Ufaen-ámútánkó ení
waási-i'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aamoimó índasafe'a weni ásé-
aai simátimune. 17 Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkóní kísau
maúndasafe'a aamoí úne. 18 Ísu Káráísiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a
fí'onkaa-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e síyantafe'a kísau miwífímbá
maiyáunda mináái ímba sáá'a ína'a pó'a simátíménda ísáaro. Aaí
simátime'a kísaumo maiyáunda 19 Maníkóní ámútanko fasi'aémbá
símísa'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau maimaé'a kuráumne.
Yérúsaremu-naopakemba fí'o-fi'on-daopa'a wéne'a Káráísitini ásé-
aai simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. 20 Kemá
sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráísitin-aaimo ímbo ísaraan-daopa'a ásé-aai
kosimátimenae. Kosimátímakaan-kwaasifimba ímba kosimátimenaumpo
fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-ááí ímbo
ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne. 21 Naaófá'á Maníkón-aai
aúfáífimba miyán-ááí agaimaréna séna
ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaaemba Maníkóní aambá
awánánááwe. Ímbo ísaraawi ánaaemba Maníkón-aai isánááwe
agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráísitin-aaimo ímbo ísaraan-
kwaasifimba kosimátímakaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aai.

22 Ímbo ísaraan-kwaasi ásé-aai simátimundara'a kempá'á kónae sé'a
únda simátimunda-kisaugo sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. 23 Kempá'á
kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a

káfé'a maandáópimpa'a kesí kísau taí'ásuwe'a 24 kempá'á kónae-imayaa úne. Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméraana'a súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. 25 Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. 26 Maníkóní waási Máséndóniyaa-marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawaí taisasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwití óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a mátimenaumne. 27 Miwití imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawe'án-iye. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasi Ísu Káráísitin-aai kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwití óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímémba mindá kawe'án-ofo miyán-oro. 28 Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. 29 Kentí naaópa'a koméraanana Ísu Káráísiti áfááraumai kawe'á uwátinkainiye-imayaa úne.

30 Kesí waásisono. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitintafe'a imáyáa é'a Maníkóní ámútanko arumbá uwásínkáíntafe'a imáyáa é'a óraaka simátime'a súne. Maníkómpá'á inaí súmpo kewárá'á súwa'nai úmai fasi'ámai inaí seró súne. 31 Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yundaa-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba érai'emo sewí sínkamofo sé'a súwa'nai úmai inaí seró. Mifá'á Maníkóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa aamoí íyantafe'a inaí seró. 32 Minkísáú taí'ásuwaanana Maníkómó ewémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne. 33 Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa kesé'a méraiye sé'a inaí súnda érai'-aain-iye.

16

Kawe'-úmai méraaromo siyáin-aai.

1 Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóní waási Sénkíriyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. 2 Kesé wesé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwárá'ó súwa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

3 Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaaikón-áwí'a Ákwíraante'a kawe'-úmai méraakaiyo súne. Mindáraiye kewé Ísu Káráísitini kísausa wémaumne. 4 Ááéma sínkamiyakai puwúyafo-imayaa ímba ésarai súwa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fí'onkaa-waasi fí'o-fi'om-barafakewi Maníkóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. 5 Mindáraiti naaúmpa'a Maníkón-ímáyáá ésa túwaandu owísáfé'a kawe'-úmai méraaro súne.

Moóráwigon-awi'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawe'-úmai méraao súne. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráísitin-aaisafena amankúnkúmba uráiwain-iye. 6 Moórá-ininkon-awi'a Máríyaantafe'a kawe'-úmai méraao súne. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau

wémaiye. 7 Kaeˈ-Yúndáá-wáási túwíˈa Ándónaikasiye Yúníyasintetafeˈa kaweˈ-úmai méraakaiyo súne. Kemá Ísu Káráísitiyeˈa ímba kááísamai méraawandaraˈa mindárai-nonkaamba kááísamai maéˈóyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáéˈnárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma keséˈa ándáfaˈa kuráaye.

8 Moóráwigo Ámpíríyetasintafeˈa kaweˈ-úmai méraao súne. Wemá kesí waási-iˈa éna Fasiˈaénkóeˈa kááísamai méraiye. 9 Moórá Épáanintafeˈa kaweˈ-úmai méraao súne. Wemá keséˈa Ísu Káráísitini kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-iˈa iwáín-áwíˈa Sítékisintafeˈa kaweˈ-úmai méraao súne. 10 Moóráwigo Ápérísi Ísu Káráísitini aampaˈá fasiˈámai arááíwáíwaintafeˈa kaweˈ-úmai méraao súne. Árísítopurasini akúntáféˈa kaweˈ-úmai méraaro súne. 11 Moórá Yúndaa-waasigon-awiˈa Érotiyonintafeˈa Násísáasini akúmbá Ísu Káráísitini waásisafeˈa kaweˈ-úmai méraaro súne.

12 Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindárai Fasiˈaénkóní kísau wémaeyawisafeˈa kaweˈ- úmai méraakaiyo súne. Moóráwigo Pésísi Fasiˈaénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kisau wémaiwaintafeˈa kaweˈ-úmai méraao súne. 13 Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráísitini kísaumo maénamo íyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafeˈa kaweˈ-úmai méraakaiyo súne. 14 Tuwímbai-tuwiˈa Ásínkiritasiye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwíséˈa Fasiˈaénkóní waási méraawisafeˈa kaweˈ-úmai méraaro súne. 15 Tuwímbai-tuwiˈa Fírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye wenámáánaakowe Órímpasiye miwíséˈa Maníkóní waási méraawisafeˈa kaweˈ-úmai méraaro súne.

16 Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa éˈa tiyáámba tíméro. Ísu Káráísitini waási seyaafáˈnánká kentáfésa sésa kaweˈ-úmai méraaro sewé.

17 Kesí waásisono. Maarán-ááí óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-aai ímba arááíwaesa sésa karoˈ-ááí simátímewasa isésa tuwínkaaˈ-ésa tuwímbai kaweˈ-ámbá tuwésa sáwí-ampaˈa wégowe. Káráwiyeˈa miyán-kwáási tínaaemba uwátíméro. 18 Miyán-kwáási kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tirááísafesamo on-kísáú maésa karoˈá simátinkanae sésa aaí simátimesa símai tirumbá faiyárááwasa ímbo kaweˈó úmaimo aaimó ísááwi minkáróˈ-ááísáfésa éraiˈe wésewe. 19 Kembiwímó áséaaimo fasiˈámaimo taawiyáfón-aai seyaafáˈnánká ísáántafeˈa imáyáa éˈa aamoí uwátinkaumne. Kawe-kísáúsáféˈa imáyáa úmae iyéˈa sáwí-kisausafeˈa ímba imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. 20 Maníkó aánoˈo uwásínkáíwaisa túwaˈnai ínaˈa kárikaˈa waántáwankomba íyáákanaawe. Kentáási Fasiˈaénkó Ísu úwoi túwaˈnai úmae íyíntafeˈa inaí súne.

21 Keséˈa kísaumo máíwain-awiˈa Tímóti kaweˈ-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-Yundaa-waasi-tuwiˈa Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kaweˈ-úmai

méraaro sewé.

22 Kemá Tétíyasi Póro sin-áái maanáúfái agaé'a kembiwísé kesé'a
Fasi'aénkóní waási úndasafe'a kawe'-úmai méraaro súne.

23 Moóráwigon-awi'a Káyási kawe'-úmai méraaro siyé. Wení
naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáási mindáúmpá'á
túwaandu wéowe. Moóráwigon-awi'a Érásítasi wení naaópakewiti
óntanka'a káráwiyaiwai kawe'-úmai méraaro siyé. Moóráwigon-awi'a
Kótasi Maníkóní waásigo kawe'-úmai méraaro siyé.

24 Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyímba érai'-
aain-iye sé'a inaí súne.

25 Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aai ásé-
aai simátimun-aai ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á
fasi'átínkáímba pó'a wenááisafe'a fasi'aén-ímáyáá wéowe. Naaófá'á
Maníkó minásé-ááísá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí
tísaafitantamba uráawiye minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.
26 Maníkón-aai simátímakaawi minááí agaimakáawe. Maníkó
maé'mae'o iwái káfé'a paápé íníye simbá pósa seyaafá'-máráfákén-
kwáási minááígóní áwáuma isánááwe. Minááísáfésa timankúnkúmba
ésa taawiyafíyantafena minááígóní áwáuma paápé uráiye. 27 Ísu
Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune.
Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá-tántáátáféna ísaraiwai
wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa
érai'-aain-iye.
Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

1 Kórinti

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai afaˈmórae-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopaˈa ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi mátímakaiye. Kórinti-naopaˈa óraaˈ-naopaˈa Ákáyaa-marafaˈa wéron-daopaˈa Kíríki-waasi sáwífaˈa mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwaraˈa máúpaˈan-iye. Ááéma Póro Ísun-aai kosimátímaˈmaena iyúwasa Ísuni aampaˈá wéwesa ánaaemba tuwínkaaˈa ésa sáwíˈa urówana Póro minááí iséna maanáái agaimái tuwówasa mátímakaawe.

1 Kemá Póro maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kembá aantá-waasi-iˈa uwásinkena séna Ísu Káráísitin-aai kosimátímaˈmae núwo séna siˈmákaiye. Kentáási waásigon-awiˈa Sósénisintafeˈa súnana maanáúfái wéagaiye. 2 Maníkóní waási Kórinti-naopaˈo méraawi ísáaro. Maníkó wendé-íˈa uwátínkaraisaˈa Ísu Káráísitiye kááísamaimo méraawi ísáaro. Seyaafáˈ-máráfákéwí FasiˈaénkóÍsu Káráísitimpaˈa inaimó sewíyé kembiwíyé Maníkó wemparíˈa uwátínkaraiye. Káráísiti miwíyáˈá káráwiyaiwai éna kentáárá'wáráˈá káráwiyaiye. 3 Maníkó kentáásifowawe FasiˈaénkóÍsu Káráísitiye úwoi túwaˈnai esarai faru wéuwatinkaayantafeˈa inaí súne.

4 Kembiwísáféˈa ísámai aasiyaasí Maníkómpáˈá súwi súne. Maníkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna wétuwaˈnai-imba mindásafeˈa Maníkómpáˈá súwi súne. 5 Ísu Káráísitiyeˈo kááísamaimo méraantafena Maníkó kaweˈó uwátínkáímba kempímbá óraaˈo uráintafeˈa póˈa wenáái iséˈa kaweˈ-úmai wésimatimewe. 6 Ísu Káráísitin-aai simátímakaunata tirumpimbá taˈótokeˈa fasiˈámai méˈa póˈa wenáái kaweˈ-úmai simátimeˈa 7 FasiˈaénkóÍsu Káráísitimo marapáˈó kumínda amuˈmaréˈo méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasiˈaemba maimái taˈótokaawe. 8 Fasiˈátínkáfaˈaiyínana póna ánaaen-kanaamo FasiˈaénkóÍsu Káráísitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aai ímba wéíniye. 9 Maníkó sintembó wéena wenáániNko kentáási FasiˈaénkóÍsu Káráísitinteˈo kááísatinkaindasafena táántaraimba sintenáˈo iwái póna miyá íníye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aai.

10 Kesí waásisono. Kentáási FasiˈaénkóÍsu Káráísitini fasiˈaémbá símakaintafeˈa óraaka wésimatimune. Mimbórá-ááí wéseˈa ímba tuwínkaaˈ-éˈa mimbóráfímbá méˈa mimbórá-ímáyáá wéeˈa mimbórá-kísáú máéro. 11 Kempínkémbá moórá-ininkon-awiˈa Kórówini akúmpákén-kwáási tuwímbai tasimásimesa sésa keíyái aaisambá sésa tuwínkaaˈ-úmai méraawe tasimásímakaawe. 12 Mináísánkóní áwáuma maarán-iye. Tuwímbai séˈa Póro kentáási óraakon-iye sewaˈá tuwímbai séˈa Ápórosi kentáási óraakon-iye sewaˈá tuwímbai séˈa Pítaa kentáási óraakon-iye sewaˈá tuwímbai séˈa Ísu Káráísiti kentáási óraakon-iye wésewe. 13 Ísu Káráísiti mimbóráwígó óraako méraifo ímba tuwínáaro. Kemá Póro ímba kembiwísáféˈa imáyáa éˈa aaraa-táíyáˈá pukáumne.

Ímba kentáfé'a ísámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a ísámai nombá maiyáawe.

14-15 Tuwímbai sé'a Póro kentáási óraa'-i'o índasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka ímba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súne. Kempínkémbá ímba sáwífa'anofo kae'-wáási túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'nárai aantemba nombá maitinké'a sáwífa'-waasi ímbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkómpá'á súwi súne. 16 Énifo moóráwigon-awi'a Sétefanasiye wení akúné nombá maitinké'a imáyáa é'a fí'owima ímba maitínkaraumne. 17 Ísu Káráísiti ímba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásímakaifo ásé-aai simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti aaraa-táíyá'ó pukáin-aaigoni áwáuma ímba ísáafo sé'a Káráísitin-aai afora'á simátime'a waásiti kawe'-ímáyááfínkén-áái ímba sé'a tafisúnda-aai ímba simátimumpo afora'á Káráísitin-aai wésimatimune.

Ísumo pukáimba Maníkóní fasi'aénkón-iye-aai.

18 Sáwí'o úmaimo méraawini aambó arááíwáéwi Ísu Káráísiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táíyá'ó pukáin-aaisafesa sésa úwoi-aain-iye wésefo Maníkómpá'ó kon-ámbó arááíwaundawisa minááísáféta séta Maníkó súwa'nai í-fásí'áémbá iyésá wésune. 19 Sáwí'o úmaimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

marapá'-wáási kawe'-ímáyáán-iye sen-ímáyáá taí'ásuwe'a fí'o-fi'on-imayaawara'-waasiti

imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáiye. 20 Marapá-tántáátáfésа kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníkó séna minímáyáá sáwísamban-iye siyáiye. Kawe'-ímáyááwáráwí ímba aifa'á wíyasa pósa ámáámbo ísaraawi ímba aifa'á wíyasa pósa marapá-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

21 Maníkó kawe'-ímáyáá éna séna marapá'-wáási miwíti kawe'-ímáyááfínkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánánááwe súmbanifo imáyáa éna séna kesááisafesa timankúnkúmbo íyawi sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkanaumne Maníkó súwata minásé-áái simátimunasasa tuwímbai úwoi-aain-iye wésewe. 22 Yúndaa-waasi sésa ímbo awánaanda-i'o inatá Ísu Káráísitin-aaisafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-waasi kawe'-ímáyáán-iye sen-ímáyáá saafá ombánifo 23 kesáá Ísu Káráísitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-aaisa simátimunasasa Yúndaa-waasi mináái isésa Ísu Káráísitin-aai tínaaemba uwámáwasa Kíríki-waasi mináái Maníkóní kawe'-ímáyááfínkén-áái isésa úwoi-aain-iye sewatá 24 Yúndaa-waasifinkene fí'onkaa-waasifinkene Maníkó wemparí'o uwásinkaraiwaisa séta Maníkóní kawe'-ímáyááfínkémbá Ísu Káráísiti pukáisana Maníkóní fasi'aénkó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. 25 Marapá'-wáási sésa Maníkóní imáyáa úwoi-imayaan-iye sen-ímáyáágó kawe'-ímáyáágó póna waásiti kawe'-ímáyáágómbá íyáákaraiye. Waási sésa Maníkó aamoisaémbá iyémó sen-áámóísáénkó waásiti fasi'aémbá íyáákaraiye.

26 Kesí waásisono. Maníkómó wení waási-iˈo uwátinkonkaˈo
máúwaini áwáuma imáyáan-oro. Kempímbá marapáˈ-wáási túranka
kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáási ímba sáwífaˈa méraafo moórá-mora méˈa
marapáˈ-wáási túrankaˈa fasiˈaén-kwáási ímba sáwífaˈa méraafo
moórá-mora méˈa marapáˈ-wáási túrankaˈa túwíˈo wéron-kwaasi
sáwífaˈa ímba méraafo moórá-mora méraawe. 27 Marapáˈ-wáási
sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-iˈa
uwátinkena marapákén-káwéˈ-ímáyááwáráˈ-wáási Maníkóní waási
tuwánésa sésa kentáási kaweˈ-ímáyáá sáwísamban-iye síyantafena
Maníkó miyán-kwáási wemparíˈa uwátinkaraiye. Marapáˈ-wáási sésa
aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásífínkémbá Maníkó wení waási-iˈa
uwátinkena marapáké-fásiˈáénkwáráˈ-wáási Maníkóní waási tuwánésa
sésa kentáási fasiˈaémbá sáwísamban-iye síyantafena Maníkó miyán-
kwáási wemparíˈa uwátinkaraiye. 28 Marapáˈ-wáási sésa úwoi-waasin-
owe sésa símai sáwíˈo uwátínkááwiye ímbo méraawiye Maníkó wení
waási-iˈa uwátinkaraiye. Marapáˈ-wáási sésa óraaˈ-waasin-owe
sen-kwáási taiˈáíyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparíˈa
uwátinkaraiye. 29 Maníkón-aúranka a miwí kentúwíˈa ímba mósá
maráíyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparíˈa uwátinkaraiye.
30 Maníkó Ísu Káráísitinteˈa kááísatinkaraisaˈa méraawana póna Ísu
Káráísiti kentáási kaweˈ-ímáyáágóní áwáu-ita Maníkó uwánkaraiye. Ísu
Káráísiti pukáintafena Maníkó wenaúranka arupísesa uwásinkenasa
wení waási-iˈa uwásinkenasa sáwíˈo úmaisaamo méraundafinkenta
maisiyuwéna siyáisata méraumne. 31 Minááísáféna naaófáˈá Maníkón-
aai aúfáífimba agaimaréna séna
moóráwigomo kesúwíˈo mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna
Fasiˈaénkón-áwíˈa mósá maráíno
agaimaréna siyáiye.

2

Ísu aaraa-táíyáˈó pukáin-aai.

1 Kesí waásisono. Kentópaˈo komaéwánda Maníkón-aai paápé
uráin-aai kosimátimewandaraˈa kesúwíˈa maimaé iyíwae-aai ímbo
simátimewanda Maníkón-aai aforaˈá simátímakaumne. 2 Ááéma imáyáa
éˈa séˈa kentópaˈo komáénda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa
éˈa simátíménda Ísu Káráísitintafeˈa imáyáa éˈa kentáásáfénawe séna
aaraa-táíyáˈó pukáin-aai aantemba imáyáa éˈa kosimátimenaumne séˈa
3 kentópaˈo komaéwándaraˈa sááˈa úwana tataˈá úwaˈa aamoisaén-
kwáási méˈa 4-5 aaimó simátimewandaraˈa Maníkón-aaisafesamo
éraiˈemo síyawini áwáuma ímba waásiti kaweˈ-ímáyááfínkémbán-ifo
Maníkóní fasiˈaémpínkémbán-iye séˈa simátimeˈa Ufaen-ámúntánkóní
kísauwe fasiˈaéné aráátimewanaˈa awánaraawe.

Maníkóní kaweˈ-ímáyáágón-aai.

6 Maníkóntáféˈo fasiˈámaimo méraawisafeˈa kaweˈ-ímáyááfínkémbá
kaweˈ-ááí simátimune. Minkáwéˈ-ímáyáágó ímba marapáˈ-
wáásífínkéné marapáˈó káráwiyaawimo taiˈáíyawifinkemban-ifo
7 minkáwéˈ-ímáyáágó Maníkómpákémbán-iye. Maníkó maramó ímbo
úmakonkaˈa séna toˈmayaa éˈa ánaaemba paápé onaná miwá kaweˈá
uwátinkainasa ságaen-aempaˈa ménaawemo siyáimba kentáásáféna
séna minkáwéˈ-ímáyáá aúpáˈá makáimba póna wérowasa 8 marapáˈó

káráwiyaawi ímba kawe'-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó
fí'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táíyá'á ímba tufúwana pukáisino.
9 Minaáísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-
kwaasi timíníye. Túrantamba ímba awánésa táá'a ímba isésa ímba
imáyáa uráan-tantaa'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba timíníye
agaimaréna siyáiye. 10 Énifo Maníkó wení ámútankomba ai'marówana
keséta ména Maníkómó to'mayaa úmakainta aráásímakaiye. Maníkóní
ámútanko seyaafá-tántáá'á awánéna Maníkómó wenarumpin-
ímáyáá énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye. 11 Waásimo ombá
moóráwigoni imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba
wéawanaiye. Miyáumai Maníkóní imáyáa ímba wéawanaafo wení
ámútanko aantemba wéawanaiye. 12 Maníkó marapáké-fásí'áémbá
ímba siménasa wení ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá
símakaiye. Maníkómó to'mayaa úmaimo símínta awánáúndasafenasa
wení ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

13 Minaáísáámó wésimatimunda ímba waásiti
kawe'-ímáyáafínkén-ááín-ifo Maníkóní ámútanko simásímakain-
aaisa wésimatimune. Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérain-
kwaasisafeta Maníkóní éraí'-aaisa wésimatimune. 14 Maníkóní
ámútankomo tirumpimbó ímbo méraiwai wemó wétimin-tantaa'a ímba
kanaa'á maésa mintántáátáfésa sésa sáwísamban-iye sésa marapá'-
wáási Maníkóní ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisaafo
Maníkóní ámútankomo tirumpimbó méraiwai aantemba mintántáá'á
isésa kawe-tántáá'án-iye wésewe. 15 Maníkóní ámútankomo
tirumpimbó méraiwai kanaa'á seyaafá-tántáákóní áwáuma tuwínkaa'-
úmai sáwí-aaiye kawe'-ááíyé wéisaafo marapá'-wáási Maníkóní
ámútankomo tirumpimbó méraiwai tuwánésa miwítí kísaugoni áwáuma
ímba wéawanaawe. 16 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna
séna
Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á
wení
imáyáa arupíse wéuwankaawe
agaimaréna siyáimbanifo Maníkóní ámútankomo sirumpimbó
méraiwaisa Ísu Káráísitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáási kentáási
kísaugoni
áwáuma ímba wéawanaawe.

3

Maníkóní kísau-waasi-taai.
1 Kesí waásisono. Maníkóní ámútanko tirumpimbó óraa'o úmaimo
mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'o koméraawandara'a
kembiwí ímba miyá simátime'a Ísu Káráísitintafe'o ímbo fasi'ámaimo
méron-kwaasi untáfé'a tuwíntuwe-tuwintuwe'a simátímakaumne.
2 Umarambó fasi'aén-tómbá ímba timé'o náámbo tíméntemba
Káráísitin-aai ímba fasi'aén-ááífímbán-ifo fetóímó in-ááífínkémbá
simátímakaumne. Ááéma ímba kanaa'á ísáántafe'a miyán-ááífínkémbá
Káráísitin-aai simátímakaumne. Káfé'wara'a miyá uré'a mé'a pó'a
ímba kanaa'á wéisaawe. 3 Ísu Káráísitintafe'a ímba fasi'ámai imáyáa
é'a marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a mé'a tirumbó sáwí'o wéuwatinke'o

aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe. 4 Tuwímbai Póro kentáási óraakon-iye sewasá tuwímbai Ápórosi kentáási óraakon-iye sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

5 Kenkáí súwí'a mósá maré'a tuwínkaa'-úmai méraambanifo Maníkóní kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Ápórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'a Fasi'aénkón-aaisafe'a timankúnkúmbo uráamba wení kísau-waasiyai úye. 6 Kísaufa'o ánáuntumbo ontembá Fasi'aénkón-aai simátimewanana námáimo úmaimo fiyútúwáantemba Ápórosi miyáumai túwa'nai úwana Maníkómó ánáuntumbo óraa'o uwátínkáíntemba wemá imáyáa timúwa'a wenáái tirumpimbá ta'ótokaawe. 7 Ánáuntumbo kísau fiwáíyé námáimo uwátínkáíwaiye mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Maníkó óraa'o uwátínkáíwai wemá óraakon-iye. 8 Ánáuntumbo kísau fiwáíyé námáimo iwáíyé mimbórái'a úmai méraayamba póna Maníkó miwítí kísaugoni méyámbá timíniye. 9 Kesé Ápórosiye'a Maníkóní kísau-waasi úya'a kembiwí Maníkóní kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Maníkóndésa úmpo miyán-ímáyáá kenkáísáfé'a ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Maníkómó
in-dánkáání'a wéowe.

10 Maníkó súwa'nai úwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Naambó onkwáásíyá'ó káráwiyaiwaimo kawe'-ímáyáámó énamo áfombo fáíntemba Ísu Káráísitin-aaimo simátímakaunda áfonkaamba faitínkáfa'a kówánasa mináfónká'ó naambó owí minkísáú káráwiyoro. 11 Fí'on-afomba ímba faénááfo mimbórá-áfómbó Maníkómó é'o faimakáimba mináfómbá Ísu Káráísitin-iye. 12 Mináfónká'á naambá ónááfo tuwímbaimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámaimo imáyáamo owí wááu-tantaa'a taaisané owáísáné íyasa tuwímbaimo ésa Maníkóntáfésa fasi'ámaimo imáyáamo owí fasi'ámaimo waé'wae'o índa-tantaa'a korí-óntántáné fí'o-fi'on-ontantamba ónááwe. 13 Waásiti kísau ánaaemba paápé índara'a iyamó tuwímbai-tantaa'o kénamo tuwímbaimo ímbo kaintembá Ísu Káráísitimo kumíndara'a waásiti kísau paápé ínana tuwímbai-kisau tai'áínana tuwímbai-kisau úwoi wéíniye. 14 Mináfónká'ó naambó ombá fasi'ámaimo waé'wae'o índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawe'-méyámbá maénááfo 15 wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóní méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawe'-úmai ménaawe. Waásiti moparáwímbó káwisasamo miwí aantembo kawe'-úmaimo méraantemba miwí miyá ónááwe.

16 Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-uráafo Maníkóní ámúntanko kentirumpimbá méraimba Maníkóní ámáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. 17 Maníkóní ámáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'o uwátínkááwa'o méraambo éna Maníkó miwí taí'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá
wétuwinkaa'-owe.

18 Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro súne. Marapá'-wáási túranka'a kawe'-ímáyáawárá'-wáásísá únemo sewí Maníkón-

aúranka'a kawe'-ímáyáá íyantafesa marapákén-káwé'-ímáyáá ímba aifaráámbán-iye seró súne. 19 Marapá'-wáásí kawe'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna Maníkó séna sáwí-imayaan-iye wésiye. Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
marapá'-wáásí miwítí imáyáa mósá
márááwana Maníkó sisaná miwítí
imáyáago karo'á wésimatinkaiye
agaimaréna súwana 20 moórafa'a agaimaréna séna
kawe'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna
úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáiye
agaimaréna siyáimba 21 mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaambá ma'maé íyóro. Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. 22 Kemá Pórowe Ápórosiye Pítaawe túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo méraiyana'i mindámo túwa'nai índa wéraiye. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índatantaa'wara'e mindá túwa'nai índa wéraiye. 23 Kembiwí Káráísitini waási owaná Káráísiti Maníkóndén-iye.

4

Fasi'aénkóní aantá-waasi-taai.

1 Kembiwí kentáásáfé'a imáyáa é'a sé'a Káráísitini kísauwaasi ésa Maníkómó aúpá'ó makáimba aráátimena séna mináái simátíma'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyoro siyáiwai owé-ímáyáánoro. 2 Moóráwigoni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyánoro. 3 Maníkóní kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwíyá'ó fí'owiya'o sé'a kawe-kísáúwá'i sáwí-kisauwa'iyo sé'o sembá ímba óraa'-imayaa é'a kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawe-kísáúwá'i sáwí-kisauwa'iyo súne. 4 Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawe'-aantemba uráanemo sínda kawe-kísáúwá'i sáwí-kisauwa'iyo-aai ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé póna wésuwanaiye. 5 Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo tiyáindara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a kumeupá'ó áwiyokaimba sára'a maréna waásiti imáyáa afora'á makéna seyaafá'-wáásí miwítí kísausafena tuwinéna túwí'a mósá maráíníye.

6 Kesí waásisono. Arupíse íyantafe'a simátímakaunda-aai Ápórosiye kesé'o siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a siyáumne. Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba agaimarésa siyáantemba miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'o wéiyomba miyá ímbo oráámbá wéowe. 7 Kembiwí ímbo íyáákaraawin-ofo miyámó
on-kwáási-í'a Maníkó uwátínkaraiye. Maníkó miyán-kwáási-í'a uwátínkaraifo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáá keyááríkata miyán-kwáásísá méraumne ímba seró.

8 Kembiwímó maarán-ááímó sembá karo'á sé'a kawe'-wáásí-í'a úmaisa méraumne. Ímba Ápórosiye Póroe'a simásímakaayanimayaafinkemban-ifo kentáási imáyáafinkenta Maníkóní imáyáa iséta mindáraisa íyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó íyáákaraankakaa keráíwárá'á miyáumaiyai íyáákauyaisino. Sáwítantaakomba íyáákaiwae sé'o súnda ímba íyáákaraawe. 9 Imáyáamo únda

Maníkó wení aantá-waasisa seyaafáˈ-wáásí tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo waási túrankaˈo mótinkesamo tínkamontemba wíyómpaken-kisau-waasi túrankaˈe waási túrankaˈe Maníkó kentáá miyá uwásínkaraiye-imayaa wéune. 10 Ísu Káráísitin-aaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawaraˈ-waasin-owe wésefo kembiwí kesáféˈa séˈa Ísu Káráísitiye kááísamaisa méta kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáásísá úne wésewe. Kesáá aamoisaén-kwáásísá únaˈa kembiwí kesáfé séˈa fasiˈaén-kwáásísá úne-imayaa owí póˈa kentúwíˈa maimaé iyéˈa kesúwíta wétuwaawe. 11 Maníkóní kísau maimaéta wénundasa ááéwe káféˈe nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéta ímba kaweˈ-únánkwátói makáunasasa sínkamowata 12 tómbá ímba úwoi máéndasafeta óraa-kisau maéta óntamba máúnasasa símaimo sáwíˈo uwásínkáanta Maníkó kaweˈá uwátinkainiye-aai simátimunasasa sáwíˈo uwásínkáanta fasiˈámai méta ímba ifátuwaunasasa 13 kentáá súwíˈa kumínkwae sésa karoˈ-ááímó sembá anondáá kaweˈ-ááí simátimunasasa ááéwe káféˈe kentáásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-ofo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

14 Kesí iyámpóísone séˈo imáyáamo úndawi tááko péé sínaˈa iséˈa kaweˈó íyantafeˈa maanáúfái wéagaumne. 15 Káráísitini waási owasá sáwífaˈnanka Ísu Káráísintin-aai simátímémba ímba sáwífaˈnanka kentifoísái méraafo aifaˈá Káráísitin-aai simátimewanaˈa Káráísitiyeˈo kááísamai méraantafeˈa keyáá kentifomá úne. 16 Mindásafeˈa waˈwisé séˈa kemó úndantemba miyán-oro súne. 17 Mindásafeˈa moóráwigomba Tímótimba aiˈmáráanana kentópaˈa wémena wíníye. Wemá Fasiˈaénkóeˈa kááísamai méraiwai ímba siyuwéna fasiˈámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kempáˈá wéna Ísu Káráísitin-aúranka ˈo méraunda-aaiye Maníkóní waási naaóˈ-naoˈo méraawi simátimunda-aaiye kosimátimena kemó méraundanten-úmai méraaro-aai kosimátiminiye.

18 Kempínkémbá tuwímbai sésa Póro úwoi aúfáífinken-aai wésifo kentáá aaimó simásimindasafenasa ímba tíníye sembá kentúma maimaé wéiyowe. 19 Énifo Fasiˈaénkómó ewémó sínaˈo éˈa kárikaˈa kentópaˈa wéˈa túmo maimaé íyówi siyáan-aai aantentafeˈa ímba kónaumpo miwítí fasiˈaémbá Maníkómpákénáˈíyo awánaandasafeˈa kónaumne. 20 Maníkómó kentááráˈó káráwiyaimba maarán-iye. Ímba aaisáféna aantemba káráwiyaifo Maníkóní fasiˈaénkáˈó méraawi miwíyáˈá káráwiyaiye. Mindásafeˈa Maníkóní fasiˈaénkárá méraa ína Maníkóní fasiˈaénkáˈá méraao séˈa kotuwánánaumne. 21 Imáyáan-oro. Kembiwífáˈó ímbo kuráandaraˈo sáwí-imayaamo tuwéˈo kaweˈ-úmaimo méwaˈa ken-ímáyáá éˈa faru úmaisa koménaumne. Ímbo miyámó uréwaˈo éˈa fasiˈámai arupíse kouwátinkanaumne. Mindásafeˈa imáyáan-oro.

5

Afowán-awaainimbo maiyáin-aai.

1 Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawiˈa éna afowán-awaainimba maiyáiye sewaˈá isáúmne. Kembiwí Maníkóní waási miyá-sáwíˈó uráiwaintafeˈa étuwaao ímba sewaná úwoi miyá imbánifo

waántáwankoni aambó arááíwáéwi ímba miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maénááwe wésewe. 2 Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawi'a wéisa'a kawe'á úmaisa méraumne karo'á sé'a kentúma maimaé wéiyofo sáwí'o uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táína'a minkwáási ai'mátuwaaro. 3 Kemó kentópa'o koméka minóráá-sáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maenké'a sáwí'a wéiye súsina. Kemá némpa'a mé'a kesí imáyáago kentópa'a wéraisa'a misáwí'ó uráiwaimba é'a aaifimbá maiyánkaraumne. 4 Túwaandu íyampimba kesí imáyáago kentópa'a wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwísé'o wéraintafe'a misáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maénkáaro. 5 Maníkóní waási káráwiyaampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbaitántáá'á amínana sáwí-amba tuwáínana Fasi'aénkó Ísumo kumíndara'a wembá aiyáíndasafe'a miyá é'a aaifimbá maenké'a aúwáaro.

6 Kawe'á úmaisa méraumne sé'a makáawanamo moórá-kisaamo kawáá'énamo imbá seyaafá-kísááfá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'o índawi kempímbá tifó sé'a ai'mátuwaaro.
7 Tíyótaimo
í-tánón-kánáámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráín-tantaa'a tuwésa aú-tomba marésa sipisípi-araa'a tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'a aúí'a úmai mé'a mindásafe'a misáwí'ó uráimba tuwé'a kawe'-úmai méraaro. 8 Sáwí'o é'a sáwí-tantaatafe'a ímba aamoí é'a kawe-tántáátáfé'a érai'-aaisafe aantemba
aamoín-oro.

9 Ááéma moórá-aufai agaimái simátime'a sé'a
aare-úméné waai-úménémó owísé'a ímba méraaro siyáunda 10 minááímó siyáunda Maníkóní waásifinkembo miyámó owísé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásísáfé'a ímba sé'a Maníkóní waásifakewimo miyámó ísáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási seyaafá'-máráfá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwísé'a úwoi méraaro. 11 Énifo agaimakáunda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Moóráwigo Ísuni waási úne siwáí aare-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene aúrande-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Maníkóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'o uwátinkena uwóí'o on-dómbá néna uwóí'o owísé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aaigoni áwáuma miyán-ááísáfé'a siyáumne.

12-13 Ímbo Maníkómpá'ó tiyáawi kemá ímba aaifimbá maitinkánaumpo Maníkó aaifimbó maitinkáínda mindá wendén-iye. Kempínkémbá Maníkóní waási sáwí'o uráawi aaifimbá maitínkáaro. Kempínkémbá moóráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'mátuwaaro.

6

Fasi'aénkóní waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda arupíse uwátínkáaromo siyáin-aai.

1 Moóra-aaimo sáwí'o ombá simátíménda ísáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'o ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'á

mátinkare'a aaifimbó maitínkáámba sáwí'a wéofo Maníkóní waásiti óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupíse oro. 2 Ánaaemba Maníkóní waási óraa'-waasi-i'a ésa seyaafá'-máráfákén-kwáási táái isésa kawe-kísáúwé sáwí-kisauwe sésa tuwínkaa'-ésa ánaaemba miyá ónááfo káfé'a kári'-aai kanaa'á símai arupíse oro. 3 Ánaaemba wíyómpaken-kisau-waasi-taaimo isáíyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taaimo arupísemo íyamba mindá kári-tantaa'an-iye. 4 Moórá-tantaa'o arupísemo ónae sé'o é'a Maníkóní waásifimbo túwí'o ímbo wérainda-waasisafe'a arupíse uwásínkáaro ímba sé'a túwí'o wéraindawisafe'a arupíse uwásínkáaro seró. 5 Sáwí'a úne sé'a misáwí'ó ombá ifátuwe'a kawe'ó íyantafe'a maanáái agáúmne. Kembiwí sé'a kawe'-ímáyááwárá'-wáásísá úne sembánifo ímba aaí ísámai arupíse wéuwatinkaafo 6 Ísu Káráísitin-aaisafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawiya'a mátinke'a sé'a moórá-aai arupíse uwásínkáaro sé'o ombá mindá sáwí'an-iye.

7 Waántáwankon-imayaamo on-kwáásíyá'ó mátinke'a aaifimbá maitínkáámba sáwí'a é'a Maníkóní aambá ímba kawe'-úmai wéaraaiwaewe súne. Kentí óraa'-waasimo ísátinkaiyan-aaigomo éna ayááímó úwoimo wéínda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Maníkó waántáwankon-imayaamo on-kwáásífá'ó aaifimbó maitínkáámba mindá óraa-sawi'an-iye. 8 Miyámó ombá Maníkóní waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

9 Sáwí'o owímó Maníkómó káráwiyaipa'o ímbo wíyantemba wéowe. Karo'-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aai ísáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa waaí keíyái kesuwaainíné sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa aaré miyáumai keíyái sáwí'a úmae wénesa 10 umémbó ombá túraniyamba ésa uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa símai túwí'a sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwáási Maníkómó káráwiyaipa'a ímba kónááwe. 11 Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéofo kentáási Maníkóní ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Maníkóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye.

Túsamba Fasi'aénkóni kísaumo maíyan-aai.

12 Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iye sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawe'á wéuwatinkaiye sé'a moórá-aai seyaafá-tántáá'ó únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'o únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo súne. 13 Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náíndasafena imbá póna Maníkó minkáé-tántáá'á taí'ásuwainiye. Miyá ínífo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maarán-iye. Túwawaatamba ímba aare-úmémbó íyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóni kísau máéro. Miyámó íyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iye. 14 Maníkó Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a íyáfasisinkainiye.

15 Kentúwawaa'a Káráísiti aíyayaankaamba imbá pó'a sáwí-anka'o nínda-inimba ímba maiyé'a mimbórá-túmá ma'mái méraaro.

16 Moóráwigo sáwí-anka'o nínda-ininkoe'a méraimba mimbórá-túmá
ma'mái méraaye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba
agaimaréna séna
minkáé'nárai mimbórá-túmá
ma'mái méraaye
agaimaréna siyáiye. 17 Énifo Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraiwai
wení ámútanko wesé'a méraisana mimbóráí'a úmai méraiye.

18 Aare-úméné waai-úménémó ombá tínaaemba uwáméro. Fí'o-fi'on-
tantaa'o sáwí'o wéomba túgo ímba sáwí'a wéifo aare-úmémbó wéomba
túgo sáwí'a wéiye. 19 Maníkó wení ámútankomba ai'marówana ken-
tirumpimbá kumbéraimba póna kentúma Ufaen-ámútánkóní naambó
wéraimba é'a ísaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá
póta sirááímo táínda-i'a úwoi ónaumne ímba seró. 20 Ísu Káráísiti
kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén-
ofo marapá'ó méraamba Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóro.

7

Aaremó máén-aai.
1 Tuwímbai-aaimo agaimáímo sísai uráan-aaisafe'a simátimune.
Awá'-wáásí aaré ímba maésa úwoimo méraiyamba mindá kawe'án-
iye. 2 Énifo kembiwí úwoi waásifimbo méraawi aare-úméné waai-
úméné óraa'o ompímbá méraantafe'a umémbá únafo sé'a aaré maíyasa
waaí maíyambo íyamba mindá kawe'án-iye. 3 Waaigó wenáúma ímba
ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáúma ímba
ta'ótorainifo awaaikóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai
úmai méyaaye. 4 Awaainínkó wenáúma ímba we káráwiyaifo awaaikó
káráwisana awaaikó wenáúma awaainínkó káráwiyaiye. 5 Ímba
aambá faiyésarai énifo kanaán-iye sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa
ésarai inaí símaesarai íyantafesarai kári-kanaa saagáyááye. Minkánáá
tai'áínasarai mimbórafímbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'á
kentúra'a káráwiyewana ayáátááka'a nénka'a méyana kawe'ó úmaimo
méraiya-fasi'aemba tai'áínana waántáwanko sáwí'a íwae séna tafisifó
sé'a simátimundantemba miyán-oro.

6 Minááísáfé'a ímba fasi'ámai simátime'a sé'a miyán-oro sé'a miyán-
ááísáfé'o sísai omba simátime'a sé'a miyámó íyamba kawe'án-iye súne.
7 Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba
siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-
tantaakoni fasi'aémbá wétimiye.

8 Simátíménda awá'-wáásíyé keto'-íníné ísáaro. Kemó úndantemba
miyámó íyamba kawe'án-iye. 9 Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'o káráwiye'o
é'a aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí
maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ifo úwoimo mésamo aaré
maénae-imayaamo óraa'a únafo sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo
íyamba kanaán-iye.

10 Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátime'a súne. Ímba kesí
imáyáafinkemban-ifo Fasi'aénkóní imáyáafinkemba simátimune. Aaregó

awaaikómbá ímba auwéna kóíno. 11 Énifo awaaikómbó auwénamo éna fí'omba ímba waaí máíno. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaaikómpá'á tíno. Waaí ímba kentuwaainíntómbá ti'mátuwaaro.

12 Moórá-aaimo simátíménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáifo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá in-ínínkó awaaikóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaino. 13 Énifo awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyá iwáí awaainínkóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaino. 14 Waaigó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba iwáí awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba in-ínínkóe'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaaikó isaná póna kanaán-iye wésiye. Aaregó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba in-ínínkó awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo iwáíye'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaainínkó isaná póna kanaán-iye wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Maníkóní waásiti iyámpóíyaamba ímba owaisinó. Énifo miwísáféna Maníkó séna kesí waásiti iyámpóíyaamban-owe séna kanaán-iye wésiye.

15 Keákwákómó ombá awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá isaná awaainínkó amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá íyamba kanaa'á wété ónááwe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owíyé ímba kááísamai méraamba pósa wété íyamba kanaán-iye. Maníkó faru úmai méraiyantafena táántaraimba pósa auwé'a kónae sésamo ésa kanaán-iye. 16 Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna íni ína íníyo. Minááí ímba ísaraawe. Énifo waaí ísáaro. Enawaainínkómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafena amankúnkúna íni ína íníyo. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááéma tuwé'a wété oro.

Maníkó wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai méraaromo siyáin-aai.

17 Maníkó seyaafá'-wáásí tínkámae kuráimba wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai miyáumai méraaro. Maníkóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi minááí simátimune. 18 Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'o mé'o Yúndaa-waasi kentúmo kárámai araénáémbo owasamó fí'onkaa-waasi kentúmo ímbo kárámai araénáémbo owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fí'on-kwaasi-i'a ónae ímba sé'a méraaro. 19 Túmo kárámaimo araénáémbo owasá ímbo túmo kárámaimo araénáémbo owasá ombá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-iye. 20 Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. 21 Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímba óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'o é'a tuwánááwe. 22 Fasi'aénkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a kááísamai méré'a tu'makákáámbá méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Káráísiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. 23 Ísu Káráísiti pukáimba kentáféna mimbéyámbá uráisa'a

wení waási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa ta'ótoranae síya'o é'a a'áo seró. 24 Manikómó wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai Manikóe'a kááísamai méraaro.

Awá'-wáási táái.

25 Awá'-wáásísáféna Fasi'aénkó ímba fasi'aén-áái simásímakaisa'a kesí imáyáafinkemba súne. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáíntafe'a súnda-aai pó'a kawe'-ááíyémó síyantafe'a simátimune. 26 Umbai-tántáá'ó wéraintafe'a imáyáa é'a súmpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó íyamba kawe'án-iye. 27 Aaremó makáawi ti'mátuwanae ímba síyasa aaremó ímbo makáawi aaré maénae ímba seró. 28 Énifo aaremó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Inaamarúmó waaimó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba marapá'ó méraan-umbai-tantaa'a wéraimba mindá imáyáa é'a miyán-ofo sé'a aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyambo íyamba kawe'án-iye súne.

29 Kesí waásisono ísáaro. Manikómó siyáin-kanaa ampáánká'á tai'áínífo aaremó makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímba óraa'-imayaa ésa aaremó ímbo makáawimo mésamo Manikóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. 30 Tirunkómó umbaimó taiwáí mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwáí mésamo Manikóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwáí mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwáí mésamo Manikóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Manikóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. 31 Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa miyán-kísáúmó ímbo máéwi mésamo Manikóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áínda pó'a súnda-aai marapá'ó wérain-tantaatafena ímba aifaráán-tántáá'án-iye seró.

32 Marapá-tántáátáfé'o ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáási Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéofo 33 aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainíntómbó aamoimó íyan-kisau máéwana 34 kae'-ímáyáágó wétafisiye. Ímbo waaimó maiyéwiye awá'-ínáámárúwé Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waaiwárá'-ínímbá marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaai'waimbá aamoí íwae sésa miyán-kísáú wémaewe.

35 Aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba oró-áái ímba súmpo túwa'nai onda-áái simátime'a kawe'-úmai méraiyantafe'a minááí simátime'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantembo maíyantafe'a minááí wésimatimune.

36 Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaaemba wentáfénamo maénae-imayaa óraa'a énamo séna ímba kawe'-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíníye. Maíndamo éna kanaán-iye. 37 Moóráwigomo

aaremó maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámaimo énamo wenáúra'o káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méíniye sínanamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna miyámó énamo ímbo maínda kawe'án-iye. 38 Miyáumai moóráwigo aaremó aaí tarímakaindawimo maínda kawe'án-ifo moóráwigomo aaremó aaí tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawe'án-iye.

39 Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraindara'a kááísamai méraiyana awaaikó puwínana waaisáfénamo ankáínana Fasi'aénkóní waásiya'-aantemba wíno. 40 Énifo imáyáa é'a ímbo waaimó maénamo úwoimo mérainda arunkó kawe'á ínana mérainiye. Maníkóní ámúntanko minááísáféna mimbórá-ááí wésiye-imayaa úne.

8

Póí tufú'mai karo-fásí'áénkómbó ámén-aai.

1 Agaimái sísai e'a sé'a póímo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó máráámba minámá'á méyámba'maimo naandasá kanaawá'íyó-aaimo sísai e'o sen-ááí simátíménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-aai ááéma ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé íyófo waásimo tirumbó tímémbo wétuwa'nai-omba mindá kawe'án-iye. 2 Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo síyawi ímba kanaa'á awánasaraafo 3 Maníkómbó tirumbó ámé wanamo imbá Maníkó miwí tuwánasaraiye.

4 Mináái imáyáa é'a aneka'-ááí póímo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'á méyámba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásín-ofo mimbóráwígó fasi'aénkwáráwí Maníkó iyé-ááísá ísaraumne. 5 Wíyómpa'e marapá'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáási fasi'aénkwáráwí ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a wéraifo 6 kesáá mimbóráwígóntáféta séta kentáási Maníkó éna kentáásifowa iyésá súne. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waási-i'o úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fásí'áénkó méraimba Ísu Káráísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkátá méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáási owé-ááí ísaraumne.

7 Minááísá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai pói tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa timé'ómbanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááéraan-imayaa paaí ésa waántá-waasi tímém-poiman-iye sésa mimpóímó wénaamba tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóímá ímbo naaráámbá náúmne wésewe. 8 Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiye. 9 Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ésa miwí tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro.

10 Kembiwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwárawí ombá pó'a tímém-poimo úwoimo wénaunda kanaán-iyemo sen-kwáási waántá-waasiti ámáán-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamo wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. 11 Miyáumai mintómbó náúnda kanaán-iye wésemba mindá Maníkóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káráísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentífá'awaawi sáwí'a uwátínkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. 12 Kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraan-imayaa sáwí'o uwátínkáámba Káráísitimba sáwí'a wéuwankaawe. 13 Kemá Póro súne. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesífá'awaisai suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'o ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámbá ímba arááíwaenaawe.

9

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-aai.

1 Waási kembá ímba wéta'otoraafo Maníkó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-i'a uwásínkaraiwai é'a súrantamba kentáási Fasi'aénkó Ísumba awáné'a weni kísau kempímbá komaéwánda suwáné'a Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba uráamba mindá kesí kísaugoni áwáuma paápé uráiye. 2 Tuwímbai kentáfésа sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ifo úwoi-waasin-iye sewa'á kembiwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó si'marówa'a kembiwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkúmba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a

érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iye seró.

3 Tuwímbai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-aai simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iye sembá maarán-áái anondáá simátimune. 4 Ásé-aai kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'o úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. 5 Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pítaawe tuwaainíntómbó tí'maesamo ásé-aaimo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó áí'mae'o ásé-aaimo kosimátime'o kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. 6 Tuwímbai ásé-aai kosimátímakaamba tómbó méyámba'mai náíyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápáasiye kenkáísáfé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náíyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyésarai tómbá wémandaaye-imayaamo ombá mindá sáwí-imayaa wéowe.

7 Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáási miwímó kísaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwíti óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kísaumo owí minkísáúfákén-tómbá wénaawe. Póímo awíyówi mimpóímá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kísaumo wémaewi méyámbá wémaewe. 8 Minááí waásiti imáyáafinken-aai simátimumpo Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba miyán-ááímó wéraimba simátíménda ísáaro. 9 Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-aísamai támai mapándáampa úmai ásima fitúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'umakewana úwoi ména tuwímbai náíníye

siyáimba minkísáúgóní méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíníye. Maníkó ímba purumakasáfénawe séna minááí agauwó siyáifo
10 kentáásáfénawara'a minááí siyáiye. Kísaumo owí mifákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owí minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. 11 Miyáumai kempímbá Maníkón-aai kosimátímakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simíyanta kawe'án-iye. 12 Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Maníkóní kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwárá'ó úwoimo méraandasa kanaán-iye. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráísitin-aai ímba ísáafo séta kemó kísaumo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mai néta óraa-kisau wémaeta ímba
ifátuweta óraa-kisau maiyáumne.

13 Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaandaumpa'a kísaumo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntan-taarera'o Maníkóntáfésa pói tufú'mai wéagaewi mimpínkén-tómbá úwoi wénaan-aai ísaraawe. 14 Miyáumai Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aai kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi timíyasa
nánááwe siyáiye.

15 Kempímbá komé'a Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táína'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumai kesí kísaurakentombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáísinkaaro. 16 Maníkó óraaka simásímakaisa'a ásé-aai simátime'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáá'á paápé isinó. Mindásafe'a minásé-ááí wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune.
17 Kesí imáyáafinkembo ásé-aaimo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Maníkó simásímakaintafe'a wésimatimune.
18 Mindá érai'-aai póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-iye. Ásé-aai wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kanaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-ááí sénáawe. Ásé-aaimo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba seró. Ásé-aaimo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

19 Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo ímba maéta miyán-tántáá'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Maníkómpá'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Maníkómpá'á wétewe. 20 Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a Yúndaa-waasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaifo minámáánkómó ta'ótokain-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a miyá uráumne. 21 Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a fí'onkaa-waasi Maníkóní ámáámbo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a

miwímó onten-kísáú maé'a Maníkóní ámáámba Ísu Káráísiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiyafune. 22 Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáási túwa'nai únasa Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a méraumne. Tuwímbai Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo íyana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. 23 Ásé-aai wété ínana Maníkó kawe'á uwátinkena kenkwárá'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

24 Maarán-ááí imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákena méyámbá kowémaena aamoí uráiye sen-ááí wéisaawe. Miyáumai Maníkómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á miyáumai koró. 25 Kesúma fasi'áínkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áínda-meyambo maíyantafesa miyá wéofo waé'wae'o índa-meyambo máéndasafeta Maníkóní aampatá wégune. 26 Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'o wéraim-beyantafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á wégune. 27 Ímba kesúra'o sirááímo taintembánifo Maníkómbó arááímo taintembá arááíwáéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-aai simátimunana ánaaemba Maníkó ímba aamoí uwásínkáífo sé'a kesúma wégarawiyune.

10

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-aai.

1 Kesí waásisono. Maarán-ááí imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaa-waasi síwá'nása Ísípi-marafa'a ándáfakemba Maníkó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'o uráamba imáyáan-oro. Maníkó faútinkowasa Ísípi-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'-wáási túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Maníkó óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa 2 miwítí óraako Mósesee'a kááísamai mérowana Mósese mináínámbá arááíwa'maena wéguwasa kentáá síwá'náma miyá uwaná Maníkó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósese kofatowasá miwíwárá'á mimpímbá kofatésa 3-4 noné tóné ímbo wéropa'a wéguwana Maníkó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Maníkó óraa'-ontamba faimarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáféta séta Ísu Káráísitin-iye súne. 5 Máásai-marafa'a wéme wémesa Maníkón-aaimo arááíwáéraamba sáwífa'nanka ímba arááíwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Maníkó ímba aamoí uwátinkena máásai-marafa'a tínkámaena wénuwasa pukáawe.

6 Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'o untáfésa aamoí uráafo kesáá miyásá únafo séta miwímó uráantafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. 7 Miwífínkémbá tuwímbai karo'-mánikómbá úmakesa wen-ímáyáá mósá makáafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
waási mara'á mésa tóné noné

násuwesa íyáfasinesa tiraimá makáawe.

Karoˈ-máníkóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáiye.
8 Miwífínkémbá tuwímbai
aare-úméné waai-úméné uráafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Miyámó
untáféna mimbórá-kánááfímbá Maníkó sáwífaˈ-waasi 23,000 waasi
tínkamuwasa pukáawe. 9 Miwífínkémbá tuwímbai Fasiˈaénkómbá
maˈmái awánésa sésa Maníkó kentááráˈá ímba kaweˈ-úmai káráwiyaiye
karoˈá sésa sáwíˈa uráafo kesáá ínta miyá ónáisaiye. Miyá
untáféna Maníkó iyaankafayaantómbá tiˈarówasa fowasá pukáawe.
10 Miwífínkémbá tuwímbai Maníkómbá íˈai ánkaraafo kesáá ímba miyá
síyataao. Miyámó untáféna Maníkómó wíyómpakembo aiˈarówai
tínkamuwasa pukáawe.

11 Miwífímbá miyán-tántááˈá paápé úwana Maníkón-aai aúfáífimbo
agaimakáimba kesáá taiˈáínda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta
imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

12 Miyáumai kesáféˈa séˈa fasiˈámai méraundawi únemo sewí moórá-
tantaako tafisínaˈa sáwíˈa únafo séˈa káráwiyoro. 13 Sáwíˈo íyan-
umbai-tantaaˈo kempáˈó tiyáimba mindá seyaafáˈ-wáásífáˈá tiyáiye.
Maníkó áfombo faiyáíwai séna sáwí-fasiˈaen-tantaako kempáˈá téna
tafisínaˈa sáwíˈa ofó séna miyán-tántááˈó tuwáíyan-amba áámáá-
ontama aráátiminaˈa kanaa fasiˈámai méˈa ímba sáwíˈa ónááwe.

14 Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwáˈnámo uráantemba miyá
únafo séˈa karo-fásíˈáénkwáráwí-ímáyáámó mósá máráámba tínaaemba
uwáméro. 15 Kaweˈ-ímáyáámó on-kwáási owaˈá óraaka simátime
séˈa simátimunda-aai kaweˈ-úmai imáyáan-oro. 16 Ísu Káráísitimo
kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta
imáyáa éta aráá-tombo náúndasa ándá-aran-domba Maníkómpáˈá súwi
séta mindómbó náúndasa maará séta Ísu Káráísitini naaemá isatá
kááísamaisa méraumne. Minárá-tómbá tafámbaisa náúndasa maará
séta Ísu Káráísiti áúma isatá kááísamaisa méraundasa 17 minárá-
tómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpínkéntáámó seyaafáˈnánkátá
náúndasafeta mimbórá-wáásíˈa úmaisa méta sáwífaˈnankata
úndanifo mimbórá-wáásíyáántá úmaisa méraumne.

18 Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro.
Maníkóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera ˈa pói tufúˈmai agaimái
amésamo ombá Maníkóeˈa kááísamai méraawe. 19-20 Súnda-aaigoni
áwáumo simátíménda ísáaro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba
túwaˈnai índa-tantaaˈan-iye. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba
túwaˈnai índa-tantaaˈan-iye. Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Póímo
tufúˈnésamo tuwímbai-amaˈo waántá-waasimo timésamo méraamba
ímba Maníkómbá amésa méraawe. Waántá-waasi timéˈo miwíséˈo
kááísamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiye.
21 Fasiˈaénkóeˈa kááísamai mésa waántá-waasiseˈa kááísamai mésamo
ombá ímba kaweˈá uwásuwesa méraawe. Fasiˈaénkóntáféˈa imáyáa éˈa
ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamo
mintómbó naapaˈá ímba komeˈa naaró. 22 Miyámó éˈo séˈo Fasiˈaénkó

ímba aifarááwín-iye síyanamo éna aaisambá tiyíníye. Maníkóní fasiˈaénkó kentáási fasiˈaémbá íyáákaraifo ímba miyán-oro.

23 Kempínkémbá tuwímbai séˈa seyaafá-tántááˈó úndasa kanaán-iye sefó kemá Póro súne. Tuwímbai-tantaaˈo ombá ímba kaweˈá uwátínkáísana tuwímbai-tantaaˈo ombá ímba túwaˈnai iye súne. 24 Miyáumai kesáféˈo túwaˈnai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fíˈowiwaraˈo túwaˈnai íyan-kisauwaraˈa máéro. 25-26 Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna marawé minkáˈó wérain-tantaaˈe
seyaafáˈá Fasiˈaénkóndén-iye
agaimaréna siyáimba Maníkó kentáásáféna imáyáa éna makáimba póˈa maaketiyákém-póí-ámáˈá úwoi méyánureˈa ímba óraaˈ-imayaa éˈa séˈa sáwíraˈu kawerá'únó ímba séˈa úwoi naaró. 27 Moóráwigomo Maníkón-aaisafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmpaˈa tómbá naarómó sínaˈo ewémó séˈo éˈa koméˈa ímba áísai eˈa nááfaken-tonaˈiyo ímba síyamba úwoi néˈa sáwíraˈu kawerá'únó ímba síyamba úwoi naaró. 28-29 Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-tomba iyémó síndamo éˈa kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo minááímó sin-kwáásígó imáyáa éna séna Ísu Káráísitini waási waántá-waasimo póímo tímémba kanaán-iye sifó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímbai séˈa waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iye. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnafo siwái wemá kentáásáféna naafó ímba sisinó. 30 Tóntáféta Maníkómpáˈá súwi séta náúnanasa moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáféˈa 31 kemá Póro súne. Maníkón-áwíˈa mósá máráán-kisau aantemba maéˈa tóné noné néˈa kísaumo máémba Maníkóntáféˈa imáyáa éˈa wenáwíˈa mósá máráaro. 32 Yúndaa-waasisafeˈe fíˈonkaa-waasisafeˈe Maníkóní waásisafeˈe imáyáa éˈa kaweˈán-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááíwáéfo séˈa káráwiyoro súne. 33 Imáyáa éˈa séˈa suwánésa aamoí uwásinkaiwae séˈa méraumne. Kesáfé aantemba kaweˈó í-kísáú ímba wémaumpo seyaafáˈ-wáásíwáráˈó kaweˈó uwátínkáín-kisau wémaunda póna Maníkó sáwíˈo úmaimo méraampinkemba tiyáínasa kaweˈ-úmaimo

11

méraiyan-kisau wémaumne.

1 Ísu Káráísitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewáráˈá miyán-oro.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare tiˈnónkáˈó káátaraan-aai.

2 Kentáféˈa imáyáa úmae iyéˈa simásímakain-aaimo simátímakaunda-aaimo taawiyáfóntafeˈa aamoí uwátinkaumne. 3 Simátíménda ísáaro. Káráísiti seyaafákáˈá káráwisasa waaimó ombá tuwaainíntónkáˈá káráwiyowana Maníkó Káráísitinkaˈa káráwiyaiye. 4 Miyáumai Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaimá inaí wésesa Maníkón-aai simátímémba tiˈnónkáˈó káátaresamo ésa Káráísitin-awiˈa sáwíˈa ónááwe. 5 Túwaandu ombá aaremá inaí sésa Maníkón-aaimo simátímémba tiˈnónkáˈó ímbo káátaresamo ésa tuwaaiˈwai túwíˈa sáwíˈa ónááfo aare tiˈnónkáˈó káátaraamba tuwánésa tuwaaiˈwaimbá

káráwiyaawe sembá mindásafesa tiˈnónkáˈó ímbo káátaresamo ésa tuwaaiˈwai túwíˈa sáwíˈa ónááwe. Sáwíˈo on-ínímbó tigaesáfésa íwae sésamo tiˈnóntáumo kárásuwaantemba tiˈnónkáˈá ímba káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigaesáfésa wéowe. 6 Aaremó tiˈnónkáˈó ímbo káátaresamo ésa tiˈnóntáu kárásuwaaro súne. Énifo tiˈnóntáumo kárásuwaamba tigaesáfésa ésa pósa tiˈnónkáˈá káátaaro. 7 Maníkó fasiˈaénkwáráwí seyaafá-tántáákáˈó káráwiyaiwaimo intembá waaí miyá ésa pósa túwaandu ombá tiˈnónkáˈá ímba káátaraawe. Maníkó tuwaaiˈwainkáˈá káráwiyaisasa tuwaaiˈwaimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá tiˈnónkáˈá káátaraawe. 8 Maníkó aifaráán-ínímbá awaaikó arausantámbá úmakaifo waaí ímba aaregó arausantámbá úmakaiye. 9 Waaigó aaregónkáˈó méraindasafena ímba úmakaifo aaregómá waaigónkáˈó méraindasafena Maníkó úmakaiye. 10 Mindásafesawe wíyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare tiˈnónkáˈá káátaaro. Tuwánésa sésa tuwaaiˈwaimbá káráwiyaawe sénááwe. 11 Énifo Fasiˈaénkón-aúranka'o méraamba aaré waaí áfomba faiyááwasa pósa ímba keyáá méraawe. 12 Maníkó aifaráán-ínímbá waaigó arausantámbá úmakaisasa aaré mésa waaí matínkááwasa méraamba Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugon-iye.

13 Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare tiˈnónkáˈó ímbo káátaresa inaimó sembá kanaawáˈi ína kanaán-iyo imáyáan-oro. 14 Waásiti áwáuma imáyáa éˈa séˈa waaí miwí tiˈnóntáu ayáátáákaˈo wéraintafesa tigaesáfésa owasá 15 aaré kentí ayáátáá-tiˈnontausafesa aamoimó ombá Maníkó tímakaisana tiˈnóntáugo tiˈnónkáˈá káátaraiye wésewe. 16 Kempínkémbó tuwímbai tiˈnónkáˈó káátamakaantafesamo narúˈnárúˈ-ááímó síyaˈo éˈa séˈa kesáá Maníkóní waásisa túwaandu uráunasasa fíˈo-fiˈon-daopaˈa Maníkóní waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fíˈon-awauma ímba wéraiye sénaumne.

Fasiˈaénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tombo naan-ááí.

17 Sáwíˈo on-ááísáféˈa simátímenda ísáaro. Maníkóntáféˈa imáyáa éˈa túwaandu ombá moórá-mora ímba kaweˈá umátinkeˈa sáwíˈa wéuwatinkaawe. 18 Túwaandu ompínkémbó tuwínkaaˈ-úmaimo méraan-aaimo sewaˈó isáúnda éraiˈ-aain-iye. 19 Tuwínkaaˈ-úmai méˈa tuwímbai fíˈon-imayaa owasá tuwímbai fíˈon-imayaa owaˈá éraiˈ-aaimo sen-kwáásí wéisaawe. 20 Túwaandu ombá séˈa aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasiˈaénkóntáféˈa ímba imáyáa éˈa

aráá-tomba néˈa 21 tuwímbai kentí naaúmpakembo maimaéˈo tiyáan-tontafeˈa imáyáa éˈa naawasá tómbó ímbo makáawi táái taisasá tuwímbai uwóíˈo on-dómbá nésa uwóíˈa owaˈá miyámó ombá aráá-tomba sáwíˈa úmai wénaawe. 22 Miyámó ombá tómbá ímba tuwínkaaˈ-éˈa tómbó ímbo makáawi timéˈa sáwíˈa uwátínkááwasa tigaesáfésa ombá mindásafeˈa ímba aamoí uwátinkaumpo sáwíˈan-owe. Kentí naaúmpaˈa tóné noné násuweˈa túwaandu éˈa Fasiˈaénkóntáféˈa imáyáa éˈa aráá-tomba naaró.

23 Fasiˈaénkó simásímakaimbo simátímakaunda maarán-ááín-iye. Moóráwigo Yúndasi Fasiˈaénkó Ísumba wení namuro-wáási ímbo aráátímakonkaˈa mindóˈwáámbá Ísu Káráísiti péréti maisoréna 24 Maníkómpáˈá súwi séna tafaména séna mindá kesúman-ifo

kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánaumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae íyóro súwasa 25 tómbá násúwówana pérétimo maúntemba ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iye. Kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraawe séna mináú-ááí símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae íyóro Ísu Káráísiti siyáiye. 26 Mimpérétíyé mindónémó naambá kentáásáféna Fasi'aénkó pukáiye-aai wésimatimewe. Miyá úmae iyíyana Fasi'aénkó marapá'á kumíníye.

27 Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawe'-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-arandone nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkónáúwe naaewé sáwí'a íyana sáwí-meyamba tinkáíníye. 28 Mindásafesa méraawini áwáuma kawe'-ímáyáá ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'o úmaimo méraamba kawe'-ímáyáá ésa aráá-tomba nánááwe. 29 Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáin-aaigoni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaifimbá wíyana Maníkó sáwí-meyamba timíníye. 30 Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba ímba imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-ímáyáá ombá pó'a tuwímbai aamoisaénkwáási méraawasa tuwímbai tí'o iwáí méraawasa tuwímbai pukáawe. 31 Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawe'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'o únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénkó sáwí-meyamba ínta símísino. 32 Énifo Fasi'aénkó arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waé'wae'o índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíníye.

33 Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náíyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. 34 Tááímo táína'o

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwe'a túwaandu uré'a tómbá nánááwe. Miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba ímba timíníye. Fí'on-aaisafe'wara'o agaimáímo sísai uráan-aai kempá'á wéme'a kosimátimenaumne.

12

Maníkóní ámútanko fasi'aémbó wétimin-aai.

1 Kesí waásisono. Fí'o-fi'on-kisaumo maíyantafena Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímímba ímba ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. 2 Waántáwankoni aambó arááíwáúnka'a waántáwanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááíwae'a waántá-waasi karo-fási'áénkwáráwí ímba aaí sewí-ímáyáá mósá makáamba ísaraawe. 3 Maníkóní ámútanko kesé'a ímba mérowa'a sáwí-ambo arááíwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Maníkó Ísumba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímba méraiye.

4 Maníkóní waási-iˈo owí weni kísaumo máéntafena Maníkóní
ámútankoma fíˈo-fiˈo-fasiˈaembo tímímba mimbóráwígómá wétimiye.
5 Maníkóní kísau fíˈo-fiˈon-kisaumo máéntafesa Fasiˈaénkó Ísuntafesa
ísámai minkísáú wémaewe. 6 Maníkóní kísaumo máéntafena wemá
fíˈo-fiˈo-fasiˈaemba tímísasa minkísáú wémaewe. 7 Seyaafáˈnánká
kaweˈá uwátinkaiyantafena Maníkóní ámútanko moórá-mora-
waasi tirumpimbá ména Maníkóní fasiˈaémbá wéaraatimiye.
8 Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi kaweˈ-ímáyáá tímísasa minááí
wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímbo ísaraan-
aai simátímísasa wésimatimewe. 9 Maníkóní ámútanko moórá-mora-
waasi imáyáa tímísasa Maníkóntáfésа timankúnkúmba ésa sésa érai ˈa
Maníkó siyáintemba íníye wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-
waasi fasiˈaémbá tímísasa tíˈo imbá wéasofatinkaawe. 10 Maníkóní
ámútanko moórá-mora-waasi fasiˈaémbá tímísasa
ímbo awánaraan-kisauwaraˈa kaweˈ-úmai wémaewe. Maníkóní
ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkó simátímakain-aai
wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa
fasiˈaénkómbá tuwinésa sésa moórá Maníkóní ámútankompinke-
fasiˈaemban-iye sésa moórá waántá-waasiti fasiˈaémbán-iye wésewe.
Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa ímbo ísáán-
aaifinkemba wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa
tímísasa miwímó siyáan-aai miwíwáráˈá ímbo ísáán-aaifinkemba pósa
waéˈmai wésewe. 11 Maníkóní ámútanko weyáá weni imáyáafinkemba
miyá éna moórá-mora-waasi
fíˈo-fiˈo-fasiˈaemba wétimiye.

Fasiˈaénkón-áúraantaamo uráunda-aai.

12 Moórá-aai sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwífa-tantaaˈo
wéraimba mimbórá-áúmán-iye. Miyámó intembá kesáá Ísu Káráísitini
waásisa sáwífaˈ-waasimo méraundasa weséta kááísamai mimbórá-
wáásíyáántá uráumne. 13 Tuwímbaisa Yúndaa-waasisa únasasa
tuwímbai fíˈonkaa-waasi owasá tuwímbai wayó-kísáúmó máén-kwaasi
owasá tuwímbai úwoimo tuˈmakáˈó méraan-kwaasi owaná Maníkó weni
ámútamba aiˈmarówana kentáásirumpimba kumbéna kááísasinkenasa
mimbórá-wáásíyáántá uwásínkaraiye.

14 Kesáá mimbórá-wáásíyáántá úndasa imáyáa éta maarán-ááímó
simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwífa-tantaaˈa
wéraimba 15 aísamaigomo séna kemá ímba ayáámba úmpo ímba mimbórá
áúrakemba úne sínífo mimbórá áúraˈa wéraiye. 16 Áákomo séna kemá
ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínífo mimbórá
áúraˈa wéraiye. 17 Seyaafáˈ-áúfáˈó aúran-aantembo wérainkakaa ímba
ááˈa ísáísino. Seyaafáˈ-áúfáˈó
ááˈ-aantembo wérainkakaa seyaafáˈ-wíyúmbá ímba ísáísino.
18 Énifo Maníkó weni imáyáafinkemba seyaafáˈ-áúwawaaˈa
úmakena seyaafá-tántááˈá wenamááˈ-aantemba maˈmaéna kuráiye.
19 Áúwawaapinkembo mimbórá-tántááˈó wérainkakaa áúwawaaˈa ímba
wéraisino. 20 Seyaafá-tántááˈá wéraimbanifo mimbórá kúwawaaˈa
wéraiye.

21 Miyáumai aúranko ayáánkontafena ímba kanaa séna emó ímbo
méraandarakaa úwoi mérausino ímba sínana aˈnónkó aísamaigontafena

ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaa úwoi mérausino ímba síníye.
22 Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo
súndasa ímbo wérainkakaa áúwawaa'a ímba kawe'-úmai wéraisino.
23 Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa
kawe'-úmaisa wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaa'a
aúpá'á makéta wégarawiyune. 24-25 Afora'ó wérain-tantaa'a ímba
wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawe'-úmai kísau
maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaura'a káráwiyaintafena
Maníkó wenamáá'amaa'a maréna sáwísamban-iye súnda-tantaa'a
wégarawiyiye. 26 Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'o ínana
seyaafá'-áúfínkénkwárá'á áí'a uwásáíníye. Áúwawaapinkembo moórá-
tantaako kawe'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwárá'á kawe'á uwásáíníye.

27 Túwawaatafe'o súnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Kembiwí
Ísu Káráísiti áúwawaakaamba uré'a moórá-mora-waasigo
wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyáráámbá uráawe. 28 Maníkó
wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tiména miyán-kísáúmó
maíyantafena fasi'aémbá wétimena wení aantá-waasi aifa'á
íyáfasintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aaimo simátimiyawi
íyáfasintinkena miwí tínaaemba uwáítáí'-íyawi íyáfasintinkena miwí
tínaaemba ímbo awánaraan-kisaumo maíyawi íyáfasintinkena tí'o índa-
waasimo asófatinkaiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba túwa'nai
íyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'o-fi'on-kisaura'o káráwiyiyawi
íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'o-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo
síyawi íyáfasintinkena miyámó íyawi íyáfasintinkafa'a kuráiye.

29 Maníkó aantá-kisaumo tímakaimba seyaafá'nánká ímba miyán-
kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaimo
simátímémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai
wémaewe. Uwáítáí'o ombá seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa
tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisaumo máémba seyaafá'nánká
ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. 30 Maníkóní
fasi'aéntámbá tí'o imbó asófatinkaamba seyaafá'nánká ímba miyán-
kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'o-fi'on-aai ímbo ísáán-
aaifinkembo sembá seyaafá'nánká ímba miyá sewasá tuwímbai wésewe.
Minááígóní áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímba miyá
owasá tuwímbai wéofo Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fásí'áémbá
wétimiye. 31 Maníkómó tímí-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'a
sé'a Maníkóní kísau íyáákamai-kisau maénaemo sé'a tiyáántán-kwiyé'a
kísau máéro.

Minááí kemá imáyáa é'a sé'a kawe'-ááín-ifo waásimo tirumbó
tímémba minánkó seyaafá'-ánkómbá íyáákaraimba minánkóní áwáumo
simátíménda ísáaro.

13

Waásimo tirumbó tímewini áwáuman-iyemo siyáin-aai.

1 Maníkóní ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'o-fi'on-
aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo séta wíyómpaken-kisau-waasi-
taaifinkenkwara'o sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo
ondasáámó éta minááí úwoi-aai séta kámene peró'emo úwoimo

tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawe'á uwátinkanaumne. 2 Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaimo simátimetaamo Maníkó aúpá'ó makáin-aai isétaamo ímbo ísaraunda-aai Maníkó simásímakain-aai isétaamo Maníkóntáféta fasi'ámaimo métaamo séta érai'a Maníkó siyáintemba íníye sétaamo Maníkómó siyáintemba umbai-kísáúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. 3 Makáunda-tantaa'o seyaafá'ó tuwín-timetaamo Maníkóní kísau wémaundasafesasa sáwí'o uwásínkénta aamoí éta kanaán-iye sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáunda-aaigo ínta súwa'nai íníye.

4 Waásimo tirumbó tímé́wini áwáuma maarán-iye. Waásimo tirumbó tímé́wi sáwí'o wéuwatinkaamba anondáá ímba miyámó ombá túwa'nai esa waásimo tirumbó tímé́wi túwí'o wérain-kwaasisafesa tirumbá ímba sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tímé́wi miwí túwí'a ímba maimaé iyésa 5 waásimo tirumbó tímé́wi kesáfésа seyaafá-tántáá'á kawe'á wéune ímba sésa sáwí-aai ímba sésa waásimo tirumbó tímé́wi kesáái íyáákainkwae ímba sésa waásimo tirumbó tímé́wi ímba úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tímé́wi sáwí'o uwátínkáámba ímba imáyáa úmae iyésa 6 waásimo tirumbó tímé́wi sáwí'o ontáfésa ímba aamoí ésa kawe'ó ontáfésa aamoí ésa 7 waásimo tirumbó tímé́wi umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tímé́wi seyaafá'-wáásísáfésa ímba inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawe'ó íyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tímé́wi seyaafá'-úmbáí-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáámba miyáumai méraawe.

8 Waásimo tirumbó tímén-anko waé'wae'a éna ímba tai'áínana Maníkó simátímakain-aaimo simátímén-kisau tai'áínana fí'o-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo

sen-kísáú tai'áínana ímbo ísaraan-aaimo Maníkó simátímakain-aai simátímén-kisau tai'áíníye. 9 Ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aai ínta kanaatá ísásaraumne. Maníkómó simásímakain-aaimo simátímakaunda ínta kanaatá simátímataraumne. 10 Maníkó kawe'-úramba ónaumnemo siyáimba ánaaemba paápé índa póta ímbo ísásaraunda-aaiwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

11 Iyámpóímo méraawandara'a iyámpóímo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóímo ontembá miyá wée'a iyámpóímo ontembá miyán-ímáyáá uráumpo waási-úramba íyáé'a iyámpóíya'o uráunda-tantaa'a tukáumne. 12 Iyámpóímo ímbo kawe'-úmaimo ísáántemba Maníkóní waásisa ímba kawe'-úmaisa Maníkóní áwáuma wéawanaumne. Nompímbó waási tói'o ímbo awánamaimo kawe'ó úndantenta káfé'a miyáráántá wéundasa Maníkóní áwáuma ímba kawe'-úmaisa wéawanaumpo waási tói'o aforatáámó awánáúndantemba ánaaemba miyásáámó ondasá Maníkóní áwáuma kawe'-úmaisa awánánaumne.

Káfé'a ímba awánasaraundasa Maníkó kentáámó suwánasaraintemba ánaaemba Maníkóní áwáusa awánánaumne. 13 Miyá ínífo káfé'a Maníkómpá'á simankúnkúnta únda-amba isaná érai'a Maníkóeta maé'mae'a ónaumnemo súnda-amba isaná Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá wéraifo íyáákarain-amba Maníkómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-iye.

14

Maníkómó simátímakain-aaimo wésimatimen-aai.
1 Waásimo tirumbó tímén-amba fasi'ámai arááíwae'a Maníkómó wétuwin-timi-fasi'aemba maénae sé'o Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifásí'áémbá maénae seró. 2 Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísasamo fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba waásisafesa wésefo Maníkóntáfésа sésa waásimo minááígóní áwáumo ímbo ísáántafesa waásisafesa ímba wésewe. Maníkóní ámútanko fasi'aémbá tímísasa aúpá'-áái wésefo 3 tuwímbai Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'ámai arupíse úmai kawe'ó uwátínkáámba mindásafe'a sé'a Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifásí'áémbá maénae seró wésune. 4 Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí kesáfésa símai wéfasi'aafo Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóní waási seyaafá'á fasi'aémbá wétimewe.

5 Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísa'o fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyamba siráái wétaifo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímé-fasi'aemba maé'a simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátiminasamo ésa minááígóní áwáuma ímba kawe'-úmai íséwana minááígó ímba túwa'nai íníye. Miwí táaigo ímba túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa miwí fí'on-aaimo ímbo
ísáán-aaifinkembo sewí íyáákaraawe.

6 Kesí waásisono. Kentópa komé'a fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo sendamó é'a ímba isáíyana kesááigo ímba túwa'nai ínífo Maníkómó paápé uráin-aaiya'i ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaiya'i Maníkómó simásímakain-aaiya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaiya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'a isáíyana kesááigo túwa'nai íníye. 7 Fontóímó ímbo kawe'-úmaimo áái sínasamo ésa ímba ísámai kawe'á ónááfo kawe'-úmaimo sínasamo ésa ísámai kawe'á ónááwe. 8 Moóráwigo ímbo kawe'-úmaimo aaemáímo sínasamo ésa ímba isésa tatúwaandu ónááwe. 9 Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síya'o é'a minááígóní áwáuma ímba isáíyamba keáínkáámbá sénááwe. 10 Seyaafá'-máráfá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fi'on-aaimo sembá minááígóní áwáuma wéraifo 11 moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'a sé'a imáyáa é'a fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye síníye. Miyámó sen-ááígó ímba túwa'nai íníye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá minááígó ímba túwa'nai íníye. 12 Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aembo maíyamba aamoí é'a pó'a Maníkóní waási kawe'ó uwátínkáí-fasi'aemba tiráái wétaina'a maiyé'a
Maníkóní waási kawe'á uwátínkáaro.

13 Mindásafe'a fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áísai íyana minááímó waé'maimo simátimiyantafena fasi'aémbá timíníye. 14 Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta súmpo kentáási imáyáago sáwísankaamba uráiye. 15 Mindásafeta maarásá ónaumne. Maníkóní ámútankomo

fasiˈaéntáámó símakaimba fíˈon-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkenta Manikómpátá inaí séta kentáá sáaifinkenkwarata sénaumne. Fíˈon-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáá sáaifinken-iwarata sénaumne. 16 Fíˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo Manikómpáˈá inaí séˈa wenáwíˈa mósá máráámba moóráwigomo úwoi-waasimo minááígóní áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóní áwáuma ímba ísarena póna ímba kanaaˈá éraiˈe síníye. 17 Fíoˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo Manikómpáˈó inaimó sembá kaweˈán-ifo minááígóní áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímba áwaˈnai íniye.

18 Fíˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fíˈon-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo súnda sáwífa-kanaa mindásafeˈa Manikómpáˈá súwi súne. 19 Énifo Manikóní waási túwaandu uráamba fíˈon-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo ayáátááˈ-aaimo súnda kári-tantaaˈan-ifo ísáán-aaifinkembo fasiˈaémbá timínda-aaimo ampáán-ááímó súnda mindá óraa-tantaaˈan-iye.

20 Kesí waásisono. Iyámpóimo ímbo kaweˈ-ímáyáámó ontembá ímba miyá éˈa táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sáwí-imayaamo ontembá miyán-oro. 21 Naaófáˈá Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Fasiˈaénkó séna kesí waási kesáái ímba
ísáafo simátimenaumne. Fíˈon-aaimo sewí simátíménasa miwí
táaifinkemba simátimesa sáwíˈa uwátinkaiyasa pósa kentáfésa
ímba imáyáa ésa kesáái ímba isánáawe
agaimaréna siyáiye. 22 Naaófáˈá Manikó miyá éna
weni waási wenáái ímbo ísarowi weni fasiˈaémbá aráátimumba awánaraantemba Manikón-aaisafesa ímba timankúnkúmba íyawi fíˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sen-áái isésa sésa Manikóní fasiˈaémpínkémbá wésewe sénáawe. Énifo Manikó simátímakain-aai simátímémba Manikón-aaisafesa timankúnkúmba íyawi isésa sésa Manikóní fasiˈaémpínkémbá miyá wésewe sénáawe. Énifo Manikón-aaisafesa ímba timankúnkúmba íyawi isésa ímba miyán-ááí wésewe.

23 Manikóní waási túwaandu urémpimba seyaafáˈnánkáˈó fíˈo-fiˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyasamo úwoi-waasimo Manikón-aaisafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo íyáferesamo isésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénáawe. 24 Énifo seyaafáˈnánkáˈó Manikómó simátímakain-aaimo aforaˈó síyasamo úwoi-waasimo Manikón-aaisafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo íyáferesamo isáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaráínasa sáwí-waasi úne sésa 25 miwítí aúpá-sáwí-ímáyáá aforaˈá mégufiyesa Manikón-aúrankaˈa kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa éraiˈa kempímbá Manikó méraiye sénáawe.

Manikóntáfésa imáyáa ésa túwaandu urénkaˈa arupíse úmai méraaromo siyáin-aai.

26 Kesí waásisono. Kemó súnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Manikóntáféˈa imáyáa éˈa túwaandu urénkaˈa moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Manikón-aaifinken-aai simátiminana moóráwigo Manikómó aráánaminda simátiminana moóráwigo fíˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkemba sínana moóráwigo minááí waéˈmai síˈna miyáumai Manikóní waási fasiˈaémbó

tíméntafeˈa miyá úmaeˈa íyóro. 27 Fíˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyambo éˈa kaumbo-kaeˈ-wáásí aantemba séˈa aifaˈá moóráwigo sínda waéˈmai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waéˈmai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waéˈmai simásuwainaˈa miyá sénááfo 28 minááímó waéˈmai síndawimo ímbo mérainaˈo éˈo fíˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí seyaafáˈ-wáásí túrankaˈa ímbo síyamba imáyáafinkemba Maníkóntáféˈa seró. 29 Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba kaumbo-kaeˈ-wáásímó íyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai iséˈa minááí tuwímbai ísáaro. 30 Minááímó ísáán-kwaasifinkembo Maníkó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái taiˈáínana moóráwigo íyáfasinena simátiminiye. 31 Maníkómó aaimó simátímakaiwai seyaafá séˈa moórá-morawigo moórá-mora-kanaa símae iyéˈa póˈa seyaafáˈnánká iséˈa fasiˈaémbá maénááwe. 32 Maníkómó simátímakain-aaimo simátímówi sembá kentí imáyáaraˈ-aantemba káráwiyaafo miyán-oro. 33 Kaweˈ-ímáyáámó éˈo faru úmaimo méraamba Maníkómbá aráái taifó simátímén-aai káráwiyoro.

Maníkóní waási seyaafáˈ-náópaˈo túwaandu uráamba maarán-owe. 34 Túwaandu urémpinkemba aaré ímba aaí seró. Maníkón-aai aúfáifinkembo siyáintemba aaré ímba káráwiyonaawe. 35 Mindásafeˈa túwaandu urémpinkemba aaré aaí sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísai ónae sésamo ésa miwítí naaúmpaˈa tuwaaiˈwaimbá tísai ónááwe. 36 Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Maníkón-aai kempínkén-aantemba ímba paápé isaˈá ímba kembiwí aantembanifo fíˈo-fiˈom-barafaken-kwaasiwaraˈa ísaraafo miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.
37 Kempínkémbá tuwímbai kesáfésа sésa Maníkómó siyáin-aai ísaraundawi únemo síyawiye tuwímbai kesáfésa sésa Maníkó fasiˈaémbá símakaiwai únemo síyawiye miyámó sewí maanáúfáímó agaimáímo timúndafimba toráumai awánéˈa séˈa minááí Fasiˈaénkó ámáámba siyáin-aain-iye sénááfo 38 maanáúfáímó agai-timúndamo ímbo íséwaˈo éˈa miwísáféˈa séˈa ímba Maníkóní ámáánko kentirumpimbá wéraiye seró.
39 Kesí waásisono. Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasiˈaén-ímáyáá éˈa simátímaˈmaeˈa iyéˈa fíˈo-fiˈon-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba aiyowáíˈa úmáráaro. 40 Énifo seyaafáˈ-ááímó sembá ímba sáwífaˈ-aaimo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

15

Ísumba pukómpinkembo íyáfasinankarain-aai.

1 Kesí waásisono. Ásé-aai kosimátímakaunda-aai anekaˈó simátíménda ísáaro. Minásé-ááísáféˈa éraiˈe séˈa taˈótokeˈa fasiˈámai méraawe. 2 Fasiˈámaimo taˈóteˈmae iyéˈo éˈa kaweˈ-ámbá arááíwaˈmae iyónááfo tóikaken-aantemba éraiˈemo síyambo éˈa kaweˈ-ámbá ímba arááíwaˈmae iyónááwe.

3 Aifaˈá Maníkó minááí simásimuwaˈa kembó simátímakaunda óraaˈ-aai póna Maníkón-aai aúfáifimba agaimarésa siyáantemba sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwúwasa 4 utámárówana kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó pukómpinkemba

íyáfasinankaraiye. Minááí Maníkón-aai aúfáífimba agaimarésa siyáawe.
5 Ísu Káráísiti pukómpinkemba íyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna
wení kísau-waasi túranka'a paápé éna 6 moórá-kanaa sáwífa'-waasi
wesé'o núwai 500 waasi túranka'a paápé uráiye. Minkwáásífínkémbá
sáwífa'nanka úwoi túnaraawasa tuwímbai pukáamba minkwáási
túranka'a paápé éna 7 Yémísin-aúranka'a paápé éna wení aantá-
waasisonti túranka'a paápé éna 8 ánaaemba kemá Póro súranka'a
paápé éna Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkainkwae-imayaa ímba
uráunda kembá wení waási-i'o uwásínkaraiwai súranka'a paápé uráiye.
9 Ááéma Ísu Káráísitini waási sáwí'a uwátínkaraumpo Fasi'aénkóní
aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa
kentáfé'a Fasi'aénkóní aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá
wéune. 10 Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái
simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a
ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kísaugo fí'owiti
kísaugomba íyáákaraifo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó
súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. 11 Kemó áse-
aaimo simátimewanda-aai isé'a miwímó simátímún-aai mimbórá-áái
pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

Púwón-kwaasimo íyáfasinaiyan-aai.

12 Maníkó Ísu Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankarain-aaisa
simátimundasa kempínkémbá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba
íyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. 13 Púwómpinkembo ímbo
íyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráísitimba pukómpinkemba ímba
íyáfasinankaraisino.
14 Maníkó Káráísitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa
simátimunda-aaisa sáwísankaamba uwáwisa'a misáwísánkáán-ááísáfé'a
timankúnkúmba owisinó. 15 Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa
Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. Maníkó
Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiyemo simátimundasa énifo
minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááíyésá
simátimusino. 16 Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó
Káráísitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. 17 Maníkómó
Káráísitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa úwoi-
aaisafe'a timankúnkúmba owaná aoisaambá kempímbá úwoi wéraisino.

18 Moórá-aaiwara'a simátimenaumne.
Maníkómó Káráísitimba pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa
Káráísitinka'o timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímba
íyáfasinesa Maníkóní ewaa'á ímba mésa sáwí-aempa'a méraawisino.
19 Marapá'ó méraundara'a séta púwóndafinkemba íyáfasineta
wíyómpa'a Ísu Káráísitiye'a méraandasa amu'maréta méraumne-aaimo
karo'-ááímó súndarakaata marapá'-wáási kentáá suwíyáái ésa tirumbá
uwásínkáawisino.

20 Érai'-aai maarán-ááín-iye. Maníkó Ísu
Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-
kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-
kwaasi íyáfasinanaawe. 21 Aifa'-wáásígón-áwí'a Ándámu sáwí'a

uráimba pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasigon-awi'a Káráísiti kawe'á uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. 22 Seyaafá'nánká Ándámun-aísaafitantambo uráundawi póta púwóndasaanifo Ísu Káráísitini waásisa póta púwóndafinkenta íyáfasinanaumne. 23 Maníkó siyáin-kanaa tínata púwóndafinkenta íyáfasinanaumne.

Aifa'á Maníkó Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna Káráísiti marapá'ó kumíndara'a Maníkó Káráísitini waásisa púwóndafinkenta íyáfasisinkainanasa 24-26 mindá tai'áínda-kanaa Ísu Káráísiti káráwiyinana Maníkó sínana Káráísiti wení namuro-wáási íyáákena fí'owimo sáwí-kisaura'o káráwiyaan-kisauwe fí'o-fi'o-sawi-fasi'aene taí'ásuwena puwíyan-amba taí'ásuwena miyámó índa wení namuro-wáásíti fasi'aémbá taí'ásuwena Maníkóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síníye. 27 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó wembá seyaafá-tántáá'á

íyáákamai-i'a uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráísiti Maníkómbá ímba íyáákainiye. Maníkó sínana Káráísiti seyaafá-tántáá'á íyáákainiye. 28 Maníkó Káráísitimba seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'o uwánkaraindara'a Káráísiti Maníkón-ááninko Maníkóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwásinkaandawi po kenká'á káráwiyinone sínana Maníkó seyaafá-tántáá'á káráwiyiniye.

29 Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímba imáyáa ésa nombá máéwaisino. 30 Púwóndafinkembo íntaamo íyáfasinanaetara moórá-mora-naopa'a sínkamonae wéopa'a ásé-aai ímba kosimátíma'mae'a núsino. 31 Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méta kentáfé'a aamoimó únda miyámó érai'o úndantemba aasiyaasi-kánáá imáyáa é'a sé'a káfékaamba sínkamiya'a púwóno-imayaa únda mindáwara'a érai'-aain-iye. 32 Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'a kesí imáyáafinkemba súne. Afáá-póígómó waási fándaifo sésamo arááíwáéntemba kembá miyáráámbó uwásínkáámba maanká'á Éfésási-naopa'o méraunda óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'a wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa waásiti imáyáafinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'a kawe-tómbá néta sirááímo taintentá ónaumnesa súsino.

33 Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawemo sembá minkáró'-ááísáfé'a érai'e sefó sé'a simátíménda-aai isé'a káráwiyoro. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'o on-kwáásísé'o méraambo é'a kawe'-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááíwaenaawe sefó 34 puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe minkáró'-ááísáfé'a sáwí-imayaawe

sáwí-awauwe ifátuwe'a kawe'-ímáyáán-oro. Miyámó íyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Maníkómpá'á ímba tiyáawe súne.

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuman-iye-aai.

35 Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a sísai e'a sé'a
púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máíya
íyáfasinanaao-aaimo 36 sísai omba sáwí-imayaafinken-aain-iye.
Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maaráráámbá uráifo isé'a kísau-
anauntunka'a imáyáan-oro. Ánáuntumba u'márááwana minánáúntúnkó
ímba úwoi áruma wéwiyaifo u'márááwana ánaaemba mapánkena
áruma wéwiyaiye. 37 Tómbá fákákesamo nempínkémbá ímba aneka'á
wéu'maraafo ánáuntumba maiyésa kísau fúmáráawana aneka'á áruma
wíkéna wéanon-iye. 38 Maníkó sisaná moórá-mora-anauntumpinkemba
áruma wíkéna óraa'o imbá Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá-tómbá
fí'o-fi'on-auwara-tomba makáifo 39 seyaafá'ó méraamba mimbórá
túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna waí-
waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a
maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáiye. 40 Wíyómpa'a fí'on-
tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'o
wéraimpimba fí'on-to'waai wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-
to'waai wéraiye. 41 Aafáúfímbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-
sama wéraisana okómpímbá fí'o-fi'o-sama wéraisana miyá uwásaraiye.

42 Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará
ónááwe. Púwómbo utámáráán-tuwawaa'a tai'áínífo mimpínkémbó
íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íníye. 43 Utámáráán-tuwawaa'a
aamoisaén-túwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba
íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-túwawaa'a kawe-túwawaa'an-
ifo 44 utámáráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo
púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'an-iye.
Marapá'ó méraan-tuwawaa'o intembá wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a
wéraiye. 45 Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna
séna

Maníkó aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámumbo úmakaimba úwaauwa
éna waásin-iye

agaimaréna siyáiye. Ánaaen-kwaasigon-awi'a Ísu Káráísiti
waásimo aúí'o úmaimo maé'mae'o íyan-amba wikáiwai paápé uráiye.
46 Wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paápé uráifo marapá'ó
méraan-tuwawaa'a aifa'á paápé uráiye. 47 Maníkó

aifa'-wáásígómbá marasámbá úmakaifo ánaaen-kwaasigo Ísu Káráísiti
wíyómpakemba kunkáiye. 48 Ándámumbo marasámbó úmakain-
auwawaa'o wéraintemba seyaafá'-wáási miyán-túwawaa'a wéraifo
Káráísiti wíyómpaken-auwawaa'o wéraintemba wení waási miyán-
túwawaa'a wéíniye. 49 Manikómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo
úndantenta Káráísiti wíyómpakewimo intentá ónaumne.

50 Kesí waásisono. Simátime'a súne. Manikómó wíyómpa'o
káráwiyaipa'a marapákén-túwawaawara'a ímba méraiyana waé'wae'o
índa-tantaa'o wéraindafa'a tai'áínda-tantaako ímba mimpímbá wéíniye
súne.

51 Maníkómó aúpáˈ-makénamo aráátímakain-aaimo simátíménda ísáaro. Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fíˈo-suwawaata faufínata 52 mimbórá-kánáá wíyómpakemba uwíyemba sínana minúwóíyáámbó aafáyáumo tawáíntemba minúwóíyáámbá pukén-kwaasi íyáfasintinkainasa maéˈmaeˈa íyata súwawaata fíˈo-suwawaata faufíníye. 53 Marapáˈó méraunda-suwawaata púwónda-suwawaatan-ifo wíyómpaˈo méraanda-suwawaata ímba púwónda-suwawaata faufíníye. 54 Marapáˈó méraan-tuwawaaˈa púwón-tuwawaaˈan-ifo wíyómpaˈo méraiyan-tuwawaaˈa ímba puwí-túwawaaˈo faufíndaraˈa Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáin-aai paápé íníye. Maará siyáiye.

Púwón-amba taiˈáínana maéˈmaeˈo íyan-anko
púwón-ankomba íyáákainiye
agaimaréna súwana 55 moóráwigo séna
púwón-anko ímba íyáákaraimba póna púwón-ambo sáwíˈo uwátinkainda-fasiˈaenko taiˈáíníye
agaimaréna siyáiye. 56 Maníkóní ámáámbo ísámaimo túwáán-imayaago taˈótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwíˈo uwátinkainda-fasiˈaenko taˈótokaifo 57 Maníkó púwón-amba kentáá íyáákamai-ita wéuwasinkaiye. Kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti púwón-ankoni fasiˈaémbá taiˈéna íyáákaraimba póna Maníkó miyá wéuwasinkaisata súwisa súne.

58 Mindásafeˈa kesí waási fasiˈámai méˈa ímba tuwesaraí ínaˈa Fasiˈaénkóní kísau maimaé wéiyeˈa ímba ifátúwáaro. Fasiˈaénkóní kísaumo wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kisau wémaefo maimaé íyóro.

16

Fasiˈaénkóní waási túwaˈnai on-óntánkón-aai.

1 Maníkóní waási Yérúsaremu-naopaˈa méraawi tómbá ímbo makáawi túwaˈnai íyamba óntamba torupéˈa maarán-oro. Kárésíyaa-marafaˈa Maníkóní waásimo méraawi simátímakaundantemba miyán-ááí simátimumpo miyán-oro. 2 Moórá-mora-sondaaraˈa moórá-kisaufin-ontamba tuwímbai Maníkóní waási túwaˈnai íyapaˈa maréˈa kentí naaúmpimpaˈo maráíyamba óraaˈa ínaˈa ánaaemba kempáˈá komáénaˈa Maníkóní waási Yérúsaremu-naopaˈo méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá íyamba úwoi maitiménááwe. 3 Kempínkémbá tuwímbai íyáfasintewaˈa kempáˈá koméˈa aúfái agaimái timéˈa tiˈmáráanasa Maníkóní waási Yérúsaremu-naopaˈo méraawi mináúfáíyé torupámaraiyan-ontane maimaésa mátimenaawe. 4 Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wérainaˈo éˈa konasá miwí keséˈa kónááwe.

Kórinti-naopaˈa kónae siyáin-aai.

5 Máséndóniyaa-marafaˈa Maníkóní ásé-aai simátímaˈmaeˈa nónae únda póˈa miyá kósimatimeˈa kempáˈó kondá 6 ampáánkárá koménaum ayáátáákara koménaumno. Ímbo aampaˈó wénon-kanaa uwí-nómpáké-fíyúndámó mafaiyáíndarara fíˈon-daopaˈa kónaumno. Fíˈon-daopaˈo kónae onaˈó éˈa súwaˈnai íyaˈa kónaumne. 7 Kempáˈó ayáátáákaˈo koménaeˈo súnda Maníkómó ewé sínaˈo éˈa ayáátáákaˈa koménaumne.

8-9 Maanká'á Éfésási-naopa'a ásé-aaimo simátíménda-waasi sáwífa'a méraamba pósa isésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kísausafesa aambó faiyíyan-kwaasi sáwífa'a méraawe. Minkísáúmó maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánáá ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna
mintánón-kánáá tai'áína'a kónaumne.

10 Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndantemba Fasi'aénkóní kísau wémaifo 11 wentáfé'a úwoi-waasin-iye ímba sé'a tínaaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tínda áwa'nai íyana kempá'á kawe'-úmai tíno. Wesé'o Maníkóní waási kentáási waási kempá'ó tíyantafe'a timu'maré'a méraumne.

12 Kentáási waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáási waásimo wíyan-kanaa esé'a waaó súnda póna káfé'a ímba kanaa'á wínífo aambó wérainanamo éna wíníye.

13 Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. 14 Kísaumo máémba waási-imayaa úmai kísau máéro.
15 Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmbá aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóní waási fasi'ámaimo túwa'nai on-ááí ísaraawe. Óraaka simátime'a sé'a 16 miyán-kwáásímó sen-ááí taawiyafé'a miwísé'a Maníkóní kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

17 Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákáíkasiye mindárau kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanaa'á kempá'á tewasá mindárau kempá'ó tembá aamoí úne. 18 Mindárau kesí imáyáa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáási túwí'a
mósá máráaro.

19 Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóní waási kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe. Moóráwigon-awi'a Ákwíra awaainínkó Párísiraawe mindáraiti naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aénkóe'o kááísamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawe'-úmai méraaro wésewe.
20 Maanká'ó méraawi Maníkóní waási seyaafá'nánká kentáfésa kawe'-úmai méraaro
wésewe. Moórá-mora tiyáámba tíméro.

21 Ayáíyá'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a wenayáánaufi'a isaná wenááin-iye sé'a ísáaro.
Kemá Póro súne. Kawe'-úmai méraaro súne. 22 Fasi'aénkómpá'ó ímbo tirumbó ámówi Maníkó sáwí'a uwátinkainiye. Kentáási Fasi'aénkó kumíníye súne. 23 Fasi'aénkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí súne.
24 Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawa'a kembá sirumbá timúne.
Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

2 Kórinti

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampaˈó kun-kwáási tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafaˈa mérowana Táítási Kórinti-naoˈa tuwéna Pórompaˈa wémena Kórinti-waasi-taai kosimámuwana Póro iséna séna aúfáima agaimái tímakaunda isasá isésa tuwímbai sáwíˈo ombá tínaaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba éraiˈa Ísuni aantá-waasin-iye wésewe séna éraiˈa Ísuni aantá-waasin-iye síwae séna maanáúfái agaimarówasa mátímakaawe.

1 Kemá Póro maanáái agai-timúmpo ísáaro. Moóráwigon-awiˈa Tímóti kentáási waásigo keséˈa méraisaˈa agaimaráúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráísitin-aai kosimátímaˈmae núwo séna siˈmákaifo ísáaro. Kórinti-naopakewi Maníkón-aaisafeˈa éraiˈemo sewí ísáaro. Ákáyaa-marafaˈa Kórinti-naopakewiye fíˈo-fiˈon-daopakewiye méraawi Fasiˈaénkóní waási ísáaro.

2 Maníkó kentáásifowawe Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwaˈnai esarai aánoˈo uwátinkaayantafeˈa inaí súne.

3 Kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitin-afowa Maníkón-áwíˈa mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásínkáíwai siráfaenasa súwaˈnai iwáín-áwíta mósá maráúmne. 4 Fíˈo-fiˈon-umbai-tantaaˈa seyaafáˈá kentááfáˈó timbá Maníkó siráfaiyaimba póna fíˈo-fiˈon-umbai-tantaaˈo tuwímbaifaˈo tínda Maníkómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaaˈá arásáfaitinkanaumne. 5 Káráísitimba áíˈo úniˈa uwánkówasa Káráísitini waási-iˈo úndarakemba síˈa índa-iˈo uwásínkáámba miyáumai Maníkómó Káráísitimbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. 6 Kembiwíséˈa méta túwaˈnai ówánanasa sáwíˈo urómpinkemba Maníkó tíˈmaena kawepáˈá métínkaraiye. Miyá ówándarakemba síˈo únita uwásínkónta Maníkó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa síˈo únita uwásínkónta ímba ifátuwaundasa fasiˈámaisa méraumne. Miyáumai tíˈa índa-iˈo uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá éˈo ímbo ifátuweˈo fasiˈámaimo méraiyambo éna Maníkó kenkwáráˈá tiráfaitinkainiye. 7 Síˈo úniˈo uwásínkaraantenta tíˈa índa-iˈo uwátínkáámba miyáumai Maníkómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafeˈa fasiˈámai

ménaawe óraaka séta timuˈmaréta méraumne.

8 Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fíˈo-fiˈon-umbai-tantaaˈa kentááfáˈó túmba mináái isáíwae séta simátimumpo ísáaro. Minúmbái-tántááˈó fíˈoran-oraaˈ-umbai-tantaaˈa úwata kentááfáˈó túmba póta puwónaumne séta súnareta 9 sínkamiyata púwónda-kanaan-iye séta súnareta ímba kentáási fasiˈaéntámbán-ifo Maníkóní fasiˈaéntámbá kísausa wémaeta méraumne. Maníkó pukáampinkembo íyáfasintinkaiwaini fasiˈaéntámbá kísausa wémaeta méraumne súndasafenasa minórááˈ-úmbái-tántááˈá kentááfáˈá tiyáiye. 10 Umbai-tántáápímbá puwónae ówándafinkemba Maníkó síyótaisa uwásinkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íníye. Sáwísampinkemba

síyótaisa úmaena iyíníye séta méraumne. 11 Kewárá'á kentáásáfé'a
Maníkómpá'á súwa'nai e'a inaí seró. Sáwífa'nanka inaí síyana Maníkó
súwa'nai índa mindásafesa Maníkómpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-aai.
12 Waási túranka'o méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-
ímáyáágó séna kawe'-úmaisa méraumne sisatá aamoisá wéune.
Marapá'-ááígóni áwáuma ímba imáyáa éta Maníkó úwoisaamo súwa'nai
intáféta imáyáa éta Maníkóní kísau aantemba maéta ímba kae'-
ááíwárá'-wáásíyáán-úmaisa méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá
úmaisa méraumne. 13-14 Agaimái timúnda-aufaifimba ímba kaumbo-
kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'o ísaraan-aai aantemba
tafisímai súne. Kentáási áwáuma kárika'a suwánaafo suwánamai
kawe'á íwae sé'a únda miyámó é'o é'a Fasi'aénkó Ísu kumíndara'a
kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásáfé'a aamoí ónááwe.

15-16 Kembiwí kentáásáfé'a aamoí uwásínkááwe-aai imáyáa
uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-
marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-
marafa'a kuré'a kouweré'a aneka'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a
Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawe'ó
uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imayaamo
uráundasafe'a minááí siyáumne. 17 Miyámó ónae uráunda ímba miyá
uráundasafesa kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa kae'-ááíwárá'-
wáásín-iye siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó
ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-ááí
afora'á simátímakaumne. 18 Maníkó érai'-aai aantembo siyáintemba
simátímakaunda-aai ímba kae'-ímáyááfínkémbán-ifo mimbórá-ímáyáá
úmai mimbórá-ááí afora'á simátímakaumne. 19 Sáírásiye Tímótiye
kewé kentópa'o maéwánda Maníkón-ááninko Ísu Káráísitin-aaisa
simátímakaunda wemá moórá-aai afora'á séna moórá-aai aúpá'á
tuwéna miyá ímbo iwáí póna seyaafá'-ááí afora'-aantemba siwáín-
aai simátímakaumne. 20 Maníkó seyaafá'-ááí símai fasi'ámakaimba
Ísu Káráísitintafena siyáimba póna paápé uráiye. Ísu Káráísiti miyá-
séyááfá-kísáúmó maiyáintafeta Maníkó siyáin-aaisafeta érai'-aaiye
súnanasa Maníkón-áwí'a óraa'a wéraiye. 21 Maníkó Ísu Káráísitimba
kentááwé kembiwíyé kááísasinkaraisata fasi'ámaisa méraumne. Kentáá
wemarí'a úmarena 22 kesí waásin-owe séna érai'a wení waásisa úne
sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba
kumbéraimba mindásafeta séta to'mayaa uwásínkarainta miyá íníyesa
súne. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááíwárá'-wáásíyáámbá úne.

23 Maníkó kesí kísaugomba awánaraiwain-aúranka'o simátimunda-
aai érai'-aain-iye. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka
simátíménana tirunkó umbaí taifó sé'a ifátuwe'a ímba kuráumne.
24 Maníkón-aaisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmbo
uráamba póta kentópa'o kondasá Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba
oró-ááísá ímba aneka'á sénaumpo tirunkó aamoí índasafeta kempímbá
taankarotámai méta kísausa komaénaumne.

2

1 Imáyáa é'a sé'a aneká kentópa'a wé'a sáwí'o ontáfé'a óraaka
simátíménana tirunkó umbaí taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne
siyáumne. 2 Kentirumbó umbaí tátínkáanasamo ésa kesirumbó kawe'ó
uwásinkaiyawi ímba ménaawe. 3 Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a
aúfáífimba toráumai awáné'a sáwí'o ombá kawe'á uwátinkaiwae
sé'a kentópa'o kondá ímba sirunkó umbaí táíníye sé'a mináúfái
agai-timé'a kawe'-úmaimo méraantafena kesirunkó kawe'ó índawi
mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawe'ó ínanamo éna
kentirunkówárá'á kawe'ó índa mindá érai'-aain-iye. 4 Mináúfái
agai-timéwánda sirunkó umbaí tówa'a kentáfé'a óraa'-imayaa é'a
áfááraumai ifi'á tátinke'a tirunkó umbaí táíndasafe'a ímba mináúfái
agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfááraumai símakaiye síyantafe'a
mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'o uráin-kwaasisafe'a enáái taí'áiye serómó siyáin-aai.

5 Kempínkémbá moórá-waasigo sáwí'o uráintafena ímba kempín-
aantembanifo kembiwífínkémbá tuwímbaifimba umbai-tántáá'á
wéraiye. Seyaafápímbá umbai-tántáá'á wéraiye-aai miyán-óráá'-áái
ímba sénae sé'a tuwímbaifimba umbai-tántáá'á wéraiye-aai súne.
6 Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moórá-aaiya'-maré'a
fasi'aén-áái minkwáásígómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a
sáwí'o uráintafe'a mimbéyámbá amé'a ímba fí'om-beyamba áméro.
7 Káfé'a wentáfé sé'a enáái taí'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa úmae
iyé'a aráfáéro. Kemó ámé-sawi-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba
kanaa kawe'-ámpá'á kónaumne séna ifátúwáífainifo 8 wentáfé sé'a
embá siruntá amúmpo kawe'-úmai méraao seró-áái óraaka súne.
9 Ááéma kentáfé sé'a simátimunda-aai isánaa Ína isánááo sé'a kentópa'a
ímba wé'a mináúfáífímbá agai-tímake'a timu'makáumne. 10 Sáwí'o
uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái taí'áiye sé'a ímbo aneka'ó imáyáamo
ontembá kewárá'á miyá úne. Sáwí'o uráintafe sé'a wenáái taí'áiye sé'a
ímba aneka'á imáyáa é'a Ísu Káráísitin-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a
miyá úne. 11 Waántáwankoni sáwí-kisaugoni áwáuma awánéta kentáá
íyáákaifo séta sáwí'o uráintafeta aneka'á ímba imáyáa úmae iyéta séta
wenááima taí'áiye súne.

Tóróasifa'a ména Póro óraa'-imayaamo uráin-aai.

12 Ísu Káráísitin-aai ásé-aai kosimátimenae sé'a Tóróasi-naopa'a
komaéwánda minááímó isáíyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba
awáné'a ásé-aai simátimenae sé'o ówánda 13 kesí waásigon-awi'a
Táítási kentí naaópakemba Tóróasi-naopa'a ímba téna kentáái
tasimásímíntafe'a ayaafáí uwááe'a ímba awáné'a óraa'-imayaa é'a
sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámbá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-aai.

14 Maarán-ááísáféta Maníkómpá'á súwisa súne.

Ísu Káráísiti íyáákaraintafena Maníkó wentéta kááísasinkenasa
óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Maníkó si'marówata
Káráísitin-aai seyaafá'-márafá'á kosimátimunasasa ísááwana wenááigo
asaa-wiyúnkáámbá úmaena seyaafá'-márafá'á wété wéiye. 15 Maníkó
séna Ísu Káráísiti kentáféna imáyáa éna kesí kísaumo máímba

asaa-wiyún-kánámó agáéntemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráísitin-aai simátimunanasa Maníkó kentáásáféna séna Ísu Káráísitimo intembá asaa-wiyún-kánámó agáéntemba owé wésiye. Maníkón-arááímo wáéwi minkwíyúmbá ísááwasa waántáwankon-arááímo wáéwi minkwíyúmbá ísáámba wéowe. 16 Waántáwankon-arááímo wáéwi puwésa Maníkóní némpa'a maé'mae'o íyawi Ísu Káráísitin-aai simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iye sewasá Maníkón-arááímo wáéwi minááísáfésa sésa asaa-wiyúnkáámbá wéiye sésa maé'mae'a ónááwe. Maníkón-aai simátímén-aai óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímba kanaa'á wémaewe. 17 Maníkó si'marówata Káráísitini kísau-waasi méta wenaúranka'a Maníkón-aai érai'-aai simátimeta ímba kae'-ááíwárá'-wáásíyáántá únasasa méyámbáréwa'a óraa'-ontamba maénae sésamo ontembá tuwímbai Maníkón-aai simátíménasasa méyámbá simíwae sésamo ontembá kesáá ímba miyásá éta Káráísitini kísau-waasi
méta Maníkón-aai érai'-aaisa simátimune.

3

Aú-aai símaimo kááísamakain-aai.
1 Minááímó simátimundasafeta ímba kentáá súwí'a maéta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'a toráumai awáné'a kawe'án-owe siyáafo kesáá ímba miyá éta kentáási kísaura'-aufai agai-tíménata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-ita ímba éta ímba kentáási kísaura'-aufai agáéro súmpo Maníkó si'máráísata wení kísausa wémaumne. 2-3 Tuwímbaimo fí'owiti kísaugoni aúfái awánésamo aamoimó uwátínkáántemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráísiti Póroe'a kísau máén-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáái tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráísiti wení waási-i'a uwátinkowana Maníkó fasi'aénkwáráwíní ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'a kembiwí Káráísiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráísitini kísaugoni aúfái ímba óntanka'o agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kisau tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

4 Ísu Káráísiti kentáá fasi'aémbá símísata Maníkón-aúranka'a fasi'ámai méta minááísá súne. 5 Kentááfímbá fasi'aémbá ímba wéraisata minkísáúsá wémaumpo Maníkóní fasi'aéntántá minkísáúsá wémaumne. 6 Maníkó aú-aai símaimo kááísamakain-aai kosimátimewanasa wenaúranka'a arupíse uwátinkainasa méraiyantafena fasi'aéntá símakaiye. Mináú-áái símaimo kááísamakain-aai maarán-iye.

Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaamban-ifo Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iye. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááíwáéntafesa Maníkón-aúranka'a ímba arupíse úmai mésa puwí-ámpá'á wégofo Maníkóní ámútanko imáyáasa símísata Káráísitin-aaisafeta érai'e séta aúí'a úmaisa maé'maeta wéune.

7 Naaófá'á Maníkó Mósesemba óntan-kwandaaiya'a siyáánkai-amaamba agai-ámakaimba minámáámbá arááíwaenae sésa umbá ímba kanaa'á arááíwaesa taráímae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó Mósesembo ámáámbo simámakonka'a Maníkómpákémbá sáma paápé éna Mósesen-óika'a sáma paápé úwana óntan-kwandaaiya'o

siyáánkai-amaambo agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'a kumúwasa Mósesen-óika'a sáma wéna póna túgáyáagaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaaemba uwákuraiye. 8 Naaófá'á Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakonka'a Maníkóní sáma paápé uráifo káfé'a Maníkó wení ámútankomba ai'máráísana wení waási tirumpimbá méraiye-aai paápé imbá póna Maníkóní sáma óraa'an-iye. 9 Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaamba simámakaimba pósa ímba kanaa'ó arááíwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníkó minámáán-ááímó paápé únka'a wení sáma wérowana káfé'a Maníkó wení ámútanko wenaúranka'o arupíse uwátínkáín-aai paápé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. 10 Káfé'a aú-aai símaimo kááísamakain-aai wéraisana íyáákarai-sagoni fasi'aémbá wéraimba póta séta Maníkó Mósesembo siyáánkai-amaambo simámakai-sagoni fasi'aémbá sáwísamba iyésá súne. 11 Maníkó Mósesembo simámakain-aai wááu-aain-ifo aú-aai símaimo kááísamakain-aai waé'wae'o índa óraa'-aain-iye. Wááu-aai simámakonka'a ságoni fasi'aémbá wérombanifo káfé'a waé'wae'a índa-aai paápé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

12 Mináái fasi'aén-áái waé'wae'o índa-aai
ísaraunda póta ímba sáá'a isatá óraaka'a minááísá wésimatimune.
13 Mósesemo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósese Ísareri-waasisafena séna kesóipa'o wérai-sama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káátaraiye. 14 Ísareri-waasi táá'-aantemba
isésa tirunté'a marésa maé'ómba pósa káfé'o méraan-kwaasi Maníkó símaimo kááísamakon-aai aúfáífinkemba toráumai isésa minááígóní áwáuma ímba kawe'-úmai wéisaawe. Mósesemo óipa'o ampantasámbá káátamakowasa sámo ímbo awánaraantemba káfé'a Maníkón-aai aúfáífimbo toráúsómba miwítí imáyáago fáíkuraisana kumeu'á isasá pósa mináúfáígóní áwáuma ímba awánamai kawe'á wéowe. Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi Maníkón-aai-aufai torausésa minááígóní áwáuma kawe'-úmai wéisaawe. 15 Káfé'o méraan-Isareri-waasiwara'a Maníkón-aai Mósesemo agaimakáin-aaimo toráúsómba miwítí imáyáago fáíkuraisana kumeu'á isasá pósa minááígóní áwáuma ímba ísáafo 16 Fasi'aénkó Ísu Káráísitimpa'o tembá minkúméú'á taí'áínkakemba minááígóní áwáuma kawe'-úmai wéisaawe. 17 Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o súnda wení ámútankontafe'a súne. Fasi'aénkóní ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáísasa kawe'-úmai méraawe. 18 Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawe'-úmaimo ísaraantemba kentáási imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóní ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkáání'a uwásinkenasa wení sáma siménasa miyá úmae wéiyiye.

4

Sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyáráántáámó únda-aai.

1 Maníkó aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenáái simátimundasa ímba suwesaraín-iye séta wétuwaumpo 2 wenáái simátíméndasafeta aúpá'ó tigaesáfésamo

ombá sínaaemba uwámeta ímba karoˈá simátiyuweta Maníkón-aaigomba waéˈmai-aai ímba simátimeta Maníkón-aúranka aforaˈá éraiˈ-aai simátimunasasa suwánésasa éraiˈ-aai aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Maníkón-aúrankaˈa miyásá súne. 3 Ásé-aai aforaˈó simátimundasa minááígóní áwáu ímbo isésamo ésa miwí Maníkóní némpaˈa mésa puwí-ámpáˈó wégowin-owe. 4 Waántáwanko marapáˈó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeuˈá uwátínkáísasa Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráísitin-aaigo sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeuˈá uwátínkáísasa Káráísitini sáma ímba wéawanaawe. Maníkómó méraintemba Káráísiti miyá isaná waántáwanko séna Káráísiti sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeuˈá wéuwatinkaiye. 5 Kesáá ímba óraaˈ-waasi úmpo Ísu Káráísitintafeˈa kentáási óraakon-iye síyantafeta wenáái kosimátimeta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwaˈnai-une. 6 Áwáuraˈa kumeuˈá úwana Maníkó sáma kaaó súwana sámo karáimba wemá sámo kásínkáíwaisaan-iye. Ísu Káráísiti óiˈ-imayaa úndasa Maníkóní fíˈoran-awaumo awánaandasafena sásá wégasinkaiye.

7 Kesáá ímba fasiˈaréta ásé-aaisa taˈótokaumpo sawefímbó wímakaawanamo ááémo karáˈwintemba miyá éta ásé-aaisa taˈótokaumne. Suwánésa minááígómó íyáákarai-fasiˈaenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ifo Maníkómpáké-fásíˈáémbán-iye síyantafeta ímba fasiˈéta mifásíˈáéntá taˈótokaumne. 8 Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fíˈo-fiˈon-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tuˈmaˈó wéraimpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanaa séta nóra sétaawa Maníkóní kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. 9 Sáwíta uwásínkáámbanifo Maníkó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba taíˈásuwaawata úwoisa súnaraumne. 10 Ísumbo sáwíˈo uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu maéˈmaeˈa isaná wení fasiˈaémbá kentááfímbó wérain-aai wéisaawe. 11 Méraundasa aasiyaasi-kánáá séta Ísuni waási-iˈa úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma taiˈáínda-sufimba méraiye-aai wéisaawe. 12 Ásé-aai simátimundasa sáwíta uwásinkesa sínkamiyata púwónda-ampata kúndasa mindásafeˈa ásé-aai iséˈa aúíˈa úmai méraan-ampaˈa wégowe.

13 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkón-aaisafeˈa simankúnkúmba
éˈa póˈa wenáái wésimatimune
siyáintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta wésimatimune.
14 Fasiˈaénkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiwai Ísunteˈa kááísasinkenasa púwóndafinkenta íyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé síˈmaisa wenaúrankata sinkáíníye. 15 Kísausa wémaundasa sáwíta uwásínkáámbanifo túwaˈnai eta ímba ifátuwaunasasa fíˈo-fiˈon-kwaasi Maníkó úwoimo túwaˈnai in-áái isésa sáwífaˈnanka Maníkómpáˈá súwi símae iyésa wenáwíˈa óraaˈa úmae wéiyowe.

Maníkóní fasiˈaénkátáámó méraunda-aai.

16 Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaraín-iye séta ifátukaumne. Kentáá súma sáwíˈa úmae íyísana Maníkó kentáási imáyáa aúíta

wéuwasinkaiye. 17 Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaatafeta séta kári'-umbai-tantaa'a wááu wéraiye súnanasa ánaaemba minúmbáifínkémbá fí'oran-kawe-tantaa'a íyáákaimba waé'wae'o índa-kawe-tantaa'a paápé íniye. 18 Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'a ímba óraa'-imayaasa éta wíyómpa'o ímbo awánáúnda-tantaatafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'a wááu-tantaa'an-ifo wíyómpa'a ímbo awánáúnda-tantaa'a waé'wae'a íniye. Mindásafeta umbai-tántáátáféta séta sáwísamban-iye súne.

5

1 Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái súne. Maankwááú-námbá tawisínata Maníkómó wíyómpa'o úmakain-daumpata ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Maníkó wení imáyáafinkemba úmakaimba waé'wae'o índa-namba mindá wíyómpa'o méraanda-suwawaa'an-iye. 2 Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wíyómpa'o méraanda-suwawaata simínkwaesa séta 3 maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'-íyainkaanta úmaisa méraumne ímba súmpo maarán-áái séta wíyómpa'o méraanda-suwawaata naankáántá ónaesa súne. 4 Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aai ímba séta wíyómpa'o méraanda-suwawaata máénda-aaisa súne. Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta faú'wínata maé'maeta ónaumne. 5 Miyásáámó ondasáfénasa Maníkó kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásínkarainta miyá

íníyesa súne.

6 Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbéraintafeta kentáási imáyáa fasi'ámaisa méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitiyeta ímba wíyómpakaani'a úmaisa méraumne. 7 Káféta marapá'ó méraundasa wenane'á ímba awánéta wenááisafeta simankúnkúmba éta 8 kentáási imáyáasa fasi'éta puwétaamo wíyómpa'o Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o métaara aamoí úsino. 9 Maanká'ó méraundasaawe wíyómpa'o iméraandasaawe Maníkómbó arááímo tainí'a

ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. 10 Seyaafá'nánkátá Ísu Káráísitin-aúranka'a méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena sísai ena marapá'ó méraamba kawe'ó owí kawe'-méyámbá tiména sáwí'o owí sáwí-meyambo timínda póta wembó arááímo wétaini'a ónaesa súne.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisaamo méraunda-aai.

11 Fasi'aénkó méraundawini áwáuma sísai índasafeta wentáféna sáá'a wéisata wempá'á tíwae séta waásisa wétafisune. Maníkó méraundawini áwáusa suwánaisa'a kembiwísé'o méraundawini áwáusa suwánaamba kawe'á wéiye súne. 12 Kentáá súwí'a ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'a aamoí íyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'a kentáásáfésamo sáwí-aaimo senkwáási táái kanaa'á anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáási paáká-túwawaa'-aantemba tuwánésa

kawe'-wáásín-owe sésa tirumpin-ímáyáá ímba awáresa kawe'-wáásín-owe wésewe. 13 Tuwímbai kentáásáfésa uwói'a wéowe sewatá kanaán-iye séta Manikóntáféta imáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfésa kawe'-ímáyáawárá'-wáásín-owe sewatá kanaán-iye séta kembiwísáféta imáyáa éta miyásá wéune. 14 Seyaafá'nánká sáwí'o ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráísiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráísiti

arumbó símíwaini kísau aantenta wémaumne. 15 Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáimba póta

kentáá siráámo táínda-i'a ímba éta wembó aráámo táínda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Maníkó íyáfasinankaraiye.

16 Ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawe'-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráísitintafeta úwoi-waasin-iye siyáundasa káfé'a ímba miyásá súne. 17 Mindásafeta Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisa méta ááémo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmaisa méraano. 18 Maníkó miyá wéifo ááéma Maníkóní namuro-wáásíyáámbá úmaisa méraawananasa Maníkó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráísitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna si'mákaisata minkísáúsá wémaumne. 19 Minááígóní áwáuma maarán-iye. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásísáfénasa imáyáa éna pukáimba mindásafena Maníkó imáyáa éna waásimo sáwí'o ombá ímba aaifimbá wémaitinkaifo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna si'mákaisata wésimatimune.

20 Kesáá Ísu Káráísitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Maníkó kembiwísáféna óraaka siyáisata siyáin-aaisa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Maníkóní namuro-wáásíyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkaifo wenááisafe'a ewé seró. 21 Ísu Káráísitimpimba sáwí'o í-áái ímba wérowana

Maníkó kesáámó sáwí'o únda-aai wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamai méta Maníkón-aúranka'a arupíse ondasáfénasa Maníkó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'o únda-aai maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Maníkó wení namuro-wáásíyáání'a uráundawi wení waási-i'a wéuwasinkaiye.

6

1 Maníkóe'a taankarotámai méta kísau wémaeta óraaka simátime séta Maníkó úwoi wétuwa'nai-ifo ímba úwoi mé'a wembó aráámo tainí'a oro súne. 2 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba Maníkómó siyáin-aai agaimaréna séna

úwoi túwa'nai uráunda-kanaa kentáái
isé'a sáwí'o urómpinkembo

tíkaunda-kanaa túwa'nai uráumne

Maníkó siyáiye agaimaréna siyáimba mindásafe'a ísáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'o uráampinkemba tíyáín-kanaa imbá pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro.

3 Kentáási kísaugomba awánésa sáwí-amba arááíwáéfo séta kawe-kísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kisau máéwe wésewe. 4 Seyaafá-kísáúmó maúndasafeta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kísau-waasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'o índa-i'o uwásinkesasa sáwí'o uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámaisa méraumne. 5 Maníkóní kísausa maúndarakemba sínkambai ándáfa'o mósinkesasaamo úkúresamo sáwí-aai simásinkesa miyámó ontá óraa-kisau maéta nó'waamba ímba súsá waúnda úwoi kísau maéta sááimo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámaisa méraumne. 6 Kentáásáfésa Maníkóní kísau-waasin-owe síyantafeta kawe-kísáú aantemba maéta kawe'-ímáyáá éta faru úmaisa méta kawe'á uwátinkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta 7 érai'-aai simátimunanasa Maníkó fasi'aémbá símísata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá faféríyaunanasa sáwí-aaigo kentááfímbá ímba

tisatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbai-tántáá'ó kempátáámó tintá wéiyaakaumne. 8 Tuwímbai kentáá súwí'a mósá márááwasa tuwímbai kentáá súwí'a símai sáwí'a owasá tuwímbai kawe'-ááísá simásímewasa tuwímbai sáwí-aaisa simásímewasa érai'-aaimo simátimundasafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá 9 tuwímbai kawe'-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-waasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaesa owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáímba ímba sínkamisata wépuwune. 10 Sáwífa-tantaako kentáásirumba umbaí wétasinkainta kentáásirunko kawe'á wéiye. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-aai sáwífa'-waasisa simátimunasasa kawe'-úmai méraawe. Óntaiyaiwai éta Maníkón-aai ta'ótokaundasafeta kawe'-úmaisa méraumne.

11 Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta ken-táásirumpinken-aai afora'á simátímakaundasa 12 kembiwísáféta ímba kaoráúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. 13 Kesí iyámpóímo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-aai.

14 Ísáaro. ó'ó tombá moórá óraa-purumakawara moórá kári-purumakawara'a ímba fátóto úmai wégara'ofo awaiya-púrúmákárái tinuwarampimbá kárá'umakaawasarai ó'á wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo owíyé ímbo timankúnkúmbo owíyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owísé Maníkón-aai taráíyaawise ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wárá'á ímba mimbórafímbá wéraiye. 15 Ísu Káráísitiye waántáwankoe ímba mimbórá-ímáyáá óyasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owíyé ímbo timankúnkúmbo owíyé ímba mimbórá-ímáyáá wéowe. 16 Maníkóní naaúmpa'a waántá-waasi mimbórafímbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí

kentáásirumpimba méraisata wení naankaantáán-úne. Minááísáféna
naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna
kesí waásise mé'a miwífímbá wéne'a
miwítí Maníkó onasá kesí waási-i'a ónááwe
Maníkó siyáiye. 17 Mindásafena Fasi'aénkó séna
úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moórá-aempa'a
mé'a sáwí-awaugomba tínaaemba uwátimiya'a
tíke'a 18 kentifo-í'a ona'á kesáánintone
kesiyáámúntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai siyáiye agaimaréna siyáiye.

7

1 Kesí waási ísáaro. Maníkó kentáásáféna imáyáa éna mináái símai
kááísamakaintafeta kesúrake-sawi-tantaa'e kentáási imáyáafinke-sawi-
tantaa'e sínaaemba uwámeta kawe'-úmaisa méta Maníkón-aúranka'a
sáá'a isatá Maníkóndé-i'a éta kawe'-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-aai.

2 Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-ímáyáá úwoin-oro. Ímba sáwí'a
uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááíwakaawe. Ímba karo'á simátinketa
miwítí óntasa mémaiyaumne. 3 Minááímó simátimunda ímba aaifimbá
maitinké'a súne. Ken-ímáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá
úne séta úwoimo méraundasa ken-ímáyáá éta púwónda-kanaa tínda
úwoi ken-ímáyáásá ónaumne. 4 Érai'a kawe'-úmai méraawe óraaka
sé'a kentúwí'a mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó
timbá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-ímáyáá únana kentááigo
fasi'ásínkáísana sirunkó áfááraumai aamoí wéiye.

5 Tóróasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'o tamaéwánda
ímba kawe-kánáá úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a
kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáási kísausafena
kentáásirunko umbaí tówana 6 Maníkó tirunkó umbaimó tain-kwáási
tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táitásimba ai'marówana kembiwí
tiyuwéna kentááfá'á téna 7 maafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwísé'o
maún-kawe'-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí
kentáá suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'o uráantafenamo
kentirunkó umbaimó taráímba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-
ááímó sen-kwáási táái anondáá simátímakaamba tasimásimenasa
miyán-ááísómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí
uráiye.

8 Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda
mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbaí tówa'a mináái
isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó
ímba umbaí téna 9 kawe'á wéiye. Kentirunkó umbaí tóntafe'a
ímba aamoí é'a kentirunkó umbaí tówa'a sáwí'o ombó tínaaembo
uwámakaantafe'a aamoí úne. Sáwí'o ontáféna tirunkó umbaí táíno
Maníkó wésiye. Mindásafe'a mináúfái agai-tímakaunda ímba sáwí'a
uwátínkaraumne. 10 Maníkó tirumbá umbaí tátínkáíwai sáwí'o ombá
tínaaemba uwáméwana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó tiyéna
kawepá'á mówétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo
marapá'-wáási Maníkóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbaí
tainká'á sáwí'o ombá ímba tínaaemba uwámesa úwoi sáwí'a ésa

Manikóní némpaˈa maéˈmaeˈa ónááwe. 11 Sáwíˈo uráantafena Manikó kentirumbá umbaí tátínkaraimba póˈa kaweˈó uráamba imáyáanoro. Kembiwífínkémbá moóráwigo sáwíˈo uráimba ímba óraaka simánkeˈa tímakaunda-aufai iséˈa séˈa arupíse uwátinketa kaweˈámbá arááíwáéno séˈa sáwíˈo uráantafeˈa tigaesáfé éˈa sáwí-meyambo kentópaˈo tíndasafeˈa táátafe éˈa séˈa arupíse uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwaˈnai íníye séˈa sáwíˈo uráiwaimba ááéma sáwímeyamba amé'a kembiwífínké-sáwí-ímáyáá arupíse uwátinkeˈa miyámó uráamba taíˈáraiye-aai ísaraumne.

12 Mináúfáí agai-tímakaunda sáwíˈo uráin-kwaasigontafeˈa ímba aifaˈá imáyáa éˈa sáwíˈo uwánkarain-ininkontafeˈa ímba aifaˈá imáyáa éˈa miyá uráumpo Manikón-aúrankaˈa kentáásáféˈa óraaˈ-imayaa éˈa kentáásáféˈa séˈa miwísáféta óraaˈ-imayaasa úne sénááwe séˈa mináúfái agai-tímakaumne. 13 Mináúfáímó tímakaundantembo uráamba kentáási imáyáa kaweˈá uwásínkaraawe.

Táításimba aiˈmarááwánanasa kempáˈá koména wenarunkó umbaí tówana túwaˈnai úwaˈa kaweˈá uwaná aamoí éna wenarunkó kaweˈá úwana kentááfáˈá téna tasimásimuwata iséta mindásafetaawaraˈa aamoisá úne. 14 Ááéma Táításin-aúrankaˈa kentúma maimaé iyáunana simátímakaunda-aai éraiˈ-aaimo siyáundantemba Táításimbo kentááimo simámakaunda-aai éraiˈan-iye. Táítási kembiwíséˈa koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena éraiˈ-aai siyáiye siyáimba mindásafeˈa ímba sigaesáféˈa úne. 15 Táítási kembiwíséˈa komérowaˈa wentáféˈa aamoí éˈa táátafeˈa éˈa tinekembá tataˈá éˈa wenáái iséˈa miyá uwaná mindásafena Táítási imáyáa éna arumbá wétimiye. 16 Kembiwísáfé séˈa seyaafá-kísáúmó ésa kaweˈá ónááwe súnana sirunkó kaweˈá wéiye.

8

Fasiˈaénkóní waásimo túwaˈnai uráan-aai.

1 Kesí waásisono. Máséndóniyaa-marafaˈo naaóˈ-naoˈo méraawi Manikóní waási wemó túwaˈnai

in-aai simátimenaumpo ísáaro. 2 Óraaˈ-umbai-tantaaˈa miwífáˈá téna tafisisasá ímba ifátuwesa Manikóntáféna tirunkó kaweˈá úmae íyísasa miwí kesáfésa óntaiyain-kwaasi méraantafesa ímba imáyáamo ombá Yúndiyaa-marafaˈa Fasiˈaénkóní waási méraawisafesa imáyáa ésa káriˈ-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaaˈa túwaandu úmai túwaˈnai uráawe. 3 Éraiˈ-aai simátimune. Miwí sésa maarántántááˈá kanaaˈá timénaumpo fíˈomba túwaandu úmai timénae sésa miwítí imáyáafinkemba miyá ésa sáwífaˈa tímakaawe. 4 Kentáásáfésa óraaka símae iyésa sésa Yúndiyaa-marafaˈo Fasiˈaénkóní waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe. 5 Imáyáa aantembo únda-tantaaˈ-aantemba ímba tímakaafo fíˈo-fiˈon-tantaakwaraˈa timésa aifaˈá Fasiˈaénkóntáfésa sésaení waási-iˈa étaení kísausa wémaumne siyésa Manikón-ímáyááfínkémbá kentáásáfésa sésa Manikóní kísau simásimiyata kembiwíséˈa méraano sésa 6 maankáˈá Máséndóniyaamarafaˈo méraawi miyán-áái siyáamba póta Táításimba simámeta séta Yúndiyaa-marafaˈa Fasiˈaénkóní waási túwaˈnai íyan-kisau Kórintinaopaˈa ko-ómbare tauweré kuré túwaˈnai inasá túwaandu íyana taiˈáíno Táításimba simámakaumne. 7 Fíˈo-fiˈon-kisau kaweˈ-úmai maéˈa Manikón-aaisafeˈa fasiˈámai timankúnkúmba éˈa wenáái kaweˈ-úmai

simátime'a wenááigoni áwáuma kawe'-úmai isé'a aaweyáá é'a túwa'nai e'a kentirumbá simé'a miyámó on-kwáási ontáféta simátime séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawi túwa'nai íyamba kawe'-úmai timénááwe súne.

8 Maanká'á Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawe'-úmai tímakaan-aai tíménda miyán-oro ímba súmpo timénáá ína timénááo sé'a kentirunkómbá tísai úmai isáúmne. 9 Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai imbá ísaraawe. Wíyómpa'a fí'oran-kawe'a úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wíyómpa'a tuwéna kawe'-úmaimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapá'á kumbaé'éímbaniye.

10 Kesí imáyáafinkemba súmpo ísáaro. Ááéma Maníkóní waásifinkemba kembiwí aifa sé'a túwaandu úmai timénae sé'a ómbare'a moóra-aatai maisukáafo káfé'a minkísáú taí'ásuwaaro. 11 Ááéma aamoí é'a to'mayaa é'a káfé'a miyá é'a sáwífa-tantaa'o makéwi sáwífa'a maráíyasa kári'o makéwi miyáumai maráíyasa miyá íyana tai'áíno. 12 Sáwífa-tantaa'o máréne kári'o máréne Maníkó tuwánáínifo timénaemo síyan-tantaa'a sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'a maré'a káripinkemba kári'a maré'o timíyamba Maníkó awánéna kanaán-iye síníye.

13 Túwa'nai íyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'a wémare'a oro. 14 Énifo káfé'a makáan-tantaa'o wéraintafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'a awaiyarí'a ónááwe. 15 Miyáumai naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna moóra-tonkon-awi'a máána mintóntáféna séna
tóntáféna séna sáwífa'a tú'maimo nowí tímú'a fówasa ímba aráá'a
márówasa kári'a tú'maimo nowí tímú'a fówana ímba táái taráiye
agaimaréna siyáiye. Miyáumai káfé'o makén-tantaatafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo maráíyamba miwí kembá túwa'nai ónááwe.

Táítási Kórinti-naopa'o kuráin-aai.

16 Maníkó Táításimba imáyáa ámísana kemó túwa'nai úndantemba wewárá'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súne. 17 Táításimba simámeta séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafaken-kwaasimo túwa'nai íyantafesa tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'a séna aneka'á miwísé'a koménaumne Táítási siyáiye. 18 Táításimbo ai'máráandara'a moóra-waasiwara'a ai'máráanana wesé'a wíníye. Wemá ásé-aai simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási wenáwí'o mósá márááwi wemá Táításiye'a wíníye. 19 Fasi'aénkóní waási naaó'-naokemba wembá íyáfasinankesa sésa esé'a minkísáú mauwó sewaná keséta wénena túwa'nai únda-kisausa máísasa kentáási kísaugomba awánésa sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraawe.

20 Minkísáúmó maúndasa sáwí'an-owe sefó séta 21 Fasi'aénkón-aúranka'e waási túranka'e minkísáú kawe'á ónae séta naaó'-nao'a wéneta túwaandu úmáráán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai ondasáféta úne.

22 Minkáéˈnáraimo tiˈmáráandarata moóráwigonkwaraˈa aiˈmáráanana wéna kaumbosé kóínda wembá sáwífa-kanaa áísai úmai awánánae súndasa túwaˈnai in-kwáásígó isatá awánaraumne. Kembiwí kaweˈó on-ááí iséna póna kotúwaˈnai ónae siyáiye. 23 Táításin-aai súnda kesáˈa taankarotámai ména túwaˈnai índasafena kesáˈa kísau wémaiye. Wesáˈo wíyan-kwaasi-taaimo súnda minkísáú maíyantafesa naaóˈ-naokemba Fasiˈaénkóní waási kerái íyáfasintinkaraayasarai Ísu Káráísitin-awiˈa mósá wémaraaye. 24 Mindárau kempáˈá koméraiyaˈa tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa éraiˈa kaweˈ-úmai méraawe sésa ánaaemba naaóˈ-naoˈa Fasiˈaénkóní waási kosimátímaˈmae níyasa kentáái isánááwe.

9

Fasiˈaénkóní waási túwaˈnai ónaemo siyáan-aai.

1 Tuwímbai-tantaaˈo túwaandu úmaimo Yúndiyaa-marafaˈo Fasiˈaénkóní waásimo timíyan-aai éˈo ísaraantafeˈa maanáúfáífímbá ímba ayáátáákaˈa simátimenaumne. 2 Túwaˈnai ónaemo siyáan-aai ísaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyéˈa kembiwísé séˈa Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wétoˈmayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa isésa sésa kesááwáráˈá túwaˈnai ónae sésa tuwímbai-tantaaˈa túwaandu uráawe. 3 Kentúma maimaé iyéta séta minkísáú toˈmayaa úmakaawesa súnda-aai úwoi-aain-iye sefó séta kaumboráú tiˈmáráanasa kempáˈá kónááwe. Kemó siyáundantemba toˈmayaa úmaraiyantafeta minkáúmbóráú tiˈmáráanasasa kotúwaˈnai ónááwe. 4 Ánaaemba kempáˈá konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesáˈo wésamo ésa ímbo toˈmayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigaesáféˈa íyaˈa toˈmayaa úmakaawemo siyáunda-aaisafeˈa sigaesáféˈa ónaumne. 5 Mindásafeˈa imáyáa éˈa mindárausafeˈa óraaka simátime séˈa kemó ímbo kuráandaraˈa miwífáˈá koméwasa símaimo fasiˈámakaantemba tuwímbai-tantaaˈa túwaandu úmáráaro simátímakaumne. Ánaaemba kempáˈá konaˈá kentí imáyáafinkembo túwaandu úmárémba úwoi maisiménááfo ímba tísai ónaumne.

6 Maarán-ááí imáyáan-oro. Kísaumo ombá moórá kári-kisau úmakesa kári-tomba fáká-naawasá moórá óraa-kisau úmakesa óraa-tomba wéfakaˈ-naawe. Miyáumaimo tímémba ánaaemba miyáráán-úmai maénááwe. 7 Miyáumai moórá-mora-waasimo timíyan-tantaatafeˈa imáyáa uréˈa miyáumai tíméro. Ímba timénae-imayaa éˈa tíméfainifo. Óraaˈ-aaimo simásímakaine séˈa tíméfainifo. Imáyáa úmai kaweˈ-uréˈa tíméro. Timíyantafesamo aamoimó íyawi miwí Maníkó aamoí uwátínkáífo timíyantafeˈa aamoín-oro. 8 Maníkó kanaaˈá áfááraumai kaweˈó uwátínkáímba seyaafá-tántáátáféˈa kaweˈ-úmai méˈa fíˈo-fiˈon-kawe-kisau maíyantafena Maníkó áfááraumai kaweˈá uwátínkáífo miyán-káwé-kísáú kanaaˈá maénááwe. 9 Mindásafena naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna ímbo makáawi túwaˈnai esamo tímatuwaawi miwítí kawe-kísáú waéˈwaeˈa íníye agaimaréna siyáiye.

10 Maníkó seyaafáˈ-ánáúntúmbá tímísasa maiyésa wégisau-
fuwandaawe. Maníkó minánáúntúnkómbá óraaˈa úmáráísasa wéfakaˈ-
naawe. Miyáumai Maníkó kaweˈá uwátinkainaˈa túwaˈnai íyana
mimpínkémbá kawe-kísáú óraaˈa paápé íníye. 11 Maníkó kaweˈá
uwátinkainaˈa aasiyaasí kanaaˈá túwaˈnai íyasa simíyataamo tíménda-
tantaatafesa Maníkómpáˈá súwi sénááwe. 12 Miyáumaimo túwaˈnai
íyamba Fasiˈaénkóní waási ímbo makáawi túwaˈnai íyana sáwífaˈ-
waasi tirunkó kaweˈá ínasa Maníkómpáˈá súwi símae iyónááwe.
13 Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráísitin-aaisafesa éraiˈe sésa fasiˈámai
imáyáa ésa pósa súwaˈnai uráawe sésa Maníkón-áwíˈa mósá marésa
miwíyé seyaafáˈ-wáásíyé úwoi timíyantafesa Maníkón-áwíˈa mósá
marésa 14 Maníkómó kembiwí óraaˈo túwaˈnai intáfésa kembiwísáfésa
imáyáa ésa túwaˈnai esa Maníkómpáˈá inaí sénááwe. 15 Maníkó
seyaafáˈ-wáásísá fíˈoran-kaweˈa uwásínkáísata póta wenáwíta mósá
wémaraumne.

10

Póro wení kísausafenamo simátímakain-aai.

1 Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru
úmai aaí siyáifo némpaˈo mérainkaˈa fasiˈaén-ááí simásímíye wésewe.
Ísu Káráísiti marapáˈó méronkaˈa faru úmai ména ímba aaisambó
siyáintafeˈa imáyáa éˈa óraaka simátimune. 2 Kempáˈó kondá ímba
óraaka sénae súmpo imáyáa éˈa kempínkémbá tuwímbai kentáásáfésa
karoˈá sésa mararáˈ-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáféˈa
óraaka simátimenaumpo káráwiyoro. 3 Marapáˈó méraundasa namuro-
wáási íyáákanae sésamo tíyáántemba ímba miyá éta marapá-sáwí-
tántááˈá íyáákanae séta Maníkóní kísausa wémaumne. 4 Taáné paroiyé
úmakesamo tiyéˈa íyáákanae sésamo ontembá ímba miyá éta Maníkó
fasiˈaémbá símakaisata fíˈo-fiˈo-sawi-fasiˈaenta wéiyaakaumne. 5 Kentáá
sááisafesa karoˈ-ááíyémó sewí tááigomba kesááigosa wéiyaakaiye.
Tuwímbai miwí túwíˈa mósá marésa Maníkón-aai ísáafo sésa símai
aambá fáíˈmaraawata aambó fáíˈmaraan-aai íyááketa kentáási
imáyáago Ísu Káráísitin-aai isáínkwae símaeta wéiyune. 6 Kentáá
sáái isáíwae séta timuˈaréta mérauna ˈa miyá íyata tuwánéta kentáá
sáái ímbo ísááwi sáwí-meyamba timénaumne.

7 Kembiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempínkémbá
tuwímbai sésa éraiˈa Ísu Káráísitini waásisa úne sentembá kesááwáráˈá
Ísu Káráísitini waásisa úmpo mindásafeˈa imáyáan-oro. 8 Maníkó
fasiˈaémbá siménasa kembiwí ímba sáwíta uwátinkanaumpo kentí
imáyáa fasiˈátínkáándasafenasa mifásíˈáéntá símakaiye. Mifásíˈáémbó
símakaimbo simátímaˈmae iyúnda-aai mindá éraiˈ-aai isatá póta
mifásíˈáémbó símakaimbo simátímaˈmae iyúndasa mindásafeta ímba
sigaesáféta úne. 9 Aúfáímo agai-timúnda ímba maarán-ímáyáá éˈa
inkáísóro sénasa maanáúfáí agaimái símíye sefó-ímáyáá éˈa agáúmne.
10 Tuwímbai kentáfésa sésa aúfáífimba fasiˈaén-ááí simásimenasa ááéma
keséta taména aamoisaén-kwáási ména úwoi-aaisa simásímakaiye sewí
11 miwí maarán-ááí imáyáan-oro. Némpaˈa méraunda póta aúfáífimbo
simátimunda-aai kempáˈó wéta mimbórá-ááí póta kosimátimenaumne.

12 Kentáfésa miyán-ááímó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne sewatá ímba mimbórá-wáásíyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawe'-úmaisa méraumne. Sáwí'a úmaisa méraumne séta ínta tuwinánaumne. Miwí moórá-mora-waasimo méraawini áwáu tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawe'án-iye wésewe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. 13 Kembiwífímbá Maníkómó símakainda-kisau-aai sénaumpo ímbo símakainda-aai ínta sénaumne. 14 Kembiwímó méraapa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáíkaisata úwoisa kosimátímakaumne. 15 Maníkómó aambó fáísinkarain-kisausafeta fí'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá súsa maimaé iyúne. Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba é'o fasi'ámai imáyáamo úmae iyíyamba timu'maréta méraumpo miyámó íyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. 16 Miyámó íyata kanaám-póta tiyuwéta fí'o-fi'om-barafa'a Ísu Káráísitin-aai simátíma'maeta nónaumne. Fí'owimo Ísu Káráísitin-aaimo simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá súsa maimaé iyónaumne.

17 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
miwítí kísausafesa ímba túwí'o mósá maráíyamba Fasi'aénkóní
kísausafesa
wenáwí'a mósá máráaro
agaimaréna siyáiye. 18 Waási kesáfésa kawe'-wáási únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawe'-wáásín-ofo Fasi'aénkó kawe'-wáásín-owemo siwáí mindá Maníkón-aúranka'a kawe'-wáásín-owe.

11

Karo'-áántá-wáási táái.

1 Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaimo sendá ímba aambá fáísinkaiya'a úwoi senó. 2 Kembiwí
sáwí-amba arááíwáéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawe'-ínáá'árúmó moórá-waasigonka'o símáráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráísitimpa'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe súne. 3 Naaófá'á iyaankafayaankó moórá-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana minááísáféna érai'e siyáiye. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráísitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwááfaiye sé'a mindásafe'a óraa'-imayaa úne. 4 Ááéma afora'á Ísu Káráísitin-aai kosimátimewana'a ísówana Maníkóní ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráísitin-aaigomba kaentaén-ááí simátimesa Maníkóní ámútankontafesa karo'-ááí simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááíwaenae siyáawe.

5 Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóní aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáási kembá ímba íyáákaraawe. 6 Aaimó wésimatimunanamo sóiko umbaimó wétaimba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaigoni áwáuma kawe'-úmai ísaraunda mindá óraa-tantaa'an-iye. Sáwífa-kanaa érai'-aai seyaafá simátimewana'a ísaraawe.

7 Maníkón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyéˈa
simátímakaumne. Miyámó ówánda kentúwíˈa maimaé iyéˈa kesúwíˈa
sáwísankaamba uráumne. Miyámó uráundasafeˈa kentáfé sáwíˈa uráiye
sumbánifo ímba sáwíˈa uráumne. 8 Kempímbá Maníkóní kísaumo
maéwánda Maníkóní waási fíˈo-fiˈon-daopakewi súwaˈnai esa tuwímbai-
tantaaˈa símúwaˈa kempímbá kísau maiyáumne. Miwí sésa ánaaemba
kentáá simíníye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaaˈa
símúwaˈa kembiwífímbá kísau maiyáumne. 9 Keséˈo komaéwánda
kesí óntamba taiˈówaˈa súwaˈnai oró ímba séwánda méraawanasa
Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Maníkóní waási tésa ímbo
makáawanda-tantaaˈa másúwaˈnai uráawe. Minká'ó uráudantemba
ánaaemba miyámó ondá umbai-tántáá'á timúnafo séˈa súwaˈnai
oró ímba sénaumne. 10 Ísu Káráísitini éraiˈ-aaimo simátimundawi
úndantemba Maníkón-aai simátímakaundarakemba kembiwí Ákáyaa-
marafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-aai símae íyónasa
minááísáfésa karoˈ-ááín-iye ímba sénáawe. 11 Miyámó únda sirumbá
timú ína wétimuno. Sirumbá éˈo timúnda Maníkó wésuwanaiye.

12 Maníkóní aantá-waasi owémó kemó sen-kwáási miwí túma maimaé
iyésa sésa Póromo Maníkóní kísau maénamo kempákémbó óntambo
máíntemba miyásá úne sefó séˈa kempákémbá óntamba ímba maéˈa
miyá ónaumne. 13 Miwí mérowana Maníkó kesí aantá-waasin-owe
ímba séna tiˈmákaiye. Ísu Káráísitini kísau-waasisa úne karoˈá
sésa wení kísau máúmne wésewe. 14 Miyán-kísáúmó máémba ímba
sááˈa wéiye. Waántáwanko wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasigoni
sáraamba wéiye. 15 Wení kísau-waasi wemó intembá ésa arupíse-
waasiyaamba ésa waeˈmai karoˈá wésewe. Mindásafena ímba sááˈa
wéifo kembiwí ímba tááˈa íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba
maénááwe.

Ísuni kísaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aai.

16 Maarán-ááí anekaˈó súnda kentáféˈa sáwí-imayaawaraˈ-waasi
iyé-ááí ímba seró. Énifo miyámó séˈo éˈa ímba aˈáo séˈa siyuwáiyaˈa
kárikaˈa kesúma maimaé íyóno. 17 Kesúmo maimaé iyúnda Fasiˈaénkó
siyáintemba ímba éˈa sáwí-imayaafinkeniˈa úne. 18 Sáwífaˈ-waasi
marapákén-tántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéiyofo
kewáráˈá kesú maimaé iyónaumne. 19 Kembiwí kesáféˈa karo
séˈa kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawaraˈ-
waasisafeˈa kanaán-iye séˈa aamoí wéowe. 20 Tuwímbai keséˈa
komésa kentí imáyáa tafisewaˈá sentembá owasá kentí óntamba
karoˈá simátinkesa wénesa kentúwíˈa símai sáwíˈa ésa sáwí-aai
simátinkesa miyámó ombá ímba aˈáo sembá kanaán-iye wésewe.
21 Sáwíˈo uwátínkáántemba keséˈa kométa kesáá ímba kanaaˈá miyásá
uwátínkaraumpo sirunkó sáwíˈa isaˈá mináái súne.

Tuwímbai miwí túmo maimaé íyóntemba ímba sááˈa ínaˈa
miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawaraˈ-
waasiyaamba ónaumne. 22 Miwí túmo maimaé íyówi sésa Ípúru-
aaifinkemba súne sewaˈá kewáráˈá minááífínkémbó súndawi úne. Miwí
sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewaˈá kewáráˈá minándáfákén-
kwáási úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne

sewaˈá kewáráˈá miyáumai wenaísaafitantambo uráundawi úne.
23 Miwí sésa Ísu Káráísitini kísau-waasi úne sewaˈá kewáráˈá miyáumai
Ísu Káráísitini kísau-waasi éˈa miwí wéiyaakaumne. Miyán-ááímó
súnda sáwí-imayaawarawiyaamba súne-imayaa éˈa Ísu Káráísitini
kísau wémaunda óraa-kisau wémaeˈa miwítí kísau wéiyaakaumne.
Maníkón-aaimo simátimundarakemba ándáfaˈo sínkáámba sáwífaˈ-
iˈan-ifo miwímó ándáfaˈo tínkáámba ímba sáwífaˈan-iye. Sáwífaˈ-
iˈa sínkááwaˈa púwóraantambo úndanifo úwoi súnaraumne. Miyán-
tántááˈá kempáˈá sáwífaˈ-iˈa tiyáifo miwífáˈá ímba sáwífaˈ-iˈa tiyáiye.
24 Ísu Káráísitini kísaumo maúndarakemba Yúndaa-waasi séfataase-
ikaˈa áwíyandasambo súwiyonkuˈ-nomba sáwífaˈ-iˈa 39-iˈa súwiyonkuˈ-
naraawe. 25 Ísu Káráísitini kísaumo maúndarakemba Rómu-kamani-
waasi kaumbo-íkáˈá kunánaantamba sínkankaawe. Moórá-kanaa
kentáfésa puwínkwae sésa óntantamba sínkamuwaˈa marapáˈá
tanaa-faráumne. Kaumbo-íkáˈá nompín-táómpimba nówánana
mindómpín-táómba kúwáferombanifo kemá úwoi súnaraumne.
Moórá-ikaˈa miyáumai nompín-táómba kúwáferowaˈa mindómpímbá
ayáátáákaˈa moórá-noˈwaane moórá-waawaiye méˈa ímbo puwówánda
úwoi méraumne. 26 Ísu Káráísitini kísaumo maúnda fíˈo-fiˈom-
barafaˈo núnda piriˈ-nónkó maéˈmáéraantamba isaˈá aampaˈá
umén-kwáásí sínkamoraantamba owaˈá kesí waási Yúndaa-waasi
sínkamoraantamba owaˈá fíˈonkaa-waasiwaraˈa miyá owaˈá fíˈo-
fiˈon-oraaˈ-naopimpaˈa núnasa sínkamoraantamba owaˈá aampaˈá
fíˈon-daopareˈo kúnda sínkamoraantamba owaˈá óraaˈ-nompaˈo
táómpimbo núnda sínkamoraantamba owaˈá tuwímbai kentáfésa karoˈá
sésaení waási úne sésa sínkamoraantamba owaˈá miyámó ombá
úwoi súnaraumne. 27 Ísu Káráísitini kísaumo maúnda óraa-kisaumo
maúnda suwesaraí isaˈá minkísáú wémaeˈa sáwífaˈ-noˈwaamba ímba
sún-kwaéˈa Ísu Káráísitini kísau wémaeˈa sáwífaˈ-iˈa sááimo taimbá
noné tón-íyaine méˈa sáwífaˈ-iˈa táwiˈa síyáísaˈa sáwí-unankwatoi
uréˈa méraunana 28 ímba miyán-úmbáí-tántááˈ-aantembanifo fíˈo-
fiˈon-daopaˈa Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyaunda-umbai-tantaako
kempáˈá aasiyaasí wétiye. 29 Fasiˈaénkóní waásifinkembo tuwímbai
ímbo fasiˈámaimo arááíwáémba sirumbá uwátinkaunana minúmbáí-
tántáákó kempáˈá wétiye. Kaweˈ-ámbó arááíwáéwanamo moóráwigo
tafisisasamó sáwíˈo ombá sirumbá uwátinkaunana minúmbáí-tántáákó
kempáˈá wétiye.

30 Ímba moórá-amba wéraifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-
tantaaˈa kempáˈá tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iye sen-
ááímó simátíménda ísáaro. 31 Maníkó kentáási Fasiˈaénkó Ísu
Káráísitin-afowan-awiˈa mósá maˈmaé iyónaumne. Simátimunda-aai
ímba karoˈ-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaaˈa kempáˈá tisasá
suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iye sen-ááímó simátíménda ísáaro.
32 Moórá-oraaˈ-naoˈ-awiˈa Támásikasifaˈa méraawanana káráwiyowin-
awiˈa Árétási wení kísau-waasi óraaˈ-waasigo kentáféna simátimena
séna áiˈmaeˈa ándáfaˈa móauwaaro súwasa mindáókoni síˈ-óntáráˈá
káráwiyowasa 33 tuwímbai súwaˈnai esa kunánáan-unampimba fáítumai
síˈ-afaapimba máápaˈa túsúsinkesa ándáraˈa taˈótokowa kuméméˈa

marará'á kumówánasa siyúwówa'a kóuraumne.

12

Fasiˈaénkó kaainkáán-úmaimo aráásímakain-aai.

1 Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwaˈnai ínífo kentáféˈa Maníkóní aantá-waasin-iye síyantafeˈa kempáˈó tiyáin-tantaakon-aaimo simátíménda ísáaro. Fasiˈaénkó kaainkáán-úmaimo aráásímakaimba simátíménda ísáaro. 2 Ísu Káráísitini waási méraawanana Maníkó kusíˈmaena wíyómpaˈa sanaan-úrambo iyúmba kesimankóná kunáíkai mútúˈ-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. 3 Maníkó kusíˈmaena wení kaweˈ-mápáˈó iyúmba kesimankóná kunáíkai mútúˈ-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. 4 Kusíˈmaena wení kaweˈ-mápáˈá mósinkowaˈa mifáˈ-méˈa tuwímbai-tantaakon-aai ísaraumpo simátíméndamo éˈa sáwíˈa ónaumpo ímba kanaaˈá simátimenaumne. 5 Miyámó uráintafeˈa kesú maimaé iyéˈa kesí kísausafeˈa ímba kesú maimaé iyéˈa tuwímbai-tantaaˈo kempáˈó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo sen-ááísáféˈa kesú maimaé wéiyune. 6 Kesúmo maimaé iyónae sékaa éraiˈ-aaisafeˈa kesú maimaé iyúnaˈa kentáféˈa sáwí-imayaawaraˈ-waasin-iye ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndarakaa minááí isésa tuwímbai kentáfésa sésa óraaˈ-waasin-iye sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kísau awánéˈa simátimunda-aai isé póˈa méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafeˈa kesú ímba maimaé iyúne.

7 Maníkó siyówaˈa fíˈoran-kawe-tantaaˈa sáwífaˈa awánáawánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé íyífo séna moórá-tantaaˈa síˈo í-tántááˈá súfimba faimarówana mindásafena waántáwanko sáwíˈa uwásínkáísana kesú ímbo maimaé íyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. 8 Kaumbo-íkáˈá Fasiˈaénkó Ísu Káráísitimpaˈa inaí séˈa maantántááˈá maisiyúwénaˈa kaweˈ-úmai méraano séwánana 9 minkáúmbó-íkáˈá séna ímbanifo miyá urénaˈa úwoi áwaˈnai ondá embá kanaán-iye. Ímbo fasiˈámaimo méraanda kesí fasiˈaémbá áménana mifásíˈáénkó embá íyáákaina méínone símaena iyáiye. Ísu Káráísitini fasiˈaénkó kenkáˈá káráwiyaimba póˈa

ímbo fasiˈámaimo méraundasafeˈa aamoí úne. 10 Ísu Káráísitintafeˈa imáyáamo únda ímbo fasiˈámaimo méraundawe símaimo sáwíˈo uwásínkááne sáwí-aaimo simásínkááne umbai-tántááˈó wéraine sáwíˈo uwásínkááne miyán-tántáátáféˈa ímbo imáyáa únda aamoí éˈa séˈa ímbo fasiˈámaimo méraunda Ísu Káráísiti fasiˈaémbá símísaˈa fasiˈámai méraumne súne.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupísemo uwátínkarain-aai.

11 Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyéˈa sáwí-imayaawaraˈ-waasiyaamba úne. Kembiwí karoˈá séˈa Maníkóní aantá-waasin-owe sen-kwáási miwí kembá ímba íyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba íyáákaraawe. Póro Maníkóní aantá-waasi iyé-ááí kembiwí karoˈ-ááímó sen-kwáásísáféˈa simátíméraamba ímba simátímakaafo kemá Maníkóní aantá-waasi úne-aai imáyáa íyantafeˈa kempáˈó tiyáin-tantaakon-aai maanáúfáífímbá simátimune.

12 Maníkóní aantá-waasiti kísau maarán-iye.

Fíˈoran-kawe-kisau ímbo awánaraan-kisau Maníkóní fasiˈaéntámbá wémaewe. Kempímbá koméˈa miyán-kísáú wémaeˈa ímba ifá tuwááwánaˈa suwánaraawe. 13 Nóra séra kentáfé séˈa Maníkóní waási fíˈo-fiˈon-daopaken-kwaasiyaˈa kaweˈ-úmai káráwiyenawa kentááráˈá ímba miyáumai wégarawiyo sembá fíˈon-daopakewiyaˈo káráwiyaundanten-úmai kembiwíyáˈá káráwiyaumne. Fíˈo-fiˈon-daopaˈo Maníkóní waásifimbo komaéwánda miwí súwaˈnai uráafo kempímbó komaéwánda súwaˈnai oró-ááí ímba séwándarakemba miyán-úmbáí-ááí ímba simátínkaraumne. Miyán-úmbáí-ááímó simátínkaraundarakaa kaweˈá ówána póˈa aamoí uwásínkaraawisino. Miyán-ímáyáámó ombá ifátúwáaro.

14 Kaeˈ-íˈa kentópaˈa kuréˈa káféˈa wétoˈmayaan-eˈa aneká kónae séˈa úmpo kondá umbai-tántááˈá ímba timéˈa kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiyaˈa káráwiyesa wétuwaˈnai-ofo tinófoi iyámpóíyaˈo káráwiyesa túwaˈnai ontembá kemá miyá wéumpo 15 túwaˈnai ondasáféˈa makáunda-tantaaˈo túwaˈnai úmaimo taíˈásuweˈo óraa-kisau maéˈo miyámó ondafímbó púwóndasafeˈa aamoí úne. Kesirumbá óraaˈa wétimumpo kentirumbá káriˈo wésimemba mindáwaraˈa taíˈááfainifo imáyáa úmai kaweˈán-oro.

16 Súwaˈnai oro ímba séwándarakemba umbai-tántááˈá ímba tímakaunda-aaisafeˈa éraiˈ-aain-iye seró. Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa karoˈá sésa kentáási óntamba maénae séna karoˈá simásínkaraiye wésewe. 17 Nóra séra miyá uráumno. TiˈmákaundawiyaKentí óntamba maimaésawa kembá másímakaao. 18 Táításimba fasiˈaén-ááí simáméˈa aiˈmákaunda moóráwigo Ísu Káráísitini waásiwaraˈa tiˈmákaundarai mindáraiya karoˈá símai óntamba maimaé másímakaayo. Táítási ímba miyá-sáwíˈá uráiye-aai ísaraawe. Wesékai mimbórá-ímáyááfínkémbá kísau wémauye.

19 Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausíyamba maarán-káróˈ-ímáyáá éˈa kentáá súrankaˈa Póro wenáái arupíse ónae séna maanáúfái agaiyáiye sénááwe-imayaa úne. Ímba miyán-ááísáféˈa agaéˈa Ísu Káráísitiyeˈa kááísamai méˈa Maníkón-aúrankaˈa kentí imáyáa túwaˈnai ónaeˈa miyán-ááí wésimatimune. 20 Kentópaˈo kondamó ímbo kaweˈ-úmaimo méwaˈo kotuwánéˈo ímbo aamoimó ondasáféˈa óraaˈ-imayaa úne. Kentópaˈo kondamó óraaˈ-aaimo simátíméndamo iséˈa ímba aamoí íyantafeˈa óraaˈ-imayaa úne. Kentópaˈo kondá aaisambá séˈa kaoréˈa aaisambá séˈa tuwínkaaˈ-éˈa símai sáwíˈa uwátinkeˈa tíyo-aai séˈa kentúma maimaé iyéˈa fíˈo-fiˈon-aai séˈa miyá-sáwíˈá íyaˈa kotuwánáúnafo séˈa minááí simátimune. 21 Kentópaˈo kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáá ímba tínaaemba uwámakeˈa sáwí-imayaasafeˈa tiráásafeˈo owímbá ímba tínaaemba uwámakenkaˈa ko-tuwánáúnafo séˈa minááí simátimune. Kentópaˈo kondá miyá-sáwíˈó íyaˈo éˈa Maníkón-aúrankaˈa kembiwísáféˈa sigaesáféˈa onaná sirunkó umbaí táíníye.

13

Ísun-aaisafeˈa timankúnkúmbo ombá káráwiyon-aai.

1 Kaeˈ-íˈa kentópaˈa kuráundanifo aneka'á kónaumne. Kaumbo-kaeˈ-wáásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaimo éta minááígómbá arupísesa ónaumne. 2 Ímba aifa-kánáán-ifo ánaaenkaˈa kentópaˈo komaéwánda sáwíˈo uráawiye seyaafá'é fasiˈaén-áái simátímakaumne. Káféˈa némpaˈo méraunda mináái simátimeˈa súne. Kentópaˈo kondá sáwíˈo uráantafeˈa kowésimatimeˈa ímbo étínkáanda sáwí-meyamba timénaumne súne. 3 Kentáfé séˈa Ísu Káráísiti simámísanawa wési weni imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópaˈo kondá sáwí-meyambo tíméndaraˈa suwáné séˈa Ísu Káráísitimo simámíntemba simásímíye sénááwe. Wemá Káráísiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna weni fasiˈaéntámbá kísau wémaiye. 4 Ááéma wemá fasiˈaémbá tuwéna aamoisaén-kwáásíyáámbá úwasa aaraa-táíyá'á tufúwana Maníkó íyáfasinankowana Maníkóní fasiˈaénká'á méraiye. Miyáumai kesááwárá'á aamoisaén-kwáási úndanifo Ísu Káráísitiyeta kááíseta Maníkóní fasiˈaénká'á méta kembiwí wétuwaˈnai-une.

5 Kembiwí Ísu Káráísitin-aaisafeˈa timankúnkúna wéeo ína wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráísiti kentirumpimbá mérai ína méraiyo imáyáan-oro. Mérainaˈo éˈa Ísu Káráísitini waásisa úne séˈa 6 kentáásáféˈa Maníkón-aai simásímé win-owe sénááwe-imayaa wéune. 7 Kentáásáfé séˈa Maníkón-aai simásímé win-owe síyantafeta ímba inaisá súmpo kembiwí kaweˈó íyantafeta Maníkómpáˈá inaimó súndasa Maníkóo túwaˈnai inasá kaweˈán-oro súne. Ímba sáwíˈa íyamba póta ímba sáwí-meyamba mátimenasasa tuwímbai kentáásáfésa sésa ímba Maníkón-aai simásímé win-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaaˈan-ifo kembiwí kaweˈ-úmaimo méraiyamba mindá óraa-tantaaˈan-iye. 8 Éraiˈ-aaigo íyáákaino séta kísausa maéta wétuwaˈnai-une. 9 Kentópaˈo kondasá Maníkóntáféˈo fasiˈámaimo méraiyambo éta aamoisá ónaumne. Miyámó íyambo éta ímba sáwí-meyamba timéta aamoisaén-kwáásíyáámbá éta mindásafetaawaraˈa aamoí ónaumne. Sáwíˈo ompínkémbá kaweˈó íyantafeta Maníkómpáˈá inaisá súne. 10 Kentópaˈo kondá sáwíˈo ontáféˈa fasiˈaén-áái kosimátimunafo séˈa némpaˈa méˈa maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwíˈa uwátinkeˈa kentí imáyáa fasiˈátínkáándasafena Fasiˈaénkó íyáfasisinkowaˈa kenkáˈá káráwiyeˈa némpaˈa méˈa maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

11 Kesí waásisono. Kaweˈ-úmai méˈa kaweˈ-ámbá arááíwaeˈa súndantemba éˈa mimbórá-ímáyáá úmai méˈa faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tiména farumó uwátínkáíwai kembiwíséˈa méíniye.

12 Maníkóní akúníˈo ontáféˈa moórá-mora tiyáámba tíméro. 13 Maníkóní waási maankáˈó méraawi kembiwísáfésа kaweˈ-úmai méraaro wésewe.

14 Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti úwoi túwaˈnai isaná Maníkó arumbá tímísana weni Ufaen-ámútánkó kembiwíséˈa méraisaˈa mimbóráíˈa úmai méraantafeˈa inai súne.
Kemá Póro súnda-aai taíˈáiye.

Kárésíya

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai afaˈmóráe-aataiyaˈi afakaeté-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafaˈ-waasi Ísuni aampaˈó kun-kwáási agaimái mátímakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-ofo fíˈonkaa-waasifaˈa Ísun-aai simátímapaˈa kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampaˈá kuráawe. Ánaaemba Póron-aai símai sáwíˈa uwánkaron-kwaasi Kárésíyaa-marafaˈa tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sínkwae sésa Móseseni ámáámba arááíwáéro karoˈá wésewe. Tuwímbai minkáróˈ-ááísáfésa éraiˈe sésa pósa Ísuni aampaˈá ímba kaweˈ-úmai arááíwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaisafesa éraiˈe sésa wenkáˈá timankúnkúmba owí aantentafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Minááísáfésa éraiˈe sésa Ísuni aampaˈá kaweˈ-úmai arááíwáéro séna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafaˈa méraan-kwaasi mátímakaiye.

1-2 Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo Fasiˈaénkóní waási Kárésíyaa-marafaˈa méraawi ísáaro. Kesétaamo Fasiˈaénkóní waásimo keséˈo méraawiye kembiwísáféta séta kaweˈ-úmai méraaro wésune. Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-iˈa éma kesáái kosimátímaˈmae núwo sésarai siˈmákaayamba ímba waási miwíti imáyáafinkemba siˈmákaafo Maníkó
wení imáyáafinkemba siˈmákaifo ísáaro.

3 Maníkó kentáásifowawe Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwaˈnai esarai faru wéuwatinkaayantafeˈa inaimá wésune. 4 Sáwíˈo úmaimo méraampinke-fasiˈaenko taˈótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáíndasafenasaawe Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti pukáiye. Maníkó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráiye. 5 Maníkón-áwíˈo aasiyaasimó óraaˈo úmaimo waéˈwaeˈo úmaenamo iyínda éraiˈ-aain-iye.

Ásé-aai mimbórá-ááímó wérain-aai.

6 Ísu Káráísiti úwoi túwaˈnai úwana Maníkó wení waási-iˈa uwátinkaindasafena táántowaˈa iséˈa ááéma Manikómbá wéauweˈa fíˈon-aaima wéisaantafena mindásafena sááˈa wéiye. 7 Minááímá ímba kaweˈ-ásé-ááín-iye. Tuwímbai Ísu Káráísitini ásé-aai waéˈmai karoˈá wésesa kentí imáyáa wétafisewe. 8 Kesááwáˈi wíyómpaken-kisau-waasiyaˈi ímbo simátímakaunda-aaisaamo fíˈon-aaimo simátíménanasaamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. 9 Siyáunda-aaima anekaˈá sénaumpo ísáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakaunda-aaimo fíˈon-aaimo simátiminanamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

10 Waási aamoí uwásinkaiwae séˈa minááímá ímba wésumpo Maníkó kembá aamoí uwásinkainkwae séˈa minááímá wésune. Ááémo waásimo aamoí uwásinkaiwae séˈo uráundantemba káféˈa ímba miyá wéune.

Káfé'o waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o miyán-kísáúmó wémaekaa Ísu Káráísitini kísauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmaimo íyáfasinankarain-aai.

11 Kesí waási ísáaro. Ásé-aaimo simátímakaunda ímba waásiti imáyáafinkemban-iye. 12 Ísu Káráísiti paápé éna simásímakaifo ímba waási suwa'á ísaraumne.

13 Ááéma Yúndaa-waasiti áwáuma arááíwaewandara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánááwe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátínkáfa'a kuráunda-aaima ísaraawe. 14 Kentáá síwá'námo uráantemba fasi'ámai arááíwae'a Yúndaa-waasiti áwáuma arááíwaewanda aaweyáá wée'a kesimantoísái íyáákaraumne.

15 Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wemparí'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kísauma máéndasafena kembá wemparí'a uwámakaimbaniye. 16 Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba wenááninko aráásimena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáá ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a 17 Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'o kesí aifarí'o uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árépiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

18 Komé'a kaumbo-áátáí maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba waé'a 19 minkánáá Fasi'aénkón-áfákon-awi'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánaraumne. 20 Maníkón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááín-ifo érai'-aain-iye. 21 Minkánáá ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Sírísiyaa-marafa'e koméraawanasa 22 Ísu Káráísitini waási Yúndiyaa-marafa'o mérowi ímba kembá suwánésa 23 kesáái aantemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-aai simátíma'maena wéniye suwasá isésa 24 kentáfésa aamoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

2

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímáyáámó uráan-aai.

1 Maníkón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éíyain-aatai maisuwé'a moóráwigo Páánápáasiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táításinkwara'a áí'maekai wékai 2 Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi aantemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátímakaumne. Ááémo simátímakaundawe káfé'o simátimundawe ásé-aai simátimunda-kisaugo áú-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. 3 Táítási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíríki-waasigo kesé'a mérowasa áúma kárámai araénáémba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. 4 Tuwímbai karo'á sésa Káráísitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu uráawanasa mindásafesa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti ámáánko

taˈótokaimpinkemba Ísu Káráísitin-aaigo faútínkáín-aai kotúfífaimai isánae
sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti ámáámba arááíwaesa túma kárámai araénáémba oro sésa minááígó taˈótorainkwae sésa Ísu Káráísitin-aaigo ímba faútinkainiye sumbánifo Ísuni óraaˈ-waasi miwí táái ímba isésa Táítási áúma kárámai araénáémba uwó-ááímá ímba siyáawe. 5 Miwítí karoˈ-ááímá ímba arááíwaundasa póna ásé-aai éraiˈ-aaima kempímbá fasiˈámai waéˈwaeˈa íniye. 6 Minórááˈ-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aaimo simátímakaanda-aai aantemba simátimiyo siyáawe. Minórááˈ-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwíˈwaraˈ-waasin-owe sewaná Maníkó túwítafena ímba imáyáa wéintafena kewáráˈá ímba imáyáa éˈa séˈa túwíˈwaraˈ-waasiyaˈo ína túwíˈa wérain-kwaasiyaˈo wésune. Minórááˈ-wáásísómbá kentáfésa moórá-aaiwaraˈa simátimiyo ímba sembá 7 maarán-ááímá sésa Maníkó Pítaantafena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-aai wésimatimintemba Maníkó entáféna siyáisa fíˈonkaa-waasi ásé-aai wésimatimene kentáfésa siyáawe. 8 Maníkó Pítaamba fasiˈaémbá amúwana Yúndaa-waasi ásé-aai wésimatimintemba kewáráˈá fasiˈaémbá símakaisaˈa fíˈonkaa-waasi wésimatimune. 9 Yémísiye Pítaawe Yóniye Fasiˈaénkó Ísuni waásiyaˈo káráwiyaawi kentáfésa sésa Maníkómó ámakainiˈa uwo sésa Páánápáasinte kenteˈa miwí tiyáámba símakaawe. Maarán-ááísáféta mimbórá-ímáyáá éta kerái fíˈonkaa-waasi ásé-aai kosimátimeyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. 10 Ísuni óraaˈ-waasisomba mimbórá-ááímá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwaˈnai oró-ááímá kosimátimiyo suwaˈá mindásafeˈa kewáráˈá éˈa
imáyáa wéeˈa aaweyáá uráumne.

Póro Pítaantafena séna sáwíˈa ónemo siyáin-aai.

11 Aaweyáá wéeˈa Ántíoku-naopaˈa koméraawanana ánaaemba Pítaa túwaˈa seyaafáˈ-wáásítí túrankaˈa Pítaantafeˈa séˈa sáwíˈa uráane siyáumne. 12 Ááéma Pítaa fíˈonkaa-waasi Ísun-aaisafesa éraiˈemo sunkwáásíséˈa tómbá wénowasa tuwímbai-Yundaa-waasi Yémísimpakemba tésa sésa fíˈonkaa-waasi túma kárámai araénáémba oro. Yúndaa-waasi fíˈonkaa-waasiseˈa tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa ááˈa úwana ifátuwena fíˈonkaa-waasiseˈa ímba tómbá néna 13 póna kaeˈ-ááíwáráˈ-wáásíyáániˈa úwasa fíˈon-Yundaa-waasi Ísun-aaisafesa éraiˈemo sunkwáási Pítaamo úmba awánésa miwíwáráˈá miyá-sáwíˈá uwaná miyá-sáwí-áwáúgó Páánápáasini imáyáa tafisúmba wewáráˈá miyá uráiye. 14 Miyámó ombá éraiˈ-ase-aaigoni aampaˈá ímba arupíse úmai kombá kemá Póro tuwáneˈa seyaafáˈ-wáási túrankaˈa Pítaantafeˈa séˈa emá Yúndaa-waasigo éma fíˈonkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fíˈonkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-ááí sénafo ímba siyó
Pítaantafeˈa siyáumne.

Ísumpaˈa timankúnkúmbo owí Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sin-ááí.

15 Simásuweˈa Pítaantafeˈa maarán-ááí
siyáumne. Kentáásinofoisa Yúndaa-waasi pósa kentáá masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fíˈonkaa-waasi éta miwímó sáwíˈo ontentá ínta wéumpo 16 Yúndaa-waasiti ámáántaamo

wéaraaiwaundawisafenasa Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe sínífo Ísu Káráísitin-aaisafeta éraiˈemo séta simankúnkúmba úndawisafenasa séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá isáúmne. Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe síndasafeta Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúnta wéune. Kentáási ámáámbo arááíwáénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupíse úmai méraawin-owe ímba sínífo Ísu Káráísitin-aaisafeta éraiˈesaamo wésendawisafenasa Maníkó arupíse úmai méraawin-owe síníye. 17 Káráísitiyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá méraunda fíˈonkaa-waasimo sáwíˈo ontentá sáwíˈa wéundasa Káráísiti misáwí-ímáyáá símakaisata sáwíˈa wéune ínta sénaumne. 18 Yúndaa-waasiti ámáámba tukáunda póˈa moórá-imayaamo éˈo éˈa séˈa Yúndaa-waasiti ámáámba arááíwaenae. Minámáánkó arupíse uwásinkainkwaemo sékaa sáwíˈa úsino. 19 Púwón-kwaasimo Yúndaa-waasiti ámáámba arááíwáénanamo éna minámáánkó arupíse uwásinkainkwae-imayaamo ímbo ontembá miyáumai méˈa Maníkóntáféˈa imáyáa wéeˈa wení kísau wémaeˈa méraumne. 20 Ísu Káráísitimba aaraa-táíyáˈá tufúwana puwún-kanaaraˈa sáwíˈo uráundawini áwáuma taíˈáraimba póna káféˈa Káráísiti keséˈa méraisaˈa káféˈo méraunda ááéraaniˈa ímba úmai méraumne. Marapáˈá méraunda ímba úwoi méˈa Maníkón-ááninko kentáféna imáyáa éna pukáiwain-aaisafeˈa éraiˈemo séˈa simankúnkúmba úndasafeˈa aúíˈa úmai méraumne. 21 Maníkómó símakain-amaambo arááíwáéwisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráísiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafeˈa séˈa Maníkómó úwoi wétuwaˈnai-imba ímba úwoisamban-iye wésune.

3

Ámáán-aai arááíwaesa timankúnkúmbo owasamó on-áái.

1 Kárésíyaa-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí ísáaro. Ísu Káráísitimba tufúwana pukáin-aaima aforaˈá simátimewanaˈa ísómba kentúrantankaan-úmai awánéˈa kaweˈ-úmai ísaraambanifo tuwímbai tésa kentí imáyáa tafisewaˈá uwó-ímáyáá wéowe. 2 Maníkó wení ámútankomba aiˈmarówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moóráaaima tísai ónaumne. Ámáámbo arááíwakaantafenawaˈi ásé-aai iséˈa éraiˈemo sentáfénawaˈiyo mindásafena Maníkó wení ámútamba tímakaiye súndanifo 3 ímba kaweˈ-ímáyáá wéowe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraisaˈa póˈa aúíˈo íyawini áwáuma ómbareˈa káféˈa imáyáa ombá Yúndaa-waasiti ámáánko arupíse uwásinkainiye-imayaa wéeˈa ímba kaweˈ-ímáyáá wéowe. 4 Kaweˈ-ámbó arááíwakaamba kentópaˈa tiyáin-tantaaˈa ímba sáwísamban-iye. 5 Maníkó wení ámútamba aiˈmarówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempímbá fíˈo-fiˈon-kisaumo ímbo awánaraan-kisau maiyáiye. Ámáámbo arááíwakaantafena ímba miyá éna ásé-aai iséˈa éraiˈemo séˈo timankúnkúmbo uráantafena
miyá uráiye.

6 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna

séna Émbaramu Maníkón-aaisafena éraiˈemo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba 7 miyáumai

Émbaramu uráintemba Maníkón-aaisafesa éraiˈemo sewí Émbaramun-araaˈmarimban-owe. 8 Naaófáˈá Maníkó imáyáa éna séna ánaaemba fíˈonkaa-waasi kesááisafesa éraiˈemo sésamo timankúnkúmbo íyawisafeˈa séˈa arupíse úmai méraawin-owe sénaumne. Maníkómó ímbo miyámó uráinkaˈa moóráwigo aúfáífimba ásé-aai agaimaréna séna Maníkó Émbaramuntafena séna en-ímáyáá éˈa seyaafáˈ-máráfákén-kwáási kaweˈá uwátinkanaumne Maníkó siyáiye agaimaréna siyáiye. 9 Mindásafena naaófáˈá Maníkó Émbaramumba kaweˈá uwánkaraintemba wenááisafesamo éraiˈemo sésamo timankúnkúmbo owí kaweˈá wéuwatinkaiye.

10 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
agaimakáin-amaampinkemba seyaafáˈ-ámáámbá ímbo arááíwaˈmae
iyíyawi Maníkómpákémbá miwítí sáwí-meyamba maénááwe
agaimaréna siyáiye. Mindásafena ámáámba kaweˈ-úmai arááíwáénana Maníkó aamoí íníye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye.
11 Naaófáˈá aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkón-aaisafesa éraiˈemo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Maníkó
séna
arupíse úmai méraawe simbá pósa
aúíˈa úmai méranaawe
agaimaréna siyáiye. Mindásafena ámáámbo arááíwaenaemo sewísáféna Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe séna wenááisafesa éraiˈemo sewísáféna arupíse úmai méraawin-owe wésiye.
12 Moóráfaˈa agaimaréna séna
ámáámba seyaafáˈ-ámáámbó
arááíwaiyawi miwí méranaawe
agaimaréna siyáiye. Mindásafesa ámáámbo arááíwaesamo Maníkón-aaisafesa éraiˈe sésamo timankúnkúmbo ombá ímba mimbórá-tántááˈán-ifo kae-tántááˈán-iye.

13 Moóráfaˈa agaimaréna séna
aaraa-táíyáˈó tínkamowasamo púwón-kwaasi
sáwí-meyamba maésa puwónááwe
agaimaréna siyáiye. Minááísáféna seyaafáˈ-ámáámbó ímbo kanaaˈá arááíwakaundasafenasa Maníkómpákémbá kentááfáˈá sáwí-meyamba tifó séna Ísu Káráísiti faúsinkenasa misáwí-méyámbá we maéna pukáiye. 14 Maníkó Émbaramuntafena séna seyaafáˈ-máráfákén-kwáási kaweˈá uwátinkanaumnemo siyáintemba fíˈonkaa-waasi kaweˈá uwátinkaindasafena Ísu Káráísiti kentáási sáwí-meyamba maéna pukáiye. Wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa Maníkómó siyáintemba wení ámútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu Káráísiti faúsinkowana Maníkó kentáási sáwí-meyamba ímba siménasa Ísumba amúwana pukáiye.

Maníkó símai kááísamakain-aaiye Mósesembo simámakain-amaane minkáéˈ-ááí.
15 Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kaeˈnárai mimbórá-ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo minááímá ímba taraiséna fíˈon-aaima áúwimai síníye. 16 Miyáumai naaófáˈá Maníkó Émbaramuntafena símai fasiˈámakain-aaima

siyáinkaˈa Émbaramuntafenawe aísaafitafenawe éna ánaaembo paápé índawintafenawe siyáiye. Aúfáífimba agaimaréna séna aísaafitantambo íyawisafena ímba siyáifo aísaafitantambo índawintafena siyáiye. Aísaafitantambo íníyemo siyáiwai Ísu Káráísitin-iye. 17 Agaimaráúnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Aifaˈá Maníkó Émbaramuntafena símai kááísamarena séna fasiˈámakaunda-aaima miyá ónaumne séna sáwífaˈ-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba ámáámba ámakaiye. Énifo miyámó uráinkaˈa Maníkó Émbaramuntafenamo símaimo kááísamakain-aaigo ímba taiˈéna waéˈwaeˈa wéiye. 18 Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwaundasafenasa ímbanifo Maníkó kaweˈá uwátinkanaumnemo ááémo óraakaˈo siyáintafena kawetá wéuwasinkaiye. Maníkó Émbaramuntafena kaweˈá uwánkanaumne óraakaˈa siyáintafena kaweˈá uwánkarena póna kentáá kaweˈá wéuwasinkaiye.

19 Maarán-ááísáféna Maníkó Mósesemba ámáámba ámakaiye. Sáwíˈo owí Maníkóní ámáámba isésa sésa sáwíˈo wéunda káféˈa isáúmne síyantafena Maníkó Mósesemba ámáámba ámakaiye. Minámáámbá wérainana Émbaramun-aísaafiko paápé índawintafenamo Maníkómó símaimo fasiˈámakaiwai paápé éna minámáámbá taíˈásuwainiye. Wíyómpaken-kisau-waasi Maníkóní ámáámba afufumpin-kwáásígón-áwíˈa Mósesemba simámúwana simátímakaiye. 20 Énifo Maníkó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáfénamo siyáiye. Kaeˈnáraimo siyáamba afufumpin-kwáásígó ména wésimatimimbanifo Maníkó Émbaramuntafenamo siyáimba wesáféna siyáiye.

21 Ááémo Maníkómó símaimo tarímakain-aaima Maníkóní ámáánko ímba tararáíníye. Maníkó Mósesemba simámakain-amaankomo fasiˈámaimo wénamo waásimo aúíˈo uwátínkáínkakaa minámáámbá wéaraaiwaewisafena Maníkó arupíse úmai méraawin-owe sisinó. 22 Énifo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafáˈ-wáási taˈótokaiye siyáiye. Maníkó séna Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmbo íyawima kaweˈá uwátinkanaumne símaimo fasiˈámakain-aaima siyáintemba Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmba éta kentáási sáwí-imayaago taˈótokaimpinkemba faúsínkáíye súndawisa kaweˈá wéuwasinkaiye.

23 Ísu Káráísiti ímbo kunkónkaˈa ímba simankúnkúmba uráawandarata Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá taˈótokowana Káráísiti kumúnkaˈa simankúnkúmbo onda-ámbá Maníkó wéwisinkena ámáánko kentáá taˈótokain-amba taíˈásinkaraiye. 24 Ísu Káráísiti ímbo kunkónkaˈa Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá taˈótokaiye. Maníkó séna miyámó ínaˈo éˈa ánaaemba Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmbo íyawisafeˈa arupíse úmai méraawin-owe sénaumne Maníkó siyáiye. 25 Káféˈa Ísu Káráísiti éˈa kunkáinkaˈa wenááisafeta simankúnkúmba únanasa póna Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba anekaˈá wétaˈotoraiye.

26 Ísu Káráísitin-aaisafeˈa timankúnkúmba éˈa weséˈa kááísamai

méraawisafeˈa Maníkóní iyámpóín-owe. 27 Kembiwí nombó máémba Ísu Káráísitiyeˈa kááísamai méraawi wenkáániˈa wéowe. 28 Ísu Káráísitiyeˈa kááísamai méraawisafeˈa mimbóráiˈa úmai méraamba póna maarán-ááímá ímba óraaˈ-aain-iye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owaˈá tuwímbai fíˈonkaa-waasi owaˈá tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owaˈá tuwímbai úwoimo méraawi owaˈá waaimá owaˈá aaremá owaˈá wéofo seyaafáˈnánká mimbóráiˈa úmai méraawe. 29 Ísu Káráísitini waásimo éˈo éˈa Émbaramumo uráintemba Maníkón-aaisafeˈa éraiˈe wésemba póˈa Émbaramu aísaafiˈa ombá póna Maníkó Émbaramuwe wení aísaafiˈe kaweˈá uwátinkainda-aaima símaimo tarímakaintemba
kaweˈá uwátinkainiye.

4

1 Simátíménda-aaima ísáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máíníye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai mérainana 2 afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínkáˈé miníyámpóíyáˈé káráwiyainana afowámó siyáintemba óraaˈa éna mimbópáráwímbá máíníye. 3 Ááéma kesáá miyáumai iyámpóíyaamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwaewananasa minkwáántá-wáási tááigo kentáá taˈótokowana 4 Maníkómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba aiˈmarówana marapáˈá kumúwana moórá-ininko maˈánkarowana Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména 5 minámáánkó kentáá taˈótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Maníkóní iyámpói-ita uwásinkaindasafenasa marapáˈá kunkáiye.

6 Maníkó kembiwí wení iyámpói-iˈa ontáféna ááninkon-amutankomba aiˈmarówana kentirumpimbá kumbéraimba póˈa Maníkóntáféˈa kesi-fowé wésemba 7 mindásafeˈa waántá-waasi-taaigo ímba taˈótokaiwai éˈa Maníkón-áániniˈa ombá póna ááninтontafenamo toˈmayaa úmakain-tantaaˈa timíníye.

Póro Kárésíyaa-waasisafena óraaˈ-imayaamo uráin-aai.

8 Ááéma ímba Maníkónópaˈa téˈa ísaraamba karo-tántááˈé waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí taˈótokaimbanifo 9 káféˈa Maníkómpáˈá tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisaˈa nóra séra sáwísan-tantaaˈe aamoimó tain-tántááˈé mifáˈá tirumbá waeréˈa minkwáántá-wáási-ímáyáá mósá mareˈa miwíti kísaumo wémaentafeˈa ewé wéseo. 10 Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiye mintántáákóntáféˈa karoˈá séˈa óraa-kanaawe wéseˈa óraaˈ-imayaa wéomba 11 kempímbá nófíˈnaafiˈa wéowanaˈa káféˈa Maníkón-aaiwara sáwí-aaiwaraˈa wétaˈotoraawana póna kempímbá kesí kísaugo miwání anómba ímba paápé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbaí wétaiye.

12 Kesí waásisono. Óraakaˈa simátíménda ísáaro. Kembó taˈótokain-amba tuwéˈa kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó taˈótokain-amba tuwéˈa kenkáániˈa oro. Kempímbó komaéwánda ímba sáwíˈa uwásínkaraawe. 13 Síˈaúmbanifoímbatiyuwéˈa kówanda méˈa áséaai simátimewanaˈa ísaraawe. 14 Sáwí-siˈo úmba kesúma sáwíˈa

úwaˈa miyá-síˈó úwain-aaroi ímba inkaiséˈa siyúmómba kaweˈ-úmai káráwiyaawe. Wíyómpaken-kisau-waasiyaˈi Ísu Káráísitiyaˈiyo komérowaˈo káráwiyaantemba kenkáˈá miyáumai káráwiyeˈa 15 áwaˈnai ónae séˈa kentí túrambo fiˈmáímo símakaankakaa kentí túramba fiˈmái símakaawisino. Kaweˈ-úmai káráwiyeˈa aamoí uwásínkaraambanifo káféˈa miyán-áámói-tántááˈá ímba wéraimba nóintafenawaˈiyo. 16 Éraiˈ-aaimo simátímakaundasafeˈa kentáféˈa kesí namuro-wáási iyé-ímáyáá wéowe.

17 Ísu Káráísitini ásé-aaigombo karoˈó waéˈwáéˈó owí miwí sáwí-imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái ísáafonifo kesááisa isáíwae sésa kentirumbá wéfaiyaraawe. 18 Kaweˈ-ámpáˈá métinkanae sésamo kentirumbó faiyaráíyambo éna mindá kaweˈán-iye. Kemó kempímbó maéwándawe moórá-naopaˈo tamáúndawemo kaweˈ-ámpáˈá métinkanaemo síyanamo éna kaweˈán-ifo miwí ásé-aaigomba karoˈá waéˈwáéˈá ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. 19 Kesí iyámpóísono. Aaremó iyámpóímo matinkánaesamo umbaimó máéntemba kembiwísáféˈo imáyáamo únda sirunkó umbaí wétaifo Káráísitinkaaniˈo íyamba minúmbáí-tántááˈá taiˈáíníye. 20 Óraaˈ-imayaa éˈa kempímbó komé'o aaimó simátíménda kaweˈ-úmai isáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéiye.

Ékaante Séraantetafena waéˈmai-aaimo siyáin-aai.

21 Kempínkémbá tuwímbai séˈa Mósese siyáin-amaamba arááíwaundasa Maníkó aamoí uwásinkainiyemo wésewi minámáánkóní áwáuma ímba kaweˈ-úmai wéisaafo simátíménda ísáaro. 22 Naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu kaeˈ-íyámpói matinkómba moórá-iyampoi kísau-ininko maˈánkarowana moórá-iyampoi aifaˈ-ínínkó maˈankówana 23 kísau-ininkoni iyámpói miwítí imáyáafinkemba maˈánkaraifo aifaˈ-ínínkóntáféna Maníkó séna iyámpói maˈankáínone símai fasiˈámakonkaˈa maˈánkaraiye. 24-25 Minááígómbó waéˈmaimo sendá ísáaro. Mindá kaeˈ-ááí símai tarímakaiye. Moórá-aaima Árépiyaa-marafaˈa Sáínai-omapaˈa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba póna moórá-ininkon-awiˈa Éka kísau-inimba póna wenáráátomba kísau-waasi pósa ámáánko taˈótokaipaˈa méraawe. Minááígóní áwáuma maarán-iye. Yérúsaremu-naopaˈa marapáˈá wérain-daopaˈa isasá mindáópaken-kwaasi ámáánko taˈótokaipaˈa méraawe. 26 Énifo moórá-aaima símai tarímakain-aaima maarán-iye. Aú-naoˈa Yérúsaremufakaan-daoˈa wíyómpaˈa wéraipaˈa ámáánko waási ímba taˈótokain-daopaˈan-iye. Énifo minááígóní áwáuma maarán-iye Maníkón-aaisafeta éraiˈe súndawisa kentáá sinówaraamba uráiye. 27 Minááísáféna Áísáya

Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

age-ínínkó iyámpóímo ímbo matínkáín-ininkon-arunkó kaweˈá íno. Waaigómó aúkain-ininkon-araatomba sáwífaˈa méraafo waaiwáráˈ-ínínkón-árááˈa sesimái méraamba póna ímbo áiˈo wéisanamo iyámpóímo maˈánkáín-ininkon-arunkó kaweˈá isaná aamoí wéiye

agaimaréna siyáiye.

28 Kesí waásisono. Maníkó Áísáakimba ma'ankáínone símai
fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwísáféna Maníkó símai
fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóín-owe. 29 Naaófá'á anófoiti
imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni
imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba
pósa miyán-kwáási mésa miyá-sáwí'á wéowe. 30 Naaófá'á aúfáífimba
agaimaréna séna
kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda aifa'-
ínínkón-ááninko
wení moparáwímbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba máíníye
agaimaréna siyáiye. 31 Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-
araa'marinta úmpo aifa'-ínínkón-áráá'marinta úne.

5

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáin-aai.

1 Ísu Káráísiti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba
faútinkanaumne séna faúsínkaraimba pó'a kembiwí faútínkaraindafa'a
mé'a aneka'á ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

2 Kemá Póro simátimumpo kawe'-úmai ísáaro. Arupíse úmai
méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araénáémba
oro wésemba minááísáfé'o ewémó síyanamo éna Ísu Káráísiti
kembiwísáfénawe sénamo pukáin-anko ímba túwa'nai íníye. 3 Túma
kárámai araénáémba orómó wésewisafe'a afora'á súmpo ísáaro.
Yúndaa-waasiti ámáámbo arááíwae'o túmo kárámaimo araénáémbo
é'o é'a Yúndaa-waasiti ámáámba seyaafá'á arááíwa'mae'a koró.
4 Kempínkémbá tuwímbai sé'a ámáámbo arááíwaunda Maníkó suwánéna
arupíse úmai méraawin-owe síníye-imayaa wéowi Ísu Káráísitiye'o
kááísamaimo méraamba ifátuwe'a Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-imba
tínaaeni'a uwámakaawe. 5 Kembiwí miyá wéofo kesáá maará éta Ísu
Káráísitiye'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai
imbá pónasa kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sínda
amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyesa wésune. 6 Ísu Káráísitiye'a
kááísamaisa méraundasa moóráwigomo áúmo kárámaimo araénáémbo
ínana ímbo áúmo kárámaimo araénáémbo ínanamo índa mindá ímba
óraa-tantaa'an-ifo Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasa túwa'nai
úmai méraundasa mindá óraa-tantaa'an-iye.

7 Ísu Káráísitini aampa'á aamoí ésa wéaraaiwaemba moóráwigo
minámbá fásítuwaisa'a káfé'a Ísu Káráísitini érai'-aaima ímba
wéaraaiwaewe. 8 Maníkó wemparí'o índasafena táántaraiwai minámbá
ímba fáítukaifo waási fáítukaawa'a ímba wéaraaiwaewe. 9 Waási
maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámo kawáá'isana seyaafá'á
wégawaa'iye wésefo kentúra'a káráwiyoro. 10 Kembiwíyé kesááwé
Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátime'a súne.
Kemó imáyáamo úndantemba miyán-ímáyáá íyata mimbórá-ímáyáásá
ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfaiyaraiwai
kemá ímba awánáúnda-waasi wemá sáwí-meyamba máíníye-aaima
wéisaumne.

11 Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karoˈá sésa arupíse úmai
méraawin-owe Maníkó síndasafeˈa túma kárámai araénáémba oró-
ááímá wésiyemo karoˈó wésemba minááímó paaímó wésundarakaa
ímba sáwíˈa uwásínkááwisino. Kemá simátimeˈa súne. Ísu
Káráísitimba aaraa-táíyáˈá tufúwana kentáásáfénawe séna pukáiye-
aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámai
araénáémba oró-ááímó wésundarakaa ímba aaisambá síyówaisino.
12 Karoˈ-ááímó simátimesamo kentirumbó wéfaiyaraawi miwí túma
kárámai sáwíˈa uwásuwaaro-imayaa wéune.

13 Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkembo
faútinkaindasafena Maníkó táántamai miyá uráimba póˈa éˈa
faútinkaisaˈa méraantafeˈa sáwí-tantaatafeˈo tirááísafeˈo wéomba ímba
arááíwaeˈa wempáˈ-wempaˈa tirumbá timéˈa túwaˈnai úmai méraaro.
14 Mindásafena naaófáˈá Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí
waási-imayaawaraˈa oro
agaimaréna siyáiye. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-
áwáún-iye. 15 Énifo kembiwí keíyái aaisan-aaisambó séˈa íyambo éˈa
sáwíˈa úmai taiˈánááfo káráwiyoro.

*Maníkómbó arááímo tainíˈa ésa sáwí-imayaagomba tirááísafesa ésamo
on-ááí.*

16 Simátíménda ísáaro. Maníkóní ámútanko sintembá miyáumai
maéˈmaeˈa éˈa Maníkómbó arááímo tainíˈo éˈo éˈa sáwí-tantaatafeˈo
tirááísafeˈo on-ámbó ímba arááíwaiyamba mindá kanaán-ifo miyán-oro.
17 Sáwí-imayaasafeˈo tirááísafeˈo ombá isaná Maníkóní ámútankombo
arááímo tainíˈo ombá isaná minkáéˈ-ímáyáágóráí wétiyaifo Maníkóní
ámútankomo kentúraˈo káráwiyaimbo éˈa sáwí-tantaatafeˈo tirááísafeˈo
on-ámbá ímba arááíwaenaawe. 18 Maníkóní ámútankomo sintembó
miyámó éˈo éˈa séˈa Maníkóní ámútankomba arááímo tainíˈa wéunana
póna Yúndaa-waasiti ámáánko kembá ímba taˈótokaiye wésewe.

19 Waási miwítí imáyáafinkemba aforaˈá maará wéowe. Maaˈu-
tántááˈ-íˈa ésa óraa-sawiˈa ésa sáwíˈo wéon-tantaatafesa ímba
tigaesáfésa ésa 20 kísaumo uwándaan-tantaakon-awiˈa mósá marésa
waántá-waasison-imayaa mósá marésa úwaaˈa wéfesa fintón-kwénesa
tíyámba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwíˈa wéuwatinkesa
aaisambá wétiyesa miwí tááigo íyáákainkwae sésa ímba taankarotámai
kaweˈ-úmai mésa tuwínkaaˈ-úmai mésa 21 túrande-urande wéesa
uwóíˈo on-dómbá wénesa uwóíˈa wéesa uwóíˈo on-dómbó náíyantafesa
túwaandu urésa miyán-tántááˈá waásiti imáyáafinkemba wéowaˈa símai
wákátimeˈa anekaˈá símai wákátimeˈa séˈa miyámó wéowi Maníkóní
nombara ímba maénááfo káráwiyoro wésune.

22 Énifo Maníkóní ámútanko tirumpimbá méraiwai maará
uwátínkáísasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kaweˈá ésa
faru úmai mésa fasiˈámai mésa ímba tuwesaraí ínasa mésa túwaˈnai
úmai kaweˈá uwátinkesa miwítí kísau kaweˈ-úmai wémaesa 23 miwí
túma ímba maimaé iyésa miwí túraˈa káráwimai kaweˈá ésa miyámó
owíní áwáuma ímba aambá fáíkaiye. 24 Ísu Káráísitini waási sáwí-
imayaasafesamo tirááísafesamo wéon-imayaago kentáá taˈóˈtomai
tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo

on-ámbá tínaaeniˈa uwámesa tukáawe.

25 Maníkóní ámútanko aúíˈa uwásínkaraisata aúíˈa úmai méraundasa póta wení ámútankomo sintentá úmaisa arááíwáéno. 26 Kentúma ímba maimaéˈa iyéˈa kesááigo íyáákainkwae ímba séˈa kawe-tántááˈó índasafeˈa ímba símai sáwíˈan-oro.

6

Umbai-tántááˈó wéraindawi túwaˈnai orómó siyáin-aai.

1 Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwíˈo wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempaˈá arupíse uwátinkanaawe. Kembiwíwáráˈá miyá-sáwíˈá ónááfo káráwiyoro. 2 Umbai-tántááˈó wéraindawi túwaˈnai oro. Miyámó éˈo éˈa Ísu Káráísiti siyáintemba miyá ónááwe. 3 Úwoi-waasimo óraaˈ-waasi únemo síyamba minímáyáágó karoˈá simátinkainiye. 4 Kentí kísauwe fíˈowiti

kísauwe tuwínááfo kentí kísau tuwínkeˈa kaweráˈi sáwíraˈiyompo awánaaro. Kentí kísau kaweˈó ínaˈo éˈa aamoí ónááwe. 5 Seyaafáˈ-wáásífáˈá umbai-tántááˈá tíndanifo ímba ifátuweˈa fasiˈámai méˈa moórá-mora-waasi túwaˈnai oro.

6 Maníkóní ásé-aai ísámae wéiyowi miwíti kawe-tántááˈá seyaafáˈá tuwínkaaˈ-úmai tuwímbai-tantaaˈa Maníkón-aai wésimatimewifaˈa tímaˈmaeˈa íyóro.

7 Ímba kanaaˈá Maníkómbá karoˈá simánkanaafo éraiˈ-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kaweˈ-ánáúntúmbó úmárááwimo ombá kawe-tómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmárááwimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. 8 Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tirááísafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondááma puwésa Maníkóní ewaaˈá ímba méranaafo némpaˈa méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááímo tainíˈo úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondááma aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe. 9 Mindásafeta kesáá kaweˈá úmaeta wéiyundasa ímba suwesaraí ínata ifátúwáano. Kaweˈó úmaetaamo wéiyundasaamo ímbo suwesaraí ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo tínda kaweˈ-méyántá maéta ménaumne. 10 Mindásafeta túwaˈnai onda-ámbó wéraimbo éta seyaafáˈnánká kaweˈ-úmaisa túwaˈnai onó. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo wéowiseta mimbórá-ákúníˈa úmai méta túwaˈnaisaamo ondasá mindá óraa-tantaaˈan-iye.

11 Ayáíyáˈá kemá Póro óraaˈ-aufaifimba agaimaráúmpo toráumai awánéˈa wenayáánaufiˈan-iye seró. 12 Tuwímbai sésa suwánésa óraaˈ-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araénáémba oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táíyáˈá pukáiye-aai aantembo senkakaa tuwímbai ísámai sáwíˈa uwátínkááwisino. Ímbo sáwíˈo uwátinkaiyantafesa sésa túma kárámai araénáémba oró-ááíwáráˈá wésewe. 13 Túma kárámai araénáémba orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímba seyaafáˈá wéaraaiwaewe. Kentúmo araénáémbo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araénáémba íwae wésewe. 14 Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááímá mósá maréˈa FasiˈaénkóÍsu Káráísiti

kentáásáfénawe séna aaraa-táíyá'á pukáiye-aaima mósá wémaraumne.
Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo ontembá marapá-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a sáwísamban-iye wésunda póna mintántáákó kembá ímba wétafisiye. 15 Moóráwigomo áúmo kárámaimo araénáémba ínanamo moóráwigomo ímbo kárámaimo araénáémbo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'o uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-iye. 16 Simátimunda-aaimo arááíwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waási seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

17 Ísun-aai simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráísitini kísau-waasi óne wésefo moórá-umbai-tantaa'a ímba síméro.
18 Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-isa'a
éraí'-aain-iye sé'a inaí súne.
Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

Éfésási

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kaeˈ-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampaˈó kun-kwáásífáˈá agaimái amúwana Títíkaasi maimaéna mátímakaiye. Maanáái isésa fíˈo-fiˈon-daoraa tíméro séna agaiyáiye. Ísun-aaimo simátímaˈmae iyúnkakemba Rómu-naopaˈa ándáfaˈa ánkarowana ména maanáái agaimarówana mátímakaiye.

1 Kemá Póro maanáúfáí agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-iˈa éma Ísu Káráísitin-aai kosimátímaˈmae núwo séna siˈmákaifo ísáaro. Éfésási-naopakewi Fasiˈaénkóní waási Ísu Káráísitiyeˈo kááísamai méraawi ímba ifátuweˈa fasiˈámaimo méraawi ísáaro. 2 Maníkó kentáásifowawe Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwaˈnai esarai faru wéuwatinkaayantafeˈa inaí súne.

Káráísitinteˈa kááísasinkenasa wemparíˈo úmakain-aai.

3 Maníkó Ísu Káráísitin-afowámá éna Ísu Káráísitinteta kááísasinkenasa wíyómpaˈa wenópakemba fasiˈaémbá siménasa kaweˈá uwásínkáísata póta wentáféta súwiyo súne. 4 Naaófáˈá Maníkó maramá ímbo úmakonkaˈa Ísu Káráísitinteta kááísamaisa méraandasafenasa wenaúrankaˈa wendé-íˈa onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wemparíˈa úmakaiye. 5 Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófáˈá séna Ísu Káráísitini kísausafeˈo éˈa kesáánintone kesiyáámúntoniˈa ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráiye. 6 Ááninkomba arumbó ámakaiwainteˈa kááísasinkenasa óraa-kaweˈa uwásinkenasa úwoi súwaˈnai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fíˈoran-awauma mósá wémaraumne.

7-8 Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-ímáyáágó taˈótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fíˈoran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwaˈnai enasa póna kentáási sáwí-imayaa maisíyukaiye. 9 Naaófáˈá wení kaweˈ-ímáyááfínkémbá aúpáˈá toˈmayaa úmakaimba káféˈa wépaape-isata wéawanaumne. Káráísiti ken-ímáyáá íníye siyáintemba póna 10 Maníkómó siyáin-kanaamo tínda seyaafá-tántááˈó úmakaimba wíyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráísiti óraako mindáraˈa káráwiyiniye.

11 Maníkó wení imáyáafinkembo toˈmayaa úmakaimpinkemba miyá wéiye. Imáyáa éna toˈmayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-iˈo úndasafenasa Káráísitinteˈa kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. 12 Aifaˈá Káráísitimba amuˈmaréta méraundawisa wení áwáuma fíˈoran-awauma isatá mósá wémaraumne.

13 Miyáumai fíˈonkaa-waasi éraiˈ-aaima kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye minásé-ááímá iséˈa Ísu Káráísitin-aaisafeˈo timankúnkúmbo ombá Maníkó kesí ámútankomba timénaumne símai fasiˈámakaintemba miyá

uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. 14 Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíníye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

15 Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a 16 Maníkómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inaí súnda 17 Maníkómpá'á maarán-ááísáfé'a áísai une. Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wéraiwai wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawe'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimina'a pó'a kawe'-úmai awánánááwe. 18 Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'o méraiyambo amu'maré'o méraantafe'a mindásafe'a inaí súne. Wemá wení waási kawe'ó úmaimo méraiyamba to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáíyantafe'a inaí súne. 19-20 Wenááisafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kísauma wémaimba mifásí'áémbá íyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáíyantafe'a inaí súne. Maníkó mifásí'áéntámbá Káráísitimba pukómpinkemba íyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wíyómpa'a móankaraiye. Mifásí'áémbá wenááisafeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimbórá-fásí'áémbán-iye. 21 Káráísiti seyaafá'-wáásíyá'á káráwiyena wíyómpa'o káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwíyá'é aifarááwíyá'é káfé'o túwí'o wéraiwaiya'e ánaaembo túwí'o wéraindawiya'e káráwiyaiye. 22 Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá íyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simámena séna íyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáiye. 23 A'nómpínkén-ímáyáágómó seyaafá-túrá'ó káráwiyaintemba Maníkóní waásisa Káráísitin-áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áúwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-túwawaa'o wéraintemba Káráísiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewárá'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o úmaimo méraunda-ita uwásínkáín-aai.

1 Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'o urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a 2 marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aai ímba ísámai kawe'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba arááíwakaawe. 3 Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa 4 arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imayaa éna póna 5 úwoi súwa'nai enasa kawe'-ámpátá mésínkaraiye. Sáwítaamo étaamo méraawandawini áwáura'a Maníkóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráísitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba aúí'o úmaimo méraanda-ita uwásinkenasa 6 Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena wíyómpa'a móankarena

Ísu Káráísitinte'a kááísasinkenasa aúí'a uwásínkaraisata Káráísitimo wíyómpa'o ménamo káráwiyaintemba wíyómpata imáyáa éta méraumne. 7 Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáási sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawe'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráisata póta wení kawe-kísáú awánamae íyóndasafenasa miyá uráiye. 8 Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenááisafe'a timankúnkúmba uwaná sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenááisafe'a timankúnkúmba uráafo Maníkó imáyáa timúwa'a timankúnkúmba uráawe. 9 Túma maimaé iyésa sésa kawe'á wéunda póta kawe'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawe-kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'á métínkaraiye. 10 Maníkó kentáámó uráiwai séna

kawe-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawe-kísáú máéndasafenasa úmakena Ísu Káráísitinteta kááísasinkaraiye.

Mimbórá-wáási-ítaamo uwásínkarain-aai.

11 Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwárá'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma kárámai araénáénta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-ímáyáá éta séta ímba túma kárámai araénáémba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro. 12 Minkánááfímbá kembiwí Káráísitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'ámarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'o méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana 13 ááéma Maníkóní némpa'o mérowi Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááísamai méraawe.

14 Ísu Káráísiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáási afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmaimo namuro-wáási-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa 15 Yúndaa-waasisa kentáási ámáámba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa wempá'á kááísasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráiye. 16 Ísu Káráísiti aaraa-táíyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a taí'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa 17 miyá éna téna ásé-aai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí fí'onkaa-waasi Maníkóní némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa 18 Ísu Káráísiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráísiti kentáá Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

19 Mindásafe'a ááéma wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwárá'á Maníkóní waási-i'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáási-íta úmaisa méraumne. 20 Maníkómó naankáámbó wéumaraimba

Ísu Káráísiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-aai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. 21 Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kárá'uraintemba kesáá Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. 22 Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpímbá méraiye.

3

Póro fí'onkaa-waasifimba kísaumo maiyáin-aai.

1 Mindásafe'a kemá Póro fí'onkaa-waasi Ísu Káráísitin-aai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráísitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inaí súne. 2 Maníkómó úwoi túwa'nai índasafena minkísáú símakowana minkísáúgó kawe'ó uwátínkáímba é'a ísaraawe. 3 Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááéma minááífínkémbá ampáán-ááí aúfáífimba agaimakáumne. 4 Ááéma Ísu Káráísitin-aai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawe'án-oro. 5 Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóní ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásímakaiye. 6 Minásé-ááí maarán-ááín-iye. Yúndaa-waasisaamo ásé-aaimo ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawe'á uwátínkáísasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórái'a úmaisa méraumne. Maníkó séna Ísu Káráísitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

7 Ásé-aaimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení fasi'aémbá siména wení kísau-waasi-i'a uwásínkaraiye. 8 Maníkóní waási kembá íyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-aai Ísu Káráísitini kísau fí'on-kisau íyáákarain-kisau-aaimo simátíméndasafena íyáfasisinkaraiye. 9 Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'o miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paápé uwátimiyo Maníkó simásímakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'o émáyáímba 10 káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwíyé wíyómpa'o méraawi Maníkóní waási tuwánésa sésa Maníkó fí'oran-kawe'-imayaawarawin-iye wésewe. 11 Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráísiti kentáási Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiye. 12 Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenááisafeta simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Maníkónópata úwoisa wégune. 13 Mindásafe'a simátime'a súne. Kembiwí ásé-aaimo simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásínkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'o wéraimba kanaán-ifo úwoi aamoín-oro.

Káráísiti aruntáámó símín-aai.

14 Minááísáfé'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inaí súne. 15 Seyaafá'-ákúmbá marapá'ó méraawiye wíyómpa'o méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a

maarán-ínáí súne. 16 Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a 17 Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inaí súne. 18 Káráísiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráísiti fasi'aémbá timína'a kembiwíyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Káráísiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áíníye síyantafe'a inaí súne. 19 Ísu Káráísiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmaisa awánasaraundasaanifo káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawe'ó íyantafe'a inaí súne. Fasi'aémbá Maníkómpímbá óraa'a wéena kembiwífímbá óraa'a wéintafe'a inaí súne.

20 Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-enasaamo wéimba mindá íyáákarain-tantaa'an-iye. 21 Maníkóní waásisa Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba

érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Káráísiti áúwawaata únemo siyáin-aai.

1 Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááímá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. 2 Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'o uwátínkáámbo é'a ímba imáyáamo íyamba úwoi túwa'nai oro. 3 Maníkóní ámútanko imáyáa tímísa'a mimbórá-ímáyáárá'á mé'a miyá é'a aáno úmae'o iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. 4 Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáá mimbórá-súráámbá úmaisa méraunanasa sáántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méranaumne. 5 Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo wéunda-anta mimbórá-ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbá isaná 6 Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásíyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawe'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

7 Maníkó méraisana Ísu Káráísiti wení imáyáafinkemba wení kísausaamo máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. 8 Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena

iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáiye. 9 Iyúnka'o siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iye. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úramba kunkéna 10 wíyómpa'o iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. 11 Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iye. Wení kísauma maíyantafena fasi'aémbá waási timúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba

Maníkó simátímakain-aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasiˈaentamba Maníkón-aai ímbo ísaron-kwaasi simátímaˈmaesa kuwasá tuwímbai-waasimo timú-fasiˈaentamba Maníkóní waásiyaˈa káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo timú-fasiˈaentamba Maníkón-aai uwáitáiˈ-uwasá miyáumai Ísu Káráísitini kísauma maiyáawe. 12 Maníkóní waásisa wení kísauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwaˈnai úmai mimbóráiˈa úmaisa méta fasiˈátinkaundasafenasa fasiˈaéntámbá miyá uráiye. 13 Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-aaisafeta simankúnkúmbo wéundasafetaawe wembá awánamai kaweˈá wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta kááísamai méta sááˈa kaefaréta Káráísitinkaaniˈa úmaisa méranaumne. 14 Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóímo karoˈó simátiyuwaantemba kentáá ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aai ínta arááíwaeta waási sáwí-ampaˈa métinkanae sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaima ímba iséta miyán-ááí ínta arááíwaenaumpo 15 éraiˈ-aai aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántááˈá sáákaefamai-waasi-iˈa úmai méta Káráísitinkaaniˈa úmaisa méranaumne. Wemá kentááráˈá káráwiyaisata 16 kesáá Káráísiti áúwawaata únana kentáásiˈnonkaamba Káráísiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáámba tísamaima tínúnkoma taˈótokaisana tiˈnónkómó imbá seyaafá-túwawaapaˈa imáyáa tímísana tiyáánko wení kísau máísana tísamaigo wení kísau máísana miyámó wéenamo óraaˈo wéimba miyáumai Káráísiti wení waási imáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwaˈnai-esa wéfasiˈatinkesa méraawe.

Káráísitinteˈa kááísatinkena aúíˈo uwátínkarain-aai.

17 Fasiˈaénkón-aúrankaˈa fasiˈámai simátimumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa 18 ímba ísámai kaweˈá ésa Maníkón-aaisafesa tirumbá márááwana tiˈnómbá umbaí taisasá méraantafesa miwítí imáyáago kumeuˈá isasá Maníkómó aúíˈo wéuwatinkain-aempaˈa ímba mésa 19 sáwíˈo on-ímáyáá aantemba ésa fíˈo-fiˈon-tantaaˈo sáwíˈo ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

20 Miwí miyá wéofo kembiwí Ísu Káráísitimpaˈa téˈa wení aampaˈá wéweˈa 21 wenáái iséˈa éraiˈe sumbá Ísumpakemba éraiˈ-aaima simátímaˈmaesa íyúwaˈa ísaraawe. 22 Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafeˈo tirááísafeˈo uwanamó karoˈó simátíyukaimba ifátuweˈa 23 miyámó íyanamo éna Maníkó kentí imáyáa aúíˈa uwátinkena 24 wembó arááímo táínda-iˈo íyantafena aúíˈa Maníkónkáániˈa uwátinkainaˈa éraiˈa Maníkóntáféˈa imáyáa éˈa arupíse úmai méranaawe.

25 Mindásafeˈa karoˈ-ááímá tínaaemba uwáméˈa kentí waásifimba éraiˈ-aai aantemba seró. Ísu Káráísitini akún-ándá póta mimbóráiˈa úmai méta póta miyásá onó. 26 Aaisambó síyamba ímba sáwíˈa éˈa áááma aáno úmai méˈa aaisambá waéˈwaeˈa ifó séˈa ifáˈá túwáaro. 27 Waántáwanko tafisínaˈa sáwíˈa únafo séˈa aaisambó síyamba ifáˈá túwáaro. 28 Umémbó íyawi maarán-oro. Ímba umémbá éˈa tuwímbai-tantaaˈo maíyantafeˈa kísau wémaeˈa minkákémbá maiyéˈa ímbo makén-kwaasi túwaˈnai eˈa tíméro. 29 Sáwí-aaima ímba séˈa kaweˈó

uwátinkainda-aai aantemba seró. Miyámó é'o é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawe'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. 30 Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tínda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. 31 Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tínaaemba uwáméro. Kaoráí-tántáá'é tirumbó sáwí'o íyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o íyé 32 ímba miyámó íyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráísitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáísanamo Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba fí'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba
imáyáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-aai.

1 Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a 2 moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráísitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

3 Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o íyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. 4 Sáwí-aaiye uwónao-aaiye karaánáá'-aaiye súnafo sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawe'án-iye. 5 Érai'a maa'u-tántáá'ó owíyé sáwí'o owíyé túraniyambo owíyé miyámó on-kwáási Ísu Káráísitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráísitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

6 Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-aai ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínífo káráwiyoro. 7 Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááíwáéro. 8 Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a sámo kain-áémpá'á méraamba pó'a sáraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. 9 Sámo kain-áémpá'ó mé'o é'a arupíse úmai kawe'-úmai mé'a érai'-aai wése'a mé'a 10 imáyáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwae-i'a úne sé'a miyán-oro. 11-12 Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó íyamba afora'á simátime'a súne. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tigaesáfé'a ónááfo afora'á simátime'a súne. Sáwí'a owé sé'a 13 afora'á aráátimiyasa mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa 14 sámo kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa sésa
túmó waésamo pukésara úmaimo mémpinkemba íyáfasinewana Káráísiti
sán-kátinkainiye
wésewe.
15 Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo arááíwáéwimo ontembá ímba íyamba kawe'-ímáyáá wée'a méraaro. 16 Káfé'a kentááfá'á

umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóní kísau máéro. 17 Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táínda-i'a úmai méraaro.

18 Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwae sé'a méraaro. 19 Kempímbá Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáan-aaima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. 20 Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aéntáfé'a imáyáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a íyóro.

Aarakwá-táái.

21 Kembiwí Ísu Káráísitin-awi'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáási táái ísáaro. 22 Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwaai-táái ísáaro. 23 Ísu Káráísitimo wení waásiya'o káráwiyainten-úmai waaimá kentuwaainíntónká'á káráwiyoro. Káráísiti wení waási kawe'-ámpá'á métínkaraiye. 24 Ísu Káráísitini waásimo wenááimo ísáánten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaai-táái ísáaro.

25 Ísu Káráísitimo wení waásimo arumbó timénamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. 26 Ísu Káráísiti wení waási nontámbá kawe'á uwátinkena wenááisamba Maníkóndé-i'a uwátinkaindasafena 27 wení waási kawe'á ésa miwífímbá sáwí-aaima ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáiye. 28 Miyáumai Ísu Káráísitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Tuwaainíntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwárá'á wéowe. 29-30 Waási kentúwawaatafesa ímba tíyántafesamo ombá kawe'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráísitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únanasa póna wemá miyáumai kentáárá'á kawe'-úmai káráwiyaiye. 31 Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
mindásafena waaigómó imbá anófowi
tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai
mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáiye. 32 Minááífímbá moórá óraa'-aaimo wéraimba minááígóní áwáuma maarán-iye. Ísu Káráísitiye wení waásiye moórái'a úmai méraawe siyáiye-imayaa wéune. 33 Ímba mindásafena aantemba siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Aaresómbá
kentuwaai-táái ísáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

1 Iyámpóísomba ísáaro. Fasi'aénkóní iyámpói-i'o ontáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyamba mindá kawe'án-iye. 2-3 Naaófá'á Maníkó ámáámba séna
kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro
aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna
miyámó é'o é'a kawe'-úmai

ayáátááka'a marará'á méranaawe
siyáiye.

4 Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a kawe'-úmai
káráwiyewana miníyámpói tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aai
simátíma'mae'a wéiye'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwíti kawáá-wáásité-taai.

5 Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráísitin-aaimo ísáánten-
úmai kentí óraa'-waasi-taai isé'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba
kentí óraa'-waasiti kísausafe'a ímba kae'-ímáyáámó íyamba miwí táái
ísáaro. 6 Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-
káwé'ó íyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wée'a Ísu Káráísitini
kísau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááímo táínda-i'a úmai kawe'án-
oro. 7 Kesí óraa'-waasiti kísau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóní kísau-
waasisa úne sé'a tirunkó kawe'á wéina'a kísau máéro. 8 Maanááímá
imáyáan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye
kawe-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawe'-méyámbá timíníye.

9 Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó
wéon-kwaasiya'a kawe'-úmai káráwiye'a ímba inkaisíyan-aaima
wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe
mimbóráwígó éna wíyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba
timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

Fasi'aénkóní fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aai.

10 Maanááímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo
méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe.
11 Waántáwanko tafisímai karo'á simátiyuwaifainifo fasi'ámai
méraiyantafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímímba máéro. 12 Ímba
marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tíyéwata kumeu'-áémpá'ó
káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó
owíséta tíyáano. 13 Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímímba
káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tínda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-
aaisafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'o kóíyamba fasi'ámai méraaro.

14 Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba
érai'-aaima tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó faférive'o méraantemba
arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro. 15 Tísamaimo ánáan-kwiye'o
nóntemba ásé-aai tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméro. 16 Wenómbó
faférivaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táféráíntemba Maníkón-
aai ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainiye.
17 Ti'nónká'ó kámo'o wimáímo káráwiyaanten-úmai kawe'-ámpá'á
métinkena wégarawiyiye. Paepáétambo túfimbo waantáfáénten-úmai
Maníkóní ámútanko wenááimo siyáimba kosimátimiyasa minááígó
tirumbá faiyaráíníye. Miyáumai Maníkómó tímímba maiyé'a to'mayaa
úmai méraaro. 18 Maníkóní ámútankoni fasi'aéntámbá inaifínkémbá
Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áísai úmae'a íyóro. Miyámó íyantafe'a
ímba fí'o-fi'on-imayaa é'a Maníkóní waásisafe'a seyaafá'á inaí símae
iyé'a ímba ifátuwe'a 19 kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inaí seró. Ásé-aaimo
simátíménda Maníkó aaí simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátime'a

Maníkómó aúpá'ó makáin-*aaima* afora'á simátimen*a*umpo mindás*a*fe'a súw*a*'nai e'*a* inaí
seró. 20 Minááímó simátíménd*a*s*a*fen*a* Maníkó íyáfasisinkow*a*'a simátimew*a*ndar*a*kemb*a* aaisambá sés*a* ándáf*a*'a másínkar*a*aawe. Ásé-*aaimo* simátimund*a* mindá kesí kísauman-ifo mindás*a*fe'a súw*a*'nai e'*a* inaí síy*a*n*a* ímb*a* sáá'*a* ín*a*'a simátíméno.

21 Kemó mé'o wéund*a*-*aaima* isáíyantafe'a moóráwigon-awi'a Tíkík*a*asi kosimátiminiye. Wemá kentáási waási Fasi'aénkóní kísau-w*a*asi pón*a* ímb*a* tuwén*a* kawe'-úmai mér*a*iye. 22 Tíkík*a*asimb*a* ai'mar*a*únan*a* kentóp*a*'a wémen*a* kentáásáái kosimátimen*a* kentí imáyá*a* kofasi'átinkain*a*'a
fasi'ámai mér*a*n*a*awe.
23 Kesí waásisono. Maníkó kentáásifow*a*we Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísam*a*i mér*a*awi tirumbá wétimesar*a*i faruaru wéuwatink*a*ayantafe'a
inaí súne.
24 Fasi'aénkó Ísu Káráísitimbo tirumbó w*é*amesamo ímbo aúwáán-kw*a*asi Maníkó úwoi wétuw*a*'nai-intafe'a inaí súne.
Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

Fírípái

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kaeˈ-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifaˈa agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátímakaiye. Póro ásé-aai kosimátimuwasa isésa éraiˈe sésa Ísumpaˈa timankúnkúmba uráawe. Minááí Aantá-waasi-taai-aufaifimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fíˈo-fiˈon-daopaˈa Ísun-aai simátímaˈmaena iyúnkakemba Rómu-naopaˈa ándáfaˈa ánkarowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Póromba áwaˈnai esa tuwímbai-tantaaˈa ámúwana súwiyo séna maanáái agaimarówana mátímakaiye.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Tímóti keséˈa méraisakai Ísu Káráísitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasiˈaénkóní waási Ísu Káráísitiyeˈa kááísamai méraawiye kembiwíyáˈó káráwiyaawiye wétuwaˈnai-owiye maanááímá ísáaro. 2 Maníkó kentáásifowae Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiyeˈa úwoi túwaˈnai esarai
faru uwátinkaayantafeˈa inaí súne.

3 Kembiwísáféˈa imáyáa únda-kanaa Maníkómpáˈá súwi súne. 4 Kembiwísáféˈa Maníkómpáˈá inaimó súnda-kanaa aasiyaasí sirunkó kaweˈá wéiye. 5 Aifaˈá Maníkóní ásé-aai simátimunaˈa iséˈa súwaˈnai úmai wésimatimaˈmae wéiyeˈa káféˈwaraˈa wésimatimentafeˈa mindásafeˈa Maníkómpáˈá súwi súne. 6 Maníkó kentirumpimbá kawe-kísáúgóní áwáuma ómbarena maimaé iyéna káféˈwaraˈa wéiyimba póna Ísu Káráísitimo kumínda-kanaaraˈa minkáwé-kísáú taiˈáíníye. Minááímá isáúmne. 7 Ísu Káráísitin-aaimo simátímakaundarakemba ándáfaˈa sínkaraawaˈa méraundafakenkwaraˈa ásé-aai simátimeˈa miwí táái anondáá simátimunana Maníkó úwoi wésuwaˈnai-ena kembiwíwáráˈá úwoi wétuwaˈnai-isaˈa póˈa Maníkó kentirumpimbá kawe-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kaweˈán-iye. Ken-ímáyáámó wéundasafeˈa miyán-ááí súne. 8 Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráísitini imáyáafinken-aaima tímakaunda éraiˈ-aai isaná
Maníkó wésuwanaiye.

9 Maanááísáféˈa Maníkómpáˈá inaí sénaumne. Imáyáa tímaˈmae wéneˈa kawe-tántááˈá awánéˈa kaweˈ-íˈa éˈa 10 seyaafá-tántááˈá tuwínkaaˈ-éˈa kawe-tántááˈó awánéˈa kaweˈ-ámbá arááíwaeˈa Ísu Káráísiti kumínda-kanaa kaweˈ-úmai méwana kentí sáwí-meyamba ímba wérainana 11 Ísu Káráísiti imáyáa timínaˈa kaweˈ-úramba úmai méwasa tuwánésа miyámó íyamba Maníkón-áwíˈa mósá marésа súwimo síyantafeˈa mindásafeˈa inaí súne.

12 Kesí waásisono ísáaro. Umbai-tántááˈá kesópaˈo tiyáimba mindásafesa sáwífaˈ-waasi ásé-aai ísaraawe. 13 Ísu Káráísitin-aaimo simátímakaundarakemba ándáfaˈa sínkaraawasa kenkáˈó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráísitin-aai ísaraawe. 14 Ándáfaˈo méraunda

mindásafena Fasiˈaénkó kentáási waási sáwífaˈa fasiˈaémbá tímísana ímba tááˈa isasá Maníkón-aai fasiˈámai simátímaˈmaesa wégowe.

15 Súwíˈo wéraintafesa tuwímbai tirumbá sáwíˈa ésa kentáfésa wenáwíˈa kumíníye sésa Ísu Káráísitin-aai wésimatimembanifo tuwímbai kaweˈ-ímáyááfínkémbá Káráísitin-aai wésimatimewe. 16 Ásé-aai simátimeˈa

miwí táái anondáá sendasáféna Maníkó ewé sisasá ándáfaˈa sínkaraawe. Ándáfaˈo méraunda-aaima tuwímbai isésa imáyáa uwásinkesa Ísu Káráísitin-aai wésimatimewe. 17 Tuwímbai ímba kaweˈ-ímáyááfínkémbán-ifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráísitin-aaimo simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráísitin-aai wésimatimewe. Kentáfésa sésa ándáfaˈa ména isáínana arunkó umbaí táíníye sésa Káráísitin-aai wésimatimewe. 18 Mindásafeˈa ímba óraaˈ-imayaa wéune. Kaweˈ-ímáyááfínkémbá Káráísitin-aai wésimatimewana sirunkó kaweˈá wéifo sáwí-imayaa tokáawiwaraˈa Káráísitin-aai wésimatimewana úwoi sirunkó kaweˈá wéiye.

19 Maníkómpáˈá inaí wésewana póna Ísu Káráísitini ámútanko wésuwaˈnai-isasa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kaweˈá wéiye. 20 Sínkamiyara puwónaum úwoiya méranaumno. Mindásafeˈa timuˈmakéˈa inaí wéseˈa Ísu Káráísitintafeˈa ímba sigaesáféˈa éˈa ímba sááˈa ínaˈa fasiˈámai Ísu Káráísitin-awiˈa mósá maránaumne. Miyá úmaeˈo iyúndantemba Káráísitin-awiˈa mósá maránaumne súne. 21 Marapáˈó méraundamo éˈa Ísu Káráísitin-awiˈa mósá maránae séˈo méraundanifo puwéˈo wíyómpaˈo íyónda mindá marapáˈó méreˈo úndawimba íyáákanaumne. 22 Marapáˈó úwoimo méˈo éˈa áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táínana púwóndasafena siráái táínana miyá ínaˈa miyámó ondawímbá ímba isáúmne. 23 Minkáéˈ-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwéˈa wíyómpaˈa Káráísitiyeˈo méraandasafena íyáákarain-tantaaˈa póna siráái wétaifo 24 marapáˈó méraundamo éˈa kaweˈ-úmai kembá túwaˈnai únda póna kaweˈá íníye. 25 Minááímá éraiˈ-aaima isaˈó isáúnda póˈa marapáˈá méˈa kembiwíséˈo komáénda túwaˈnai onaˈá Maníkón-aaisafeˈa timankúnkúmba úmae iyíyana tirunkó kaweˈó índa minááímá isáúmne. 26 Kembiwíséˈa anekaˈá koméraandasafeˈa kentáféˈa imáyáa éˈa

Ísu Káráísitin-awiˈa mósá maránááwe.

27 Moórá-aaimo óraakaˈo simátíménda ísáaro. Kaweˈ-úmai méˈa Ísu Káráísitini ásé-aaima mósá maráíyasa tuwánánááwe. Miyámó wéiyaˈo éˈa kentópaˈo koméˈo éˈa tuwánánaumne. Énifo maankáˈó méˈo éˈa kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááímó ísáándasafeˈa súne. Mimbórá-ímáyáá wéeˈa fasiˈámai méˈa tiyáántán-kwiyéˈa fasiˈámai méˈa ásé-aai simátímaˈmaeˈa wíyasa minááísáfésa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe. 28 Kentí namuro-wáási túrankaˈa ímba moórá-tantaatafena tááˈa índa

pósa kembiwísáfésa sésa Maníkó wení aampaˈá mótínkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfésa Maníkóní némpata maéˈmaeta wéune-imayaa ónááwe. 29 Maníkó imáyáa tímísaˈa Ísu Káráísitin-aaisafeˈa timankúnkúmba wéowe. Maníkó ímba tíyótaima isaˈá kembiwí Ísu Káráísitini waási-iˈa onkákémbá tíˈo

iní'a wéuwatinkaawe. 30 Ááéma Ísu Káráísitini kísau siyáántán-kwimáímo maéwánda é'o suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimái méraawe.

2

Káráísiti Manikón-aísamaifimba mérowana áwí'a óraa'o uwánkarain-aai.

1 Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaiye. Manikómó wenarumbó tímímba fasi'aémbá wétimiye. Manikóní ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfímbá méraawe. Tirumbá uwátínkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó íya'o é'a 2 mimbórá-ímáyáá úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'o níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íníye. 3 Kísaumo wémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Manikón-aísamaifimba mé'a fí'owisafe'a sé'a kentáá íyáákaraawe seró. 4 Ímba kesáfé aantembo túwa'nai íyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. 5 Ísu Káráísitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáán-oro.

6 Ísu Káráísiti Manikóráámbá uréna weni fasi'aénkómó intembá uréna mifásí'áémbá ifátuwena 7 umarankáání'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-wáásíyáámbá éna 8 waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Manikón-aísamaifimba kífaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáifo sáwí'a ésa aaraa-táíyá'á tufúwana pukáiye. 9 Miyámó uráintafena Manikó pukáimpinkemba íyáfasinankena sanaan-úramba móankena seyaafá'-wáási túwíka'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa 10 pósa Ísun-awi'o síyambo ésa óraa'an-iye sésa seyaafá'-wáási kífaesa wíyómpakewiye marapákéwíyé waántáfakewiye kífaesa 11 afora'á Ísu Káráísitintafesa sésa Fasi'aénkón-iye sésa Manikómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránááwe.

Waásifimba sáma kátinke'a méraaromo siyáin-aai.

12 Mindásafe'a kesí waási ísáaro. Kembiwísé'o méraawandara'a kesáái ísámae'o iyáantemba káfé'a ímba kembiwísé'a méraundara'a kesáái isé'a Manikómó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'ó métínkarain-aai imáyáa é'a wentáfé'a wée'a wenáái tuwáúnafo sé'a táátafe'a wée'a fasi'ámai weni kísau máéro. 13 Manikó aamoimó wéin-kisau maénae sé'o wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wée'a

kawe'-ámpá'á arááíwa'mae wégowe.

14 Ímba í'ai tinké'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. 15 Miyámó é'a kawe'-úramba úmai méraiyana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéíniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááíwaesamo kaetónáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Manikóní waási mé'a sáwí-imayaa kempímbá ímba wéraina'a pó'a sáma kátinke'a 16 maé'mae'o íyan-aaima kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Káráísiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a koméraawanda pó'a maé'mae'o íyan-aaima tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráámba pó'a sé'a ímba áú-iyain-kisau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

17 Maníkóní aamoi-tántáá'ó áménteni'a úmai wenká'á kááísamai méraawe. Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatímaraanteni'o úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'o púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíniye. Miyámó ondamó éna kesirunkó kawe'á ínana póna kentirunkówárá'á kawe'á íniye. 18 Miyáumai kesirunkómó kawe'ó índantemba kentirunkówárá'á miyáumai kawe'á íniye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-taai.

19 Ampáánká'á Tímótimba ai'máráanana kentópa'a windasafe'a Ísu Káráísitimpa'a inaifínkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouwéréna kesópa'o téna kentáái másimasimina'a isé'a aamoí ónaumne. 20 Wesé keráí aantemba kembiwísáfékai óraa'-imayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwíra úmaiya méraao wésufo 21 tuwímbai kesáfé-ímáyáá aantemba ésa Ísu Káráísitin-imayaa ímba wéowe. 22 Énifo ááninkomo afowání kísaumo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-ááí ísaraawe. 23 Kesópa'o tínda-tantaa'a amu'ma'mái awáné'a Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wína'a 24 kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

25 Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'máráanana kentópa'a wíniye. Miyá ónaumne súne. Ai'márówana kesópa'a téna kentáái másimasimena kesí umbai-kísáú tasúwa'nai ena kesé'a fasi'aén-kísáú wémaisana 26 áí'a isa'á wenáái ísááwana wemá iséna óraa'-imayaa éna sí'o imbá asófasinkain-aaima kosimátimenae simbá pó'a ai'máráanana wíniye. 27 Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Maníkó arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempímbó wérainka'a póna puwínana fí'on-umbai-tantaa'a tifó séna Maníkó arumbá uwásinkena asófankaraiye. 28 Mindásafe'o ai'máráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. 29 Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawe'a íniye. Miyán-kwáási táái mósá máráaro. 30 Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kentí anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai ena Ísu Káráísitini kísau wémaimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá máráaro.

3

Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo owí arupíse-waasin-owemo siyáin-aai.

1 Kesí waási senda-ááímá ísáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawe'á íno. Siyáunda-aaimo aneka'ó sendá ímba suwesaraí ínana minááígó kembiwí túwa'nai íniye.

2 Tuwímbai sésa túmo kárámaimo araénáémbo é'o é'a Maníkóní waási-i'a ónááwe wésefo minááímá ímba ísáaro. Miwí iyánkáán-kwáási sáwí-kisaumo wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba ísáaro. Miwí túma kárámai araénáémba ésa Maníkóní waásisa úne sembánifo 3 kesáá ombá érai'a Maníkóní waási-úranta úne. Maníkóní ámútanko kentáá imáyáa símakaintafeta Maníkón-ímáyáá éta wenáwíta mósá maréta Ísu

Káráísitimba aamoí uwánketa kentáási kísausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáási kísaugo kentáási sáwí-imayaa ímba kanaa'á taí'ásuwainifo Ísu Káráísiti kentáási sáwí-imayaa taí'ásuwainiye súne. 4 tuwímbai sésa kentáási kísaugo kentáási sáwí-imayaa kanaa'á taí'ásuwainiye wésewe. minááímó érai'-aaimo inkakaa kemá kawe'á úsina. kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisauman-iye siyáunda 5 kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa súma kárámai araénáémba uráawe. Kemá Ísarerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasarai kesinófoi Ípúru-waasi-taaifinkemba wésuya'a minááifínkémbá siyáumne. Yúndaa-waasiti ámáámba ámáán-kawaa-waasi fasi'ámai wéaraaiwaemba kemá ámáán-kawaa-waasiti aambá arááíwakaumne. 6 Maníkó aamoí uwásinkainkwae karo'á sé'a Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátínkaraumne. Seyaafá'-ámáámbó arááíwaewanda suwánésa sésa kawe'á wéiye siyáawe. 7 Minkísáúsáfé'a kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisaun-iye siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a

érai'e súndasafe'a ááémo maiyáunda-kisausafe'a sáwísamban-iye súne. 8 Ísu Káráísiti kesí Fasi'aénkóe'a kááísamai méraunda pó'a sé'a mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá-tántáákómbá íyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'a sáwísamban-iye súne. Ísu Káráísitintafe'a imáyáa é'a sé'a Káráísiti aifarááwí isa'á wesé'a kááísamai méraunda pó'a ááémo óraa-kisaumo maiyáundasafe'a mindá sáwísamban-iye sé'a ifátukaumne. 9 Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwakaundasafe'a sé'a minááígó kawe'á uwásinkainana Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye síníye miyá siyáundanifo káfé'a minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a simankúnkúmbo úndasafena Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iye wésiye súne. Miyán-ááígó sirááíma taisa'á méraumne. 10 Ísu Káráísitintafe'a imáyáa únana miyán-ímáyáágó óraa'a isaná sirááíma taisa'á méraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'a kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááíma wétaiye. Ísu Káráísitimba áí'o úni'a uwánkaraamba pósa kembó sí'o índa-i'o uwásinkaiya'o é'a wenááigoni áwáuma isánae sé'a wéunana sirááíma wétaiye. Káráísitimo pukáimba kawe'-ímáyáá wéena pukówa'a miyán-ímáyáá ónae sé'a wéunana sirááíma taiyé. 11 Púwóndafinkemba Maníkó íyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááíma taisa'á amu'maré'a méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kísaumo maiyáin-aai.

12 Sirááímo taiyémó súnda-aaima Ísu Káráísitini áwáuma é'a isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkowa'a kanaa'á uráumne ímba súnda miyán-kwáásímó uráandasafe'a fasi'ámai siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne. 13 Sirááímo taiyémó súnda-aaima é'a isáúmne-imayaa ímba wée'a maará úne. Seyaafá'-wáásímó tuwaan-tantámae wéwesamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba kemá miyá wéune. Kesínaaempa'o wérain-tantaa'a ímba imáyáa é'a ánaaembo paápé índa-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'a 14 ayáíyá'ó

wéraim-beyamba maénae sé'a suwaantan-kwétaumne. Maníkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna

séna wíyómpa'o maé'mae'o íyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'a mindásafe'a siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne.

15 Miyán-ímáyáámó úndantemba sáákaefaen-kwaasisa mimbóra-ímáyáá íyataao. Tuwímbai fí'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye. 16 Maníkón-aai wéisaamba póna minááígó kentúra'a káráwiyina'a méraaro.

17 Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáási tuwáné'a miyán-oro. 18 Ááémo símae'o iyáunda-aaimo é'a sirunkó umbaí taimbá pó'a aneka'á simátime'a súne. Ísu Káráísiti aaraa-táíyá'ó pukáin-aaima tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namuroráání'a wéowe. 19 Tómbó naí-tántáákó áúma mósá marésa tigaemó í-tántáá'á miwí ímba wéisasa aamoí wéesa marapá-tántáátafésa aantemba imáyáa wéiyana Maníkó miwí taí'ásuwainifo 20 kesáá wíyómpataamo iméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráísiti wíyómpakemba kuména kusiyáíndasafeta mindásafeta amu'makáananasa 21 kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fí'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentamba wení fí'oran-auwawaakaanta kentáásúwawaa'a faúsinkainiye.

4

Kawe'-ímáyáá aantemba úmae íyóro-aai.

1 Kesí waásisono. Ken-ímáyáá wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaimo kosimátímakaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawe'á wéisa'a kotuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

2 Kemá Póro kae'-ínínkáí túwí'a Yúótiyaae Síntikite óraaka'a simátime'a súne. Fasi'aénkóntáfékai imáyáa ékai aaisambá ifátuwekai mimbóra-ímáyáá okaiyó súne. 3 Kesé'o mimbóra-kísáúmó wémaindawi simáménda isaaó. Minkáé'-ínínkórái ásé-aaisafesarai súwa'nai urááyamba po mininínkái túwa'nai inasarái aaisambá ifátuwesarai mimbóra-ímáyáá okaiyó súne. Mininínkáíyé moóráwigon-awi'a Kérémentiye tuwímbaiye ásé-aaisafesa kesé'a fasi'aén-kísáú wémaesa aúí'a úmai maé'mae'o íyawi-tuwi'a Maníkó wení aúfái-wandaaifimba agaimakáiye.

4 Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno súne. 5 Aáno úmai mé'o túwa'nai íyamba seyaafá'nánká tuwánánááwe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíniye. 6 Seyaafá-tántáátafé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áísai e'a inaí sé'a súwi seró. 7 Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárúgómbá íyáákaraiye. Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba mifárúgó tirumpiné imáyáafine káráwiyiniye.

8 Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Érai'-aaiye aifa-tántáá'é arupíse-tantaa'e kawe'-aantembo

í-tántáá'é aamoimó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'é kawe'-ááímó wésen-tantaa'e áwí'o mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a imáyáa úmae'a íyóro. 9 Simátímakaunda-aaima wéise'a ta'óto'mai kawe'á úmae'a íyóro. Kísaumo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a

íyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-aai.

10 Ááéma kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba waé'éímbanifo káfé'o wésuwa'nai-on-amba wéraisa'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo súne. 11 Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiye. Sáwífa-tantaa'o makáunda-kanaa kanaa'án-iye sé'a sáwífa-tantaa'o ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaán-iye súne. 12 Ímbo makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyé'a makáunda-tantaakoni aambá é'a awíyé'a wéunana Maníkó imáyáa símísana sirunkó kawe'á isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'o tiyáimba tuwímbai-kanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa sáái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaán-iye sé'a méraumne. 13 Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwárá'á toké'a méraumne. 14 Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawe'á uráawe.

15 Aifa'á ásé-aai kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fí'o-fi'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóní waási fí'on-daopimpakewi ímba násímún-aaima ísaraawe. 16 Tésárónikaa-naopa'o komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwífínkémbá tuwímbai timé'a ti'márówasa mánásímakaawe. 17 Nááwiya mánásimenaa-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawi Maníkó kawe'-méyámbó timínda-meyanko iyíníye-imayaa wéune. 18 Épafarotaitasimba amé'a ai'márówana másímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaa-wiyúmbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. 19 Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááímo tain-tántáá'á timíníye. 20 Maníkó kentáásifowa wení fí'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-aain-iye.

21 Maníkóní waási Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawe'-úmai méraaro súne. Maníkóní waási kesé'o méraan-kwaasi kembiwísáfésa sésa kawe'-úmai méraaro wésewe. 22 Maníkóní waási Rómu-naopa'o méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáfésa sésa kawe'-úmai méraaro wésewe.

23 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí súne.

Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

Kórósi

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kaeˈ-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiye. Póro Ísun-aai simátímaˈmae iyúnkakemba Rómu-naopaˈa ándáfaˈa ánkarowana méropaˈa moóráwigon-awiˈa Épáfarasi téna séna Kórósi-naopaˈa Ísuni aampaˈó kun-kwáásífímbá karoˈ-áái wésimatimewe siyáiye. Maarán-káróˈ-áái sésa Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasiˈaéntómbá méraawi-tuwiˈa mósá máráaro sésa Ísuntafesa ímba Fasiˈaénkómá póna wíyómpaken-kisau-waasiyaamban-iye sésa tuwímbai-tontafesa ímba naaró sésa kentú-aoisaamba wíyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáíwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tíkíkaasiye Ónísímasiye mátímakaaye.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwigon-awiˈa Tímóti kentáási waásigo kesáˈa méraisaˈa agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-iˈa éma Ísu Káráísitin-aai kosimátímaˈmae núwo séna siˈmákaifo ísáaro. 2 Kórósi-naopakewi Maníkóní waási Ísu Káráísitiyeˈo kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáámba fasiˈámaimo méraawi ísáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwaˈnai ena faru wéuwatinkaintafeˈa inaí súne.

3 Kembiwísáféˈo imáyáamo éˈo inaimó súnda Maníkó Ísu Káráísitin-afowámpáˈá súwi súne. 4 Ísu Káráísitin-aaisafeˈa timankúnkúmbo éˈo Maníkóní waási seyaafáˈ-wáásífímbó kentirumbó wétimen-aaima iséˈa mindásafeˈa Maníkómpáˈá súwi súne. 5 Aifaˈá moóráwigon-awiˈa Épáfarasi éraiˈ-aai ásé-aai simátimuwaˈa ísaraankaˈa wíyómpaˈo Maníkómó toˈmayaa úmakaimba imáyáa éˈa amuˈmaréˈo méraamba póˈa Ísu Káráísitin-aaisafeˈa timankúnkúmba éˈa Maníkóní waásifimba kentirumbá wétimewe. 6 Aifaˈá Maníkó úwoi túwaˈnai in-ááímá simátimuwaˈa iséˈa séˈa éraiˈ-aain-iye suwaná minááígó kaweˈó uwátínkaraintemba minásé-ááígó seyaafáˈ-máráfáˈá wété éna kaweˈá wéuwatinkaiye. 7 Épáfarasi minásé-ááímó simátímaˈmae iyáiwai wembá sirumbó ámakaundawi keséta kawe-kísáú wémaiwai súwaˈnai ena kembiwífímbá Ísu Káráísitini kísau kowémaena ímba ifátuwena 8 tasimásimena séna Maníkóní ámútanko Kórósi-waasi imáyáa tímísasa waási tirumbá timésa wétuwaˈnai-owe siyáiye.

9 Súwaˈa iséˈa inaí símae wéiyeˈa inaifínkémbá maarán-áái súne. Maníkó wembó arááímo wétaisama sáma kátinkainaˈa awánewana Maníkóní ámútanko kaweˈ-ímáyáá timínaˈa 10 FasiˈaénkómbÓ arááímo wétaintemba íyana tuwánéna aamoí ínaˈa miyáumai mémpinkemba fíˈo-fiˈon-kawe-kisau wémaeˈa Maníkómbá kaweˈ-úmaimo wéawanaantafeˈa inaí súne. 11 Maníkó wení fasiˈaémbá fíˈonkaˈmaˈmai-fasiˈaentamba fasiˈátinkainana umbai-tántááˈó kempáˈó tínda ímba mindásafeˈa imáyáa éˈa fasiˈámai méraiyantafena wení fasiˈaémbá timínana 12 Maníkó wení waásisafena toˈmayaa úmai sámo kain-áémpáˈó káráwiyain-aempaˈa makáimba kaweˈá uwátinkena toˈmayaa

úmakaimba timíníye. Mindásafena kentirunkó kawe'á ína'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi síyantafe'a inaí súne.

Káráísitini áwáuwe wení kísaugon-aai.

13 Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíní fasi'aénkó ta'ótokaimpinkemba Maníkó siyénasa ááninko wen-ímáyáámó iwáí káráwiyaipa'a mósinkowanasa 14 ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkenasa kentáási sáwí-imayaa maisíyukaiye. 15 Maníkón-ane'ó súrantantaamo ímbo awánáúndasa Maníkómó méraintemba Ísu Káráísiti méraiwaintaamo awánáúndasa mindá Maníkóntá wéawanaumne. Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráísiti ména úmakon-tantaakomba seyaafá'á íyáákaraiye. 16 Maníkó súwana Ísu Káráísiti seyaafá-tántáá'á úmarena wíyómpa'o wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wíyómpa'o káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwíyé óraa'o méraawiye miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awi'o mósá maráíyantafena Maníkó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. 17 Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko maé'éímba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámbá ta'ótokaisana wenamááramaa'a wéraiye. 18 A'nómpínkén-ímáyáágó seyaafá'-áúrá'ó káráwiyaintemba Maníkóní waási Káráísitin-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaiye. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká íyáákaindasafena wení waásiya'o káráwiyaiwai póna wení waási aúí'a úmai méraawini áwáuma póna Maníkó pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á íyáákaraiye. 19 Maníkóní imáyáafinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráísitimpimba wéraisana 20 Maníkó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táíyá'á puwínana wení naaemó kumínda seyaafá'nánká faru uwátínkáanasa wíyómpaken-tantaa'e marapákén-tántáá'é símai kááísatinkaanasa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsínkaraiye.

21 Maníkó minááímá kembiwísáfénawara'a siyáiye. Ááéma sáwí'a é'a sáwí-imayaa wée'a pó'a Maníkóní némpa'a mé'a wení namuro-wáásíyáámbá úmai maé'ómbanifo 22 ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatinkena Maníkóndé-i'a uwátínkarainana sáwí-aaima kempímbá ímba wérainana aaifimbó maitinkáínda-aai ímba wérainana Maníkómpá'ó mótinkaindasafena pukáiye. 23 Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráísitin-aai ásé-aai ísaraanka'a timankúnkúmbo é'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámaimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o wenká'ó timankúnkúmbo íyanamo éna Maníkón-ááninko kembiwí Maníkómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímba wérainana aaifimbó maitinkáínda-aaima ímba wéíniye.

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráin-aai.

Kemá Póro minásé-ááígóní kísau-waasi únasa seyaafá'-máráfá'á simátíma'maesa wété wéowe. 24 Wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámbanifo sirunkó kawe'á wéiye. Ísu Káráísiti kentáféna

séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraan-kwaasi wétuwa'nai-indara'a áí'o índa-i'a uwánkanaawe siyáinka'a minúmbáí-tántáá'á kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámba sirunkó kawe'á wéiye. 25 Maníkóní waásiya'a kísau maé'a wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'a kawe'á uwátinke'a túwa'nai ondasáféna Maníkó íyáfasisinkaraiye. 26 Ááéma Maníkó minááímá aúpá'ó makáimba ááémo paápé urón-kwaasiye minká'ó paápé uráan-kwaasiye ímba ísaraawana káfé'a Maníkó wení waási wéaraatimiye. 27 Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa éna séna seyaafá'-wáásísáfé'a fí'oran-kawe-tantaa'o to'mayaa úmakaunda aráátimenaumne siyáiye. To'mayaa úmai aúpá'ó makáimba maarán-iye. Káráisiti kempímbá méraimba pó'a wesé'a fí'ora-samo kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááímá isáíwae séna káfé'a wení waásisa wésimasimiye. 28 Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráísitin-aaisa wésimatimune. Seyaafá'á Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo mésa táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai imáyáa wéesa méraiyantafeta Maníkómó símakain-kawe'-imayaasanta simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyoro súne. 29 Minkísáú áúwara-kisau intáfé'a siyáántán-kwiyé'a wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-fasi'aemba wésimisana mifásí'áénkó kawe'á uwásínkáísa'a siyáántán-kwiyé'a minkísáú wémaumne.

2

1 Maanááímó simátíménda ísáaro. Kembiwísé Réóndísiyaa-naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inaí sé'a kawerá úmaiya méraao-imayaa wée'a óraa-kisauraamba úmai wémae'a 2 kesé miwísé'a fasi'ámai méraiyantafena sirááíma wétaiye. Moóra-mora-waasi kentirumbá timé'a mimbórá-ímáyáá é'a Maníkón-aai ísámai kawe'á é'a ímba kae'-ímáyáá é'a fasi'ámaimo méraiyantafena sirááíma wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makénamo aráátímakaimba minááígóní áwáuma ísu Káráisiti isaná minááígómbó kawe'-úmaimo isáíyantafena sirááíma wétaiye. 3 Maníkóní kawe'-ímáyááwé kawe'-ááíyé Káráísitimpimba wéraimba Káráisiti weyáá imáyáasa símísata wéisaumne. Minááímó isáíyantafe'a wésimatimune.

Fasi'aénkóe'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae íyóro-aai.

4 Tuwímbai karo'-ááímá kentirumbá faiyaráíya'a kawe'-ááín-iye sé'a arááíwáéfo sé'a minááímá wésimatimune. 5 Kembiwísé'a ímba méraumpo ándáfa'a némpa'a méraundanifo kembiwísáfé'a imáyáa wéune. Ísu Káráísitin-aaisafe'o fasi'ámai timankúnkúmbo é'o mimbóra-ímáyáámó é'o méraantafe'a kembiwísáfé'a imáyáa únana sirunkó kawe'á wéiye.

6 Minááímá isáíyantafe'a óraa-kisau maiyáunda pó'a Ísu Káráísitiye'a tamé'a sé'a kentáási Fasi'aénkón-iye sembá pó'a wesé'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae íyóro. 7 Taaigó ánú'o marafímbó kuménamo taaimó ta'ótóráísanamo fasi'ámaimo wéraintemba Ísu Káráísiti kembiwísé'a méraina'a fasi'ámai mé'a wenááisafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana kentirumpimbá óraa'a íníye. Moóráwigon-awi'a Épáfarasi Ísu

Káráísitin-aai simátimuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáá wée'a aamoí úmae íyóro.

8 Tuwímbai karo'-ááímá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááíwaesa waántá-waasiti aambá arááíwaesa mindá ímba Ísu Káráísitin-aaifinkemban-ifo waásiti
máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyoro. 9 Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á Káráísitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a 10 wesé'a kááísamai méraawana fasi'aémbá tímísa'a mifásí'áénkwárá'á sásá'-í'a úmai méraawe. Wemá káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwíyá'é seyaafáká'é káráwiyena fasi'aémbá tímísa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'á simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyoro.

11 Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úne séta súsa kárámaisa araénáénta wéumpo kembiwí ímba miyá wéofo kembiwísáféna Ísu Káráísiti maará uráiye.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena wenane'á mékááísatinkaimba pó'a Maníkóní waásin-owe. 12 Ísu Káráísiti pukáisasa utámakaafo kembiwí nombó máémba púwówasamo utámáráánteni'a wéowe. Maníkó Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráiye sé'a Káráísitiye'a kááísamaimo méraantafe'a íyáfasintinkaanteni'a wéiye. 13-14 Kembiwí fí'onkaa-waasi ombá sáwí'a wée'a sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o wéon-ambo arááíwakaantafe'a Maníkóní némpa'o máúmbanifo Maníkó Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraiye. Kesáá Maníkóní ámáámba ímba ísámai kawetá wéowananasa kesáámó sáwí'o ówándasa aúfáífimba agaimarówana kentáási sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táíyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'o ówándasaawe sáwí-imayaawe Maníkó maisiyuwénasa Ísu Káráísitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba íyáfasisinkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáási sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiyiye. 15 Ísu Káráísiti aaraa-táíyá'ó pukáinka'a waántáwankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna íyáákaraimba tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántámbo taantembá Ísu Káráísiti miyáumai seyaafá'-wáási túranka'a íyáákaraiye.

16 Ísu Káráísitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbai-tomba aambá faiyésa óraa-kanaa aambá faiyésa wíyómbo taeyain-kánáá aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáíkaafo kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááíwaiyasamo aaifimbó maitinkáíyamba ímba ísáaro. 17 Mintántáá'á ánaaembo paápé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátímakaimba mintántáákóní áwáuma Ísu Káráísiti éna é'a paápé uráiye.

18 Tuwímbai karo'á sésa waási sáwísamban-iye sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba ísáaro. Miwí kaainkáámbó awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á íyáákaraumne sésa miwítí

sáwí-imayaafinkemba karoˈ-ímáyáá wéesa miwí túma maimaé iyésa 19 Ísu Káráísiti kentáárá'ó káráwiyaiwaimba ímbo taˈótóráámba áúkaawe. Aˈnónkó seyaafáˈ-áúwáwáákáˈó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafáˈ-áúfáˈó taˈótokaisanamo óraaˈo intembá Káráísiti wení waásiyaˈa káráwimai taˈótokaisasa Maníkóní imáyáafinkemba óraaˈa wéofo minkáróˈ-wáásí Káráísiti kentáárá'ó káráwiyaiwaimba ímbo taˈótóráámba áúkaawe. Mindásafeˈa miwí táái ímba ísáaro.

Káráísitinteˈa kááísatinkena aúíˈo uwátínkarain-aai.

20-21 Ísu Káráísitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waántá-waasiti aambá arááíwauwana minánkó taˈótokompinkemba Káráísiti faútínkaraiye. Marapákén-kwáási aambó fáiˈmakaan-tontafesa sésa ímba néˈa ímba uwáˈnamai awánéˈa ímba taˈótoˈmai awánaaro sen-ááímá nóra séra wéaraaiwaeo. 22 Minááímá waásiti imáyáafinken-aaima marapákén-tántááˈá póna náíyamba úwoi násuwanaawe. 23 Miyán-áái sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karoˈá sésa waási sáwísamban-iye sésa kentú-aoisaamba wíyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karoˈá sésa kaweˈ-ímáyááwáráwín-owe sembánifo miyán-ámbó arááíwáémba sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ombá ímba kanaaˈá maisuwáínana taiˈáínífo úwoi waéˈwaeˈa íníye. Mindásafeˈa ímba kaweˈ-ímáyááwáráˈ-wáásín-owe seró.

3

1 Maníkó kembiwí íyáfasitinkena Ísu Káráísitinkaˈa kááísatinkena aúíˈa uwátínkaraimba póˈa wíyómpaken-tantaatafeˈa imáyáa éˈa aamoí éˈa Káráísiti Maníkón-ayáánúrapaˈa fasiˈaén-áémpáˈá mérain-aempaken-tantaatafeˈa imáyáa éˈa aamoín-oro. 2-3 Púwón-kwaasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántááˈá ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráísitiyeˈo kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasiˈámai méraiwae séna wégarawiyiye. Mindásafeˈa marapákén-tántáátáféˈa ímba imáyáa éˈa wíyómpaken-tantaatafeˈa imáyáa úmae íyóro. 4 Ísu Káráísiti aúíˈa úmai méraawini áwáugoma póˈa kumíndaraˈa wesé'a méˈa fíˈora-sagaen-aempaˈa méranaawe.

Aúíˈa uwátínkáfaˈa wéiyiyemo siyáin-aai.

5 Mindásafeˈa taiˈáíndasafeˈa sáwí-tantaatafeˈo tirááísafeˈo wéowanamo wétafisin-tantaaˈa túwáaro. Mindá maarán-tántááˈán-iye. Maaˈu-tántááˈó owíyé tigaesáféˈo owíyé sáwí-tantaatafeˈo tirááísafeˈo owíyé túrande-urandemo owíyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. 6 Maníkón-aai ímba ísámai kaweˈó ombá miyá-sáwíˈá wéomba póna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba timíníye. 7 Ááéma kewáráˈá miyá-sáwí-ámbá arááíwaeˈa miyá uráawe.

8 Miyá umbánifo káféˈa tínaaemba uwáméro. Mindá maarán-iye. Aaisambó sewíyé tíyántafesamo owíyé sáwí-tirumbo márááwiye símaimo sáwíˈo uwátínkááwiye sáwí-aaimo sewíyé miyán-tántááˈá tínaaemba uwáméro. 9-10 Sáwí-waasi méreˈa miyá-sáwíˈá uráambanifo éˈa ifátuweˈa aúíˈa úmai méˈa Maníkóní áwáumo kaweˈ-úmaimo awánáíyantafena wenkáániˈa úmai aúíˈa uwátinkena miyáumai

aúíˈa uwátínkáfaˈa wéiyifo kempínkémbá karoˈ-ááímá ímba seró.
11 Maníkó miyá uráintafena maarán-ááímá ímba aifaráán-ááín-iye.
Tuwímbai Yúndaa-waasi owasá tuwímbai fíˈonkaa-waasi owasá túmo
kárámaimo araénáémbo owí owasá tuwímbai ímbo túmo kárámaimo
araénáémbo owí owasá óraaˈ-amoˈnafaken-kwaasi owasá wayó-
kísáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá
wéofo minááímá ímba aifaráán-ááín-ifo Ísu Káráísiti aifaríˈa éna weni
waási seyaafápímpáˈá méraiye-aai aifaráán-ááín-iye.

12 Maníkóní waási-iˈa owaná arumbá tiména simámarena séna
kemparíˈa uráamba póˈa maará íyasa tuwánánááwe. Tiruntaféˈa
éˈa kaweˈá uwátinkeˈa kentúma ímba maimaé iyéˈa faru uwátinkeˈa
umbai-tántááˈó wéraimpimba fasiˈámaimo méraamba ímba ifátuweˈa
13 ímba nóraraamba aaisambá séˈa tuwímbaimo sáwíˈo uwátínkémba
ímba imáyáa éˈa anondáá miyán-oro. Fasiˈaénkó kentí sáwí-
imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba
kembiwíwáráˈá miyán-oro. 14 Miyámó ombá kembiwífímbá
seyaafápímpáˈá tirumbá wétimeˈa miyámó éˈo éˈa mimbórá-ímáyáá
wéeˈa miséyááfáˈ-ááísáféˈa kaweˈ-úmai méranaawe. 15 Mimbóra-
ákúníˈa úmai méˈa aáno úmai méraiyantafena Maníkó simámakaimba
póˈa Ísu Káráísitimo farumó uwátínkáímba kentáásirumpimba
waéˈwaeˈa ínkwae-imayaa éˈa súwiyo seró. 16 Ísu Káráísitini
fíˈokaˈmaˈmai-aaigo kentirumpimbá óraaˈa íno. Kembiwífímbá kaweˈ-
ímáyááfínkémbá wenáái mósimam-besimamba úmae wéiyeˈa arupíse
uwátinkeˈa Maníkómpáˈá súwiyo wéseˈa Maníkón-aai aúfáífimbo
agaimakáan-aaima séˈa imá séˈa Maníkóní ámútanko simátímakain-
ima séˈa Maníkóntáféˈa tirumpin-áámói wéeˈa imá seró. 17 Kísaumo
wémaeˈo aaimó sembá Fasiˈaénkó Ísuni fasiˈaéntámbá miyá wéeˈa
wemá kembiwíséˈa méraintafeˈa Maníkó kentáásifompaˈa súwiyo seró.

Aarakwáˈé tírááˈmarine miwí táái.

18 Aaresómbá ísáaro. Fasiˈaénkóndén-ofo kentuwaai-táái ísáaro.
19 Waaimá ísáaro. Kentuwaainíntómbá tirumbá timéˈa ímba sáwíˈa
uwátinkeˈa kaweˈá uwátínkáaro. 20 Iyámpói-inaamaru ísáaro. Seyaafá-
tántáátáféˈa kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyanamo éna Fasiˈaénkó
aamoí íníye. 21 Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóimo arupíse
uwátinkanaemo sembá kentí iyámpói sáwíˈa úmaesa íyófo-imayaamo éˈa
ímba sáwí-aaifinkemba síyasa miwí tíyámba oro.

22 Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Seyaafá-tántáátáféˈa kentí
óraaˈ-waasi-taai ísáaro. Miwí túrankaˈa aamoí uwásinkaiwae aan-
temba ímba miyán-káwéˈá wéeˈa úwoi-kanaawaraˈa miyán-káwéˈá éˈa
Fasiˈaénkóntáféˈa táátafe-imayaa wéeˈa kentí óraaˈ-waasiti kísausafeˈa
ímba kaeˈ-ímáyáá éˈa kaweˈ-úmai máéro. 23 Kísaumo wémaeˈa séˈa ímba
kesí óraaˈ-waasiti kísau aantembanifo Fasiˈaénkóní kísau wémaumne
séˈa kawe-kísáú wémaeˈa kaweˈán-oro. 24 Miyámó wéomba maarán-ááí
imáyáan-oro. Fasiˈaénkó weni waásisafena toˈmayaambó úmakaimba
mimbéyámbá timíníye. Fasiˈaénkó Káráísiti kentí óraako-úramba ména
kentí méyámbá tiména 25 sáwíˈo uráawi sáwí-meyamba timíníye. Ímba
tuwínkaaˈ-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

4

1 Wayóˈ-wáásítí óraaˈ-waasi ísáaro. Kentí wayó-kísáú-wáásíyáˈá
arupíse úmai kaweˈ-úmai káráwiyeˈa maarán-ááí imáyáan-oro. Miwítí
óraakoe kentí óraakoe mimbóráwígómá éna wíyómpaˈa méraifo arupíse
úmai káráwiyoro.

Inaí sésa arupíse ésamo on-ááí.
2 Seyaafáˈ-wáásí ísáaro. Inaí símae wéiyeˈa miyámó wéomba ímba
fíˈo-fiˈon-imayaamo íyamba inaimó sen-ímáyáá éˈa Maníkómpáˈá
súwiyo seró. 3 Inaimó wésemba kentáásáféˈwaraˈa súwaˈnai
eˈa seró. Maníkómbá áísai íyana aambá wiyínata ásé-aaisa
simátimenaumne. Minááímá aúpáˈá makéna aráátímakaimba
minááígóní áwáuma Ísu Káráísitin-iye. Aúpáˈó makéna
aráátímakain-aaimo simátimewandarakemba aaisambá siyésa ándáfaˈa
mósínkaraawe. 4 Maníkó minkísáú símakowaˈa maiyáundanifo wenáái
aforaˈó simátíméndasafeˈa súwaˈnai eˈa inaí seró.

5 Maníkómpáˈá ímbo taméraan-kwaasifimba
kaweˈ-ímáyááfínkémbá kaweˈ-úmai méˈa kanaamó wéraindaraˈa
miwífímbá Maníkóní kísau maimaé íyóro. 6 Aaimó wésemba sásá-ááíye
ásé-aai aantemba wésemba pósa tísai íyamba anondáámo simátimiyan-
aaima ímba saafá éˈa ásé-aai aantemba simátíméro.

7 Kentáási waásigon-awiˈa Tíkíkaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópaˈa
wémena kesáái seyaafáˈá kosimátiminiye. Kesáámó úndantemba
Fasiˈaénkóníkísauwaasiménaminkísáú ímba ifátuwena kaweˈ-
úmai wémaena 8 kentáásáái kosimátimena fasiˈátinkaindasafeˈa
aiˈmaráúnana kentópaˈa wémena wíníye. 9 Moóráwigo kentí
naaópakewin-awiˈa Ónísímasi wemá kentáási waásigo éna wen-ímáyáá
wéundawi kawe-kísáú wémaiwai weséˈa wémesarai kentááfímbó paápé
uráin-tantaakon-aai kosimátimeyaaye.

10-11 Moóráwigon-awiˈa Árísítakasi kesáˈo ándáfaˈo méraiwai
kembiwísáféna séna kaweˈ-úmai méraaro sisaná Páánápáasi
anááfáígon-awiˈa Mááka kembiwísáféna séna kaweˈ-úmai méraaro
sisaná moóráwigon-awiˈa Yósúwa moórá-awiˈa Yásítasi kembiwísáféna
séna kaweˈ-úmai méraaro wésiye. Anekaˈá maanááímá simátimeˈa
súne. Máákaamo kentópaˈo wémenamo wíndamo éˈa kaweˈá uwánkáaro
súne. Yúndaa-waasi Ísu Káráísitiyeˈo kááísamaimo méraampinkemba
minkáúmbó-wáási aantemba kesáˈa kísau wémaesa Maníkómó
káráwiyaipaˈo waásimo méraiyantafesa kesáˈa
kísau wémaesa wéfasiˈasinkaawe.

12 Moóráwigo kentí naaópakewi-awiˈa Épáfarasi kembiwísáféna
séna kaweˈ-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráísitini kísau-waasi éna
kembiwí túwaˈnai ena fasiˈámai inaí símae wéiyena Maníkómpáˈá
maarán-ááímá wésiye. Maníkón-aai fasiˈámai taˈótoˈmai kaweˈá
éˈa Maníkómbó arááímo táínda-iˈa seyaafáˈá wéeˈa táákaefaen-
kwaasiyaamba úmai fasiˈámai méraiyantafena mindásafena inaí wésiye.
13 Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réóndísiyaa-naopaken-kwaasiye
Írápórisi-naopaken-kwaasiye túwaˈnai índasafena óraa-kisaumo

wémaimba awáné'a simátimune. 14 Moóráwigon-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáási tíyofain-kwaasi éna kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Tímasi kembiwísáféna séna
kawe'-úmai méraaro wésiye.

15 Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopakewisafeta séta kawe'-úmai méraaro séta Maníkóní waási Nímpaani naaúmpa'o túwaandu owísáféta séta kawe'-úmai méraaro súnda kosimátíméro. 16 Maanáúfáífínkén-ááímá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a ti'maráíyasa maimaésa Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopa'o méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Miwísáfé'o tímakaunda-aufai timíya'a mimpínkén-ááímá ísáaro. 17 Moóráwigo Ákípaasimba simáme'a súne. Fasi'aénkó ámakain-kisau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

18 Ayáíyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awíyé'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iye sé'a ísáaro. Kemá Póro súne. Kawe'-úmai méraaro súne. Kemó ándáfa'o méraunda-imayaa wée'a Maníkómpá'á inaí símae íyóro.

Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inaí súne.
Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

1 Tésáróníka

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna maanááímá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasifaˈa agaimái mátímakaiye. Póro ásé-aai kosimátimuwasa isésa éraiˈe sésa Ísumpaˈa timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 17:1-9-fimba wéraiye.

Ísun-aai Póro fíˈo-fiˈon-daopaˈa kosimátimena Kórinti-naopaˈa koméronkaˈa Tímóti Tésárónikaa-naopaken-kwaasi-taai kosimátimena wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aai agaimái timúwasa mátímakaawe.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwigon-awiˈa Sáirásiye moóráwigon-awiˈa Tímótiye kesáˈo méraayankaˈa moórá-aai sénaumpo ísáaro. Tésárónikaa-naopakewi Maníkóní waási ísáaro. Maníkó kentáásifowaeˈo kááísamaimo méˈo Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiyeˈo kááísamaimo méraawi ísáaro. Maníkó úwoi wétuwaˈnai-ena faru wéuwatinkaintafeˈa inaí súne.

Tésárónikaafaken-kwaasi Maníkómpáˈá timankúnkúmbo uráan-aai.

2 Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Maníkómpáˈá aasiyaasí súwiyosa wésune. 3 Ísun-aaisafeˈa timankúnkúmba éˈa póˈa wení kísauma kaweˈ-úmai wémaewe. Maníkómbá tirumbó wéametafeˈa póˈa kawe-kísáúmá fasiˈámai wémaewe. Kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti éraiˈa kumíníye sentáféˈa póˈa fasiˈámai méˈa wéamuˈmaraawe. Miyáráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Maníkó kentáásifowampaˈa súwiyosa súne. 4 Maníkó arumbá tiména wení waási-iˈo uwátínkaraimba éta tuwánaraumne. 5 Ímba kentáási imáyáafinkemba úwoi-aaisa kosimátimewandanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Maníkóní fasiˈaénkwáráˈá ásé-aai kosimátimeta ásé-aaisafeta simankúnkúmba fasiˈámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata ísaraawe. Ísówata séta Maníkóní waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwaˈnai-eta méraawanaˈa suwánaraawe. 6 Fasiˈaénkómó úntenkwara kesáámó ówándantenkwaraˈa miyá uráawe. Miyámó umbá umbaí tiyómbanifo ímba ifátuwanae sumbá simátímakon-aaima métaˈotokaawe. Maníkóní Ufaen-ámútánkó imáyáama timúwaˈa tirumbá kaweˈ-úmai méˈa ásé-aai métaˈotokaawe. 7 Miyáumai mérowasa pósa Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo on-kwáásímá Máséndóniyaafakene Ákáyaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. 8 Fasiˈaénkón-aai kentópakemba simátímaˈmaesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákáyaa-waasiwara aantembanifo seyaafáˈ-áémpákén-kwáásíwáráˈá ísaraawe. Maníkón-aaisafeˈo timankúnkúmbo on-áái seyaafáˈ-áémpákén-kwáási ísaraawe. Maníkómpáˈó kááísamai méraan-aai éˈa ísáámba póta ímba anekatá simátimenaumne. 9 Kempátáámó komaéwándaraˈa kawetáámó uwásínkarontafesawe sésa kaweˈ-áái wésewe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Maníkómpáˈá tiyóntafesawe sésa kaweˈ-áái wésewe. Maníkó fasiˈaénkwáráwí érai-Fasiˈaenko wení kísau wémaentafesawe sésa kaweˈ-áái wésewe. 10 Anekaˈá wíyómpakemba Maníkón-ááninko

Ísu kumíníye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawe'-ááí wésewe. Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna Maníkó aaifimbó maitinkáíndara'a faútinkaundawi ímba maitinkáíníyemo siyáiwaimba amu'máráantafesawe sésa kawe'-ááí wésewe.

2

Tésárónikaafa'a Póro kísaumo maiyáin-aai.

1 Kentáási waásisono. Kesé'o komaéwándarata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. 2 Ímbo kentópa'o kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-aai é'a ísaraawe. Maníkó wení fasi'aémbá símakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésárónikaafata kentáá Maníkóní ásé-aaisa kosimátímakaumne. Sáwí'o uwásínkówisa umbaisá siyómbanifo ímba tuwááwándasa 3 ímba karo'-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba waé'wáé-ááífínkémbá simátimewandasaanifo 4 Maníkó kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-aai kosimátíma'maeta koró súwata simásímakain-aai kosimátíma'maeta kuráumne. Maníkó wen-ísarena kesiruntá tuwináínda póta kísau wémaeta séta waásimo suwánésasaamo ésa tuwímbai aamoí íyasa tuwímbai ímba aamoí íyamba póna Maníkó suwánénasa aamoí íníye-imayaa éta kísau wémaeta 5 kentópa'a ásé-aai kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aaifinkemba kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai

fí'owani moparáwíntáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Maníkó suwánaraiye. 6 Ímba símaimo kembiwíwárá fí'on-kwaasiwara'a kesúwíta óraa'a ónae-imayaan-ofo séta kosimátímakaumne. Kesé'o maéwándarata Ísu Káráísiti si'marón-kwaasisa ówándanifo ímba óraa'-waasi-ita úmai méta 7 wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóímo káráwiyintenta uráumne. 8 Kembiwí kesiruntá tímaketa Maníkóní ásé-aai kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Maníkóní ásé-aaisa kosimátímakaumne.

9 Kentáási waásisono. Kesé'o maéwándarataamo fasi'aén-kísáúmó maéwánda tááka'a makáawe. Maníkóní ásé-aaimo simátimewandasa aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane kísausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwándasa tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne. 10 Kembiwí Maníkómpá'á timankúnkúmba uráawise'a maéwándarata kawe'-úmai arupíse úmai méta ímba sáwí'a ówándasa maéwána'a suwánontemba Maníkówárátá suwánaraiye. 11-12 Tifoísáímo kentí iyámpóímo káráwiyonten-úmai moórá-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Maníkón-aai kawe'-ááímá wésimatimeta séta miyáráámbá íyantafe'a Maníkómbá aráái wáíyana Maníkó aamoí íníyesa siyáumne. Maníkó wésimba pó'a wemó kawáánipa'o wení sámo kaipa'á táméranaawe. Miyámó íyantafe'a Maníkómbá

aráái wáíyana wemá aamoí íníye.

13 Maarán-ááíwárátá Maníkómpá'á aasiyaasí súwisa súne. Maníkón-aai simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-iye ímba sumbá Maníkón-aain-iye sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe.

Simátímakaunda-aai érai'a Maníkón-aain-iye. Simátímakaunda-aaisafeta timankúnkúmba ombá póna minááígó wétuwa'nai-iye. Mindásafeta iséta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa súne.

14 Kentáási waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasifa'o paápé uráintemba kembiwíwárá'á miyá uráiye. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwífínkémbá Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba wéompinkemba sáwí'o uwátínkaraantemba kentí waási kembá sáwí'a uwátínkaraawe. 15 MinYúndáá-wáási tíwá'náma naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi tínkanto'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae íyówasa miwí tísaafitantamba ésa káfé'o méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásinkesa arááíwakaawe. Miyámó untáféna Maníkó ímba aamoí uwátínkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásití namuro-wáásíyáámbán-owe. 16 Maníkó sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'ó métinkaindasafeta fí'onkaa-waasisafeta Maníkón-aai simátíma'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáísinkesasa seyaafá'-wáásití namuro-wáásíyáámbá wéowe. Tíwá'náti sáwí-kisauwara'a káfé'o méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

Póro aneka'á kotuwánáemo siyáin-aai.

17 Kentáási waásisono. Kembá tiyuwéta maanká'á ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta 18 aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro sé'a aneka'á kotuwánánae símasima'a wéunana waántáwanko aambá fáísinkaraiye. 19 Ánaaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúranka'a kométa nóintafetaawa amu'maránaum nóintafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á 20 kentáá súwí'a mósá maráíyana sirunkósá aamoí íníye.

3

1 Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákáí maékai kembiwí fí'opa'o méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai 2 Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiye. Tímóti kentáási kawe'-wáási póna wesé keséta Maníkóní kísausa wémaunanasa póna Ísu Káráísitini ásé-aai simátíma'maena wéwiye. Koáfomba faiyáína'a Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámai íwae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiye. 3 Maníkón-aai ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkómbá aúwáafo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiye. Maníkó séna kesááimo ímbo ísááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'o wéuwasinkaamba é'a ísaraawe. 4 Kesé'o maéwándarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. 5 Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkómbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkómpá'á timankúnkúmba wéoo sé'a kentáái isánae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiye. Kentópa'a kísaumo komaéwánda áúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkísáúgón-áúma áwiyo'wifo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiye.

6 Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Maníkómpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai owé séna ásé-aaisa tasimásímakaiye. Kembiwí kentáfé'o sé'o kawe'-ááí siyémó senkwárá'á tasimásímakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánánaemo súna'o kentáásáfé'o tatuwánanaemo senkwárátá tasimásímakaiye. 7 Maníkón-aai simátimundarakemba tuwímbai sáwíta uwásínkáánka'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba fasi'ámai on-ááí tasimásímakaimba póna áfombo faiyáín-aai tasimásímakaiye. 8 Fasi'aénkómpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-aai iséta póta kawetá úmai méraumne. 9 Maníkómpá'á fasi'ámai méraawata póta Maníkónópata kentáásirunko kawe'á wéisata Maníkómpátá súwi súne. 10 Kentópataamo konda-ámbá Maníkó wi'maráíndasafeta fénáímpinka'e aafáyáara'e Maníkómpátá fasi'ámai áísai úmae wéiyune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Maníkómpá'á fasi'ámaisa súne.

11 Inaí súndasa pósarai Maníkó kentáásifowae Ísu kentáási Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyááye. 12 Inaí súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundanten-úmai Fasi'aénkómá imáyáa timína'a moórá-mora kentirumbá timé'a seyaafá'-wáási kentirumbá timé'a ménaawe. 13 Miyá íyana Maníkó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a Ísu kentáási Fasi'aénkómó wení waásise'o kumíndara'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kawe'-úmai méraiyana sáwí-aai kempímbá ímba wéraindasafeta inaí súne.

4

Miyásáámó wéunanasaamo Maníkómó aamoisáámó wéuwasinkain-aai.

1 Kentáási waásisono. Moórá-aaiwara'a ísáaro. Fasi'aénkó Ísuwe'o kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Maníkómbó arááímo taiwáíní áwáumo aráátimundasa arááíwa'mae'a wéwiyana Maníkó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááígóní áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááíwa'mae'a koró. 2 Fasi'aénkó Ísu simásímakain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. 3 Maníkó maarámó íyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Maníkómpá'á té'a wendé-í'a taúráaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aséráaro. 4 Waaimó é'a aaremó maíyamba arupíse úmai máéro. Miyámó íyamba Maníkó miyámó íyantafena aráái wétaiye. 5 Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá ímba miyán-oro. Pói-iyankomo waafán-ínímbó máéntemba ímba miyán-oro. 6 Maníkóní ámáámba miyáumai wéraintafe'a aaremó maíyamba kentí waási ímba sáwí'a uwátínkáaro. Ááéma óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Maníkó umbai-méyámbá timíníye. 7 Maníkómó wení waási-i'o uwásínkáinta kawe'ó úmaimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'o úmaimo méraan-ita wéuwasinkaiye. 8 Mindásafesa súnda-aai isésa tínaaeni'o uwátimiyawima ímba waási aantemba tínaaeni'a uwátimenaafo Maníkó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwara'a tínaaeni'a uwámenaawe.

9 Kembiwí kentí waási Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo on-kwáási moórá-mora kentirumbó tímén-aai Maníkó aráátímakaimba pó'a é'a miyá wéofo moórá-mora kentirumbó tímén-aai maankwándááífímbá

ímba agaénaumne. 10 Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóní waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórá-mora kentirumbá tíma'mae'a íyóro súmpo 11 fasi'ámai imáyáa wée'a faru úmai mé'a kentúra'a káráwiye'a tómbó maíyantafe'a kísau máéro. Minááímá éta simátímakaunda 12 miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánésa kembiwísáfésa kawe'-wáási owémá sénááwe.

Miyá é'a kísau maíyana ímba táái táíniye.

Fasi'aénkómó kumínda-aai.

13 Kentáási waásisono. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo un-kwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafe'a tirunkó sáwí'an-ifo séta érai'-aaimo simátíménda ísáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááísamaimo mésamo Ísu kumíndara'o pukáampinkembo íyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'máráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-ofo séta senda-ááísá ísáaro. 14 Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkaintafeta érai'esa súmpo Ísun-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Maníkó miwíwárá Ísunkwara'o tiyáínda-aaisafeta érai'esa súne. 15 Simátíménda-aaima Fasi'aénkómá siyáin-aain-iye. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo túmó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímba íyáákanaawe. 16 Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aaí sínana Maníkóní uwíyenko óraaka'a aaí sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á íyáfasinaiyata 17 Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súmó aráandawisa kufarámbainata ainámpímbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómbá iawánéta miyáumai aasiyaasí Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. 18 Mindásafe'a simáti-simati wée'a fasi'átinke'a méraaro.

5

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-ááí.

1 Kentáási waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba ísare'a maankwándááífímbá ímba agaiyáumne. 2 Kemá ísaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafífímbó tentenkáán-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíniye. 3 Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawe-kánááfímbá aáno úmai méraumne síyambanifo minúwóíyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aaregóní kanaamó tisanamó imbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kánáágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. 4 Kentáási waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparáwímbó tamaimaiyáina'o awáné'o é'a táátafe'a íyambanifo ímba kumeupá'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. 5 Kembiwí sámo kaiwáín-áráátomba owatá kesááwárá'á ímba kumeukóndésá úmpo sámo kaiwáíndésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. 6 Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáéntenkaamba wéofo kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawe'-ímáyáásá úmaisa ménaumne. 7 Waási nó'waamba tún-kwáéwasa uwóí'o on-dómbó naan-kwáási nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo 8 kesáá sámo kaiwáín-áráátomba póta ímba miyáráántá ondasá kawe'-ímáyáá úmaisa ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faférimaisaamo méraundantemba Maníkómpá'á simankúnkúmba éta

waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsaamo fáituwaundantemba Ísu Káráísiti kusiyáíndasafeta amu'maréta méranaumne. 9 Maníkó wení waási-ita uwásínkaraimba kentáási sáwí-kisaurakemba Maníkó ímba áyánta uwásinkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáási
sáwí-kisaugomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkaindasafena Maníkó wení waási-ita uwásínkaraiye. 10 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'o éta weséta ménaumne. 11 Mindásafe'a moórá-mora túwa'nai e'a kawe'-áái símasima'o íyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

12 Kentáási waásisono. Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda ísáaro. Kempímbá kísau maésa kawe'-áái simátimesa fasi'ámai arupíse uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí íyáfasintinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. 13 Kembiwífímbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétime'a méraaro. Kembiwísé'a faru úmai méraaro.

14 Kentáási waásisono. Óraaka'o súndasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupíse uwátínkáaro. Táátafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átínkáaro. Aamoisaén-kwáásíwárá'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáási wempa'á aáno úmai méraaro. 15 Kembó sáwí'o uwátínkéwa'a anondáá miwí sáwí'a uwátínkáafo sé'a aambá fáítinkaaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwísé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawe'á uwátínkáaro.

16 Aasiyaasí tirunkó aamoí ína'a mé'a 17 Maníkómpá'á inaí símae wéiye'a ímba saagaaró. 18 Kentópa'a fí'o-fi'on-tantaa'a kawe-tántáá'é umbai-tántáá'wárá'ó tínda Maníkómpá'á súwi seró. Miyámó íyamba Maníkó miyámó íyantafena wéankaiye. Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wésemba Maníkó miyámó íyantafena wéankaiye.

19 Maníkóní ámútankomba ímba aambá fái'anke'a 20 Maníkóní ámútankomo simátímakain-aai wésimatimiya'a minááí ímba tínaaemba uwáméro. 21 Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawe-tántááká'á fasi'ámai méta'otoraaro. 22 Seyaafá'á fí'o-fi'o-
sawi-tantaatafe'a aséráaro.

23 Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iye. Wemá kembiwí wefárí'o índasafeta inaí súne. Maníkó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyina'a kawe'-úmai méraiyamba Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kumíndara'a ímba sáwí-aai kempímbá wéraindasafeta inaisá súne. 24 Maníkó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

25 Kentáási waásisono. Maníkómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inaí seró. 26 Maníkóní akúmbá tiyáámba tíméro súne. 27 Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátime'a súne. Maankwándááífínkén-áái toráumai Maníkóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

28 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí súne.

Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

2 Tésáróníka

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanááímá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó
kun-kwáásifá'á agaimái tuwówana moóráwigo mátímakaiye.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwigon-awi'a Sáírásiye moóráwigon-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moórá-aai sénaumpo ísáaro. Tésárónikaa-naopakewi Fasi'aénkóní waási ísáaro. Maníkó kentáásifowae'a kááísamai Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi ísáaro. 2 Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inaí súne.

3 Kentáási waásisono. Ááéma Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba é'a káfé'a fasi'ámai Maníkóe'a kááísamai méraawe. Ááéma moórá-mora kentirumbá tímakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tíma'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Maníkómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. 4 Ísu Káráísitini waási ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátínkáámba Maníkómpá'á timankúnkúmba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba póta Maníkóní waási moórá-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwíta mósá makáumne.
5 Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátínkáámba iséta séta Maníkó arupíse-meyamba timínda póna kawetóní'a uwátinkena wégarawiyiye súne. 6 Maníkó arupíse úmai méraiwai sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména 7 kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'ésá taí'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aén-kísáú-wáásíwárá'á iyaráámbó kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'é Maníkó taí'ásiyuwenasa 8 Maníkómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni ásé-aai ímbo taawiyafíyawi sáwí-meyamba timíníye. 9 Miwítí sáwí-meyamba maarán-iye. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasí maé'mae'a íyana Fasi'aénkó aambá fáítinkainasa wenópa'a ímbo iyíyamba wení fí'ora-fasi'aemba ímba awánánááwe. 10 Minkánáá kumíndara'a wení waási wenááisafesa timankúnkúmbo owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-aai simátimewanata kembiwíwárá'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba pó'a miyá ónááwe.

11 Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-ááí inaisá símae wéiyune. Maníkó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántena kawetóní'o uwátinkaindasafeta inaisá súne. Maníkó fasi'aémbá timína'a kentí imáyáafinkemba kawe-kísáú maimaé iyíyantafeta inaisá súne. Maníkó fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkúmba fasi'ámai íyamba pó'a kawe-kísáú maíyantafeta inaisá sándasa pó'a 12 kembiwífímbá Fasi'aénkó Ísun-awi'a óraa'a íyana Ísu wení waási-i'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíníye. Kentáási Maníkóe

Fasiˈaénkó Ísuweˈa úwoi túwaˈnai íyamba póˈa Fasiˈaénkó Ísun-awiˈo mósá maráíyantafeta inaisá súne.

2

Sáwí-kisaugombo afowáiˈo owín-áái.

1 Kentáási waásisono. Kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti kuména kuntúwaandu uwásinkainata weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. 2 Tuwímbai sésa Fasiˈaénkó Ísuni kanaamá éˈa paápé uráiyemo siyáan-aai ímba óraaˈ-imayaa íyana tirunkó sáwíˈa íno. Minááímó simátímakaawi kentí imáyáafinkena siyáa miyámó sembá Maníkó simásímakaiyewa siyáa kentáfésа aúfáífinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aaiyewa siyáao. 3 Minkáróˈ-áái simátíméwaˈa éraiˈa siyé sefáímpóˈa maanááímá aforaˈá simátimenaumpo ísáaro. Fasiˈaénkó Ísu kumínda-kanaa ímba úwoi kumínífo aifaˈá sáwífaˈnanka Manikómbá tínaaemba uwámiyana sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwai sáwí-marupaˈo iyamó kámakamaˈo wéipaˈo kumbéndawinonkaamba paápé íníye. 4 Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí maníkón-iye sésa mintántáákón-ímáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ifo keyáá óraaˈa úne séna Maníkóní ámáán-daumpaˈa iména karoˈá séna kemá Maníkó úne síníye.

5 Keséˈo maéwándaraˈa minááí simátímakaunda ímbo tuwinkaráámbá isaˈá tuwinkaráawe. 6 Káféˈa sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwaimba aambá fáiˈankaraimba wéisaawe. Maníkó séna sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwaini kanaamá wétiye sínda-kanaa miwá paápé íníye. 7 Káféˈa sáwísáwí-kisau aúpáˈá wémaewana sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwaimba aambá tawísíyankainana paápé índaraˈa sáwísáwí-kisau aforaˈá paápé ínana 8 sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwaiwaraˈa paápé ínana Fasiˈaénkó Ísu sámo kainkwáráˈá kuména ááma áútinkena tufuwéna wení fasiˈaémbá maisuwáíníye. 9 Sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwai paápé índaraˈa waántáwankoni fasiˈaénkwáráˈá paápé éna fíˈo-fiˈon-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena 10 fíˈo-fiˈon-tantaatafena karoˈ-áái simátiminasa sáwí-meyambo waéˈwaeˈo índa-aempaˈo koméraiyan-kwaasi minááísáfésa éraiˈe sénááwe. Éraiˈ-aaisafesa

ímba aamoí íyamba Maníkó sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkemba faútínkáíwain-aaisafesa ímba aamoí íyamba póna Maníkó ímba kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye. 11 Miyá-sáwí-wáási pósa minkáróˈ-ááísáfésa éraiˈe sénááwe. Miyá-sáwí-wáási póna Maníkó étinkainana karoˈ-ááígó miwí fasiˈámai taˈótorainasa karoˈ-ááísáfésa éraiˈ-aain-iye sénááwe. 12 Miyáumai éraiˈ-aaisafesa karoˈ-ááíyé sésa sáwíˈo wéontafesa aamoimó íyawi sáwí-meyamba timíníye. Kemá Póro súne. Aifaˈá sáwí-kisaugomba afowáiˈo uráiwai paápé ínana Fasiˈaénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasiˈaémbá maisuwáíníye.

Fasiˈámaimo méraan-aai.

13 Kentáási waásisono. Fasiˈaénkó arumbá wétimiye. Aifaˈá Maníkó kembiwísáféna séna sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkemba faútinkeˈa kaweˈ-ámpáˈá métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá

ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a timankúnkúmbo uráantafeta
aasiyaasí Maníkómpá'á súwisa súne. 14 Ásé-aai kosimátimewananasa wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sámo kainkwárá'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. 15 Mindásafe'a fasi'ámai mé'a kosimátímakaunda-aaiye aúfáífimbo agaiyáunda-aaiye tirumpimbá ta'ótóráaro.

16 Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowawe kentáá-ímáyáá ésarai úwoi súwa'nai esarai aasiyaasí kentáá-ímáyáá kawe'á wéuwasinkaayata Ísu Káráísitiye'o méraandasafeta wéamu'maraumne. 17 Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowawe kentí imáyáa kawe'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kísauwe kentááiye kawe'ó índasafeta inaí súne.

3

Súwa'nai e'a inaí serómó siyáin-aai.

1 Kentáási waásisono. Moórá-aai simátimenaumpo ísáaro. Kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inaí seró. Fasi'aénkón-aai simátiménana seyaafá'-áémpá'á minúwóíyáámbá wété ínasa minááímó ta'ótoraiyantafe'a Maníkómpá'á inaí seró. Kembiwífímbá Fasi'aénkón-aaigo é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. 2 Moórá-tantaatafe'a Maníkómpá'á inaí seró. Tuwímbai Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífínkémbá sáwí-waasi sáwí-kisaumo wémaewi sínkamofainifo kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inaí seró.

3 Waántáwanko ta'ótoraifo séna Fasi'aénkó
wemó sintembó miyámó iwái póna káráwimai fasi'átinkainiye. 4 Kembiwísáféta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kááísamai méraamba pó'a simátimunda-aaisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónááwe súne.
5 Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Maníkó arumbá wésimiye sé'a méraiyantafeta inaisá súne. Ísu Káráísiti imáyáa timína'a wemó fasi'ámaimo méraisanamo ímbo awesaraimó intembá kemá miyámó íyantafeta inaisá súne.

Kísau máéromo siyáin-aai.

6 Kentáási waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífínkémbá tuwímbai Ísu Káráísitini waási simátímakaunda-aaisa ímba arááíwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwísé'a ímba méraaro súne. 7 Kesé'o maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímba úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. 8 Kentí tómbá ímba úwoi nááwándasa méyánuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kísausa wémaeta minkísáúfínkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nófí'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímba séwándasa kísaufinken-ontantanta maiyáumne. 9 Maníkóní ásé-aai kosimátímakaunda-anondaa tísai úmaimo tómbó maiyékaa kawe'á éta úsina ímba tísai ówándasa maiyáumne. Kísaumo fasi'ámaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwárá'á miyá íyantafeta kosimátímakaunda-anondaa ínta úwoi maiyáumpo méyámbakaumne. 10 Kesé'o maéwándarata maarán-ááí

simátimeta séta kafóná-waasi kísaumo ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímba tímérosa simátímakaumne.

11 Kembiwífínkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-aai símae wénowata ísaraumpo 12 miwísáféta óraaka simátimeta séta Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau wémaundasafeta séta ifátuwe'a kawe'-úmai mé'a kísau wémae'a kentí kísaufinkemba tómbá naarósá súne.

13 Kentáási waásisono. Kawe-kísáú wémaemba
ímba tuwesaraí ína'a miyán-káwé-kísáú máéro. 14 Maanáúfáífímbó agaimaráúnda-aaisa tuwímbai ísámai tínaaembo uwásúwéwi tuwáné'a miwíti nénka'a méwasa imáyáa ésa tigaesáfésа ésa kouwerésa teró. 15 Namuro-wáásímó ontembá miyá ímbo íyamba kentí waásimo on-tembá minááí símai sáma katíméro.

16 Fasi'aénkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iye. Wemá kawe-kánááwé sáwí-kanaawe faru uwátínkámaena iyíndasafe'a inaí súne. Kembiwísé'a Fasi'aénkó méraindasafe'a inaí súne. 17 Ayáíyá'á
kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iye sé'a ísáaro.
Seyaafá'-áúfáífímbá miyáumai wéagaumne.
18 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi
wétuwa'nai-intafe'a inaí súne.
Kemá Póro súnda-aai taí'áiye.

1 Tímóti

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afaˈmóráe-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópaˈa kuráiye. Ísun-aai simátímaˈmaena iyúnkakemba ándáfaˈa ánkarowana ména Tímóti Éfésási-naopaˈo Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópaˈa kuráiye.

1 Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáási sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkembo faúsínkáíwaiye Ísu Káráísiti kumíníye séˈa amuˈmaráúndawiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-iˈa éma Ísu Káráísitin-aai kosimátímaˈmae núwo sésarai siˈmákaaifo 2 Tímótiyo Ísu Káráísitimpaˈa amankúnkúmbo óndawi éraiˈa kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáási Fasiˈaénkóe úwoi áwaˈnai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafeˈa inaí súne.

3 Ááéma Máséndóniyaa-marafaˈo kónae séwánda-kanaa entáféˈa óraaka séˈa Éfésási-naopaˈa úwoi méraao. Maníkón-aaigomba waéˈwáéˈ-ááímó wésewisafe ímba miyán-ááí seró simátimiyo. 4 Aasiyaasí ímba imáyáa úmai maníˈ-ááíyé tíwáˈnáwe tinááfúísáiye túwíˈwaraˈa ímba seró simátimiyo simámakaumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwaˈnai ínasa pósa Maníkómpáˈá ímba timankúnkúmba úmaesa iyónááwe. 5 Énifo simámunda-aaimo seyaafáˈ-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwíti tirunkó kaweˈá ínasa aáno úmai mésa Ísumpaˈa timankúnkúmba fasiˈámai ésa miyámó íyawi tirumbá timénááwe. 6 Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aai símae wénesa 7 Maníkóní ámáámba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kaweˈ-úmai isésa óraakaˈo sen-ááígóní áwáuma ímba ísááwe.

8 Ámáámba kawe-tántááˈá póna mindámo wéaraaiwaen-kwaasi ámáánko wétuwaˈnai-imba isáúmne. 9 Kesí ámáámba arááíwáéro séna ámáámba tiména sáwíˈo uráan-kwaasi kaweˈ-ámpáˈó wíyantafena ámáámba tímakaiye. Ámáámbo taráísón-kwaasiye aaimó ímbo ísáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásíyé sáwíˈo on-kwáásíyé Maníkón-aaisafesa kosaambaimó on-kwáásíyé tinófoi tínkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tínkamowasamo púwón-kwaasiye 10 aare-úmémbó on-kwáásíyé waai-úmémbó on-íníné umén-ánkáˈó nón-kwaasiye iyámpói-umembo on-kwáásíyé karoˈ-ááímó sen-kwáásíyé karoˈ-ááímó simátínkáán-kwaasiye Maníkóní éraiˈ-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kaweˈ-ámpáˈó wíyantafena ámáámba tímakaisata isáúmne. 11 Minááímá ásé-aaifimba wéna Maníkó kaweˈ-aantembo iwái weni áwáuma fíˈoran-awauwarawini éraiˈ-aain-iye. Kembá Póromba simásimena séna mináái simátímaˈmae núwo

siyáiye.

Maníkó arumbá uwásínkaraiyemo siyáin-aai.

12 Ísu Káráísiti kentáási Fasiˈaénkó simásimena
séna kesí kísau kaweˈ-úmai maimaé núwo séna minkísáúmó
máéndasafena fasiˈaémbá símísaˈa súwi simánkaumne. 13 Énifo
minkísáú ímbo maiyáawandaraˈa wenáwíˈa símai sáwíˈa uwánkeˈa weni
kísau-waasi sáwíˈa uwátinkeˈa wembá símai sáwíˈa uwánkaraumne.
Minkánáárá'á Ísuma Fasiˈaénkómá iyé-ááísáféˈa ímba éraiˈe séˈa
ímba ísámai kaweˈá éˈa póˈa sáwíˈo uráunda mindásafena arumbá
uwásinkena 14 Fasiˈaénkó úwoi súwaˈnai úmaena íyísaˈa Ísu Káráísitiyeˈa
kááísamai méˈa wenááisafeˈa simankúnkúmba éˈa wen-ímáyáá wéune.
15 Sáwíˈo on-kwáási sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkemba Ísu Káráísiti
faútinkaindasafena marapáˈá kunkáiye siyáifo mináái éraiˈ-aain-
ifo iséˈa tirumpimbá fasiˈámai taˈótóráaro. Kemó Póromo sáwíˈo
uráundawi seyaafáˈnánkáˈó sáwíˈo uráamba íyáákaraumne. 16 Miyámó
uráundasafena arumbá uwásinkena ayáátáákaˈa simuˈmarómba
waási mindá awánésa wenááisafesa timankúnkúmba ésa aúíˈa úmai
maéˈmaeˈo íyantafena ímba sínkamimba simuˈmaréna ména arumbá
uwásínkaraiye. 17 Maníkó káráwiyaiwai maéˈmaeˈa éna ímbo puwíndawi
éna wembá aneˈá súrantamba ímbo awánáúndawi weyáá Fasiˈaénkómá
éna weni áwáuma fíˈoran-awauma waéˈwaeˈa isaná wenáwíˈa óraaˈa
waéˈwaeˈa wéiye.

18-19 Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simámenaumpo isaaó.
Ááéma Fasiˈaénkóní kísau máínda-aai entá simámakaundasaama isaˈá
imáyáa éˈa póˈa óraaka simáméˈa súne. Minááísáfé imáyáa úmai
arááíwaema Fasiˈaénkómpáˈá amankúnkúmba éma arumpinkémbá éraiˈ-
aai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáímo fasiˈaén-kísáúmó maésamo
máéntemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimái fasiˈaén-kísáú wémae
méraao súne. Tuwímbai tirumpinkémbá éraiˈ-aai tínaaemba uwámesa
pósa Fasiˈaénkón-aai tínaaemba uwámesa méraawe. 20 Miwífínkémbá
kaeˈnárai-tuwiˈa moóráwigon-awiˈa Áíméniyasi isaná moóráwigon-awiˈa
Árékísanda isaˈá tiˈmaráúnana waántáwanko taˈótokaiye. Maníkómpáˈá
sáwí-aai símai tuwáyááye séˈa tiˈmaráúnana waántáwanko taˈótokaiye.

2

Maníkómpáˈá inaimó sen-ááí.

1 Maarán-ááí simátimiyo séˈa simámune. Maníkómpáˈó inaimó sembá
óraa-tantaaˈan-iye. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó seyaafáˈ-
wáási túwaˈnai ínkwae sésa áísai esa súwi wésewe. 2 Maníkó óraaˈ-
waasiye kenkáˈó káráwiyaan-kwaasiye túwaˈnai ínasa inaí síyamba
faru úmaisa moóráfinta méta Maníkóntáféta imáyáa éta arupíse
úmaisa méranaumne. 3 Miyán-ínáímó sembá Maníkón-aúrankaˈa
kaweˈ-úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo
faúsínkáiwaisa póna aamoí wéiye. 4 Maníkó seyaafáˈnánká sáwí-
imayaafinkemba faútinkainasa weni éraiˈ-aaimo isáíyantafena aráái
wétaiye. Miyásáfésamo seyaafáˈ-wáásísáfésamo imáyáa ésamo
Maníkómpáˈó inaimó sembá kaweˈán-iye. 5 Maníkó mimbóráwígó
méraisana Maníkówé weni waásiseti afufumpimbó méraimba
mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwíˈa Ísu Káráísiti ména waási
Maníkónteˈa kááísatinkena 6 seyaafáˈ-wáási sáwí-imayaafinkemba

faútinkanaumne séna aaraa-táíyá'á pukáiye. Maníkó seyaafá'-wáási kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáá tíníye siyáimba póna Ísu Káráísitimba ai'marówana kumpukáiye. 7 Miyáumai Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba íyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnda ímba karo'-áái súmpo érai'a súne.

8 Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-aai síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro súne. 9 Túwaandu ésamo Maníkón-ímáyáámó mósá maráíyamba aaremá maarámó íyantafena sirááíma wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawe'-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa 10 ímba miyá-sáwí'ó íyamba kawe-kísáú aan-temba maíyasa tuwánánááwe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfé'a imáyáa úne sen-ínímbó kawe-kísáúmó máéntemba miyán-oro. 11 Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkón-aaimo sen-kwáási táái isánááwe. 12 Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méranaawe súne. 13 Naaófá'á Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaaemba awaainínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a minááí súne. 14 Waántáwanko ímba Ándámuntafena siyáifo Ífintafena karo'-áái simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-aai taráíyaiye. 15 Énifo aaremá iyámpóímo matinkáíyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáíníye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupíse úmaimo aáno úmaimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáíníye.

3

Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai.

1 Tuwímbaimo Maníkóní waásiya'o káráwiyiyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááímo táínda-kisau kawe-kísáún-iye siyáamba minááí érai'-aain-iye. 2 Maníkóní waásiya'o káráwiyowiti kísaumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wéraiwai ésa kímbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawe'-ímáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'o mósá maréwi ésa namu'-waasí naambá timésa tómbá timésa owí ésa Maníkón-aai kawe'-úmai simátíma'maesa wéiyowi ésa 3 ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa 4 miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawe'-úmai káráwiyowi ésa miwítí iyámpói tifoísáísafesa ésa miwí táái wéisaiyawi ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowiti kísau maénááwe. 5 Aare-iyámpóíya'o ímbo kawe'-úmaimo káráwiyowimo ésa Maníkóní waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyonaawe. 6 Káfé'o Maníkóntáfésamo ísámaimo tíyawimo ésa Maníkóní waásiya'a káráwiyowiti kísau ímba maénááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántáwankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá ónááwe. 7 Símai sáwí'a uwátínkáafo waántáwanko tamaimái wemparí'a ifáínifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésamo kawe'-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa

miyán-kwáásí aantemba Maníkóní waásiyaˈo káráwiyowiti kísau maénááwe.
8 Maníkóní waásiyaˈo káráwiyaawi wétuwaˈnai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kaeˈ-ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwóíˈo on-dómbó námae níyawi ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawi ésa 9 tirumpinkémbó éraiˈ-aaimo isésamo ombá Maníkóní éraiˈ-aaigoni áwáuma taˈótóráawi ésa 10 miyán-kwáásí ésa Maníkóní waásiyaˈo káráwiyaawi wétuwaˈnai-owiti kísau maénááfo aifaˈá miwítí kísau tuwánewasamo kaweˈó íyaˈo éˈa minkísáú tíméro. 11 Miyá íyasamo ésa miwí tuwaainíntómbá maarán-ínímbán-owe. Kaweˈ-úmaimo méraiyawi ésa ímba tíyo-aai sen-ínímbá pósa arupíse úmai mésa seyaafá-kísáú kaweˈ-úmai wémaewe. 12 Maníkóní waásiyaˈo káráwiyaawi wétuwaˈnai-on-kisau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo maˈmaé kuráawi ésa miwítí iyámpóíyaˈe miwítí naaúmpaˈo méraan-kwaasiyaˈe kaweˈ-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Maníkóní waásiyaˈo káráwiyaawi wétuwaˈnai-on-kisau maénááwe. 13 Minkísáúmó kaweˈó úmaimo maíyawi ésa Ísu Káráísitiyeˈo kááísamaimo méraan-aai fasiˈámai simátimiyasa isésa miwí túwíˈa mósá maránááwe.

Maníkóní áwáu-aaigoni áwáu-aai.

14 Tímótiyo kemá Póro ampáánkáˈá embá koawánanae séˈa wéeˈa maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. 15 Empáˈá kónae séˈo onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóní akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone.
Áfonkomo taaimó farámíntemba kesáá Maníkó méraiwaini waásisa éta wení éraiˈ-aaisa taawiyafónaumne.

16 Éraiˈa Maníkóní áwáu-aaigoni áwáuma paápé úwana óraaˈ-waasigo éna maarán-iye.

Ísu Káráísiti marapáˈá waási-iˈa úmai paápé úwana Maníkóní ámútanko wentáféna séna arupíse úmai méraiwain-iye súwasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi awánowasa waási fíˈo-fiˈom-barafakewi wenáái simátímaˈmae kuwasá wenááisafesa timankúnkúmba uwaná Maníkó kunáiˈmaena wíyómpaˈa móankaraiye.

Minááí Maníkóní áwáu-aaigoni áwáun-iye.

4

Karoˈ-ááímó simátimiyan-kwaasimo paápé íyan-aai.

1 Maníkóní ámútanko aforaˈá séna ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai Ísu Káráísitimba tínaaemba uwámesa waántáwankowe wení kísau-waasiyemo síyan-aai isésa karoˈ-ááímó síyamba arááíwaenaawe siyáiye. 2 minkáróˈ-wáási miwítí sáwí-tirumpinken-karoˈ-aai simátinkesa éraiˈe síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karoˈá sésa 3 aarewé waaiyémó maíyamba aaraa matinkésa tuwímbai-tomba aaraa matinkésa miyán-káróˈ-ááí síyasa ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai miyán-ámbá arááíwaenaawe. Mintóntáféna Maníkó wení éraiˈ-aaisafesa timankúnkúmbo íyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéneˈa súwi síwae séˈa uwátínkaraumne Maníkó siyáiye. 4 Seyaafá-tántááˈó Maníkómó úmakaimba kawe-tántááˈán-ifo aaraa

matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáfé'a súwi seró. 5 Inaisá súndanifo Maníkó kawe'án-iye siyáimba pósa mintómbá aaraa matínkááfonifo.

Ísuni kawe-kísáú-wáási ónemo siyáin-aai.

6 Tímótiyo simáménda-aaimo Maníkóní waásimo simátímínda Ísu Káráísitini kísau-waasi-i'a éma po kawe'-wáási uráínone. Tómbó nésamo fasi'ámaimo méraantemba Ísu Káráísitini érai'-aai arááíwae kawe'-úmai simátíma'mae íyínana minááígó fasi'ánkainiye. 7 Úwoimo maní'ó sen-áái ímba Maníkón-aain-ifo úwoi-aain-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóní áwáuma arááíwae enáúma káráwiyuwo. 8 Súgomo kawe'ó ínkwae-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyésamo kísaumo maíyamba mindá kawe'án-ifo Maníkóní áwáuma arááíwaenae sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyésa Maníkóní kísaumo maíyamba mindá óraa-kawe'an-iye. Miyámó ésamo ésa káfé'wara ánaaenkwara'a méraiyan-aempa'a minkísáúgó túwa'nai iye. 9 Mináái érai'an-ifo ísámai tirumpimbá ta'ótóráaro. 10 Maníkó fasi'aénkwárawí póna seyaafá'-wáásíyá'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kísausa maénaumne.

11 Tímótiyo mináái simátime sé miyán-oro siyó. 12 Ifó'-wáási óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwí'a uwánkáafonifo kawe'-úmai mé kawe'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawe'-aantemba wéinasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí awánésa indantembá miyán-oro. 13 Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Maníkóní aúfáífinken-aai toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. 14 Ááéma entáféna Maníkómó siyáin-aai simátímúwasa Maníkóní waásiti óraa'-waasi tiyáámba enane'á ta'ótoresa sésa Maníkóní kísau mauwó suwamá minkísáú maéndasafe ónana Maníkó fasi'aémbá ámakaifo ímbo túwénda fasi'ámai maimaé iyuwó. 15 Simámunda-aai aantemba imáyáa é miyá úmae íyínasa seyaafá'á awánésa sésa Maníkóntáféna fasi'ámai méraimba póna mifási'áénkó iyíníye sénááwe. 16 Enáúma káráwiye méma simátímínda-aai imáyáa úmai kawe'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawe'-ámpá'á kónasa enááimo
ísáán-kwaasi kawe'-ámpá'á wégowe.

5

Fasi'aénkóní waásiti imáyáa arupíse uwátinkaaomo siyáin-aai.

1 Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aáno úmaimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba ifó'-wáási miyá uwátinkaao. 2 Enanóisaimo óndantemba áráankantomba miyá uwátinkaao. Enáúmbarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawe'-aantemba uwátinkaao.

3 Keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínímbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. 4 Énifo keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwíti aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó íyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Maníkó aamoí íníye. 5 Keto'-ínímbá timáára ímba méraan-inimbo

ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyiniye sésa Maníkómpá'á inaí símae wéiyesa súwa'nai ínkwae sésa inaí wésewe. 6 Énifo keto'-ínímbó marapá-tántáátáfésamo tirááísafesamo ésamo ombá Maníkóní némpa'a méraawe. 7 Keto'-ínintáfésa sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-aai simátimiyo. 8 Maníkón-aaisafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwímbaimo ésamo miwítí akúnká'é miwí timááraara'emo ímbo kawe'-úmaimo káráwiyombo ésa Maníkón-aai tínaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawi'a wéowe.

9 Keto'-ínímbó Maníkóní kísaumo máén-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá maarán-ínímbán-owe. Áráankamba késa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kímbora-wambo maimaé kuráan-inintomba ésa 10 mininíntóntáfésa kawe-kísáú wémaewe sen-ínímbá ésa miwí tíráá'marinka'a kawe'-úmaimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waasí tómbó tímén-inimba ésa Maníkóní waási kawe'ó uwátínkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínímbá ésa miyán-káwé-kísáúmó wémaen-keto'-inin-tuwi'a agauwó. 11 Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Maníkóní kísau wémaesa ánaaemba waaí maénae-imayaamo ésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyáa ésa waaí maíyasa 12 tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símakaan-aaima taraisésa sáwí'a uráawe sénááwe. 13 Miyáumai maaráwárá'á ésa ímba kísau maésa nambá'-aantemba nésa ímba kísau wémaesa tíyo-aai símae wénesa moparáwíntáfésa wendé wenden-iyé-ááí simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyénka'a ke simásuwesa sénááwe. 14 Mindásafe'a simáme'a súne. Aú-keto'-inimba waaí maésa iyámpói matinkésa kawe'-úmai káráwiyesa miyámó íyamba kesáámá ímba sáwí'a úmaisa méraunda pósa Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó íyawi kentáási áwáumo saafá ésamo ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. 15 Tuwímbai-keto'-inimba kawe'-ámbá é'a ifátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwaentafe'a súnda-aai simámune. 16 Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo on-ínímbá miwí timááraafinkembo keto'-ínímbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóní waási keto'-ínímbá timááraamo méraan-inimba Maníkóní kísaura'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínímbá timááraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

17 Maníkóní waási miwítí óraa'-waasi kawe'-úmai káráwiyaawisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásífínkémbá tuwímbai Maníkón-aai fasi'ámai simátimesa óraa-kisau wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. 18 Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna purumakagóní kísaura'-meyantafena séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-aísamai

támai tafandaafá úmai ásima ufítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'esa ifátúwéwana úwoi ména tuwímbai náíníye

agaimaréna siyáiye. Moóráfa'a agaimaréna séna

kísaumo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáiye. Maníkóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro. 19 Maníkóní waásiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-aai ímba isaaó.

Énifo kaumbo-kae'-wáásímó tésamo síyan-aai miwí táái isaaó. 20 Sáwí'o úmae íyówisafe seyaafá'-wáási túranka'a fasi'aén-ááí

simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafáˈ-wáásí táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

21 Maníkón-aúranka'e Ísu Káráísitin-aúranka'e Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a súne. Simámundantemba uwo súne. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aaí simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo e kawe'-úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááímá afora'-aantemba simátimiyo. 22 Moóráwigomo Maníkóní kísau maínkwae sémo e ímba ááéma íyáfasinankenda awánasuwe ánaaemba íyáfasinankaao. Sáwí'o wéiya ímba ewárá'á tiráái wáínda kawe'-úmai káráwimai kawe'án-uwo.

23 Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo tuwímbai-kanaamo áúfa'o wínamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naaó súne.
24 Tuwímbaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'o ombá miwítí áwáuma ánaaemba paápé íníye. 25 Miyáumai tuwímbaimo kawe-kísáúmó máémba tuwánaawasa tuwímbaimo kawe-kísáúmó máémba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaaemba paápé íníye.

6

1 Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawe'-úmai máéro simátimiyo. Miyámó íyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaiye ímba símai sáwí'a ónááwe. 2 Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owísáfésa miwítí wayó-kísáú-wáási sésa Ísu Káráísitini waásimo úndantemba miwíwárá'á Ísu Káráísitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáínifo maarán-ááí seró. Maníkón-aaisafe'o simankúnkúmbo úndantemba miwíwárá'á Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawe'-úmaimo máénda minkísáúfínkémbá kawe-tántáá'á maénááwe sé
wayó-kísáú-wáásísáfé mináái simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'o on-ááí.
Tímótiyo simámunda-aai óraaka simátimiyo. 3 Tuwímbaimo fí'on-aaimo simátimesamo kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-aaimo kawe'-ááímó ímbo arááíwaesamo Maníkóní áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi 4 miwí túma maimaé wéiyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisasa aaigóní áwáusafesa sáwífa'-aai sésa kesááigo íyáákainkwae-aai sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa 5 aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáási miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-ímáyáá ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

6 Miyán-káró'-ímáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'o arááíwáéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tantaa'an-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-iye wésewe.

7 Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwóndasa ínta óntawarata
maimaéta kónaumne. 8 Unáánkwátóiye tóné makétaamo éta mindá
kanaán-iyesa sénaumne. 9 Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó
tafisínana sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo íyan-tantaako miwí
ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánááwe. 10 Fí'o-fi'o-sawi-imayaagoni
áwáuma óntamba maénae-imayaasafesa aamoí wéowe. Tuwímbai
óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Maníkón-aai ifátuwesa
umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbaí taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáin-aai.

11 Tímótiyo emá Maníkóní waási éma miyán-tántáákómbá ánaaemba
uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfé-ímáyáá wéema
seyaafá-kísáú kawe'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai
aáno úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. 12 Waásimo
méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-
aaisafe amankúnkúmba e ayáántán-kwiye minámbá arááíwa'mae
aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááíwa'mae iyuwó. Ááéma
sáwífa'-waasi túranka'a paápééma séma Maníkón-aai érai'-aai pó'a
wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a
úmai maé'mae'a wéone siyáiye. 13 Maníkó seyaafá'ó méraawiti
áwáugon-iye. Ísu Káráísiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a
Póntiyasi-Páíratimba kawe'-ááímó simámakaiwain-iye. Minkáé'nárai
túranka'a embá óraaka simáme'a súne. 14 Kentáási Fasi'aénkó Ísu
Káráísiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-aai arááíwa'mae
wéiye kawe'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-iye
sénááwe súne. 15 Maníkó Ísu Káráísitintafena séna kumuwómó
sínda-kanaa kumíníye. Maníkó kawe'-aantembo iwái éna weyáá
seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-fásí'áénkwárá'-wáási weni
fasi'aénkó íyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai
éna 16 weyáá ímba puwíndawi éna fí'ora-sara'o méraiwai isasá miyá-
sárá'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáási
ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánááwe.
Wenáwí'a óraa'a waé'wae'a isaná weni fasi'aémbá waé'wae'o imbá
mindá érai'-aain-iye.

17 Tímótiyo moparáwínkwárá'-wáásísáfé óraaka simátime sé
ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro.
Mindá tai'áínda-tantaa'an-ifo ímba amu'márémba Maníkó seyaafá-
tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro
simátimiyo. 18 Moórá-aai moparáwínkwárá'-wáási simátime sé kawe-
kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéiye'a moparáwímbá tuwínkaa'-úmai
tíma'mae íyóro. 19 Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba
kembiwímó túwa'nai índa-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawe'-úmai
méranaawe simátimiyo.

20 Tímótiyo Maníkó simámakain-aaiye aráánámakain-aaiye
káráwimai kawe'án-uwo. Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-
aai wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karo'á sésa seyaafá-
tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aaimo síyamba ánaaemba uwátimiyo.
21 Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Maníkómpá'ó
timankúnkúmbo on-ámbá ifátukaawe.

Maníkó seyaafáˈ-wáási úwoimo wétuwaˈnai-intafeˈa inaí súne.
Kemá Póro súnda-aai taíˈáiye.

2 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiye. Ísun-aai simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana ména Tímóti Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiye.

1 Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífímbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Maníkó óraaka'a séna Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraamba pó'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. 2 Tímótiyo kesáánimba óna'a sirumbó wéamundawi ómpo maanáái maanáúfáífímbá agaimaráúmpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáási Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inaí súne.

3 Kesíwá'námo Maníkómbó arááíwakaantemba kemá miyá únana mindásafena kesirumpimbá ímba aaí wéraiye. Maníkómpá'ó inaimó súnda entáfé'a imáyáa é'a aasiyaasí áísai e'a súwi simánkaumne. 4 Ifi'ó tasínkaraanda imáyáa é'a aneka'á awánánae-imayaa úmae wéiye'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íníye. 5 Ísu Káráísitin-aaisafemo amankúnkúmbo ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'a imáyáa úne. Aifa'á enaráárán-áwí'a Róísi Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úwana minkákémbá enanón-áwí'a Yúnísi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo uráimba ewárá'á miyá wée Maníkómpá'ó amankúnkúmbo ónda érai'a mindá ísaraumne. 6 Mindásafe'a simáme'a súne. Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó. Maníkóní kísaumo máíndasafe'a siyáámba ane'á ta'ótoraawanana Maníkó fasi'aémbá ámakaiye. 7 Maníkó imáyáasa símakowata fasi'ámaisa méta ínta sáátafeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawe'á uréta úndasa po Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó.

8 Mindásafe kentáási Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóní
waási-i'o úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Maníkó fasi'aémbá ámímba po ásé-aai simátímínasamo áí'o índa-i'o uwánkaiyamba sí'o úni'o uwásínkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao. 9 Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba faútínkáana'a kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiye. Kesáá
kawe-kísáúmó maúndasafenasa ímbanifo wení imáyáafinkemba séna úwoi túwa'nai ónaumne siyáimba póna kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiye. Áwáura'a Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiye. 10 Maníkó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paápé úwana Ísu Káráísiti

marapáˈá kuména kentáási sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma wemá íyáákena taíˈásuwowasa wíyómpaˈa aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ésa ímba puwónááwe.

Minásé-ááí paápé úwata ísaraumne.

11 Minásé-ááímó simátíméndasafena Maníkó simásimena séna aantá-
waasi-iˈa éma aiˈmáráana maanásé-ááí simátíma'mae núwo súwaˈa
12 miyámó ówándarakemba síˈo úniˈa úmai ándáfaˈa sínkaraawaˈa méˈa
ímba sigaesáféˈa úne. Moóráwigon-aaisafeˈo éraiˈemo séˈa wenkáˈó
simankúnkúmbo úndawimba awánéˈa símakain-kisau káráwisaˈa
minááí éraiˈ-aain-iye súnda póˈa ímba sigaesáféˈa úne. Maníkó
waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa ímbo tiyáindaraˈa
símakain-kisau wégarawiye. 13 Tímótiyo éraiˈ-aaimo simámakaunda
arumpimbá taˈótore arááíwae Ísu Káráísitiyeˈa kááísamai mé
wenááisafe amankúnkúmba wée wembá arumbá amé miyá úmae
iyuwó. 14 Maníkó éraiˈ-aaimo simámakaimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó
kentáásirumpimba méraimba po wení fasiˈaéntámbá minéráiˈ-ááí
káráwiyuwo.

15 Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafáˈá tínaaeniˈo
uwásiyukaampinkemba kaeˈ-wáásí moóráwigon-awiˈa Físérasi isaná
moóráwigon-awiˈa Émósénisi isamá minááí ísaraane. 16 Moóráwigon-
awiˈa Ónésíforasi kesópaˈa tóso éna kaweˈ-ááí simásimena kesí
imáyáa aúíˈa uwásinkena ándáfaˈo méraunda ímba aigaesáféna
isaˈá mindásafeˈa Fasiˈaénkómpáˈá inaí súnda Ónésíforasi wení
naaúmpaˈo méraan-kwaasiye kaweˈá uwátinkainkwae séˈa inaí súne.
17 Wemá Rómu-naopaˈa taména siyaafáí émena ándáfaˈo méraunda
tasuwánéna kesí imáyáa aúíˈa uwásínkaraiye. 18 Ááéma Éfésási-naopaˈa
koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwaˈnai úwa éˈa awánaraane.
Miyámó uráintafeˈa súne. Fasiˈaénkó waásimo méraawini áwáumo tísai
índa-kanaa tínana Fasiˈaénkó wentáféna arumbá uwánkainiye súne.

2

I-wáásímó fasiˈámaimo méraantemba miyáumai fasiˈámai méraaomo siyáin-aai.

1 Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéawaˈnai-ifo fasiˈámai méraao.
2 Sáwífaˈ-waasi túrankaˈo simátimewanda-aai isé kaweˈ-ímáyááwáráˈ-
wáásí fasiˈámaimo méraawi kaweˈ-úmaimo simátimiyawi simátímínasa
miwíwáráˈá taˈótokesa simátíméro.

3 I-wáásímó umbai-tántááˈó tímémbo fasiˈámaimo máéntemba Ísu
Káráísitini waási-iˈa óndarakemba embá umbai-tántááˈá ámémbanifo
fasiˈámai méraao. 4 I-wáási miwíti óraako aamoí ínkwae sésа wenáái
wéaraaiwaesa ímba fíˈo-fiˈon-tantaatafesa imáyáamo íyamba óraakoni
kísausafesa imáyáa wéowe. 5 Moórá-aai isaaó. Tuwaantantésamo kon-
tembá moóráwigomo wení óraakon-aaimo isénamo awaantanténamo
iyénamo éna méyámbá máíníye. 6 Moórá-aai isaaó. Kísaumo
fasiˈámaimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tisasá aifaˈá
fákáˈmai wénaawe. Minááí imáyáa é Ísu Káráísitiyeˈa fasiˈámai méraao.

7 Simámunda-aai imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááígóní
áwáuma isáínone.

8 Ísu Káráísiti Téfítin-aísaafitantambo uráiwai puwénamo
íyáfasinkaiwaintafe imáyáan-uwo. Mináái ásé-aai simátímakaunda-
aain-iye. 9 Minásé-ááímó simátimewandarakemba ándáfa'a másinkesa
sáwí'o owímó tíyayaanka'o kárá'umaesamo mátinkaantemba kembá
síyayaanka'a kárá'umaesa sí'o iní'a úmai ándáfa'a másínkaraafo kemá
úwoi ménaumpo Maníkón-aaigo wété ínasa ísáaro. 10 Mindásafe'a
Maníkómó wemparí'o úmáráín-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbai-
tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a méraumne. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-
imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámo kain-áémpá'á
maé'mae'o íyantafe'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáamo únda
fasi'ámai méraumne.

11 Maanáái érai'-aain-iye.
Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta
méranaumne. 12 Umbai-tántáá'ó ímbo imáyáamo éta fasi'ámaimo
métaamo éta waásiya'o káráwiyintemba kesááwárá'á miyásá
ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwárá'á
miyá íníye. 13 Wenááisafetaamo simankúnkúmbo urétaamo
ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba
kanaa'á tuwéna fí'on-aai síníye.
Mináái érai'-aain-iye.

Maníkóní kísau arupíse úmai maínana aamoí uwánkainomo siyáin-aai.
14 Tímótiyo Maníkón-aúranka'a maanáái símai tááka-tinke óraaka
simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-oro. Úwoi-aaisafe'a sáwífa'-
aai sé'a aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Mináámó isáíyanamo
éna minááígó ímba kawe'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnda-aai
simátíma'mae iyuwó. 15 Maarán-kwáási-í'o ónae sé maarán-uwo. Érai'-
aaimo arupíse úmai simátímíndawima éma Maníkóní kísau-waasi éma
ení kísausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-
aúranka'o ménda simámena séna kawe'-úmai méraane síníye. 16 Úwoi-
aai Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasimo sen-áái ánaaemba uwámuwo.
Miyán-ááímó sen-kwáási ímba Maníkóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a
úmae wéiyowe. 17 Sowáéfitambo énamo seyaafá-túfá'ó intembá
miwí tááigo wété imbá pósa sáwí'a ónáawe. Miwífínkémbá kae'-
wáási túwí'a moóráwigon-awi'a Áíméniyasi isaná moóráwigon-awi'a
Fáírítasi 18 minkáé'nárai érai'-aai ifátuwesarai sésarai pukáundafinkenta
é'a íyáfasinkaunda póta ánaaemba aneka'á ínta íyáfasinanaumne
séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráísitin-aaisafesa kae'-ímáyáá wéowe.
19 Áfombo fasi'ámaimo faimáráántemba Maníkó áfonkaan-tantaa'a
fasi'ámai faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení
waási é'a tuwánaraiye séna moórá-aai agaimaréna séna Fasi'aénkóní
waási únemo sewí sáwí'o ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáiye.

20 Moórá-aaimo simáménda isaaó. Óraa'-naumpa'a tuwímbai-taufa'a
marésa tuwímbai korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai
taaisambó úmakaan-taufa'a marésa tuwímbai agari'-márásámbó

úmakaan-taufa'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táúfápínkémbá nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémbá wénaawe. 21 Simátímakaunda-sawi-kisaugombo tínaaembo uwámesamo kawe'-úmaimo méraawi kawe-táúfákáámbá úmai mésa Maníkóntáfésa imáyáa wéesa Maníkómó kawe-kísáú timíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. 22 Ifó'-wáásímó sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo ombá ánaaeni'a uwátime arupíse úmai mérenda-imayaa é Maníkón-aaisafe amankúnkúmbo úmae iyí-ímáyáá wétime faru úmai mé tirumpimbó kawe'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómpá'ó áísai esamo súwa'nai ínkwae sésamo ontembá miyán-uwo. 23 Úwoi-aaisafesamo sáwífa'-aaimo sembá minááíyákémbá aaisambó sembá ísaraampo ánaaeni'a uwátimiyo. 24 Fasi'aénkóní kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa 25 wempa'á mésa miwímó kentááimo taráísón-kwaasiti imáyáa kawe'á uwátinkesa miyámó íyanamo éna Maníkó imáyáa timínasawa Maníkómpá'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáá ína sénááo. Mindásafesa Fasi'aénkóní kísau-waasi amu'marésa méranaawe. 26 Waántáwanko ken-ímáyáá íwae séna miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafesamo érai'emo sésamo ésa kawe'-ímáyáá ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpinkemba tufíntuwesa Maníkómpá'á ténááwe.

3

Ánaaen-kanaagon-aai.

1 Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántáá'ó paápé índasafe imáyáan-uwo. 2 Minkánáárá'á waási maará íyamba kesáfésa aantemba aamoí ésa óntantafesa aamoí ésa kesáfésa kawe'-wáási úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoi-taai taraisésa túwa'nai owísáfésa ímba súwi sésa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa 3 miwíti waási ímba imáyáa timésa ti'ó kaótuwe méraamba ímba aaweyáá ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawe-tántáátáfésa tíyántafesa uwátinkesa 4 namuro-wáásísáfésa miwíti waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátínkáaro sésa sáwí-amba ááéma arááíwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa 5 waási túranka'a Maníkóní waási úne karo'á sésa Maníkóní fasi'aémbá tínaaeni'a wéuwamefo miyámó on-kwáási ánaaemba uwátimiyo. 6 Miwífínkémbá tuwímbai fí'o-fi'on-daumpa'a iyésa ímbo kawe'-ímáyáámó on-íníntáfésa karo'-áái sewasá isésa miwí tááisafesa érai'e wésewe. Minínímbá aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwí-tántáá'á tirááísafesa owaná misáwí-tántáákó mininíntómbá ta'ótokaiye. 7 Mininíntómbá seyaafá'-wáási táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-káró'-wáási tááisafesa érai'e wésewe. 8 Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwigon-awi'a Yánísi úwana moóráwigon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkáró'-wáási miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Maníkón-aaisafesa érai'e wésefo 9 ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-wáásín-owe sésa miwí táái ímba arááíwaenaawe. Naaófá'ó Yánísiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraaomo siyáin-aai.

10 Miwí miyá wéofo emá ímba miyá uráampo naaó'-naoken-kwaasi
simátimunda-aai isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó
wénundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene.
Maníkómpá'á simankúnkúmba é'a faru úmai mé'a imáyáa timé'a
umbai-tántáápímbó fasi'ámaimo méraunda-aai ísaraane. 11 Ántíoku-
naopa'e Áíkóníyamu-naopa'e Rísítara-naopa'emo maéwándara'a
umbai-tántáá'á siméśa sí'o úni'a uwásínkówa'a ímba imáyáa é'o
fasi'ámaimo maéwánda suwánaraane. Kempímbá óraa'-umbai-tantaa'a
úmbanifo Fasi'aénkó mimpínkémbá síkaiye. 12 Ímba ken-aantemba
sáwí'a uwásínkaraafo maarán-kwáásíwárá'á sáwí'a uwátinkanaawe.
Ísu Káráísitiye'o kááísamai mé'a wentáfé'o imáyáa é'o mé'a miyá
ónaemo sewí umbaí timénááwe. 13 Sáwí-waasi karo'-áái sésa fí'owiti
imáyáa kotafisewí sáwí'a úmae iyésa tuwímbai karo'á simátinkesa miwí
karo'á simátiyuwanaawe. 14 Emá ímba miyá indá simátímakaunda-
aaisafe érai'e fasi'ámai sé mináái fasi'ámai ta'ótoraao. Minéráí'-ááímó
simátímakaundawisa kawe'-úmai suwánaraanda po mináái fasi'ámai
ta'ótoraao. 15 Emá iyámpói mérondara'a Maníkón-aai aúfáífinken-aai
simátíma'mae íyúmba ísaraanda káfé'wara'a wéisaane. Maníkón-aai
aúfáífinken-aai toráumaimo awánaawi kawe'-ímáyáá ésa Ísu Káráísitin-
aaisafesa timankúnkúmba owaná Maníkó sáwí-imayaafinkemba
wéfautinkaiye. 16 Maníkó imáyáa timúwasa Maníkón-aai aúfáífimba
seyaafá'-áái agaimakáamba pósa mináúfáífínkén-ááísámbá Maníkóní
aambá aráátímáwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-
imayaa arupíse uwátinkesa kawe'-aantemba úmai méraiyan-amba
wéaraatimewe. 17 Maníkóní kísau-waasimo Maníkón-aai aúfáífinken-
aaimo ísámaimo kawe'ó íyanamo éna minááígó kawe-kísáú-wáási-í'a
uwátinkainasa Maníkómó kawe-kísáúmó timínda-kisau fasi'ámai kawe'-
úmai maénááwe.

4

1 Tímótiyo Maníkón-aúranka'e Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiye
túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai índawin-aúranka'e óraaka
simáme'a súne. Ísu Káráísiti marapá'ó kumínda-imayaa é'a wení
waásiya'o kawáánínda-imayaa é'a óraaka simáme'a súne. 2 Seyaafá-
kánáá Maníkón-aai óraaka simátime kawe-kánáámó índa simátime sáwí-
kanaamo índa úwoi mindáwara'a simátime wempakémbá simátímínana
minááígó tirumbá waeráínasa isáíyamba miwítí imáyáa arupíse
úmai fasi'átinke simátíma'mae wéiye ímba ifátuwaao. 3 Ánaaemba
moórá-kanaa tínasa érai'-aai ímba ísámae iyónááfo káfé'a érai'-aai
simátíma'mae iyuwó. Ánaaemba moórá-kanaa tínasa sáwí-tantaatafesa
tirááísafesa ésa aamoí íyan-aai simátimiyan-kwaasisafesa tiyaafáí ésa
miwí táái aantemba isésa 4 érai'-aai tínaaemba uwámesa maní'-áái
isáíyambanifo 5 emá fasi'ámai ménana umbai-tántáá'ó empá'ó tínda
fasi'ámai méma Maníkón-aai simátíma'mae wéiye wení kísau maimái
tai'aaó.

6 Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatíyóntemba kárika'a
kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína'a
puwónaumne. 7 Tuwaantantésamo kontembá kawe'-úmai wé'a ayáíyá'á
komé'a Maníkóní érai'-aai ta'ótoke'a simátímakaunda 8 Fasi'aénkó
kesí méyámbá tokáimba póna arupíse úmaimo méraunda-anondaa

simíníye. Ánaaemba Fasiˈaénkó arupíse úmai-meyambo timíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amuˈmakáawiwaraˈa wétimena simíníye.

9 Tímótiyo úwoiyaambo kesópaˈo tinda-ímáyáá
wée méraao. 10 Moóráwigon-awiˈa Tímasi marapá-tántáátáféna aamoí éna póna siyuwéna Tésárónikaa-naopaˈa kóísana moóráwigon-awiˈa Kérésénisi Kárésíyaa-marafaˈa kóísana moóráwigo Táítási Tárímésiyaa-marafaˈa kóísana 11 Rúku weyáá keséˈa méraifo Máákaamba koáíˈmae tekaiyó. Mááka tasúwaˈnai éna Maníkóní kísau tamáíno. 12 Moóráma Tíkíkaasimba aiˈmaráúnana Éfésási-naopaˈa kóuraiye. 13 Ááéma Tóróasi-naopaˈa kesí wááˈa tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfáí-wandaaiwaraˈa aifaráán-tántááˈá káriˈ-aufaiwaraˈa maimaé tiyó.

14 Moóráwigon-awiˈa Árékísanda wení kísau kópaa-ontantambo tuwímbai-tantaaˈo iwáí óraa-sawiˈa uwásínkáímba póna Fasiˈaénkó anondáá sáwí-meyamba amíníye. 15 Maníkón-aaimo simátimewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyuwo.

16 Aifaríˈeˈo aaimó simásínkáámbo minááímó sénaeˈo únda seyaafáˈ-wáási ímba sáéfo tésa súwaˈnai uwaˈá Maníkóntáféˈa ímba anondáá sáwíˈa uwátinkaao súne. 17 Miwí ímba súwaˈnai uwaná Fasiˈaénkó súwaˈnai ena fasiˈaémbá símísaˈa Maníkón-aai seyaafáˈ-ááímó simátímakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo fíˈonkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáífiyaamo in-íyánkón-óipinkembo maiyauwénamo kawepáˈó móánkáíntemba Fasiˈaénkó aaifimbó maisínkáámpinkemba síkena 18 sáwíˈo uwásínkémpinkembo éna síˈmai wíyómpaˈo wemó kawáánipaˈa kaweˈ-úmai mósinkainiye. Wení sámo kaimbó waéˈwaeˈo índa éraiˈ-aain-iye.

19 Pírísikaante Ákwíraante simátime sé kaweˈ-úmai méraakaiyo siyó. Ónésíforasinte wení naaúmpaˈo méraan-kwaasiye simátime sé kaweˈ-úmai méraaro siyó. 20 Érásítasi Kórinti-naopaˈa méraisana Tórófímasi áíˈa úwaˈa Máíritasi-naopaˈa auwéˈa tiyáumne. 21 Áúˈo sin-kánáámó ímbo tiyáindaraˈa imáyáa é úwoiyaamba tiyó. Yúpíyúrasiye Píyúténisiye Ráínásiye Kíróndiyawe seyaafáˈá Maníkóní waásiye entáfésa sésa kaweˈ-úmai méraao sewé.

22 Fasiˈaénkó kembiwíséˈa ména úwoimo wétuwaˈnai-intafeˈa inaí súne.
Kemá Póromo súnda-aai taíˈáiye.

Táítási

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afaˈmórae-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna Táításin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópaˈa kuráiye. Ísun-aai simátímaˈmae iyúnkakemba ándáfaˈa ánkarowana ména Táítási Kíríti-marafaˈo Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópaˈa kuráiye.

1 Táításiyo kemá Póro moórá-aai sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi éˈa Ísu Káráísitini aantá-waasi-iˈa uwásinkena siˈmákaiwai úne. Maníkómó wemparíˈo úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa éraiˈ-aai ísámae wéiyesa Maníkóní aampaˈó wéiyontafena Ísu Káráísiti mináái simátimiyo séna siˈmákaiye. 2 Naaófáˈá Maníkó ímbo karoˈó siwái éraiˈ-aai aantembo siwái óraaka séna kemparíˈo úmaraunda-waasi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe súwata éraiˈ-aain-iye séta méraumne. 3 Maníkómó imáyáamo urón-kanaa tínena úwana Ísu Káráísiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátímaˈmae iyuwó séna kentáási sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaisa mináái siyáiye.

4 Táításiyo maanááímá maanáúfáífímbá agaimaráúmpo isaaó. Ísu Káráísitinkaˈo simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éma éraiˈa kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáási sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaiye úwoi áwaˈnai esarai faru uwánkaayantafeˈa inaí súne.

Táítási Kíríti-marafaˈa koména kísaumo maiyáin-aai.

5 Esékaima Kíríti-marafaˈa komékai embá auwéˈa kenkáísí kísau ímba taíˈáronkaˈa embá auwéˈa tiyáumne. Minkísáú kaweˈó indasáféˈa embá auwéˈa simáme séˈa seyaafáˈ-náópaˈa Maníkóní waásiti óraaˈ-waasi íyáfasintinkafaˈa wínone séˈa auwéˈa tiyáumne. 6 Íyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wéraiwai ésa kímbora-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-íyámpóín-owe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyasa kaweˈ-íyámpóín-owe sen-íyámpói ésa tinófoi-taai ísááwin-owe. 7 Maníkóní waásiyaˈo káráwiyowi Maníkóní kísauraˈa káráwiyomba pósa maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aai wéraiwai ésa kesáái íyáákainkwae ímba sewí ésa ímba ááéma aaisambó sewí ésa ímba uwóíˈo on-dómbá námae nésa uwóíˈa owí ésa ímba aaisambó sewí ésa óntantafesa ímba túrande-urande owí ésa 8 namuˈ-waasí naané tóné timésa owí ésa seyaafá-káwé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kaweˈ-ímáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Maníkón-arááímo wéwaewi ésa miwí túma kaweˈ-úmai káráwiyowi ésa Maníkóní waásiyaˈo káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. 9 Maníkóní éraiˈ-aaimo simámakaunda-aai fasiˈámai taˈótoˈmaesa íyóro. Miyámó ésamo ésa éraiˈ-aai kanaaˈá simátimesa fasiˈátinkanaafo miwí tááisafesa

karoˈ-ááín-iye sewí-tááigomba íyáákanaawe.

10 Sáwífaˈ-waasi kaweˈ-ááí ímba wéaraaiwaesa úwoi sáwífaˈ-aai símae wénesa miwífínkémbá Yúndaa-waasi sáwífaˈ-waasi miyá ésa

karoˈá simátinkesa 11 óntamba maénae sésa karoˈ-ááí simátimesa tuwímbai-akumba sáwíˈa uwátinkesa sáwíˈa wéofo mináái aambá fáitinkaao. 12 Kíríti-waasifinkemba moóráwigo kaweˈ-ááímó siwái séna Kíríti-waasi aasiyaasí karoˈ-ááí sésa afááˈ-wái-wáámbó ontembá sáwíˈa úmai kafóná-íˈa úmai mésa sáwífa-tomba námaˈnamaˈa wéowe siyáiye. 13 Siyáin-aai éraiˈ-aain-iye. Mindásafe miwí-ímáyáá fasiˈámai arupíse uwátínkénasa Maníkón-aai kaweˈ-úmai arááíwaesa 14 Yúndaawaasiti maníˈ-ááí ímba isésa éraiˈ-aaimo taráíyaawi-taai ímbo isáíyamba ifátúwáaro. Miyá íyantafe miwíti imáyáa arupíse uwátinkaao. 15 Imáyáa kaweˈ-aantembo owí seyaafá-tántáátáfésа imáyáa ombá kaweˈ-ímáyáá aantemba wéofo imáyáamo sáwíˈo owí Maníkón-aaimo taráísón-kwaasi miwíti imáyáago sáwíˈa isaná tirumpimbá karoˈ-ááí wéraisasa pósa seyaafá-tántáátáfésamo imáyáamo ombá ímba moórá kaweˈ-ímáyáá wéowe. 16 Miwí tóikakemba karoˈá sésa Maníkón-aai arááíwaumne wésefo sáwíˈ-aantemba ésa kaweˈ-ááí taraisésa ímba kanaaˈá kaweˈó ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeniˈa wéowe.

2

Ásé-aai arupíse úmai simátímaˈmae iyuwómó siyáin-aai.

1 Táitásiyo ásé-aaigoni áwáuma éraiˈ-aaimo simámakaunda simátímaˈmae iyuwó. 2 Waurántómbá simátime sé ímba uwóíˈo on-dómbá námae wéneˈa uwóíˈa wéeˈa arupíse úmai méˈa kentúraˈa káráwimai kaweˈá éˈa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba éˈa fasiˈámai méˈa imáyáa timéˈa fasiˈámai méraiyana ímba tuwesaraí íno simátimiyo. 3 Áráankantomba simátime sé Maníkóntáféˈa imáyáa éˈa ímba tíyo-aai wéseˈa ímba uwóíˈo on-dómbá námae wéneˈa uwóíˈa éˈa aú-inimba kaweˈ-ámbá aráátíméro simátimiyo. 4 Miyámó íyasamo ésa aú-inimba minkáwéˈ-ámpáˈá wésa tuwaaiˈwainé tírááˈmarine tirumbá timésa 5 túraˈa káráwimai

kaweˈá ésa kaweˈ-aantemba ésa tuwaaiˈwainkáˈé tirááˈmarinkaˈe naankaˈé kaweˈ-úmai káráwiyesa tuwaaiˈwain-táái isánáawe. Miyámó íyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-aai kaweˈ-ááín-iye sénáawe.

6 Ifóˈ-wáásísómbá óraaka simátime sé kentúraˈa káráwimai kaweˈánoro siyó. 7 Seyaafá-tántááˈá kaweˈá inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátímaˈmaemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpinkénkwáráˈá simátimiyo. 8 Kaweˈ-ááí aantemba simátímínasa karoˈ-ááín-iye sésamo karoˈ-ááímó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tigaesáfésа ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

9 Wayó-kísáúmó máén-kwaasisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaankwaasi-taai iséˈa aamoí uwásinkaiwae séˈa kawe-kísáú wémaeˈa miwísáféˈa ímba anondáá seró. 10 Miwíti moparáwímbá ímba umémbá éˈa kaweˈ-aantembo íyamba tuwánánáawe sé miyán-ááí simátimiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-aai kentáási sáwíimayaafinkembo faúsínkáín-aaigo óraaˈa íníye.

11 Maníkó úwoi súwaˈnai enasa Ísu Káráísitimba aiˈmarówana fíˈofiˈon-kwaasi miwíti sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapáˈá kunkáimba póna 12 Maníkó úwoi súwaˈnai enasa kaweˈ-ámpáˈó kondaántá aráásímakaiye. Minánkó maarán-iye. Maníkóntáfésa ímba

imáyáa owí sáwíˈo ombá sínaaeniˈa uwátimeta marapá-tántáátáféta sirááísafeta úndasa sínaaeniˈa uwámeta marapátáámó méraundaraˈa kesúrata káráwiyeta arupíse úmai méta Maníkóntáféta imáyáa éta méta 13 amuˈmaréta Maníkó fasiˈaénkwáráwíyé Ísu Káráísiti kentáási sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye sáwaraˈo paápé íyantafeta timuˈmaréta méta paápé íyan-kanaa sirunkósá kaweˈá íníye. 14 Ísu kentáási sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkemba faúsinkenasa kaweˈ-wáási-íˈa uwásinkenasa wení waási-iˈa uwásínkáíwaisa méta kawe-kísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáiye.

15 Táításiyo minááí simátime Maníkóní fasiˈaéntámbá miwíti imáyáa kaweˈá uwátínkénana aaí ímbo isáíyawi minááígó tirumbá waeráínasa aaí ísáaro. Sinda-áái ímba ísáafainifo óraaka simátimiyo.

3

Maníkóntáféˈa imáyáa éˈa arupíse úmai méraaro simátimiyomo siyáinaai.

1 Táításiyo Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyaandawi ómpo maaránáái simátimiyo. Marapá-kísáúráˈó káráwiyaan-oraaˈ-waasi tísamaifimba méˈa miwí táái iséˈa kawe-kísáúsáféˈa toˈmayaa úmai amuˈmaréˈa méˈa 2 ímba karoˈá símai sáwíˈa uwátinkeˈa ímba aaisambá séˈa faru úmai méˈa seyaafáˈ-wáási kaweˈ-áái aantemba séˈa méraaro. 3 Ááéma sáwí-imayaawaraˈ-waasisa méta aaí ímba iséta sáwí-ampaˈa wéweta sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta méraawananasa misáwí-tántáákó taˈótorowata sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwíˈa úmai méta fíˈowiti moparáwíntáféta súraniyamba éta síyánta uwátinkaawanasa kentáá tíyámba uwásínkaraawe. 4 Énifo Maníkó kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa séna sirumbá uwátinkaunda póˈa túwaˈnai ondá aráátimenaumne siyónkaˈa Ísu Káráísitimba aiˈmarówana marapáˈá kumúwana 5 Maníkó kaweˈ-ámpátá mésínkaraiye. Kesáámó kaweˈó úndasafenasa ímba kaweˈ-ámpátá mésínkaraifo arumbá uwásinkenasa kaweˈ-ámpátá mésínkaraiye. Nombá maisinkénasa aúíˈa úmai méraawananasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó aúíta uwásinkontafena kaweˈ-ámpátá mésínkaraiye. 6 Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíntafena Maníkó imáyáa éna wení Ufaen-ámútánkó kentááfímbá úwoi óraaˈa uwásínkáínta 7 póna úwoi súwaˈnai uwásinkenasa séna arupíse-waasin-owe. Éraiˈa aúíˈa úmai maéˈmaeˈo íyaniˈa uwátinkanaumne sisatá amuˈmaréta méraumne. 8 Mináái éraiˈ-aain-iye. Miyáumai káráwiyaan-kwaasi-taai isésa kawe-kísáú wémaesa méraaro.

Táításiyo minááímó óraakaˈo simátímínda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí fasiˈaén-ímáyáá ésa kawe-kísáú maénááwe. Mináái kaweˈ-ááigó póna waási túwaˈnai íníye. 9 Énifo úwoi-aaisafesa sáwífaˈ-aai sésa tíwáˈnáwe tinááfúísái túwíˈwaraˈa sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aaigoma póna ímba túwaˈnai ínífo ánaaemba uwátimiyo. 10 Tuwímbaimo sáwí-aaimo símaimo tuwínkaaˈ-uwátínkááwimba kaumbo-kae-kánáá óraaka simátímínasamo ímbo

isáíyamo e ánaaemba uwátimiyo. 11 Miyán-kwáási kaéntámaimo méraawi ésa sáwíˈo ombá kewáráˈá tuwánaawata kesááwáráˈá wétuwanaumne.

12 Moóráwigon-awiˈa Átémásinaˈi moóráwigo Tíkíkaasinaˈiyo. Moóráwigomba aiˈmáráanana empáˈó wíndaraˈa imáyáa é Níkópórisi-naopaˈa kempáˈá tiyó. ÁúˈO sínda-kanaa Níkópórisi-naopaˈa méraana tiyó. 13 Moóráwigon-awiˈa Sínási aaimó isáí-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwaˈnai inasaráí Maníkóní kísau maimaésarai nóyááye. 14 Maníkóní waási súnda-aai simátímínasa kaweˈ-ímáyáá ésa kísau wémaesa umbai-tántááˈó wérainda-waasi túwaˈnai esa pósa ímba úwoi-kisau maésa méranaawe.

15 Seyaafáˈó kesáˈo méraawi entáfésa sésa kaweˈ-úmai méraao wésewe. Kentáási waási Maníkómpáˈó timankúnkúmbo owí esáˈa méraawi kaweˈ-úmai méraaro simátimiyo.

Maníkó seyaafáˈ-wáási úwoi wétuwaˈnai-intafeˈa inaí súne.
Kemá Póro súnda-aai taíˈáiye.

Fírímóni

Ísu wíyómpaˈa iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kaeˈ-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópaˈa kuráiye. Ááéma Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyámbaˈmai máánkarowana ména minkísáúgón-áároi inkaiséna fíˈon-daopaˈa koména Ísun-aai ísópaˈa téna Póro ándáfaˈo méropaˈa wéawaˈnai-uwana Póro séna Ónísímasi tauweráínana Fírímóni aiyáínkwae séˈa maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpaˈa kuráiye.

1-2 Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po keséˈa ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasiˈaénkóní waásiení naaúmpaˈo túwaandu owí ísáaro. Ápíyaao kentáá símánaakowaraˈa isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasiˈámai kísau wémaendawi ewárá'á isaaó. Ísu Káráísitin-aai simátimewandarakemba ándáfaˈa sínkaraawaˈa méˈa maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti keséˈa méraiye. 3 Kentáásifowa Maníkóe kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwaˈnai esarai faru uwátinkaayantafeˈa inaí súne.

4-5 Fírímóniyo kentáási Fasiˈaénkó Ísumpaˈa amankúnkúmba e Maníkóní waási arumbá timé méraanda-aai iséˈa póˈa Maníkómpáˈó inaimó súnda entáféˈa imáyáa éˈa súwi súne. 6 Kenkáísí kísaugo moórá-iˈa isatá méta Káráísitiyeˈa kááísamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáísa awánendasafeˈa inaifínkémbá Maníkómbá áísai une. 7 Fírímóniyo kesífáko po Fasiˈaénkóní waási arumbá timé túwaˈnai ónasa aúíˈo úmaimo méraan-aai iséˈa aamoí uwánkaunana sirunkó kaweˈá isaˈá áwaˈnai eˈa inaí súne.

8 Ísu Káráísiti fasiˈaémbá símakaimba póˈa ímba inkaiséˈa súne. Emá moórá-iˈa uwo séˈa súndanifo miyán-áái ímba sénaumpo 9 aáno úmai wempakémbá áísai eˈa súne. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siménaˈa kemá sirumbá wéamunda póˈa aáno úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone súne. Kemá Póro Ísu Káráísiti wení kísaumo símakaimba wémaeˈa waurámbá káúnasa ándáfaˈa sínkaraawaˈa méˈa 10 moóráwigon-awiˈa Ónísímasintafeˈa súne. Ándáfaˈa méˈa Fasiˈaénkón-aai simámunana iséna Fasiˈaénkómpáˈá tisaˈá séˈa kesí iyámpóíyaamba óne séˈa wentáféˈa súne. 11 Ááémaení kísau ímba kaweˈ-úmai maúmba kísaugon-áároi inkaiséna kóuraimbanifo káféˈa kesí kísau kaweˈ-úmai maénaení kísau kaweˈ-úmai máíníye. 12 Káféˈa aiˈmáráanana empáˈá wínama kesááninkaan-úmai aiyáínone. 13 Ónísímasimba taˈótokaanana súwaˈnai ínkwae séˈa únda isaˈá úwoi miyán-ímáyáá úne. Ísu Káráísitin-aai simátimewandarakemba ándáfaˈa mósínkááwaˈa méraunda enanondáá Ónísímasi súwaˈnai íníye óndanifo 14 némpaˈa mémpo ímba ewé sindasáféˈa póˈa ímba úwoi taˈótóráanda póna keséˈa ména súwaˈnai íníye. Ímba súwaˈnai ónae sindá súwaˈnai ónafainifoení imáyáafinkemba súwaˈnai ínone.

15 Ónísímasi kísaugon-áároi inkaiséna embá auwéna kárika'a fí'on-daopa'a taméraifo empá'á wéna aasiyaasí koméraíniye-imayaa úne.
16 Fasi'aénkóní waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfákaamba póna ímba ení kísau wémaiwai aantembanifo enáfákoraamba éna empá'á wíníye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewárá'á arumbá wembá améma kesífá'an-iye sínone.

17 Fasi'aénkóní kísaugo kenkáísí kísaugo mimbórá-í'a wéimba po kentáfé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónísímasintafe miyá siyó. 18 Embó
sáwí'o uwánkenamo moórá-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímba wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyánónaumne. 19 Kemá Póro kesiyáántamba agaé'a mimbéyámbá aménaumne súne. Ísu Káráísitin-aai simámewana éraí'e siyáanda maé'mae'o inda-méyámbá kempá'á wéraimba po ímba kanaa'á méyáninda-aain-iye. 20 Kesífákoo Fasi'aénkóní waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

21 Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba íyáákainone. 22 Empá'á ke kondasáfé kesí mááraru'a to'mayaa uwásinkaao. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Maníkómpá'á inaí simásinke moórá-maararu'a to'mayaa uwásinkaao.
23 Moóráwigon-awi'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aaimo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro wésiye. 24 Kesé'a kísaumo máéwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árísítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawe'-úmai méraaro wésewe.
25 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inaí súne.
Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.

Ípúru

Ísu wíyómpaˈa iyówana moóráwigon-awiˈa ímbo agaimakáiwai moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi moórá-awiˈa Ípúru-waasi Ísun-aai isésa weníaampaˈó kuntáfésatuwíyáái ésa sáwíˈa uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááéraan-amaan-amba anekaˈá arááíwáéfo séna maarán-áái agaimái mátímakaiye.

Ísu Maníkón-ááninkoma Mósesemba íyáákaraiye. Ísu aifaˈ-ámáán-káwáágómá ámáán-kisau-waasi íyáákaraiye. Póí tufúˈmai Maníkómbá ámakaamba aifaˈ-ámáán-ámbá isaná Ísu marapáˈá kumbéna kentáási sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenáúma Maníkómbá ámakaimba póna kentáási ámáán-amba wikáimba póˈa Ísumba ímbo aúwémba fasiˈámai méraaro séna agaimái mátímakaiye.

Maníkón-ááninkon-awikoma wíyómpaken-kisau-waasi-tuwiˈo íyáákarain-aai.

1 Naaófáˈá moórá-mora-kanaa Maníkó wenáái simátímakowisafena súwasa miwí Maníkó siyáin-aai miyám-biyan-aai kentáá síwáˈnásomba simátímaˈmaena tiyáimba isaná 2 káféˈa ánaaen-kanaafimba Maníkón-ááninko Maníkón-aaisa simásímakaiye. Naaófáˈá wíyóne marawé ímbo wéronkaˈa Maníkó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántáákáˈá káráwiyiniye. 3 Maníkóní sámo kainkó ááninkompinkemba sáma kaisaná Maníkómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo méraiwai kentáá aráásímísana wení fasiˈaén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waéˈwaeˈa wéiye. Wemó pukáintafena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba íyáfasinena wíyómpaˈa iyéna Maníkó fasiˈaémbó íyáákaraiwain-ayáánúrapaˈa fasiˈaén-áémpáˈá maraˈá ména 4 wenáwíˈa Maníkón-ááninkon-awiko Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

5 Maníkó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena
ímba siyáifo ááninkontafena séna
emá kesáánimba óna'a
kesí kísaura'a ankáúmne
Maníkó séna moórá-aaiwara'a séna
kemá afowámá onaná wemá
kesáánimba íníye
séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba
siyáifo ááninkontafena séna 6 Maníkó wenááninko íyáákaraiwaimba
aiˈmarówana kunkáinkaˈa
séna
Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi
wen-ímáyáá mósá maránááwe
wenááninkontafena siyáimbanifo 7 wení wíyómpaken-kisau-waasisafena súwana Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba toˈmaésa wénowe. Kemá súnasa

kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe
siyáifo 8 Maníkó wenááninkontafena séna
Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áíníye. Káráwiyonda
arupíse úmai wégarawiyone. 9 Kawe-tántáátáfé aamoí é sáwí-
tantaatafe áyámba wéone. Mindásafena Maníkóení Fasi'aénkó
embá íyáfasinankaraisa
seyaafá'-wáási íyáákaraanana enarumbá
kawe'á uwánkaraiye
séna 10 áaninkontafena moórá-aai séna
Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáántamba wíyómbo
úmakaanda 11 mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone.
Unáánkwátóimo aúsú kénamo taí'áíntemba wíyóne marawé
miyáumai tai'áíníye. 12 Wátóimo usisi fámáráántemba wíyóne
marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá wíyóne
marawé miyá éma káfé'o méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba
puwínone
siyáiye. 13 Maníkó maanáái ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena
siyáifo áaninkontafena séna
kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'aení namuro-wáási
tínkamona emá íyáákainone
siyáiye.

14 Minááí siyáifo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawa'iyo. Miwí ímba túma wéraiwai timan-aantembo wéraiwai ésa Maníkómó sintembá miyá owaná Maníkó simátimena séna kawe'-ámpá'ó métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'maraiye. Mindásafena Maníkón-áaninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

2

Sáwí'o úmaimo méraundafinkenta Ísuma kawe'-ámpátáámó mésínkáíwain-aai.

1 Maníkón-áaninko wíyómpaken-kisau-waasi íyáákaraintafeta érai'-aaisaamo ísaraunda-aai fasi'ámai ta'ótoreta minááí ifátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta iyónaumne. 2 Maníkóní ámáámba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-aai póna taráíyaawiye ímbo arááíwakaawiye sáwí-meyamba arupíse úmai tímakaiye. 3 Énifo Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae séna minóráá-kísáúsáféna áaninko kentáási Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáiye. Minóráá'-ááímó ísámaimo ifátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tínda ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwata 4 minááí érai'-aain-iye sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraunda-kisau sáá'o ún-kisau máúwana Maníkó wení imáyáafinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

5 Méraiyan-kwaasisafe'a súne. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba íyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye. 6 Minááísáféná moóráwigo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkóo waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa
waási sáwísamban-ofo nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono.
7 Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a
waási mótinkaanasa kárika'a mifá'á
méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanana
túwíko óraa'a isá 8 íyáfasintinkaraanasa
seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe
agaimaréna séna Maníkóo íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe siyáimba ímba moórá-tantaa'a ifátuwesa seyaafá-tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta káféta ínta wétuwanaumne. 9 Énifo Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'o úni'a uwánkówana puwúwana mindásafena Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa éna pukáiye.

10 Ísumba áí'o úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugoma póna seyaafá-tántáá'á úmarena séna sámo kain-áémpá'á sáwífa'-waasi méraiwae séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena sámo kain-áémpá'á métinkaindawisafena Maníkó kanaán-iye súwasa Ísumba áí'a úni'o uwánkómba mindásafena sásá'-í'a uráiye. Maníkó miyámó uráimba kawe'á uráiye súne.

11 Ísu waásisa Maníkóndé-i'o uwásínkáíwaisaawe Maníkóndé-i'a uwásínkáíwaiye Maníkó mimbórá tifowámá intáféna Ísu séna kesúnafaraawimban-owe siyáin-aai ímba sáwí-imayaa éna kawe'-ímáyáá wéiye. 12 Mindásafena moóráwigo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkóo enáái kesúnafaraawimba simátime'a túwaandu íyanka'a imó
sendará'á
enáwí'a mósá maránaumne
séna 13 moóráfa'a agaimaréna séna
kewárá'á Maníkómpá'á
simankúnkúmba ónaumne
séna moóráfa'a agaimaréna séna
Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe
agaimaréna siyáiye.

14 Maníkómó ámakain-iyampoisafenamo siyáimba mararákén-kwáásímó onten-áúwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba taí'ásuwanaumne. 15 Aasiyaasí puwónaumne-imayaamo ésamo táátafesamo owanamó ta'ótokain-imayaa faútinkanaumne séna puwéna íyáfasinena waántáwankomba íyáákaraiye. 16 Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo Émbaramumo Maníkón-aaisafenamo amankúnkúmbo uráintemba kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai índasafenasa miyáumai pukáiye. 17 Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á aaí símai kawe'á éna aruntá uwásinkenasa kentáási sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó índasafena marapá'á kuména

waási áúwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índa-amba mimbórá-ámbó wéraintafena miyá uráiye. 18 Ááémo marapá'ó méronka'a sáwí-aaimo sínda ísare'a ái'o índa-i'a uwánkanae sésa áísai úmaesa wéiyesa ái'o úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáfésa sáwí-aaimo síyamba isánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-iye.

3

Ísun-awikoma Mósesen-awi'o íyáákarain-aai.

1 Kesí waásisono. Súnda-aaisafe'a Ísumpa'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'o uwátínkarain-kwaasisafena séna wíyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafe'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó wembá ai'marówana marapá'á kumbéna éraí'-aaisafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-káwáágó isa'á wentáfé'a imáyáa úmae'a íyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó 2 maíndasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawe'-úmai wémaiye. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóní waásifimbo kísaumo ímbo tuwénamo kawe'-úmaimo maiyáintemba Ísu miyá uráiye. 3 Naambá kawe'-námbán-iye siyáafo mindámbó uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósese kawe-kísáú-wáásín-ifo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyaakaiye. 4 Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá-tántáá'wárá'á Maníkó úmakaiye. 5 Mósese Maníkóní kísau-waasigo éna Maníkóní waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawe'-úmai wémaena Maníkómó sínda-tantaa'o paápé índa simátímakaiye. 6 Mósese miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kísau-waasigon-ifo Maníkón-ááninko-úramba póna Maníkóní waásiya'a káráwiyimba ímba ifá'ó túwáímba kawe'á wéiye. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmbo étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóní waási-ita ónaumne.

Maníkóní waási wenópa'o kosaagáíyan-aai.

7 Mindásafena naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'násontafena siyáin-aai imáyáan-oro.

Maará siyáiye.

Káfé'o Maníkómó simátímín-aai ísáaro. 8 Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái ísáaro. Máásai-marafa'a mésa kentíwá'náma

miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kisau maésa wenáái taráíyaawe. 9 Ayáátááka'a 40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kisau awánaraambanifo kesáái taraisésa totuwiyésa sáwí'o uwásínkáántafe'a 10 aaisambá tiyé'a sé'a miwítí imáyáa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááíwáéwe sé'a 11 aaisambó tiyúnda óraaka súne. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáumne Maníkóní

Ufaen-ámútánkó siyáiye.

12 Kesí waásisono. Maníkóní Ufaen-ámútánkó minááímó siyáintafe'a káráwimai kawe'án-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa ésa Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba ésa Maníkó

fasi'aénkwáráwímbá tínaaemba uwáméfainifo káráwimai kawe'án-oro. 13 Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa íyana minímáyáágó karo'á simátiyuwainasa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a máráafainifo moórá-mora-waasi kentí imáyáa fasi'átínkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro. 14 Aifa'á Maníkómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáási imáyáa fasi'ámai miyáumaimo simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Káráísitiye'a kááísamai méta marapá'ó méraunda-kanaasaamo tai'áíndara'a fasi'ámaisa méranaumne.

15 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
káfé'o Maníkómó simátímín-aai ísáaro.
Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá
miyá ofáínifo wenáái ísáaro
agaimaréna siyáiye. 16 Súnda-waasi nááwiya Maníkón-aai wéisesawa taráíyaana'iyo. Kentáá síwá'náma Ísípi-marafakemba Mósese faútiyuwena tí'maenamo tiyáiwai miwí Maníkón-aai wéisesa taráíyaawe. 17 Nááwiya ayáátááka'a 40 aataiya'a Maníkó aaisambá tíkaiyo. Máásai-marafa'o mésamo sáwí'o ésamo pukáawi miwísáféna aaisambá tíkaiye. 18 Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáiyo. Wenááimo ímbo ísámaimo kawe'ó uráawisafena siyáiye. 19 Wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráamba pósa ímba kanaa'á wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaisa ísaraumne.

4

1 Kentáásáféna Maníkó séna kempá'á tasaagánááwe símai kááísamakain-aai wéraimba pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a wempá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawe'án-oro. 2 Maníkóní kawe'-ááímó ísaraundantemba ááéma kentáá síwá'náma ísaraambanifo úwoi táá'-aantemba isésa ímba timankúnkúmba ésa tirumpimbá ta'ótórówana póna minááígó ímba túwa'nai uráiye. Mindásafe'a kempínkémbá tuwímbai sé'a Maníkómpá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawe'án-oro. 3 Naaófá'á Maníkó wíyóne marawé úmai tai'éna saagaráin-kanaa wéraifo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráawisafena séna
aaisambó tiyúnda óraaka súne. Kempá'á
ímba tésa kesé'a tasaagánááwe
siyáimbanifo wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa wempá'á wéta weséta kosaagánaumne. 4 Maníkón-aai aúfáífimba wesé'o kosaagaan-dasáfénasa agaimaréna séna
Maníkó afa'mórae-kanaa kísau maimái
taí'ásuwena afakaeté-kanaa saagaráiye
agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáá wéraifo 5 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe
siyáimba póna 6 saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Maníkón-aaimo ísaraawi ímba timankúnkúmba uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a saagaráawe. 7 Sáwífa'-aatai maisuwéna Maníkó moórá-kanaa maréna séna minkánáá tíníye séna Téfítimba simámuwana Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

káfé'o Maníkómó simátímín-aai ísáaro.
Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro
agaimaréna siyáin-aai kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

8 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Yósúwa tí'maena kawe'-áémpá'ó mátinkomba mináémpá'ó Maníkómpá'ó saagáíyan-aempa'o wéronkakaa ánaaemba Maníkó ímba moórá-kanaa maréna séna saagáíyan-kanaa tíníye ímba siyáisino. 9 Maníkó wení kísau taí'ásuwena saagaan-kánáá makáimba wení waásimo saagaan-kánáá wéraiye. 10 Maníkómó wení kísaumo taí'ásuwenamo saagaráintemba Maníkómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwárá'á kísau taí'ásuwesa saagánááwe. 11 Mindásafeta Maníkómpá'á wéta wesé'o saagaandasáféta siyáántán-kwimáísa kísausa maúndasa miyásá onó. Kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawe'á éta káráwimai kawe'-íyataao.
12 Maníkó méraisana wenááigo kísau wémaiye. Séfasefa'-aempa'a áwááimo wétaim-paepaetambo póímo tusákaa ontembá Maníkón-aaigo kentáásirumpinken-imayaa sáwí-imayaawe kawe'-ímáyááwé tuwínkaa'-isatá wéawanaumne. Sirááímo tain-tántáá'é súnanasa Maníkón-aaigo tuwínkaa'-úmáráísata sáwí-tantaa'e kawe-tántáá'ésá wéawanaumne. 13 Wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á Maníkón-aúranka'a ímba áwiyoraifo wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á afora'á wéraisana wéawanaiye. Wemá miyámó iwáí póna kesáámó méraundawini áwáusa sísai ínata simámenaumne. Maníkón-aai aúfáífimba súnda-aai miyán-áái wéraintafeta kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawe'á éta káráwimai kawe'-íyataao.

Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aai.

14 Ísu Maníkón-ááninko kentáási óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wíyómpa'a Maníkóe'a iména kentáá súwa'nai enasa áísai imbá póta wenááisafeta simankúnkúmbo uráundasafeta káféta minááísá fasi'ámaisa ta'ótóráano. 15 Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa áísai úmaesa íyúmbanifo ímba sáwí'a uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-aaimo síyambo isánae sésamo ombá kentááfímbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasinkaiye. 16 Mindásafena kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraindara'a ímba sáátafeta onanasá Maníkó úwoisa súwa'nai iwáímpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai íníye.

5

1 Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmó maíyantafesa Yúndaa-waasifinkemba moórá-morawigo íyáfasintinkaawasa wépukowasa fí'omba íyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Maníkómpá'á áísai esa waásimo sáwí'o ontáfésa pói tufú'mai Maníkómbá amésa tuwímbai-tantaa'wara'a wéamewe. 2 Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawe'-úmaimo isésamo sáwí'o on-kwáásísáfésa kanaa'á kawe'-úmai tirumbá uwátinkesa 3 ímba kawe'-úmai fasi'ámai mésa sáwí'o ontáfésa pói tufú'mai Maníkómbá wéamewe. Seyaafá'-wáásití sáwí-awausafesa sésa pói tufú'mai Maníkómbá amésa miwíti sáwí-awausafesawara'a wéamewe. 4 Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-imayaa

ésa miyán-kísáú wémaefo naaófáˈó Maníkómó moóráwigon-awiˈo Éronimba íyáfasinankowana miyán-kísáúmó maiyáintemba Maníkó íyáfasintinkaraiwai aantemba minkísáú wémaewe.

5 Miyáumai Ísu Káráísiti ímba imáyáa éna séna óraako póˈa aifaˈ-ámáán-káwáánónae ímba siyáifo Maníkó íyáfasinankena aifaˈ-ámáán-káwáá-kísáú aména séna
emá kesáánimba ónaˈa
kesí kísauraˈa ánkaraumne
séna 6 moórá-aaiwaraˈa súwana agaimaréna séna
moóráwigon-awiˈo Méríkísétekí
óraaˈ-amaan-kawaago uráintemba
emá miyán-kísáú maimaé iyínone
Ísu Káráísitintafena siyáiye.

7 Ísu Káráísiti marapáˈó méronkaˈa séséˈá éna ifiˈá téna inaí séna puwíndasafena Maníkómpáˈá áísai ena puwíndamo kanaaˈó áwaˈnai índawintafena súwaˈnai uwo séna Maníkón-ímáyáá arááíwakaimba póna áwaˈnai uráiye. 8 Ísu éraiˈa Maníkón-ááninko úwana umbai-tántááˈó wempáˈó túmba ímba mindásafena imáyáa éna Maníkón-ímáyáá éna 9 sásáˈ-íˈa éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsínkáísata aúíˈa úmaisa maeˈmaeta wéune. Ísu mintántáákóní áwáugoma póna 10 Méríkísétekimo ámáán-kawaamo uráintemba aifaˈ-ámáán-káwáámó índasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankaraiye.

Ísuni aampaˈá arááíwaeˈmai ifáˈá túwáafomo siyáin-aai.

11 Simátimunda-aaifimba sáwífaˈ-aai wéraimbanifo ímba ísámai kaweˈá ontáféna aráátimunda-kisaugo umbaí wétaiye. 12 Ááéma Ísu Káráísitin-aai iséˈa ayáátáá-kanaa maisukáafo nóra séra ímba simátímaˈmae wéiyo. Maníkón-aaima aforaˈ-ááí ímba ísámai kaweˈá éˈa moóráwigo anekaˈá simásiminkwae sefó umarambó náámbo nésamo fasiˈaén-tómbó ímbo naantenkáámbá éˈa póˈa Maníkón-aai ímba kanaaˈá simátímakaawe. 13 Umarambó náámbo nésamo ímbo kaweˈ-úmaimo aaimó ísáántemba miyáráán-úmai kaweˈ-úmaimo méraiye sáwíˈo úmaimo méraiye miwání áwáuma ímba ísámai kaweˈá wéowe. 14 Tinón-ésamo fasiˈaén-tómbó naantembá kaweˈ-ímáyáámó owí seyaafáˈ-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6

1 Mindásafeta Ísu Káráísitin-aai paákákén-ááí aantemba ímba iséta fasiˈaén-ááímó arumpimbó wérain-aaiwarata iséta sáákaefaen-kwaasiyaanta íyataao. Ísu Káráísitin-aai paákákén-ááí éˈa simátímakaunda póˈa ímba anekaˈá simátímaˈmae iyónaumne. Simátímakaunda-aai maarán-ááín-iye. Úwoi-kisausafeˈa tínaaemba uwáməˈa Maníkón-aaisafeˈa timankúnkúmba wéowe. 2 Nombó maitínkáán-aai simátimeˈa Maníkóní kísau maíwae sésa íyáfasintinkesa tineˈá tiyáámba taˈótóráán-aai simátimeˈa waásimo pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aai simátimeˈa Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai ena timínana mimbéyámbá waéˈwaeˈa índa-aai simátímakaunda minááímó éˈo simátímakaunda-aai ísaraafo fasiˈaén-ááí arumpimbó

wérain-aai ísáaro. 3 Maníkómó súwa'nai ínataamo éta iséta sáákaefaen-kwaasiyaanta ónaumne.

4 Maníkóní aambá arááíwae'mai ifátukaawi kotafisíyasa aneka'á kouwerésa kawe'-ámpá'á tíyambanifo ímba ténááwe. Miwí Maníkó sámo kátínkarain-aempa'a mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa 5 miyáumai mésa sésa Maníkón-aai kawe'-ááín-iye sésa Maníkóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á paápé ínasa mifásí'áémbá tuwímbai awánamai 6 ifátuwesa ímba aneka'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáási maará wéowe. Maníkón-ááninkombo aaraa-táíyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe.

7 Miyámó on-kwáási maarán-kwáásín-owe. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawe'á isaná kísau óraa'a isasá waási naawaná Maníkó miyám-bárámá kawe'á wéuwatinkaiye. 8 Énifo moóra-aempa'-marama karaan-tantáá'é námáiye wéraim-barama úwoi-marama isaná ampáánká'á Maníkó iyafímbá agaisuwáíníye. Miyáumai Maníkóní aampa'á arááíwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Káráísitin-aai paákákén-ááí ímba aneka'á simátimenaumne.

9 Kesí waásisono. Miyán-ááímó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-ofo kawe'-máráráán-kwáási owaná Maníkó kawe'-ámpá'á méwátinkaiye súne. 10 Maníkóntáfé'a imáyáa ontáfé'a wení waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná Maníkó arupíse úmaimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. 11 Maarásáféna sirááísa wétaiye. Moórá-morawigo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyambo paápé índasafe'a amu'maré'a mé'a 12 ímba tuwesaraí ína'a ímba ifátuwe'a Maníkómpá'ó timankúnkúmbo ésamo Maníkómó timénaumne siyáintafesamo amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásíyáání'o ombá
sirááísa wétaiye.

Maníkó símaimo kááísamakain-aai.

13 Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena siyáimba símai kááísamakonka'a póna wembó íyáákaraawai ímba méraantafena Maníkó séna seyaafá'nánká íyáákaraundawi mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-aai érai'a ónaumne séna símai kááísamarena 14 Émbaramuntafena séna érai'a kawe'á uwánkaumpo enaísaafitantambo íyamba sáwífa'a paápé ónááwe súwana 15 Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátuwomba amu'maréna ména Maníkómó símaimo kááísamakaintemba uráiye. 16 Yúndaa-waasi tiká'ó máráámba maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá íyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-meyamba simíníye wésewe. Miyámó sésamo ombá fí'owi fí'on-aai ímba mimpímbá sembá maará sésa kemó sentení'a owé sénááwe. 17-18 Miyáumai Maníkó kawe'ó uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna Maníkó séna waási kentáfésa sésa

siyáintemba ímba éna fí'oni'a íníye sefáímpó'a seyaafá'ó íyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paápé íníye Maníkó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó wenaúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíníye. Miyámó siyáintafeta kesáá wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta óraaka séta siyáinteni'a íníye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. 19-20 Naambó ésamo áfombo faimakáawanamo fasi'ámaimo intembá Maníkómó siyáintemba kawe'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaigo kentáá fasi'ásínkáísata Maníkómó wíyómpa'o méraiwaintafeta imáyáa éta amu'maréta méraumne. Ísu kentáási aifa'á wíyómpa'a iyéna ámáán-dankomba Maníkóní ufaendáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámaisa méraumne. Méríkísétekimo uráintemba wíyómpa'a Ísu kentáási aifa'-ámáánkáwáágó éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámaisa méraundasa póta Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyambo paápé índasafe'a amu'maré'a méraaro.

Ámáán-kawaago Méríkísétekin-aai.

7

1 Minkwáásígó Méríkísétekí wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Maníkó íyáákaraiwaini ámáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-waasise tiyéna íyáákaronaempakemba túwana Méríkísétekí Émbaramumba aampa'á awánéna kawe'á uwánkowana 2 Émbaramu namuro-wáásítí moparáwímbó maiyómba siyáánkaiya'a tuwínkena Méríkísétekimba moórá-unkwima ámakaiye. Méríkísétekintafesa mináwíkóní áwáuma kawekáwáágón-iye sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopakenkwaasiti kawáágón-áwíkoni áwáuma faru-káwáágón-iye sésa waé'mai wésewe. 3 Méríkísétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáinkanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraintafena Maníkón-ááninkoraamba uréna ámáán-kawaa-i'a úmai maé'mae'a íníye.

4 Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úmbanifo wemá Méríkísétekimba namuro-wáásítí moparáwímpínkémbá moórá-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Méríkísétekima Émbaramumba íyáákaraiye súne. 5 Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awi'a Rífái wenándáfakenkwaasifinkemba tuwímbai ámáán-kisaura'a íyáfasintinkaraiye. Maníkóní ámáámpinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-waasisono. Kentí moparáwímbó wémaempinkemba aasiyaasí siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moórá-unkwima kentí waási Rífáin-andafakenkwaasi tíméro siyáiye. 6 Méríkísétekimo Rífáin-andafaken-kwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moórá-unkwima ámakaimba ámáánkomo siyáintemba uráiye súsino. Énifo Méríkísétekí ímba Rífáin-andafaken-kwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moórá-unkwima úwoi maimaéna kawe'á uwánkena

Manikómó Émbaramuntafena kawe'á uwánkanaumnemo símaimo
kááísamakaiwaimba kawe'á uwánkaraiye. 7 Óraa'-waasigo kári'-
waasigomba kawe'ó uwánkáímba minááí iséta póta Mériksíséteki
Émbaramumba íyáákaraiye súne. 8 Rífáin-andafaken-kwaasi
siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwimo wémaewai wépuwon-
kwaasin-ofo Mériksíséteki siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwima
maiyáiwaintafena Manikón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wemá
aúnarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rífáin-andafaken-kwaasi
íyáákaraiye. 9 Imáyáa é'a sé'a Émbaramu Mériksísétekimba moórá-unkwi
ámakonka'a Rífáiwara'o ámakaintemba éna wemá moórá-unkwima
wémaiwai ámakaintenkaamba uráiye. 10 Émbaramu Mériksísétekimba
awánéna moórá-unkwimo ámakonka'a Rífái ímba paápé uréna aíwá'nágo
arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a súne. Rífáiwara'a
Mériksísétekimba ámakaintemba uráiye súne.

11 Naaófá'á Manikó ámáámbo simátímakonka'a Rífáin-andafaken-
kwaasi ámáán-kisau maésa pói tufú'mai Manikómbá amíyantafena
Manikó íyáfasintinkena Éronimba aifa'-ámáán-káwáá íyáfasinankaraiye.
Rífáin-andafaken-kwaasiti kísaumo arupíse uwátínkáínkakaa Manikó
ímba aneka'á aifa'-ámáán-káwáá íyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-
kwaasin-ifo Mériksísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiye. 12 Manikó
séna aú-aifa'-amaan-kawaama íyáfasinankanae súmba póna ááéraan-
amaamba ámáán-kisau-waasi Manikóntáfésa ísámai pói tufú'mai ámén-
amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. 13-14 Minááí
Fasi'aénkó Ísu Káráísitintafena séna ímba Rífáin-andafakemban-
ifo moórá-anda Yúndaan-andafakemba paápé uráiye. Naaófá'á
Mósese ámáán-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-
kwaasisafena siyáiye. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-ofo Rífáin-
andafaken-kwaasi Manikóntáfésa imáyáa ésa pói tufú'mai óntan-
taarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu Mériksísétekiyaam-amaan-kawaagon-aai.

15 Minááígóní áwáuma maarán-iye. Manikó aú-amba aráátimena
aú-aifa'-amaan-kawaago Mériksísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiye.
16 Ímba Rífáin-andafakemban-ifo fasi'aémpínkémbá maé'mae'a éna
ímba tai'áíndawi aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai íyáfasinankaraiye.
17 Mindásafena Manikón-aai aúfáí-wandaaifimba agaimaréna séna
moóráwigon-awi'a Mériksíséteki
óraa'-amaan-kawaago uráintemba
emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráísitintafena siyáiye. 18-19 Ááéraan-amba

Rífáin-andafaken-kwaasiti ámáán-kisaugo ímba fasi'ámai wérontafena
ímba túwa'nai úmai arupíse uwátinkowana Manikó ááéraan-amba
ifátuwena moórá-amba kawe'-ámbá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai
méta Manikómpátá wégune.

20-21 Rífáin-andafakemba ámáán-kisau-waasi íyáfasintinkonka'a
úwoi íyáfasintinkesa ímba aaí símai kááísamakaambanifo Manikó Ísu
Káráísitimba aifa'-ámáán-káwáágómbó íyáfasinankonka'a aaí símai
kááísamakaiye. Mindásafena agaimaréna séna

Fasiˈaénkó séna emá ámáán-kawaago éma
maéˈmaeˈa ínone séna minááí ímba taraisíníye
Maníkó wenáániŋkontafena símai kááísamakaiye. 22 Minááígó
ááéraan-aai íyáákowana Maníkó símai kááísamakontafena Ísu Káráísiti
séna mináái
éraiˈ-aai waéˈwaeˈa íníye siyáiye.

23 Moórá-aai ísáaro. Ááéma ámáán-kisau-waasi sáwífaˈa mésa pósa
púwúntemba anondááraˈa fíˈowima minkísáú maimaésa iyáambanifo
24 Ísu Káráísiti maéˈmaeˈa éna ímbo puwíndawi aifaˈ-ámáán-káwáá-
kísáú maimaéna iyéna 25 maéˈmaeˈa éna kentáásáféna imáyáa éna
Maníkómpáˈá áísai úmae iyéna póna kanaaˈá sáwí-imayaafinkenta
wéfausinkaiye. Ísu Káráísitinkaˈa kááísamaisa méta Maníkómpátáámó
kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye.

26 Ísu Káráísiti aifaˈ-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa
éna sáwí-aai wempímbá ímba wéraisana kaweˈ-aantemba úmai ména
marapáˈá sáwí-waasifimbo maúnkaˈa ímba sáwíˈa uréna wíyómpaˈa
fasiˈaén-áémpáˈá iména miyán-áífáˈ-ámáán-káwáágó ména kanaatá
seyaafá-tántááˈá wésuwaˈnai-iye. 27 Waásimo sáwíˈo untáfésawe
miwímó sáwíˈo untáfésawe Rífáin-andafaken-kwaasi aifaˈ-ámáán-
kwáási pói tufúˈmai Maníkómbá ámaˈmae iyáambanifo Ísu Káráísiti
sáwíˈo í-ááí wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba
pói tufúˈmai Maníkómbá ámaˈmae iyéna waásimo sáwíˈo ontáfénawe
séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú taiˈásukaiye. 28 Ámáán-
aaifinkemba aifaˈ-ámáán-kwáási íyáfasintinkowasa mararákén-kwáási
pósa sáwíˈa uráambanifo minámáánkó ánaaemba Maníkó símai
kááísamarena séna miyá ónaumne séna wenáánimba sásákómbá
íyáfasinankowana aifaˈ-ámáán-káwáá-íˈa úmai maéˈmaeˈa wéiye.

8

Ísuma kentáási aifaˈ-ámáán-káwáágón-aai.

1 Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iye. Miyán-áífáˈ-ámáán-káwáágó
kentáási ámáán-kawaago wíyómpaˈa ména íyáákamaimo kawáán-
uráiwai ayáánúrapaˈa fasiˈaén-áémpáˈá maraˈá méraiye. 2 Waásimo
naambó ésamo Maníkóntáfésа mindáúmpáˈá imáyáa ombánifo
wíyómpaˈa Fasiˈaénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráísiti mimpímbá
Maníkóní ufaen-dáúmpáˈá iména aifaˈ-ámáán-káwáá-kísáú wémaiye.

3 Marapáˈ-áífáˈ-ámáán-káwáá pói tufuwésa tómbá maésa úmai
Maníkómbó amíyantafesa íyáfasintinkaraafo Ísu Káráísiti kentáási
aifaˈ-ámáán-káwáágó moórá-tantaaˈo Maníkómbó ámakaimba mindá
puwéna wenáúma ámakaiye. 4 Waásimo sáwíˈo untáfésa ámáánkomo
siyáintemba póímo tufúˈmaimo Maníkómbó ámén-kisau wémaen-kwaasi
méraafo Ísu Káráísiti marapáˈó ménaraa ímba pói tufúˈmai Maníkómbá
amísino. 5 Wíyómpaˈo naan-úrambo úmakaiwaini waéˈmaiyaan-damba
marapáˈá wéraisasa mindáúmpáˈá ámáán-kisau wémaewe. Miyáumai
naaófáˈá Mósese aifaˈ-ámáán-dámbó índasafena úwana Maníkó
simámena séna Sáínai-omapaˈa aráánamunda-namba miyán-dámbá

uwó súwana Mósese wíyómpaˈo wérain-dankoni waéˈmaiyaan-damba úmakaiye. 6 Wíyómpaˈa Ísu ámáán-kisaumo wémain-kisaugo marapáˈó ámáán-kisaumo wémaen-kisau íyáákaraiye. Maníkó séna kaweˈá uwátinkanaumne símai kááísamakain-aai Ísu Káráísitimo aráásímímba minááígó ááémo símaimo kááísamakain-aaigomba íyáákaraiye. 7 Ááémo símaimo kááísamakain-aaigomo waásimo arupísemo uwátínkarainkakaa Maníkó ímba aú-aai símai kááísamakaisino.

8 Maníkó wení waási tuwánómba sáwíˈa uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-ááí súwana Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba agaimaréna séna

Fasiˈaénkó séna ánaaemba moórá-kanaa tínaˈa aú-aai símai kááísamareˈa Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-aai símai kááísatinkanaumne. 9 Ísípi-marafakemba miwí tíwáˈnáma faútinkeˈa tíˈmaeˈo téwándaraˈa aaí símai kááísamakaundanifo mináái taráísúwaˈa sínaaemba uwátímakaumne. Aú-aai símai kááísamareˈa ímba ááéraan-aaiyaamban-ifo aú-aain-iye Fasiˈaénkó séna 10 moórá-aaiwaraˈa séna moórá-kanaa tínaˈa Ísareri-waasisafeˈa aú-aai símaimo kááísatinkaandaraˈa kesí ámáámba tirumpiné imáyáafine timéˈa miwítí Maníkó méraanasa kesí waási-iˈa úmai ménaawe. 11 Minkánáá tínasa miwítí waásiye fíˈon-kwaasiye ímba táántesa sésa Maníkómpáˈá teró sénááwe. Óraaˈ-waasiye úwoi-waasiye seyaafáˈá éˈa tiyáamba pósa ímba anekaˈá táántanaawe. 12 Sirumbá uwátinkeˈa sáwí-imayaa maitiyuwéˈa misáwí-ímáyáásáféˈa ímba imáyáa úmae iyónaumne Fasiˈaénkó siyáiye

agaimaréna siyáiye. 13 Maníkó aú-aai símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifaˈó símaimo kááísamakain-aai ááéraan-aai isaná ááéraan-tantaaˈa kárikaˈa wéna taiˈáínífo ááéraan-aaimo éna kárikaˈa taiˈáíniye.

9

Naaófáˈá aifaˈ-ámáán-káwáágó purumakagóní naaemá Maníkómbá ámaˈmae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-aai.

1 Naaófáˈá Maníkó aifaˈá símai kááísamakain-aaimo wérompinkemba Maníkón-ímáyáá mósá wémaron-aai wérowasa Maníkón-ímáyáámó mósá maráíyan-damba úmakaawe. 2 Ampanta-námbá úmakesa moórá-ampanta afufumpimbá imakésa mósá fáítukopatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapaˈe sésa múra fáítukopatafesa ufaen-dáúmpáˈé sésa mimpímbá ómbá kúraˈmai marésa taaré úmakesa mintááréráˈá Maníkóní péréti-tomba marésa 3 mósá fáítukon-daumpatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapaˈe sésa 4 mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintááréráˈá asaa-wiyúmbó ún-kana wéagaesa kawe-táwáámá úmaresa korí-óntán-kwándááísámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófáˈá wíyómpakembo marapáˈó kunkáin-tonkon-awiˈa máána-tomba mintáwááfímbá maˈmái minkáwé-táwááfímbá marésa naaófáˈá Maníkó wení kísauraˈa Éronimba íyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-taumba mintáwááfímbá marésa naaófáˈá Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiyaˈo

agaimakón-kwandaai kaeˈ-wándáái mintáwááfímbá marésa 5 kaetántááˈá ayóíwárá-tántáákáí óraa-kaweˈa úmaresa sésa Maníkóní áwáuma fíˈoran-awaugo póna sáma kaiyé suwaná mintántáákáígó ayóígóráámbá mintáwáámá káátena Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káátaraiye. Mindásafeˈa káféˈa ímba ayáátááˈ-aai agáúmne.

6 Miyá úmakesa aasiyaasi-kánáá ámáán-kisau-waasi minámáándánkómbá múra fáítukon-aempaˈa iyésa kísau máúmbanifo 7 moórámora-aataiyaˈa moórá-kanaa Maníkóní ufaen-úran-amaapaˈa aifaˈ-ámáán-káwáágó iyéna póígoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwíˈo úntafenawe waásimo ímbo tááˈo isésamo sáwíˈo untáfénawe miyá-sáwíˈó ombá maitiyuwáíndasafena mindááémá Maníkómbá ámakaiye. 8 Miyá éna Maníkóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisa wéaraasimiye. Ámáándankombo múra fáítukaapaˈo wéromba Maníkóní ufaen-dáúmpáˈá wempáˈá iyíyan-amba ímba aforaˈá wéraiye. 9 Mintántááˈá aiyowáíˈa úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarániye. Maníkón-ímáyáámó mósá makón-kwaasi póí tufuwésa tómbá fakarésa úmai Maníkómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-ímáyáá ímba sásáˈ-íˈa uwátínkaraiye. 10 Miyáumai minámpáˈá tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Maníkó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba taíˈáraiye.

11 Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifaˈ-ámáán-káwáágó káféˈo wérain-amba kaweˈ-ámbá aráásimena ámáán-kisau wémaindaumpaˈa mindámbá ímba marapáˈó waásimo úmakaan-damban-ifo íyáákarain-damba sásáˈ-námbán-iye. 12 Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Maníkóní ufaen-dáúmpáˈá wíyómpaˈa Maníkó méropaˈa iyúmba ámáán-kisau-waasigomo mémegoni naaewé purumaka-áráákoni naaewé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwíˈo úmaisaamo méraundafinkenta siyáínata aúíˈa úmaisa maéˈmaeˈo ondasáfénasa miyá éna pukáiye. 13 Mémegoni naaewé purumakagóní naaewé anááé-árááˈa purumaka-árááˈo agaisukáampinken-kanawe Maníkón-aúrankaˈo sáwíˈo uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kaweˈá uwátínkówana Maníkó tuwánéna séna kaweˈán-iye siyáiye. 14 Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naaegómá íyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí-aai wéraiwai Maníkóní ámútanko maéˈmaeˈo iwáí wesé'a méraintafena wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye. Sáwíˈo wéowini áwáugo taˈótokaimpinkemba faúsinkainanasa kentáásirumpimba ímba aaí wérainata Maníkóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáúma Maníkómbá ámakaiye.

15 Mindásafena ááéraan-aai símai kááísamakonkaˈa sáwíˈo uráampinkembo faútinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáiye. Mindásafena Ísu Káráísiti aú-aai símai kááísamakaimba póna Maníkómó óraakaˈo séna kaweˈó uwátínkáanda waéˈwaeˈa íníyemo siyáimba Maníkómó wétaantain-kwaasi maénááwe.

16-17 Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwíndasafena éna wení moparáwímbó maíyan-aai wésifo úwoimo méraindara'a ímba maénááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maénááwe. 18 Miyáumai naaófá'á Maníkó aifa'-ááí símai kááísamakonka'a Mósese pói tufúwana mimpóígóní naaemó kunkáintafena Maníkó símai kááísamakonka'a 19 aifa'á Mósese seyaafá'-wáásífímbá Maníkóní ámáámba seyaafá'á simátimena purumaka-áráákoni naaefímbá non-úramba fatímakena méme-ayauma taemóka'a úsúmarena mindááéfímbá tántámai Maníkón-aai agaimái makáan-aufai-wandaaiya'a tufimpín-úmarena waási tinepa'á miyá uwásuwena 20 séna maandááémá aiyowái'a úmai aráátimumpo Maníkómó símaimo kááísamakain-aai fasi'aén-ááí wéraifo ísámai kawe'án-oro séna 21 miyáumai mindááémá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-úmarena mindáúmpá'ó wéron-tantaaka'a miyá úmakaiye. 22 Érai'a Maníkóní ámáánkoni áwáufa'a naaegó seyaafá-tántáá'á kawe'á uwátínkáísana moóráwigowa'i póíya'i ímbo púwísanamo wení naaemó ímbo kúmínkakaa Maníkó sáwí-imayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Maníkó kentáási sáwí-imayaasa wémaisiyuwaiye.

Ísu sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aai.

23 Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wéron-tantaa'e maarán-iye. Wíyómpa'o wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaan-damban-iye. Mintántáá'ó marapá'ó wéron-tantaaka'a póígoni naaesámbá kawe'á uwátínkówana mindá kawe'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímba póígoni naaesámbán-ifo íyáákaraiwaini naaesámbá kawe'á wéuwatinkaiye. 24 Miyáumai Ísu Káráísiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iye. Úmakaan-damba naan-úrankoni waé'maiyaan-damba ímba iméraifo wíyómpa'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iye. 25 Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-dáúmpá'á

aifa'-ámáán-káwáágó póígoni naaemá maimaéna íyóiyo uráintemba Ísu Káráísiti ímba miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naaemá maimaéna móamakaiye. 26 Ísu Káráísitimo miyáumaimo maimaé íyóiyo urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena íyísino. Ímba miyá éna ááéraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasafenasa mimbórá-kánáá pukáiye. 27 Kentáási kanaamó tínataamo púwóndasa kesáámó méraundawini áwáusafenasa sísai íníye. 28 Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti puwéna Maníkómbá wenáúma aména aneka'á kuména ímba sáwí-imayaamo maitiyuwáíndasafena kumínífo wéamu'maraan-kwaasimo kuntiyáíndasafena kumíníye.

10

1 Mósesemo siyáin-amaankoni aambá ímba aan-úramban-ifo Ísu Káráísiti kawe'ó uwátínkáíwaini aankóní waé'maiyaan-amban-iye. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a ámáán-kisau-waasi pói tufú'mai

Maníkómbó ámakaamba miyán-kísáúgó Maníkómpáˈó tiyáan-kwaasi ímba arupíse uwátínkaraiye. 2 Póímo tufúˈmaimo Maníkómbó ámakaan-anko kaweˈó uwátínkarainkakaa Maníkón-ímáyáámó mósá makáawi miwífímbá aoisaambá ímba wérowasa sáwí-tantaatafesa ímba umbaí tésa ímba pói tufúˈmai Maníkómbá ámaˈmaesa íyówisino. 3-4 Énifo maará wéowe. Purumakagóní naaegówé mémegoni naaegówé ímba kanaaˈá sáwí-imayaa maitíyukaimba pósa moórá-mora-aataiyaˈa pói tufúˈmai Maníkómbó ámakonkaˈa miwítí aoisaantáfésa imáyáa uráawe.

5 Miyáumai Ísu Káráísiti marapáˈó kumíndasafena éna Maníkóntáféna séna
póímo tufúˈmaimo embó ámakaane tómbó ámakaane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táínda-iˈo ondasáfé súma toˈmayaa uwásínkaraane. 6 Póímo agaisukáantafe ímba aamoí wéone. Sáwíˈo uráantafesamo póímo tufúˈmaimo ámakaamba mindásafe ímba aamoí wéone 7 súnda maará súne. Enáái aúfáí-wandaaifimba kentáféna símai agaimaréna séna Maníkóo kemá méˈa embá arááímo táínda-iˈa úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéune súne

Maníkóntáféna Ísu siyáiye.

8 Aifaˈá Ísu Káráísiti séna ámáámbo siyáinten-úmai pói tufúˈmai ámakaane tómbá maimái ámakaane pói agaisukáane sáwíˈo uráantafesa pói tufúˈmai ámakaambanifo minánkó ímba arááíma wétaisa aamoí ímba wéone 9 simásuwena séna Maníkóo kemá méˈa embá arááímo táínda-iˈa úmai ménaumne siyáiye. Mindásafena Ísu Káráísiti póímo tufúˈmaimo Maníkómbó ámakaunda-anta ifátuwena aú-amba Maníkómbó arááímo táínda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaiye. 10 Ísu Káráísiti Maníkón-ímáyáá arááíwaena Maníkómbá wenáúma aména mimbórá-kánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Maníkóndé-ita uwásínkaraiye.

11 Aasiyaasi-kánáá ámáán-kisau-waasi íyáfasinesa mimbórá-kísáú maésa pói tufúˈmai Maníkómbó ámakaamba minkísáúgó ímba kanaaˈá sáwí-imayaa maitíyukaimbanifo 12 Ísu Káráísiti mimbórá-kánáá Maníkómbá wenáúma aména pukáiye. Sáwíˈo uráantafenawe sáwíˈo ondasáfénasaawe puwéna minkísáú taíˈásuwena Maníkón-ayáánúrapaˈa fasiˈaén-áémpáˈá maraˈá iména 13 Maníkómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó íyáákaindasafena amuˈmaréna iméraiye. 14 Miyáumai Maníkómbá wenáúma ámakaimba pósa Maníkóndé-iˈo uwátínkáín-kwaasi sásáˈ-íˈa úmae iyónááwe.

15 Minááísáféna Maníkóní Ufaen-ámútánkó aforatá simásimuwana Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

16 Fasiˈaénkó séna moórá-kanaa tínaˈa aú-aai
símai kááísatinkaandaraˈa kesí ámáámba tirumpiné imáyáafine timénaumne siyáiye.

17 Moórá-aaiwaraˈa séna
miwítí aoisaané ámáánemo taráíyaamba ímba mindásafeˈa imáyáa úmae iyónaumne siyáiye

agaimaréna siyáiye. 18 Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana póna sáwí'o uráantafesamo póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-amba taí'áiye.

Maníkónópata íyónomo siyáin-aai.

19 Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kentáási aambá wikáimba póta ímba sáátafeta éta Maníkóní ufaen-dáúmpátá wéiyune. 20 Puwéna Maníkómbá wenáúmo ámakaintafena aú-amba waé'wae'o índa-amba aráásimena Maníkóní ufaen-dáúmpá'á mósá fáítukon-ampanta fawásámai aambá wi'mái Maníkómpátá íyónda-amba aráásímakaimba mindásafetaawe 21 wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo Maníkóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta 22 Maníkómpátá íyóno. Kentáási sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aaí wéraisata kawe'-nónta pésínkáísata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta Maníkómpátá simankúnkúmba éta Maníkómpátá íyóno. 23 Maníkón-aai érai'-aain-iye séta póta fasi'ámaisa ta'ótoreta ínta ifátuweta Maníkómó kawe'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámaisa ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. 24 Kesáá imáyáasa éta moórá-mora-waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe timéta kawe-kísáúsá wémaeta miyásá onó. 25 Maníkóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo túwaandu úmaimo tukáantemba kesáá ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráísitimo kumínda kári-kanaa wéraintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

26 Ísáaro. Maníkóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáási imáyáafinkembo wembó sínaaembo uwámetaamo sáwí'o úmaetaamo íyónanasaamo éna Maníkó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasa fí'on-amba ímba wéraifo 27 sáátafeta onanamó Maníkómbó tínaaembo uwámiyantafenamo sáwí-meyambo timínasa óraa'-iyafimbo káwíyantafeta amu'maréta ménaumne. 28 Mósese timún-amaambo taráíyaawi aaifimbá íyáfasintinkaresa kaumbo-kae'-wáásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa ímba tirumbá uwátinkaiyamba tínkamiyasamo puwíyamba 29 mindá umbai-tántáá'án-ifo Maníkón-ááninkomba tínaaembo uwámémba mindá óraa'-umbai-tantaa'an-ifo Maníkó símai kááísamakonka'a Ísu Káráísitini naaemá kumúwasa sáwí'o umbá maitíyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iye síyawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. Maníkóní ámútanko úwoimo súwa'nai iwáíntáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. 30 Maarán-ááímó siyáimba mindá Maníkó póna maará siyáiye.

Sáwí'o íyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iye. Sáwí-kisausafe'a
méyámbá timénaumne
séna moórá-aaiwara'a séna
Fasi'aénkó wení waási tísai úmai iséna
tuwínkaa'a úmai-meyamba timíníye
siyáiye. 31 Maníkó fasi'aénkwáráwí póna tíkena sáwí-meyambo timínda mindá óraa'a táátafesa ónááfo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

32 Ááéma Maníkó kembiwísáféna sámo kátinkonkaˈa umbai-
tántááˈá tímúwaˈa ímba ifáˈá túwómba fasiˈámai méraafo mindásafeˈa
imáyáan-oro. 33 Moórá-mora-kanaa seyaafáˈ-wáási túrankaˈa sáwíˈa
uwátinkesa símai sáwíˈa uwátínkómbanifo fasiˈámai méˈa moórá-mora-
kanaa kentí waásimo sáwíˈo uwátínkómba túwaˈnai úmae íyúwasa
kembiwíwáráˈá sáwíˈo uwátínkómba fasiˈaráawe. 34 Maníkóní waási-iˈo
unkákémbá kempínkémbá tuwímbai ándáfaˈo mótínkómba tiruntaféˈa
uwátínkówasa kentí moparáwímbó tafíyúmba ímba imáyáa éˈa séˈa
íyáákarain-tantaaˈa wíyómpaˈa wéraimba póna waéˈwaeˈa íníye suwaná
tirunkó kaweˈá uráiye.

35 Miyá uráafo Maníkóntáféˈa fasiˈámai méˈa kaweˈ-méyámbá
wémaewe. 36 Maníkóní imáyáafinkeniˈa éˈa wemó miyá
uwátinkanaumnemo siyáin-tantaaˈo maíyantafeˈa fasiˈámae iyíyana
ímba tuwesaraí íno. 37 Miyáumai naaófáˈá Áísáya Ísu Káráísitimo
kumínda amuˈmaréna ména Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
ampáán-kánáá wéraimba póna
tíndawi ímbo amuˈmaráínda éˈa tíníye
agaimaréna siyáiye. Moóráfaˈa agaimaréna séna
38 kesí waásigo arupíse úmai méraiwai kesááisafenamo éraiˈemo
sénamo amankúnkúmbo imbá póna aúíˈa úmai méraimba póna
inkaisénamo siyuwé kóínaˈo
éˈa ímba aamoí uwánkanaumne siyáiye
agaimaréna siyáiye.

39 Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne.
Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempaˈo méraan-kwaasiyaanta
kesáá ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta kaweˈá
úmaisa maéˈmaeta ónaumne.

11

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo on-ááí.

1 Maníkón-aaisafesa éraiˈe sésa wenkáˈá timankúnkúmbo on-ámbá
maarán-ámbán-iye. Maníkómó toˈmayaa uráin-tantaatafeta séta
éraika-tantaaˈan-iye séta amuˈmaréta méta súrantantaamo ímbo
awánáúnda-tantaatafeta séta éraiˈa wéraiye súne. 2 Kentáá síwáˈnáma
Maníkón-aaisafesa éraiˈe sésa wenkáˈá timankúnkúmbo untáféna
Maníkó séna kaweˈán-owe siyáiye.

3 Naaófáˈá Maníkó séna wíyóne marawé paápé uwó súwana paápé
uráisata minááísáféta éraiˈe séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-
tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaaˈa Maníkó úmakaiye.

4 Naaófáˈá moóráwigon-awiˈa Éperi Maníkón-aaisafena éraiˈe séna
pói tufúˈmai agaimái Maníkómbá ámakowana awaaón-áwíˈa Kéni wemá
tómbá fákáˈmai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo
úntafena Kénimo ámakowaimba íyáákaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena
éraiˈe séna wenkáˈá amankúnkúmbo úntafena Maníkó ámakon-tantaaˈa
awánéna kaweˈán-iye séna wembá awánéna arupíse úmai méraandawi
óne siyáiye. Naaófáˈá Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-
aaisafena éraiˈe séna wenkáˈá amankúnkúmba
ún-kwaasin-iye sewatá wéisaumne.

5 Naaófáˈá moóráwigon-awiˈa Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena Maníkó púwifo séna kunáiˈmaena wíyómpaˈa móankarowasa ayaafáí uwááesa túwómbanifo Maníkómó áíkomba ímba awánaraawe. Ínókimba Maníkómó ímbo kunáíkonkaˈa moóráwigo Ínókin-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwae-iˈa úmae iyáiye agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba uráiye súne. 6 Maníkómpáˈó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-kwaasi kaweˈó uwátínkáín-aaisafesa aifaˈá sésa éraiˈ-aain-iye

sésa wempáˈá wétewe. Ímbo éraiˈ-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempáˈá ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo éraiˈe sésamo wenkáˈó ímbo timankúnkúmbo íyawi Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

7 Naaófáˈá Maníkó Nówaamba simámena séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna éraiˈe séna non-afóforaˈo nínda-taomba úmarena wení aare-iyámpóiye wenanááfúˈe imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisafena éraiˈe séna amankúnkúmbo úntafena Maníkó Nówaantafena séna arupíse úmai méraane súwana Maníkómó marapáˈ-wáásímó sáwí-meyambo timínda-aai iséna simátímakaiye.

8 Naaófáˈá Maníkó Émbaramuntafena sénaení maramá tuwé áménda-marafaˈa waaó súwana éraiˈe séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafaˈa Maníkómó amúpaˈa kuréna 9 Maníkómó aménaumne siyóm-barafaˈa koména minááísáféna éraiˈe séna fíˈom-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena maéˈéímbaniye. Mimbárá Émbaramuntafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawaraˈa timénaumne siyóm-barafaˈa Émbaramu-iyaise mésa wááu-namba úmaresa méraawe. 10 Émbaramu miyáumai ména moórá-naopatafena imáyáa éna Maníkómó wíyómpaˈo toˈmayaa úmakain-daopaˈa fasiˈaén-áfómbá

waéˈwaeˈo índa-naopatafena imáyáa éna

amuˈmaréna maéˈéímbaniye.

11 Émbaramu awaainínkón-áwíˈa Séraa Maníkón-aaisafena éraiˈe siyáiye. Maníkó simámena séna iyámpói maˈankáínone súwana éraiˈa wemó sintembó owín-iye séna iyámpóimo maˈánkáánda-kanaa taíˈáraiye séna ímba imáyáa úwana fasiˈaémbá amúwana ámúˈa kauréna iyámpói maˈánkaraiye. 12 Miyáumai Émbaramu iyámpói maˈankómba waurámbó kómpinkemba sáwífaˈ-waasi aísaafitantambo íyawisafena wíyómpaˈo oˈó sáwífaˈo wéraisanamo nompáˈó nonáámááímo sáwífaˈo wéraintemba

miyán-kwáásí uwasá ímba kanaaˈá toráúraawe.

13 Maanáúfáífímbó túwíˈo agaimaráúnda-waasi Maníkón-aaisafesa éraiˈe símae iyésa wenkáˈá timankúnkúmba úmae iyésa pukáawe. Maníkó óraaka séna miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaaˈa ímbo máúmba némpaˈa wérowasa úwoi aaí isésa aamoí ésa sésa marapátáámó méraundasa fíˈom-barafaken-kwaasiyaamba úmaisa

ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. 14 Miyán-ááímó sen-
kwáási miwíti mara-úrapa'a imáyáa uwatá ísaraumne. 15 Miwímó
tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa
pósa awánaawisino. 16 Ímba miyá ésa wíyómpa'o íyáákarain-aempa'a
imáyáa uráawe. Mindásafena Maníkó aamoí éna séna kesí waásin-owe
séna póna miwíti maru'á to'mayaa uráiye.

17-18 Maníkó Émbaramuntafena óraaka séna enááninko
Áísáakimpinkemba enaísaafitantambo íyawi paápé ónááwe siyéna
ánaaemba moórá-aai áísai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba
tufú-simiyo súwana Émbaramu séna Maníkó simásimena séna enááninko
Áísáakimpinkemba enaísaafitantamba ónááwe siyáimba érai'a miyáumai
paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-íyámpói úwana ímbo
ta'ótoromba áí'maena tufuwíndasafena éna 19 imáyáa éna séna Maníkó
kanaa'á puwíndafinkemba íyáfasinankainiye séna tufuwíndasafena
úwana Maníkó séna étuwaao súwana ifátuwena ááninkomba tufúwana
púwóraampinkemba áíkaiye.

20 Áísáaki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkómó
ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena ááninkai
Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. 21 Ánaaemba Yékopu waurámbá
kéna puwíndasafena éna táúmba faiyéna kífaena Maníkón-aaisafena
amankúnkúmbo úntafena Maníkón-ímáyáá mósá maréna ánaaembo
paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a
tímakaiye. 22 Ánaaemba Yósepi waurámbá kéna puwíndasafena éna
Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Maníkó
kentáási waási Ísareri-waasi Ísípi-marafakemba

faú'mai tí'maena kentáási marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántámba
maimaésa máútaaro Yósepi siyáiye.

23 Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai
kawe'-íyámpóín-iye sésarai Maníkón-aaisafesarai timankúnkúmba
uyantáfésarai

Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóísomba tínkantuwaaromo
siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisésarai
Mósesemba aúpá'á ánkaroyana kaumbo-wíyómbá maisuwówana
minóráá'-wáásígón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a
móankarowana 24 ánaaemba Mósese óraa'a úwasa awánésa sésa
Ísípifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iye suwaná Mósese
Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-ááí
ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáiye.
25 Ísípifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba marésa sáwí'o untáfésa
aamoí umbá Mósese mindá ááémo tai'áínda-tantaatafena ímba arááíma
tówana séna umbai-tántáá'ó simíyambo éna kanaán-iye séna Maníkóní
waási wení waási póna méron-aempa'a koména 26 imáyáa éna séna
Maníkó kentáásáféna tiyáíndawiye séna íyáfasinankaraiwaini kísau
máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tínda minánkó Ísípi-waasiti
sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba íyáákaraiye séna Maníkó
kawe'-méyámbá simíníye-imayaa éna miyá uráiye.

27 Ánaaemba Mósese Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'a óraa'-waasi aaisambá áúwana Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena wenáároi ímba inkaiséna úwoi kówéna Maníkómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáafinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye. 28 Ánaaemba Ísípifa'a Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi moórá-mora-naumpimpakemba aifaráán-íyámpói tínkamindasafena úwana Mósese Maníkón-aaisafena éraí'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-íyámpói ímba tínkaminkwae séna Ísareri-waasisafena pói tufúké'a onta-táíyá'á naaemá a'maré'a mimpói kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tíyótaimo í-tánóné siyáawe.

29 Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awi'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáámááíyafamba kofatowasá Ísípifaken-kwaasi wa'maésa tésa mindómpímbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáási tínkantasaraiye.

30 Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbáráfá'á koménae sésa kumbá Maníkó miyán-oro siyómba éraí'e siyóntafesa mindáó'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kóukutauku uwááesa tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaetégomba komiyá uwaná weyáárika'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yéríko-waasi tínkantuwesa komaé'ómbaniye. 31 Ísareri-waasi Yéríko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai ti'márówasarai mindáópa'a koawánamaranae sésarai kuyambá moórá-ininkon-awi'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena éraí'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyáaye. Ísareri-waasi Yéríko-naoapaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yéríko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo ún-inimba ímba tufúkáawe.

32 Seyaafá'-wáási tááimo agáénda ayáátáá'-aai imbá pó'a seyaafá'-wáási táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndíyoni úwana Péréki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfíti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-aai simátímakowiye miyáumai-waasi ésa 33 Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáfésa pósa miwífínkémbá tuwímbai namuro-wáási íyáákesa arupíse úmai miwíti waásiya'a káráwiyesa Maníkómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Maníkó afáá'-íyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa 34 miwífínkémbá tuwímbai óraa'-iya pisíntukowasa miwíti namuro-wáási tínkamonae uwaná Maníkó tíyótai úwasa kawe'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Maníkó fasi'átinkowasa mésa miwíti namuro-wáási tínkantuwesa maé'ómbaniye. 35 Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna miwí timááraamo pukómpinkemba Maníkó íyáfasintinkaraiye.

Namuro-wáási tuwímbai ta'ótoresa sésa Maníkómbó tínaaembo uwámiyataamo éta ínta tínkameta étinkanaumpo Maníkómbó tínaaembo ímbo uwámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá Maníkómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Maníkó súwa'nai

ínata wíyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úni'a uwátínkówasa pukáawe. 36 Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáfésa miwítí namuro-wáásí tuwímbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambae iyésa tuwímbai tíyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwesa 37 tuwímbai óntantamba tínkamuwasa púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwesa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawe'-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-unankwatoi uwasá tuwímbai méme-ayau-unankwatoi urésa ímba kawe'-náúmpímpá'á waésa úwoifaka'a kowáísáwai ésa ímba tómbá makówasa sáwí'a uwátinkesa umbai-tántáá'-í'a uwátinkesa 38 kawe'-wáásí-í'a úmai mérontafesa ti'mátuwowasa waásimo ímbo méropa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawe'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáára'a maé'ómbaniye.

39 Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna Maníkó séna kawe'án-owe siyáifo marapá'ó méronka'a Maníkómó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímba awánowana 40 Maníkó miwísáféna amu'máráaro séna ánaaembo kesétaamo méraiyan-kwaasisafena imáyáa éna kawe'-ámbá kentááwé miwíyé sásá'-í'o uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó méronka'a ímba awánaraawe.

12

Maníkó kentáásifowai-i'o wéin-aai.

1 Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáá maarásá ónaumne. Miwí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawi túwaandu ompímbá kesáá afufumpinkáántá méraunasaraanta Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-ámbá aráásímewata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba Maníkómó aráásímakain-ampata ímba suwesaraí ínata fasi'ámaisa kónaumne. 2 Waásimo tuwaantantésamo ayáíyá'ó wéraim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Maníkón-aaisafeta simankúnkúnta únanasa imáyáasa símímba póta Maníkómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaaemba arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táíyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táíyá'ó púwón-antafesamo tigaesáfésamo ombá ímba imáyáa éna póna Maníkó kawáán-uráiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á
mara'á méraiye.

3 Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó méronka'o sáwí-waasi sáwí'o uwánkáfa'o íyúwanamo fasi'ámaimo maé'éíntemba imáyáa é'a ímba tuwesaraí ína'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. 4 Aoisaambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba ímba tínkamowa'a pukáawe. 5-6 Maníkó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone ísáaro súwana agaimaréna siyáin-aai imáyáan-oro. Maarán-ááí siyáiye. Fasi'aénkó arumbó tímakaiwai arupíse uwátinkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáíwae séna wétinkamiye. Mindásafena

kesááninkoo Fasiˈaénkó arupíse uwánkáímba ímba sáwísamban-iye-imayaa éma sáwíˈo uráanda óraakaˈo simámakaimba enarunkó
ímba sáwíˈa íno
agaimaréna siyáiye. 7 Umbai-tántááˈó kempáˈó timbá Maníkó kaweˈá uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafáˈ-íyámpói kaweˈó íyantafesa miwí tinófoi arupíse wéuwatinkaawe. 8 Maníkó seyaafáˈá wení iyámpói umbai-tántáápínkémbá arupíse uwátínkáímba umbai-tántááˈó wéraiwai Maníkóní iyámpóín-ofo umbai-tántááˈó ímbo wéraiwai megusái-íyámpóín-owe. 9 Moórá-aaiwaraˈo súnda ísáaro. Marapákén-késífóisaisa arupíse uwásínkaraawata miwí táái iséta miyáumai wíyómpaken-kentaasifowan-aai iséta kaweˈ-úmai méta minórááˈ-ááísá miyásá onó. 10 Kári-kanaa marapákén-késífóisaisa miwítí imáyáafinkemba arupísesa uwásinkanaafo Maníkó kaweˈá uwátinkanae séna kaweˈ-aantemba úmaisa méraandasafenasa wemó kaweˈó úmaimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupísesa wéuwasinkaiye. 11 Arupíse uwásinkaindarata sirunkó umbaí táínata ínta aamoí éta ánaaemba minúmbái-tántáákó kaweˈó uwásinkaindarata minúmbái-tántáákóní anondáá kentáásirunko aáno úmaisa wérainata kaweˈ-úmaisa méranaumne.

Miyám-baaran-oromo siyáin-aai.

12 Miyáumai káráwiyeˈa tiyáántán-kwiyéˈa 13 arupíse-amba imáyáa úmai arááíwáéro. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo séˈa
kaweˈ-úmai méˈa arupíse-amba arááíwáéro.

14 Tiyáántán-kwiyéˈa seyaafáˈ-wáásíséˈa faru úmai méraaro. Ímbo kaweˈ-aantembo úmaimo méraawi Fasiˈaénkómbá ímba awánánááfo kaweˈ-aantemba úmai méraaro. 15 Kempínkémbá tuwímbai Maníkó úwoi túwaˈnai iwáímbá auwáúnafo séˈa káráwiyoro. Kempínkémbá tuwímbai tirunkó sáwíˈo índarakemba misáwí-ímáyáágó seyaafáˈ-wáásífímbá wété ifáínifo káráwiyoro. 16 Sáwí-tantaatafeˈa tirááísafeˈa ofáínifo káráwiyoro. Naaófáˈá moóráwigon-awiˈa Íso Maníkóntáféna ímba imáyáa éna sáwíˈo uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá ofáínifo káráwiyoro. Wemá Maníkóntáféna ímba imáyáa úwaimba moórá-kanaa áái tówana áfákontafena séna ení tómbá nasímínana mintónkón-ánóndáá emá aifaráán-íyámpói úrénana kenkáísifowa kaweˈ-áásúmíˈá amíníye séna 17 ména ánaaemba moórá-imayaa éna kesifo kaweˈ-áásúmíˈá simínkwae séna óraaˈ-ifiˈa tówana afowámá áfákomba kaweˈ-áásúmíˈá aména póna wembá ímba amúwana ááémo sáwíˈo uráin-tantaako afowámá kaweˈ-áásúmíˈó amínda-amba fáíkaiye. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwíˈá ofáínifo káráwiyoro.

18 Naaófáˈá Ísareri-waasi Sáínai-omaˈ-aefempaˈa komérowana óraaˈ-iyama kéna tinepái kówasa uwaná óraaˈa kumeuˈá úwana óraa-fiyunda torówana 19-20 uwíyemba óraakaˈa tufúwana aaigó aantemba séna waásiye póiye maanómáká'ó tíyaˈo éˈa óntantamba tínkamiyasa puwónááwe súwasa minááímó ísón-kwaasi táátafesa ésa sésa aneka'á moórá-aai ímba sínata ísáano sésa táátafesa ésa 21 awánon-tantaaˈa óraa-taatafesa uwaná Mósese séna sááteˈa isaˈá tataˈá úne siyáiye.

Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

22 Ímba miyá é'a Maníkómpá'ó tiyáamba maaráráámbá wéowe. Moórá-omakon-awi'a Sáiyóni-omapa'a té'a Maníkó fasi'aénkwáráwíní naaópa'a té'a wíyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremufakaan-daopa'a té'a wíyómpaken-kisau-waasimo sáwífa'o túwaandu úmaresamo Maníkón-áwí'o mósá marésamo aamoimó opa'á té'a 23 aifa'ó Maníkómpá'ó tésamo wení waási-i'a úmai méraapa'a tiyáawe. Wíyómpa'a aúfáífimba miwí túwí'a agaimakáiye. Maníkó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusafena tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmaimo méraawanamo Maníkómó sásá'-í'o uwátínkaraiwai wíyómpa'o miwí timantómbó méraapa'a té'a 24 Ísumpa'a Maníkó aú-aai símaimo

kááísamakaimba aráásímíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naaemá kumúwana mindásafena anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naaemó kunkáimba waási kawe'á uwátínkáímba wempá'á tiyáawe.

25 Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-aai ímba taraisé'a káráwiyoro. Naaófá'á Mósese marapá'á ména Maníkón-aai simátimuwasa taráíyaawi sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumaimo wíyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisíyawi érai'a sáwí-meyamba maénááfo káráwiyoro. 26 Naaófá'á Maníkó Sáínai-omapakemba aaí súwana óraa'-marima taráímbanifo káfé'a óraaka séna moórá-kanaamo tínda aneka'á óraa'-marima taaó senaná wíyónkowe maragówé óraa'-marima táíníye siyáiye. 27 Aneka'ó óraa'-marima taaó sénaumnemo siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iye. Marímo táínda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áínífo maríma ímbo kanaa'ó táínda-tantaa'a waé'wae'a íníye.

28 Miyáumai marímo táínda Maníkó kentáárá'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáínda póta sirunkó kawe'á ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá máráandasafenasa aamoí íníye. 29 Kankambó tiyú'maimo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyá ínata póta

wen-ímáyáá mósá maréta ménaumne.

13

Maníkó aamoí ínkwae-i'a orómó siyáin-aai.

1 Ísu Káráísitiye'a kááísamaimo méraawi Maníkóní akúní'a uráamba pó'a moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. 2 Namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímbaimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáási kawe'á uwátínkaraafo wíyómpaken-kisau-waasi miyá uwátínkaraafo ímba wíyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáási owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. 3 Maníkóní waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímbai tí'maesa ándáfa'o mótínkáámba miwísé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífímbó wérain-kwaasi kembiwífínkwárá'á

miyáumai umbai-tántáákáámbá wéraiwain-ofo imáyáa é'a túwa'nai oro.

4 Aaremó waaimó máéwasa waaimó aaremó máéwasamo on-ámbá
kawe'-ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waaí ímba sáwí-anka'a
níyasa miyáumai méraafo aare-úméné waai-úméné ímba oro. Miyá
íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíníye.

5-6 Maníkó séna
ímba tiyuwé'a túwa'nai ónaumne
minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta
Fasi'aénkó súwa'nai imbá pó'a waásimo
sáwí'o uwásinkaiyamba ímba sáá'a íníye
séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'a
ímba óraa'-imayaa é'a miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a
ofáínifo
makáan-tantaatafe'a sé'a mindá kanaán-iye seró.

7 Ááémo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaimo simátímakaawisafe'a
imáyáan-oro. Miwímó maé'ón-awauwe pukáan-awauwe imáyáa
é'a Maníkóe'o kááísamaimo maé'mae'o é'óntemba miyán-oro.
8 Ísu Káráísiti naaófá'ó uráintene káfé'wara'o miyámó wéintene
ánaaenkwara'o miyámó índawe. Mindásafe'a 9 tómbá aambó
fái'makaan-amba arááíwaiyamba ímba túwa'nai ínífo Maníkó úwoi
súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaifo fí'o-fi'on-aai karo'-áái
isé'a arááíwáéfainifo káráwiyoro.

10 Ísu Káráísitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa
súwa'nai imbánifo ámáán-daumpa'o ámáán-kisau-waasimo pói
tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-
iye. 11 Aifa'-ámáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna pói tufúkéna
naaemá umaéna Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-
úmáráísasa mimpói mindáókoni aumépa'a ímbo nombá agaisukáawe.

12 Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa
maitiyuwánae séna ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'a
móankesa tufúwana puwúwana wení naaemá kunkáiye. Miyámó
uráimba póímo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á
wétuwa'nai-ifo kentáá wésuwa'nai-iye. 13 Ísumba áí'maesa mindáókoni
aumépa'a móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai ámáán-daumpa'o
pói tufú'maimo Maníkómbó ámén-amba tuwáúnasasa wembó símai
sáwí'o uwánkaraantemba kentááwárá'á símai sáwí'a uwásínkáámba
póta ínta wentá auwánaumne. 14 Marapá'ó waé'wae'o índa-nao'a ímba
wéraintafeta wíyómpa'o maé'maetaamo onda-náópata imáyáasa éta
póta ínta wentá auwánaumne.

15 Maníkómbó póímo áméntemba Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna
pukáintafeta Maníkóní waási úne súndawisa aamoí uwánkámae iyéta
wenáwí'a mósá maréta ínta túwáano. 16 Kawe'á uwátinketa túwa'nai
eta íntaamo túwáandasafena Maníkó aamoí íníye.

17 Kentí óraaˈ-waasi-taai iséˈa síyantemba miyán-oro. Kembiwíyáˈá
kaweˈ-úmai káráwimae iyésa ánaaemba Maníkómbá minkísáúsáféˈa
simámenaawe. Miwí tááimo ísámai kaweˈó íyasamo ésa aamoí íyaˈa
mindásafeˈa kaweˈ-úmai ménaawe. Miwí tááimo ímbo ísámai kaweˈó
íyasamo ésa miwítí kísau umbaí táínaˈa mindásafeˈa ímba kaweˈ-úmai
ménaawe.

18 Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aaí wéraisata seyaafá-
tántáátáféta arupísesa ónaesa súmpo kentáásáféˈa Maníkómpáˈá inaí
símae íyóro. 19 Óraaka simátimeˈa súne. Anekaˈá kentópaˈa kárikaˈo
konda-ámbá Maníkó paápé índasafeˈa inaí seró súne.

Inaimó siyáin-aai.

20 Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasiˈaénkó Ísu
pukáimpinkemba íyáfasinankarowana puwúwanamo wení naaemó
kunkáintafena póna símai kááísamakain-aai waeˈwaeˈa ínana
sipisípiyaˈo káráwiyaiwaimo intembá Fasiˈaénkó Ísu kentááráˈá
wégarawiyiye. 21 Maníkóní imáyáafinkembo íyantafena Maníkó
fasiˈaémbó timíndasafeˈa inaí súne. Maníkó kentáásirumpinta kísau
wémaimba Ísu Káráísitini fasiˈaéntámbá wembó arááímo tain-kísáú
Maníkó maíndasafeˈa inaí súne. Ísu Káráísitin-awiˈa aasiyaasí óraaˈa
waéˈwaeˈo imbá éraiˈ-aai intáféˈa inaí súne.

22 Kesí waásisono. Óraaka simátimeˈa súne. Fasiˈátínkáándasafeˈa
maanáúfái agaimái timúnda ímba ayáátááˈ-aain-ifo aáno méˈa
ísáaro. 23 Moórá-aai ísáaro. Moóráwigon-awiˈa Tímóti ándáfakemba
fauˈánkáámba póna ááémo tínaˈo éˈa kentópaˈo kondaráˈá áíˈmaeˈa
kónaumne.

24 Kentí óraaˈ-waasisafetaawe Maníkóní waási seyaafáˈ-
wáásísáfétaawe simátimeˈa séˈa kaweˈ-úmai méraaro súne. Maníkóní
waási Ítáári-marafakewi simátimesa sésa kaweˈ-úmai méraaro wésewe.
25 Maníkó úwoimo wétuwaˈnai-intafeˈa inaí súne.

Kesáái taíˈáiye.

Yémísi

Ísu wíyómpaˈa iyówana Yémísi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufaˈa ména Fasiˈaénkóní waásiyaˈa káráwiyaiwai moórá-waai-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampaˈó kuwái agaimái mátímakaiye.

1 Kemá Yémísi maanáúfáí agaimái timúne. Maníkóní kísauwe Ísu Káráísitini kísauwe maúndawi maanáúfáí agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-waasi tísaafitantambo uráawi fíˈo-fiˈom-barafaˈa wété úmaimo méraawi ísáaro.

Fasiˈátínkáín-aai.

2 Kesí waásisono. Umbai-tántááˈá fíˈo-fiˈon-tantaaˈa kempáˈá wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. 3 Umbai-tántááˈá kempáˈó timbá Fasiˈaénkó Ísuwe kááísamaimo méˈo ímbo auwéˈo éˈa fasiˈámai ménaawe. Mindásafeˈa ísaraamba póna umbai-tántááˈá kempáˈá wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. 4 Fasiˈámai maéˈmaeˈa úmaeˈa iyíyana ímba tuwesaraí ínaˈa miyán-káwéˈ-ímáyáá úmae iyíyana Maníkóní kawe-tántáátáféna ímba táái táíníye. 5 Kaweˈ-ímáyáá maénae síyawi Maníkómpáˈó áísai íyanamo éna timíníye. Maníkó nóintafera sísai-oo ímbo sínda ímba taˈótorainifo úwoi timíníye. 6 Maníkómpáˈó áísai íyamba ímba kaeˈ-ímáyáá éˈa úwoi kesáái isáíníye seró. Kaumbo-kaeˈ-ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi pósa afufumpin-kwáási mésa kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. 7-8 Miyámó owí kaumbo-kaeˈ-ímáyáá ésa ímba mimbórá-ímáyáá úmai arááíwaesa kawe-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááíwaesa miyámó owí Maníkómpáˈó áísai íyan-tantaaˈa simíníye-imayaan-ofo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawaraˈ-waasi-taai.

9 Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráísitin-aaisafesa éraiˈemo sewanamó imbá Maníkó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kaweˈá wéifo 10 óntawaraˈ-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa éraiˈemo sewanamó imbá Maníkó séna kentí óntama ímba aifaráán-tántááˈán-iye simbánifo miwíwáráˈá tirunkó kaweˈá wéiye. Kawe-tántááˈó mowáán-arambo wénamo aáémbo kaintembá óntama ai-faráán-tántááˈá iyé-ímáyáámó on-kwáási miyáráán-úmai taiˈánááwe. 11 Aafaúmá íyáúsena aaˈá kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántááˈó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántááˈá iyé-ímáyáámo on-kwáási kísaumo máémba miyáráán-úmai taiˈánááwe.

Sáwí-imayaamo kempáˈó tínaˈa aˈáo seró-áái.

12 Ísu Káráísitin-aaisafesamo éraiˈemo sewanamó imbá miwífá sáwí-tantaaˈo tíndamo ésa aˈáomo síyanamo éna tirunkó kaweˈá íníye. Miyáumai fasiˈámaimo maéˈmaeˈo íyanamo éna Maníkó timénaumne siyáin-tantaaˈa timíníye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ónááwe siyáintemba miyá uwátinkainiye. 13 Sáwíˈo í-tántááˈó kentópaˈo tínaˈa sáwíˈa ónaumne-imayaamo éˈo éˈa Maníkóntáféˈa sáwí-imayaa símakaiye sefó. Maníkó ímba sáwíˈa í-ímáyáá tiména ímba wení imáyáafinkemba sáwí-imayaa tafisímai mémarainiye. 14 Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáínda misáwí-ímáyáágó

kentáá tafisínata arááíwáénanasa 15 misáwí-ímáyáágó taˈótorainata sáwíta ónaumne. Sáwítaamo úmae íyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Maníkóní némpata méranaumne. Mindásafeˈa Maníkóntáféˈa sáwí-imayaa símíye sénááfo imáyáa úmai kaweˈán-oro.

16 Kesí waásisono. Mindásafeˈa karoˈ-ááísáféˈa éraiˈe sefónifo kaweˈ-úmai ísáaro. 17 Seyaafáˈá érai-tantaa kawe-tántááˈá kentááfátá kentáásifowama Maníkónópakemba wégumiye. Aafáúwé wíyóne oˈé úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo Maníkó ímba miyá wéifo aasiyaasí sáma kásinkena ímba fíˈo-fiˈon-imayaa wéiye. 18 Maníkó wení imáyáa arááíwaena éraiˈ-aai simásimenasa minéráiˈ-ááísáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifaˈá wení waási-ita uráanasasa ánaaemba fíˈo-fiˈon-kwaasi miyá ónááwe.

Maníkón-aai isésa miyámó on-ááí.

19 Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Maníkón-aai ísámai kaweˈá éˈa imáyáa uréˈa aaí séˈa ímba ááéma aaisambá seró. 20 Aaisambó sen-ámbá Maníkóní kaweˈ-ámpáˈá ímba aaisambá sen-ámbán-iye. 21 Mindásafeˈa sáwí-imayaawe sáwíˈo on-tántááˈé watuwéˈa kuméˈa Maníkón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kaweˈ-íyana minááígó kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye.

22 Maníkón-aai tááˈ-aantembo iséˈo Maníkón-aai isáúnda éˈa isáúmne séˈo éˈa kesáféˈa karoˈá sefó Maníkón-aai ímba tááˈ-aantemba iséˈa wemó siyáintemba oro. 23 Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo íyawi 24 nonkwaaúmpímbá tóiˈa awánasuwesa kówasa miyámó ombá ááéma wétuwinkawimba miyámó owí Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. 25 Maníkón-aai sásáˈ-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo taˈótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkón-aai isésa wemó siyáintembo íyawi isésa ímba tuwinkáínda miyá úmaesa iyíyana minááígó tirumpimbá kaweˈá uwátinkainiye.

26 Nom-bái-wáási úne sembánifo sen-ááíyáˈó ímbo káráwiyombo ésa kentí imáyáagomba karoˈá simásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-bái-wáási úne wésewe. 27 Ketoˈ-íníkáˈé áwíyaraaˈ-iyampoiyaˈe umbai-tántááˈó wéraiwaiyaˈe káráwiyesa marapáˈ-wáásíti sáwí-ampaˈa tínaaemba uwásúwááwi Maníkón-aai ísámai kaweˈá ésa Maníkó kentáásifowan-aúrankaˈa éraiˈ-nom-bai-waasi mésa Maníkón-aráái aantemba wéwaewe.

2

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

1 Kesí waásisono. Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti fíˈoran-aai wéraiwaini aaisáféˈa éraiˈe séˈa wenkáˈá timankúnkúmba ofo túwíˈo wérainda-waasi kaweˈá uwátinkeˈa túwíˈo ímbo wérainda-waasi tínaaemba uwátímémba mindá sáwíˈa ofo 2-3 káráwiyoro. Túwaandu ompímbó moóráwigomo óntawaraˈ-waasigo éna kaweˈ-únánkwátói úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoi úmaena tisaˈó kaweˈ-únánkwátóiwarawintafeˈa simándáraˈa tamauwó séˈo sáwí-unankwatoiwarawintafeˈo nénkaˈa tamauwómó sembá mindá sáwíˈa

wéowe. 4 Miyámó sembá kempínkémbá tuwímbai túma maimaéʼa iyéʼa
tuwímbai símai sáwíʼa éʼa sáwí-imayaasamba tuwínkaaʼa wéowe.

5 Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Marapáʼá méraan-
kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánésa sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó
óntaiyain-kwaasi weséʼa kááísamai fasiʼámai méraan-kwaasi tuwánéna
séna kesí waásin-owe wésiye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-
kwaasi kawáánúndafaʼa ménaawe siyáimba 6 óntaiyain-kwaasisafena
miyá siyáimba póʼa múra tiyúwáafo. Óntawaraʼ-waasi túma ímba
maimaéʼa íyóro. Óntawaraʼ-waasi kembiwí sáwíʼa uwátinkesa aaimá
simátinkesa 7 Ísu Káráísitin-awiʼa íyáákarain-awiʼa kentí óraakon-awiʼa
símai sáwíʼa uwánkáámba póʼa miwí túma maimaéʼa íyófo.

8 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
esáfé-ímáyáámó óndantemba
fíʼowi-imayaawaraʼa oro
siyáimba póʼa minkáwéʼ-ámáámbó fasiʼaén-ámáámbó arááíwaeʼo éʼa
kaweʼá íyambanifo 9 óntawaraʼ-waasi túmo maimaé iyéʼo óntaiyain-
kwaasi tiyuwéʼo éʼa sáwíʼa ónááwe. Miyámó éʼo éʼa kaweʼ-ámáámbá
taraisíyana Maníkó aaimá simátinkainiye. 10 Seyaafáʼ-ámáámbó
arááíwaesamo moórá-amaambo taraisíyambo éna aaimá simátinkena
séna seyaafáʼ-ámáánkómbá taráísówin-owe síníye. 11 Maníkó séna ímba
aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aaiwaraʼa séna ímba waási
tínkamiyasa púwóro siyáiye. Ímbo aare-úméné waai-úménémó ombánifo
waási tínkamiyasamo puwíyamba ámáámba wétaraisowe.
12 Maníkón-aai sásáʼ-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo
taʼótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkó wenáái arááíwáéwiye
taráísówiye tuwánéna tísai índa póʼa imáyáa éʼa kentóikaʼe kentúraʼe
káráwiyoro. 13 Maníkó aaifimbá maitinkáíndaraʼa tirumbó ímbo
uwátínkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó
aaifimbá maitinkáíndaraʼa tirumbó uwátínkaraawi ímba tááʼa ínana
Maníkó aruntaféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawe-kísáúwémó máén-aai.
14 Kesí waásisono. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo ésamo
ímbo kawe-kísáúmó maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aai wésewe.
Minááí tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kaweʼ-ámpáʼá
métinkainiye. 15 Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo
unáánkwátóiye tóné ímbo makáindawintafeʼo 16 kembiwímó séʼo tómbá
nenaná ámúʼa fáínama unáánkwátói aneʼá márénana kokoʼá ínama
waaó séʼo tóné unáánkwátóiyemo ímbo ameʼo éʼa kentáái úwoi tóikaken-
aai wésewe. 17 Mindásafeʼa Ísu Káráísitin-aaisafeʼa timankúnkúmba
ombánifo ímbo kawe-kísáúmó máémbo éʼa timankúnkúmbo on-ááí
tóikaken-aantemba sefó tirumpinkémbá ímba wésewe.

18 Tuwímbaimo sésa Maníkón-aaisafeʼa simankúnkúmba únda póʼa
Maníkóní waási únemo sewasamó tuwímbaimo sésa kawe-kísáúmó
maúnda póʼa Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémisi súne.
Maníkón-aaisafeʼa timankúnkúmba ombánifo kawe-kísáú ímba máémba
póʼa Maníkóní waásiyaʼo ímba tuwánáúmne. Kemá kawe-kísáúmó
maúnda suwáné séʼa Maníkón-aaisafeʼa amankúnkúmba óne sénááwe
kemá Yémisi súne. 19 Maníkó kímborawigo méraiye séʼo éraiʼemo

sembá kawe'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawe'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'o miyámó sembá kantúmba matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawe'-ámpá'á métinkainiye.

20 Ímba kawe'-ímáyááwárá'-wáásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo ombá ímba kawe-kísáúmó máémba úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda ísáaro. 21 Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awi'a Áísáakimba óntan-taarera'a mósá ánkarena tufínena úwana Maníkó séna a'áo siyáiye. Émbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiye. 22 Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a ísaraawe. 23 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó séna arupíse úmai méraanemo siyáimba minááígóní áwáuma Émbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paápé uráiye. Ánaaemba Émbaramuntafesa sésa Maníkóní waásin-iye siyáawe. 24 Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ésa kawe-kísáú wémaewisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawe sifó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawe-kísáú wémaewisafena arupíse úmai méraawe Maníkó ímba síníye. Minááí káfé'a wéisaawe.

25 Maníkón-aai aúfáífimba naaófá'á agaimaréna moórá-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awi'a Ré'api fí'onkaa-ininkon-aai siyáiye. Yósúwa

maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-taai iséna érai'e séna wenamáára tínkamofo séna moórá-aamba aráátimuwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupíse úmai mérain-inimban-iye siyáiye. 26 Timambó kóísasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawe-kísáú wémaewi miyáráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmba ofo tóikakemba wésewe.

3

Tói-kawaan-oro-aai.

1 Kesí waásisono. Maníkóní kísau uwáítái'-íyan-kisau ímba sáwífa'nanka maénááfo moórá-morawigo maénááwe. Uwáítái'-íyan-kisausa maúndawisa Maníkó fasi'ámaisa sísai índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kísausafena aáno úmai tísai íníye. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáítái'-íyan-kisau maénae sénááwe. 2 Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawe'-áái-aantembo sewí érai'a kawe'-wáási mésa túra'a seyaafá-tántááká'á kanaa'á wégarawiyowe.

3 Moórá-aai imáyáan-oro. Óraa-poigon-awi'a ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fásí'áén-taemo'a fáá'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fárí'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moórá-aempa'-anda tafisewaná minóráá-póígó wéwiye. 4 Nompín-táónkwara'a imáyáan-oro. Mindá

óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fí'opa'a tuwánae isanánifo fafúsúmaenamo nín-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waéráísana minóráá'-nómpín-táónko wéwiye. 5 Maaráwárá'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únanasa sóikoma kári-tantaako sáwífa'-aai séna súsaama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. 6 Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí-aaigoni kísaugo seyaafá'-áémpá'á seyaafá-sáwí-kísáúgómbá wéiyaakaiye. Misáwí-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáási kísau tasáwí'a
éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiye.

7 Afáá'-wái-wááné numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo 8 sáwí-aaigo íyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waaifainkómó waásimo unkútísanamo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá wéiye.

9 Kentáá sááisamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó weráání'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. 10 Mimbórá-sóípínkéntá kawe'-áái séta sáwí-aai séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-ááígó sáwí'a wéiye. 11 Nonaumpinkémbá ímba kawe'-nóné sáwí-none wégumiye. 12 Inagómá ímba fe'arambá íyáísana kúsigoma kondói-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí-nónkó ímba kawe'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásígómpínkémbá kawe'-ááíyé sáwí-aaiye sisaná miyán-ááígó sáwí'a wéiye.

Kawe'-ímáyáá Manikómpákémbó kúmín-aai.

13 Kempínkémbá tuwímbai kawe'-ímáyáá torésa ísáán-kwaasi mésa kawe'-ímáyááwárá'-wáási pósa ímba túma maimaé iyésa kawe-kísáú maésa kawe'-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawe'-ímáyááwárá'-wáásín-owe sefó 14 kempínkémbó tuwímbaimo miwíti waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karo'á sésa kawe'-ímáyááwárá'-wáási úne sefónifo. 15 Miyán-ímáyáá ímba Manikómpákémbán-ifo marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. 16 Tuwímbaimo miwíti waásimo tirumbó sáwí'o uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumne síyambo ésa ímba moóráfa'a taankarotámai mésa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyíyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo 17 Manikómpákémbá kawe'-ímáyáámó tokáawi kawe'-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fí'on-kwaasi-taai kawe'-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai esa ímba kaumbo-kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawe'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofo seyaafá'á kawe'-aantemba wéuwatinkaawe. 18 Aáno úmai méranae síyawi aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáumai aaweyáá úmai méranaawe.

4

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

1 Kempínkémbó aaisambó sé'o áwáá'o sé'o miyámó ombá miwání
áwáuma maarán-iye. Sáwí-tantaakomo tirááímo taintáfé'a imáyáa
owaná minímáyáágó ta'ótóráísana aaisambó síyan-aai wépaa'iye.
2 Tirááímo tain-tántáá'ó makáawa'o ombá tufúwónana puwína'a
kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparáwímbá túraniyamba
é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe.
Tirááímo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áísai owaná póna ímba
wétimiye. 3 Maníkómpá'ó áísai ombá áísai on-tántáá'á ímba wétimiye.
Sirááímo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áísai ombá
misáwí-ímáyáá tokáantafena ímba wétimiye. 4 Aaremó waaiyakémbó
tiyuwésamo fí'on-kwambo máéntemba Maníkómbó aúwáán-kwaasi
ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'o é'a Maníkóní namuro-
wáásíyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae
símae'o iyíyawi Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. 5 Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a
fasi'ámai wégarawiyune siyáiye

agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo

érai'-aain-ifo imáyáan-oro. 6 Énifo Maníkón-ímáyáá úndasafenasa
súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna
séna

Maníkó kentúmo maimaé íyówi wéfametiyuwaifo wenaísamaifimbo
máéwi wétuwa'nai-iye

agaimaréna siyáimba póna Maníkó súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye.

7 Mindásafe'a Maníkón-aai isé'a wenaísamaifimba méraambanifo
waántáwankon-aaisafe'a a'áo síyanamo éna ááéma tiyuwéna kóína'a
8 Maníkóní ewaa'ó méwanamo éna Maníkó kesé'a mérainiye. Sáwí'o
owí kawe'ó úmaimo méraiyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á
túwáaro. Maníkón-ímáyááwé mararákén-ímáyááwémó tokáawi sáwí-
imayaa tuwé'a kawe'-ímáyáán-oro. 9 Sáwí'o ontáfé'a ímba aamoí é'a
ti'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'o wéontafe'a ímba wíyááima íyamba ti'á
kaótuwe'a méraaro. Sáwí'o wéontafe'a tirunkó ímba kawe'á éna sáwí'a
ína'a méraaro. 10 Fasi'aénkón-aai isé'a wenaísamaifimba méwana wemá
mósá tinkáíniye.

11 Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-aai simátínkáaro.
Maníkó ámáán-aaifimba séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó
ombá Maníkóní ámáámba símai sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-amaamban-
iye sembá mindá karo'á wésewe. Maníkóní ámáámbo tuwínkaa'-uré'o
sé'o kári'-amaane óraa'-amaane sé'a minámáámbá ímba kawe'-úmai
arááíwae'a wétaraisuwaawe. 12 Maníkó weyáá ámáámba siménasa
waási tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawe'-ámpá'á métinkena weyáá
waási taí'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyááríka'a ímba tuwínkaa'-
ónááfo Maníkóní kísaun-iye.

Ímbo túmo maimaé iyíyan-aai.

13 Kembiwí imáyáa é'a sé'a káférа'i aafáyáawa'i óraa'-naopa'a
komé'a kísau wémae'a moórá-aatai maisuwé'a sáwífa'-ontamba
maénaumne. Miyán-ááímó sewí ísáaro. 14 Aafáyáara'o ainámbó kárika'o
wénamo ááémo turá'wintemba kembiwímó méraamba miyáráán-úmai
ááéma tai'ánááwe. Aafáyáa kentópa'o tínda-tantaa'a ímba ísaraawe.
15 Mindásafe'a sen-ááí ímba aneka'ó síyamba maará seró. Fasi'aénkómó
ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá
ónaumne seró. 16 Miyán-ááí sé'a kentí imáyáafinkemba kentúma
maimaé iyé'a óraa'-i'a úmai méranaemo sembá miyán-ímáyáá sáwí-
imayaan-iye. 17 Miyáumai ísáaro. Kawe'ó íyawini áwáuma ísámai
ifátuwesa miyámó íyamba sáwí'a ónááwe.

5

Óntawara'-waasi-taai.

1 Óntawara'-waasisono. Senda-ááí ísáaro. Kentópa'o umbai-
tántáá'ó tínda óraa'-imayaa é'a ti'á kaoré'a méranaawe. 2 Sáwífa'-
ontama makáamba taúkaa'a isaná sáwífa'-unankwatoi waígo ánáamba
kárásuwaisana 3 óntamba makáamba taúkaa'a isasá waási awánésa
sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye síyamba iyamó
ane'ó kainten-úmai sáwí-meyamba kentópa'a tíníye. Sáwífa'-ontama
makáambanifo Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa
tíníye. 4 Kentí kísaumo máén-kwaasiti méyámbá ímba kawe'-úmai timé'a
sáwí'o ombá Maníkó awánaraiye. Minkwáási óraaka'-oraaka'a sewaná
Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisaiye. 5-6 Marapá'ó méraanka'a sáwífa'-
ontama maré'a kentí imáyáafinkemba kembó tínkáín-kisau wémaewe.
Ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aaifimbá maitínkówa'a ímba anondáá aaí
suwa'á tínkamuwasa pukáawe. Póímo tómbó tíméwanamo óraa'a isas-
amó tufú'naantemba kembó tínkáísa'o miyámó ombá Maníkó sáwí-
meyamba timíníye.

Fasi'ámai mésa inai seró-ááí.

7 Mindásafe'a fasi'ámai maimaé iyé'a Fasi'aénkó aneka'ó kumínda
amu'máráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna
kae'-í'a aa'á téna kísau óraa'a ína'a nánae séna amu'maráíntemba
8 miyáráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíníye. Fasi'aénkó
kárika'a kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. 9 Maníkó
aaifimbá maitinkáínífo kentí waási ímba í'ai tínkáaro. Maníkó aaifimbá
maitinkáínda-kanaa kárika'a tíníye.

10 Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowimo uráamba
imáyáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-aai simátíma'mae iyúwasa
ímba ísówana umbai-tántáá'á sáwífa'a miwífá'á túwasa Maníkón-aai
ímba ifátuwesa fasi'ámaimo mésamo uráantemba miyáumai méraaro.
11 Naaófá'á Maníkón-ímáyáá ésa fasi'ámai méron-kwaasisafeta séta
Maníkó kawe'á uwátínkarain-kwaasin-owe wésune. Naaófá'á moóra-
waasigon-awi'a Yópuma uráin-aai imáyáan-oro. Umbai-tántáá'á
sáwífa'a wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'a
úmaena iyúwana ánaaemba Fasi'aénkó kawe-tántáá'á ámakaiye.
Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-arumba uwásinkenasa

wésuwa'nai-iye.

12 Kesí waásisono. Óraaˈ-aai ísáaro. Wíyómpaˈo méraiwain-aúrankaˈa éraiˈa súne ímba séˈa marapáˈ-wáási túrankaˈa éraiˈa súne ímba seró. Énifo ewémó séˈo éˈa úwoi ewé séˈa ímba tikáˈá maréˈa seró. Aˈáomoséˈoéˈauwoiaˈáoséˈaímbatikáˈámaréˈaseró. Miyámó síyanamo éna Maníkó minááísáféna ímba sáwí-meyamba timíníye.

13 Kempínkémbó umbai-tántááˈó maíyawi Maníkónkáˈá inaí seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi imá sésa Maníkón-áwíˈa mósá máráaro. 14 Kempínkémbó tíˈo índawi Fasiˈaénkóníwaásitiórааˈ-waasi táántaiyasa tésa Fasiˈaénkónífasiˈaémbáimáyáaésa masawémba túraˈa atinkésa inaí simátínkáaro. 15 Maníkómó siyáintemba íníye

sésa inaí sembá póna Maníkó minkwáási kaweˈá uwátinkena íyáfasintinkena minkwáásímó sáwíˈo uráiyanamo éna miwífínkémbá maitiyuwáíníye. 16 Mindásafeˈa kentí waási sáwíˈo ombá foraˈá símai kufímareˈa inaí símai túwaˈnai oro. Miyámó íyanamo éna tíˈo índamo éna Maníkó asófatinkainiye. Arupíse úmai méraawimo inaí sembá Maníkó iséna fasiˈámai wétuwaˈnai-iye.

17 Naaófáˈá Maníkón-aai simátímakowin-awiˈa

Íráiyaa ména wemá kesáámó úndanten-kwaasigo éna Maníkómpáˈá fasiˈámai inaifínkémbá séna aaˈá ímba tíno súwana ímba aaˈá téna kaumbo-áátái úmai afaˈmórае-wiyomba maisuwówana ímba aaˈá túwana 18 minkákémbá ánaaemba inaifínkémbá aaˈá tíno súwana aaˈá túwana kísaufaˈa seyaafá-tómbá kaweˈá uráiye. Miyáumai arupíse úmai méraawimo inaimó sembá Maníkó iséna fasiˈámai wétuwaˈnai-iye.

19 Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kaweˈ-ámpáˈó tuwáíyaˈo éˈa métafisiyasamo tésamo kaweˈ-ámpáˈó tíyaˈo éˈa kaweˈá uwátinkanaawe. 20 Sáwíˈouráiyawimométafisiyasamosáwí-ampaˈo tuwésamo Maníkómpáˈó tíyanamo éna Maníkó misáwí-tántááˈá sáwífaˈa maitiyuwáínasa Maníkóní némpaˈo iyamó káíndafaˈa ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémísimo súnda-aai taíˈáiye.

1 Pítaa

Ísu wíyómpa'a iyówana Pítaa Ísuni kísau-waasi moórá-waai úmai sísamaifakemba éíyain-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésа karaánáá'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanae séna Ísuntafesa ísámai fasi'ámai méraaro séna Pítaa maanáái agaimái mátímakaiye.

1 Kemá Pítaa maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo Maníkómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwówa'o kentí maramá tuwé'o wété é'a Póntási-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'o wété uráawi ísáaro. 2 Naaófá'á Maníkó kentáásifowa kembiwísáféna séna kemparí'a uwámáráanasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kembiwí kawe'á uwátinkaina'a wenáái taawiyafíyantafena Maníkóní ámútanko Maníkóndé-i'a uwátínkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna aáno uwátínkáfa'a iyína'a méranaawe.

Maníkómó to'mayaa uwásínkarain-aai.

3 Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowama Maníkó wenáwíta mósá maráúmne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankaraintafena aúí'o úmaisamo méraunda-i'a uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. 4 Wíyómpa'o iméraandasa Maníkó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áínda waé'wae'a íníye. 5 Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba íyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tíyotai uwátinkena Ísu Káráísitimo kumíndara'a sáwí'o úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

6 Mindásafena kentirunkó kawe'á íno. Káfé'a fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaaemba tai'áínana kentirunkó kawe'á íníye. 7 Umbai-tántáá'á kentópa'o wérainka'a Maníkóe'o fasi'ámaimo méraiyamba tuwánésa sésa érai'a Maníkóe'a kááísamai méraawe sénááwe. Moórá-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí on-tántáá'á ombánifo kári-tantaa'an-ifo Maníkóe'o kááísamaimo méraamba mindá óraa-tantaa'an-iye. Minóntámbá iyafímbá káwisana sáwí-tantaa'a taí'áísana korí-óntán-úramba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáá'á kentópa'a tisa'á Maníkóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a kááísamai méwana Ísu Káráísiti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye. 8-9 Ísu Káráísitimba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo ontáféna sáwí'o úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoi é'a mindásafe'a aaí símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áína'a óraa'-aamoi ónááwe.

10 Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba

faútinkainda-aaisafesa sésa minááígóní áwáuma nóran-aaiyaˈiyo sésa Maníkón-aai aúfáí-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. 11 Káráísitini ámútanko miwífímbá ména Káráísitimbo áíˈo índa-iˈo uwánkaiyanamo ánaaembo sámo kaimbó paápé índa-aai simátímakowasa miwí keáímbá sésa mináái nááwantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paápé íniyo sésa Maníkón-aai aúfáí-wandaaifimba toráumai awánamaesa iyáawe. 12 Miwíti kísaugowe simátímakon-aaigowe ímba miwí túwaˈnai ena kembiwí ánaaembo paápé íyan-kwaasi túwaˈnai índa mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá aiˈmarówana wíyómpakemba kuména naaófáˈó aráátímakon-aai simátímakowasa minásé-ááí simátímaˈmaesa kuwaˈá ísaraawe. Wíyómpaken-kisau-waasi mintántááˈá awánánae sésa ombá miwífímbá ímba sáwí-tantaaˈa wéraisana Maníkó faútínkáísasa pósa ímba kanaaˈá wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-aai.

13 Mindásafeˈa arupíse-imayaa éˈa káráwiyoro. Ísu Káráísiti kumíndaraˈa kaweˈá uwátinkaindasafeˈa amuˈmaréˈa fasiˈámai méraaro. 14 Maníkón-aai ísámai kaweˈán-oro. Maníkón-aaimo ímbo ísaronkaˈo sáwí-imayaasafeˈo tirááísafeˈo uráantemba ímba miyá éˈa Maníkón-aai ísámai kaweˈán-oro. 15 Maníkómó táántaraiwaimo kaweˈ-aantembo intembá seyaafá-tántááˈá kaweˈ-aantemba oro. 16 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
kemó kaweˈ-aantembo úmaimo
méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kaweˈ-aantemba oro.

17 Maníkó arupíse úmai sáwíˈo uréwi sáwí-meyamba tiména kaweˈó uréwi kaweˈ-méyámbá timíndasafeˈa inaifínkémbá séˈa kesifomán-iye séˈa póˈa marapáˈó wááumo méraankaˈa óraakon-iye séˈa wen-ímáyáá úmae íyóro. 18 Kentíwáˈnáma úwoi-kisau-amba arááíwáúwana Maníkó kembiwísáféna miyán-ámbá arááíwáéfo séna méyámbaˈmai faútínkaraiye.

Kentí méyámbá ímba korí-óntámbó taiˈáínda-tantaakaambanifo 19 Ísu Káráísitini naaegómá íyáákarain-daaegon-iye. Sáwíˈo uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maíyantafesa sipisípi-araaˈa tufúˈmai Maníkómbá ámakaantemba sáwíˈo uráundafinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti ímbo sáwíˈo urówi puwúwana wení naaemá kunkáiye. 20 Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonkaˈa minkísáú maíndasafena Ísu Káráísitimba wemparíˈa úmakaimba póna ánaaen-kanaa kembiwí túwaˈnai íníye séna marapáˈá kumbéna 21 pukáimba póˈa Maníkómpáˈá timankúnkúmba wéowe. Maníkóeˈa kááísamai méˈa séˈa éraiˈa weséˈa iménaumne síyantafena Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena
áíˈmaena sámo kain-áémpáˈá móankaraiye.

22 Éraiˈ-aaimo taawiyáfóntafena minááígó kentirumbá kaweˈá uwátínkaraisaˈa méˈa Maníkóní waási kentí waási owaˈá moórá-mora-waasi kentirumbá timéˈa fasiˈámai miyá úmae íyóro. 23 Maníkón-aai waeˈwaeˈa índa-aai ísaraamba minááígó aúíˈa úmai méraaniˈa uwátínkaraiye. Marapá-kéntínófói matínkaraawaˈa méraambanifo Maníkó maeˈmaeˈa iwáí aúíˈa uwátínkaraisaˈa aúíˈa úmai méraawe.
24 Miyán-ááí Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
karaan-tantááˈé kanaagunéwe aáénkamaenamo

marapá'ó kúmíntemba waásiye miwítí kawe-kísáúwé miyáumai
tai'áínífo 25 Fasi'aénkón-aai waé'wae'a wéiye
agaimaréna siyáiye. Minááí ásé-aai simátímakaan-aai ísaraamba
minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye.

2

Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-aai.

1 Aúí'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaaemba
uwásuwe'a ímba karo'á sé'a ímba kaumbo-kae'-ímáyáá é'a kawe-
kísáúmó máéntafena kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkaina'a
túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátinke'a méraaro. 2 Umarambó
náántafenamo tínkáíntemba Maníkóní kawe'-ááísáfésа miyán-úmai
tiráái táíno. Maníkón-aai tónkáámbá né'a táákaefaen-kwaasiyaamba
úmai mé'a Maníkóní aambá arááíwa'mae'a íyóro. 3 Fasi'aénkó kawe'á
uwátínkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóní aambá arááíwa'mae'a íyóro.

4 Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-
ontamba awánésa úwoi-ontamban-iye sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó
Ísumba kawekón-iye séna íyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá
áfon-ontankaamban-ifo wempá'á teró. 5 Óntantambo naambó on-
tembá Maníkó kembiwí wemparí'a uwátinkena wení naankáámbá
úmarena kembiwísé'a mérainiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau
aantemba maíyana Ísu Káráísiti túwa'nai índa póna Maníkó kentí
kísausafena aamoí íníye. 6 Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkó séna kawe'-óntámbá íyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o
índasafe'a Sáíyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne.
Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo méraiyawi
ímba tigaesáfésa ónááwe siyáiye
minááí Ísu Káráísitintafena símai agaimakáiye. 7 Maníkón-
aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo owí minóntánkó óraa'an-iye
wésefo Maníkón-aaisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo owí
minóntánkóntáfésa ímba miyán-ááí wésewe. Mindásafena Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna
óntan-damba on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa
maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiye
agaimaréna siyáiye. 8 Moóráfa'a agaimaréna séna
minóntánká'á tísamaima
turarésa tanaambá fánááwe
agaimaréna siyáiye. Tanaambó faantembá Maníkón-aai taraisésa
miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna
miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

9 Miwí Maníkón-aai taráíyaafo ímba miyá é'a mimbórá-ándá-
wáásíyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni
ámáán-kisau-waasi é'a Maníkóndé-i'a uwátínkarain-kwaasi owaná
Maníkó kumeupákémbá wení sámo kain-áémpá'á métínkáísa'a fí'oran-
kawe-kisau maíyan-aai kosimátíma'mae'o níyantafena wemparí'a
úmakaiye. 10 Ááéma ímba Maníkóní waási-i'a uráafo káfé'a wení

waási-iˈa owaná ááéma ímba arumbá uwátínkaraifo káféˈa arumbá wéuwatinkaiye.

Maníkóní kísau-waasi-taai.

11 Kesí waásisono. Fíˈom-barafaken-kwaasi póˈa marapáˈá wááu méˈa
mindásafeˈa marapá-tántáátáfésa tirááísafesamo ombá tínaaemba
uwátimeˈa ímbo tínaaembo uwátimiyanamo éna mintántáákó tafisímai
kentí imáyáa sáwíˈa uwátinkainiye. 12 Maníkómpáˈó ímbo tiyáan-
kwaasifimba méˈa kaweˈ-aantemba úmae iyíyasa sáwíˈa wéowe sefó
kentí kawe-kísáú tuwánésa pósa Maníkómó marapáˈ-wáásísáfénamo
imáyáamo índa-kanaaraˈa kowaerésa wenáwíˈa mósá maránááwe.

13 Fasiˈaénkóntáféˈa imáyáa éˈa marapáˈó káráwiyaan-oraaˈ-
waasiti ámáámba iséˈa aifaˈó káráwiyaiwaini ámáámba iséˈa 14 wemó
íyáfasintinkaraiwaiti ámáánkwaraˈa ísáaro. SáwíˈO
owí sáwí-meyamba timésa kaweˈó owí kaweˈ-áái simátimiyantafena
íyáfasintinkaraiwai mindásafeˈa miwítí ámáánkwaraˈa ísáaro. 15 Maníkó
maarámó íyantafena arááíma wétaiye. Tuwímbai sáwí-imayaafinkemba
úwoi-aai sewaˈá póˈa kembiwí kaweˈó íyanamo éna kentááigo miwí táái
íyáákainiye.

16 Kentí sáwí-imayaago taˈótokaimpinkemba Maníkó faútínkaraisana
póna ímba taˈótokaisaˈa méˈa miyáumaimo méraamba ímba
aúpáˈá sáwíˈa éˈa Maníkóní kísau-waasi póˈa wemó sintembá
éˈa 17 seyaafátáféˈa imáyáa éˈa Maníkóní waási kentí waásifimba
kentirumbá timéˈa Maníkón-áároi inkaiséˈa méˈa marapáˈó
káráwiyaiwain-aai mósá máráaro.

Ísumo uráintemba miyán-oro-aai.

18 Kísau-waasisono. Kentí óraaˈ-waasi-taai iséˈa síyantemba miyán-
oro. Ímba kaweˈ-órááˈ-wáási táái aantemba iséˈa iyaagagaiséˈo íyan-
oraaˈ-waasi-taaiwaraˈa ísáaro. 19 Kembiwímó ímbo sáwíˈo íyasamo
umbai-tántááˈó úwoimo timíyaˈo Maníkóntáféˈa imáyáa éˈa fasiˈámaimo
méwanamo éna Maníkó kaweˈá uwátinkainiye. 20 Énifo sáwíˈo íyasamo
tínkamiyambo aáno úmaimo méwanamo éna Maníkó kentúwíˈa ímba
mósá maráíníye. Énifo kaweˈó íyasamo tínkamiyaˈo fasiˈámaimo
méwanamo éna Maníkó kaweˈá uwátinkainiye. 21 Ísu Káráísitimba áíˈo
úniˈo uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasiˈámai ména miyán-
ámbá aráátímakaimba póˈa miyán-oro. Miyámó íyantafena Maníkó
táántaraiye. 22 Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
ímba karoˈ-áái séna ímba
sáwí-aai simbá ísaraawe

Ísuntafena minááí agaimaréna siyáiye. 23 Símai sáwíˈa uwánkówana
anondáá ímba sáwíˈa uwátinkowasa áíˈo úniˈa uwánkówana anondáá
sáwí-meyamba maénááwe ímba simátimena arupíse úmai-meyambo
timíndawin-imayaa fasiˈámai uráiye. 24 Ísu Káráísiti sáwítaamo uráunda-
meyamba maimaéna aaraa-táíyáˈá pukáiye. SáwíˈO úndasa sínaaemba
uwámeta arupíse úmaisa méraadasafenasa pukáiye. Wenáúmo sáwíˈo
uwánkaraantafena póna kentáá kaweˈá uwásínkaraiye. 25 Kembiwí
uwófáguraawana tíˈmaena tisaˈá kembiwíyáˈá káráwiyaiwaini aampaˈá
wéaraaiwaewe.

3

Aarakwá-táái.

1-2 Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái ísáaro. Kentuwaaipínkémbá tuwímbai Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo owí kembá tuwánésa Maníkómpá'á tíyantafe'a kawe'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. Ímba ayáátáá'-aai sé'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a kawe'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. 3 Waási káá'a súfífáefo sé'a ímba to'waai é'a kawe'-únánkwátói to'waaisáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a 4 aáno úmai kentirunkó kawe'ó índa ímba ááéma tai'áínana mindá Maníkón-aúranka'a kawe'án-iye. 5 Naaófá'á aaré Maníkóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkon-tantaa'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawe'-úmai maé'ómbaniye. 6 Mininímpínkémbá moórá-ininkon-awi'a Séraa awaaikó Émbaramun-aai iséna kesí óraakoma óne siyáiye. Kawe'ó é'o ímbo seyaafá-tántáátáfé'o táátafe'o é'o é'a wenayáámúni'a ónááwe.

7 Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainíntómbá kawe'á uwátinke'a miwí túma ímba fasi'aráíntafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembiwíyé kentuwaainíntóné aúí'a úmai méraiyantafena Maníkó kawe'á uwátínkáífo mindásafe'a kawe'á uwátínkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíniye.

Mimbórá-ímáyáárá'á méraaromo siyáin-aai.

8 Moórá-aai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-ímáyáá é'a keáfáráwáínóndaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a túwa'nai oro. 9 Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí'a uwátínkáaro. Sáwí-aaimo simátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí-aai simátínkáaro. Sáwí'o íyawi anondáá kawe'á uwátínkáaro. Maníkó táántonka'a kawe'á uwátinkaumne siyáimba pó'a kawe'á uwátínkáaro. 10 Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba
agaimaréna séna
tuwímbai ayáátááka'a sirunkó kawe'á ína'a ménae sésamo ésa karo'-ááíyé sáwí-aaiye 11 sáwí'o on-tántáá'é tínaaemba uwámesa kawe'á ésa aáno úmai méraiyantafesa minámbá arááíwáéro. 12 Fasi'aénkó arupíse úmaimo méraawiya'a káráwiyena miwítí inaí iséna túwa'nai ena sáwí'o owí ánaaeni'a wéuwatimiye
agaimaréna siyáiye.

13 Kemá fasi'é'a kawe'á ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafo 14 arupíse úmai méraambo umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kawe'á uwátinkainifo minúmbáí-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbáí-tántáá'ó timínda-waasisafe'a ímba táátafe'a é'a 15 Ísu Káráísitintafe'a kawe'-ímáyáá é'a wentáfé'a sé'a weyáá Fasi'aénkón-iye síyasa tísai esamo sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'o é'a kawe'-ááí simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a 16 kawe'-úmai wempakémbá simátíméro. Kentirunkó ímba waé'wáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráísitimpa'a kááísamai arupíse úmai méraiyasa tuwímbaimo símaimo sáwí'o uwátinkaiyambo ésa miwí táaigo tosé'mai tigaemá íníye. Miyá íyantafe'a káráwiyoro. 17 Kawe'ó ombó Maníkómó ímbo aambó fáí'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó

timíyamba mindá Maníkóndén-iye. Énifo sáwí'o ombó umbai-tántáá'ó timíyamba mindá kentí áwáugon-iye. 18 Miyáumai ímbo arupíse úmaimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráísiti arupíse úmai méraiwai mimbórá-kánáá puwéna minkísáú taí'áraiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. 19 Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kárá'umakomba wenáái kosimátímakaiye. 20 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Nówaa ména non-afófora'o wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái ísáaro séna timu'marówasa wenáái taráísúntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'o wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawe'-úmai maé'ómbaniye. 21 Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paáká-túrákémbá ímba wéwiyofo Maníkómbá áísai owaná tirumpimbá ímba aaí wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáíniye.

Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinkaintafena

sáwí'o úmaimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. 22 Ísu Káráísiti pukáimpinkemba íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iména wíyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyaiye.

4

Maníkóní imáyáafinkeni'a oró-áái.

1 Ísu Káráísiti áí'o úni'a uwánkówana fasi'ámaimo imáyáamo uráintemba kembiwíwárá'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'o tí'o úni'o uwátínkówi miwímó sáwí'o íyan-imayaago ímba ta'ótokaiye. 2 Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóní imáyáafinkeni'a oro. 3 Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwárá'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááéma maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wée'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wée'a uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a wée'a tómbá námae iyé'a uwóí'o on-dómbó wéne'o uwóí'o íyantafe'a túwaandu uré'a kísau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo 4 káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'a wéuwatinkaawe. 5 Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara túmó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísai ínasa simámiyana miwíti méyámbá timíniye. 6 Marapá'ó méronka'o uráam-beyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraintemba miwí timankómó miyámó íyantafena ásé-aai simátímakaiye.

Maníkó kísaugoni fasi'aémbó tímakain-aai.

7 Seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa kárika'a tínda pó'a inaí símae'a íyón-aaifimba kawe'-ímáyáá úmai káráwiyoro. 8 Moórá-mora kentirumbá timé'a miyámó é'o é'a sáwí'o uwátinkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a 9 namu'-waasímó tíyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. 10 Kawe'á uwátinkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fí'o-fi'on-kisaugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi maé'a mifásí'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. 11 Maníkón-aaimo simátímówi mináái-úramba arupíse úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Maníkómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu

Káráísiti túwaˈnai isaˈá miyá éˈa mindásafeˈa seyaafá-tántáátáféˈa Maníkón-áwíˈa mósá wémaraawe. Maníkón-áwíˈa óraaˈa waéˈwaeˈa isaná wení fasiˈaénkó miyámó wéimba mindá éraiˈ-aain-iye.

Ísumbo uwánkaraantemba kembá tíˈa índa-iˈo íyan-aai.

12 Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópaˈa óraaˈ-umbai-tantaaˈa timbá minúmbáí- tántáápímbá méˈa mindásafeˈa ímba táátafeˈa éˈa séˈa fíˈoran-tantaaˈa kesópaˈa tiyáiye ímba seró. Maníkóeˈa fasiˈámaiya méraantafenawaˈi ína fasiˈámaiya méraantafenawaˈiyo. Minúmbáí-tántááˈá kentópaˈa wétiye. 13 Ísu Káráísitimbo áíˈo úniˈo uwánkóntemba kembiwíwáráˈá tíˈa úniˈa uwátínkaraamba póna kentirunkó kaweˈá ínana Ísu Káráísiti sámo kainkwáráˈó kumíndaraˈa kentirunkó óraa-kaweˈa íníye. 14 Ísu Káráísitini waási ontáfésamo símaimo sáwíˈo uwátinkaiyambo éˈa ímba imáyáa íyana kentirunkó kaweˈá éna Maníkóní ámútanko fíˈonkaˈmaˈmai-amutanko kembiwíséˈa méraintafena kentirunkó kaweˈá íníye. 15 Kembiwí ímba waási tínkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fíˈo-fiˈontantaaˈa sáwíˈa ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó íyawimo ésa sáwí-meyamba maénááfo 16 Ísu Káráísitini waási-iˈo onkákémbó umbai-tántááˈó timíyaˈo éˈa ímba táátafeˈa oro. Miwí tirunkómó sáwíˈo ínasamo Káráísitini waási owémó síyamba Maníkómpáˈá súwiyo seró.

17 Maníkó seyaafáˈ-wáásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tínda aifaˈá wení waásisa sísai ena kentáámó umbai-tántááˈó siménamo énasa wení ásé-aaimo taráíyaan-kwaasi óraaˈ-umbai-tantaaˈa timíniye.
18 Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkó arupíse úmai méraawi sáwí-imayaafinkemba tíˈmai kawepáˈá métínkáímba mindá umbai-kísáún-ifo Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwíˈo owí miwí sáwíˈo úmaimo méraampimba miyáumai sáwíˈa úmai méranaawe agaimaréna siyáiye. 19 Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba séna umbai-tántááˈá kentópaˈa tíníye siyáin-kwaasi kaweˈá úmae wéiyeˈa Maníkómpáˈá kááísamai méraaro. Maníkómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempáˈá kááísamai méraaro.

5

Maníkóní waásiyaˈa káráwiyoromo siyáin-aai.

1 Kemá Fasiˈaénkóní waásiyaˈa káráwiyaundawi únaˈa kembiwíséˈa Fasiˈaénkóní waásiti óraaˈ-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káráísitimbo áíˈo
úniˈo uwánkaraamba kesúrantamba awánéˈa wemó sámo kainkwáráˈó kumíndaraˈa misámó kaimpímbá méranaumpo
2 simátíménda ísáaro. Sipisípiyaˈo káráwiyaawimo kaweˈó ontembá miyáráán-úmai Maníkómó wení waásimo tímakaiwiyaˈa káráwiyoro. Ímba káráwiyonae síyampinkembo káráwiyeˈa Maníkómbá arááíma táínda-iˈa úmai káráwiyoro. Óntamba maénae-imayaa ímba éˈa túwaˈnai ónae-imayaa éˈa minkísáúráˈá káráwiyoro. 3 Maníkómó tímakain-kwaasiyaˈa káráwiyomba ímba múra tiyuwéˈa kaweˈó úmaimo méraiyamba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ónááwe. 4 Aifaˈó káráwiyaiwaimo wíyómpakembo kumíndaraˈa kembiwí íyáákaraawiti fíˈoran-kaweˈ-meyamba timínana ímba taiˈáínda waéˈwaeˈa íníye.

5 Ifó'-wáási kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Kentúma ímba maimaé
iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Maníkón-aai
aúfáifimba agaimaréna séna
Maníkó kentúmo maimaé íyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo
méraawi wétuwa'nai-iye agaimaréna siyáiye. 6 Mindásafe'a
Maníkó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana
wemó imáyáamo índa-kanaa kentúwí'a mósá maráíníye.
7 Maníkó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaifo umbai-tántáákóní
imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

8 Áwáifiyaamo in-íyánkómó póíye waásiyemo faintembá waántáwanko
waásimo wefárí'o índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. 9 Maníkón-
aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. Seyaafá'-
máráfákéwímó Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo owífá'á miyán-
úmbáí-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró.
10 Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'o wéraimba Maníkó sásá'-í'a
uwátinkena áfomba faitinkáína'a fasi'ámai méranaawe. Maníkó úwoi
túwa'nai úmae iyéna Káráísitiye'a kááísatinkena séna kesí sámo kain-
áémpá'á sámo kaimbó ímbo tai'áínda-aempa'a métinkanaumne siyáiwai
miyá íníye. 11 Wení fasi'aénkó waé'wae'a
éna ímba tai'áínda mindá érai'-aain-iye.

12 Moóráwigon-awi'a Sírífénesi súwa'nai isa'á kínampaan-aai
agáúmne. Wemá Maníkóní waási éna kesí kísau kawe'-úmai wémaiye.
Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfáí agáúmpo érai'a Maníkó úwoi súwa'nai
in-ááí simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

13 Maníkóní waási Pépíróni-naopa'a méraawi Maníkómó kembiwímó
wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa
sésa kawe'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a
séna kawe'-úmai méraaro wésiye. 14 Ísu Káráísitini waásin-ofo moórá-
mora kentirumbá timé'a tiyáámba tíméro. Káráísiti wení waási aáno'o
uwátínkáíntafe'a inaí súne.
Kemá Pítaamo súnda-aai taí'áwiye.

2 Pítaa

karoˈ-wáási Ísun-aaigomba waéˈwáéˈ-úmai simátímún-aai Pítaa iséna Ísuni éraiˈ-aai taˈótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aai isááwándawi éˈa simátímaˈmae iyówánda-aai taˈótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

1 Kemá Sáímoni Pítaa maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantembo Maníkón-aaisafeˈo timankúnkúmbo owí ísáaro. Kentáási Maníkóe Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye arupíse úmai mésarai kaweˈ-ímáyáá símakaayata mindáraiseˈa kááísamaisa kaweˈ-úmaisa méraumne. 2 Maníkóe kentáási FasiˈaénkóÍsuntepaˈa téˈa kaweˈ-ímáyáá tamaéˈa miyámó úmae íyómba úwoi túwaˈnai úmae iyésarai aáno uwátínkáfaˈa
iyíyaˈa méranaawe.

Maníkó kentáámá wemparíˈo uwásínkarain-aai.

3-4 Ísu Káráísiti sáántowana wení sámo kainkó wení fíˈoran-kawe-kisaugo tafisúwata wempátá téta kaweˈ-ímáyáá taísaraumne. Ísu Káráísiti miyán-kwáásígó póna wemó kaweˈá uwátinkanaumnemo siyáin-aaimo éna miyá índa póna wení fasiˈaémbá símísata Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méta wenáái simátímakaundasa póna marapáké-sáwí-fásiˈáénkómó waásimo sáwíˈo iwái kembiwí tineˈá ímba taˈótorainaˈa tufíntuweˈa Maníkóeˈa kááísamai méranaawe.
5 Mindásafeˈa imáyáa éˈa maarámó íyantafeˈa fasiˈámai kísau máéro. Maníkón-aaisafeˈa éraiˈe
séˈa timankúnkúmba ombá kaweˈ-áwáúmá mareˈa minkákémbá kaweˈ-ímáyáá éˈa minkákémbá 6 kentúraˈa káráwiyeˈa minkákémbá fasiˈámai méˈa ímba tuwesaraí ínaˈa Maníkóntáféˈa aamoí éˈa 7 Maníkóní akúmbó méraantafeˈa túwaˈnai úmae iyéˈa kentirumbá timéˈa 8 miyán-oro. Miyámó úmae iyéˈo éˈa FasiˈaénkóÍsu Káráísitini kaweˈ-ímáyáá iséˈa óraaˈ-iˈa úmai méˈa kentí kísau áúwara-kisau maénááwe. 9 Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Maníkómó sáwí-imayaamo maitíyukaimba tuwinkásuwesa tááˈo káúnkaiwaiyaamba wéowe.

10 Kesí waásisono. Maníkó kembiwí táántamai wemparíˈa úmakaifo imáyáa éˈa weséˈa fasiˈámai méraaro. Miyámó éˈo éˈa sáwí-amba ímba arááíwaenaawe. 11 Miyáumaimo méwanamo éna kentáási FasiˈaénkóÍsu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíwai kembiwísáfénawe séna tíyaˈa káráwiyaanaˈa kempáˈá maéˈmaeˈa úmae iyónááwe síníye.

12 Minéráíˈ-áái éˈa ísareˈa fasiˈámai arááíwáémba póˈa simátímaˈmae íyónaˈa imáyáa úmae iyónááwe. 13 Marapáˈó méraundaraˈa simátímaˈmae íyónaˈa imáyáa úmae iyónááwe. Miyámó ondá kaweˈ-íˈa ónaumne. 14 Ááéma kentáási FasiˈaénkóÍsu Káráísiti simásimena séna puwínone siyáimba póˈa ampáánkáˈá puwéˈa ímba marapáˈá méranaumpo 15 minááí agaimareˈo púwónda awánéˈa minááísáféˈa imáyáa úmae iyónááwe.

Ísuni sámo kaimbá awánáúmnemo siyáin-aai.

16 Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fasi'aénkwárá'á kumíniye-aai ímba úwoi-aaisa simátímakaundanifo súrantanta weni íyáákai-sagaenta awánaraundasafeta érai'-aai simátímakaumne. 17-18 Maníkómó imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawananasa Maníkó kentáásifowa Ísun-awi'a óraa'a éna íyáákai-sagaempinkemba séna kesááninko ónana áfááraumai entáféna sínkáísa'a áfááraumai aamoí uwánkaumne wíyómpakemba súwata ísaraumne.

19 Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Maníkón-aai simátímakon-aai érai'-aain-iye. Súndasa minááí imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á sámo kain-ááín-ifo minááí aúfáífimba awánáíyana aafáúmó íyáúsenamo sámo kaintembá kentí imáyáafinkemba miyáumai sáma káínana Ísu Káráísiti aa'ó siyáráísanamo wérain-okoraamba úmai sáma kátinkainiye. 20 Simátíménda-aai ísámai kawe'án-oro. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi aúfái-wandaaifimba agaimakón-aaigoni áwáuma kemá waási kentáási imáyáafinkemba ímba kanaasá isánaumne. 21 Ímba miwíti imáyáafinkemba símai agaimakáafo Maníkóní Ufaen-ámútánkó wenáái simátimuwasa agaimakómba Maníkóní ámútanko minááígóní áwáuma wésuwa'nai-isata wéisaumne.

2

Maníkón-aai waé'náé'á úmaimo síyan-aai.

1 Naaófá'á Maníkóní waásifimba Maníkón-aai karo'á waé'wáé'á úmai simátímakowi paápé uráantemba kempímbá miyán-kwáási paápé ésa karo'-ááí simátimesa Maníkóní waásimo sáwí'o íyan-aai simátimesa óraako sáwí-imayaafinkemba faútínkaraiwaimba tínaaemba uwámiyana ánaaemba Maníkó minúwóíyáámbá tínkaminiye. 2 Sáwífa'nanka miwíti aambá waásimo sáwí'o on-ámbá arááíwaesa miyá íyasa tuwánésa sésa Maníkóní waási sáwí'an-owe minááí símai érai'-amba sáwí'a ónááwe. 3 Óntamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénae sésa karo'-ááí simátimenaawe. Sáwí-meyamba timíndawi naaófá'á to'mayaa úmai ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

4 Wíyómpaken-kisau-waasi sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba sáwí-aempa'a mótinkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-meyambo maíyantafesa amu'marésa méraawe. 5 Naaófá'á Nówaa maúnka'a Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Maníkó ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-márámá nawíkaao súwana nawíkowasa putásowana mimpínkémbá Maníkó Nówaawe wení akúmbá afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa maé'ómbaniye. Nówaa Maníkón-aai arupíse úmaimo méraiyan-aai simátimuwasa ímba ísónkakemba putásaraawe. 6 Naaófá'á Sóndómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba iyá agaisukáifo Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí minááí isésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananasaamo éna kentáawárá'á miyáumai sínkamindasa póta ifátáámó túwáananamo éna ímba sínkaminiye sénáawe. 7 Moóráwigon-awi'a Róti Maníkó wentáféna púwifo séna ímba auwómba áíkaiye. Wemá arupíse-waasi éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbaí taráiye. 8 Miwífímbá ména aasiyaasi-kánáá miwíti sáwí-aai iséna miwíti

sáwí-awau awánówana arunkó áfááraumai umbaí tómbanifo wemá arupíse úmai mérontafena Maníkó ímba auwómba áíkaiye. 9 Miyáumai Maníkóntáfésa aamoí owí umbai-tántáápínkémbá Fasiˈaénkó kaweˈ-úmai tíyótai éna sáwíˈo owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tíndaraˈa sáwí-meyamba timíníye. 10 Maaˈu-tántááríˈo owí Maníkómó kawáánimba tínaaeniˈa uwánkááwi óraa-sawi-meyamba timíníye.

Minkáróˈ-wáásí miwí túma mósá marésa kesááigo íyáákainkwae sésa kaweˈ-násomba wíyómpakewisafesa sáwí-aai simátínkáántafena ímba tááˈa isasá úwoi sáwí-aai simátínkááwe. 11 Wíyómpaken-kisau-waasi miwítí fasiˈaénkó minkáróˈ-wáásítí fasiˈaénkómbá íyáákaraimbanifo minkwíyómpákéwí Fasiˈaénkón-aúrankaˈa ímba aaí simátinkesa ímba sáwí-aai wésewe. 12 Waí-waambo tufúˈnaan-tantaakomo seyaafáˈ-áwáúmó ímbo awánaantemba minkáróˈ-wáásí miyá ésa tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátínkáámba pósa waí-waambo taíˈáíntemba miwí miyáumai taiˈánááwe. 13 Miwí umbai-tántááríˈa uwátínkáámba pósa anondáá umbai-tántááˈá maénááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááísafesa aforaˈá ésa aamoí ésa kembiwíséˈo tómbó náíyantafesa túwaandu ésa sáwíˈa uwátinkesa kentí imáyáa tafisésa sáwí-ampaˈo mówétinkaantafesa aamoí ésa 14 aaresáfésa túraniyamba tuwésa aamoisaén-kwáásí tafisímai sáwí-ampaˈa mótinkesa túraniyambo owí tírááˈa póna Maníkó sáwí-meyamba timíníye. 15 Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááíwáéwe. Naaófáˈá Péon-ááninkon-awiˈa Péramu wemá Maníkón-aai simátímakowi éna sáwíˈo uráimpinkemba óntamba máínenamo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááíwáéwe. 16 Énifo Péramu sáwíˈa uráintafena Maníkó aaisambá séna wení póígon-awiˈa tónkigomba waási amóísáúnkaamba uwánkowana aaí súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáiye.

17 Minkáróˈ-wáásí ímba túwaˈnai on-kwáásí méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo íyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Maníkó miwísáféna kumeuˈó in-áémpáˈó toˈmayaa uwátínkaraimba pósa mifáˈá komaéˈmaeˈa ónááwe. 18 Miwí sáwíˈo úmaimo méraapinkembo kawepáˈó tewí kefáríˈa méónae sésa maaˈu-tántáákón-áúma mósá marésa karoˈ-ááí simátimesa 19 kentí imáyáafinkeniˈo íyanamo éna misáwí-tántáákó ímba taˈótorainiye sembánifo miwí sáwíˈo on-tántáákó taˈótokaimba pósa misáwí-tántáápímbá mésa taíˈágonaawe. Moórá-tantaako waásimo íyáákaimba minímáyáágó wefáríˈa úmai taˈótokaisasa wenaráái wéwaewe. 20 Kentáásí Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaimpaˈa tésa sáwíˈo on-kísáú ifátuwesamo tínaaembo uwásukaawi miwí anekaˈó sáwí-ambo arááíwaiyanamo misáwí-kísáúgómó taˈótorainasamo ésa ááémo sáwíˈo uráamba mindá kárikaˈan-ifo ánaaembo sáwíˈo íyamba mindá óraa-sawiˈa úmai méranaawe. 21 Arupísemo on-ámbó ímbo arááíwakesaraa sáwíˈa uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááíwakesa ifátuwesa Maníkóní kaweˈ-ámáámbá tínaaemba uwáméntafesa pósa áfááraumai sáwíˈa wéowe. 22 Maarámó sen-ááí éraiˈ-aain-iye. Iyánkómó mímó wiˈmakénamo imbá anekaˈá wénaiye sésa moórá-aai sésa póígomo nombó pékénamo imbá toifímbá

waeˈwáéˈá wéiye wésewe. Iyánkó póígomo intembá minkáróˈ-wáási miyá-sáwíˈá wéowe.

3

Ísu anekaˈó kumínda-aai.

1 Kesí waási arupíse-imayaa íwae séˈa moórá-aufai agaimái tímakeˈa maanáúfáíwáráˈá agáúmne. 2 Naaófáˈá Maníkón-aai simátímakowi siyón-aai iséˈa Fasiˈaénkó sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa siyáin-aai wení aantá-waasisa simátímakaunda-aai imáyáan-oro. 3 Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tínda sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa 4 Ísumo sénamo marapáˈá kumónaumnemo siyáimba náafara méraiyo. Naaófáˈá wíyóne marawémó úmaronkaˈa wéraintantaaˈa ímba fíˈon-tantaaˈa paápé isatá awánáúmpo kesifoísáísa éˈa pukuráawana ímba fíˈon-tantaaˈa paápé iye sénááwe. 5 Miwí maarán-ímáyáá ónae ímba wésewe. Naaófáˈá Maníkó súwana wíyóne marawé paápé úwana nompínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. 6 Ánaaemba Maníkó nonkóntáféna súwana marapáˈ-wáási taiˈásukaiye. 7 Maníkó sisaná wíyóne marawémó wéraimba póna waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaamo tíndaraˈa Maníkó wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwíˈo owí sáwí-meyamba tiména wíyóne marawé iyafímbá agaisuwáíníye.

8 Kesí waásisono. Maarán-ímáyáán-oro. Aatáísa toráumaisa wéawanaumpo Maníkó ímba miyá imbá seyaafá-kánáá mimbórá-kánááráámbá aamú-úmarena sáwífaˈ-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánááráámbán-iye siyáifo 9 wemó marapáˈó kumónaumnemo siyáin-aai ímba tukáisasa tuwímbai minááí ifáˈá tukáiye-imayaa wéowe. Fasiˈaénkó séna kesí némpaˈa maéˈmaeˈa ésa sáwí-aempaˈa kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempáˈó tíyantafenawe séna timuˈmaréna mérena ímba ááéma marapáˈá kunkáiye. 10 Umén-kwáásígómó kafífímbó tintenkáán-úmai Fasiˈaénkó miyáráán-úmai kumíníye. Minkánáá óraakaˈa nonkáánkaamba síndafinkemba wíyómba áwiyoˈwinana wíyóne oˈé aafáúwé iyá káwínana marapáˈó seyaafá-tántááˈó wéraine marawé iyá káwíníye. 11 Miyáumai seyaafá-tántááˈá taiˈáíndasafeta kesáámó méraundasafeta imáyáa éta Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méreta 12 Ísumo marapáˈó kumíndasafena siráái wétainata amuˈmaréta méreta ááémo kumíndawe séta fasiˈámai Maníkóní kísau maúndasa póna minkánáá paápé ínana wíyómba iyá káwínana oˈé wíyóne aafáúwé óraaˈ-iya káwínana nonkáámbá uwáwíníye. 13 Énifo Maníkó óraaka séna aú-wiyone

aú-marawe úmáráanana arupísemo í-tántááˈ-aantemba wéíniye siyáinta amuˈmaréta méraumne.

14 Kesí waásisono. Miyán-kánáásáféˈa amuˈmaréˈa méraamba Maníkón-aúrankaˈa kaweˈ-aantemba úmai méˈa kempímbá ímba sáwí-aai wérainaˈa aáno úmai méraiyantafeˈa fasiˈámai kísau máéro. 15 Kentáási Fasiˈaénkó séna sáwíˈo úmaimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempáˈó tíyantafena timuˈmaréna ména ímbo

kunkáimba imáyáan-oro. Kentáási waásigon-awi'a Póro Maníkó kawe'-ímáyáá wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna imáyáa éna mináái agaimakáiye. 16 Póro minááimó agaimakáimba seyaafá'-áúfáífímbá miyán-ááimó símaimo agaimakáin-aaisompimba tuwímbai-aai umbaí taisasá ímbo ísámaimo kawe'ó ésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi minááígóní áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe. Maníkón-aai aúfáífinkemba seyaafá'-ááísáfésa

miyá ésa miyámó sentáfésa áfááraumai sáwí'a
úmai méranaawe.

17 Miwí miyá wéofo ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'ámaimo méraampinkembo tafisíyanesa ofo káráwiyoro. 18 Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iye.

Kemá Pítaamo súnda-aai taí'áwiye.

1 Yóni

Ísu wíyómpaˈa iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai karoˈ-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba úˈmai méraiye sésa fíˈon-karoˈ-aaiwaraˈa simátímaˈmaesa núwana Yóni iséna miwítí imáyáa arupíse uwátinkanae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

Maníkóní imáyáamo aráásímíwain-aai.

1 Ísu Káráísiti Maníkóní imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúíˈa úmai maéˈmaeˈa íyawini áwáugon-iye. Minááísáféˈa maanáúfái agaimái kentópaˈa tuwáúnana wéwiye. Áwáuraˈa maramá ímba wéronkaˈa wemá maéˈéímba ánaaenkaˈa marapáˈá kuména keséta mérowata súranta awánamai kaweˈá éta wenáái iséta siyáántamba anetá taˈótokaumne. 2 Aúíˈa úmai maéˈmaeˈa íyawini áwáugo afowámpáˈá maéˈéímba marapáˈá kuména keséta mérowata awánareta póta minááísá wésimatimune. 3 Kesáá Maníkóe ááninko Ísu Káráísitiyeˈa kááísamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kembiwíwáráˈá simátimunda póta Maníkóe ááninkoeˈa kááísamaisa méraundantemba kembiwí miyá ónááwe. 4 Kentáásirumba kaweˈ-úmai óraaˈa uwásinkaindasafeˈa maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámo kaiwáíní áwáugon-aai.

5 Maníkón-ááninko simásímakain-aaisa simátimeta séta Maníkó sámo kaiwáíní áwáuma póna kumeuˈó in-tántááˈá wempímbá ímba wéraiye. 6 Miyáumai kumeuˈó in-áémpáˈá méraamba Maníkóeˈa kááísamaisa méraumnemo sewí karoˈá sésa éraiˈ-aaigoni áwáufimba ímba méraawe. 7 Énifo Maníkó sámo kain-áémpáˈó méraintemba miyáumai sámo kain-áémpáˈó méraundasa wení waásiseta kááísamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naaegó kuména póna kentáási sáwí-imayaa maisíyuˈmaenasa wéiyiye. 8 Kempíntá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-káróˈ-ááísá súnanasa Maníkóní éraiˈ-aaigo kesirumpintá ímba wéraiye. 9 Aforaˈó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo éna Maníkó kentáási sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-ímáyáá arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kaweˈ-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwasinkaiye. 10 Maníkó séna seyaafáˈnánká sáwíˈa uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwíˈa úne séta Maníkó karoˈ-áái siyé súnana Maníkóní ásé-aaigo ímba sirumpintá wéwaiye.

2

Káráísiti seyaafáˈnánká áfombo faisínkáin-aai.

1 Kesí iyámpóísono. Ímba sáwíˈa íyantafeˈa maanáái aúfáífimba agai-timúne. Énifo sáwíˈo íyanamo éna áfombo faisínkáíwaisa ména kesi-fompátá áísai íníye. Wemá Ísu Káráísiti arupísemo iwáísá kesifompátá

áísai íniye. 2 Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna pukáiye. Ímba kentáási sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'-wáásití sáwí-meyankwara'a maitiyuwáíndasafena pukáiye.

3 Maníkón-aaimo taawiyafétaamo únda érai'a weséta kááísamaisa méraumnesa súne. 4 Maníkón-aaimo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a kááísamai méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífímbá Maníkóní érai'-aai ímba wéraiye. 5-6 Énifo Maníkón-aaimo taawiyáfówi Maníkómpá'á tirumbá áma'mai kawe'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesaamo súndawisa Ísu Káráísitimo méraintemba kesáá miyásá úmaisa ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesa súne.

Ááéraan-amaankoma aúí'o uráin-aai.

7 Kesí waási ísáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááéraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a ísaraan-amaamba agai-timúne. 8 Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámo kain-tántáá'á wépaape-imba póna ááéraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-iye. Ísu Káráísitini kísaufinkemba minámáámbá paápé uréna kempínkwárá'á minámáámbá wépaape-iye.

9 Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámo kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámo kain-áémpá'á ímba méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paaí méraawe. 10 Énifo kentí waásimo tirumbó tímówi sámo kain-áémpá'á méraamba pósa miwífímbá sáwí-tantaa'a ímba wéraimba pósa fí'owi tuwánésa sáwí-ampa'a ímba wégowe. 11 Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáákó túrampa'a kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowe.

12 Kesí iyámpóísono. Kembiwísáféna Ísu Káráísiti pukáimba póna Maníkó kentí sáwí-imayaa maitíyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-timúne. 13 Óraa'-waasisono. Áwáura'a maramá ímba wérowana moóráwigo maé'éímba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba íyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. 14 Iyámpóísono. Maníkó kentifo isa'á wempá'á tiyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasisono. Áwáura'a moóráwigo maé'éímba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Maníkón-aai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba íyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

15 Maníkómpá'ó ímbo tewímó ontembá mindásafe'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoimó owí Maníkóntáfésa ímba aamoín-owe. 16 Mararákén-kwáásímó owíní áwáuma ímba Maníkómpákémbá owe. Waási kentí imáyáafinkemba ésa fí'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímba Maníkómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéaraaiwaewe. 17 Mararákén-tántáá'ó tirááímo tain-tántáá'á maambárárá'á tai'áwinasa Maníkómbó arááímo táínda-i'o on-kwáási aasiyaasí maé'mae'a ónááwe.

Káráísitini namuro-wáásí táái.
18 Kesí iyámpóísono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áínda-kanaa ampáánká'á tíníye. Ánaaemba Ísu Káráísitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Káráísitini namuro-wáási sáwífa'a é'a paápé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánká'á tíníyema súne. 19 Kentááfínkémbá Káráísitini namuro-wáási moórá-mora méresa pósa íyáfasinesa paápé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'o kentáási waásimo méronkakaa úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímba kentáási waásin-owe súne.

20 Ísu Káráísiti Maníkóní ámútankomba ai'marówana kuména kentirumpimbá méraisa'a pó'a érai'-aai wéisaawe. 21 Érai'-aai ímba ísáántafe'a sé'a ímbanifo érai'-aai ísáántafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aaifinkemba karo'-áái ímba paápé isa'á ísáántafe'a maanáúfái agai-timúne.

22 Óraa-karo'o sen-kwáási maarán-kwáásín-owe. Ísu Káráísitintafesa Maníkó ímba íyáfasinankaraiwain-iye sen-kwáási ésa Ísu Káráísitini namuro-wáási-í'a ésa Maníkónté ááninkonte'a tínaaeni'a wéuwatimewe. 23 Maníkón-ááninkomba tínaaeni'a uwámewi afowánkwárá'á miyá ombánifo Ísu Káráísitintafesa Maníkón-ááninkoniye sewí ááninkonte afowántépa'a kááísamai méraawe.

24 Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-aai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráámba ímba ifátuwe'a miyáumai Maníkónté ááninkontepa'a kááísamai maé'mae'a oro. 25 Maarán-áái Ísu Káráísiti óraaka simásimenasa séna aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a uwátinkaumnesa simásímakaiye.
26 Karo'-áái simátínkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. 27 Karo'-áái simátiyuwaawi ombánifo Ísu Káráísiti Maníkóní ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátimena érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímísa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááíyé tuwínkaa'a owe. Simátímíntemba miyá é'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawe.

28 Kesí iyámpóísono. Wesé'a kááísamai méraamba pó'a Ísu Káráísiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tigaesáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. 29 Ísu Káráísiti arupíse úmai mérain-aai é'a ísaraawe. Moóráaaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Maníkóní iyámpóín-owe.

3

Maníkóní iyámpói-táái.
1 Maníkó arumbá óraaka'á wésimiye. Mindásafe'a imáyáanoro. Maníkó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóínowe wésiye. Kesáá érai'a wení iyámpóísa úne. Maníkómpá'á ímba tiyáawi Maníkóní áwáuma ímba awánésa kentáási áwáuwara'a ímba suwánaawe. 2 Kesí waásisono. Káfé'a Maníkóní iyámpói-i'a úmaisa méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moórá-aaimo ísaraunda simátimenaumne. Ísu Káráísiti kumíndara'a kawe'-úmai awánaandasa póta wenkáánita

úmaisa ménaumne. Miyán-ááí ísaraumne. 3 Mináái isésamo amu'máráawi Káráísiti arupísemo úmaimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyoro.

4 Sáwí-imayaamo ombá isaná ámáámbo taráísómba isaná minkáétántáákó mimbóráí'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Manikóní ámáámba tínaaeni'a uwámesa taráísómba póna miyámó on-ánóndáá miwífímbá wéiniye. 5 Ísu Káráísiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena marapá'á kunkáimba wempímbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-aai é'a ísaraawe. 6 Miyáumai Ísu Káráísitiye'o kááísamai méraawi miwífímbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwáí Káráísitimpa'a ímba tésa wenáái ímba ísááwe.

7 Kesí iyámpóísono. Karo'-ááí simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Káráísiti arupíse úmai méraiwai wemó intembó miyámó úmae'o íyówi arupísemo on-kwáásín-owe. 8 Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiye. Sáwí'o úmaesamo íyówi waántáwankoni waásin-owe. Waántáwankoni kísau taí'ásuwainkwae séna Manikó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáiye.

9 Manikóní iyámpói pósa Manikóní fasi'aénkó miwífímbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Manikóní fasi'aén-íyámpóísómbá pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. 10 Ímbo arupísemo úmaimo méraawi ímba Manikóní iyámpóín-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tímewi ímba Manikóní iyámpóín-owe. Miyáumaisa Manikóní waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-aai.

11 Moórá-mora tirumbá tíméro-aai ááéma ísaraawe. 12 Ándámunááninkon-awi'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-áráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáiye. Áfáko kawe'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-imayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáiye.

13 Miyáráán-úmai Manikómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. 14 Manikóni akúmbá sirumbá timúndasafeta séta Manikóní némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawe'-úmaimo méraandasaawini áwáura'a taméraumnesa súne. Kentí waási tirumbá ímbo tímewi Manikóní némpa'a paai méraawe. 15 Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáán-kwaasi tínkamiyasa puwíyankwaasin-owe. Miyámó owí aúí'o úmaimo maé'mae'o owíní áwáura'a ímba méraawe. 16 Ísu Káráísiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai índasafena kentáásáfénawe séna pukáiye. Miyámó uráintafeta arumbá símakaiyesa súne. Manikóní akúmbá túwa'nai eta puwúnafo ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. 17 Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Manikómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. 18 Kesí iyámpóísono. Sirumbá timúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a

túwa'nai oro.

Manikómpá'á fasi'ámaisaamo méraunda-aai.

19 Sirumbá timétaamo túwaˈnai úndasa miyámó únda-waasisa arupíse úmaisa méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasiˈámaisa méraumne. 20 Énifo kesáá sáwíˈo úndasafenasa kentáásirunko umbaí taifo Maníkó seyaafá-tántááˈá awánéna minúmbáí-tántáákómbá íyáákaisata Maníkón-aúrankata fasiˈámaisa méraumne. 21 Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáa úndasa kentáásirunko ímba umbaí taisatá Maníkón-aúrankata fasiˈámaisa méraumne.

22 Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-iˈa úndasafetaawe áísai únda-tantaaˈa úwoisa wésimiye. 23 Maníkó óraaka séna kesááninko Ísu Káráísitin-awikaˈa timankúnkúmba éˈa seyaafáˈ-wáásífímbá tirumbá timéˈa méraaro siyáimba mináái Ísu Káráísiti óraaka simásímakaiye. 24 Maníkón-aai taawiyáfówi Maníkóeˈa kááísamai méraawana miwíséˈa kááísamai méraiye. Maníkó wení ámútamba aiˈmarówana sirumpintá kumbéna simásimenasa séna Maníkó keséˈa kááísamai méraiye sisatá wéisaumne.

4

Éraiˈ-amutankonte karoˈ-ámútánkónté-taai.

1 Kesí waásisono. Sáwífaˈ-waasi karoˈ-ámáámbá simátímaˈmaesa nésa Maníkóní ámútanko kesirumpimbá méraiyemo sembá ímba ááéma éraiˈe seró. Miyámó sentáféˈa miwí tirumpimbá mérain-amutamba Maníkóní ámútanaˈi fíˈowani ámútanaˈiyo mindá awánéˈa mináái ísáaro. 2 Ísu Káráísiti Maníkóe ména marapáˈá waási kunúkáiye sewí miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko méraiye. Minááímó sewaˈó ísáámba Maníkóní ámútankoma miwífímbá méraiye seró. 3 Ísu Káráísitintafesa minááímó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Maníkóní ámútankon-ifo mindá Káráísitini namuro-wáásígóní ámútankon-iye. Káráísitini namuro-wáásígó tínda-aai ísaraamba isaná marapáˈá méraiye.

4 Kesí iyámpóísono. Maníkón-árááˈa éˈa karoˈ-ámáámbó simátímówi íyáákaraawe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraifo Maníkómpáˈó ímbo tiyáawi miwí tirumpimbá fíˈon-amutanko méraiye. Maníkóní ámútanko minámútánkómbá íyáákaraiye. 5 Karoˈ-ámáámbó simátímówi Maníkómpáˈá ímbo tembá marapáˈó wérain-aai simátímówasa marapáˈ-wáási miwí táái wéisaawe. 6 Kesáá Maníkóní waásisa únasasa Maníkóní waási kesááisa ísááfo fíˈon-kwaasi ímba Maníkóní waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa éraiˈ-aaimo sí-ámútánkó miwífímbá mérain-kwaasiye karoˈ-ááímó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaaˈ-úmaeta wéiyune.

Maníkó arumbó tímín-aai.

7 Kesí waásisono. Tirumbó tímówini áwáuma wemá Maníkó póta Maníkóní akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tímówi Maníkómpáˈá tésa wení waási-iˈa wéowe. 8 Maníkó tirumbá tímówini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Maníkómpáˈá ímba wétewe. 9 Maníkó mimbórá-áánínkómbá aiˈmarówana marapáˈá kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aúíˈa úmai maéˈmaeˈo ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiye. 10 Maníkómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámakaumne. Maníkó arumbá

siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'á kumbéna sáwí-awausaamo únda-meyamba maisiyuwáínana kentááfá'á ímba tínkwae séna pukáiye. Miyámó uráimba Maníkó
óraa'-arumba símakaiye. 11 Kesí waásisono. Maníkó miyáumai arumbá símínta póta kentáási waási miyáumai siruntá tíméno. 12 Waási Maníkón-ane'á ímba awánaawe. Kentáási waási siruntá timúndasa Maníkó keséta méraisata érai'a siruntá Maníkómbá amúne.
13 Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáá Maníkóe'a kááísamai méraunanasa Maníkó keséta kááísamai méraiyesa súne. 14 Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. 15 Ísuntafesamo Maníkón-ááninkon-iyemo sewí Maníkóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a kááísamai méraiye. 16 Maníkó arumbá símísata mindásafeta érai'esa súne.

Maníkó tirumbó tímé wini áwáuma Maníkó isasá pósa tirumbó tímé wi Maníkóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a méraiye. 17 Maníkó kentáá imáyáa símakaisata siruntá Maníkómbá améta póta méraundawini áwáumo sísai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisa ménaumne. Ísu Káráísiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá timúndasa póta sísai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisa ménaumne. 18 Maníkómbó tirumbó ámé wi ímba inkáísówe. Érai'a Maníkómbó tirumbó ámé wi miwífínkémbá inkaisí-ímáyáá ímba wéraiye. Sáwí'o uráam-beyantafesamo inkáísówi Maníkómbá ímba érai'a tirumbá ámé we.

19 Aifa'á Maníkó arumbó símakaintafeta póta
siruntá amúne. 20 Miwíti waásisafesa tirumbó sáwí'o uwátínkááwa'o ombá Maníkómbá sirumbá amúnemo sembá karo'á sewé. Miwíti waási tine'á tuwánésa tirumbá ímba tímakaawi pósa Maníkón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá ámé we. 21 Ísu Káráísiti óraaka séna Maníkómbá tirumbó ámé wi miwíti waásiwara'a tirumbá tíméro siyáiye.

5

Marapá-sáwí-kísáúgómbó íyáákaan-aai.

1 Ísuntafesa sésa Maníkó íyáfasinankaraiwai iyémó sen-ááísáfésa érai'emo sewí Maníkóní iyámpóín-owe. Afowámbá tirumbá amé wi ésa wení iyámpóíwara'a tirumbá ámé we. 2 Maníkómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta séta Maníkóní iyámpóíwara'a siruntá timúne. 3 Maníkón-aai taawiyafúndasa mindá Maníkómbá siruntá amúnanasa wenááigosa ínta umbaisá síyáísata póta taawiyafúne. 4 Ísumpa'a fasi'ámai kááísamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímáyáágóntá íyáákaumne. Maníkóní iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaamba póna Maníkón-aaigoma ímba umbaí taiyé. 5 Maarán-kwáási marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iye sésa timankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe.

Maníkó Ísu Káráísitimbo aráátímakain-aai.

6 Ísu Káráísiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana wení naaemá kunkáiye. Nombó maíndasafena aantemba ímba

kunkáiye. Nombá maiyéna puwínana wení naaemá kumíndasafena kunkáiye. Maníkóní ámútanko éraiˈ-aaigoni áwáugo póna séna éraiˈe Ísu Maníkón-ááninkon-iye wésiye. 7-8 Maníkóní ámútanko siyáin-aaisafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naaemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iye súne. Minkáúmbó-tántááˈá paápé uráintafeta mimbórá-ááí séta Ísu Maníkón-ááninkon-iye súne. 9 Waásimo simátímén-aai sewatá iséta éraiˈe súndasaanifo Maníkón-aaigo waási-taai íyáákaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa ísáano. 10 Maníkón-ááninkontafesa timankúnkúmbo owí sésa Maníkó siyáintemba éraiˈe Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa súne. Maníkóntáfésa ímbo timankúnkúmbo owí sésa Maníkó karoˈ-ááí siyáiye wésewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímba éraiˈe senkákémbá Maníkó karoˈ-ááí siyáiyema wésewe. 11 Maníkón-ááninkoma aúíˈa úmai maéˈmaeˈa owíní áwáuman-iye. Maníkó imáyáasa símísata aúíˈa úmai maéˈmaeˈa wéune. Minááísá Maníkó simásímakaiye. 12 Maníkón-ááninkoeˈa kááísamai méraawi aúíˈa úmai maéˈmaeˈa ofo Maníkón-ááninkoeˈo ímbo kááísamai méraawi
ímba aúíˈa úmai maéˈmaeˈa wéowe.

Aúíˈa úmai maéˈmaeˈo on-ááí.
13 Maníkón-ááninkon-awitafeˈa timankúnkúmbo on-kwáásí kembiwí maanáúfái agai-timúne. Aúíˈa úmai maéˈmaeˈa on-ááísáféˈa éraiˈe síwae séˈa maanáúfái agai-timúne. 14 Maníkómbó arááímo táínda-iˈo étaamo inaifínkémbó áísai úndasa kesááisa wéisaiye. Mindásafeta wenaúranka ˈa fasiˈámaisa méraumne. 15 Inaí súndasa ísáín-aaisafeta éraiˈ-aain-iyemo
súndasa maarán-ááísáféˈwaraˈa éraiˈ-aai inaifínkémbá súnda-tantaaˈa úwoisa símíyesa súne.

16 Kentí waásimo sáwíˈo íyaˈo tuwánéˈo éˈa Maníkómpáˈá áísai íyana túwaˈnai ínasa Maníkóní némpaˈa sáwí-aempaˈa maéˈmaeˈa íyampaˈa ímba kónááwe. Tuwímbai-sawiˈo owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpaˈa sáwí-aempaˈa maéˈmaeˈa íyampaˈa wíyamba mindásafeˈa Maníkómpáˈá áísai oro ímba súne. Tuwímbai-sawiˈo owíní anondáá-meyamba ímba Maníkóní némpaˈa wíyamba mindásafeˈa séˈa Maníkómpáˈá áísai oro súne. 17 Seyaafá-sáwíˈó owíní anondáá-meyamba wéraifo tuwímbai-sawiˈo owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáínasa wení némpaˈa sáwí-aempaˈa maéˈmaeˈo íyampaˈa ímba miyá-sáwíˈó íyaˈo tuwánéˈo éˈa Maníkómpáˈá áísai íyana túwaˈnai ínasa Maníkóní némpaˈa sáwí-aempaˈa maéˈmaeˈo íyampaˈa ímba kónááwe.

18 Maníkóní iyámpói ésa ímba sáwíˈa úmaesa íyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímba taˈótóráísasa pósa ímba sáwíˈa úmae íyówata minááísá wéisaumne.
19 Waántáwanko marapáˈ-wáásítí óraakon-ifo
kesáá Maníkóní waási éta minááísá isáúmne.
20 Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasiˈaenkoúrambaisatáawánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káráísitiyeˈa kááísamaisa méraundasafeta érai-Fasiˈaenkonkaˈakááísamaisa méta isáúmne. Érai-Fasiˈaenkoúrankoénawaásisaaúíˈaúmaisamaéˈmaeˈaúndawin-ááninkon-iye. 21 Kesí iyámpóísono. Karoˈmánikómbáseyaafáˈátínaaemba uwátíméro.

Kemá Yóni kesáái taí'áiye.

2 Yóni

Ísu wíyómpaˈa iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-áúfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasiˈaénkóní waási mimbóráfáˈá túwaandu úmaimo máépaˈa agaimái tímakaiye wésewe.

1 Kemá Fasiˈaénkóní waásiyaˈa káráwiyaundawi
éˈa maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-íˈa úne
séna Maníkómó áántarain-ininkoma ómpoení iyámpóísonteˈa
awánaaro séˈa maanáúfái agai-timúne. Fasiˈaénkóní éraiˈ-aai
ísaraundasafeˈa sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasiˈaénkóní éraiˈ-
aai ísááwiwaraˈa tirumbá wétimewe. 2 Kentááfímbá éraiˈ-aai waéˈwaeˈa
éna ímba taiˈáíndasafeta kentáásirumba timúne.

3 Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiyeˈa úwoi súwaˈnai
esarai tirumbá uwásinkesarai aánoˈa uwásinkaayata póta éraiˈ-aaisa
séta kentáásirumba timúndasafeˈa Maníkómpáˈá inaí súne.

4 Tuwímbaiení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai
éraiˈ-ampaˈo kon-ááí isáúnana sirunkó kaweˈá wéiye. 5 Aaregóo embá
simámeˈa súne. Fasiˈaénkóní waási moórá-mora kentirumbá timéˈa
méraaro. Minááí ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káféˈwaraˈa
ísaraan-aai simátimune. 6 Maníkón-aaisaamo taawiyafúndasa
mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune.
Maníkónkwárá waásiwaraˈa tirumbá timéˈa méraaro Maníkó siyáimba
ááéwara káféˈwaraˈa wéisaawe.

7 Sáwífaˈ-waasi karoˈó sen-kwáási marapáˈá wénowe. Miwí Ísu
Káráísitintafesa sésa ímba waásiyaaniˈa úmai kunkáiye wésewe. Miwí
Káráísitini namuro-wáási pósa sáwí-ampaˈa wíwae sésa minkáróˈ-
ááí sefó káráwiyoro. 8 Maníkóní kísaumo máém-beyamba ímba
máéfonifo kaweˈ-úmai káráwiyeˈa seyaafáˈ-méyámbá kaweˈ-méyámbó
maíyantafeˈa káráwiyoro.

9 Ísu Káráísitin-aai ímba taˈótóráámba minááí tuwésa fíˈon-
ampaˈo kowí ímba Maníkóeˈa kááísamai méraawe. Ísu Káráísitin-
aai taˈótokaawi kentáásifowawe wenááninkoeˈa kááísamai méraawe.
10 Miyáumai kentópaˈo tésamo minááímó ímbo simátimesamo fíˈon-
aaimo simátimiyaˈo éˈa ímba tiyáámba timéˈa ímba kentí naaúmpaˈa
mósá tínkáaro. 11 Miyán-kwáási tiyáámbo timéˈo éˈa minkwáásití
sáwí-kisau túwaˈnai ónááwe.

12 Ayáátááˈ-aai simátimenaeˈa maanáúfáífímbá ímba agáúmpo
kentópaˈa wéˈa kentúrankaˈa koméˈa kosimátíménana kentáásirunkosa
áfááraumai kaweˈá íníye. 13 Enanaanontáféna kendé-íˈa úne séna
Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóísonteˈa kembiwísáfésa sésa
kaweˈ-úmai méraaro wésewe.

Kemá Yóni kesáái taíˈáiye.

3 Yóni

Ísu wíyómpaˈa iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái moóráwigon-awiˈa Káyásimba ámakaiye.

1 Kemá FasiˈaénkóníEsra waásiyaˈa káráwiyaundawi éˈa maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. FasiˈaénkóníEsra éraiˈ-aai ísaraundasafeˈa sirumbá amúne. 2 Kesí waási óna ˈa sirumbá amúne. Ísu Káráísitini aampaˈá kaweˈ-úmaimo kónda-aai ísaraumne. Miyáumai kaweˈ-úmai ménana ímba áiˈa índasafeˈa Maníkómpáˈá inaí súne. Eníkísau kaweˈá óndasafeˈa Maníkómpáˈá inaí súne. 3 FasiˈaénkóníEsra waási tuwímbai empákémbá kempáˈá tésa entáfésa tasésa enarumpimbá éraiˈ-aai taˈótore méraane sewaˈá isáúnana kesirunkó kaweˈán-iye. Miyáumai éraiˈa arupíse-ampaˈa wéwe méraane. 4 Kesí iyámpói éraiˈa arupíse-ampaˈa kowé-áái iséˈa aamoí únda póna mináámóígó tuwímbai-tantaatafeˈo aamoimó únda-aamoigomba íyáákaraiye.

5 Kesí waásigompo FasiˈaénkóníEsra waási empáˈó kuráamba túwaˈnai ema kawe-kísáú maiyáanasa minkwáásífínkémbá fíˈom-bapaken-kwaasi empáˈó kuráamba miwíwáráˈá túwaˈnai ema kawe-kísáú maiyáane. 6 Miwí maankáˈá FasiˈaénkóníEsra waásisa tasimásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasimásímakaawe. FíˈomBapaˈa Maníkóníkísau komaénae sewí emá aampaˈó wíyan-tantaaˈo túwaˈnai ónda mindá kaweˈá óne. 7 Miwí Ísu Káráísitini kísau maimaé nésa Ísu Káráísitimpaˈo ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. 8 Mindásafeta Ísu Káráísitimpaˈo tiyáunda-waasisa miwísá túwaˈnaisa onó. Miyáumai taankarotámaisa méraundasa pósa éraiˈ-aai isánááwe.

9 Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana FasiˈaénkóníEsra waásifaˈa kúwana moóráwigon-awiˈa Táyóterefisi kentáfésa óraakon-iye síwae séna mináúfáífínkén-áái iséna ímba ísámai kaweˈá uráimba póˈa 10 empáˈá wéˈa waási túranka ˈa Táyóterefisimo uráin-aai kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwíˈa uwásinkenasa karoˈ-ááísá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo FasiˈaénkóníEsra waási wempáˈó kuráamba wení naaúmpaˈa ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpaˈa mósá tinkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóní waásifinkemba tiˈmátukaiye.

11 Kesí waásiyo. SáwíˈoEsra ontembá ímba miyá indá kaweˈó ontembá miyán-uwo. KaweˈóEsra úmae íyówi Maníkómpáˈá tésa wení waásin-ofo sáwíˈo úmae
íyówi Maníkómpáˈá ímba wétewe.

12 Seyaafáˈnánká Témítiriyaasintafesa kawekón-iye wésewe. Wení kísau awánésa sésa éraiˈa kawe-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwáráˈá miyásá súne. Súnda-aaisa éraiˈ-aai ísaraawe.

13 Ayáátááˈ-aai simámenaeˈa maanáúfáífímbá ímba agáúmpo 14 ampáákáˈá empáˈá wéˈa enaúranka ˈa komé ˈa kosimámenaumne.

15 Aáno úmai méraantafeˈa Maníkómpáˈá inaí súne. Ení waási
keséˈo méraawi sésa kaweˈ-úmai ménaro sewé. Kentáási waási eséˈa
méraantafeta séta kaweˈ-úmai méraarosa súmpo moórá-mora-waasi
simátimiyo.

Kemá Yóni kesáái taíˈáiye.

Yúti

Ísu wíyómpaˈa iyówana Yúti Ísun-áfáko kaeˈ-wáái-áátáiyáˈí kaeˈ-wáái úmai siyáánkai-aataiyaˈiyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

1 Kemá Yúti Ísu Káráísitini kísau-waasi Yémísin-áfáko éˈa maanáái maanáúfáífímbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántaraiwai Ísu Káráísitimo kawáán-uráiwai ísáaro. 2 Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kaweˈ-aantemba uwátínkáíntafeˈa Maníkómpáˈá inaí súne.

3 Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwíˈo úmaimo méraundafinkemba faúsínkáíntafeˈa maanáúfáífímbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moórá óraaˈ-aai simáména agauwó simbá póˈa mináái agaénaumne. Ááéma Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráísitin-aaisafesa éraiˈe sésa timankúnkúmba on-áái ísareˈa mináái fasiˈámai tirumpimbá taˈótoreˈo méraamba tuwáúnafo séˈa káráwiyoro. Ísu Káráísitin-aaisafesa sáwí-aaimo sewí tááigon-anondaa Ísu Káráísitini éraiˈ-aai simátíméro. 4 Tuwímbai karoˈ-ámáámbó sen-kwáási Maníkón-aai ímbo arááíwáéwi kentí imáyáa tafisíyantafesa koméśa tirumpin-ímáyáá ésa sésa Maníkó úwoi súwaˈnai enasa ímba sínkaminifo kentáási imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti weyáá kentáási óraakomba tínaaeniˈa uwámakaawe. Naaófáˈá Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóní sáwí-meyamba timénaumne siyáiye. Miyán-káróˈ-wáási kembiwíséˈo koméraantafeˈa maanáái simátimune.

5 Maanáái éˈa simátímúmba ísaraambanifo anekaˈá simátimenaumpo ísáaro. Naaófáˈá Maníkóní waásisomba Ísípi-marafaˈa taˈótokowana Maníkó faútiyuwena tíˈmae téna wenááisafesamo ímbo timankúnkúmbo uwái Maníkó tínkamuwasa pukáawe. 6 Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófáˈá Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kaweˈ-náópaˈa túwówi Maníkó tíyayaankaˈa káráˈumarena kumeuˈó in-áémpáˈá sáwí-mapaˈa tiyuwówasa maéˈmaeˈa ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo timínda-kanaa amuˈmarésa méraawe. 7 Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófáˈá Sóndómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye mindáóˈ-ewaaˈ-naopakewiye sáwíˈa úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa íyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipaˈá tínkamuwasa iyamó kámakamaˈo ipaˈá maéˈmaeˈa wéowe. Kentááwáráˈá miyá ofó séˈa káráwiyoro.

8 Naaófáˈó miyámó uráantemba káféˈa karoˈ-ámáámbó sen-kwáási kentí imáyáa tafisénae sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maaˈu-tántááˈá ésa Maníkómó kawáánimba tínaaemba uwámesa sáwíˈa ésa wíyómpaken-kaweˈ-waasisafesa sáwí-aai simátínkaraawe. 9 Énifo Mósese pukówana wíyómpaken-kawaagon-awiˈa Máíkéri séna Mósesen-auma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasarai miyáumai fasiˈámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwí-aai súmba kemá ímba aaí simánkanaumpo Fasiˈaénkó aaí simánkainiye

siyáiye. 10 Énifo karoˈ-ámáámbó sen-kwáási kentí imáyáa tafisénae
sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai
simátinkesa waí-waambo seyaafá-tántáákóní áwáumo ímbo awánésamo
ontembá miwí miyá owaná miwíti sáwí-imayaago taˈótorena miwí
sáwíˈa uwátínkáíye. 11 Naaófáˈá moóráwigon-awiˈa Kéni sáwí-amba
arááíwakaintemba miwíwáráˈá miyá wéowe. Naaófáˈá moóráwigon-
awiˈa Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwáráˈá miyá wéowe.
Naaófáˈá moóráwigon-awiˈa Kóra Maníkón-aai taraiséna kawáá-wáási
táái taraisénamo pukáintemba minkáróˈ-ámáámbó sen-kwáási miyá
ombá pósa miwí sáwí-meyamba maénááwe. 12 Kembiwí Maníkóní
waási wen-ímáyáá éˈa tómbá néˈo túwaandu ontembá keséˈa miwí
komésa sáwíˈa uwátinkesa kesáfé-ímáyáá úmai námaˈnamaˈa ésa ímba
tigaén-iye. Miwí karoˈ-ámáámbó sen-kwáási ésa ímba túwaˈnai on-
kwáási méraawe. Miwí taaérambo íyáín-kanaamo arambó ímbo íyáín-
taeraankaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágomo taaimó taawítúwáísanamo
aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. 13 Piriˈ-nómbó kúmísanamo non-
awiyááímo aforaˈó intembá miwíti sáwí-kisau aforaˈá wéraiye. Miwí
kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampaˈa métinkanae sen-kwáásín-owe.
Maníkó miwí kumeuˈó in-áémpáˈó toˈmayaa uwátínkaraimba pósa
mifáˈá komaéˈmaeˈa ónááwe.

14 Aifaráán-kwáásígón-áwíˈa Ándámu ména Sétimba maˈankówana
Sétima Ínósimba maˈankówana Ínósima Kénaanimba maˈankówana
Kénaanima Máˈárareomba maˈankówana Máˈárareoma Yárétimba
maˈankówana Yárétima Ínókimba maˈankówana Ínóki miyán-káróˈ-
ámáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna ísáaro. Fasiˈaénkó wení
kaweˈ-wáási sáwífaˈ-waasiseˈa téna 15 sáwíˈo uráawimo seyaafáˈó
sáwí-meyambo timíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó
ímbo ésamo sáwíˈo uráawisafena aaifimbá maitinkáíndasafena
téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo símaimo sáwíˈo
uwánkaraawisafena aaifimbá maitinkáíndasafena tiyé Ínóki siyáiye.
16 Kentí imáyáa tafisénae sewí íˈai simátínkáfaˈa iyésa seyaafá-
tántááˈó miwífáˈó tiyáimba tirunkó sáwíˈa isasá sáwí-imayaa aantemba
arááíwaesa túma mósá marésa tirááímo tain-tántááˈá maénae sésa
símai tirumbá wéfaiyaraawe.

17 Kesí waásisono. Miwí miyá-sáwíˈá ombánifo kembiwí maarán-oro.
Kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitini aantá-waasi siyáan-aai imáyáan-oro.
18 Miwí simátimesa sésa ánaaen-kanaamo tínda Maníkóntáfésa ímba
aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi
kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáási siyáawe. 19 Miwí tirumpimbá
Maníkóní ámútanko ímba méraisasa miwíti marapáˈ-ímáyáá arááíwaesa
karoˈ-ámáámbá símai Maníkóní waási wétuwinaawe.

20 Miwí miyá ombánifo kembiwí Maníkóní kaweˈ-ááí aasiyaasí séˈa
wempáˈá timankúnkúmba éˈa moórá-mora fasiˈátinkeˈa Maníkóní
Ufaen-ámútánkóní fasiˈaénkóntáféˈa inaí seró. 21 Maníkó arumbá
tímakaimba póˈa arupíse úmai méˈa Fasiˈaénkó Ísu Káráísiti
arumbá uwátinkainaˈa wíyómpaˈa aúíˈa úmai maéˈmaeˈa íyantafeˈa
amuˈmáráaro. 22 Maníkón-aaisafesa kaeˈ-ímáyáá tokáawi tirumbá
uwátinkeˈa fasiˈátínkáaro. 23 Iyamó kaipaˈá kofáínifo Maníkón-

aai simátimiyana Maníkó tafisímai kaweˈ-ámpáˈá métinkainiye. Tuwímbaisafeˈa tirumbá uwátinkaiyasa minkwáásí tafisíyaˈa sáwíˈa únafo séˈa miwítí sáwí-awausafena tááˈa ínaˈa kentúma káráwiyoro.

24 Maníkó kanaaˈá túwaˈnai ínaˈa ímba tínaaemba uwámiyantafeˈa éraiˈ-aai súne. Maníkó tíˈmaena wení sámo kain-áémpáˈá métinkainaˈa kentí sáwí-aai ímba wéraínana tirunkó óraa-kaweˈa índasafeˈa éraiˈ-aai súne. 25 Maníkó fasiˈaénkwáráwí mimbóráwígó ména kentáási Fasiˈaénkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna sáwíˈo úmaisaamo méraundafinkemba faúsínkáíntafeˈa éraiˈ-aai súne. Wení fíˈonkaˈmaˈmai-awauma wéraisana wenáwíˈa óraaˈa isaná wení fasiˈaénkó íyáákaisana seyaafá-tántáákáˈá káráwiyaiye. Naaófáˈá wíyóne marawé ímbo úmakonkaˈa wemá ménama káféˈwaraˈa ména maéˈmaeˈa intáféna
éraiˈ-aain-iye súne.
Kemá Yúti súnda-aai taíˈáiye.

Paápé uráin-aai

Ísu wíyómpaˈa iyówana Yóni kaumbo-wáái-áátáíyáˈíyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiye. Agaimarónkaˈa Ísuni aampaˈó kun-kwáásísáfésа karaánááˈa símai sáwíˈa uwátínkaraawe. Ísuntafesa isésa fasiˈámai méraiwae séna maanáái agaimakáiye. Ísu Káráísitini kísausafena Maníkó wení namuro-wáásíyé waántáwankone íyáákena wení waási wembó ímbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kaweˈá uwátinkainiye. Yóni miyán-áái agaimakáiye.

1 Maníkó Ísu Káráísitintafena séna kárikaˈo paápé índa-tantaaˈa isáíwae séˈa kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráísiti wíyómpaken-kisau-waasi aiˈmarówana kuména Ísu Káráísitini kísau-waasigon-awiˈa Yónimba kusimámakaiye. 2 Yóni Maníkóní áséaaiwara Ísu Káráísiti minááísáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántááˈó awánarainkwaraˈa simátimena maanáúfáífímbá agaimakáiye. 3 Paápé índa-tantaaˈa kárikaˈa paápé índa póna Maníkó maanáúfáífínkén-ááímó toráumai awánáíyan-kwaasiye maanááímó isésamo taawiyafíyan-kwaasiye kaweˈá uwátinkainana tirunkó kaweˈá íníye.

4 Kemá Yóni maanáúfáí agáúmpo Ésiyaa-marafaˈa afakaeté-naopaˈo Fasiˈaénkóní waásimo méraawi ísáaro. Maníkó ááéma ména kífeˈwaraˈa ména aasiyaasí maéˈmaeˈo índawi úwoi túwaˈnai ena faru uwátinkainaˈa méraaro. Maníkóní ámútanko afakaeté-fasiˈaembo tokáiwai Maníkómó kawáánin-aempaˈa ména úwoi túwaˈnai ena faru uwátinkainaˈa méraaro. 5 Ísu Káráísiti Maníkón-aai arupíse úmai simátímíwai úwoi túwaˈnai ena faru uwátinkainaˈa méraaro. Wemá aifaˈá pukáimpinkembo íyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásíyáˈá káráwiyaiye. Ísu Káráísiti kentáá-ímáyáá

éna kentáásáféna puwéna kentáási sáwí-imayaa faúsínkaraiye. 6 Kawáán-uwásínkáísata Ísu afowámá Maníkóní kísausa wémaumne. Wení fíˈoran-awauma waéˈwaeˈa isaná kentááráˈá kawáánúmaena iyíníye. Éraiˈ-aain-iye.

7 Ísáaro. Ísu ainánkáˈá kumínasa seyaafáˈ-wáási tufúkáan-kwaasiwaraˈa awánáíyana aaifimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwíˈa ínana umbaí táíníye. Miyáumai paápé índa mindá éraiˈ-aain-iye.

8 Fasiˈaénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóní áwáugo póˈa ánaaembo seyaafá-tántááˈó taiˈáíndaraˈa kemá úwoi méranaumne. Ááéma méˈa káféˈwaraˈa méˈa maéˈmaeˈa ónaumne. Seyaafá-fásíˈáénkwáráwí úne siyáiye.

Yóni Káráísitimbo awánarain-aai.

9 Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpaˈa kááísamai méˈa kembiwíséˈa Maníkó kawáánipa keséˈa méˈa kembiwíséta umbai-tántáápímbá fasiˈámai méˈa wéamuˈmaraumne. Maníkón-aai simátimeˈa Ísu siyáin-aaiwaraˈo simátimundarakemba aaisambá siyésa taˈótoˈmai síˈmaesa nonafufumpaˈ-máráfáˈ-áwíˈa Pátimosifaˈa másínkówaˈa méraawanana 10 sondaaráˈá Maníkóní ámútanko

kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaaempakemba minúwóíyáámbá aaigó uwíyenkaamba óraaka 11 séna awánenda-tantaa'a aúfái-wandaaifimba agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'o méraawi ísáaro. Mindáó'-awi'a Éfésási-naopa'e Séménaa-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáándisi-naopa'e Fírándéfiyaa-naopa'e Réóndísiyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi ísáaro siyáiye.

12 Súwa'a nááwa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntankon-awi'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'o ts wánááwánda 13 minónkóní afufumpimbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáú uréna 14 a'nónkóe ayáárankoe'a waéní'a kówana súgáyáagaya úwana ména aúranko iyaráámbá kówana 15 aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyáráámbá úwana aaigómá noniyasáúrakenkaamba óraaka séna 16 ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepáé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá uráiye.

17 Úwa'a awáné'a áfáára sáá'a úwa'a wenaísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'á ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. 18 Pukáundafinkemba íyáfasine'a aasiyaasí maé'mae'o úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. 19 Miyáumai awánáánda-tantaa'a aúfáífimba agauwó. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índawe aúfáífimba agauwó. 20 Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáánda mintántáákóní áwáu ímbo paápé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'o méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

2

Mináái Éfésási-naopa'o simátímakain-aai.

1 Ísu simásimena séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoni afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba simámuwo. 2 Miyá úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáámba tiyáántán-kwimáímo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'o úmaimo méraan-kwaasiti kísausafenamo ímbo tirááímo taimbá tuwánaraumne. Tuwímbai karo'á sésa Maníkóní aantá-waasisa únemo sembá kembiwí miwí táái isé'a miwítí kísau awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. 3 Kesí waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímémba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

4 Miyán-káwé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai imáyáa uráambanifo tuwé'a káfé'a ímba miyá wéofo 5 aifa'ó kawe'ó é'ówini áwáuma imáyáan-oro. Káfé'a ímba miyáráámbá é'a tuwé'a aifa'ó kawe'ó

uráantemba miyán-oro. Ímbo miyámó é'o kempá'ó tíya'o é'a kentópa'a wé'a kentí ómbá maisúwáana'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. 6 Énifo Níkórási-waasiti kísausafe'a tíyámba uwátínkááwa'a kewárá'á síyámba uwátinkauna'a mindásafe kawe'á wéowe.

7 Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aai ísámai kawe'án-oro. Aaí senasá sáwí-tantaakombo íyáákaawi Maníkóní kawe'-áémpá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Minááí aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Minááí Séménaa-naopa'o simátímakain-aai.

8 Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma é'a pukáundafinkemba íyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo. 9 Umbai-tántáá'á tímáwa'o sáwísan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwísan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákémbá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waésa símai sáwí'o uwátínkáámba tuwánaraumne. 10 Tí'a índa-i'o uwátinkaiyamba ímba táá'a íno. Maanáái ísáaro. Waántáwanko imáyáa timínasa kembá tísai úmai isánae sésa tatí'maesa ándáfa'a mátinkesa siyáánkai-i'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwímbai tínkamonasasa puwíwae síyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wíyómpa'a maé'mae'o íyamba mindá kentí kawe'-méyámbániye.

11 Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aai ísámai kawe'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi sáwí-marupa'o iyamó kámakama ipa'á ímba maé'mae'a ónááwe. Minááí aúfáífimba agaimái simátimiyo

Ísu simásímakaiye.

Minááí Pégámamu-naopa'o simátímakain-aai.

12 Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Sóipimba paepáé'a séfasefa'-awaaimo wéraiwai maanáái simámumpo simámuwo. 13 Kemó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyaipa'a méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupíse úmaimo méraamba tuwánaraumne. Ááéma moóráwigon-awi'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáái arupíse úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwún-kanaara'a ímba kembó siyúwáámba kesé'a kááísamai méraawe. 14 Miyán-káwé'ó ombá wétuwanaumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwigon-awi'a Péramu sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwigon-awi'a Pérékumba aráánamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-mánikómpá'á pói tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaaikóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. 15 Miyáumai kempínkémbá tuwímbai Níkórási-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. 16 Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'a kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'o é'a kárika'a kempá'á

kumé'a paepáétambo káráantemba sóipinkem-paepaetamba minkwáási karánaumne.

17 Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aai
ísámai kawe'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi wíyómpaken-tomba timé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awi'o agaimakáin-ontamba timénaumne. Maíyawi aantemba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáífimba agaimái
simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Táyátáiraa-naopa'o simátímakain-aai.

18 Ísu simásimena séna Táyátáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Maníkón-ááninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúfíntemba sísamaigo miyáráámbá uráisa'a maanáái simámumpo simámuwo. 19 Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'o kesé'a kááísamai mé'o fí'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'o fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'o máén-kisaugo aifa'ó maiyáan-kisaugombo íyáákaimba tuwánaraumne. 20 Énifo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moórá-ininkon-awi'a Yéséperi sáwí'o uráintemba kempínkémbá moórá-ininko karo'á séna Maníkón-aaimo simátimundawi únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kísau-waasi sáwí-amba aráátimena tí'maena wisasá karo'-mánikómpá'á pói tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaaikóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáíkaawe. 21 Minínínkómbá simáme'a tuwáíniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáímba úwoi tokáiye. 22 Mindásafe sé'a wenkwárá wesé'a sáwí'o owíwárá'á óraa-ti'o índa-i'a uwátinkanaumne súne. Sáwí'o ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'o é'a súndantemba uwátinkanaumne. 23 Wenáráá'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraawi mináái isésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawe'ó ondawísá kawe'-méyámbá siménasa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba timíníye sénááwe. 24 Kembiwí Táyátáiraa-naopaken-kwaasifinkemba Yéséperin-aai ímba taawiyafé'a waántáwankoni aúpá'-áái ímbo taawiyafíyawi ímba moórá-umbai-tantaa'a timénaumne. 25 Maníkóní érai'-aai tirumpimbá ta'ótoke'a kúmónda simu'máráaro.

26 Sáwí-tantaakomba íyáákesa kúmóndara'o simátímakaundantembo íyawisafe sé'a marapá'-wáásíyá'á kawáánoro. 27 Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásíyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwífasemo intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínkamonaawe. 28 Minkwáási sáwí-tantaakombo íyáákaawi moóráo'a timénaumne. Aafáúmó íyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáiye. 29 Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aai ísámai kawe'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

3

Minááí Sáándisi-naopaˈo simátímakain-aai.

1 Ísu simásimena séna Sáándisi-naopaˈa Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Maníkón-amamba afakaeté-fasiˈaen-amamba toréˈa afakaeté-oˈo tokáundawi maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawi póˈa kemó ombá éˈa tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Maníkóní waásin-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Maníkón-aai tóikaken-aantemba séˈa méraawini áwáuma Maníkóní némpaˈa méraafo 2 kentúraˈa káráwiyoro. Maníkón-aai tuwáúnafo séˈa taˈótoˈmai kaweˈán-oro. Maníkón-aúrankaˈa kentí kísau ímba arupíse-kisaun-ifo kentúraˈa káráwiyoro. 3 Maníkón-aai ísámai taˈótokaan-aai imáyáa éˈa kempáˈá téˈa minááí taawiyaféˈa méraaro. Ímbo miyámó íyaˈo éˈa kuméˈa sáwí-meyamba timénaumpo umén-kwáásímó kafífímbó tentenkáán-úmai ímbo ísarenkaˈa kuméˈa sáwí-meyamba timénaumne.

4 Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwíˈa éˈo kaweˈ-úmaimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyaamba ombá póˈa keséˈa ménaawe. 5 Sáwí-tantaakombo íyáákaraiyawi miyáumai waén-únánkwátói urésa ménaawe. Maníkón-aúrankaˈe wíyómpaken-kisau-waasi túrankaˈe miwí túwíˈa séˈa kesí waásiye séˈa miwí túwíˈa ímba tuwígáúfaranaumne. Aúíˈa úmai maéˈmaeˈo íyan-kwaasi-tuwiˈo agaimakáin-aufai-wandaaifinkemba
ímba tuwígáúfaranaumne.

6 Ísáán-kwaasi póˈa Maníkóní ámútanko Fasiˈaénkóní waási seyaafáˈó simátímín-aai ísámai kaweˈán-oro. Minááí aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Minááí Fírándéfíyaa-naopaˈo simátímakain-aai.

7 Ísu simásimena séna Fírándéfíyaa-naopaˈa Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Ufaen-kwáási éˈa éraiˈ-aai aantembo súndawi úne. Téfítimo káráwiyainten-úmai káráwiyeˈa ontarákén-kíyáˈá káráwiyaumpo íyáferaaromo senda-wáásímó ésa íyáferanaawe. Ímba íyáferaaromo sendawímó ésa ímba íyáferanaawaˈa maanáái simámumpo simámuwo. 8 Miyámó úndawi póˈa kemó ombá éˈa tuwánaraumne. Ísáaro. Aambá witinkáúmpo ímba aambá fáítinkanaawe. Kári-fasiˈaemba maiyéˈa méraambanifo kesáái ímbo túwáámba taawiyaféˈa waási túrankaˈo Ísuni waási únemo sembá tuwánaraumne. 9 Tuwímbai karoˈá sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-arááímo wáéwi imáyáa tíménasa kempáˈá tésa kífaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénááwe. 10 Kemá séˈa fasiˈámai méˈa simuˈmáráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafáˈ-máráfáˈó méraan-kwaasifaˈa umbai-tántááˈá téna sáwíˈo uwátinkainda fasiˈámai méˈo simuˈmáráántafeˈa kemá káráwiyonaumne. 11 Kárikaˈa kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwíˈo uwásinkaiyata kaweˈ-méyámbá ímba máúnafo séˈa kesáái tirumpimbá taˈótoˈmai kaweˈán-oro.

12 Naambó ésamo naamayáámbo fáéntemba sáwí-tantaakombo íyáákaawi kesifo Maníkóní ámáán-daumpaˈa naamayáánkaamba

faitínkáánasa aasiyaasí maéˈmaeˈa ónááwe. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi tineˈá Maníkón-áwíˈa agaéˈa kesí aú-suwiˈa agaéˈa Maníkóní naaóˈ-awiˈa agaéˈa ónaumne. Mindáóˈa ímba Yérúsaremufakaandaoˈan-ifo aú-naoˈa wíyómpakemba Maníkómpákémbá kumínda-naoˈ-awiˈa tineˈá agaénaumne. 13 Ísáán-kwaasi póˈa Maníkóní ámútanko Fasiˈaénkóní waási seyaafáˈó simátímín-aai ísámai kaweˈán-oro. Minááí aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Minááí Réóndísiyaa-naopaˈo simátímakain-aai.

14 Ísu simásimena séna Réóndísiyaa-naopaˈa Fasiˈaénkóní waásiyaˈo káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Éraiˈ-aaigoni áwáu kemá éˈa Maníkón-aai arupíse úmai simátimeˈa Maníkómó úmakain-tantaakoni áwáugo maanáái simámune. 15 Miyámó úndawi póˈa kemó ombá éˈa tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafo tirumpimbá ímba fasiˈámai taˈótokaawe. Kesááimo tínaaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-ofo kanaán-iye súsino. Kesááimo tirumpimbó fasiˈámaimo taˈótokaankakaa miyán-kwáásín-ofo kaweˈán-iye súsino. 16 Kesáái ímba siyuwéˈa kárikaˈa taˈótokaafo ímba óraakaˈa taˈótokaafo kempákémbá tiˈmaránaumne. 17 Kembiwí karoˈá séˈa kaweˈ-úmai méˈa ímba moórá-tantaaˈa aáfáán-tukáumne sefó kesúrankaˈa sáwíˈa éˈa óntaiyain-kwaasiyaamba éˈa unáánkwátói-iyain-kwaasiyaamba éˈa túran-kafitan-kwaasiyaamba éˈa ímba awánamai kaweˈá owaná sirumbá wéiye. 18 Kaweˈ-ááímó simátíménda ísáaro. Kempáˈá téˈa kempákén-tántááˈó maíyantafeˈa moórá-ontankon-awiˈa korí agaimáímo kaweˈó úmakaan-ontamba méyámbaranaawe. Unáánkwátói-iyain-kwaasi tigaeráámbá iyé séˈa kempákémbá waén-únánkwátói méyámbaranaawe. Túramba awánamai kaweˈó íyantafeˈa kempákémbá túrankoni masawémba méyámbaranaawe. 19 Kesirumbó timúnda-waasi kesáái kaweˈ-úmai isáíwae séˈa aaisan-tímai arupíse uwátinkanaumne. Mindásafeˈa sáwí-imayaa tuwéˈa kempáˈá teró. 20 Ísáaro. Kembiwíséˈa ménae séˈa táánteˈa wétimuˈmaraumne. Kesimóísáúmba iséˈa ontá tisinkéˈa iyuwómó síyawi kemá keséˈa méˈa tómbá naanaˈá keséˈa méˈa tómbá nánááwe. 21 Sáwí-tantaakombo íyáákaiyawisafeˈa séˈa keséˈa waásiyaˈa kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba íyáákareˈa kesifoéˈa waásiyaˈa kawáánúyantemba íyáákaiyawi keséˈa kawáánónááwe. 22 Ísáán-kwaasi póˈa Maníkóní ámútanko Fasiˈaénkóní waási seyaafáˈó simátímín-aai ísámai kaweˈán-oro. Minááí aúfáífimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi minááí simásímakaiye.

4

Maníkón-áwíˈo mósá makáan-aai.

1 Ísu simásimuwaˈo awánááwánda wíyómpaˈa ontá tigurówana aifaˈó uwíyenkaambo óraakaˈo súwai simásimena séna kemó méraundafaˈa íyínaˈa ánaaembo paápé índa-tantaaˈa aráánamenaumne. 2 Minúwóíyáámbá Maníkóní ámútanko kempímbá óraaˈa uwásinkowaˈa awánááwánda wíyómpaˈo kawáániwaini ayái-afama wérowana minkáˈá moóráwigo mérowaˈa awánááwánda 3 anekembá sáma kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráámbá úwana mináfáráˈá

oisámbá taaéná-wisiyamba úkúraaˈ-úwana kawáániwaimo mérain-aempaˈa afufumpimbá wérowasa [4] moórá-waai úmai éíyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyái-afama úkúrowasa minkáˈá moórá-waai úmai éíyain-oraaˈ-waasi mésa waén-únánkwátói urésa maraˈ-mésa óraaˈ-waasiti kámoˈa óntankon-awiˈa korísámbó úmakaan-kamoˈa tiˈnómpímbá wiyáawe. [5] Afufumpimbá kawáániwaini ayái-afarakemba aafáyáuma torówana wíyónaai súwana káúgau súwana mináyái-áfágón-aúrampaˈa afakaeté-omba kéna minómbá Manikóní ámútanko afakaeté-fasiˈaen-amutankon-iye. [6] Kawáániwaini ayái-afagon-aúrankaˈa waaúmbá sámo kain-dómbá wérowasa éíyain-aˈwampaˈa éíyaimbo túnarowi mésa tínaaempaˈe túrampaˈe sáwífa-turambo wérowi mésa [7] moóráwigo seyaafá-fásíˈáémbó íyáákarowi óraaˈ-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráámbá úwana moóráwigo waási óikaamba úwana moóráwigo óraaˈ-embontaankaamba éna ayóísántámbá túwana [8] minéíyáímbó túnarowi afaˈmórae-ayoima wérowana seyaafá-túráˈé ayói-ándámpáˈé túramba wérowasa aasiyaasí aafáyáaraˈe fenómpinkaˈe nóˈwaane

maarán-ímá símae iyésa sésa

Fasiˈaénkó Maníkó seyaafá-fásíˈáénkwáráwí

fíˈoran-kaweˈan-iye. Aifaˈá ména

káféˈwaraˈa ména maéˈmaeˈa íníye

sésa minímá símaesa iyáawe. [9] Minéíyáímbó túnarowi kawáániwaini ayái-afaraˈa ména aasiyaasí maéˈmaeˈo índawin-awiˈa mósá marésa súwi sésa fíˈoran-awaun-iye sumbá miyá unkáˈá énifo [10] moórá-waai úmai éíyain-oraaˈ-waasi kawáániwaini ayái-afaraˈa ména aasiyaasí maéˈmaeˈo índawi aísamaifimba kífaesa áwíˈa mósá marésa óraakon-iye sésa tiˈnónkákén-kámóˈá faúˈmai aísamaifimba marésa [11] maarán-ímá siyáawe.

Kentáási Fasiˈaénkó Maníkó kawekó-úramba éma seyaafá-tántááˈá úmakaane. Imáyáa éma seyaafá-tántááˈó úmakaandasafeta kesáá méraunanasa seyaafá-tántááˈwáráˈá wéraiye.

Mindásafeta enáwíˈa mósá maréta séta waásiení fíˈoran-awau awánáíyama fasiˈaénkwáráˈá méínone súne

sésa minímá siyáawe.

5

Owepámakaan-kwandaaigon-aai.

[1] Miyá suwaˈó awánááwánda kawáániwaini ayái-afaraˈo mérowin-ayáánúrapaˈa owepámakaan-kwandaaima séfasefaˈ-aempaˈa aúfáímo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáíwae séna afakaeté-senomba minkwándááíyáˈá tásuwena tokówaˈa [2] wíyómpaken-kisau-waasi fasiˈaéwímbá awánááwánana óraaka séna nááwa kaweˈ-wáásígówá misénómbá kanaaˈá tátuwena faríyámai awánáíniyo súwana [3] wíyómpakewiye marapákéwíyé waántá-marupakewiye seyaafáˈnánká misénómbó tátuwesamo awánáíyamba uwófíˈa ónááwe. [4] Kaweˈ-úmai mésa misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafeˈa ifiˈá wétasuwaawanana [5] minórááˈ-wáásífínkémbá moóráwigo simásimena séna ifiˈá táánafo awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi íyáákaraiwai Téfítin-aísaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba íyáákaraimba póna kanaaˈá misénómbá tátuwena minkwándáái fariyáíníye siyáiye.

6 Súwaˈo awánááwánda minéíyáímbó túnarowiye minórááˈ-
wáásíyé kawáániwaini ayáí-afaraˈa úkúrowana moóráwigo sipisípi-
araakaawi kawáániwaini ayáí-afaraˈa ména tufúwana puwéna
íyáfasinkaiwaiyaamba ména aˈnómpínkémbá afakaeté-taanaimba
wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóní áwáuma
Maníkóní ámútanko afakaeté-fasiˈaen-amutamba uráisana Maníkó
wembá aiˈmáráísana seyaafáˈ-máráfáˈá kunkwéniye. 7 Misípísípí-
áráákaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayáí-
afaraˈo mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna
8 minéíyáímbó túnarowiye moórá-waai úmai éíyain-oraaˈ-waasiye
sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwíyemba tokésa óntankon-
awiˈa korí-óntántámbó úmakaan-taufaˈa taˈótorowana mimpímbá asaa-
wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóní áwáu Maníkóní waási
wempáˈó inaimó sembá minásáá-wíyúmbó isáíntemba inaimó sembá
wéisaiye. 9 Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo íyáfasinkaanda mindásafe sáwíˈo ompínkémbá
tíˈmai Maníkóndé-iˈa uwátínkaraane. Seyaafáˈ-ándáfákémbá
tuwímbai wétiye fíˈo-fiˈon-aaimo sen-kwáásífínkémbá tuwímbai
wétiye fíˈo-fiˈon-tuwaraˈ-waasifinkemba tuwímbai wétiye
seyaafáˈ-máráfákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe
kawekó-úramba po kanaaˈá misénómbá tátuwe wandaaimá
fariyáínone. 10 Kawáá-íˈa uwátínkaraanasa Maníkó kentáási
Fasiˈaénkóní kísau maésa marapáˈá mésa waásiyaˈa
kawáánónáawe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaaimá
fariyáínone

sésa minímá siyáawe.

11 Suwaˈó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi áfááraumai sáwífa
uwaˈá ímba kanaaˈó toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayáí-
afaraˈa minéíyáímbó túnarowiye úkúresa 12 maarán-ímá óraaka siyáawe.

Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna íyáfasinkaiwai kawekó-
úramban-iye. Mindásafena póna wení fasiˈaénkó waéˈwaeˈa
isaná kawe-tántááˈá máráísana wení kaweˈ-ímáyáágó waéˈwaeˈa
isaná waásiyaˈa kawáánúmae íyísana

wenáwíko óraaˈa isaná wení fíˈoran-awau waéˈwaeˈa isatá wenáwíta
mósá maráúmne

sésa miyán-ímá suwaˈá ísaraumne.

13 Minkákémbá wíyómpakewiye marapákéwíyé waántá-marupakewiye
uwí-nómpínkéwíyé maarán-ímá siyáawe.

Kawáániwaini ayáí-afaraˈo méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáási
sáwí-meyambo maiyáiwaine túwíˈa mósá maréta túwíˈa óraaˈan-
iye súnanasa kentí fíˈoran-awau waéˈwaeˈa ínana kentí
fasiˈaémbá waéˈwaeˈa íníye

sésa miyán-ímá suwaˈá isááwánasa 14 minéíyáímbó túnarowi sésa
éraiˈ-aain-iye suwasá minórááˈ-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-
ímáyáá ésa áwíˈa mósá makáawe.

6

Ísu misénómbó tátukain-aai.

1 Wen-ímáyáá mósá márówa'o awánááwánda sipisípi-araakaawi
kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai aifa-sénómbá tátuwowana
minéíyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo óraaka'a wíyónaaiyaamba
séna tiyó súwa'a isé'a 2 awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi waén-
ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana
moóráwigo íyáákaraiwaini kámo'a ámakowana íyáákaraiwai namuro-
wáási íyáákanae séna kúwa'a awánaraumne.

3 Minkákémbá kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá
tátuwowana minéíyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó
súwa'a isááwánana 4 moórá-poigon-awi'a ósi naae-ósígó moóráwigomba
ayáá'maena túwana paepáé'a aména fasi'aémbá amúwana taumó
karáíyan-tantaa'a ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

5 Minkákémbá kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá
tátuwowana minéíyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó
súwa'a isé'a awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi fafután-ósígó
moóráwigomba ayáá'maena túwana tuwináíyan-tantaa'a tokówana
6 minéíyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo aawaí táínana kári-
tomba wéraintafena séna moórá-kanaa-kisaugoni méyán-tómbá kári-
tomba maésa moórá-mora maénááwe. Masawémbo fatíyón-taeramba
mintáímá ímba sáwí'a ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-
kísáú ímba sáwí'a
ínone siyáiye.

7 Minkákémbá kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá
tátuwowana minéíyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó
súwa'a isé'a 8 awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi uriyon-ósígó
moóráwigomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwíyé
suwaná wenánaaembo túwain-awi'a puwí-áémpá'é siyáawe. Seyaafá'-
márámá éíyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a
wéwesarai tínkambae kuyasá púwúwana aawaí tówana tómbá ímba
úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-póísónkó waási fówasa
púwúmba tuwánaraumne.

9 Minkákémbá kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá
tátuwowa'o awánááwánda Manikóntáfésa ísámai pói tufú'maimo
agáún-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe.
Minkwáásísómbá Manikón-aai simátíma'maesa íyúwasa aaisambá
tiyésa tínkamuwasa pukésa 10 óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-
úramba mé fí'oran-kawe'a e érai'-aaigoni áwáugo po marapá'-
wáásímó sínkankaawi nóran-kanaawa anondáá aaí simátinkewa sáwí-
meyamba timínono suwaná 11 moóráwigo waén-únákwátói moórá-mora
tiména séna kárika'a timu'máréwasa kembiwímó Manikóní kísaumo
maiyáantemba Manikóní waási miyámó ombá tínkamiyasa puwíyana
tai'áína'a miwíti
sáwí-meyamba timénaumne siyáiye.

12 Minkákémbá kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá
tátuwowa'o awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna

fafután-ámpántáráámbá úwana wíyómba naaerírí'a úwana 13 óraa-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káísuwena marapá'á kunkáiye. 14 Wátóimo usisi fámáráántemba sokón-tawaai usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'é nonafufumpa'-máráwé moóráfa'-morafata uráiye. 15 Marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawiye óraa'-waasiye i-wáásití óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwárá'-wáásíyé wayó-kísáúmó máéwiye úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásíyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á

mésa 16 omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayáí-afara'o méraiwaiye sipisípi-araakaawiye suwánésarai tíyámba uwásínkááfainifo faiwí'wé káátaaro. 17 Tíyámbo uwásinkaiyan-kanaa tisatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sumbá ísaraumne.

7

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aai.

1 Isé'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi éíyaimba mésa seyaafá'-márágóní éíyain-aempa'a mésa mararáʼé taaiya'é uwí-nónká'é fiyúndá toráífo sésa ta'ótokowa'o 2 awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó íyáúsunkakemba téna agáén-tantaa'a Maníkó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéíyáíndárau táántena Maníkómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena 3 óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímba sáwí'o íyamba amu'makéwata Maníkóní kísau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimáráanata kembiwí ánaaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana 4 séna Ísarerin-ááninton-tísaifitantambo uráawi túwayaanka'a Maníkóní aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. 5 Minkwáási Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá 6 Ásan-andafakemba 12,000 uwasá Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá 7 Símiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rífáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá 8 Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Káráísitini waási-taai.

9 Isé'a minkákémbó awánááwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa seyaafá'-márafákén-kwáásíyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o- fi'on-tuwara'-waasiye fí'o-fi'on-aaimo sun-kwáásíyé mésa kawáániwaini ayáí-afagon-aúrampa'a mésa kentáási sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátói urésa aamoí untáfésawe sésa písói-anama tokésa 10 óraaka sésa Maníkó kentáási Fasi'aénkó kawáániwaini ayáí-afara'o méraiwaiye kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'o úndafinkemba kawe'-ámpátá méwésinkaaye suwasá 11 wíyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éíyaimbo túnarowiye úkúresa mésa kífaesa Maníkón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa 12 sésa érai'-aain-iye séta Maníkón-áwí'a mósá maráúnanasa wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawe'-ímáyáágó waé'wae'a isatá

wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísata érai'-aai iyésá súne siyáawe.

13 Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo sísai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi náafakena nááwiya'o súwa'a 14 kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tímé wasa Manikómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawe'ó intembá miwí kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyaamba úmaresa kawe'-úmai méraawe. 15 Mindásafesa Maníkó kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwai miwí tapáínana 16 ímba aneka'á tááin-téna nontáfénawara'a ímba tinkáínana miwí tine'á ímba aa'á kéna ímba koko'á ínasa kawe'-úmai méranaawe. 17 Kentáási

sáwí-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayái-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawe'-nómpá'á mótinkainasa minkáwé'-nómbá nésa maé'mae'a ónáawe. Maníkó miwí ti'nimá uwátiyuwainasa ímba ifi'á táíyana moórá-tantaa'a ímbo aáfáán-tuwáíyamba kawe'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásímakaiye.

8

Ánaae-senombo tátukain-aai.

1 Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wíyómpa ampáánká'á ímba aaí sésa ímba káúgau suwa'á 2 awánááwánda Maníkón-aúranka'a wíyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba timúwasa maisokówana 3 moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayái-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáún-taarera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó ún-kanama agáínkwae séna sáwífa-kanama aména séna Maníkóní waási wempá'ó inaimó sen-ááíwárá'á wéisaiye súwana 4 ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Maníkó iséna wení waási inaimó sun-ááíwárá'á isówana 5 minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáámba maimái mintáúfápímbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma

torówana óraa'-marima taráiye.

Afakaeté-uwiyenkon-aai.

6 Maríma tówasa minkákémbá mináfákáété-kisau-waasi wíyómpakewi uwíyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná 7 aifarááwí uwíyemba tufúwana kaaíyarankwara iyawárá naaewárá'á tuwówana marapá'á kuména moórá-aempa'a marawárá taaiwará seyaafá'á owáíwárá'á iyamá kagúwana kae'-áémpá'á

taaiwará marawárá'á kawe'á uráiye.

8 Úwana miwá ánaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai karáˈmaena uwí-nómpímbá kumúwana kaeˈ-áémpá kaweˈá úwana moóra-aempaˈ-nomba naaeráámbá úwana 9 mináémpáˈó mérowi seyaafáˈá púwúwana nompín-táómba seyaafáˈá tawísímai taiˈásukaiye.

10-11 Taíˈásuwowana minkáéˈnárai tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana ómbó kúráráántemba óraaˈ-okon-awiˈa ikamó fain-óˈán-iye suwaná wíyómpakemba káísúmaena nompáˈwárá nonaumpinkwáráˈá kumúwana mindómbá ikamá fówana kaeˈ-áémpáˈó nombá kaweˈá úwana moóra-aempaˈo nombá ikamá fówasa sáwífaˈ-waasi nésa pukáawe.

12 Púwúwana minkáúmbónárau tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana aafáúwé wíyóne oˈé kaeˈ-áémpáˈá kaweˈá úwana moóra-aempaˈa kumeuˈá úwana aafáyáarakemba sán-karéna aafáúmó taenónkaˈa kumeuˈá éna nóˈwaan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinkaˈa kumeuˈá éna miyá úwaˈo 13 awánááwánda óraaˈ-embontaanko sanaan-úramba farafámae wénena óraaka séna kaumbo-sáwí-méyámbá marapáˈ-wáásífáˈá kuména wíyómpakemba kaumbonárau úwoi méraamba pósa mindáraumo uwíyembo tufíyana marapáˈ-wáásífáˈá sáwí-meyamba kumíníye súwaˈa ísaraumne.

9

1 Isááwánana minéíyáíndárau tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwaˈo awánááwánda wíyómpakemba moóra-oˈa káísúmaena marapáˈó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kima amúwana maimaéna 2 mimbáíkóní ontá tisuwówana kísaumo ésamo agáéwanamo óraaˈ-umumbo intembá mimbáípínkémbá iyéna aafáúwárá wíyónkwaraˈa mófaituwowana 3 minúmúmpínkémbá faˈnóríntónkó marapáˈá kuména taaikáúˈó kafúwówanamo títeˈo intembá mifáˈnóríntónkó miyá-fásíˈáémbá torówana 4 mifáˈnóríntóntáféna moóráwigo simátimena séna taaiwará owáíwárá karaan-tantááˈwáráˈá ímbo nembá Maníkóní aúfái túwayaankaˈa agaimakáan-kwaasi ímbo tíyémba Maníkóní aúfái túwayaankaˈa ímbo agaimakáan-kwaasi tíyáaro. 5 Ímba puwíwáífo ímba óraakaˈa tiyéˈa séfataase-wiyonkaˈa tiyáíyana tíˈa íno. Taaikáúˈó kafúwówanamo títeˈo intembá miyán-tíˈá íno. 6 Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwááesa túnaresa ménaawe siyáiye.

7 Súwaˈo awánááwánda mifáˈnóríntónkó moóra-poigon-awiˈa ósiyaa-faˈnorintomba mésa tiyáíyanesa toˈmayaa ésa waási-toikaan-urésa tiˈnómpímpáˈá óntankon-awiˈa korísámbó úmakon-kamoˈa wiyówana 8 miwí tiˈnóntáu ayáátááˈa aare tiˈnóntáuraamba úwana miwí túwááyaamba fasiˈaémbá óraaˈ-iyanti túwááyaankaamba úwasa 9 tíyaafaiyaˈa fasiˈaén-kwénómbá faféríyesa tiyánaesamo tiyáántámbo taantembá mifáˈnóríntónkó tiyóísántámbá tésa 10 miwí timéraampaˈa waifain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títeˈo intembá séfataase-wiyonkaˈa miyá-fásíˈáémbá tokáawe. 11 Miwítí óraako aféúníyaim-baikaˈo káráwiyowin-awiˈa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aaimpinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taaifinkemba

Ápóriyoni suwaná mináwíkóní áwáuma sáwíˈo uwásúwáíwain-iye siyáawe.

12 Kemá Yóni awáné séˈa aifa-sáwí-méyámbá taíˈáímba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé
íníye kemá Yóni súne.
13 Wíyómpakewi séfataasenarau uwíyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana Maníkón-aúranka ˈa korí-óntántámbó úmakon-taarera ˈa séfasefaˈ-ayaiyakemba aaigó aantemba súwaˈa isááwánana 14 minkwíyómpákén-kísáú-wáási uwíyembo tokówintafena séna óraaˈ-nonkon-awiˈa Yúférétísi-nompaˈa wíyómpaken-kisau-waasi éíyaimba ándáfakemba faútinkaao súwasa 15 amuˈmaˈmaésa íyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kaeˈ-áémpáˈó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempaˈo méron-kwaasi tínkamonasasa puwíwae sésa kuwasá 16 tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásímó toráúsúmba sáwífaˈa 200,000,000 waasin-owe iséˈa 17 kaainkáámbó awánááwánda sáwífaˈ-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiyaˈ-wenomba naaewé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá faféríyowaˈa awánááwánasa ósi-tiˈnontomba óraaˈ-iyan-aˈnonkaamba fasiˈaén-tíˈnóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kéna úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa 18 kaeˈ-áémpáˈó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempaˈo méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. 19 Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasiˈaémbá tokáafo timéraanka ˈwaraˈa iyaankafayaan-áˈnónkáámbá fasiˈaémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

20 Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí
sáwí-awau ímbo túwómba waántá-waasi-imayaa mósá marésa fíˈo-fiˈon-ontantane taaisanémó úmakon-tantaatafesa kesí maníkówé sésa ímba aúramba awánéna ímba aaí iséna ímba wénin-tantaakontafesa kesí maníkówé sésa imáyáa mósá maˈmaé iyésa 21 miwítí sáwí-awau ímba tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaaˈa wéfesa aare-úméné waai-úméné fíˈo-fiˈon-umene ésa miyá úmae iyáawe.

10

Káriˈ-wandaaigon-aai.
1 Miyá úmae iyúwaˈa minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo fasiˈaéwí wíyómpakemba kuména ainánkó káátarowana aˈnónkáˈá oisámbá tawentói úwana aafáúmó kúwáferenamo awairááraaˈo intembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áísámáí úwana 2 káriˈ-aufai-wandaai faríyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrapaˈ-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánáépaˈ-aisamai marará taréna 3 waásimo inkáísóraan-kwaˈa túwana wíyónaai afakaeté-iˈa súwaˈa 4 afakaeté-iˈo wíyónaaimo
sún-aai aúfáífimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna minááí aúpáˈá wéraifo ímba aúfáífimba agauwó súwaˈa 5 minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai marará téna moórá-aisamai tááˈmai
uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáámba mósá tuwéna 6 Maníkó aasiyaasí maéˈmaeˈo índawin-aúranka ˈa wíyóne mifáˈó wérain-tantaaˈe marawé mifáˈó wérain-tantaaˈe uwí-nóné miwán-arumpimbo

wérain-tantaa'e úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímba anekatá amu'máráananasa paápé índa-kanaa wétiye.

7 Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátímakowisafena séna aúpá'ó tukáunda-aai paápé íníye siyáimba wíyómpakemba afa'móráenarau uwíyemba é'a tufúmba póna tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufínana minááí paápé íníye siyáiye.

8 Minkákémbá wíyómpakewi simásímakowi simásimena séna moóráaisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwí-nómpímbá ténamo iwáí ayáámpinkemba kári'-aufai-wandaai faríyásokaimba komauwó súwa'a 9 wempá'á wé'a sé'a kári'-aufai-wandaai simiyó séwánana séna maimái naaó. Enóipimba taakáámbá ínana enarumpimbá ikamá fáíníye súwa'a 10 minkwándáái maimái násuwaawanana sóipinkemba taakáámbá úwana sirumpinkémbá ikamá fówana 11 minkákémbá simásimena séna aneka'á Maníkón-aai simátiminone. Fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-máráfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásíyé kawáá-wáásíwárá'é Maníkómó índa-aai simátiminone simásímakaiye.

11

Maníkón-aaimo simátímakaayan-aai.

1 Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándámá siména séna Maníkóní ámáán-damba koawaiya'maré póímo tufú'maimo agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáási torausé 2 énifo naamaáífa'a ímbo awaiya'márénda ifátúwénasa úwoi-waasi ímba Maníkóní waási tésa minkáwé'-náópa'a sáwí'o úmae iyíyamba kaumbo-áátáí úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áíyamba mindásafe naamaáífa'a ímba awaiya'maraaó. 3 Kae'nárai fasi'aémbá timé'a ti'máráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátói urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyááye simásímakaiye. 4 Fasi'aénkó mararáʼó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-táímá mintáígó arampinkémbá masawémbo fatíyón-taima wéraisana mintáígóní áwáuma minkwáásíyáí óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'-ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásíyáí óye. 5 Minkwáásíyáísáfésа sésamo sáwí'a uwátinkanae síyanamo éna mindárai tóipinkemba iyoronkó mindáraiti namuro-wáási káwíníye. Minkwáásíyáí sáwí'a uwátinkanae síyawi miyámó íyamba kawíyasa puwónááwe. 6 Maníkó mindárai fasi'aémbá timúwasarai ímba aa'á tíno síyanaraimo éna Maníkón-aaimo simátimiyan-kanaara'a ímba aa'á tíníye. Nonkóntáfésaraimo naae-nómbá uraaómó síyanaraimo éna miyá íníye. Tí'a ínomo sésarai seyaafá'-úmbái-tántáá'á waásifa'a

tíno-aaimo síyanaraimo éna miyá íníye.

7 Miyá ínasarai mindárai Maníkón-aai simátímakaiyana aféúmbó ímbo wéraim-baipinkewi téna tiyéna íyáákainasarai puwíyana 8 óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéíniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táíyá'ó pukáipa'a mindáókon-awi'a waé'mai-awi'a Sóndómu-naopa'e Ísípifa'e

mifáˈá mindárai túma wérainasa 9 fíˈo-fiˈon-tuwaraˈ-waasiye seyaafáˈ-
ándáfákén-kwáásíyé fíˈo-fiˈon-aaimo sen-kwáásíyé seyaafáˈ-máráfákén-
kwáásíyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímba utaaró síyana
kaumbo-kánáá úmai éíyainkomba wááwái íníye. 10 Maníkón-aaimo
simátímakaayandarai marapáˈ-wáásísáfésarai sáwíˈa owé séyááyan-
aaigo tirunkó sáwíˈa íníye. Mindásafena mindáraimo puwíyantafena
tirunkó kaweˈá ínasa aamoí ésa seyaafá-tántááˈá wenámaˈ-wenamaˈa
ónááwe. 11 Minkáúmbó-kánáá úmai éíyainkomba wááwái Maníkó
mindárai tááma timínasarai íyáfasinesarai méyasa tuwánésa táátafesa
íyana 12 wíyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafáˈá
íyókaiyo sínasarai ainánkáˈá iyíyasa kentí namuro-wáási tuwánáíyana
13 miyá íyan-kanaa óraaˈ-marimo táínda óraaˈ-naopaˈa afaˈéíyain-
aempaˈa úwoi méraiyasa moórá-aempaˈa naambá tawisínaawisi úmai
sáwífaˈ-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tataˈá
ínasa táátafesa ésa Maníkóntáfésa wení áwáuma fíˈoran-awaun-iye
sénááwe.

14 Kemá Yóni miyán-kááínkáámbá awáné séˈa miyá umbá póna kae-
sáwí-méyámbá taiˈówana ánaae-sawi-meyamba kárikaˈa tíníye súne.

Ánaaen-uwiyembo tufúkáin-aai.

15 Minkákémbá wíyómpakewi afaˈmóráenarau uwíyemba tufúkówana
miwí tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwaˈa isááwánasa wíyómpaˈa
sáwífaˈnanka sésa
marapáˈ-wáásíyáˈó kawáán-uráawi taíˈááwasarai kentáási Fasiˈaénkóe
íyáfasinankaiwaiyeˈa aasiyaasí kawáánúmae iyóyááye
16 suwasá moórá-waai úmai éíyain-oraaˈ-waasi Maníkóní ewaaˈá
kawáánuwai méron-aempaˈa mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá
ésa áwíˈa mósá marésa 17 sésa
Maníkó Fasiˈaénkóo seyaafá-fásíˈáémbó tokáandawi aifaˈá mé
káféˈwaraˈo méraandawi e sáwífa-fasiˈaemba toké waásiyaˈa
ómbare kawáánónda póta súwisa súne. 18 Seyaafáˈ-máráfákén-
kwáási embá aaisambá aééwa káféˈa miwímó aaisambó tíyínda-
kanaan-iye. Pukáan-kwaasi miwí táái tísai úmai iséení kísau-
waasi enááimo simátímakaawiye óraaˈ-waasiye úwoi-waasiye
miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwíˈo mósá márááwiye kaweˈ-
méyámbá timé marapáˈá sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba
timínone
siyáawe.
19 Suwaná minkákémbá wíyómpaˈa Maníkóní ámáán-dankoni
ontá tigúwaˈo awánááwánda minámáán-dáúmpáˈá tawaá wérowana
naaófáˈó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-
amaambo óntan-kwandaaiyaˈo agaimái mimpímbó makón-tawaama
awánááwánana wíyónaai súwana aafáyáu toráwana óraa-kaugau
súwana óraaˈ-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwaˈa
awánaraumne.

12

Aaregónté arááínkónté-taai.

1 Awánááwánda wíyómpaˈa aiyowáiˈa éna waásimo aráátímín-
aiyowaiˈa maarán-áíyówáiˈa uráiye. Moórá-ininko mérowana

aafáúgó wení unáánkwátóiyaamba éna áúgomba ánáan-kwiyowana mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana a'nómpímbá kámo'a wérowana minkámópímbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-o'a wérowana 2 ámúkwa'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo ma'ankáíndasafena áí'a úwana wáá'a túwana 3 minkákémbá wíyómpa'a moórá-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maará uráiye. Óraa'-araaimba ména naae-áúwárá'á éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpínkémbá siyáánkai-taanaimba wérowana íyáákaraiwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpímbá wérowana 4 kae'-áémpákén-ó'á étuwena moórá-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwowana marapá'á kumúwana iyámpóimo ma'ankáínda-ininkoni ewaa'á ména ma'ankáína'a tufú'-nasuwánae séna mérowana 5 waai-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-máráfákén-kwáásíyá'ó fasi'ámai kawáánínda-iyampoi ma'ankówana Maníkó káráwindasafena miníyámpói ááéma mósá tafímarena wemá kawáániwaini ayái-afara'a móankowana 6 mininínkó inkaiséna máásai-marafa'a wéna Maníkó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátááka'a 1,260 kanaa komérowana Maníkó
kawáán-uráiye.

7 Kawáánúwasa wíyómpa'a tiyésa Maníkóní kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máíkéri wení kísau-waasiye arááínkówé wení kísau-waasiye tíyówasa 8 Máíkériye wení kísau-waasiye íyáákesa wíyómpakemba arááínkóné wení kísau-waasiye watuwésa 9 óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáási karo'-áái simátíma'maena íyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasise'a famétuwowasa marapá'á kunkáawe.

10 Kúmúwa'o isááwánda wíyómpa'a moóráwigo óraaka séna
Maníkón-aúranka'a ména kentáási waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyáiwaimba famétúwáísana marapá'á kúmísana póna Maníkó waántáwankomo ta'ótokaimpinkemba kentáá méwésiyaiye. Kentáárá'á kawáánéna fasi'aén-úranko póna méwésiyaisata awánaraumne. Maníkó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. 11 Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Maníkón-aai arupíse úmai simátíma'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba íyáákaraawe. 12 Kembiwí
wíyómpa'o méraawi minááísáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tínífo káráwiyoro. Maníkó waántáwankomba tufuwínda-kanaa ampáámbá isaná póna waántáwanko iséna áyánte'a wéifo káráwiyoro
wíyómpakewi siyáiye.

13 Súwana minárááínkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wíyómpakemba kembá famétúwáísa'a marapá'á kumbéraumne séna

waai-iyámpóimo maˈánkaron-ininkomba waˈmaéna kúwana 14 arááinkó minínínkómbá tufúwífo séna Maníkó óraaˈ-embontaanko ayóíyáámbá kaeˈá amúwana farafámaena máásai-marafaˈa wentáfénamo toˈmayaa uwánkaropaˈa kúwana Maníkó kaumbo-áátái úmai afaˈmórae-wiyomba káráwiyaiye. 15 Arááinkó minínínkómbá waˈmaéna óiˈa kááˈmaena nombá umpíyankaanana maeˈmaéna kóínkwae séna waˈmaéna kúwana 16 maragó áwaˈnai ena weyáárikaˈa maramá karaisúwana wenóipinken-donko mimpímbá kumúwana 17-18 arááinkó minínínkómbá áyántafena uwánkena imáyáa éna séna wenárááˈmarinteˈo éˈa tiyánaumne-imayaa uráiye. Wenárááˈmarimba miwí Maníkón-aai ísámai kaweˈá ésa Ísu siyáin-aaimo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwí-nónáwáífaˈa toˈmayaa uréna méraiye.

13

Óraaˈ-afaa-poigon-aai.

1 Mérowana awánááwánda moórá óraaˈ-afaa-poigo uwí-nómpínkémbá iyéna afakaeté-aˈnomba wérowana taánáímba aˈnómpínkémbá siyáánkai iyówana íyáákaraiwaini kámoˈa siyáánkai mintáánáímpímbá wérowana Maníkóntáfésa símai sáwíˈo uwánkaron-aai aˈnómpínkáˈá agaimái makówana 2-3 wemá óraaˈ-afaaˈ-iyankaamba ména aísamaima óraaˈ-iyanko aísamaiyaamba úwana óiˈa afááˈ-íyán-óikaamba wérowaˈa awánááwánana ááéma moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááinkó weni fasiˈaémbá aména simámena séna mararáˈó kawáánúndafaˈa kawáánuwo súwasa seyaafáˈ-máráfákén-kwáási awánésa táátafesa ésa kentáási óraakon-iye sésa wenarááíma waésa 4 arááinkó óraaˈ-afaa-poigomba fasiˈaémbó ámakontafesa arááinkón-ímáyááwáráˈá mósá marésa óraaˈ-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraaˈ-afaa-poigo íyáákaraimba pósa ímba kanaaˈá tiyánkanaawe siyáawe.

5 Suwaná Maníkó mináfáá-pói éˈankowana ména wenáúma maimaé iyéna Maníkómbá símai sáwíˈa uwánkowana kaumbo-áátái úmai afaˈmórae-wiyomba Maníkó éˈankowana ména 6 Maníkómbá símai sáwíˈa uwánkena wenáwíˈa símai sáwíˈa éna Maníkómó méraipaˈa símai sáwíˈa éna wíyómpaˈo méraawi símai sáwíˈo uwátinkomba isááwánana 7 Maníkó éˈankowana ména Maníkóní waásise tiyéna miwí íyáákena seyaafáˈ-ándáfákén-kwáásíyé fíˈo-fiˈon-tuwaraˈ-waasiye fíˈo-fiˈon-aaimo sun-kwáásíyé seyaafáˈ-máráfákén-kwáásíyáˈé kawáánúwasa 8 seyaafáˈ-máráfáˈó méron-kwaasi óraaˈ-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Maníkó maramá ímbo úmakonkaˈa sipisípi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai weni aúfáífimba maéˈmaeˈo íyan-kwaasi-tuwiˈa agaimakáifo mináúfáífímbá túwíˈa ímbo agaiyáin-kwaasi óraaˈ-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

9 Kemá Yóni súnda ísáán-kwaasi póˈa minááí ísámai kaweˈán-oro. 10 Ándafaˈo mótinkanae sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamonasa puwíwae sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Maníkóní waási ímba

Manikómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni súne.

11 Minkákémbó awánááwánda moórá-afaa-poigo marafínkémbá iyéna
sipisípi-araakaamba éna a'nómpínkémbá kae-táánáímbá wérowana
amóísáúmba arááínkó amóísáúnkaamba éna 12 aifa'ó iyún-afaa-poigon-
aúranka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kísauma wémaena
seyaafá'-máráfákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá
máráaro séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo
mérowintafena aifa'ó iyún-afaa-poigontafena minááí séna 13 fí'o-fi'on-
kisau
ímbo awánaron-kisau maéna séna wíyómpakemba iyamá kumuwó
súwana waási túranka'a kumúwana 14 Maníkó é'ankowana ména
aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-
kisau maéna marapá'-wáási sáwí-ampa'a tafisímai méwétiyuwena
simátimena séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a
óraa'a íno séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana
úwoimo mérowintafena minááí súwasa isésa miyá uwaná 15 Maníkó
é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárówimba ááma
amúwana aaí séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púwóro
súwasa miyá uwaná 16 marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-
waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo
nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-
afaa-poigoni aúfái agaésa tuwímbai túwayaanka'a agáúwasa tuwímbai
tiyáánúrapa'a agáúwasa 17 tuwímbai mináfáá-póígón-áwí'a agáúwasa
tuwímbai nambá agaésa mindámbágóní áwáuma wenáwí'o agaimárón-
kwaasi tómbá méyánuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimárón-kwaasi ímba
tómbá méyánuraawe.

18 Kemá Yóni súmpo minááí kawe'-úmai imáyáan-oro. Kawe'-
ímáyááwárá'-wáási mindámbágóní áwáuma isánááwe. Wenáwíkaken-
aufaigoni nambamó torausíyamba 666 íníye kemá Yóni súne.

14

Aú-imo siyáan-aai.

1 Minkákémbó awánááwánda kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai
moórá-omapa'a minómákón-áwí'a Sáíyóni-omapa'a mérowasa
wesé'a sáwífa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o
agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a 2 isááwánda wíyómpakemba
noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaai sintenkáámbá
súwana sáwífa'-waasimo uwíyembo tufúwówanamo sintenkáámbá
súwa'a isááwánasa 3 kawáániwaini ayáí-afagon-aúrampa'a mésa
éíyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa
marapá'-wáásífínkémbá Maníkó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-
144,000-wáási minímá kanaa'á sésa 4 miwí ímba aare-úmémbá ésa
arupíse úmai mésa kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana
wemá waásifinkemba méyámbarena Maníkóntáféna séna miwí kesí
waási ésaení waásiwara'a ombá pósa ánaaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá
ónááwe súwasa 5 miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aai
wérowi mináú-ímá suwa'á ísaraumne.

Wíyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

6 Minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úramba farafámaena ásé-aai waé'wae'o índa-aai marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-máráfákén-kwáásíyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaimo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wénena 7 óraaka séna Maníkó aaifimbó maitinkáínda-kanaa tifo Maníkón-áároi inkaisé'a wentáfé'a wení áwáuma fí'oran-awaun-iye seró. Wíyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwain-imayaa é'a áwí'a mósá máráaro wíyómpaken-kisau-waasigo siyáiye.

8 Súwana wenánaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awi'a Pépíróni-nao'a tawisínaawisi uwáguraiye. Miyá úwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'-máráfákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwísáwí'a uráawe minkwíyómpákén-kísáú-wáásígó siyáiye.

9-10 Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíníye. Mináfáá-póígóní aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínífo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawe-kísáú-wáási túranka'e kentáási sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaipa'a sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'a mésa títe'a ínasa ménaawe. 11 Iyafínkémbó úmúmbo iyíntemba aasiyaasí títe'a úmae iyíníye. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póígóní aúfái tine'ó agaimakáawi ímba saagésa aasiyaasí títe'a úmaena iyíníye.

12 Kemá Yóni súmpo Maníkóní waási ísáaro. Maníkón-aai wétawiyafe'a Ísuwe'o kááísamai
méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni súne.

13 Minkákémbó isááwánda moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaaifimba agauwó. Káfé'wara ánaaenkwara'a Fasi'aénkóe'o kááísamai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawe'á uwátinkainiye. Maníkóní ámútanko simásimena séna mináái érai'-aainiye. Káfé'a kísau maésa ánaaemba saagésa miwítí kísaufinkembo paápé índa-tantaa'a miwífá'á wérainiye simásímakaiye siyáiye.

Waásisafena waé'mai-aaimo siyáin-aai.

14 Súwa'o awánááwánda moóráwigo waási-úrankoraawi waén-áínánká'á ména a'nómpímbá íyáákaraiwaini kámo'a korí-óntántámbó úmakon-kamo'a wérowana ayáámpimba áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówana 15 minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo wíyómpa'-amaan-daumpakemba kúwákárúwena ainánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómbá fasi'aráífo tómbó fakárénda-kanaan-ifo taéfaem-paepae'a toké fakaraaó súwana 16 ainánká'ó mérowi weni taéfaem-paepae'a tokéna mintómbá fákákaiye.

17 Fakarówana minámáán-dáúmpákémbá ánaaembo kúwákárúwowi
wewárá'á áwááise'o tóm-paepae'a taéfaem-paepae'a tokówana
18 moóráwigo wenánaaemba wíyómapaken-kisau-waasigo iyará'ó
káráwiyowi póímo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba
kúwákárúwena áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówintafena
óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'a
toké minándá-árámbá fakaraaó súwana 19 iséna minándá-árámbá
fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamíyanamo anombó
kumínasamo uwíyan-aempa'a makáiye. Minándá-áránkóní áwáuma
sáwí-waasimo
éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba
miyá éna 20 ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoni awáífá'á
mináémpákáámbá waási tufúkáiye. Ándá-aran-anombo kúmíntemba
miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kumémena waási maamínten a
ayáátááka'a kunkáiye.

15

Afakaeté-sawi-meyankon-aai.

1 Kumúwa'o awánááwánda wíyómpa'a aiyowáí'a éna waásimo
aráátimiyan-i'a úwana sáá'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa
wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi mésa misáwí-tántáá'ó timíyanesa
ésa mináfákáété-sawi-meyamba timíyanamo misáwí-méyámbó
tai'áínanamo éna Maníkóní aaisambá tai'áínda awánaraumne.

2 Awánááwánda waaúnkáámbá sámo kaimbá wérowana tuwímbai
iyaráámbá kówasa mindón-áwáífa'a waási mésa ímba óraa'-afaa-
poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá
márááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakáawi óraa'-afaa-poigombo
íyáákarowi mérowana Maníkó uwíyemba tímakowasa tokésa 3 imá sésa
Maníkóní kísau-waasigon-awi'a Mósesente kentáási sáwí-meyambo
maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fási'áémbó tokáandawi ení kísau
fí'oran-kisaumo máénda awánéta sáátafeta únasa emá seyaafá'-
máráfákén-kwáásíyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupíse úmai
kawe'-úmai wémaene. 4 Fasi'aénkóo e aantemba fí'oran-kawe'a
úmai fí'onka'o méraandawimba pósa seyaafá'-wáási enáároi
inkaisésa ení áwáu fí'oran-awaun-iye sénááwe. Ení kawe-kísáú
aantembo máénda paápé uráisasa awánésa seyaafá'-máráfákén-
kwáási empá'á tésa en-ímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe
nonáwáífa'o mérowi minímá siyáawe.

5 Suwa'á minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ámáán-daumpa'a
Maníkóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa 6 wíyómpakemba
afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawi minámáán-
dáúmpákémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátói súgáyáagayaamo
ún-unankwatoi urésa tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáú urówasa
7 éíyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a timúwasa
mintáúfápímbá Maníkó aasiyaasí maé'mae'o índawimo aaisambó
sínda-tantaa'a wérowana 8 naaúmpa'o úmúnte'o intembá Maníkóní
ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fí'oran-awaugoni ságoe'a

óraaˈa úwasa waási ímba kanaaˈá mindáúmpáˈá iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuweˈe sésa mindáúmpáˈá ímba iyáawe.

16

Maníkó aaisambó tíkain-aai.

1 Minkákémbó isááwánda ámáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáétéwisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaaˈa marapáˈá fayáúsuˈmaraaro súwana 2 mináfákáétéwifinkemba aifarááwí wení táúfapinkemba marapáˈá fayáúsuwowasa óraaˈ-afaa-poigoni aúfái tineˈá agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifaˈa óraaˈ-namontomba túwawaapimpaˈa kówana títeˈa uráiye.

3 Úwana wenánaaembo mérowi wení táúfapinkemba uwí-nómpáˈá fayáúsuwowana uwí-nónkó púwón-kwaasiti naaeráámbá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásaraiye.

4 Putásowana minkáéˈnárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaumpimpáˈá fayáúsuwowana naae-nómbá úkúwaˈa 5 minkákémbá isááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo nonkáˈó káráwiyowi séna
emá kaweˈ-úramba úmai méraandawi aifaˈá
mé káféˈwaraˈo méraandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kaweˈ-úmai arupíse uráane. 6 Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kaweˈá wée miwíti sáwí-kisaugon-anondáá tímakaane nonkáˈó káráwiyowi súwaˈo 7 isááwánda moóráwigo póímo tufúˈmaimo agáén-ontan-taarerakemba séna
Maníkó Fasiˈaénkó seyaafá-fásíˈáémbó tokáandawi misáwí-méyámbó tímakaanda
kaweˈ-úmai arupíse uráane
siyáiye.

8 Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúráˈá fayáúsuwowana Maníkó éˈankowana waási tineˈó iyamó kain-tembá aaˈá kéna tinepái fíˈoraumai kówana 9 títeˈa úwasa Maníkómbá símai sáwíˈa uwánkesa Maníkómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwíti sáwí-kisau ímba tuwésa Maníkómpáˈá tésa wení áwáu fíˈoran-awaun-iye ímba siyáawe.

10 Ímba suwaná minéíyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraaˈ-afaa-poigo waásiyaˈo kawáán-urópaˈa fayáúsuwowana kumeuˈá úwasa wemó kawáán-urówi kumeuˈ-áémpáˈá mésa títeˈa úwasa wááˈa tésa tinááfí wéunkutesa 11 títeˈa úwana námomba kóntafesa Maníkó wíyómpakewimba símai sáwíˈa uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempáˈá tiyáawe.

12 Ímba tuwaná miséfátáásénárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraaˈ-nonkon-awiˈa Yúférétísi-nompaˈa fayáúsuwowana

mindómbá karáˈnáguwasa aafáúmó íyáúsun-aempaˈ-marafaˈa kawáán-urówiti aambá wíyúntafena mindómbá karáˈnáguraiye.

13-14 Mindómbá karáˈnáguwaˈo awánááwánda arááínkón-óipinkemba sawaímá túwana óraaˈ-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karoˈ-ááímó simátímakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fíˈo-fiˈon-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Maníkóeˈo tíyénesa seyaafáˈ-máráfáˈá wénesa kawáá-wáási tíˈmaesa Maníkó seyaafá-fásíˈáémbó tokáiwaini óraa-kanaa tíyénesa tiyáawe. 15 Kemá Yóni simátimeˈa súne. Ísu séna umén-kwáásímó kafífímbó tentembá ímba ísarenkaˈo kúmónda simuˈmarésa unáánkwátói úmaresa méraiyawi ímba unáánkwátói-iyaintafesa tigaemá ónááwe Ísu siyáiye kemá Yóni súne. Awánááwánda 16 minkákémbá kawáá-wáási tíˈmaesa moórá-aempaˈa máúpaˈa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámágétoni-marafaˈe sésa túwaandu uráawe.

17 Uwaná mináfáˈmóráénarau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba fiyúndámo torópaˈa fayáúsuwowana moóráwigo ámáán-daumpaˈo kawáániwaini ayái-afarakemba óraaka séna seyaafá-kísáú taíˈáwiye súwana 18 wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáu torówana óraaˈ-marima téna marapáˈá waási ááémo méronkakene káféˈwaraˈo méraankaˈe miyám-bárímá ímba wétaiye. 19 Óraaˈ-naopa kaumboráˈá maramá karuménа tawákaaˈ-úwana seyaafáˈ-máráfáˈá óraaˈ-naopimpaˈa tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-oraaˈ-naopaken-kwaasi sáwíˈo umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraaˈa timúwana 20 nonafufumpaˈ-márámá seyaafáˈá maamíntasuwowana omátomba arúwáísé uwágúwana 21 wíyómpakemba óraaˈ-umbaimo tain-óntánkáán-kááíyaramba kuménа waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwíˈa uwánkaraawe. Óraa-kaaiyaramba óraaˈa sáwí-meyambo timúntafesa Maníkómbá símai sáwíˈa uwánkaraawe.

17

Pépíróni-waasi waéˈmai-aaimo siyáin-aai.

1 Sáwíˈa uwánkówana wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufaˈo tokówifinkemba moóráwigo simásimena séna tinaˈá aankaróˈ-ánkáˈó nín-ininkomba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraaˈ-naopaˈa sáwífaˈ-nonawaifaˈ-naopaˈan-iye. 2 Mindáópaken-kwaasimo fíˈo-fiˈon-tantaaˈo sáwíˈo ombá seyaafáˈ-máráfákén-káwáá-wáási miyá uráawe. Uwóíˈo on-dómbó nésamo uwóíˈo ontembá mindáópaken-kwaasi sáwíˈo ombá fíˈo-
fiˈom-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásímakaiye.

3 Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempímbá óraaˈa uwásinkowana minkwíyómpákéwí síˈmaena máásai-marafaˈa mósinkowaˈo awánááwánda moórá-oraaˈ-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwena ména áúwawaaˈa naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwíˈa uwánkaron-aai aneˈá agaimakówana afakaeté-aˈnomba úwana mináˈnómpímbá taánáímba siyáánkai íyáúsurowana 4 mínínínkóní unáánkwátói tuwímbai

naae-únánkwátói úwana tuwímbai sokón-unankwatoi uréna wení toˈwaai-tántááˈá sáwífaˈ-ontamba tuwéna maimái uwásokena korí-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tantaaˈ-aantemba ówitena waási sáwísáwíˈo uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana 5 aúwayaankaˈa agaimaréna séna óraaˈ-naopaˈ-awiˈa Pépíróni-naopaˈa aankaróˈ-ánkáˈó nówi tinówa éˈa marapáˈó sáwísáwíˈo owí tinówa úne agaimaréna súwana 6 Maníkóní waásiye Ísun-aai simátímakowiye tínkamuwasa púwúwana uwóíˈo on-dómbó nésamo uwóíˈo ontembá mininínkó tínkamena uwóíˈa úwaˈo awánááwánda sááˈa úwana 7 wíyómpakewi simásimena séna ímba ááˈa íno. Mináfáá-póígó mininínkómbó ayáákaimba afakaeté-aˈnomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wéraiwaiye mininínkónté miwíti áwáuma simámenaumne. 8 Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááéma ména pukáimba póna aféúníyaim-baipinkemba íyáfasinainana Maníkó taíˈásuwainiye. Maníkó maramá ímbo úmakonkaˈa maéˈmaeˈo íyan-kwaasi-tuwiˈa agaimaréna ímbo túwíˈo agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí íyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááéma ménamo pukáimba íyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

9 Simásimena séna kaweˈ-ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáété-aˈnonkoni áwáuma afakaeté-omapaˈa mininínkó méraipaˈan-iye. Miná ˈnónkóní áwáuwaraˈa afakaeté-kawaa-waasin-owe. 10 Mináfákáété-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaaemba paápé éna kárikaˈa méíniye. 11 Mináfáá-póígó ááémo ménamo pukáiwaini áwáuma mináfákáété-kawaa-waasi tínaaemba kawáánínda wi éna mináfákáété-kawaaraamba miyá ínana Maníkó taíˈásuwainiye. 12 Siyáánkai-taanaimbo wéraiwaini áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaaemba óraaˈ-afaa-poigoni fasiˈaémbá maiyésa ampáánkáˈá kawáánónááwe. 13 Miwíti fasiˈaémbá waásiyaˈo kawáán-íyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraaˈ-afaa-poigon-imayaa ésa 14 kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáíyana wemá íyáákena seyaafá-fásíˈáénkwáráˈ-wáási wení fasiˈaénkó íyáákaraiwai póna seyaafá-káwáá-wáásíyáˈá kawáán-uráiwai póna íyáákainiye. Táántena kesí waásin-owe siyáisasa wembá ímba auwésa wenarááímo wáéwi íyáákaindaraˈa wesé ˈa méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

15 Simásimena séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaróˈ-ánkáˈó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífaˈ-waasi seyaafáˈ-máráfákémbá fíˈo-fiˈon-tuwaraˈ-waasi fíˈo-fiˈon-aaimo sen-kwáásín-owe. 16 Afáá-póígóe siyáánkai-taanainkwaraˈo awánáándawi aankaróˈ-ánkáˈó nín-ininkomba tíyántafesa uwánkesa sáwíˈa uwánkesa unáánkwátói faúˈmáéwana unáánkwátói-iyaimba mérainasa amaˈá násuwesa ayáántámba agaisuwánááwe. 17 Maníkó misáwí-wáási imáyáa timúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiyaˈo kawáání-fásíˈáémbá óraaˈ-afaa-poigomba amésa pósa Maníkóní imáyáafinkeniˈa íyana Maníkómó siyáin-aai paápé íníye. 18 Mininímbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraaˈ-naopakewi seyaafáˈ-máráfákén-káwáá-wáásíyáˈó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

18

Pépíróni-naopa'o tawisínaawisi uráin-aai.

1 Simásimuwa'o awánááwánda moóra-kisau-waasigo wíyómapakemba
kuména óraa-fasi'aemba tokéna wenanekembá marará'á kusán-
kwégowana 2 óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awi'a
Pépírónifa'a tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'o-fi'o-sawi-
tantaa'e mindáópa'a méraisana sáwí-numawe inkáisón-dumawe mifá'á
méraiye. 3 Pépíróni-naopaken-kwaasi fí'o-fi'on-tantaa'o sáwísáwí'o
umbá seyaafá'-máráfákén-kwáási tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-
máráfákén-káwáá-wáási Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba
arááíwakaawe. Seyaafá'-máráfákén-kwáási óntamo tíma'maesa
nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépíróni-naopaken-kwaasiti
sáwí-amba arááíwakaawe. Mindásafena Pépíróni-naopa'a tawisínaawisi
uwágúwana waási taí'águraawe siyáiye.

4 Minkákémbó isááwánda wíyómpakemba moóráwigo séna
kesí waásisono. Sáwí'o ontembá miyá ofáinifo mindáópa'a túwáaro.
Miwití sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'a túwáaro.
5 Pépíróni-naopaken-kwaasi sáwí'o úmae iyáamba Maníkó
misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wétimifo mindáópa'a
túwáaro. 6 Maníkóo mindáópaken-kwaasi sáwí'o ontáfé sáwí'a
uwátinkaao. Sáwífa'-i'a sáwí'o ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba
tíma'mae iyuwó. 7 Tirááímo tain-kísáúmó maésamo sésa kawe-
kísáúsá wémaumne sentembá títe'o índa-i'a uwátinke tirumbá
sáwí'a uwátinkaao. Miwí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-
máráfákén-kwáásíyá'á kawáánúndampo ímba keto'-ínínkáántá
éta ifi'á tánaumne siyáawe. 8 Maníkó Fasi'aénkó aaifimbá
maitínkáíwai seyaafá-fásí'áémbó tokáimba póna mimbóra-
kánáá sáwí-meyamba timínasa tuwímbai puwíyasa ifi'á táíyana
aawaimá
táínasa puwíyana mindáópa'a iyamá káwíníye
siyáiye.

9 Simásuwena séna seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásísómbá Pépíróni-
naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááíwaesa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o owí
mindáópa'a iyamó káínda-umumba awánésa toikafó-í'a urésa ifi'á
tánááwe. 10 Miwití sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táátafesa
ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o
awánáúndasa siruntá wéiye. Fasi'aén-dáópa'a isaná mimbóra-kánáá
sáwí-meyamba tiyáiye sénááwe.

11 Síyasa Pépíróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'a
pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-máráfá'á óntamo tíma'mae nón-
kwaasi ifi'á tánááwe. 12 Miwití óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-
ontamba tuwésa kawe'-óntámbá fí'o-fi'on-ontamba méyánuraan-
ontane kawe'-únánkwátói tuwímbai sokón-unankwatoiye tuwímbai
naae-únánkwátóiye taaimá kawe'-wíyúmbó in-tááíyé tuwímbai-tantaa'a
pói áwááyaantamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-
óntántámbá ésa aúfáíwara'-ontantambo úmakaan-tantaa'e 13 asaa-
wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe
asaa-wiyúmbó úm-basawene ándá-aran-done masawéne kanaráán-tóné

antiríyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimaé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baarantantaaꞌa Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbaresa pukáantafesa ifiꞌá tésa 14 sésa tirááímo tain-tántááꞌá taíꞌáímba miwítí óntawe miwítí toꞌwaaiyé taíꞌáímba póna ímba anekaꞌá paápé íníye sésa 15 óntamo tímaꞌmae nón-kwaasi miyán-tántááꞌá timésa óraaꞌ-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopaꞌo sáwí-meyambo máémba awánésa tataꞌá ínasa táátafesa ésa némpaꞌa mésa toikafó-íꞌa urésa ifiꞌá tésa 16 séséꞌá ésa sésa óraaꞌ-naopaꞌa Pépíróni-naopaꞌo awánáúndasa siruntáán-iye. Miwí kaweꞌ-únánkwátói naae-únánkwátóiye sokón-unankwatoiye urésa miwítí toꞌwaaí óraaꞌ-ontamba tuwésa maimái uwásokaawe. 17-18 Mimbórá-kánáá miwítí óraaꞌ-ontama sáwíꞌa uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoimo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tímaꞌmae nówiye miyáumai-waasi mindáópaꞌa iyamó kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafáꞌ-náókomba íyáákarain-daokon-iye sésa 19 tirunkó sáwíꞌa ínasa ofaimá káúmai tiꞌnómpáꞌá tuwésa toikafó-íꞌa urésa ifiꞌá tésa sésáꞌá ésa sésa óraaꞌ-naopaꞌa Pépíróni-naopaꞌo awánáúndasa siruntáán-iye. Mindáópaken-kwaasi sáwífaꞌ-ontama makáamba pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafáꞌnánká sáwífaꞌ-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáóꞌa sáwíꞌa uwásukaiye sénááwe.

20 Kemá Yóni súnda kembiwí wíyómpaꞌo méraawiye Maníkóní waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaimo simátímakaawiye tirunkó kaweꞌá íníye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembiwí sáwíꞌa uwátínkáámba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba timínana póna tirunkó kaweꞌá íníye kemá Yóni súne.

21 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo fasiꞌaéwí óraaꞌ-ontamba umbaiséꞌo tón-ontamba maimaéna

uwí-nómpáꞌá mámetuwena séna minúmbáí-óntámbó mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfeꞌwintemba minórááꞌ-náóko Pépíróni-naokomba fasiꞌámai sáwíꞌa uwásuwaanasa ímba anekaꞌá ónááwe. 22 Mindáópaꞌa waási ímba anekaꞌá uwíyemba tufuwésa kámemba tésa tayoíntésá imá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá-tántááꞌá ímba íyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaíyamba awánánááwe. 23 Ómbá ímba kúraꞌmae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé toꞌwaaí ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáópaken-kwaasi óntamo tímaꞌmae nón-kwaasi seyaafáꞌ-máráfáꞌó tímaꞌmae

nón-kwaasi íyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafáꞌ-máráfákén-kwáási tuwánésa karoꞌá sésa kaweꞌán-owe sésa misáwí-ámbá arááíwakaawe. 24 Mindáópaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkóní waásiye tínkamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye siyáiye.

19

Wíyómpaꞌa imó siyáan-aai.

1 Simásuwowasa wíyómpakemba sáwífaꞌ-waasimo sentembá suwaꞌá isááwánasa sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáási Maníkó seyaafá-tántáá'á
íyáákarena wení áwáuma fí'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí
éna 2 mindásafena misáwí-méyámbó tímakaimba kawe'-úmai
arupíse uráiye. Mindáópaken-kwaasi seyaafá'-máráfákén-kwáási
sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o
uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáópaken-kwaasi
Maníkóní kísau-waasi tínkamuwasa pukáamba isaná anondáá
sáwí-meyamba tímakaiye
simásuwesa 3 aneká sésa
Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáópa'a iyamá kéna úmúmba
úmae iyéna ímba tai'áíníye
suwasá 4 moórá-waai úmai éíyain-oraa'-waasiye éíyaimbo túnarowiye
Maníkó kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-aúranka'a kífaesa wen-
ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aai isatá Maníkón-áwíta mósá
maráúmne siyáawe.

5 Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayái-afarakemba aaigó aan-
temba séna kembiwí óraa'-waasifinkene úwoi-waasifinkene Maníkóní
kísau-waasi wenaísamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá
máráaro siyáiye.

Ísu wení waásimo tíyáín-aai.

6 Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana non-
iyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá
súwa'a isááwánasa óraaka sésa
kentáási Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai kawáánisata
póta wenáwíta mósá maráúmne. 7 Aú-inimbo tuwaai'waimpá'ó
wíwae sésamo to'waai ontembá kentáási sáwí-meyambo
maiyáiwai kuntiyáínda-kanaa amu'marésa méraiyan-kanaa
tisaná póna sirunkósá aamoisá isatá wení áwáuma fí'oran-
awaun-iye súne. 8 Maníkó Ísumo kuntiyáínda-kwaasi kawe'-
únánkwátói waén-únánkwátói uwátínkáísasa méraawe siyáawe.
minúnánkwátóigoni áwáuma Maníkóní waási
arupíse-kisau wémaewe.

9 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo Ísun-aaisafesa
timankúnkúmbo owísáféna imáyáa éna kembá Yónimba simásimena
séna maanááímó simáménda aúfáífimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo
maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náíyantafena Maníkó táántain-
kwaasi tirunkó aamoí wéiye simásimena séna Maníkó mináái érai'a
siyé wíyómpaken-kisau-waasigo simásimuwa'a 10 wen-ímáyáá mósá
maránae sé'a aísamaifimba kífaewanana simásimena séna ímba
miyán-uwo. Emó ení waásise'o Maníkóní kísau-waasimo é'o Ísumo
siyáimbo taawiyáfóntemba kewárá'á Maníkóní kísau-waasigo úmpo
ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Maníkón-ímáyáá aantemba mósá
maraaó simásímakaiye. Maníkón-aai simátíméwimo sembá Ísuntafesa
wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaimo siyáin-aai.

11 Minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moóra-
poigon-awi'a ósi ména moóráwigomba ayáákowin-awi'a éraikoma éna

arupíse iwáí póna aaifimbó maitínkáímba arupíse éna tíyáímba arupíse éna 12 aúranko iyaráámbá kówana a'nómpímbá íyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'á moórá-awi'a agaimakówana mináwíkóní áwáuma fí'owi ímba ísááwana we aantemba iséna 13 wení unáánkwátói naaefímbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Maníkón-ímáyáá aráátímíwai Maníkón-aaigon-iye suwasá 14 wíyómpakewi tiyáíyawi waén-ósíyá'á mésa kawe'-únánkwátói waén-únánkwátói urésa wembá arááíwáúwana 15 wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-máráfákén-kwáási karáínda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawáánínive. Maníkó seyaafá-fási'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwí-meyamba timínana ándá-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-méyámbá timíniye. 16 Wení unáánkwátóiya'e amúntánká'é áwí'a agaimaréna séna seyaafá-fási'áénkwárá'-wáási wení fasi'aénkó íyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'ó kawáán-uráiwain-iye séna agaimakáiye.

17 Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamo nín-dumagontafena óraaka séna Maníkó óraa-tomba waási timakáán-tómbá timínda pósa túwaandu ónááwe. 18 Kawáá-wáási tima'é i-wáásíti óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáási tima'é ósison-tima'e tiyáá'maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáási tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kísáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasison-tima'e tamandaaró siyáiye.

19 Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásíyé miwíti i-wáásíyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáíyanesa túwaandu uwasá 20 ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresa karo'-ááimó simátímakowimba ta'ótokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáan-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáan-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana 21 ósifimbo mérowi minkáé'náraiti waási óipinkem-pae'paetamba

karówasa putowaná numasónkó tima'á fáínaraiye.

20

Ayáátááka'a 1,000 aataimo maíyan-aai.

1 Miyá uwa'ó awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúníyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna 2 arááínkómbá kunta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáási karo'-áái simátíma'maena iyáiwain-awi'a waántáwankomba kunta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraindasafena kárá'umarena 3 aféúníyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-máráfákén-kwáási karo'-áái simátiminasa érai'a siyé

sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana faú'ankainana ampáánká'á níníye.

4 Minkákémbó awánááwánda kawáánuwaiti tiyái-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá timúwasa waásiti áwáumo tísai úmai isáíyamba awánááwánda waási timambó wérowi Maníkón-aai Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba íyáfasinesa Ísu Káráísitiye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. 5 Minkánáá waási pukémpinkemba íyáfasinaiyan-kanaa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fí'on-kwaasi pukémpinkemba íyáfasinanaawe. 6 Pukémpinkembo aifa'ó íyáfasinaiyawi tirunkó kawe'á ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamó kaim-bárúpátáfésa ímba táátafesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo íyáákain-aai.

7 1,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana 8 seyaafá'-máráfá'á wénena seyaafá'-wáási karo'-áái simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáíndasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanaa'ó torausówánda-waasi mésa 9 seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Maníkó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wíyómpakemba iyamá kuména minkwáási kugafútuwowana 10 Maníkó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwena óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwowana tí'a úmae iyéna ímba tai'áíniye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-aai.

11 Minkákémbó awánááwánda kawáániwaini ayái-afama óraa'a waé-áfámá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wíyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o 12 awánááwánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a mérowana Maníkó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaaifimba waási aúí'a úmai maé'mae'o íyawi-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaaifimba waási marapá'ó uráan-aai wérowana Maníkó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aaifimbá maitínkaraiye. 13 Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi íyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi íyáfasinowasa pukáan-aempakemba íyáfasinowana Maníkó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aaifimbá maitinkéna 14-15 waási aúí'a úmai maé'mae'o íyawi-tuwi'a agaimakón-kwandaaifimba awánómba ímbo túwí'o wérowi Maníkó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a famétuwowana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'á púwúwa'a awánaraumne.

21

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aai.

1 Minkákémbó awánááwánda marawé wíyóm-baru'e taí'águwana
aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba
wérowa'a 2 awánááwánda aú-nao'a kawe'-náó'-úramba

wíyómpa'a paápé uréna Maníkómpákémbá kuména
Yérúsaremufakaan-dao'a úmbanifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-
unankwatoi to'waai urénamo awaaikómpá'ó wintembá mindáó'a
to'waaí úmakowana 3 kawáániwaini ayáí-afarakemba moóráwigo óraaka
séna káfé'a Maníkómó mérainda waásifimba ména miwísé'a mérainasa
miwí weni waási-i'a íyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáínda 4 miwí
ti'nimá uwátiyuwainana ááéraan-tantaa'a seyaafá taí'ásuwainasa pósa
ímba puwésa ímba toikafó-í'a ésa ímba ifi'á tésa ímba tí'a éna miyá íníye
siyáiye.

5 Súwana kawáániwaini ayáí-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á
aúma úne simásuwena séna maanááímó simámunda aúfáífimba
agauwó. Mináái érai'-aai póna paápé íníye simásimena 6 séna seyaafá-
kísáú taí'áwiye. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. Ááéma
mé'a kífé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóní
áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tinkáíndawi nombá tíménasa ímbo
méyámbaraiyamba úwoi tíménasa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe.
7 Sáwí-tantaakombo íyáákaawi kempákémbá kawe-tántáá'á seyaafá'ó
tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpói-i'a ónááwe. 8 Énifo ímbo
fasi'ámaimo kesé'o méraawiye ímbo kesé'o kááísamaimo méraawiye
sáwí'o owíyé waásimo tínkamowasamo púwówiye aare-úméné waai-
úménémó owíyé fintómó naawíyé úwaa'o owíyé karo'-máníkóné
waántá-waasiye-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááímó sewíyé
miyámó on-kwáási sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo
im-bárúpá'á Maníkóní némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáiye.

9 Súwana wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a
tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo
simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí kentí sáwí-
meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáási aráánáméno súwana
10 Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a
ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'o awánááwánda kawe'-
náó'-úramba Yérúsaremufakaamba wíyómpakemba Maníkómpákémbá
kumúwana 11 Maníkóní sámo kaimbá mindáópa'a wérontafena
mindáó'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo
taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámo kaintembá mindáó'a
miyá éna sán-kwégowasa 12 sí'á óntantamba sanaan-úramba
úmakowana misípímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontama
wérowasa minóntárá'á wíyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba
kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-
tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntárá'á
agaimakówana 13 aafáúmó íyáúsun-aempa'a kaumbo-óntá úwana
aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a
kaumbo kaumbó úwasa 14 óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
ontamba marésa minóntánká'á sí'á úmakowasa minóntánká'á
kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a
awánaraumne.

15 Awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigomo simásímakaiwai
ayáámpimba moórá-taemoˈa korí-óntántámbó úmakon-taemoˈa tokéna
mindáóˈe minóntáwé misíˈémó awaiyaˈmaráínda-taemoˈa tokéna
16 mindáópaˈa wení taemótamba séfasefaˈ-aempaˈa awaiyaˈmaréna
toráúfaˈa awaiyaˈmarówana seyaafáˈ-áémpáˈá awaiyaríˈa éna ayáátááˈa
12,000 úwana 17 síkóní aˈnónkáˈó awaiyaˈmarómba 144 úwana waásimo
torausúmba miyá úwana 18 misíˈá taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa
mindáóˈa korí-óntántámbá úmakowana sámo kaintembá úwasa
19 síˈó úmakon-ontankaˈa toˈwaaí úmakesa kawеˈ-óntántámbá toˈwaaí
úmakesa aifaˈá taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afóforaˈa sokón-
ontamba fasiˈaén-óntámbá marésa miwá afóforaˈa waén-óntámbá
marésa miwá afóforaˈa taaéná-wisiyan-ontamba marésa 20 miwá
afóforaˈa fafután-óntámbá marésa miwá afóforaˈa naae-óntámbá
marésa miwá afóforaˈa uriyon-óntámbá marésa miwá afóforaˈa taaéná-
wisiyan-ontamba fasiˈaén-óntámbá marésa miwá afóforaˈa uriyon-
óntámbá marésa miwá afóforaˈa taaéná-wisiyan-ontamba marésa
miwá afóforaˈa sokón-ontamba marésa miwá afóforaˈa naae-óntámbá
marésa miyáumai-ontamba toˈwaaí úmaresa 21 moórá-ontaraˈa
súwáásuwaakisamba úmakesa sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-
ontaraˈa sísamaifakemba kaeˈá kumbaimái-suwaasuwaakisamba
minóntáráfámbá úmakesa aambá korí-óntántámbá akwíˈmakowana
sámo kaintembá uráiye.

22 Sámo kaintembá úwana Fasiˈaénkó Maníkó seyaafá-
fásíˈáénkwáráwíyé kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaiye méroyana
póna ámáán-damba ímba wérowaˈa awánááwánana 23 mindáópaˈa
Maníkóní sámo kainkó sáma kátinkowana kentáási sáwí-meyambo
maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wíyóne mindáópaˈa ímba
wérowaˈa awánááwánana 24 mindáópaˈo sámo kátínkáíwai seyaafáˈ-
máráfákén-kwáási sáma kátinkainasa seyaafáˈ-máráfákén-káwáá-wáási
túwíˈo wéraindawi mindáópaˈa koméraiyana 25 mindáópaˈa nóˈwaamba
ímba ínasa pósa síˈ-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa
26 seyaafáˈ-máráfákén-kwáási túwíˈo wéraindawi miwítí kawe-tántááˈá
maimaésa mindáópaˈa koméraiyana 27 mindáópaˈa sáwí-tantaaˈa
ímba wérainasa sáwíˈo íyawiye karoˈ-ááímó síyawiye ímba iméraiyasa
kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaaifimba aúíˈa úmai
maéˈmaeˈo íyawi-tuwiˈa agaimakáinda-waasi aantemba mindáópaˈa
koménaawe.

22

1 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba
aráásimuwana mindómbá sámo kón-domba úwasa waási nésa
maéˈmaeˈo íyan-domba Maníkóe kentáási sáwí-meyambo maiyáiwainte
tiyáí-afarakembo kumúmba 2 mindáókoni aampimbá kumúwana
séfasefaˈ-aipaˈa taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maéˈmaeˈo
íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonkaˈa arambá wéiyena
úwana mintáénáma seyaafáˈ-wáási newaná ímba tíˈa éna taiˈáínana
3 Maníkómó sáwíˈa ofo túwáaromo sínda-tantaaˈa ímba wérainana
Maníkóe kentáási sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyáí-afama wérainasa
wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa 4 wenóiˈa awánésa
wenáwíˈa túwayaankaˈa agaimaráíyana 5 nóˈwaamba ímba ínana aaˈá

ímba káínana Fasiˈaénkó Maníkó sáma kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

6 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo simásimena séna mináái érai-aai póna paápé íniye. Fasiˈaénkó Maníkó wenáái simátímówi weni ámútambo tímíwai weni kísau-waasigomba wíyómpakemba aiˈmaréna séna kárikaˈo paápé índa-tantaaˈa kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáiye súwana 7 Ísu séna isaaó. Kárikaˈa kumónaumne. Mináúfáífímbó wérain-aaimo kárikaˈo paápé índa-aaimo isésamo taawiyafíyawi tirunkó aamoí íniye Ísu siyáiye.

8 Súwaˈa kemá Yóni mináái iséˈa awánéˈa wíyómpakewi aráásímakaiwai aísamaifimba kífaeˈa wen-ímáyáá mósá maránae séˈa ówánana 9 simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásimo Maníkón-aaimo simátímakaandawiyemo maanáúfáífínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Maníkóní kísau-waasimo ontembá kewáráˈá Maníkóní kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáiye.

10 Simásimena séna maanáúfáífínkén-ááímó paápé índa-tantaaˈa kárika paápé ínífo ímba aúpáˈó márénda aforaˈá maraaó. 11 Minkánáámó tínda sáwíˈo íyawi sáwíˈa íyasa sáwíˈo úmaimo méraiyawi sáwíˈa úmai mérewasa kaweˈó íyawi kaweˈá íyasa kaweˈó úmaimo méraiyawi kaweˈ-úmai ménaawe siyáiye.

12 Súwana Ísu séna ísáaro. Kárikaˈa kumónaumne. Kemó máén-kisaugoni méyámbá maimaéˈa kumónaumne. 13 Aifaˈé ánaaenkoni áwáu kemá úne. Ááéma méˈa kífé*wara*ˈa méˈa maéˈmaeˈa ónaumne
Ísu siyáiye.

14 Súwasa mindáókoni ontaráˈá iyésa taaéramba nésa maéˈmaeˈo íyantafesa unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kaweˈó intembá miwí kaweˈ-úmai méraawana tirunkó aamoí wéiye. 15 Sáwíˈo owíyé fintómó naawíyé úwaaˈo owíyé aare-úménéwaai-úménémó owíyé waásimo tínkamowasa púwówiye karoˈ-mánikóné waántá-waasi-imayaamo mósá márááwiye karoˈ-ááísáfésaaamoimó owíyé miyámó úmaesamo kowí mindáópaˈa ímba iyónááwe.

16 Ísu séna kemá Ísu wíyómpakemba kesí kísau-waasigomba aiˈmaráúnana kentópaˈa kuménaminááí Fasiˈaénkóní waási isáíwae séna kusimátímakaiye. Kemá Téfítin-aísaafitantambo uráundawi éˈa aafáúmó íyáúsisanamo wérain-oˈa kemá úne Ísu siyáiye.

17 Súwasa Maníkóní ámútankoe kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásíyé sésa Maníkómpáˈá teró síyasa minááimó ísááwi Maníkómpáˈá teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawi Maníkómpáˈá teró. Maníkómpáˈá kónae síyawi tíyana Maníkó maéˈmaeˈo íyan-domba úwoi timínasa nésa maéˈmaeˈa ónááwe.

18 Kemá Yóni paápé índa-tantaaˈa maanáúfáífímbá agaimaréˈa maanáúfáífínkén-ááímó isáíyan-kwaasisafeˈa óraaka séˈa maanááífímbó

tuwímbaimo kentí imáyáafinken-aaiwaraˈo síyanamo éna Maníkó sáwí-meyambo timínda agaimaréˈo simátimunda-sawi-meyamba timíniye.
19 Tuwímbaimo maanááífínkémbó paápé índa-tantaaˈo tínaaembo uwámiyanamo éna Maníkó minkwáásísáféna séna minkáwéˈ-náópaˈa ímba iyéˈa maéˈmaeˈo íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáífímbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni súne.

20 Minááí éraiˈ-aain-iye siwáí kárikaˈa kumónaumne sisaˈá éraiˈ-aain-ifo FasiˈaénkóÍsu éraiˈa úwoi kumuwó súne.
21 FasiˈaénkóÍsu Maníkóní waási úwoi túwaˈnai ínaˈa méraaro. Minááí éraiˈ-aain-iye.
Minááí taíˈáiye.